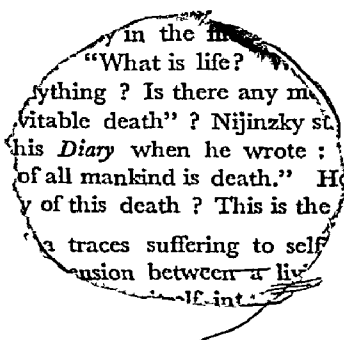

अभिधम्मपिटके कथावत्थुपालि

पधानसंसोधको
भिक्षु जगदीसकरसपो

बिहारराजकीयेन पालिपकासनमण्डलेन

पकासिता

वितरक

मोतीलाल बनारसीदास,

MLSU - CENTRAL LIBRARY

1895CL

THE KATHĀVATTHU

General Editor

BHIKKHU J. KASHYAP

...ing or
...oy in the fiftieth
... "What is life? Wh,
... anything ? Is there any mea
...vitable death" ? Nijinzky sun
... his *Diary* when he wrote : "
... of all mankind is death." How
... y of this death ? This is the pro
... a traces suffering to selfish
... ension between a living
... ke itself into the

PĀLI PUBLICATION BOARD

(BIHAR GOVERNMENT)

GENERAL PREFACE

The teaching of the prophets is generally distorted by the beliefs of the world and the interpretations of the priests. If we wish to ascertain what the founders of great religions taught, we have to get back to the original sources.

Buddhism in all its forms goes back to the life and teaching of the Buddha. While the austerities practised by him till he attained enlightenment appeal to the Hīnayāna, the Pāli or the Southern school, his life of service and compassion for 45 years after the attainment of enlightenment is the authority for the Mahāyāna, the Sanskrit or the Northern School.

The religious quest springs from the consciousness of the imperfection and suffering of the world. The questions which worried Tolstoy in the fiftieth year of his life disturb all thinking men. "What is life? Why should I live? Why should I do anything? Is there any meaning in life that can overcome inevitable death"? Nijinzky summed up the whole problem in his *Diary* when he wrote: "The whole life of my wife and of all mankind is death." How can we be saved from the body of this death? This is the problem of religion.

The Buddha traces suffering to selfish desire. Suffering is the result of tension between a living creature's essential impulse to try to make itself into the centre of the universe and its essential dependence on the rest of creation. Craving is that which binds the individual to the creative process. The individual with selfish desire becomes the slave of the universe. We can overcome suffering only if we get rid of *tṛṣṇā* or *taṇhā*. To attempt to get rid of suffering through the various devices of self-deception is not to cease to suffer but to suffer in a different way.

The Buddha formulates the eight-fold path of morality which helps us to eliminate selfish desire and overcome suffering.

When the Upaniṣads declare, "That thou art," *tat tvam asi*, it is not a mere statement of fact. It is a call to action. Make thyself that which thou know thou canst be. Whereas the Hindu mind believes in a permanent element in the individual which can stand firm and unshaken in the midst of change, the Buddhist stresses the dynamic character of the self. No change is possible with an unchanging consciousness. We can achieve the possibilities in us by the exertion of the will rather than by the play of the intellect. Religion is not a creed, but a vital process. It is no use ruling against God or destiny when we are ourselves the authors of our disgrace. If few are chosen, it is because few choose to be chosen. The Buddha laid stress on the creative freedom of man. The Buddha did not encourage dependence on the supernatural. He could not conceive of a being capable of creating a world for the express purpose of its creatures praising him. The ten veramanis or prohibitions or abstinences called *dasasīla* or *dasasīkṣāpada* which the novices in the path of Buddhism utter are given in these words: "I take upon myself the abstinence, (1) from destroying life, (2) from taking what is not given, (3) from leading an unchaste life, (4) from speaking untruth, (5) from giving myself to intoxicating drugs, (6) from eating at irregular hours, (7) from seeing musical and dancing performances and other shows and pageants, (8) from wearing garlands, perfumes, unguents and other bodily decorations, (9) from using high couches and seats, (10) from accepting gifts of gold and silver." The first five are the Buddhist *pañcāsīla*.

Pānātipātā veramanī sikkhāpadam samādiyāmu
 Adinnādānā veramanī sikkhāpadam samādiyāmu
 Kāmesu micchācārā veramanī sikkhāpadam
 samādiyāmu

Musāvādā veramanī sikkhāpadam samādiyāmu
 Surā meraya majja pamādatthāna
 veramanī sikkhāpadam samādiyāmu

Conflicts in the world are conflicts in the human soul enlarged.
 If men were at peace within themselves, the outer conflicts

between nations would inevitably cease. By practising the Buddha's pañcaśīla we will develop patience, courage, love and unselfishness. The Buddha teaches us that even in an age of anxiety and violence, it is possible to gain and maintain inner harmony, which is not at the mercy of outward circumstance.

Nirvāṇam paramam sukham : Nirvāṇa is the highest bliss. It is not a negative state of annihilation but a positive state of joy, consciousness grown from an unhappy to a beatific one. The Buddha does not tell us that man is but a bubble on the turbulent surface of nature and that he has no destiny save to undergo dissolution. The Hindu affirms that man can realise his identity with Brahman, the ground of all being; the Buddhist says that man can live in a transfigured world where *saṃsāra* and *nirvāṇa* are one. In *Mahā-saccaka Sutta*, the Buddha himself is reported to have described the supreme triumph of reaching the goal of his quest as follows :

“When this knowledge, this insight had arisen within me, my heart was set free from intoxication of lusts, set free from the intoxication of becomings, set free from the intoxication of ignorance. In me, thus emancipated, there arose the certainty of that emancipation. And I came to know : “Rebirth is at an end. The higher life has been fulfilled. What had to be done has been accomplished. After this present life there is no further for this or that. This last insight did I attain to in the last watch of the night. Ignorance was beaten down, insight arose, darkness was destroyed, the light came, inasmuch as I was there strenuous, earnest, master of myself.” Thus ended the struggle of six long years.

The Buddha is said to be a physician. Even as the physician strives to restore to health a sick man, the Buddha tries to restore us to our normal condition. If our leaders become normal, we may be able to replace the present social order in which division, falsehood and violence prevail, by a new one in which humanity, truth and brotherhood will reign.

On the occasion of the 2,500th anniversary of the Buddha's parinirvāṇa, the Government of India decided to publish standard versions in Devanāgarī Script of the complete Pāli and the Sanskrit texts of the two schools, Southern and Northern, in the hope that some of the readers of these books may be impelled to love the good, to practise altruism and hold their spirit aloof from the desires and ambitions of the world. .

S. Radhakrishnan

THE PĀLI ALPHABET IN DEVANĀGARĪ AND ROMAN CHARACTERS

VOWELS

अ a   आ ā   इ i   ई ī   उ u   ऊ ū   ए e   ओ o

CONSONANTS WITH VOWEL "A"

क ka	ख kha	ग ga	घ gha	ङ ṅa
च ca	छ cha	ज ja	झ, ञ jha	ञ ña
ट ṭa	ठ ṭha	ड ḍa	ढ ḍha	ण ṇa
त ta	थ tha	द da	ध dha	न na
प pa	फ pha	ब ba	भ bha	म ma
य ya	र ra	ल la	व va	स sa
		ह ha	ळ la	अ arā

VOWELS IN COMBINATION

क ka का kâ कि ki की kî कु ku कू kū के ke को ko
ख kha खा khā खि khi खी khî खु khu खू khū खे khe खो kho

CONJUNCT—CONSONANTS

क kka	ञ ñja	द dva	म्ब mba
क्ख kkha	ञ्ह, ञ्ह ñjha	ध dhya	म्भ mbha
क्य kya	ञ्ज ñña	ध्व dhva	म्म mma
कि kri	ञ्ह ñha	न् nta	म्य mya
क्ल kla	ट, ट्ट tta	न्त ntva	म्ह mha
क्व kva	ट, ट्ट ttha	न्थ ntha	य्य yya
क्य khya	ड, ड्ड dda	न्द nda	य्ह yha
क्व khva	ड, ड्ड ddha	न्द्र ndra	ल्य lya
ग्ग gga	ण ण्ठा	म्ब ndha	ल्ल lla
ग्घ ggha	ण्ठ ण्ठा	न्, न nna	ल्ल्हा lha
ग्य gya	ण्ड ण्ठा	न्य nya	व्ह vha
ग्र gra	ण ण्ठा	न्ह nha	स्त sta
ङ्क ñka	ण्ठ ण्ठा	प्प ppa	स्त्र stra
ङ्क ñkha	त्त tta	प्फ ppha	लस sna
ङ्ग, द्य ñga	त्थ ttha	प्य pya	स्म sma
ङ्ग, द्य ñgha	त्य त्या	प्ल pla	स्य sya
च्च cca	त्र tra	ब्ब bba	स्व sva
च्च ccha	त्व tva	ब्भ bbha	स्स ssa
ज्ज jja	द, द्द dda	ब्ब bya	ह्य hma
ज्ह, ञ्ह jjha	द ddha	ब bra	ह्व hva
ञ्च ñca	द्य द्या	म्ब mpa	ह्ल lha
ञ्ह ñcha	द्र dra	म्फ mpha	

ī=ā; ī=i; ī=ī; ॐ=u; ॐ=ū; ॐ=c; ॐ=o
१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ ०
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

कथावत्थुपालि

सूची

	पिट्ठक		पिट्ठक
१. महावग्गो		§ ५. सुद्धिकसंसन्दनं	१२
१. पुग्गलकथा	३	§ ६. ओपम्मसंसन्दनं	१७
§ १. सुद्धसच्चिकट्ठो	३	§ ७. चतुक्कनयसंसन्दनं	२५
१. अनुलोमपच्चनीकं	३	§ ८. लक्खणयुत्तिकथा	२६
(१) अनुलोमपच्चकं	३	§ ९. वचनसोधनं	३०
(२) पटिकम्मचतुक्कं	४	§ १०. पञ्जत्तानुयोगो	३१
(३) निग्गहचतुक्कं	४	§ ११. गतिअनुयोगो	३३
(४) उपनयनचतुक्कं	५	§ १२. उपादापञ्जत्तानुयोगो	३६
(५) निग्गमचतुक्कं	५	§ १३. पुरिसकारानुयोगो	४८
२. पच्चनीकानुलोमं	६	§ १४. अभिञ्जानुयोगो	५८
(१) पच्चनीकपच्चकं	६	§ १५-१८. ज्ञातकानुयोगादि	५६
(२) पटिकम्मचतुक्कं	७	§ १६. पटिवेधानुयोगो	६०
(३) निग्गहचतुक्कं	७	§ २०. सङ्खानुयोगो	६१
(४) उपनयनचतुक्कं	८	§ २१. सच्चिकट्ठसभागानुयोगो	६२
(५) निग्गमचतुक्कं	८	२. परिहानिकथा	७१
§ २. (क) ओकाससच्चिकट्ठो	९	§ १. वादयुत्तिपरिहानि	७१
१. अनुलोमपच्चनीकं	९	§ २. अरियपुग्गलसंसन्दनपरिहानि	७२
§ ३. (क) कालसच्चिकट्ठो	१०	§ ३. सुत्तसाधनपरिहानि	६१
१. अनुलोमपच्चनीकं	१०	३. ब्रह्मचरियकथा	६४
§ ४. (क) अवयवसच्चिकट्ठो	१०	§ १. सुद्धब्रह्मचरियकथा	६४
१. अनुलोमपच्चनीकं	१०	§ २. संसन्दनब्रह्मचरियकथा	१००
§ २. (ख) ओकाससच्चिकट्ठो	११	४. ओघिसोकथा	१०३
२. पच्चनीकानुलोमं	११	५. जहतिकथा	१०८
§ ३. (ख) कालसच्चिकट्ठो	११	§ १. नमुत्ताहरणकथा	१०८
२. पच्चनीकानुलोमं	११	§ २. सुत्ताहरणकथा	१११
§ ४. (ग) अवयवसच्चिकट्ठो	१२	६. सब्बमत्थी ति कथा	११२
२. पच्चनीकानुलोमं	१२	§ १. वादयुत्ति	११२

VOWELS IN COMBINATION

क ka का kā कि ki की kī कु ku कू kū के ke को ko
 ख kha खा khā खि khi खी khī खु khu खू khū के khe खो kho

CONJUNCT—CONSONANTS

क kka	ञ्ज ñja	द dva	म्ब mba
क्ख kkha	ञ्झ, ञ्क ñjha	ध dhya	म्भ mbha
क्य kya	ञ्जा ñña	ध्व dhva	म्म mma
क्रि kri	ब्ह ñha	न्त nta	म्य mya
क्ल kla	ट्ट, ट्ट ñṭṭa	न्त्व ntva	म्ह mha
क्व kva	ट्ठ, ट्ठ ñṭṭha	न्थ nthā	य्य yya
ख्य khya	ड्ड, ड्ड ñḍḍa	न्द nda	य्ह yha
ख्व khva	ड्ढ, ड्ढ ñḍḍha	न्द्र ndra	ल्य lya
ग gga	ण्ट ñṭa	न्ध ndha	ल्ल lla
ग्व ggva	ण्ठ ñṭha	न्न, न्न nna	ल्ल्हा lha
ग्य gya	ण्ड ñḍa	न्य nya	व्ह vha
ग्र gra	ण्ण ñṇa	न्ह nha	स्त sta
ङ्क ñka	ण्ह ñha	प्प ppa	स्त्र stra
ङ्क्ख ñkha	त्त tta	प्फ ppha	स्न sna
ङ्ग, ङ्ग ñga	त्य ttha	प्य pya	स्म sma
ङ्ग्व, ङ्ग्व ñgha	त्या tya	प्ल pla	स्य sya
च्च cca	त्र tra	ब्व bba	स्व sva
च्च्च ccha	त्व tva	ब्भ bbha	स्स ssa
ज्ज jja	द्द, द्द dda	ब्य bya	ह्य hma
ज्झ, ञ्क jjha	द्ध ddha	ब्र bra	ह्व hva
ञ्च ñca	द्य dya	म्प mpa	ब्ह lha
ञ्च्च ñcha	द्र dra	म्फ mpha	

१=ā; २=i; ३=ī; ४=u; ५=ū; ६=e; ७=ō
 १ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ ०

कथावत्थुपालि

सूची

१. महावगो	पिट्ठक		पिट्ठक
१. पुग्गलकथा	३	५. सुद्धिकसंसन्दनं	१२
§ १. सुद्धसच्चिकट्ठो	३	६. ओपम्मसंसन्दनं	१७
१. अनुलोमपच्चनीकं	३	७. चतुक्कनयसंसन्दनं	२५
(१) अनुलोमपच्चकं	३	८. लक्खणयुत्तिकथा	२६
(२) पटिकम्मचतुक्कं	४	९. वचनसोधनं	३०
(३) निग्गहचतुक्कं	४	§ १०. पञ्जत्तानुयोगो	३१
(४) उपनयनचतुक्कं	५	§ ११. गतिअनुयोगो	३३
(५) निग्गमचतुक्कं	५	§ १२. उपादापञ्जत्तानुयोगो	३६
२. पच्चनीकानुलोमं	६	§ १३. पुरिसकारानुयोगो	४८
(१) पच्चनीकपच्चकं	६	§ १४. अभिञ्जानुयोगो	५८
(२) पटिकम्मचतुक्कं	७	§ १५-१८. ज्ञातकानुयोगादि	५६
(३) निग्गहचतुक्कं	७	§ १६. पटिवेधानुयोगो	६०
(४) उपनयनचतुक्कं	८	§ २०. सङ्घानुयोगो	६१
(५) निग्गमचतुक्कं	८	§ २१. सच्चिकट्ठसभागानुयोगो	६२
§ २. (क) ओकाससच्चिकट्ठो	९	२. परिहानिकथा	७१
१. अनुलोमपच्चनीकं	९	§ १. धादयुत्तिपरिहानि	७१
§ ३. (क) कालसच्चिकट्ठो	१०	§ २. अरियपुग्गलसंसन्दनपरिहानि	७२
१. अनुलोमपच्चनीकं	१०	§ ३. सुत्तसाधनपरिहानि	६१
§ ४. (क) अवयवसच्चिकट्ठो	१०	३. ब्रह्मचरियकथा	६४
१. अनुलोमपच्चनीकं	१०	§ १. सुद्धब्रह्मचरियकथा	६४
§ २. (ख) ओकाससच्चिकट्ठो	११	§ २. संसन्दनब्रह्मचरियकथा	१००
२. पच्चनीकानुलोमं	११	४. ओघिसोकथा	१०३
§ ३. (ख) कालसच्चिकट्ठो	११	५. जहतिकथा	१०८
२. पच्चनीकानुलोमं	११	§ १. नमुत्ताहरणकथा	१०८
§ ४. (ख) अवयवसच्चिकट्ठो	१२	§ २. सुत्ताहरणकथा	१११
२. पच्चनीकानुलोमं	१२	६. नमत्थी ति कथा	११२
		दयस्ति	११२

पिटृङ्का

४६(६) सम्मुतिज्ञानकथा	२७७
५०(७) चित्तराम्मणकथा	२७८
५१(८) अनागतज्ञानकथा	२७९
५२(९) पञ्चुप्पन्नज्ञानकथा	२८०
५३(१०) फलज्ञानकथा	२८१
तत्सुद्धानं	२८२
तस्सा पि उद्धानं	२८२

६. छट्ठो वग्गो

५४(१) नियामकथा	२८३
५५(२) पटिच्चसमुप्पादकथा	२८४
५६(३) सच्चकथा	२८७
५७(४) आरुप्पकथा	२८९
५८(५) निरोधसमापत्तिकथा	२९०
५९(६) आकासकथा	२९२
६०(७) आकासो सनिदस्सनो ति कथा	२९३
६१(८) पथवीधातु सनिदस्सना ति आदिकथा	२९४
६२(९) चक्खुन्द्रियं सनिदस्सनं ति आदिकथा	२९५
६३(१०) कायकम्मं सनिदस्सनं ति कथा	२९६
तत्सुद्धानं	२९७

७. सत्तमो वग्गो

६४(१) सङ्गहितकथा	२९८
६५(२) सम्पयुत्तकथा	३००
६६(३) चेतसिककथा	३००
६७(४) दानकथा	३०२
६८(५) परिभोगमयपुञ्जकथा	३०४
६९(६) इतो दिन्नकथा	३०७
७०(७) पथवीकम्मविपाको ति कथा	३०९

पिटृङ्का

७१(८) जरामरणं विपाको ति कथा	३१२
७२(९) अरियघम्मविपाककथा	३१४
७३(१०) विपाको विपाकघम्म- घम्मो ति कथा	३१६
तत्सुद्धानं	३१७
८. अट्ठमो वग्गो	
७४(१) छगतिकथा	३१८
७५(२) अन्तराभवकथा	३१९
७६(३) कामगुणकथा	३२३
७७(४) कामकथा	३२६
७८(५) रूपधातुकथा	३२७
७९(६) अरूपधातुकथा	३२८
८०(७) रूपधातुया आयतनकथा	३२९
८१(८) अरूपे रूपकथा	३३३
८२(९) रूपं कम्मं ति कथा	३३४
८३(१०) जीवितिन्द्रियकथा	३४६
८४(११) कम्महेतुकथा	३४९
तत्सुद्धानं	३५०
९. नवमो वग्गो	
८५(१) आनिसंसदस्साविकथा	३५१
८६(२) अमता रम्मणकथा	३५२
८७(३) रूपं सारम्मणं ति कथा	३५५
८८(४) अनुसया अनारम्मणा ति कथा	३५६
८९(५) ज्ञाणं अनारम्मणं ति कथा	३५८
९०(६) अतीतानागतरम्मणकथा	३५९
९१(७) वित्तक्कानुपत्तितकथा	३६१
९२(८) वित्तक्कविप्फारसद्दकथा	३६२
९३(९) न ययाचित्तस्स वाचा ति कथा	३६२
९४(१०) न यथाचित्तस्स काय- कम्मं ति कथा	३६४

पिटुङ्गा

६५(११) अतीतानागतपञ्चुप्यत्र-
कथा ३६५

तस्मुद्धानं ३६७

१०. दसमो वगो

६६(१) निरोधकथा ३६८

६७(२) स्वं मगो ति कथा ३६९

६८(३) पञ्चविज्जाण-
समङ्गिस्स मगवथा ३७१

६९(४) पञ्चविज्जाणा कुसला
पि अकुसला पी ति कथा ३७३

१००(५) सामोगा ति कथा ३७५

१०१(६) द्वीहि सीलेहि कथा ३७७

१०२(७) सील अचेतसिक ति
कथा ३७९

१०३(८) सीलं न चित्तानुपरि-
वर्त्तो ति कथा ३८१

१०४(९) समादानहेतुकथा ३८३

१०५(१०) विज्जति सीलं ति
कथा ३८४

१०६(११) अविज्जति दुस्सिल्यं
ति कथा ३८४

तस्मुद्धानं ३८६

तस्मुद्धानं ३८६

११. एकादसमो वगो

१०७-१०९(१-३) तिस्सो पि

अनुसयकथा ३८७

११०(४) जाणकथा ३९२

१११(५) जाण चित्तविष्णुत्त
ति कथा ३९३

११२(६) इदं दुक्ख ति कथा ३९४

११३(७) इद्विक्खलकथा ३९६

११४(८) समाधिकथा ३९८

११५(९) धम्मद्वितीयाकथा ३९९

पिटुङ्गा

११६(१०) अनिच्छताकथा ४००

तस्मुद्धानं ४०१

१२. द्वादसमो वगो

११७(१) संवरो वम्मं ति कथा ४०२

११८(२) वम्मकथा ४०३

११९(३) महो विपाको ति कथा ४०५

१२०(४) सजायतनकथा ४०६

१२१(५) सत्तक्खत्तुपरमकथा ४०७

१२२(६) कोलङ्कोतकथा ४०८

१२३(७) एक्कीजीकथा ४०९

१२४(८) जीयिता वीरोपनकथा ४०९

१२५(९) दुग्गतिकथा ४१०

१२६(१०) सत्तममविककथा ४१२

तस्मुद्धानं ४१२

१३. तेरसमो वगो

१२७(१) वप्पट्टकथा ४१३

१२८(२) कुसलपटिलामकथा ४१४

१२९(३) अनन्तरापयुत्तकथा ४१५

१३०(४) नियतस्स नियामकथा ४१६

१३१(५) निवुत्तकथा ४१७

१३२(६) सम्मुखीमूत्तकथा ४१८

१३३(७) समापनो अस्मादेत्तो

ति कथा ४१९

१३४(८) असातरागकथा ४२०

१३५(९) धम्मतण्हा अभ्याकत्ता

ति कथा ४२१

१३६(१०) धम्मतण्हा न दुक्ख-

समुदयो ति कथा ४२३

तस्मुद्धानं ४२४

१४. चतुदसमो वगो

१३७(१) कुसलाकुसल-

पटिसन्दहनकथा ४२५

पिठुङ्का

पिठुङ्का

१३८ (२) सञ्जायतनुप्पत्तिकथा	४२७
१३९ (३) अनन्तरपच्चयकथा	४२८
१४० (४) अरियरूपकथा	४३२
१४१ (५) अञ्जो अनुसयो ति	कथा ४३३
१४२ (६) परियुद्धानं चित्त-	
विप्पयुत्तं ति कथा	४३४
१४३ (७) परियापन्नकथा	४३५
१४४ (८) अब्बाकतकथा	४३७
१४५ (९) अपरियापन्नकथा	४३९
तस्सुद्धानं	४३९

१५. पन्नरसमो वगो

१४६ (१) पच्चयताकथा	४४०
१४७ (२) अञ्जमञ्जपच्चय-	
कथा	४४२
१४८ (३) अद्धाकथा	४४३
१४९ (४) खणलयमुहुत्तकथा	४४५
१५० (५) आसवकथा	४४६
१५१ (६) जरामरणकथा	४४६
१५२ (७) सञ्जावेदयितकथा	४४७
१५३ (८) दुतियसञ्जावेदयित-	
कथा	४४७
१५४ (९) ततियसञ्जावेदयित-	
कथा	४४७
१५५ (१०) असञ्जासत्तुपिककथा	४४९
१५६ (११) कम्मूपचयकथा	४५०
तस्सुद्धानं	४५३
तस्सुद्धानं	४५३

१६. सोळसमो वगो

१५७ (१) निग्गहकथा	४५४
१५८ (२) पग्गहकथा	४५५
१५९ (३) सुत्थानुप्पदानकथा	४५६

१६० (४) अधिगय्ह मनसिकार-	
कथा	४५७
१६१ (५) रूपं हेतू ति कथा	४६०
१६२ (६) रूपं सहेतुकं ति कथा	४६१
१६३ (७) रूपं कुसलाकुसलं ति	
कथा	४६२
१६४ (८) रूपं विपाको ति कथा	४६४
१६५ (९) रूपं रूपावचरा-	
रूपावचरं ति कथा	४६५
१६६ (१०) रूपारूपधातुपरिया-	
पन्नकथा	४६६
तस्सुद्धानं	४६८

१७. सत्तरसमो वगो

१६७ (१) अरहतो पुञ्जूपचय-	
कथा	४६९
१६८ (२) नत्थि अरहतो अकाल-	
मच्चू ति कथा	४७०
१६९ (३) सब्बमिदं कम्मतो ति	
कथा	४७१
१७० (४) इन्द्रियवद्धकथा	४७२
१७१ (५) ठपेत्वा अरियमग्गं	
ति कथा	४७३
१७२ (६) न वत्तव्वं सद्धो दक्खिणं	
पटिग्गणाती ति कथा	४७४
१७३ (७) न वत्तव्वं सद्धो दक्खिणं	
विसोधेती ति कथा	४७६
१७४ (८) न वत्तव्वं सद्धो	
भुञ्जती ति कथा	४७६
१७५ (९) न वत्तव्वं सद्धस्स	
दिन्नं महप्फलं ति कथा	४७७
१७६ (१०) न वत्तव्वं बुद्धस्स दिन्नं	
महप्फलं ति कथा	४७९
१७७ (११) दक्खिणाविमुद्धिकथा	४८०
तस्सुद्धानं	४८१

पिट्ठका

६५(११) अतीतानागतपञ्चुप्पन्न-
कया ३६५

तत्सुद्धान ३६७

१०. दसमो वग्गो

६६(१) निरोधकया ३६८

६७(२) रूपमग्गो ति कया ३६९

६८(३) पञ्चविज्जाण-

समज्झिस्म मग्गकया ३७१

६९(४) पञ्चविज्जाणा कुसला

पि अकुसला पी ति कया ३७३

१००(५) सामोगा ति कया ३७५

१०१(६) द्वीहि सीलेहि कया ३७७

१०२(७) सील अचेतसिक् ति

कया ३७९

१०३(८) सील न चित्तानुपरि-

वत्ती ति कया ३८१

१०४(९) समादानहेतुकया ३८३

१०५(१०) विज्जति सील ति

कया ३८४

१०६(११) अविज्जति दुस्सिल्य

ति कया ३८४

तत्सुद्धान ३८६

तत्सुद्धान ३८६

११. एकादसमो वग्गो

१०७-१०९(१-३) तिस्रो पि

अनुसयकया ३८७

११०(४) ज्ञापकया ३८२

१११(५) ज्ञाण चित्तविप्पयुत्त

ति कया ३९३

११२(६) उद दुक्ख ति कया ३९४

११३(७) इद्धिदलकया ३९६

११४(८) समाधिकया ३९८

११५(९) धम्मद्वितीया ३९९

पिट्ठका

११६(१०) अनिच्छताकया ४००

तत्सुद्धान ४०१

१२. द्वादसमो वग्गो

११७(१) सवरो कम्म ति कया ४०२

११८(२) कम्मकया ४०३

११९(३) महो विपाको ति कया ४०५

१२०(४) सज्जगतनकया ४०६

१२१(५) सत्तकसत्तुपरमकया ४०७

१२२(६) कोलक्कोतकया ४०८

१२३(७) एव ग्रीहीकया ४०९

१२४(८) जीविता धोरोपनकया ४०९

१२५(९) दुग्गतिकया ४१०

१२६(१०) सत्तममविककया ४१२

तत्सुद्धान ४१२

१३. तेरसमो वग्गो

१२७(१) कप्पट्टकया ४१३

१२८(२) कुसलपटिलाभकया ४१४

१२९(३) अनन्तरापयुत्तकया ४१५

१३०(४) नियतस्स नियामकया ४१६

१३१(५) निवृत्तकया ४१७

१३२(६) सम्मुखीभूतकया ४१८

१३३(७) समापन्नो अस्मादेती

ति कया ४१९

१३४(८) अमातरागकया ४२०

१३५(९) धम्मतण्हा अज्याक्ता

ति कया ४२१

१३६(१०) धम्मतण्हा न दुक्ख-

समुदयो ति कया ४२३

तत्सुद्धान ४२४

१४. चुद्धसमो वग्गो

१३७(१) कुसलाकुसल-

पटिसन्दहनकया ४२५

अभिधम्मपिटके
कथावत्थु

१८. अष्टारसमो वग्गो

विद्वद्भा

१७८ (१) मनुस्सलोककथा	४८२
१७९ (२) धम्मदेसनाकथा	४८३
१८० (३) करुणाकथा	४८४
१८१ (४) गन्धजातिकथा	४८५
१८२ (५) एकमग्गकथा	४८५
१८३ (६) ज्ञानसङ्कुन्तिकथा	४८७
१८४ (७) ज्ञानन्तरिककथा	४८०
१८५ (८) सहं सुणाती ति कथा	४८३
१८६ (९) चक्कुना रूपं पत्तती	
ति कथा	४८४
तत्सुदानं	४८५

१९. एकविसत्तिमो वग्गो

१८७ (१) किलेसजहनकथा	४८६
१८८ (२) सुञ्जताकथा	४८७
१८९ (३) सामञ्जाफलकथा	४८९
१९० (४) पत्तिकथा	५००
१९१ (५) तथताकथा	५०२
१९२ (६) कुसलकथा	५०३
१९३ (७) अच्वन्तनियामकथा	५०४
१९४ (८) इन्द्रियकथा	५०७
तत्सुदानं	५०९

२०. दोसत्तिमो वग्गो

१९५ (१) असच्चिच्चकथा	५१०
१९६ (२) जाणकथा	५१२
१९७ (३) निरापालकथा	५१३
१९८ (४) तिरच्छानकथा	५१४
१९९ (५) मग्गकथा	५१५
२०० (६) जाणकथा	५१७
तत्सुदानं	५१८
भत्सुदानं	५१८

२१. एकविसत्तिमो वग्गो

२०१ (१) सासनकथा	५१९
२०२ (२) अविवित्तकथा	५२०
२०३ (३) संयोजनकथा	५२०
२०४ (४) इद्विकथा	५२१
२०५ (५) दुद्विकथा	५२२
२०६ (६) सत्त्वदिस्सकथा	५२३
२०७ (७) धम्मकथा	५२३
२०८ (८) कम्मकथा	५२४
तत्सुदानं	५२६

२२. वावीसत्तिमो वग्गो

२०९ (१) परिनिव्यानकथा	५२७
२१० (२) कुसलचित्तकथा	५२७
२११ (३) आनेच्चकथा	५२८
२१२ (४) धम्माभिसमयकथा	५२९
२१३-२१५ (५-७) तिस्सो पि	
कथा	५३०
२१६ (८) अव्याकतकथा	५३०
२१७ (९) आसेवनपञ्चमकथा	५३१
२१८ (१०) सणिककथा	५३२
तत्सुदानं	५३४

२३. तेवीसत्तिमो वग्गो

२१९ (१) एकाधिप्पायकथा	५३५
२२० (२) अरहन्तवण्णकथा	५३५
२२१-२२५ (३-७) इस्सरिय-	
कामकारिकाकथा	५३५
२२६ (८) पतिरूपकथा	५३८
२२७ (९) अपरिनिष्कत्तकथा	५३८
तत्सुदानं	५३९
तत्सुदानं	५३९
पण्णासकुदानं	५४०

कथावत्थुपालि

१. महावग्गो

१. पुग्गलकथा

§ १. सुद्धसच्चिकट्टो^१

१. अनुलोमपञ्चनीकं

(१) अनुलोमपञ्चकं

१. *पुग्गलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना^२ ति ? आमन्ता ।

B.1,
R vol I,1

यो सच्चिकट्टो^३ परमत्थो^४, ततो सो पुग्गलो उपलब्धति
सच्चिकट्टपरमत्थेना ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि पुग्गलो उपलब्धति सच्चिकट्ट-
परमत्थेन, तेन वत रे वत्तब्बे — “यो सच्चिकट्टो परमत्थो, ततो सो 5
पुग्गलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना” ति । यं तत्थ वदेसि —
“वत्तब्बे खो — ‘पुग्गलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेन,’ नो च
वत्तब्बे — ‘यो सच्चिकट्टो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो उपलब्धति
सच्चिकट्टपरमत्थेना” ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तब्बे — “यो सच्चिकट्टो परमत्थो, ततो सो 10
पुग्गलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना” ति, नो च^५ वत रे वत्तब्बे —
“पुग्गलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना” ति । यं तत्थ वदेसि —
“वत्तब्बे खो — ‘पुग्गलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेन,’ नो च
वत्तब्बे — ‘यो सच्चिकट्टो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो उपलब्धति
सच्चिकट्टपरमत्थेना” ति मिच्छा ।

B 2

15

१. पञ्चमसच्चिकट्टो — रो० । • इमिना वक्खणेन तत्त्ववादीपुच्छा दस्सिता ।
२. सच्चिकट्टपरमत्थेना — म्मा०, एवमुपरि पि; सच्चिकट्टपरमत्थेना — रो०, एवमुपरि पि ।
३. सच्चिकट्टो — म्मा० । ४. परमत्थो — म्मा०, रो० । ५. म्मा० पोत्थके नत्थि ।

नो चे पन वत्तव्वे - “यो सच्चिकट्टो परमत्थो, ततो सो पुगलो नुपलव्वमति सच्चिकट्टपरमत्थेना” ति, नो च वत रे वत्तव्वे - “पुगलो नुपलव्वमति सच्चिकट्टपरमत्थेना” ति । यं तत्थ वदेसि - “वत्तव्वे खो - ‘पुगलो नुपलव्वमति सच्चिकट्टपरमत्थेन,’ नो च वत्तव्वे - ‘यो सच्चिकट्टो परमत्थो, ततो सो पुगलो नुपलव्वमति सच्चिकट्टपरमत्थेना’” ति इदं ते मिच्छा । 5

(४) उपनयनचतुर्कं

४. एसे चे दुन्निग्गहिते^१ हेवमेवं^२ तत्थ दक्ख । वत्तव्वे खो - “पुगलो उपलव्वमति सच्चिकट्टपरमत्थेन,” नो च वत्तव्वे - “यो सच्चिकट्टो परमत्थो, ततो सो पुगलो उपलव्वमति सच्चिकट्टपरमत्थेना” ति । नो च मयं तथा तत्थ हेताय पटिञ्जाय हेवं^३ पटिजानन्ता हेवं निग्गहेतव्वा । अथ मं निग्गण्हासि । दुन्निग्गहिता च^३ होम । 10

हञ्चि पुगलो उपलव्वमति सच्चिकट्टपरमत्थेन, तेन वत रे वत्तव्वे - “यो सच्चिकट्टो परमत्थो, ततो सो पुगलो उपलव्वमति सच्चिकट्टपरमत्थेना” ति । यं तत्थ वदेसि - “वत्तव्वे खो - ‘पुगलो उपलव्वमति सच्चिकट्टपरमत्थेन,’ नो च वत्तव्वे - ‘यो सच्चिकट्टो परमत्थो, ततो सो पुगलो उपलव्वमति सच्चिकट्टपरमत्थेना’” ति मिच्छा । 15

नो चे पन वत्तव्वे - “यो सच्चिकट्टो परमत्थो, ततो सो पुगलो उपलव्वमति सच्चिकट्टपरमत्थेना” ति, नो च वत रे वत्तव्वे - “पुगलो उपलव्वमति सच्चिकट्टपरमत्थेना” ति । यं तत्थ वदेसि - “वत्तव्वे खो - ‘पुगलो उपलव्वमति सच्चिकट्टपरमत्थेन,’ नो च वत्तव्वे - ‘यो सच्चिकट्टो परमत्थो, ततो सो पुगलो उपलव्वमति सच्चिकट्टपरमत्थेना’” ति इदं ते मिच्छा । 20

(५) निग्गमचतुर्कं

५. न हेवं निग्गहेतव्वे । तेन हि यं निग्गण्हासि - “हञ्चि पुगलो उपलव्वमति सच्चिकट्टपरमत्थेन, तेन वत रे वत्तव्वे - ‘यो सच्चिकट्टो परमत्थो, ततो सो पुगलो उपलव्वमति सच्चिकट्टपरमत्थेना’” ति इदं ते मिच्छा । 25

(२) पटिकम्मचतुक्क

R 2

२ 'पुगलो नुपलब्धमति' मच्चिकट्टपरमत्येना ति ? आमन्ता ।
यो मच्चिकट्टो परमत्यो, ततो सो पुगलो नुपलब्धमति
मच्चिकट्टपरमत्येना ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

आजानाहि पटिकम्मं । हञ्चि पुगलो नुपलब्धमति मच्चिकट्ट-
५ परमत्थेन, तेन वत रे वत्तव्वे - "यो मच्चिकट्टो परमत्यो, ततो सो
पुगलो नुपलब्धमति मच्चिकट्टपरमत्येना" ति । यं तत्थ वदेसि -
"वत्तव्वे खो - 'पुगलो नुपलब्धमति मच्चिकट्टपरमत्येन,' नो च
वत्तव्वे - 'यो मच्चिकट्टो परमत्यो, ततो सो पुगलो नुपलब्धमति
मच्चिकट्टपरमत्येना" ति मिच्छा ।

१० नो चे पन वत्तव्वे - "यो मच्चिकट्टो परमत्यो, ततो सो
पुगलो नुपलब्धमति मच्चिकट्टपरमत्येना" ति, नो च वत रे वत्तव्वे -
"पुगलो नुपलब्धमति मच्चिकट्टपरमत्येना" ति । य तत्थ वदेसि -
"वत्तव्वे खो - 'पुगलो नुपलब्धमति मच्चिकट्टपरमत्येन,' नो च
वत्तव्वे - 'यो मच्चिकट्टो परमत्यो, ततो सो पुगलो नुपलब्धमति
१५ मच्चिकट्टपरमत्येना" ति मिच्छा ।

(३) निगहचतुक्क

३ त्व चे पन मज्झमि - "वत्तव्वे खो - 'पुगलो नुपलब्धमति
मच्चिकट्टपरमत्येन,' नो च वत्तव्वे - 'यो मच्चिकट्टो परमत्यो, ततो
सो पुगलो नुपलब्धमति मच्चिकट्टपरमत्येना' ति, तेन तव^१ तत्थ
हेताय पटिज्जाय हेव पटिज्जानन्त हेव निगहेतव्वे । अय त
५ निगण्हाम । मुनिगह्णितो^३ च^३ होसि ।

१० हञ्चि पुगलो नुपलब्धमति मच्चिकट्टपरमत्येन, तेन वत रे
वत्तव्वे - "यो मच्चिकट्टो परमत्यो, ततो सो पुगलो नुपलब्धमति
मच्चिकट्टपरमत्येना" ति । य तत्थ वदेसि - "वत्तव्वे खो - 'पुगलो
नुपलब्धमति मच्चिकट्टपरमत्येन,' नो च वत्तव्वे - 'यो मच्चिकट्टो पर-
५ मत्यो, ततो सो पुगलो नुपलब्धमति मच्चिकट्टपरमत्येना" ति मिच्छा ।

† इमिना तव पन परवदापुच्छा दमिता । १ नुपलब्धमति - स्था०, एवमुपरि पि ।

२ त्व - स्था० । ३-३ मुनिगह्णितव - स्था०, मुनिगह्णितव च - स्था० ।

(२) पटिकम्मचतुक्कं

७. *पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

यो सच्चिकट्टो परमत्थो, ततो सो पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

आजानाहि पटिकम्मं । हञ्चि पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्ट-
परमत्थेन, तेन वत रे वत्तव्वे - “यो सच्चिकट्टो परमत्थो, ततो 5
सो पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना” ति । यं तत्थ वदेसि -
“वत्तव्वे खो - ‘पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेन,’ नो च
वत्तव्वे - ‘यो सच्चिकट्टो परमत्थो, ततो सो पुगलो उपलब्धति
सच्चिकट्टपरमत्थेना”” ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तव्वे - “यो सच्चिकट्टो परमत्थो, ततो सो 10
पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना” ति, नो च वत रे वत्तव्वे -
“पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना” ति । यं तत्थ वदेसि -
“वत्तव्वे खो - ‘पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेन,’ नो च
वत्तव्वे - ‘यो सच्चिकट्टो परमत्थो, ततो सो पुगलो उपलब्धति
सच्चिकट्टपरमत्थेना”” ति मिच्छा । 15

(३) निग्गहचतुक्कं

८. त्वं चे पन मञ्जसि - “वत्तव्वे खो - ‘पुगलो उपलब्धति 20
सच्चिकट्टपरमत्थेन,’ नो च वत्तव्वे - ‘यो सच्चिकट्टो परमत्थो, ततो
सो पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना”” ति, तेन तव तत्थ
हेताय पटिञ्जाय हेवं पटिजानन्तं हेवं निग्गहेतव्वे । अथ तं
निग्गहाम । सुनिग्गहितो च होसि । R. 6 B. 6

हञ्चि पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेन, तेन वत रे
वत्तव्वे - “यो सच्चिकट्टो परमत्थो, ततो सो पुगलो उपलब्धति
सच्चिकट्टपरमत्थेना” ति । यं तत्थ वदेसि - “वत्तव्वे खो - ‘पुगलो
उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेन,’ नो च वत्तव्वे - ‘यो सच्चिकट्टो
परमत्थो, ततो सो पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना”” ति 25
मिच्छा ।

नो चे पन वत्तव्वे - “यो सच्चिकट्टो परमत्थो, ततो सो

परमत्येना' ति । यं तत्त्य वदेसि - 'वत्तव्वे खो - पुग्गलो उपलब्धमति सच्चिकट्टपरमत्येन, नो च वत्तव्वे - यो सच्चिकट्टो परमत्यो, ततो सो पुग्गलो उपलब्धमति' सच्चिकट्टपरमत्येना" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तव्वे - "यो सच्चिकट्टो परमत्यो, ततो सो पुग्गलो उपलब्धमति' सच्चिकट्टपरमत्येना" ति, नो च वत रे वत्तव्वे - "पुग्गलो उपलब्धमति सच्चिकट्टपरमत्येना" ति । यं तत्त्य वदेसि - "वत्तव्वे खो - 'पुग्गलो उपलब्धमति सच्चिकट्टपरमत्येन,' नो च वत्तव्वे - 'यो सच्चिकट्टो परमत्यो, ततो सो पुग्गलो उपलब्धमति सच्चिकट्टपरमत्येना" ति इदं ते मिच्छा । तेन हि ये कते निग्गहे 10 से निग्गहे दुक्कटे । सुक्कटे पटिकम्मे । भुक्कता पटिपादना ति ।

पठमो निग्गहो ।

२. पच्चनीकानुलोमं

(१) पच्चनीकपट्टचक्रं

६. पुग्गलो नुपलब्धमति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? आमन्ता ।
यो सच्चिकट्टो परमत्यो, ततो सो पुग्गलो नुपलब्धमति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

आजानाहि निग्गहं । हच्चि पुग्गलो नुपलब्धमति सच्चिकट्ट-
15 परमत्येन, तेन वत रे वत्तव्वे - "यो सच्चिकट्टो परमत्यो, ततो सो पुग्गलो नुपलब्धमति सच्चिकट्टपरमत्येना" ति । यं तत्त्य वदेसि -
B 5 "वत्तव्वे यो - 'पुग्गलो नुपलब्धमति सच्चिकट्टपरमत्येन,' नो च
R 5 वत्तव्वे - 'यो सच्चिकट्टो परमत्यो, ततो सो पुग्गलो नुपलब्धमति सच्चिकट्टपरमत्येना" ति मिच्छा ।

20 नो चे पन वत्तव्वे - "यो सच्चिकट्टो परमत्यो, ततो सो पुग्गलो नुपलब्धमति सच्चिकट्टपरमत्येना" ति, नो च वत रे वत्तव्वे -
"पुग्गलो नुपलब्धमति सच्चिकट्टपरमत्येना" ति । यं तत्त्य वदेसि -
"वत्तव्वे खो - 'पुग्गलो नुपलब्धमति सच्चिकट्टपरमत्येन,' नो च
वत्तव्वे - 'यो सच्चिकट्टो परमत्यो, ततो सो पुग्गलो नुपलब्धमति
25 सच्चिकट्टपरमत्येना" ति मिच्छा ।

१ नुपलब्धमति - स० । २ अपलब्धमति - स० ।

सच्चिकट्टपरमत्येन, नो च वत्तव्वे - यो सच्चिकट्टो परमत्थो, ततो सो पुगलो नुपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तव्वे - “यो सच्चिकट्टो परमत्थो, ततो सो पुगलो नुपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति, नो च वत रे वत्तव्वे - “पुगलो नुपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति । यं तत्थ वदेसि - 5
“वत्तव्वे खो - ‘पुगलो नुपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन,’ नो च वत्तव्वे - ‘यो सच्चिकट्टो परमत्थो, ततो सो पुगलो नुपलव्वति’ सच्चिकट्टपरमत्येना” ति इदं ते मिच्छा । तेन हि ये कते निग्गहे से निग्गहे दुक्कटे । सुकते पटिकम्मे । सुकता पटिपादना ति ।
दुत्तियो निग्गहो ।

§ २(क) ओकाससच्चिकट्टो

१. अनुलोमपच्चनीकं

११. *पुगलो उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? आमन्ता । 10 R. 8
सव्वत्थ पुगलो उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? न ह्वं वत्तव्वे ।

आजानाहि निग्गहं । हव्विच्च पुगलो उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन, तेन वत रे वत्तव्वे - “सव्वत्थ पुगलो उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति । यं तत्थ वदेसि - “वत्तव्वे खो - ‘पुगलो 15
उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन,’ नो च वत्तव्वे - ‘सव्वत्थ पुगलो उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तव्वे - “सव्वत्थ पुगलो उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति, नो च वत रे वत्तव्वे - “पुगलो उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति । यं तत्थ वदेसि - “वत्तव्वे खो - ‘पुगलो 20
उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन,’ नो च वत्तव्वे - ‘सव्वत्थ पुगलो उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति मिच्छा । ... पे०... ।
तत्तियो निग्गहो ।

पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति, नो च वत रे वत्तव्वे -
 “पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति । यं तत्थ वदेसि -
 “वत्तव्वे खो - ‘पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन,’ नो च
 वत्तव्वे - ‘यो सच्चिकट्टो परमत्यो, ततो सो पुगलो उपलब्धति
 5 सच्चिकट्टपरमत्येना” ति इदं ते मिच्छा ।

(४) उपनयनचतुषकं

६. एसे चे दुत्तिग्गहिते हेवमेवं तत्थ दक्ख । वत्तव्वे खो -
 “पुगलो नुपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन,” नो च वत्तव्वे - “यो
 सच्चिकट्टो परमत्यो, ततो सो पुगलो नुपलब्धति सच्चिकट्ट-
 परमत्येना” ति । नो च मयं तया तत्थ हेताय पटिञ्जाय हेवं
 10 पटिजानन्ता हेवं निग्गहेतव्वा । अथ मं निग्गण्हासि । दुत्तिग्गहिता
 च होम ।

हञ्चि पुगलो नुपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन, तेन वत रे
 वत्तव्वे - “यो सच्चिकट्टो परमत्यो, ततो सो पुगलो नुपलब्धति
 सच्चिकट्टपरमत्येना” ति । यं तत्थ वदेसि - “वत्तव्वे खो - ‘पुगलो
 R. 7 15 नुपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन,’ नो च वत्तव्वे - ‘यो सच्चिकट्टो
 परमत्यो, ततो सो पुगलो नुपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति
 मिच्छा ।

नो चे पन वत्तव्वे - “यो सच्चिकट्टो परमत्यो, ततो सो
 पुगलो नुपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति, नो च वत रे वत्तव्वे -
 20 “पुगलो नुपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति । यं तत्थ वदेसि -
 “वत्तव्वे खो - ‘पुगलो नुपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन,’ नो च
 B. 7 वत्तव्वे - ‘यो सच्चिकट्टो परमत्यो, ततो सो पुगलो नुपलब्धति
 सच्चिकट्टपरमत्येना” ति इदं ते मिच्छा ।

(५) निग्गमचतुषकं

१०. न हेवं निग्गहेतव्वे । तेन हि यं निग्गण्हासि - “हञ्चि
 25 पुगलो नुपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन, तेन वत रे वत्तव्वे - ‘यो
 सच्चिकट्टो परमत्यो, ततो सो पुगलो नुपलब्धति सच्चिकट्टपरम-
 त्येना” ति । यं तत्थ वदेसि - ‘वत्तव्वे खो - पुगलो नुपलब्धति

परमत्येना” ति, नो च वत रे वत्तव्वे — “पुगलो उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति । यं तत्थ वदेसि — “वत्तव्वे खो — ‘पुगलो उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन,’ नो च वत्तव्वे — ‘सव्वेसु पुगलो उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति मिच्छा । ... पे०... ।

पञ्चमो निग्गहो ।

§ २ (ख) ओकाससच्चिकट्टो

२. पच्चनीकानुलोमं

१४. †पुगलो नुपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? आमन्ता । 5

सव्वत्थ पुगलो नुपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि पुगलो नुपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन, तेन वत रे वत्तव्वे — “सव्वत्थ पुगलो नुपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति । यं तत्थ वदेसि — “वत्तव्वे खो — ‘पुगलो नुपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन,’ नो च वत्तव्वे — ‘सव्वत्थ पुगलो नुपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति मिच्छा । 10

नो चे पन वत्तव्वे — “सव्वत्थ पुगलो नुपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति, नो च वत रे वत्तव्वे — “पुगलो नुपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति । यं तत्थ वदेसि — “वत्तव्वे खो — ‘पुगलो नुपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन,’ नो च वत्तव्वे — ‘सव्वत्थ पुगलो नुपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति मिच्छा । ... पे०... । R. 10

छट्ठो निग्गहो ।

§ ३ (ख) कालसच्चिकट्टो

२. पच्चनीकानुलोमं

१५. †पुगलो नुपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? आमन्ता । B. 10

सव्वदा पुगलो नुपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

20

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि पुगलो नुपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन, तेन वत रे वत्तव्वे — “सव्वदा पुगलो नुपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति । यं तत्थ वदेसि — “वत्तव्वे खो — ‘पुगलो

§ ३ (क) कालसच्चिकट्टो

१. अनुलोमपञ्चनीकं

१२. *पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? आमन्ता ।

सव्वदा पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? न
हेवं वत्तव्वे ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्ट-
५ परमत्येन, तेन वत्त रे वत्तव्वे - "सव्वदा पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्ट-
परमत्येना" ति । यं तत्थ वदेसि - "वत्तव्वे खो - 'पुगलो उपलब्धति
सच्चिकट्टपरमत्येन,' नो च वत्तव्वे - 'सव्वदा पुगलो उपलब्धति
सच्चिकट्टपरमत्येना'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तव्वे - "सव्वदा पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्ट-
१० परमत्येना" ति, नो च वत्त रे वत्तव्वे - "पुगलो उपलब्धति
सच्चिकट्टपरमत्येना" ति । यं तत्थ वदेसि - "वत्तव्वे खो - 'पुगलो
R. 9 उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन,' नो च वत्तव्वे - 'सव्वदा पुगलो
उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना'" ति मिच्छा । ... पे०... ।
चतुत्थो^१ निग्गहो ।

§ ४ (क) अवयवसच्चिकट्टो

१. अनुलोमपञ्चनीकं

१३. *पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? आमन्ता ।
१५ सव्वेसु पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? न
हेवं वत्तव्वे ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्ट-
परमत्येन, तेन वत्त रे वत्तव्वे - "सव्वेसु पुगलो उपलब्धति
सच्चिकट्टपरमत्येना" ति । यं तत्थ वदेसि - "वत्तव्वे खो - 'पुगलो
२० उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन,' नो च वत्तव्वे - 'सव्वेसु पुगलो
उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तव्वे - "सव्वेसु पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्ट-

१. चतुट्ठो - रो० ।

अञ्जं रूपं अञ्जो पुगलो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्ट-
परमत्थेन, रूपं च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेन, तेन वत रे
वत्तव्वे - “अञ्जं रूपं अञ्जो पुगलो” ति । यं तत्थ वदेसि -
“वत्तव्वे खो - ‘पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेन, रूपं च 5
उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेन,’ नो च वत्तव्वे - ‘अञ्जं रूपं
अञ्जो पुगलो’” ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तव्वे - “अञ्जं रूपं अञ्जो पुगलो” ति,
नो च वत रे वत्तव्वे - “पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेन, रूपं
च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना” ति । यं तत्थ वदेसि - “वत्तव्वे 10
खो - ‘पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेन, रूपं च उपलब्धति
सच्चिकट्टपरमत्थेन,’ नो च वत्तव्वे - ‘अञ्जं रूपं अञ्जो पुगलो’”
ति मिच्छा । ... पे०... । R. 12

१८. *पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेन, वेदना च
उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेन ... पे०... सञ्जा च उपलब्धति 15
... पे०... सह्वारा च उपलब्धन्ति .. पे०... विञ्जाणं च उपलब्धति
सच्चिकट्टपरमत्थेना ति ? ग्रामन्ता ।

अञ्जं विञ्जाणं अञ्जो पुगलो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्ट-
परमत्थेन, विञ्जाणं च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेन, तेन वत 20
रे वत्तव्वे - “अञ्जं विञ्जाणं अञ्जो पुगलो” ति । यं तत्थ
वदेसि - “वत्तव्वे खो - ‘पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेन,
विञ्जाणं च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेन,’ नो च वत्तव्वे -
‘अञ्जं विञ्जाणं अञ्जो पुगलो’” ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तव्वे - “अञ्जं विञ्जाणं अञ्जो पुगलो” 25 B. 12
ति, नो च वत रे वत्तव्वे - “पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेन,
विञ्जाणं च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना” ति । यं तत्थ
वदेसि - “वत्तव्वे खो - ‘पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेन,

नुपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येन,' नो च वत्तव्वे - 'सव्वदा पुग्गलो
नुपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येना" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तव्वे - "सव्वदा पुग्गलो नुपलब्धमिति सच्चिकट्ट-
परमत्येना" ति, नो च वत रे वत्तव्वे - "पुग्गलो नुपलब्धमिति सच्चिकट्ट-
परमत्येना" ति । यं तत्थ वदेसि - "वत्तव्वे खो - 'पुग्गलो नुपलब्धमिति
सच्चिकट्टपरमत्येन,' नो च वत्तव्वे - 'सव्वदा पुग्गलो नुपलब्धमिति
सच्चिकट्टपरमत्येना" ति मिच्छा । ... पे०... ।

सत्तमो निग्गहो ।

§ ४ (ख) अथपवसच्चिकट्टो

२. पच्चनीयानुलोमं

१६. 'पुग्गलो नुपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? आमन्ता ।

सव्वेसु पुग्गलो नुपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? न

१० हेवं वत्तव्वे ।

R. 11

आजानाहि निग्गहं । हच्चि पुग्गलो नुपलब्धमिति सच्चिकट्ट-
परमत्येन, तेन वत रे वत्तव्वे - "सव्वेसु पुग्गलो नुपलब्धमिति सच्चिकट्ट-
परमत्येना" ति । यं तत्थ वदेसि - "वत्तव्वे खो - 'पुग्गलो नुपलब्धमिति
सच्चिकट्टपरमत्येन,' नो च वत्तव्वे - 'सव्वेसु पुग्गलो नुपलब्धमिति
१५ सच्चिकट्टपरमत्येना" ति मिच्छा ।

B. 11

नो चे पन वत्तव्वे - "सव्वेसु पुग्गलो नुपलब्धमिति सच्चिकट्ट-
परमत्येना" ति, नो च वत रे वत्तव्वे - "पुग्गलो नुपलब्धमिति
सच्चिकट्टपरमत्येना" ति । यं तत्थ वदेसि - "वत्तव्वे खो - 'पुग्गलो
नुपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येन,' नो च वत्तव्वे - 'सव्वेसु पुग्गलो
२० नुपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येना" ति मिच्छा । ... पे०... ।

अट्टकनिग्गहो' ।

§ ५. बुद्धिकसंसन्दनं

१७. *पुग्गलो उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येन, रूपं च
उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? आमन्ता ।

उपलब्धति ... अञ्जाताविन्द्रियं च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना
ति ? आमन्ता ।

अञ्जं अञ्जाताविन्द्रियं अञ्जो पुगलो ति ? न हेवं
वत्तव्वे ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्ट- 5 B. 13
परमत्येन, अञ्जाताविन्द्रियं च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन, तेन
वत रे वत्तव्वे - “अञ्जं अञ्जाताविन्द्रियं अञ्जो पुगलो” ति ।
यं तत्थ वदेसि - “वत्तव्वे खो - ‘पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्ट-
परमत्येन, अञ्जाताविन्द्रियं च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन,’ नो
च वत्तव्वे - ‘अञ्जं अञ्जाताविन्द्रियं अञ्जो पुगलो’” ति मिच्छा । 10

नो चे पन वत्तव्वे - “अञ्जं अञ्जाताविन्द्रियं अञ्जो
पुगलो” ति, नो च वत रे वत्तव्वे - “पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्ट-
परमत्येन, अञ्जाताविन्द्रियं च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना”
ति । यं तत्थ वदेसि - “वत्तव्वे खो - ‘पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्ट-
परमत्येन, अञ्जाताविन्द्रियं च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन,’ 15-
नो च वत्तव्वे - ‘अञ्जं अञ्जाताविन्द्रियं अञ्जो पुगलो’” ति
मिच्छा । ... पे०... ।

२२. पुगलो नुपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? आमन्ता ।

वुत्तं भगवता - “अत्थि पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो,” रूपं
च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? आमन्ता । 20

अञ्जं रूपं अञ्जो पुगलो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

आजानाहि पटिकम्मं । हञ्चि वुत्तं भगवता - “अत्थि
पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो,” रूपं च उपलब्धति सच्चिकट्ट-
परमत्येन, तेन वत रे वत्तव्वे - “अञ्जं रूपं अञ्जो पुगलो” ति ।
यं तत्थ वदेसि - “वत्तव्वे खो - ‘वुत्तं भगवता - अत्थि पुगलो 25
अत्तहिताय पटिपन्नो, रूपं च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन,’ नो
च वत्तव्वे - ‘अञ्जं रूपं अञ्जो पुगलो’” ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तव्वे - “अञ्जं रूपं अञ्जो पुगलो” ति,
नो च वत रे वत्तव्वे - “वुत्तं भगवता - ‘अत्थि पुगलो अत्तहिताय

विज्ञाणं च उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन,' नो च वत्तव्वे -
'अञ्जं विज्ञाणं अञ्जो पुगलो' ति मिच्छा । ... पे०... ।

१६. * पुगलो उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन, चक्खायतनं च
उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन ... पे०... सोतायतनं च उपलव्वति ...
५ धानायतनं च उपलव्वति ... जिह्वायतनं च उपलव्वति ... कायायतनं
च उपलव्वति ... रूपायतनं च उपलव्वति ... सदायतनं च उपलव्वति
... गन्धायतनं च उपलव्वति ... रसायतनं च उपलव्वति ... फोट्टञ्जा-
यतनं च उपलव्वति ... मनायतनं च उपलव्वति ... धम्मायतनं च
उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन ... पे०... ।

१० २०. * चक्खुघातु च उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन ... पे०...
सोतघातु च उपलव्वति ... धानघातु च उपलव्वति ... जिह्वाघातु
च उपलव्वति ... कायघातु च उपलव्वति ... रूपघातु च उपलव्वति
... सद्घातु च उपलव्वति ... गन्धघातु च उपलव्वति ... रसघातु च
उपलव्वति ... फोट्टञ्जघातु च उपलव्वति ... चक्खुविज्ञाणघातु च
१५ उपलव्वति ... सोतविज्ञाणघातु च उपलव्वति ... धानविज्ञाणघातु
च उपलव्वति ... जिह्वाविज्ञाणघातु च उपलव्वति ... कायविज्ञाण-
घातु च उपलव्वति ... मनोघातु च उपलव्वति ... मनोविज्ञाणघातु
च उपलव्वति ... धम्मघातु च उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन
... पे०... ।

१८. १९ २०

२१. * चक्खुन्द्रियं च उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन ... पे०...
सोतन्द्रियं च उपलव्वति ... धानन्द्रियं च उपलव्वति ... जिह्वान्द्रियं
च उपलव्वति ... कायन्द्रियं च उपलव्वति ... मनन्द्रियं च उप-
लव्वति ... जीवितन्द्रियं च उपलव्वति ... इत्थिन्द्रियं च उपलव्वति ...
पुरिसिन्द्रियं च उपलव्वति ... सुखिन्द्रियं च उपलव्वति ... दुक्खिन्द्रियं
२५ च उपलव्वति ... सोमनस्सिन्द्रियं च उपलव्वति ... दोमनस्सिन्द्रियं
च उपलव्वति ... उपेक्खिन्द्रियं च उपलव्वति ... सदिन्द्रियं च
उपलव्वति ... विरियिन्द्रियं च उपलव्वति ... सतिन्द्रियं च उप-
लव्वति ... समाधिन्द्रियं च उपलव्वति ... पञ्चिन्द्रियं च उपलव्वति ...
अनञ्जातञ्जस्सामीतिन्द्रियं च उपलव्वति ... अञ्जिन्द्रियं च

कायधातु च उपलब्धति ... पे०... रूपधातु च उपलब्धति ... पे०...
 फोटुब्धधातु च उपलब्धति ... पे०... चक्खुविञ्जाणधातु च
 उपलब्धति ... पे०... मनोविञ्जाणधातु च उपलब्धति ... पे०...
 धम्मधातु च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन ... पे०... ।

२६. चिक्खुन्द्रियं च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन ... पे०... 5
 सोतिन्द्रियं च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन ... पे०... अञ्जिन्द्रियं^१
 च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन ... पे०... ।

२७. पुगलो नुपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? आमन्ता ।
 वुत्तं भगवता - “अत्थि पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो,”
 अञ्जाताविन्द्रियं च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? आमन्ता । 10
 अञ्जं अञ्जाताविन्द्रियं अञ्जो पुगलो ति ? न हेवं
 वत्तव्वे ।

B. 15

आजानाहि पटिकम्मं । हञ्चि वुत्तं भगवता - “अत्थि
 पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो,” अञ्जाताविन्द्रियं च उपलब्धति
 सच्चिकट्टपरमत्येन, तेन वत रे वत्तव्वे - “अञ्जं अञ्जाताविन्द्रियं 15
 अञ्जो पुगलो” ति । यं तत्थ वदेसि - “वत्तव्वे खो - ‘वुत्तं भगवता
 - अत्थि पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो, अञ्जाताविन्द्रियं च उपलब्धति
 सच्चिकट्टपरमत्येन,’ नो च वत्तव्वे - ‘अञ्जं अञ्जाताविन्द्रियं अञ्जो
 पुगलो” ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तव्वे - “अञ्जं अञ्जाताविन्द्रियं अञ्जो 20
 पुगलो” ति, नो च वत रे वत्तव्वे - “वुत्तं भगवता - ‘अत्थि पुगलो
 अत्तहिताय पटिपन्नो,’ अञ्जाताविन्द्रियं च उपलब्धति सच्चिकट्ट-
 परमत्येना” ति । यं तत्थ वदेसि - “वत्तव्वे खो - ‘वुत्तं भगवता -
 अत्थि पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो, अञ्जाताविन्द्रियं च उपलब्धति
 सच्चिकट्टपरमत्येन,’ नो च वत्तव्वे - ‘अञ्जं अञ्जाताविन्द्रियं 25
 अञ्जो पुगलो” ति मिच्छा । ... पे०... ।

§ ६. ओपम्मसंसन्दनं

२८. *रूपं उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन, वेदना च उपलब्धति
 सच्चिकट्टपरमत्येन, अञ्जं रूपं अञ्जा वेदना ति ? आमन्ता ।

१. अञ्जाताविन्द्रिय - सी०, स्या० ।

पटिपन्नो,' रूपं च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना" ति । यं तत्थ वदेसि - "वत्तव्वे खो - 'वुत्तं भगवता - अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो, रूपं च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन,' नो च वत्तव्वे - 'अञ्जं रूपं अञ्जो पुग्गलो" ति मिच्छा । ... पे०... ।

B.-14 5

२३. पुग्गलो नुपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? आमन्ता ।
वुत्तं भगवता - "अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो,"
वेदना च उपलब्धति ... पे०... सञ्जा च उपलब्धति ... पे०...
सङ्खारा च उपलब्धन्ति ... पे०... विज्जाणं च उपलब्धति सच्चिकट्ट-
परमत्येना ति ? आमन्ता ।

10 अञ्जं विज्जाणं अञ्जो पुग्गलो ति ? न ह्वे वत्तव्वे ।

आजानाहि पटिकम्मं । हज्जि वुत्तं भगवता - "अत्थि
पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो," विज्जाणं च उपलब्धति सच्चिकट्ट-
परमत्येन, तेन वत रे वत्तव्वे - "अञ्जं विज्जाणं अञ्जो पुग्गलो"
ति । यं तत्थ वदेसि - "वत्तव्वे खो - 'वुत्तं भगवता - अत्थि पुग्गलो
15 अत्तहिताय पटिपन्नो, विज्जाणं च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन,'
नो च वत्तव्वे - 'अञ्जं विज्जाणं अञ्जो पुग्गलो" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तव्वे - "अञ्जं विज्जाणं अञ्जो पुग्गलो"
ति, नो च वत रे वत्तव्वे - "वुत्तं भगवता - 'अत्थि पुग्गलो
अत्तहिताय पटिपन्नो,' विज्जाणं च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना"
20 ति । यं तत्थ वदेसि - "वत्तव्वे खो - 'वुत्तं भगवता - अत्थि पुग्गलो
अत्तहिताय पटिपन्नो,' विज्जाणं च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन,
नो च वत्तव्वे - 'अञ्जं विज्जाणं अञ्जो पुग्गलो" ति मिच्छा ।
... पे०... ।

२४. पुग्गलो नुपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? आमन्ता ।
25 वुत्तं भगवता - "अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो,'
चक्खायतनं च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन ... पे०... सोत्तायतनं
च उपलब्धति ... पे०... धम्मायतनं च उपलब्धति सच्चिकट्ट-
परमत्येन ... पे०... ।

२५. चक्षुषावु च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन ... पे०...

परमत्येन, विञ्जाणं च उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन, अञ्जं
 रूपं अञ्जं विञ्जाणं, पुगलो उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन,
 रूपं च उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन; तेन वत रे वत्तव्वे -
 “अञ्जं रूपं अञ्जो पुगलो” ति । यं तत्थ वदेसि - “वत्तव्वे
 खो - ‘रूपं उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन, विञ्जाणं च उपलव्वति 5
 सच्चिकट्टपरमत्येन, अञ्जं रूपं अञ्जं विञ्जाणं, पुगलो उपलव्वति
 सच्चिकट्टपरमत्येन, रूपं च उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन,’ नो च
 वत्तव्वे - ‘अञ्जं रूपं अञ्जो पुगलो’” ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तव्वे - “अञ्जं रूपं अञ्जो पुगलो” ति,
 नो च वत रे वत्तव्वे - “रूपं उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन, 10
 विञ्जाणं च उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन, अञ्जं रूपं अञ्जं
 विञ्जाणं, पुगलो उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन, रूपं च उप-
 लव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन” ति । यं तत्थ वदेसि - “वत्तव्वे
 खो - ‘रूपं उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन, विञ्जाणं च उपलव्वति
 सच्चिकट्टपरमत्येन, अञ्जं रूपं अञ्जं विञ्जाणं, पुगलो उपलव्वति 15
 सच्चिकट्टपरमत्येन, रूपं च उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन,’ नो च
 वत्तव्वे - ‘अञ्जं रूपं अञ्जो पुगलो’” ति मिच्छा । ... पे०... ।

३०. *वेदना उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन, सञ्जा च
 उपलव्वति ... पे०... सङ्खारा च उपलव्वन्ति ... पे०... विञ्जाणं
 च उपलव्वति ... पे०... रूपं च उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन ... पे०... । 20

३१. *सञ्जा उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन, सङ्खारा च
 उपलव्वन्ति ... पे०... विञ्जाणं च उपलव्वति ... पे०... रूपं च
 उपलव्वति ... पे०... वेदना च उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन ... पे०... ।

३२. *सङ्खारा उपलव्वन्ति सच्चिकट्टपरमत्येन, विञ्जाणं
 च उपलव्वति ... पे०... रूपं च उपलव्वति ... पे०... वेदना च उपलव्वति 25
 ... पे०... सञ्जा च उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन ... पे०... ।

३३. *विञ्जाणं उपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्येन, रूपं च
 उपलव्वति ... पे०... वेदना च उपलव्वति ... पे०... सञ्जा च
 उपलव्वति ... पे०... सङ्खारा च उपलव्वन्ति सच्चिकट्टपरमत्येन,
 अञ्जं विञ्जाणं अञ्जे सङ्खारा ति ? आमन्ता ।

पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन, रूपं च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? आमन्ता ।

अञ्जं रूपं अञ्जो पुगलो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि रूपं उपलब्धति सच्चिकट्ट-
 5 परमत्येन, वेदना च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन, अञ्जं रूपं
 अञ्जा वेदना, पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन, रूपं च
 उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन; तेन वत रे वत्तव्वे - “अञ्जं रूपं
 अञ्जो पुगलो” ति । यं तत्थ वदेसि - “वत्तव्वे खो - ‘रूपं उप-
 लब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन, वेदना च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन,
 10 अञ्जं रूपं अञ्जा वेदना, पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन,
 रूपं च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन,’ नो च वत्तव्वे - ‘अञ्जं
 रूपं अञ्जो पुगलो” ति मिच्छा ।

B. 16

R. 15

नो चे पन वत्तव्वे - “अञ्जं रूपं अञ्जो पुगलो” ति, नो
 च वत रे वत्तव्वे - “रूपं उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन, वेदना च
 15 उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन, अञ्जं रूपं अञ्जा वेदना, पुगलो
 उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन, रूपं च उपलब्धति सच्चिकट्ट-
 परमत्येना” ति । यं तत्थ वदेसि - “वत्तव्वे खो - ‘रूपं उपलब्धति
 सच्चिकट्टपरमत्येन, वेदना च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन, अञ्जं
 रूपं अञ्जा वेदना, पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन, रूपं च
 20 उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन,’ नो च वत्तव्वे - ‘अञ्जं रूपं
 अञ्जो पुगलो” ति मिच्छा । ... पे०... ।

२६. *रूपं उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन, सञ्जा च
 उपलब्धति ... पे०... सङ्खारा च उपलब्धन्ति ... पे०... विञ्जाणं
 च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन, अञ्जं रूपं अञ्जं विञ्जाणं
 25 ति ? आमन्ता ।

पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन, रूपं च उपलब्धति
 सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? आमन्ता ।

अञ्जं रूपं अञ्जो पुगलो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि रूपं उपलब्धति सच्चिकट्ट-

च उपलब्धमिति ... पे०... धम्मधातु च उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्थेन
... पे०... सोतधातु^१ उपलब्धमिति ... पे०... धम्मधातु उपलब्धमिति सच्चिकट्ट-
परमत्थेन, चक्खुधातु च उपलब्धमिति ... पे०... मनोविज्जाणधातु च
उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्थेन ... पे०... ।

३६. * चक्खुन्द्रियं उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्थेन, सोतिन्द्रियं 5 R. 17
च उपलब्धमिति ... पे०... अज्जाताविन्द्रियं च उपलब्धमिति सच्चिकट्ट-
परमत्थेन ... पे०... सोतिन्द्रियं उपलब्धमिति ... पे०... अज्जाताविन्द्रियं
उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्थेन ... पे०... चक्खुन्द्रियं च उपलब्धमिति
... पे०... अज्जिन्द्रियं च उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्थेन, अज्जं
अज्जाताविन्द्रियं अज्जं अज्जिन्द्रियं ति ? आमन्ता । 10

पुगलो उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्थेन, अज्जाताविन्द्रियं
च उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

अज्जं अज्जाताविन्द्रियं अज्जो पुगलो ति ? न हेवं
वत्तव्वे ।

आजानाहि निग्गहं । हज्जि अज्जाताविन्द्रियं उपलब्धमिति 15
सच्चिकट्टपरमत्थेन, अज्जिन्द्रियं च उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्थेन,
अज्जं अज्जाताविन्द्रियं अज्जं अज्जिन्द्रियं, पुगलो उपलब्धमिति
सच्चिकट्टपरमत्थेन, अज्जाताविन्द्रियं च उपलब्धमिति सच्चिकट्ट-
परमत्थेन; तेन वत रे वत्तव्वे — “अज्जं अज्जाताविन्द्रियं
अज्जो पुगलो” ति । यं तत्थ वदेसि — “वत्तव्वे खो — 20
‘अज्जाताविन्द्रियं उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्थेन, अज्जिन्द्रियं च
उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्थेन, अज्जं अज्जाताविन्द्रियं अज्जं
अज्जिन्द्रियं, पुगलो उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्थेन, अज्जाता-
विन्द्रियं च उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्थेन,’ नो च वत्तव्वे — ‘अज्जं
अज्जाताविन्द्रियं अज्जो पुगलो” ति मिच्छा । 25

नो चे पन वत्तव्वे — “अज्जं अज्जाताविन्द्रियं अज्जो पुगलो”
ति, नो च वत रे वत्तव्वे — “अज्जाताविन्द्रियं उपलब्धमिति सच्चिकट्ट-
परमत्थेन, अज्जिन्द्रियं च उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्थेन, अज्जं

पुगलो उपलब्धमिति सच्चिकटुपरमत्येन, विज्ज्ञाणं च
उपलब्धमिति सच्चिकटुपरमत्येना ति ? ग्रामन्ता ।

अज्जं विज्ज्ञाणं अज्जो पुगलो ति ? न हेवं वत्तव्ये ।

R. 16

- आजानाहि निग्गहं । हज्जि विज्ज्ञाणं उपलब्धमिति
5 सच्चिकटुपरमत्येन, सङ्खारा च उपलब्धमन्ति सच्चिकटुपरमत्येन,
अज्जं विज्ज्ञाणं अज्जे सङ्खारा, पुगलो उपलब्धमिति सच्चिकटु-
परमत्येन, विज्ज्ञाणं च उपलब्धमिति सच्चिकटुपरमत्येन; तेन वत
रे वत्तव्ये - "अज्जं विज्ज्ञाणं अज्जो पुगलो" ति । यं तत्त्य
वदेसि - "वत्तव्ये खो - 'विज्ज्ञाणं उपलब्धमिति सच्चिकटुपरमत्येन,
10 सङ्खारा च उपलब्धमन्ति सच्चिकटुपरमत्येन, अज्जं विज्ज्ञाणं
अज्जे सङ्खारा, पुगलो उपलब्धमिति सच्चिकटुपरमत्येन, विज्ज्ञाणं
च उपलब्धमिति सच्चिकटुपरमत्येन,' नो च वत्तव्ये - 'अज्जं
विज्ज्ञाणं अज्जो पुगलो" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तव्ये - "अज्जं विज्ज्ञाणं अज्जो पुगलो"

- 15 ति, नो च वत रे वत्तव्ये - "विज्ज्ञाणं उपलब्धमिति सच्चिकटु-
परमत्येन, सङ्खारा च उपलब्धमन्ति सच्चिकटुपरमत्येन, अज्जं
विज्ज्ञाणं अज्जे सङ्खारा, पुगलो उपलब्धमिति सच्चिकटुपरमत्येन,
विज्ज्ञाणं च उपलब्धमिति सच्चिकटुपरमत्येना" ति । यं तत्त्य
वदेसि - "वत्तव्ये खो - 'विज्ज्ञाणं उपलब्धमिति सच्चिकटुपरमत्येन,
B. 18 20 सङ्खारा च उपलब्धमन्ति सच्चिकटुपरमत्येन, अज्जं विज्ज्ञाणं
अज्जे सङ्खारा, पुगलो उपलब्धमिति सच्चिकटुपरमत्येन, विज्ज्ञाणं
च उपलब्धमिति सच्चिकटुपरमत्येन,' नो च वत्तव्ये - 'अज्जं विज्ज्ञाणं
अज्जो पुगलो" ति मिच्छा । ... पे० ... ।

३४. *चक्खायतनं उपलब्धमिति सच्चिकटुपरमत्येन, सोतायतनं
25 च उपलब्धमिति ... पे०... धम्मायतनं च उपलब्धमिति सच्चिकटु-
परमत्येन ... पे०... सोतायतनं उपलब्धमिति ... पे०... धम्मायतनं उप-
लब्धमिति सच्चिकटुपरमत्येन, चक्खायतनं च उपलब्धमिति ... पे०...
मनायतनं च उपलब्धमिति सच्चिकटुपरमत्येन ... पे०... ।

३५. *चक्खुधातु उपलब्धमिति सच्चिकटुपरमत्येन, सोतधातु

उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येन, वेदना च उपलब्धमिति सच्चिकट्ट-
परमत्येन, अञ्जं रूपं अञ्जा वेदना, वृत्तं भगवता - अत्यि
पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो, रूपं च उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येन, नो
च वत्तवे - 'अञ्जं रूपं अञ्जो पुगलो' ति मिच्छा । ... पे०... ।

३८. † रूपं उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येन, सञ्जा च 5 B. 20
उपलब्धमिति ... सङ्खारा च उपलब्धमन्ति ... विञ्जाणं च उपलब्धमिति
सच्चिकट्टपरमत्येन ... पे०... ।

३९. † वेदना उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येन, सञ्जा च
उपलब्धमिति ... सङ्खारा च उपलब्धमन्ति ... विञ्जाणं च उपलब्धमिति ... रूपं
च उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येन ... पे०... । 10

४०. † सञ्जा उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येन, सङ्खारा च 19 R. 19
उपलब्धमन्ति ... विञ्जाणं च उपलब्धमिति ... रूपं च उपलब्धमिति ... वेदना
च उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येन ... पे०... ।

४१. † सङ्खारा उपलब्धमन्ति सच्चिकट्टपरमत्येन, विञ्जाणं च
उपलब्धमिति ... रूपं च उपलब्धमिति ... वेदना च उपलब्धमिति ... सञ्जा च 15
उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येन ... पे०... ।

४२. † विञ्जाणं उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येन, रूपं च
उपलब्धमिति ... वेदना च उपलब्धमिति ... सञ्जा च उपलब्धमिति ... सङ्खारा
च उपलब्धमन्ति सच्चिकट्टपरमत्येन ... पे०... ।

४३. † चक्खायतनं उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येन, सोत्तायतनं 20
च उपलब्धमिति ... पे०... धम्मायतनं च उपलब्धमिति सच्चिकट्ट-
परमत्येन ... पे०... सोत्तायतनं उपलब्धमिति ... पे०... धम्मायतनं
उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येन चक्खायतनं च उपलब्धमिति ... पे०...
मनायतनं च उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येन ... पे०... ।

४४. † चक्खुधातु उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येन, सोतधातु च 25
उपलब्धमिति ... पे०... धम्मधातु च उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येन
... पे०... सोतधातु उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येन ... पे०... धम्मधातु
उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येन, चक्खुधातु च उपलब्धमिति ... पे०...
मनोविञ्जाणधातु च उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येन ... पे०... ।

अञ्जाताविन्द्रियं अञ्जं अञ्जिन्द्रियं, पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्ट-
परमत्येन, अञ्जाताविन्द्रियं च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना”
ति । यं तत्थ वदेसि - “वत्तव्वे खो - ‘अञ्जाताविन्द्रियं उपलब्धति
सच्चिकट्टपरमत्येन, अञ्जिन्द्रियं च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन,
5 अञ्जं अञ्जाताविन्द्रियं अञ्जं अञ्जिन्द्रियं, पुगलो उपलब्धति
सच्चिकट्टपरमत्येन, अञ्जाताविन्द्रियं च उपलब्धति सच्चिकट्ट-
परमत्येन,’ नो च वत्तव्वे - ‘अञ्जं अञ्जाताविन्द्रियं अञ्जो
पुगलो” ति मिच्छा । ... पे०... ।

३७. १ रूपं उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन, वेदना च उप-
10 लब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन, अञ्जं रूपं अञ्जा वेदना ति ?
आमन्ता ।

R. 18

वुत्तं भगवता - “अत्थि पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो,”
रूपं च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? आमन्ता ।

अञ्जं रूपं अञ्जो पुगलो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

15 आजानाहि पटिकम्भं । हञ्चि रूपं उपलब्धति सच्चिकट्ट-
परमत्येन, वेदना च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन, अञ्जं रूपं
अञ्जा वेदना, वुत्तं भगवता - “अत्थि पुगलो अत्तहिताय पटि-
पन्नो,” रूपं च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन; तेन वत्त रे वत्तव्वे -
अञ्जं रूपं अञ्जो पुगलो ति । यं तत्थ वदेसि - “वत्तव्वे
20 खो - ‘रूपं उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन, वेदना च उपलब्धति
सच्चिकट्टपरमत्येन, अञ्जं रूपं अञ्जा वेदना, वुत्तं भगवता -
अत्थि पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो, रूपं च उपलब्धति सच्चिकट्ट-
परमत्येन,’ नो च वत्तव्वे - ‘अञ्जं रूपं अञ्जो पुगलो” ति
मिच्छा ।

25 नो चे पत्त वत्तव्वे - “अञ्जं रूपं अञ्जो पुगलो” ति, न
च वत्त रे वत्तव्वे - “रूपं उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन, वेदना
उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन, अञ्जं रूपं अञ्जा वेदना, वु
भगवता - ‘अत्थि पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो,’ रूपं च उपलब्धति
सच्चिकट्टपरमत्येना” ति । यं तत्थ वदेसि - “वत्तव्वे खो - ‘रु

उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन, अञ्जं अञ्जाताविन्द्रियं अञ्जं
अञ्जिन्द्रियं, वृत्तं भगवता - अत्थि पुगलो अत्तहिताय पटिपत्तो,
अञ्जाताविन्द्रियं च उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन,' नो च वत्तब्बे -
'अञ्जं अञ्जाताविन्द्रियं अञ्जो पुगलो' ति मिच्छा । ... पे०... ।

§ ७. चतुवकनयसंसन्दनं

४६. *पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? आमन्ता । 5

रूपं पुगलो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्ट-
परमत्येन, तेन वत रे वत्तब्बे - "रूपं पुगलो" ति । यं तत्थ वदेसि -
"वत्तब्बे खो - 'पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन,' नो च
वत्तब्बे - 'रूपं पुगलो' ति मिच्छा । 10

नो चे पन वत्तब्बे - "रूपं पुगलो" ति, नो च वत रे
वत्तब्बे - "पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना," ति । यं तत्थ
वदेसि - "वत्तब्बे खो - 'पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन,'
नो च वत्तब्बे - 'रूपं पुगलो' ति मिच्छा । ... पे०... ।

४७. *पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? 15
आमन्ता ।

रूपस्मि पुगलो ... पे०... अञ्जत्र रूपा पुगलो ... पे०...
पुगलस्मि रूपं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

R 21

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्ट-
परमत्येन, तेन वत रे वत्तब्बे - "पुगलस्मि रूपं" ति । यं तत्थ 20
वदेसि - "वत्तब्बे खो - 'पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन,' नो
च वत्तब्बे - 'पुगलस्मि रूपं' ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तब्बे - "पुगलस्मि रूपं" ति, नो च वत रे
वत्तब्बे - "पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना" ति । यं तत्थ
वदेसि - "वत्तब्बे खो - 'पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येन,' 25
नो च वत्तब्बे - 'पुगलस्मि रूपं' ति मिच्छा । ... पे०... ।

४८. *पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ?
आमन्ता ।

४५. 'चक्षुन्द्रियं उपलब्धति सच्चिकटुपरमत्येन, सोतिन्द्रियं च उपलब्धति ... पे०... अञ्जाताविन्द्रियं च उपलब्धति सच्चिकटुपरमत्येन ... पे०... सोतिन्द्रियं उपलब्धति ... पे०... अञ्जाताविन्द्रियं उपलब्धति सच्चिकटुपरमत्येन, चक्षुन्द्रियं च उपलब्धति ... पे०... अञ्जिन्द्रियं च उपलब्धति सच्चिकटुपरमत्येन; अञ्जं अञ्जाताविन्द्रियं अञ्जं अञ्जिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

B. 21

वृत्तं भगवता - "अत्यि पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो," अञ्जाताविन्द्रियं च उपलब्धति सच्चिकटुपरमत्येना ति ? आमन्ता । अञ्जं अञ्जाताविन्द्रियं अञ्जो पुगलो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

R. 20

आजानाहि पटिकम्मं । हञ्चि अञ्जाताविन्द्रियं उपलब्धति सच्चिकटुपरमत्येन, अञ्जिन्द्रियं च उपलब्धति सच्चिकटुपरमत्येन, अञ्जं अञ्जाताविन्द्रियं अञ्जं अञ्जिन्द्रियं, वृत्तं भगवता - "अत्यि पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो," अञ्जाताविन्द्रियं च उपलब्धति सच्चिकटुपरमत्येन; तेन वत्त रे वत्तव्वे - "अञ्जं अञ्जाताविन्द्रियं अञ्जो पुगलो" ति । यं तत्थ वदेसि - "वत्तव्वे सो - 'अञ्जाताविन्द्रियं उपलब्धति सच्चिकटुपरमत्येन, अञ्जिन्द्रियं च उपलब्धति सच्चिकटुपरमत्येन, अञ्जं अञ्जाताविन्द्रियं अञ्जं अञ्जिन्द्रियं, वृत्तं भगवता - अत्यि पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो, अञ्जाताविन्द्रियं च उपलब्धति सच्चिकटुपरमत्येन,' नो च वत्तव्वे - 'अञ्जं अञ्जाताविन्द्रियं अञ्जो पुगलो'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तव्वे - "अञ्जं अञ्जाताविन्द्रियं अञ्जो पुगलो" ति, नो च वत्त रे वत्तव्वे - "अञ्जाताविन्द्रियं उपलब्धति सच्चिकटुपरमत्येन, अञ्जिन्द्रियं च उपलब्धति सच्चिकटुपरमत्येन, अञ्जं अञ्जाताविन्द्रियं अञ्जं अञ्जिन्द्रियं, वृत्तं भगवता - 'अत्यि पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो,' अञ्जाताविन्द्रियं च उपलब्धति सच्चिकटुपरमत्येना" ति । यं तत्थ वदेसि - "वत्तव्वे सो - 'अञ्जाताविन्द्रियं उपलब्धति सच्चिकटुपरमत्येन, अञ्जिन्द्रियं च

चक्खुन्द्रियं पुगलो ... पे०... चक्खुन्द्रियस्मिं पुगलो ... पे०...
 अञ्जत्र चक्खुन्द्रिया पुगलो ... पे०... पुगलस्मिं चक्खुन्द्रियं
 ... पे०... अञ्जाताविन्द्रियं पुगलो ... पे०... अञ्जाताविन्द्रियस्मिं
 पुगलो ... पे०... अञ्जत्र अञ्जाताविन्द्रिया पुगलो ... पे०...
 पुगलस्मिं अञ्जाताविन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

R. 22

5

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्ट-
 परमत्येन, तेन वत रे वत्तव्वे — “पुगलस्मिं अञ्जाताविन्द्रियं”
 ति । यं तत्थ वदेसि — “वत्तव्वे खो — ‘पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्ट-
 परमत्येन,’ नो च वत्तव्वे — ‘पुगलस्मिं अञ्जाताविन्द्रियं’” ति
 मिच्छा ।

10

नो चे पन वत्तव्वे — “पुगलस्मिं अञ्जाताविन्द्रियं” ति, नो
 च वत रे वत्तव्वे — “पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति ।
 यं तत्थ वदेसि — “वत्तव्वे खो — ‘पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्ट-
 परमत्येन,’ नो च वत्तव्वे — ‘पुगलस्मिं अञ्जाताविन्द्रियं’” ति
 मिच्छा । ... पे०... ।

15

५०. पुगलो नुपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? आमन्ता ।

वुत्तं भगवता — “अत्थि पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो” ति ?
 आमन्ता ।

रूपं पुगलो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

आजानाहि पटिकम्मं । हञ्चि वुत्तं भगवता — “अत्थि 20 B. 24
 पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो,” तेन वत रे वत्तव्वे — “रूपं पुगलो”
 ति । यं तत्थ वदेसि — “वत्तव्वे खो — ‘वुत्तं भगवता — अत्थि पुगलो
 अत्तहिताय पटिपन्नो,’ नो च वत्तव्वे — ‘रूपं पुगलो ति’” मिच्छा ।

नो चे पन वत्तव्वे — “रूपं पुगलो” ति, नो च वत रे
 वत्तव्वे — “वुत्तं भगवता — ‘अत्थि पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो’” ति । 25
 यं तत्थ वदेसि — “वत्तव्वे खो — ‘वुत्तं भगवता — अत्थि पुगलो
 अत्तहिताय पटिपन्नो,’ नो च वत्तव्वे — ‘रूपं पुगलो’” ति मिच्छा ।
 ... पे०... ।

वेदना पुगलो पे० वेदनाय पुगलो पे० अज्जाय
वेदनाय पुगलो पे० पुगलस्मि वेदना पे० ।

सज्जा पुगलो पे० सज्जाय पुगलो पे० .
अज्जाय सज्जाय पुगलो पे० पुगलस्मि सज्जा पे० ।
5 सद्दारा पुगलो पे० सद्दारेसु पुगलो पे०
अज्जाय सद्दारेहि पुगलो पे० पुगलस्मि सद्दारा पे० ।

विज्जाण पुगलो पे० विज्जाणस्मि पुगलो पे०
अज्जाय विज्जाणा पुगलो पे० पुगलस्मि विज्जाण ति ?
न हेव वत्तये ।

10 आजानाहि निगह । इच्च पुगलो उपलभति सच्चिवट्ट-
परमत्थेन, तेन तत रे वत्तये - "पुगलस्मि विज्जाण" ति । य
B 23 तस्य वदेमि - "वत्तये गो - 'पुगलो उपलभति सच्चिवट्टपरमत्थेन,'
नो च वत्तये - 'पुगलस्मि विज्जाण'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तये - "पुगलस्मि विज्जाण" ति, नो च वत
15 रे वत्तये - "पुगलो उपलभति सच्चिवट्टपरमत्थेन" ति । य तस्य
वदेमि - "वत्तये गो - 'पुगलो उपलभति सच्चिवट्टपरमत्थेन,'
नो च वत्तये - 'पुगलस्मि विज्जाण'" ति मिच्छा । पे० ।

४९ *पुगलो उपलभति सच्चिवट्टपरमत्थेना ति ?
शामन्ता ।

20 चक्खायतन पुगलो पे० चक्खायतनस्मि पुगलो
पे० अज्जाय चक्खायतना पुगलो पे० पुगलस्मि चक्खा-
यतन पे० धम्मायतन पुगलो पे० धम्मायतनस्मि पुगलो
पे० अज्जाय धम्मायतना पुगलो पे० पुगलस्मि धम्मा-
यतन पे० ।

25 चक्खुधातु पुगलो पे० चक्खुधातुया पुगलो पे०
अज्जाय चक्खुधातुया पुगलो पे० पुगलस्मि चक्खुधातु पे०
धम्मधातु पुगलो पे० धम्मधातुया पुगलो पे० अज्जाय
धम्मधातुया पुगलो पे० पुगलस्मि धम्मधातु पे० ।

यतनं ... पे०... धम्मायतनं पुगलो ... पे०... धम्मायतनस्मि पुगलो
... पे०... अञ्जत्र धम्मायतना पुगलो ... पे०... पुगलस्मि धम्मा-
यतनं ... पे०... ।

चक्खुधातु पुगलो ... पे०... चक्खुधातुया पुगलो ... पे०...
अञ्जत्र चक्खुधातुया पुगलो ... पे०... पुगलस्मि चक्खुधातु 5
... पे०... धम्मधातु पुगलो ... पे०... धम्मधातुया पुगलो ... पे०...
अञ्जत्र धम्मधातुया पुगलो ... पे०... पुगलस्मि धम्मधातु ... पे०... ।

चक्खुन्द्रियं पुगलो ... पे०... चक्खुन्द्रियस्मि पुगलो ... पे०...
अञ्जत्र चक्खुन्द्रिया पुगलो ... पे०... पुगलस्मि चक्खुन्द्रियं ... पे०...
अञ्जाताविन्द्रियं पुगलो ... पे०... अञ्जाताविन्द्रियस्मि पुगलो 10
... पे०... अञ्जत्र अञ्जाताविन्द्रिया पुगलो ... पे०... पुगलस्मि
अञ्जाताविन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

आजानाहि पटिकम्मं । हञ्चि वुत्तं भगवता - “अस्थि
पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो,” तेन वत रे वत्तव्वे - “पुगलस्मि 15
अञ्जाताविन्द्रियं” ति । यं तत्थ वेदसि - “वत्तव्वे खो - ‘वुत्तं
भगवता - अस्थि पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो,’ नो च वत्तव्वे -
‘पुगलस्मि अञ्जाताविन्द्रियं’” ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तव्वे - “पुगलस्मि अञ्जाताविन्द्रियं” ति,
• नो च वत रे वत्तव्वे - “वुत्तं भगवता - अस्थि पुगलो अत्तहिताय
पटिपन्नो” ति । यं तत्थ वेदसि - “वत्तव्वे खो - ‘वुत्तं भगवता - 20
अस्थि पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो,’ नो च वत्तव्वे - ‘पुगलस्मि
अञ्जाताविन्द्रियं’” ति मिच्छा । ... पे०... ।

१८. लक्खणयुत्तिकथा

५३. * पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ?
आमन्ता ।

पुगलो सप्पच्चयो ... पे०... पुगलो अप्पच्चयो ... पुगलो 25
सङ्गतो ... पुगलो असङ्गतो ... पुगलो सस्सतो ... पुगलो असस्सतो
... पुगलो सनिमित्तो ... पुगलो अनिमित्तो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
(नङ्गित्तं)

५१. †पुगलो नुपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।
वुत्तं भगवता - "अत्थि पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो" ति ?

आमन्ता ।

रूपस्मि पुगलो ... पे०... अञ्जत्र रूपा पुगलो ... पे०...

R 23 5 पुगलस्मि रूपं ... पे०... ।

वेदना पुगलो ... पे०... वेदनाय पुगलो ... पे०... अञ्जत्र
वेदनाय पुगलो ... पे०... पुगलस्मि वेदना ... पे०... ।

सञ्जा पुगलो ... पे०... सञ्जाय पुगलो ... पे०... अञ्जत्र
सञ्जाय पुगलो ... पे०... पुगलस्मि सञ्जा ... पे०... ।

10 सङ्घारा पुगलो ... पे०... सङ्घारेसु पुगलो ... पे०...
अञ्जत्र सङ्घारेहि पुगलो ... पे०... पुगलस्मि सङ्घारा ... पे०... ।
विञ्जाणं पुगलो ... पे०... विञ्जाणस्मि पुगलो ... पे०...
अञ्जत्र विञ्जाणा पुगलो ... पे०... पुगलस्मि विञ्जाणं ति ?
न हेवं वत्तव्वे ।

15 आजानाहि पटिकम्मं । हञ्चि वुत्तं भगवता - "अत्थि
पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो," तेन वत्त रे वत्तव्वे - "पुगलस्मि
विञ्जाणं" ति । यं तत्थ वदेसि - "वत्तव्वे खो - 'वुत्तं भगवता -
अत्थि पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो,' नो च वत्तव्वे - 'पुगलस्मि
विञ्जाणं'" ति मिच्छा ।

20 नो चे पन वत्तव्वे - "पुगलस्मि विञ्जाणं" ति, नो च
वत्त रे वत्तव्वे - "वुत्तं भगवता - 'अत्थि पुगलो अत्तहिताय
पटिपन्नो'" ति । यं तत्थ वदेसि - "वत्तव्वे खो - 'वुत्तं भगवता -
अत्थि पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो,' नो च वत्तव्वे - 'पुगलस्मि
विञ्जाणं'" ति मिच्छा । ... पे०... ।

1.25 25 ५२. †पुगलो नुपलव्वति सच्चिकट्टपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।
वुत्तं भगवता - "अत्थि पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो" ति ?
आमन्ता ।

चक्खायतनं पुगलो ... पे०... चक्खायतनस्मि पुगलो
... पे०... अञ्जत्र चक्खायतना पुगलो ... पे०... पुगलस्मि चक्खा-

पुगलो केहिचि अत्थि केहिचि नत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

६०. *पुगलो अत्थि, अत्थि न सब्बो पुगलो ति ?
आमन्ता । ... पे०... ।

पुगलो नत्थि, नत्थि न सब्बो पुगलो ति ? न हेवं ५
वत्तव्वे । (सङ्घित्तं)

§ १०. पञ्जानुयोगो

६१. *रूपधातुया रूपी पुगलो ति ? आमन्ता ।

B. 27

कामधातुया कामी पुगलो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

६२. *रूपधातुया रूपिनो सत्ता ति ? आमन्ता ।

कामधातुया कामिनो सत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 10

६३. *अरूपधातुया अरूपी पुगलो ति ? आमन्ता ।

कामधातुया कामी पुगलो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 26

६४. *अरूपधातुया अरूपिनो सत्ता ति ? आमन्ता ।

कामधातुया कामिनो सत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

६५. *रूपधातुया रूपी पुगलो अरूपधातुया अरूपी पुगलो, 15
अत्थि च कोचि रूपधातुया चुतो अरूपधातुं उपपज्जती ति ? आमन्ता ।

रूपी पुगलो उपच्छिन्नो^२, अरूपी पुगलो जातो ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

६६. *रूपधातुया रूपिनो सत्ता अरूपधातुया अरूपिनो
सत्ता, अत्थि च कोचि रूपधातुया चुतो अरूपधातुं उपपज्जती ति ? 20
आमन्ता ।

रूपी सत्तो उपच्छिन्नो, अरूपी सत्तो जातो ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

६७. *कायो ति वा सरीरं ति वा, सरीरं ति वा कायो ति
वा, कायं अप्पियं करित्वा एसेसे एकट्ठे^३ समे समभागे^४ तज्जाते ति ? 25
आमन्ता ।

१. रूप - ती० । २. उच्छिन्नो - स्या०, एवमुपरि पि । ३. छट्ठे - रो० ।
४. समभागे - स्या०, एवमुपरि पि ।

B. 26

५४. १ पुगलो नुपलव्भति सच्चिकट्टपरमत्थेना ति ?

आमन्ता ।

वृत्तं भगवता - "अत्थि पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो" ति ?

आमन्ता ।

- 5 पुगलो सप्पच्चयो ... पे०... पुगलो अप्पच्चयो ... पुगलो सद्धलो ... पुगलो असद्धतो ... पुगलो सस्सतो ... पुगलो अस्सतो ... पुगलो तनिमित्तो ... पुगलो अनिमित्तो ति ? न हेवं वत्तव्वे । (सद्धित्तं)

१६. वचनसोधनं

५५. *पुगलो उपलव्भति, उपलव्भति पुगलो ति ?
10 पुगलो उपलव्भति, उपलव्भति केहिचि पुगलो केहिचि न पुगलो ति ।

पुगलो केहिचि उपलव्भति केहिचि न उपलव्भतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

५६. *पुगलो सच्चिकट्टो, सच्चिकट्टो पुगलो ति ? पुगलो
15 सच्चिकट्टो, सच्चिकट्टो केहिचि पुगलो केहिचि न पुगलो ति ।
R. 25 पुगलो केहिचि सच्चिकट्टो केहिचि न सच्चिकट्टो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

५७. *पुगलो विज्जमानो, विज्जमानो पुगलो ति ? पुगलो
विज्जमानो, विज्जमानो केहिचि पुगलो केहिचि न पुगलो ति ।
20 पुगलो केहिचि विज्जमानो केहिचि न विज्जमानो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

५८. *पुगलो संविज्जमानो, संविज्जमानो पुगलो ति ?
पुगलो संविज्जमानो, संविज्जमानो केहिचि पुगलो केहिचि न पुगलो ति ।
25 पुगलो केहिचि संविज्जमानो केहिचि न संविज्जमानो ति ? न हेवं वत्तव्वे । पे० ।

५९. *पुगलो अत्थि, अत्थि पुगलो ति ? पुगलो अत्थि, अत्थि केहिचि पुगलो केहिचि न पुगलो ति ।

वा, कायं अप्पियं करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ?
आमन्ता ।

वुत्तं भगवता — “अत्थि पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो” ति ?
आमन्ता ।

अञ्जो कायो अञ्जो पुगलो ति ? न हेवं वत्तव्वे । 5

आजानाहि पटिकम्मं । हञ्चि कायो ति वा सरीरं ति वा,
सरीरं ति वा कायो ति वा, कायं अप्पियं करित्वा एसेसे एकट्ठे
समे समभागे तज्जाते, वुत्तं भगवता — “अत्थि पुगलो अत्तहिताय
पटिपन्नो,” तेन वत रे वत्तव्वे — “अञ्जो कायो अञ्जो पुगलो”
ति । यं तत्थ वेदसि — “वत्तव्वे खो — ‘कायो ति वा सरीरं ति 10
वा, सरीरं ति वा कायो ति वा, कायं अप्पियं करित्वा एसेसे
एकट्ठे समे समभागे तज्जाते, वुत्तं भगवता — अत्थि पुगलो
अत्तहिताय पटिपन्नो,’ नो च वत्तव्वे — ‘अञ्जो कायो अञ्जो
पुगलो” ति मिच्छा ।

R. 28

नो चे पन वत्तव्वे — “अञ्जो कायो अञ्जो पुगलो” 15 B. 29
ति, नो च वत रे वत्तव्वे — “कायो ति वा सरीरं ति वा, सरीरं
ति वा कायो ति वा, कायं अप्पियं करित्वा एसेसे एकट्ठे समे
समभागे तज्जाते, वुत्तं भगवता — ‘अत्थि पुगलो अत्तहिताय
पटिपन्नो” ति । यं तत्थ वेदसि — “वत्तव्वे खो — ‘कायो ति वा
सरीरं ति वा, सरीरं ति वा कायो ति वा, कायं अप्पियं करित्वा 20
एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते, वुत्तं भगवता — अत्थि पुगलो
अत्तहिताय पटिपन्नो,’ नो च वत्तव्वे — ‘अञ्जो कायो अञ्जो पुगलो”
ति मिच्छा । (सङ्घित्तं)

§ ११. गतिअनुयोगो

६६. *पुगलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा
लोका इमं लोकं ति ? आमन्ता ।

25

सो पुगलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका
इमं लोकं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे० ... ।

७०. *पुगलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका
इमं लोकं ति ? आमन्ता ।

पुगलो ति वा जीवो ति वा, जीवो ति वा पुगलो ति वा, पुगल अप्पिय करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ? आमन्ता ।

अञ्जो कायो, अञ्जो पुगलो ति ? आमन्ता ।

5 अञ्ज जीव, अञ्ज सरीर ति ? न हेव वत्तव्वे ।

आजानाहि निग्गह । हञ्चि कायो ति वा सरीर ति वा, सरीर ति वा कायो ति वा, काय अप्पिय करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते, पुगलो ति वा जीवो ति वा, जीवो ति वा पुगलो ति वा, पुगल अप्पिय करित्वा एसेसे

R 27 10 एकट्ठे समे समभागे तज्जाते, अञ्जो कायो अञ्जो पुगलो, तेन वत रे वत्तव्वे - "अञ्ज जीव अञ्ज सरीर" ति । य तत्थ

B 20 वदेमि - "वत्तव्वे खो - 'कायो ति वा सरीर ति वा, सरीर ति वा कायो ति वा, काय अप्पिय करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते, पुगलो ति वा जीवो ति वा, जीवो ति वा पुगलो ति
15 वा, पुगल अप्पिय करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते, अञ्जो कायो अञ्जो पुगलो,' नो च वत्तव्वे - 'अञ्ज जीव अञ्ज सरीर'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तव्वे - "अञ्ज जीव अञ्ज सरीर" ति, नो च वत रे वत्तव्वे - "कायो ति वा सरीर ति वा, सरीर ति
20 वा कायो ति वा, काय अप्पिय करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते, पुगलो ति वा जीवो ति वा, जीवो ति वा पुगलो ति वा, पुगल अप्पिय करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते, अञ्जो कायो अञ्जो पुगलो" ति । य तत्थ वदेमि - "वत्तव्वे खो - 'कायो ति वा सरीर ति वा, सरीर ति वा कायो ति वा,
25 काय अप्पिय करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते, पुगलो ति वा जीवो ति वा, जीवो ति वा पुगलो ति वा, पुगल अप्पिय करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते, अञ्जो कायो अञ्जो पुगलो,' नो च वत्तव्वे - 'अञ्ज जीव अञ्ज सरीर'" ति मिच्छा । पे० ।

सन्धावतं संसरतं” ति ! अथेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता । तेन हि पुगलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति ।

७६. *पुगलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति ? आमन्ता ।

5

स्वेव पुगलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

७७. *स्वेव पुगलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि मनुस्सो हुत्वा देवो होती ति ? आमन्ता । 10

स्वेव मनुस्सो सो देवो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 30

७८. *स्वेव मनुस्सो सो देवो ति ? आमन्ता ।

मनुस्सो हुत्वा देवो होति, देवो हुत्वा मनुस्सो होति, मनुस्सभूतो अञ्जो, देवो अञ्जो, मनुस्सभूतो स्वेवायं सन्धावती ति मिच्छा । ... पे०... ।

15

सचे हि सन्धावति स्वेव पुगलो इतो चुतो परं लोकं अणञ्जो, हेवं मरणं न हेहिति, पाणातिपातो पि नुपलब्धति । कम्म अत्थि, कम्मविपाको अत्थि, कतानं कम्मानं विपाको अत्थि, कुसलाकुसले विपच्चमाने स्वेवायं सन्धावती ति मिच्छा ।

B. 31

७९. *स्वेव पुगलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति ? आमन्ता ।

20

अत्थि कोचि मनुस्सो हुत्वा यक्खो होति, पेतो होति, नैरयिको होति, तिरच्छानगतो होति, ओट्ठो होति, गोणो होति, गदमो होति, सूकरो होति, महिसो होती ति ? आमन्ता ।

स्वेव मनुस्सो सो महिसो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 25

८०. *स्वेव मनुस्सो सो महिसो ति ? आमन्ता ।

मनुस्सो हुत्वा महिसो होति, महिसो हुत्वा मनुस्सो होति, मनुस्सभूतो अञ्जो, महिसो अञ्जो, मनुस्सभूतो स्वेवायं सन्धावती ति मिच्छा । ... पे०... ।

अञ्चो पुगलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे० ... ।

७१. *पुगलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति ? आमन्ता ।

5 सो च अञ्चो च सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

७२. *पुगलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति ? आमन्ता ।

R 29 10 नेव सो सन्धावति, न अञ्चो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B 30 ७३. *पुगलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति ? आमन्ता ।

सो पुगलो सन्धावति, अञ्चो पुगलो सन्धावति, सो च 15 अञ्चो च सन्धावति, नेव सो सन्धावति न अञ्चो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

७४. 1n वत्तव्वं—“पुगला सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं” ति ? आमन्ता ।

20 ननु वुत्तं भगवता—

“न नत्तव्वत्तुपरमं, सन्धावित्वानं पुगलो ।

दुक्खस्सन्तकरो होति, सव्वसंयोजनक्खया” ति ॥

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता । तेन हि पुगलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति ।

25 ७५. 1n वत्तव्वं—“पुगलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता—“अनमतगोयं, भिक्खवे, संसारो । पुव्वा कोटिं न पज्जावति, अविज्जानीवरणानं सत्तानं तण्हासंयोजनानं

८७. न वत्तब्बं—“स्वेव पुगलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं” ति ? आमन्ता ।

ननु सोतापन्नो पुगलो मनुस्सलोका चुतो देवलोकं उपपन्नो तत्थ पि सोतापन्नो व होती ति ? आमन्ता ।

R. 32

हञ्चि सोतापन्नो पुगलो मनुस्सलोका चुतो देवलोकं 5
उपपन्नो तत्थ पि सोतापन्नो व होति, तेन वत्त रे वत्तब्बे — “स्वेव पुगलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं” ति ।

८८. *सोतापन्नो पुगलो मनुस्सलोका चुतो देवलोकं उपपन्नो तत्थ पि सोतापन्नो व होती ति कत्वा तेन च कारणेन स्वेव 10
पुगलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नो पुगलो मनुस्सलोका चुतो देवलोकं उपपन्नो तत्थ पि मनुस्सो होती ति^१ ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

८९. *स्वेव पुगलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, 15 B. 33
परस्मा लोका इमं लोकं ति ? आमन्ता ।

अनञ्जो अविगतो सन्धावती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
... पे०... ।

९०. *अनञ्जो अविगतो सन्धावती ति ? आमन्ता ।

हत्थच्छिन्नो हत्थच्छिन्नो व होति, पादच्छिन्नो पादच्छिन्नो व 20
होति, हत्थपादच्छिन्नो हत्थपादच्छिन्नो व होति, कण्णच्छिन्नो ...
नासच्छिन्नो ... कण्णनासच्छिन्नो ... अङ्गुलिच्छिन्नो ... अल्लच्छिन्नो ...
कण्ठरच्छिन्नो ... कुण्हत्थको ... फण्हत्थको ... कुट्टियो ... गण्डियो ...
किलासियो ... सोसियो ... अपमारियो ... ओट्ठो ... गोणो ... गदभो ...
सूकरो ... महिसो महिसो व होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । 25

९१. *स्वेव पुगलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं,
परस्मा लोका इमं लोकं ति ? आमन्ता ।

सरुपो सन्धावती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

सचे हि सन्धावति स्वेव पुग्गलो इतो चुतो पर लोके
अनञ्जो, हेव मरण न हेहिति, पाणातिपातो पि' नुपलब्धति ।
कम्म अत्थि, कम्मविपाको अत्थि, कतान कम्मान विपाको अत्थि,
कुसलाकुसले विपच्चमाने स्वेवाय मन्धावती ति मिच्छा ।

5 ८१ *स्वेव पुग्गलो सन्धावति अस्मा लोका पर लोक,
R 31 परस्मा लोका इम लोक ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि खत्तियो हुत्वा ब्राह्मणो होती ति ? आमन्ता ।
स्वेव खत्तियो सो ब्राह्मणो ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

८२ *अत्थि कोचि खत्तियो हुत्वा वेस्सो होति, सुद्धो होती
10 ति ? आमन्ता ।

स्वेव खत्तियो सो सुद्धो ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

८३ *अत्थि कोचि ब्राह्मणो हुत्वा वेस्सो होति, सुद्धो होति,
खत्तियो होती ति ? आमन्ता ।

स्वेव ब्राह्मणो सो खत्तियो ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

B 32 15 ८४ *अत्थि कोचि वेस्सो हुत्वा सुद्धो होति, खत्तियो होति,
ब्राह्मणो होती ति ? आमन्ता ।

स्वेव वेस्सो सो ब्राह्मणो ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

८५ *अत्थि कोचि सुद्धो हुत्वा खत्तियो होति, ब्राह्मणो
होति, वेस्सो होती ति ? आमन्ता ।

20 स्वेव सुद्धो सो वेस्सो ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

८६ *स्वेव पुग्गलो मन्धावति अस्मा लोका पर लोक,
परस्मा लोका इम लोक ति ? आमन्ता ।

हत्थच्छित्तो हत्थच्छित्तो व होति, पादच्छित्तो पादच्छित्तो व
होति, हत्थपादच्छित्तो हत्थपादच्छित्तो व होति, कण्णच्छित्तो नास-
25 च्छित्तो कण्णनासच्छित्तो अङ्गुलिच्छित्तो अल्लच्छित्तो कण्डर-
च्छित्तो कुणिहत्थको फणहत्थको कुट्टियो गण्डियो किलासियो
सोसियो अपमारियो ओट्टो गोणो गद्वभो सूकरो
महिंसो महिंसो व होती ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

१ रो० पात्यक् मत्थि ।

रूपं न सन्धावती ति ? आमन्ता ।

अञ्जं जीवं अञ्जं सरीरं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

R. 34

... पे०... ।

वेदना ... पे०... सञ्जा ... पे०... सङ्कारा ... पे०... विज्जाणं
न सन्धावती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

5

विज्जाणं न सन्धावती ति ? आमन्ता ।

अञ्जं जीवं अञ्जं सरीरं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

(सङ्घितं) ।

खन्धेसु भिज्जमानेसु, सो चे भिज्जति पुगलो ।

उच्छेदा भवति दिट्ठि, या वुद्धेन विवज्जिता ॥

10

खन्धेसु भिज्जमानेसु, नो चे भिज्जति पुगलो ।

पुगलो सत्सतो होति, निब्बानेन समसमो ति ॥

१२. उपादापञ्जत्तानुयोगो

६५. *रूपं उपादाय पुगलस्स पञ्जत्ती ति ? आमन्ता ।

रूपं अनिच्चं सङ्खतं पटिच्चसमुप्पन्नं खयधम्मं वयधम्मं
विरागधम्मं निरोधधम्मं विपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ?

15

पुगलो पि अनिच्चो सङ्खतो पटिच्चसमुप्पन्नो खयधम्मो
वयधम्मो विरागधम्मो निरोधधम्मो विपरिणामधम्मो ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

६६. *वेदनं उपादाय ... सञ्जं उपादाय ... सङ्कारे उपादाय ...
विज्जाणं उपादाय पुगलस्स पञ्जत्ती ति ? आमन्ता ।

20

विज्जाणं अनिच्चं सङ्खतं पटिच्चसमुप्पन्नं खयधम्मं वय-
धम्मं विरागधम्मं निरोधधम्मं विपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ।

पुगलो पि अनिच्चो सङ्खतो पटिच्चसमुप्पन्नो खयधम्मो
वयधम्मो विरागधम्मो निरोधधम्मो विपरिणामधम्मो ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

25

६७. *रूपं उपादाय पुगलस्स पञ्जत्ती ति ? आमन्ता ।

नीलं रूपं उपादाय नीलकस्स पुगलस्स पञ्जत्ती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 33

सरूपो सन्धावती ति ? आमन्ता ।

तं जीवं तं सरीरं ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

सवेदनो ... पे०... ससञ्जो ... पे०... ससङ्खारो ... पे०...

सविञ्जाणो सन्धावती ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

5 सविञ्जाणो सन्धावती ति ? आमन्ता ।

तं जीवं तं सरीरं ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

६२. *स्वेव पुगलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं,

परस्मा लोका इमं लोकं ति ? आमन्ता ।

अरूपो सन्धावती ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

10 अरूपो सन्धावती ति ? आमन्ता ।

अञ्जं जीवं अञ्जं सरीरं ति ? न हेवं वत्तव्ये ।

... पे०... ।

अवेदनो ... पे०... असञ्जो ... पे०... असङ्खारो ... पे०...

अविञ्जाणो सन्धावती ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

15 अविञ्जाणो सन्धावती ति ? आमन्ता ।

अञ्जं जीवं अञ्जं सरीरं ति ? न हेवं वत्तव्ये ।

... पे०... ।

६३. *स्वेव पुगलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं,

परस्मा लोका इमं लोकं ति ? आमन्ता ।

20 रूपं सन्धावती ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

रूपं सन्धावती ति ? आमन्ता ।

तं जीवं तं सरीरं ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

B. 34 वेदना ... पे०... सञ्जा ... पे०... सङ्खारा ... पे०... विञ्जाणं

सन्धावती ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

25 विञ्जाणं सन्धावती ति ? आमन्ता ।

तं जीवं तं सरीरं ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

६४. *स्वेव पुगलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं,

परस्मा लोका इमं लोकं ति ? आमन्ता ।

रूपं न सन्धावती ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

अव्याकता वेदना अनिच्चा सङ्घता पटिच्चसमुप्पन्ना खय-
धम्मा वयधम्मा विरागधम्मा निरोधधम्मा विपरिणामधम्मा ति ?
आमन्ता ।

अव्याकतो पि पुगलो अनिच्चो सङ्घतो पटिच्चसमुप्पन्नो
खयधम्मो वयधम्मो विरागधम्मो निरोधधम्मो विपरिणामधम्मो 5
ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१०१. *सज्जं उपादाय ... सङ्खारे उपादाय ... विज्जाणं
उपादाय पुगलस्स पज्जती ति ? आमन्ता ।

कुसलं विज्जाणं उपादाय कुसलस्स पुगलस्स पज्जती
ते ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । 10

कुसलं विज्जाणं उपादाय कुसलस्स पुगलस्स पज्जती
ते ? आमन्ता ।

कुसलं विज्जाणं सफलं सविपाकं इट्ठफलं कन्तफलं मनुज्ज-
कलं असेचनकफलं सुखुद्रयं सुखविपाकं ति ? आमन्ता । B. 36

कुसलो पि पुगलो सफलो सविपाको इट्ठफलो कन्तफलो 15
मनुज्जफलो असेचनकफलो सुखुद्रयो सुखविपाको ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

१०२. *विज्जाणं उपादाय पुगलस्स पज्जती ति ?
आमन्ता ।

अकुसलं विज्जाणं उपादाय अकुसलस्स पुगलस्स पज्जती 20
ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अकुसलं विज्जाणं उपादाय अकुसलस्स पुगलस्स पज्जती R. 37
ति ? आमन्ता ।

अकुसलं विज्जाणं सफलं सविपाकं अनिट्ठफलं अकन्तफलं
अमनुज्जफलं सेचनकफलं दुक्खुद्रयं दुक्खविपाकं ति ? आमन्ता । 25

अकुसलो पि पुगलो सफलो सविपाको अनिट्ठफलो अकन्त-
फलो अमनुज्जफलो सेचनकफलो दुक्खुद्रयो दुक्खविपाको ति ?
न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१०३. *विज्जाणं उपादाय पुगलस्स पज्जती ति ?
आमन्ता ।

पीतं रूपं उपादाय ... लोहितं रूपं उपादाय ... ओदातं
रूपं उपादाय ... सनिदस्सनं रूपं उपादाय ... अनिदस्सनं रूपं उपादाय
... सप्पटिघं रूपं उपादाय ... अप्पटिघं रूपं उपादाय अप्पटिघस्स
पुग्गलस्स पञ्चत्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

- 5   ६८. *वेदनं उपादाय पुग्गलस्स पञ्चत्ती ति ? आमन्ता ।
कुसलं वेदनं उपादाय कुसलस्स पुग्गलस्स पञ्चत्ती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
कुसलं वेदनं उपादाय कुसलस्स पुग्गलस्स पञ्चत्ती ति ?
आमन्ता ।

- 10   कुसला वेदना सफला सविपाका इट्ठफला कन्तफला
मनुञ्जफला असेचनकफला सुखुद्रया सुखविपाका ति ? आमन्ता ।
कुसलो पि पुग्गलो सफलो सविपाको इट्ठफलो कन्तफलो
मनुञ्जफलो असेचनकफलो सुखुद्रयो सुखविपाको ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

- 15   ६९. *वेदनं उपादाय पुग्गलस्स पञ्चत्ती ति ? आमन्ता ।
अकुसलं वेदनं उपादाय अकुसलस्स पुग्गलस्स पञ्चत्ती
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
अकुसलं वेदनं उपादाय अकुसलस्स पुग्गलस्स पञ्चत्ती
ति ? आमन्ता ।

- ,36 20   अकुसला वेदना मफला सविपाका अनिट्ठफला अकन्तफला
अमनुञ्जफला सेचनकफला दुक्खुद्रया दुक्खविपाका ति ? आमन्ता ।
अकुसलो पि पुग्गलो सफलो सविपाको अनिट्ठफलो अकन्त-
फलो अमनुञ्जफलो सेचनकफलो दुक्खुद्रयो दुक्खविपाको ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

- 25   १००. *वेदनं उपादाय पुग्गलस्स पञ्चत्ती ति ? आमन्ता ।
अव्याकर्तं वेदनं उपादाय अव्याकर्तस्स पुग्गलस्स पञ्चत्ती
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
अव्याकर्तं वेदनं उपादाय अव्याकर्तस्स पुग्गलस्स पञ्चत्ती
नि ? आमन्ता ।

१०६. *सम्मादिट्ठि उपादाय “सम्मादिट्ठियो पुगलो” ति वत्तव्वो ति ? आमन्ता ।

B. 37

सम्मादिट्ठिया निरुद्धाय “सम्मादिट्ठियो पुगलो निरुद्धो” ति वत्तव्वो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सम्मासङ्कप्पं उपादाय ... सम्मावाचं उपादाय ... सम्माकम्मन्तं 5
उपादाय ... सम्माआजीवं उपादाय ... सम्मावायामं उपादाय ... सम्मा-
सत्ति उपादाय ... सम्मासमाधि उपादाय “सम्मासमाधियो पुगलो” ति
वत्तव्वो ति ? आमन्ता ।

सम्मासमाधिम्हि निरुद्धे “सम्मासमाधियो पुगलो निरुद्धो” ति वत्तव्वो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 39

10

१०७. *रूपं उपादाय, वेदनं उपादाय पुगलस्स पञ्जत्ती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं खन्धानं उपादाय द्विन्नं पुगलानं पञ्जत्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

रूपं उपादाय, वेदनं उपादाय, सञ्जं उपादाय, सङ्खारे उपादाय, 15
विज्झाणं उपादाय पुगलस्स पञ्जत्ती ति ? आमन्ता ।

पञ्चन्नं खन्धानं उपादाय पञ्चन्नं पुगलानं पञ्जत्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१०८. *चक्खायतनं उपादाय, सोत्तायतनं उपादाय पुगलस्स पञ्जत्ती ति ? आमन्ता ।

20

द्विन्नं आयतनानं उपादाय द्विन्नं पुगलानं पञ्जत्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

चक्खायतनं उपादाय, सोत्तायतनं उपादाय ... पे०... धम्मा-
यतनं उपादाय पुगलस्स पञ्जत्ती ति ? आमन्ता ।

द्वादसन्नं आयतनानं उपादाय द्वादसन्नं पुगलानं पञ्जत्ती ति ? 25
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१०९. *चक्खुधातुं उपादाय, सोतधातुं उपादाय पुगलस्स पञ्जत्ती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं धातूनं उपादाय द्विन्नं पुगलानं पञ्जत्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

30

अव्याकृतं विज्ज्ञाणं उपादाय अव्याकृतस्स पुगलस्स पञ्जत्तीति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

अव्याकृतं विज्ज्ञाणं उपादाय अव्याकृतस्स पुगलस्म पञ्जत्तीति ? आमन्ता ।

- 5 अव्याकृतं विज्ज्ञाणं अनिच्चं सङ्गतं पटिच्चसमुपपन्नं खयवम्मं वयवम्मं विरागवम्मं निरोववम्मं विपरिणामवम्मं ति ? आमन्ता ।

अव्याकृतो पि पुगलो अनिच्चो सङ्गतो पटिच्चसमुपपन्नो खयवम्मो वयवम्मो विरागवम्मो निरोववम्मो विपरिणामवम्मो
10 ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

१०४. *चक्खुं उपादाय “चक्खुमा पुगलो” ति वत्तव्यो ति ? आमन्ता ।

चक्खुमिह निरुद्धे “चक्खुमा पुगलो निरुद्धो” ति वत्तव्यो ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

- 15 सोतं उपादाय ... धानं उपादाय ... जिह्वं उपादाय ...
R. 38 कार्यं उपादाय ... मनं उपादाय “मनवा पुगलो” ति वत्तव्यो ति ? आमन्ता ।

मनमिह निरुद्धे “मनवा पुगलो निरुद्धो” ति वत्तव्यो ति ? न हेवं वत्तव्ये ।

- 20 १०५. *मिच्छादिट्ठि उपादाय “मिच्छादिट्ठियो पुगलो” ति वत्तव्यो ति ? आमन्ता ।

मिच्छादिट्ठिया निरुद्धाय “मिच्छादिट्ठियो पुगलो निरुद्धो” ति वत्तव्यो ति ? न हेवं वत्तव्ये ।

- मिच्छासङ्कप्पं उपादाय ... मिच्छावाचं उपादाय ... मिच्छा-
25 कम्मन्तं उपादाय ... मिच्छाआजीवं उपादाय ... मिच्छावाधामं उपादाय ... मिच्छासर्ति उपादाय ... मिच्छासमावि उपादाय “मिच्छासमाधियो पुगलो” ति वत्तव्यो ति ? आमन्ता ।

मिच्छासमाविमिह निरुद्धे “मिच्छासमाधियो पुगलो निरुद्धो” ति वत्तव्यो ति ? न हेवं वत्तव्ये ।

पुगलस्स पञ्जत्ति, रूपं पि अनिच्चं पुगलो पि अनिच्चो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

यथा रुक्खं उपादाय छायाय पञ्जत्ति, अञ्जो रुक्खो अञ्जा छाया, एवमेवं रूपं उपादाय पुगलस्स पञ्जत्ति, अञ्जं रूपं अञ्जो पुगलो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

5

११३. *यथा गामं उपादाय गामिकस्स^१ पञ्जत्ति, एवमेवं रूपं उपादाय पुगलस्स पञ्जत्ती ति ? यथा गामं उपादाय गामिकस्स पञ्जत्ति, अञ्जो गामो अञ्जो गामिको, एवमेवं रूपं उपादाय पुगलस्स पञ्जत्ति, अञ्जं रूपं अञ्जो पुगलो ति ? न हेवं वत्तव्वे । .. पे०... ।

10

११४. *यथा रट्ठं उपादाय रट्ठो पञ्जत्ति, एवमेवं रूपं उपादाय पुगलस्स पञ्जत्ती ति ? यथा रट्ठं उपादाय रट्ठो पञ्जत्ति, अञ्जं^२ रट्ठं^३ अञ्जो राजा, एवमेवं रूपं उपादाय पुगलस्स पञ्जत्ति, अञ्जं रूपं अञ्जो पुगलो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

११५. *यथा न निगळो नेगळिको, यस्स निगळो सो नेगळिको, एवमेवं न रूपं रूपवा, यस्स रूपं सो रूपवा ति ? यथा न निगळो नेगळिको, यस्स निगळो सो नेगळिको, अञ्जो निगळो अञ्जो नेगळिको, एवमेवं न रूपं रूपवा, यस्स रूपं सो रूपवा, अञ्जं रूपं अञ्जो रूपवा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

15

११६. *चित्ते चित्ते पुगलस्स पञ्जत्ती ति ? आमन्ता । 20 B 39
चित्ते चित्ते पुगलो जायति जीयति^३ मीयति^३ चवति उपपज्जती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

दुत्तिये चित्ते उप्पन्ने न वत्तव्वं सो ति वा अञ्जो ति वा ति ? आमन्ता ।

R. 42

दुत्तिये चित्ते उप्पन्ने न वत्तव्वं कुमारको ति वा कुमारिका 25
नि वा ति ? वत्तव्वं ।

आजानाहि निगहं । हज्जि दुत्तिये चित्ते उप्पन्ने न वत्तव्वं —
“मो नि वा अञ्जो ति वा,” तेन वत रे वत्तव्वे — “दुत्तिये चित्ते उप्पन्ने

१. गामिकस्स — स्था०, एवमुपरि पि । २-३. अञ्जो रट्ठो — रो० । ३-३. जियति मियति — स्था०, रो० ।

चक्षुवातुं उपादाय, सोतधातुं उपादाय ... पे०... धम्मधातुं
उपादाय पुगलस्स पञ्जत्ती ति ? आमन्ता ।

अट्टारस्सं धातूनं उपादाय अट्टारस्सं पुगलानं पञ्जत्ती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

5 ११०. *चक्षुन्द्रियं उपादाय, सोतिन्द्रियं उपादाय पुगलस्स
पञ्जत्ती ति ? आमन्ता ।

द्विजं इन्द्रियानं उपादाय द्विजं पुगलानं पञ्जत्ती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

चक्षुन्द्रियं उपादाय, सोतिन्द्रियं उपादाय ... पे०... अञ्जाता-
10 विन्द्रियं उपादाय पुगलस्स पञ्जत्ती ति ? आमन्ता ।

वावीसतीनं इन्द्रियानं उपादाय वावीसतीनं पुगलानं पञ्जत्ती
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B 38 १११. *एकवोकारभवं उपादाय एकस्स पुगलस्स पञ्जत्ती
ति ? आमन्ता ।

15 चतुवोकारभवं उपादाय चतुजं पुगलानं पञ्जत्ती ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

एकवोकारभवं उपादाय एकस्स पुगलस्स पञ्जत्ती ति ?
आमन्ता ।

पञ्चवोकारभवं उपादाय पञ्चजं पुगलानं पञ्जत्ती ति ?
20 न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

एकवोकारभवे एको व पुगलो ति ? आमन्ता ।

चतुवोकारभवे चतारो व पुगला ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

एकवोकारभवे एको व पुगलो ति ? आमन्ता ।

25 पञ्चवोकारभवे पञ्चेव पुगला ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

R. 41 ११२. *यथा स्वखं उपादाय छायाय पञ्जत्ति, एवमेवं रूपं
उपादाय पुगलस्स पञ्जत्ती ति ? यथा स्वखं उपादाय छायाय
पञ्जत्ति, स्वप्नो पि अनिच्चो छाया पि अनिच्चा, एवमेवं रूपं उपादाय

पस्सति तेन पस्सति; तेन वत रे वत्तब्बे — “पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति ।

११६. न वत्तब्बं — “पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति ? आमन्ता ।

ननु यो सुणाति ... पे०... यो घायति ... यो सायति ... यो फुसति ५
... यो विजानाति यं विजानाति येन विजानाति, सो विजानाति तं
विजानाति तेन विजानाती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि यो विजानाति यं विजानाति येन विजानाति, सो विजा-
नाति तं विजानाति तेन विजानाति; तेन वत रे वत्तब्बे — “पुगलो
उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति । 10

१२०. *पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ?
आमन्ता ।

ननु यो न पस्सति यं न पस्सति येन न पस्सति, सो न पस्सति
तं न पस्सति तेन न पस्सती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि यो न पस्सति यं न पस्सति येन न पस्सति, सो न पस्सति 15
तं न पस्सति तेन न पस्सति; नो च वत रे वत्तब्बे — “पुगलो उपलब्धति
सच्चिकट्टपरमत्येना” ति ।

पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? आमन्ता ।

ननु यो न सुणाति ... पे०... यो न घायति ... यो न सायति ...
यो न फुसति ... यो न विजानाति यं न विजानाति येन न विजानाति, 20
सो न विजानाति तं न विजानाति तेन न विजानाती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि यो न विजानाति यं न विजानाति येन न विजानाति,
सो न विजानाति तं न विजानाति तेन न विजानाति; नो च वत रे २५
वत्तब्बे — “पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति । R. 44

१२१. न वत्तब्बं — “पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना” 25
ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “पस्सामहं, भिक्खवे, दिब्बेन चक्खुना
विमुद्धेन अतिक्कन्तमानुसकेन सत्ते चवमाने उपपज्जमाने हीने पणीते
मुक्खणे दुक्खण्णे, सुगते दुग्गते यथाक्कम्मूपग्गे सत्ते पजानामी” ति ! अत्येव
सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

न वत्तव्वं - 'कुमारको ति वा कुमारिका ति वा' ति । यं तत्थ वदेसि -
 "वत्तव्वे खो - 'दुतिये चित्ते उप्पन्ने न वत्तव्वं - सो ति वा अञ्जो ति
 वा, दुतिये चित्ते उप्पन्ने वत्तव्वं - कुमारको ति वा कुमारिका ति वा"
 ति मिच्छा ।

- 5 हञ्चि वा पन दुतिये चित्ते उप्पन्ने वत्तव्वं - "कुमारको ति वा
 कुमारिका" ति वा, तेन वत रे वत्तव्वे - "दुतिये चित्ते उप्पन्ने वत्तव्वं -
 'सो ति वा अञ्जो ति वा' ति । यं तत्थ वदेसि - "वत्तव्वे खो -
 'दुतिये चित्ते उप्पन्ने न वत्तव्वं - सो ति वा अञ्जो ति वा, दुतिये चित्ते
 उप्पन्ने वत्तव्वं" - कुमारको ति वा कुमारिका ति वा" ति मिच्छा ।

- 10 ११७. *दुतिये चित्ते उप्पन्ने न वत्तव्वं - "सो ति वा अञ्जो
 ति वा" ति ? आमन्ता ।

दुतिये चित्ते उप्पन्ने न वत्तव्वं - "इत्थी ति वा पुरिसो ति वा
 गहट्ठो ति वा पव्वजितो ति वा देवो ति वा मनुस्सो ति वा" ति ? वत्तव्वं ।

- आजानाहि निग्गहं । हञ्चि दुतिये चित्ते उप्पन्ने न वत्तव्वं -
 15 "सो ति वा अञ्जो ति वा," तेन वत रे वत्तव्वे - "दुतिये चित्ते उप्पन्ने
 न वत्तव्वं - 'देवो ति वा मनुस्सो ति वा' ति । यं तत्थ वदेसि - "वत्तव्वे
 खो - 'दुतिये चित्ते उप्पन्ने न वत्तव्वं - सो ति वा अञ्जो ति वा, दुतिये
 चित्ते उप्पन्ने वत्तव्वं - देवो ति वा मनुस्सो ति वा" ति मिच्छा ।

- हञ्चि वा पन दुतिये चित्ते उप्पन्ने वत्तव्वं - "देवो ति वा
 20 मनुस्सो ति वा," तेन वत रे वत्तव्वे - "दुतिये चित्ते उप्पन्ने वत्तव्वं^१ - 'सो
 ति वा अञ्जो ति वा" ति । यं तत्थ वदेसि - "वत्तव्वे खो - 'दुतिये
 चित्ते उप्पन्ने न वत्तव्वं - सो ति वा अञ्जो ति वा, दुतिये चित्ते उप्पन्ने
 वत्तव्वं - देवो ति वा मनुस्सो ति वा" ति मिच्छा । ... पे०... ।

- B. 40 ११८. तेन वत्तव्वं - "पुग्गलो उपलब्धमि सच्चिकट्टपरमत्थेना"
 25 ति ? आमन्ता ।

- तनु यो पस्सति यं पस्सति येन पस्सति, सो पस्सति तं पस्सति
 R. 43 तेन पस्सती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि यो पस्सति यं पस्सति येन पस्सति, सो पस्सति तं

पस्सति तेन पस्सति; तेन वत रे वत्तब्बे - "पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना" ति ।

११६. तेन वत्तब्बं - "पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना" ति ? आमन्ता ।

ननु यो सुणाति ... पे०... यो घायति ... यो सायति ... यो फुसति 5
... यो विजानाति यं विजानाति येन विजानाति, सो विजानाति तं विजानाति तेन विजानाती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि यो विजानाति यं विजानाति येन विजानाति, सो विजानाति तं विजानाति तेन विजानाति; तेन वत रे वत्तब्बे - "पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना" ति । 10

१२०. *पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

ननु यो न पस्सति यं न पस्सति येन न पस्सति, सो न पस्सति तं न पस्सति तेन न पस्सती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि यो न पस्सति यं न पस्सति येन न पस्सति, सो न पस्सति 15
तं न पस्सति तेन न पस्सति; नो च वत रे वत्तब्बे - "पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना" ति ।

पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

ननु यो न सुणाति ... पे०... यो न घायति ... यो न सायति ...
यो न फुसति ... यो न विजानाति यं न विजानाति येन न विजानाति, 20
सो न विजानाति तं न विजानाति तेन न विजानाती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि यो न विजानाति यं न विजानाति येन न विजानाति,
सो न विजानाति तं न विजानाति तेन न विजानाति; नो च वत रे 25
वत्तब्बे - "पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना" ति ।

१२१. तेन वत्तब्बं - "पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना" 25
ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - "पस्सामहं, भिक्खावे, दिव्वेन चक्खुना
विमुद्धेन अतिक्कन्तमानुसकेन सत्ते चवमाने उपपज्जमाने हीने पणीते
भुत्तणे वुत्तवणे, भुत्तते दुग्गते ययाक्कम्मूपणे सत्ते पजानामी" ति ! अत्येव
गुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि पुग्गलो उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येना त्ति ।

B. 41

१२२. *वुत्तं भगवता - “पस्सामहं, भिक्खवे, दिव्वेन चक्खुना विमुद्धेन अतिक्कन्तमानुसकेन सत्ते चवमाने उपपज्जमाने हीने पणीते सुवग्गे दुव्वग्गे, सुगते दुग्गते यथाकम्मूपगे सत्ते पजानामी” ति कत्वा

६ तेनेव जारणेन पुग्गलो उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येना त्ति ? आमन्ता ।

भगवा दिव्वेन चक्खुना विमुद्धेन अतिक्कन्तमानुसकेन रूपं पस्सति पुग्गलं पस्सती ति ? रूपं पस्सति ।

रूपं पुग्गलो, रूपं चवति, रूपं उपपज्जति, रूपं यथाकम्मूपगं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

10 भगवा दिव्वेन चक्खुना विमुद्धेन अतिक्कन्तमानुसकेन रूपं पस्सति पुग्गलं पस्सती ति ? पुग्गलं पस्सति ।

पुग्गलो रूपं रूपायतनं रूपधातु नीलं पीतकं लोहितकं ओदातं चक्खुविज्जेयं चक्खुस्मि पटिहज्जति, चक्खुस्स आपाथं आगच्छती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

15 भगवा दिव्वेन चक्खुना विमुद्धेन अतिक्कन्तमानुसकेन रूपं पस्सति पुग्गलं पस्सती ति ? उभो पस्सति ।

R. 45 उभो रूपं रूपायतनं रूपधातु, उभो नीला, उभो पीतका, उभो लोहितका, उभो ओदाता, उभो चक्खुविज्जेय्या, उभो चक्खुस्मि पटिहज्जन्ति, उभो चक्खुस्स आपाथं आगच्छन्ति, उभो चवन्ति, उभो

20 उपपज्जन्ति, उभो यथाकम्मूपगा ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

§ १३. पुरिसकारानुयोगो

१२३. कल्याणपापकानि कम्मानी उपलब्धमन्ती ति ? आमन्ता ।

कल्याणपापकानं कम्मनं कत्ता कारेता उपलब्धमती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१२४. *कल्याणपापकानि कम्मानी उपलब्धमन्ती ति, कल्याण-
25 पापकानं कम्मनं कत्ता कारेता उपलब्धमती ति ? आमन्ता ।

तस्स कत्ता कारेता उपलब्धमती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१२५. *तस्स कत्ता कारेता उपलब्धमती ति ? आमन्ता ।

तस्स तस्सेव नत्थि दुक्खस्स अन्तकिरिया, नत्थि वट्टुपच्छेदो^१,
नत्थि अनुपादापरिनिब्बानं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१२६. *कल्याणपापकानि कम्मानि उपलब्धन्ती ति^१, कल्याण-
पापकानं कम्मनं कत्ता कारेता उपलब्धन्ती ति ? आमन्ता ।

B. 42

पुगलो उपलब्धन्ती ति, पुगलस्स कत्ता कारेता उपलब्धन्ती^२
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१२७. *कल्याणपापकानि कम्मानि उपलब्धन्ती ति, कल्याण-
पापकानं कम्मनं कत्ता कारेता उपलब्धन्ती ति ? आमन्ता ।

निब्बानं उपलब्धन्ती ति, निब्बानस्स कत्ता कारेता उपलब्धन्ती
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

10 R. 46

१२८. *कल्याणपापकानि कम्मानि उपलब्धन्ती ति, कल्याण-
पापकानं कम्मनं कत्ता कारेता उपलब्धन्ती ति ? आमन्ता ।

महापथवी^३ उपलब्धन्ती ति, महापथविया कत्ता कारेता
उपलब्धन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१२९. *कल्याणपापकानि कम्मानि उपलब्धन्ती ति, कल्याण-
पापकानं कम्मनं कत्ता कारेता उपलब्धन्ती ति ? आमन्ता ।

महासमुद्धो उपलब्धन्ती ति, महासमुद्दस्स कत्ता कारेता
उपलब्धन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१३०. *कल्याणपापकानि कम्मानि उपलब्धन्ती ति, कल्याण-
पापकानं कम्मनं कत्ता कारेता उपलब्धन्ती ति ? आमन्ता ।

20

सिनेरुपव्वतराजा उपलब्धन्ती ति, सिनेरुस्स पव्वतराजस्स^४
कत्ता कारेता उपलब्धन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१३१. *कल्याणपापकानि कम्मानि उपलब्धन्ती ति, कल्याण-
पापकानं कम्मनं कत्ता कारेता उपलब्धन्ती ति ? आमन्ता ।

आपो उपलब्धन्ती ति, आपस्स कत्ता कारेता उपलब्धन्ती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

25

१३२. *कल्याणपापकानि कम्मानि उपलब्धन्ती ति, कल्याण-
पापकानं कम्मनं कत्ता कारेता उपलब्धन्ती ति ? आमन्ता ।

^१ वट्टुपच्छेदो - म्मा० । ^२ सी०, रो० पोत्थवेमु नत्थिय । ^३ महापथवी - म्मा०,
पम्पुत्तिरिनि । ^४ पव्वतराजो - सी०, रो० ।

तेजो उपलब्धती ति, तेजस्स कत्ता कारेता उपलब्धती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१३३. *कल्याणपापकानि कम्मानि उपलब्धन्ती ति, कल्याण-
पापकानं कम्मनं कत्ता कारेता उपलब्धती ति ? आमन्ता ।

5 वायो उपलब्धती ति, वायस्स कत्ता कारेता उपलब्धती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१३४. *कल्याणपापकानि कम्मानि उपलब्धन्ती ति, कल्याण-
पापकानं कम्मनं कत्ता कारेता उपलब्धती ति ? आमन्ता ।

B. 43 तिणकट्ठवनप्पतयो उपलब्धन्ती ति, तिणकट्ठवनप्पतीनं कत्ता
10 कारेता उपलब्धती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१३५. *कल्याणपापकानि कम्मानि उपलब्धन्ती ति, कल्याण-
पापकानं कम्मनं कत्ता कारेता उपलब्धती ति ? आमन्ता ।

अञ्जो^१ कल्याणपापकानि कम्मानि अञ्जो कल्याणपापकानं
कम्मनं कत्ता कारेता ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 47 15 १३६. कल्याणपापकानं कम्मनं विपाको उपलब्धती ति ?
आमन्ता ।

कल्याणपापकानं कम्मनं विपाकपटिसंवेदी उपलब्धती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१३७. *कल्याणपापकानं कम्मनं विपाको उपलब्धती ति,
20 कल्याणपापकानं कम्मनं विपाकपटिसंवेदी उपलब्धती ति ? आमन्ता ।

तस्स पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१३८. *तस्स पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? आमन्ता ।

तस्स तस्सेव नत्थि दुक्खस्स अन्तकिरिया, नत्थि वट्ठुपच्छेदो,
नत्थि अनुपादापरिनिव्वानं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

25 १३९. *कल्याणपापकानं कम्मनं विपाको उपलब्धती ति,
कल्याणपापकानं कम्मनं विपाकपटिसंवेदी उपलब्धती ति ? आमन्ता ।

पुगलो उपलब्धती ति, पुगलस्स पटिसंवेदी उपलब्धती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१४०. *कल्याणपापकानं कम्मानं विपाको उपलब्धती ति,
कल्याणपापकानं कम्मानं विपाकपटिसंवेदी उपलब्धती ति ? आमन्ता ।

निब्बानं उपलब्धती ति, निब्बानस्स पटिसंवेदी उपलब्धती
ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१४१. *कल्याणपापकानं कम्मानं विपाको उपलब्धती ति, 5
कल्याणपापकानं कम्मानं विपाकपटिसंवेदी उपलब्धती ति ? आमन्ता ।

महापथवी उपलब्धती ति ... पे०... महासमुद्धो उपलब्धती ति
... सिनेरुपव्वतराजा उपलब्धती ति ... आपो उपलब्धती ति ... तेजो
उपलब्धती ति ... वायो उपलब्धती ति ... पे०... तिणकट्टवनप्पतथो
उपलब्धती ति, तिणकट्टवनप्पतीनं पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? न 10
हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

R. 48

१४२. *कल्याणपापकानं कम्मानं विपाको उपलब्धती ति,
कल्याणपापकानं कम्मानं विपाकपटिसंवेदी उपलब्धती ति ? आमन्ता ।

B. 44

अञ्जो कल्याणपापकानं कम्मानं विपाको, अञ्जो कल्याण-
पापकानं कम्मानं विपाकपटिसंवेदी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । 15

१४३. दिव्वं सुखं उपलब्धती ति ? आमन्ता ।

दिव्वस्स सुखस्स पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

१४४. *दिव्वं सुखं उपलब्धती ति, दिव्वस्स सुखस्स पटिसंवेदी
उपलब्धती ति ? आमन्ता ।

20

तस्स पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१४५. *तस्स पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? आमन्ता ।

तस्स तस्सेव नत्थि दुक्खस्स अन्तकिरिया, नत्थि वट्ठुपच्छेदो,
नत्थि अनुपादापरिनिब्बानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१४६. *दिव्वं सुखं उपलब्धती ति, दिव्वस्स सुखस्स पटिसंवेदी 25
उपलब्धती ति ? आमन्ता ।

पुगलो उपलब्धती ति, पुगलस्स पटिसंवेदी उपलब्धती ति ?
न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१४७. *दिव्यं सुखं उपलब्धतीति, दिव्यस्स सुखस्स पटिसंवेदी
उपलब्धतीति ? आमन्ता ।

निव्वानं उपलब्धतीति, निव्वानस्स पटिसंवेदी उपलब्धतीति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१४८. *दिव्यं सुखं उपलब्धतीति, दिव्यस्स सुखस्स पटिसंवेदी
उपलब्धतीति ? आमन्ता ।

R.49

महापयवी उपलब्धतीति ... महासमुदो उपलब्धतीति ...
सिनेरुपव्वतराजा उपलब्धतीति ... आपो उपलब्धतीति ... तेजो
उपलब्धतीति ... वायो उपलब्धतीति ... पे०... तिणकट्टवनप्पतथो^१
उपलब्धतीति, तिणकट्टवनप्पतीनं पटिसंवेदी उपलब्धतीति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१४९. *दिव्यं सुखं उपलब्धतीति, दिव्यस्स सुखस्स पटिसंवेदी
उपलब्धतीति ? आमन्ता ।

अब्बं दिव्यं सुखं, अब्बो दिव्यस्स सुखस्स पटिसंवेदीति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१५०. *मानुसकं सुखं उपलब्धतीति ? आमन्ता ।
मानुसकस्स सुखस्स पटिसंवेदी उपलब्धतीति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

D 45

१५१. *मानुसकं सुखं उपलब्धतीति, मानुसकस्स सुखस्स
पटिसंवेदी उपलब्धतीति ? आमन्ता ।

तस्स पटिसंवेदी उपलब्धतीति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१५२. *तस्स पटिसंवेदी उपलब्धतीति ? आमन्ता ।

तस्स तस्सेव नत्थि दुक्खस्स अन्तकिरिया, नत्थि वट्टुपच्छेदो,
नत्थि अनुपादापरिनिव्वानंति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

25

१५३. *मानुसकं सुखं उपलब्धतीति, मानुसकस्स सुखस्स
पटिसंवेदी उपलब्धतीति ? आमन्ता ।

पुग्गलो उपलब्धतीति, पुग्गलस्स पटिसंवेदी उपलब्धतीति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१५४. *मानुसकं सुखं उपलब्धती ति, मानुसकस्स सुखस्स पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? आमन्ता ।

निब्बानं उपलब्धती ति, निब्बानस्स पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१५५. *मानुसकं सुखं उपलब्धती ति, मानुसकस्स सुखस्स 5 R.50 पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? आमन्ता ।

महापथवी उपलब्धती ति ... पे०... महासमुद्धो उपलब्धती ति ... सिनेरुपव्वतराजा उपलब्धती ति ... आपो उपलब्धती ति ... तेजो उपलब्धती ति ... वायो उपलब्धती ति ... तिणकट्टवनप्पतथो उपलब्धन्ती ति, तिणकट्टवनप्पतीनं पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? न 10 हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१५६. *मानुसकं सुखं उपलब्धती ति, मानुसकस्स सुखस्स पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? आमन्ता ।

अञ्जो मानुसकं सुखं अञ्जो मानुसकस्स सुखस्स पटिसंवेदी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । 15

१५७. *आपायिकं दुक्खं उपलब्धती ति ? आमन्ता ।

आपायिकस्स दुक्खस्स पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१५८. *आपायिकं दुक्खं उपलब्धती ति, आपायिकस्स दुक्खस्स पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? आमन्ता । 20

तस्स पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१५९. *तस्स पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? आमन्ता ।

तस्स तस्सेव नत्थि दुक्खस्स अन्तकिरिया, नत्थि वट्ठपच्छेदो, नत्थि अनुपादापरिनिब्बानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१६०. *आपायिकं दुक्खं उपलब्धती ति, आपायिकस्स दुक्खस्स 25 B. 46 पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? आमन्ता ।

पुगलो उपलब्धती ति, पुगलस्स पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१६१. *आपायिकं दुक्खं उपलब्धती ति, आपायिकस्स दुक्खस्स पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? आमन्ता । 30

निव्वानं उपलब्धती ति, निव्वानस्स पटिसंवेदी उपलब्धती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१६२. *आपायिकं दुक्खं उपलब्धती ति, आपायिकस्स दुक्खस्स
पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? आमन्ता ।

5 महापथवी उपलब्धती ति ... पे०... महासमुद्धो उपलब्धती ति
... सिनेरुपव्वतराजा उपलब्धती ति ... आपो उपलब्धती ति ... तेजो
उपलब्धती ति ... वायो उपलब्धती ति ... तिणकट्टवनप्पतयो उपलब्धन्ती
ति, तिणकट्टवनप्पतीनं पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

10 १६३. *आपायिकं दुक्खं उपलब्धती ति, आपायिकस्स दुक्खस्स
पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? आमन्ता ।

अञ्जं आपायिकं दुक्खं, अञ्जो आपायिकस्स दुक्खस्स
पटिसंवेदी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१६४. नेरयिकं दुक्खं उपलब्धती ति ? आमन्ता ।
15 नेरयिकस्स दुक्खस्स पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
नेरयिकं दुक्खं उपलब्धती ति, नेरयिकस्स दुक्खस्स पटिसंवेदी
उपलब्धती ति ? आमन्ता ।

तस्स पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१६५. *तस्स पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? आमन्ता ।
20 तस्स तस्सेव नत्थि दुक्खस्स अन्तकिरिया, नत्थि बट्ठुपच्छेदो,
नत्थि अनुपादापरिनिव्वानं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१६६. *नेरयिकं दुक्खं उपलब्धती ति, नेरयिकस्स दुक्खस्स
पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? आमन्ता ।

पुगगलो उपलब्धती ति, पुगगलस्स पटिसंवेदी उपलब्धती ति ?
25 न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१६७. *नेरयिकं दुक्खं उपलब्धती ति, नेरयिकस्स दुक्खस्स
पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? आमन्ता ।

निव्वानं उपलब्धती ति, निव्वानस्स पटिसंवेदी उपलब्धती
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१६८. *नेरयिकं दुक्खं उपलब्धती ति, नेरयिकस्स दुक्खस्स पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? आमन्ता ।

महापथवी उपलब्धती ति ... पे०... महासमुद्धो उपलब्धती ति ...
सिनेरुपव्वतराजा उपलब्धती ति ... आपो उपलब्धती ति ... तेजो
उपलब्धती ति ... वायो उपलब्धती ति ... तिणकट्टवनप्पतयो उपलब्धन्ती 5
ति, तिणकट्टवनप्पतीनं पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

१६९. *नेरयिकं दुक्खं उपलब्धती ति, नेरयिकस्स दुक्खस्स पटिसंवेदी उपलब्धती ति ? आमन्ता ।

अञ्जो नेरयिकं दुक्खं, अञ्जो नेरयिकस्स दुक्खस्स पटिसंवेदी 10
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१७०. *कल्याणपापकानि कम्मनि उपलब्धन्ती ति, कल्याण-
पापकानं कम्मनं कत्ता कारेता विपाकपटिसंवेदी उपलब्धती ति ?
आमन्ता ।

सो करोति सो पटिसंवेदी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 15

१७१. *सो करोति सो पटिसंवेदी ति ? आमन्ता ।

सयङ्कतं सुखदुक्खं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१७२. *कल्याणपापकानि कम्मनि उपलब्धन्ती ति, कल्याण-
पापकानं कम्मनं कत्ता कारेता विपाकपटिसंवेदी उपलब्धती ति ?
आमन्ता । 20

अञ्जो करोति अञ्जो पटिसंवेदी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

१७३. *अञ्जो करोति अञ्जो पटिसंवेदी ति ? आमन्ता ।

परङ्कतं सुखदुक्खं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१७४. *कल्याणपापकानि कम्मनि उपलब्धन्ती ति, कल्याण-
पापकानं कम्मनं कत्ता कारेता विपाकपटिसंवेदी उपलब्धती ति ?
आमन्ता । 25

सो च अञ्जो च करोति सो च अञ्जो च पटिसंवेदी ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

? परत्त - म्मा०, एत्तमुपरि ।

१७५. *सो च अञ्चो च करोन्ति, सो च अञ्चो च पटि-
संवेदेन्तीति ? आमन्ता ।

सयद्धृतं च परद्धृतं च सुखदुक्खं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१७६. *कल्याणपापकानि कम्मणि उपलब्धन्तीति, कल्याण-
पापकानं कम्मणं कत्ता कारेता विपाकपटिसंवेदी उपलब्धन्तीति ?
आमन्ता ।

B. 48

नेव सो करोति न सो पटिसंवेदेति, न अञ्चो करोति न अञ्चो
पटिसंवेदेतीति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१७७. *नेव सो करोति न सो पटिसंवेदेति, न अञ्चो करोति
न अञ्चो पटिसंवेदेतीति ? आमन्ता ।

असयद्धारं अपरद्धारं अविच्चसमुप्पन्नं सुखदुक्खं ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१७८. *कल्याणपापकानि कम्मणि उपलब्धन्तीति, कल्याण-
पापकानं कम्मणं कत्ता कारेता विपाकपटिसंवेदी उपलब्धन्तीति ?
आमन्ता ।

सो करोति सो पटिसंवेदेति, अञ्चो करोति अञ्चो पटि-
संवेदेति, सो च अञ्चो च करोन्ति सो च अञ्चो च पटिसंवेदेन्ति, नेव
सो करोति न सो पटिसंवेदेति, न अञ्चो करोति न अञ्चो पटिसंवेदेती
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१७९. *सो करोति सो पटिसंवेदेति, अञ्चो करोति अञ्चो
पटिसंवेदेति, सो च अञ्चो च करोन्ति सो च अञ्चो च पटिसंवेदेन्ति,
नेव सो करोति न सो पटिसंवेदेति, न अञ्चो करोति न अञ्चो पटि-
संवेदेतीति ? आमन्ता ।

सयद्धृतं सुखदुक्खं, परद्धृतं सुखदुक्खं, सयद्धृतं च परद्धृतं च
सुखदुक्खं, असयद्धारं अपरद्धारं अविच्चसमुप्पन्नं सुखदुक्खं ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R 54

१८०. *कम्मं अत्थीति ? आमन्ता ।

कम्मकारको अत्थीति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१८१. *कम्मं अत्थी ति, कम्मकारको अत्थी ति ? आमन्ता ।
तस्स कारको अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१८२. *तस्स कारको अत्थी ति ? आमन्ता ।

तस्स तस्सेव नत्थि दुक्खस्स अन्तकिरिया, नत्थि वट्ठुपच्छेदो,
नत्थि अनुपादापरिनिब्बानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । 5

१८३. *कम्मं अत्थी ति, कम्मकारको अत्थी ति ? आमन्ता ।

पुगलो अत्थी ति, पुगलस्स कारको अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
... पे०... ।

१८४. *कम्मं अत्थी ति, कम्मकारको अत्थी ति ? आमन्ता ।

B. 49

निब्बानं अत्थी ति, निब्बानस्स कारको अत्थी ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... । 10

१८५. *कम्मं अत्थी ति, कम्मकारको अत्थी ति ? आमन्ता ।

महापथवी अत्थी ति ... पे०... महासमुद्धो अत्थी ति ... सिनेरु-
प्वतराजा अत्थी ति ... आपो अत्थी ति ... तेजो अत्थी ति ... वायो
अत्थी ति ... तिणकट्ठवनप्पतयो अत्थी ति, तिणकट्ठवनप्पतीनं कारको
अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । 15

१८६. *कम्मं अत्थी ति, कम्मकारको अत्थी ति ? आमन्ता ।

अञ्जं कम्मं, अञ्जो कम्मकारको ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
... पे०... ।

१८७. विपाको अत्थी ति ? आमन्ता ।

20

विपाकपटिसंवेदी अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१८८. *विपाको अत्थी ति, विपाकपटिसंवेदी अत्थी ति ?
आमन्ता ।

तस्स पटिसंवेदी अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

R. 55

१८९. *तस्स पटिसंवेदी अत्थी ति ? आमन्ता ।

25

तस्स तस्सेव नत्थि दुक्खस्स अन्तकिरिया, नत्थि वट्ठुपच्छेदो,
नत्थि अनुपादापरिनिब्बानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

विपाको अत्थी ति, विपाकपटिसंवेदी अत्थी ति ? आमन्ता ।
६०-८

पुग्गलो अत्थी ति, पुग्गलस्स पटिसंवेदी अत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१६०. *विपाको अत्थी ति, विपाकपटिसंवेदी अत्थी ति ? आमन्ता ।

5 निव्वानं अत्थी ति, निव्वानस्स पटिसंवेदी अत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१६१. *विपाको अत्थी ति, विपाकपटिसंवेदी अत्थी ति ? आमन्ता ।

महापथवी अत्थी ति ... पे०.... महासमुद्धो अत्थी ति ... सिनेरु-
10 पव्वतराजा अत्थी ति ... आपो अत्थी ति ... तेजो अत्थी ति ... वायो अत्थी ति ... तिणकट्टवनप्पतयो अत्थी ति, तिणकट्टवनप्पतीनं पटिसंवेदी अत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१६२. *विपाको अत्थी ति, विपाकपटिसंवेदी अत्थी ति ? आमन्ता ।

15 अञ्जो विपाको, अञ्जो विपाकपटिसंवेदी ति ? न हेवं वत्तव्वे । (सङ्घित्तं)

कल्याणवग्गो पठमो ।

§ १४. अभिञ्जानुयोगो

B. 50

१६३. १न वत्तव्वं - "पुग्गलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना" ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि कोचि इद्धि^१ विकुव्वती ति ? आमन्ता ।

20 हञ्चि अत्थि कोचि इद्धि विकुव्वति, तेन वत रे वत्तव्वे - "पुग्गलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना" ति ।

R 56

१६४. १न वत्तव्वं - "पुग्गलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना" ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि कोचि दिव्वाय सोतधानुया सहं सुणाति ... पे०...
25 परचित्तं विजानाति^२ ... पुव्वेनिवास अनुस्सरति ... दिव्वेन चवखुना रूपं पस्सति ... आसवानं खयं सच्चिकरोती ति ? आमन्ता ।

१. इद्धि - रो०, एवमुपरि वि । २. जानाति - सी०, स्या०, रो०, एवमुपरि वि ।

हृच्चि अत्थि कोचि आसवानं खयं सच्छिकरोति, तेन वत रे वत्तब्बे — “पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना” ति ।

१६५. *अत्थि कोचि इद्धि विकुब्बती ति कत्वा तेन च कारणेन पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

यो इद्धि विकुब्बति, स्वेव पुगलो ? यो इद्धि न विकुब्बति, 5
न सो पुगलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१६६. *यो दिव्वाय सोतधातुया सद्दं सुणाति ... पे०... यो परचित्तं विजानाति ... यो पुब्बेनिवासं अनुस्सरति ... यो दिव्वेन चक्खुना रूपं पस्सति... यो आसवानं खयं सच्छिकरोति, स्वेव पुगलो ? यो आसवानं खयं न सच्छिकरोति, न सो पुगलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । 10

§ १५-१८. ज्ञातकानुयोगादि

१६७. न वत्तब्बं — “पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना” ति ? आमन्ता ।

ननु माता अत्थी ति ? आमन्ता ।

हृच्चि माता अत्थि, तेन वत रे वत्तब्बे — “पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना” ति । 15

१६८. न वत्तब्बं — “पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना” ति ? आमन्ता ।

ननु पिता अत्थि ... पे०... भाता अत्थि ... भगिनी अत्थि ... R. 57

खत्तियो अत्थि ... ब्राह्मणो अत्थि ... वेस्सो अत्थि ... सुद्धो अत्थि ... B. 51

गहट्ठो अत्थि ... पव्वजितो अत्थि ... देवो अत्थि ... मनुस्सो अत्थी ति ? 20

आमन्ता ।

हृच्चि मनुस्सो अत्थि, तेन वत रे वत्तब्बे — “पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना” ति ।

१६९. *माता अत्थी ति कत्वा तेन च कारणेन पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना ति ? आमन्ता । 25

अत्थि कोचि न माता हुत्वा माता होती ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि न पुगलो हुत्वा पुगलो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अत्यि कोचि न पिता हुत्वा ... पे०... न भाता हुत्वा ... न भगिनी हुत्वा ... न खत्तियो हुत्वा ... न ब्राह्मणो हुत्वा ... न वेस्सो हुत्वा ... न सुद्धो हुत्वा ... न गहद्धो हुत्वा ... न पव्वजितो हुत्वा ... न देवो हुत्वा ... न मनुस्सो हुत्वा मनुस्सो होती ति ? आमन्ता ।

5 अत्यि कोचि न पुग्गलो हुत्वा पुग्गलो होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२००. *माता अत्यी ति कत्वा तेन च कारणेन पुग्गलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? आमन्ता ।

अत्यि कोचि माता हुत्वा न माता होती ति ? आमन्ता ।

10 अत्यि कोचि पुग्गलो हुत्वा न पुग्गलो होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्यि कोचि पिता हुत्वा ... भाता हुत्वा ... भगिनी हुत्वा ... खत्तियो हुत्वा ... ब्राह्मणो हुत्वा ... वेस्सो हुत्वा ... सुद्धो हुत्वा ... गहद्धो हुत्वा ... पव्वजितो हुत्वा ... देवो हुत्वा ... मनुस्सो हुत्वा न मनुस्सो होती ति ? आमन्ता ।

15 अत्यि कोचि पुग्गलो हुत्वा न पुग्गलो होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

§ १६. पट्टिवेदानुयोगो

R 58 २०१. 1न वत्तव्वं—“पुग्गलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति ? आमन्ता ।

20 ननु सोतापन्नो अत्यी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सोतापन्नो अत्यि, तेन वत्त रे वत्तव्वे — “पुग्गलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति ।

२०२. 1न वत्तव्वं—“पुग्गलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति ? आमन्ता ।

25 ननु सकदागामी अत्यि ... पे०... अनागामी अत्यि ... अरहा अत्यि ... उभतोभागविमुत्तो अत्यि ... पञ्जाविमुत्तो अत्यि ... काय-
B 52 सक्खि अत्यि ... दिट्ठिप्पत्तो अत्यि ... सद्धाविमुत्तो अत्यि ... घम्मानु-
सारी अत्यि ... सद्धानुसारी अत्यी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सद्धानुसारी अत्थि, तेन वत रे वत्तव्वे — “पुग्गलो उपलब्धमि सच्चिकट्टपरमत्थेना” ति ।

२०३. *सोतापन्नो अत्थी ति कत्वा तेन च कारणेन पुग्गलो उपलब्धमि सच्चिकट्टपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि न सोतापन्नो हुत्वा सोतापन्नो होती ति ? आमन्ता । 5

अत्थि कोचि न पुग्गलो हुत्वा पुग्गलो होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२०४. *अत्थि कोचि न सकदागामी हुत्वा ... न अनागामी हुत्वा ... न अरहा हुत्वा ... न उभतोभागविमुत्तो हुत्वा ... न पञ्चा-
विमुत्तो हुत्वा ... न कायसक्खि हुत्वा ... न दिट्ठिप्पत्तो हुत्वा ... न सद्धा- 10
विमुत्तो हुत्वा ... न धम्मनुसारी हुत्वा ... न सद्धानुसारी हुत्वा सद्धानु-
सारी होती ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि न पुग्गलो हुत्वा पुग्गलो होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२०५. *सोतापन्नो अत्थी ति कत्वा तेन च कारणेन पुग्गलो 15
उपलब्धमि सच्चिकट्टपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि सोतापन्नो हुत्वा न सोतापन्नो होती ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि पुग्गलो हुत्वा न पुग्गलो होती ति ? न हेवं 20
वत्तव्वे । ... पे०... । R. 59

अत्थि कोचि सकदागामी हुत्वा ... अनागामी हुत्वा न अनागामी 20
होती ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि पुग्गलो हुत्वा न पुग्गलो होती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

§ २०. सद्धानुयोगो

२०६. 1 न वत्तव्वं — “पुग्गलो उपलब्धमि सच्चिकट्टपरमत्थेना”
ति ? आमन्ता । 25

ननु चत्तारो पुरिसयुगा अट्ठ पुरिसपुग्गला अत्थी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि चत्तारो पुरिसयुगा अट्ठ पुरिसपुग्गला अत्थि, तेन वत
रे वत्तव्वे — “पुग्गलो उपलब्धमि सच्चिकट्टपरमत्थेना” ति ।

२०७. *चत्तारो पुरिसयुगा अट्ठ पुरिसपुगला अत्थी ति कत्वा
तेन च कारणेन पुगलो उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? आमन्ता ।

E 53

चत्तारो पुरिसयुगा अट्ठ पुरिसपुगला बुद्धपातुभावा पातुभवन्ती
ति ? आमन्ता ।

5 पुगलो बुद्धपातुभावा पातुभवती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

पुगलो बुद्धपातुभावा पातुभवती ति ? आमन्ता ।

बुद्धस्स भगवतो परिनिव्वुते उच्छिन्नो पुगलो, नत्थि पुगलो
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१२१. सच्चिकट्टसभागानुयोगो

10 २०८. *पुगलो उपलब्धमिति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? आमन्ता ।

पुगलो सङ्गतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

पुगलो असङ्गतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

पुगलो नेव सङ्गतो नासङ्गतो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

R 60

२०९. *पुगलो नेव सङ्गतो नासङ्गतो ति ? आमन्ता ।

15 सङ्गतं च असङ्गतं च ठपेट्वा अत्थञ्जा तत्तिपा कोटी ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२१०. *सङ्गतं च असङ्गतं च ठपेट्वा अत्थञ्जा तत्तिपा कोटी
ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “द्वेमा, भिक्खवे, धातुयो । कत्तमा द्वे ?

20 सङ्गता च धातु असङ्गता च धातु । इमा खो, भिक्खवे, द्वे धातुयो”
ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं - “सङ्गतं च असङ्गतं च ठपेट्वा अत्थञ्जा
तत्तिपा कोटी” ति ।

२११. *पुगलो नेव सङ्गतो नासङ्गतो ति ? आमन्ता ।

25 अञ्ज सङ्गतं, अञ्ज असङ्गतं, अञ्जो पुगलो ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे० ।

२१२. *सन्वा सङ्गता, निव्वानं असङ्गतं, पुगलो नेव सङ्गतो
नासङ्गतो ति ? आमन्ता ।

अञ्जं खन्वा, अञ्जं निब्बानं, अञ्जो पुगलो ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२१३. *रूपं सङ्खतं, निब्बानं असङ्खतं, पुगलो नेव सङ्खतो
नासङ्खतो ति ? आमन्ता ।

अञ्जं रूपं, अञ्जं निब्बानं, अञ्जो पुगलो ति ? न हेवं
वत्तव्वे ।

वेदना ... सञ्जा ... सङ्कारा ... विञ्जाणं सङ्खतं, निब्बानं
असङ्खतं, पुगलो नेव सङ्खतो नासङ्खतो ति ? आमन्ता ।

अञ्जं विञ्जाणं, अञ्जं निब्बानं, अञ्जो पुगलो ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

10

२१४. *पुगलस्स उप्पादो पञ्जायति, वयो पञ्जायति,
ठितस्स अञ्जथत्तं पञ्जायती ति ? आमन्ता ।

B. 54

पुगलो सङ्खतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 61

वुत्तं भगवता — “तीणिमानि, भिक्खवे, सङ्खतस्स सङ्खत-
लक्षणानि । सङ्खतानं, भिक्खवे, धम्मानं उप्पादो पञ्जायति, वयो
पञ्जायति, ठितानं^१ अञ्जथत्तं पञ्जायती” ति । पुगलस्स उप्पादो
पञ्जायति, वयो पञ्जायति, ठितस्स अञ्जथत्तं पञ्जायति; तेन
हि पुगलो सङ्खतो ति ।

15

२१५. *पुगलस्स न उप्पादो पञ्जायति, न वयो पञ्जायति,
न ठितस्स अञ्जथत्तं पञ्जायती ति ? आमन्ता ।

20

पुगलो असङ्खतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

वुत्तं भगवता — “तीणिमानि, भिक्खवे, असङ्खतस्स असङ्खत-
लक्षणानि । असङ्खतानं, भिक्खवे, धम्मानं न उप्पादो पञ्जायति,
न वयो पञ्जायति, न ठितानं अञ्जथत्तं पञ्जायती” ति । पुगलस्स
न उप्पादो पञ्जायति, न वयो पञ्जायति, न ठितस्स अञ्जथत्तं
पञ्जायति; तेन हि पुगलो असङ्खतो ति ।

25

२१६. *परिनिव्वुतो पुगलो अत्यत्यम्ही, नत्यत्यम्ही ति ?
अत्यत्यम्ही ति ।

परिनिवृत्तो पुगलो सस्सतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०...
नत्थत्थम्ही ति ।

परिनिवृत्तो पुगलो उच्छिन्नो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२१७. *पुगलो किं निस्साय तिट्ठती ति ? भवं निस्साय
5 तिट्ठती ति ।

भवो अनिच्चो सङ्खतो पटिच्चसमुप्पन्नो खयवम्मो वयवम्मो
विरागवम्मो निरोधवम्मो विपरिणामवम्मो ति ? आमन्ता ।

पुगलो पि अनिच्चो सङ्खतो पटिच्चसमुप्पन्नो खयवम्मो वय-
धम्मो विरागवम्मो निरोधवम्मो विपरिणामवम्मो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
10 ... पे०... ।

२१८. 1न वत्तव्वं - "पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना"
ति ? आमन्ता ।

R. 62 ननु अत्थि कोचि सुखं वेदनं वेदियमानो "सुखं वेदनं वेदियामी"
ति पजानाती ति ? आमन्ता ।

15 हञ्चि अत्थि कोचि सुखं वेदनं वेदियमानो "सुखं वेदनं
वेदियामी" ति पजानाति, तेन वत रे वत्तव्वे - "पुगलो उपलब्धति
सच्चिकट्टपरमत्येना" ति ।

B. 55 २१९. 1न वत्तव्वं - "पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना"
ति ? आमन्ता ।

20 ननु अत्थि कोचि दुक्खं वेदनं वेदियमानो ... पे०... अदुक्खमसुखं
वेदनं वेदियमानो "अदुक्खमसुखं वेदनं वेदियामी" ति पजानाती ति ?
आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि कोचि अदुक्खमसुखं वेदनं वेदियमानो "अदुक्खम-
सुखं वेदनं वेदियामी" ति पजानाति, तेन वत रे वत्तव्वे - "पुगलो
25 उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना" ति ।

२२०. *अत्थि कोचि सुखं वेदनं वेदियमानो "सुखं वेदनं
वेदियामी" ति पजानाती ति कत्वा तेन च कारणेन पुगलो उपलब्धति
नच्चिकट्टपरमत्येना ति ? आमन्ता ।

यो सुखं वेदनं वेदियमानो "सुखं वेदनं वेदियामी" ति पजानाति,

स्वेव पुगलो; यो सुखं वेदनं वेदियमानो “सुखं वेदनं वेदियामी” ति न पजानाति, न सो पुगलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

यो दुक्खं वेदनं वेदियमानो ... पे०... यो अदुक्खमसुखं वेदनं वेदियमानो “अदुक्खमसुखं वेदनं वेदियामी” ति पजानाति, स्वेव पुगलो; यो अदुक्खमसुखं वेदनं वेदियमानो “अदुक्खमसुखं वेदनं वेदियामी” ति 5 न पजानाति, न सो पुगलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

२२१. *अत्थि कोचि सुखं वेदनं वेदियमानो “सुखं वेदनं वेदियामी” ति पजानाती ति कत्वा तेन च कारणेन पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

अञ्जा सुखा वेदना, अञ्जो सुखं वेदनं वेदियमानो “सुखं 10 वेदनं वेदियामी” ति पजानाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अञ्जा दुक्खा वेदना ... पे०... अञ्जा अदुक्खमसुखा वेदना, अञ्जो अदुक्खमसुखं वेदनं वेदियमानो “अदुक्खमसुखं वेदनं वेदियामी” ति पजानाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । R. 69

२२२. †न वत्तब्बं — “पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना” 15 ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि कोचि काये कायानुपस्सी विहरती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि कोचि काये कायानुपस्सी विहरति, तेन वत रे वत्तब्बे — “पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना” ति ।

२२३. †न वत्तब्बं — “पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना” 20 ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि कोचि वेदनासु ... पे०... वित्ते ... धम्मेषु धम्मानुपस्सी विहरती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि कोचि धम्मेषु धम्मानुपस्सी विहरति, तेन वत रे वत्तब्बे — “पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना” ति । D. 36

२२४. *अत्थि कोचि काये कायानुपस्सी विहरती ति कत्वा तेन च कारणेन पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

यो काये कायानुपस्सी विहरति, स्वेव पुगलो; यो न काये कायानुपस्सी विहरति, न सो पुगलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे०... .

यो वेदनासु पे० चित्ते धम्मेषु धम्मामुपस्सी विहरति,
स्वेव पुग्गलो, यो न धम्मेषु धम्मामुपस्सी विहरति, न सो पुग्गलो ति ?
न हेव वत्तव्वे । पे० ।

२२५ *अत्थि कोचि काये कायानुपस्सी विहरती ति क्त्वा
तेन च कारणेन पुग्गलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

अञ्जो कायो, अञ्जो काये कायानुपस्सी विहरती ति ?
न हेव वत्तव्वे । पे० ।

R 64

अञ्जा वेदना अञ्ज चित्त अञ्जे धम्मा, अञ्जो
धम्मेषु धम्मामुपस्सी विहरती ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

१० २२६ *पुग्गलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना ति ?
आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता -

“सुज्जतो लोक अवेक्खस्सु, मोघराज^१ सदा सतो ।

अत्तानुदिट्ठि ऊहच्च^२, एव मच्चुत्तरो सिया ।

१५ एव लोक अवेक्खन्त, मच्चुराजा न पस्सती” ति ॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्व - “पुग्गलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना”
ति ।

२२७ *पुग्गलो अवेक्खती ति ? आमन्ता ।

२० सह रूपेन अवेक्खति, विना रूपेन अवेक्खती ति ? सह रूपेन
अवेक्खती ति ।

त जीव त सरीर ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

विना रूपेन अवेक्खती ति, अञ्ज जीव अञ्ज सरीर ति ? न
हेव वत्तव्वे । पे० ।

B 57 25

२२८ *पुग्गलो अवेक्खती ति ? आमन्ता ।

अवभन्तरगतो अवेक्खति, वहिद्धा निक्खमित्वा अवेक्खती ति ?
अवभन्तरगतो अवेक्खती ति ।

त जीव त सरीर ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

१ मोघराजा-सी० । २ ओहज्ज - स्या० ।

वहिद्धा निक्खमित्वा अवेक्खती ति, अञ्जं जीवं अञ्जं सरीरं
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२२६. न वत्तव्वं — “पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना”
ति ? आमन्ता ।

R. 65

ननु भगवा सच्चवादी कालवादी भूतवादी तथवादी अवितथ- 5
वादी अनञ्जथवादी ति ? आमन्ता ।

वुत्तं भगवता — “अत्थि पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो” ति ।
अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना ति ।

२३०. न वत्तव्वं — “पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना” 10
ति ? आमन्ता ।

ननु भगवा सच्चवादी कालवादी भूतवादी तथवादी अवितथ-
वादी अनञ्जथवादी ति ? आमन्ता ।

वुत्तं भगवता — “एकपुगलो, भिक्खवे, लोके उप्पज्जमानो
उप्पज्जति बहुजनहिताय बहुजनसुखाय लोकानुक्कम्पाय अत्थाय हिताय 15
सुखाय देवमनुस्सानं” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना ति ।

२३१. *पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

ननु भगवा सच्चवादी कालवादी भूतवादी तथवादी अवितथ-
वादी अनञ्जथवादी ति ? आमन्ता ।

20

वुत्तं भगवता — “सव्वे धम्मा अनत्ता” ति । अत्थेव सुत्तन्तो
ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं — “पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना”
ति ।

२३२. *पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना ति ? आमन्ता । 25

ननु भगवा सच्चवादी कालवादी भूतवादी तथवादी अवितथ-
वादी अनञ्जथवादी ति ? आमन्ता ।

R. 66

वुत्तं भगवता — “दुक्खमेव उप्पज्जमानं उप्पज्जति, दुक्खमेव
निर्ज्जमानं निर्ज्जती ति न कट्ठति न विचिकिच्चति, अपरप्पच्चय-

ज्ञाणमेवस्स' एत्य हीति । एत्तावता खो, कच्चान, सम्मादिट्ठि होती" ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्यं - "पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना" ति ।

B. 58 5

२३३. *पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? आमन्ता ।
ननु वजिरा भिक्षुनी मारं पापिमन्तं एतदवोच -

"किन्नु सत्तो ति पच्चेसि, मार दिट्ठिगतं नु ते ।

सुद्धसङ्खारपुञ्जोयं, नयिध सत्तुपलब्धति^३ ॥

"यया हि^३ अङ्गसम्भारा, होति सद्दो रथो इति ।

10

एवं खन्येसु सन्तेसु, होति सत्तो ति सम्मुति^४ ॥

"दुक्खमेव हि सम्भोति, दुक्खं तिट्ठति वेति च ।

नाञ्जन्व दुक्खा सम्भोति, नाञ्जं दुक्खा निरुज्झती" ति ॥

अत्येव^५ सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्यं - "पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना"

15 ति ।

२३४. *पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? आमन्ता ।

R. 67

ननु आयस्मा आनन्दो भगवन्तं एतदवोच - "सुज्जो लोको सुज्जो लोको" ति, भन्ते, वुच्चति । कितावता नु खो, भन्ते, 'सुज्जो लोको' ति वुच्चती" ति ?

20

"यस्मा खो, आनन्द, सुज्जं अत्तेन वा अत्तनियेन वा, तस्मा 'सुज्जो लोको' ति वुच्चति । किञ्चानन्द, सुज्जं अत्तेन वा अत्तनियेन वा ? चक्खुं खो, आनन्द, सुज्जं अत्तेन वा अत्तनियेन वा, रूपा सुज्जा ... पे०... चक्खुविज्जाणं सुज्जं ... चक्खुसम्पस्सो सुज्जो ... यं पिदं चक्खुसम्पस्सपच्चया उप्पज्जति वेदयितं सुखं वा दुक्खं वा अदुक्खम-
25 सुखं वा, तं पि सुज्जं अत्तेन वा अत्तनियेन वा, सोतं सुज्जं ... पे०... सदा सुज्जा ... धानं सुज्जं ... गत्वा सुज्जा ... जिह्वा सुज्जा ...

१. अपरपच्चयपञ्चाण एवस्स - सी०, रो०; अपरपच्चयपञ्चाणमेवस्स - स्या०

२. सत्तुपलब्धति - स्या०, रो० । ३. पि - स्या०, रो० । ४. सम्मुति - स्या०

५. अत्येव - सी० ।

रसा सुञ्जा ... कायो सुञ्जो ... फोटुवा सुञ्जा ... मनो सुञ्जो ...
 धम्मा सुञ्जा ... मनोविञ्जाणं सुञ्जं ... मनोसम्पत्तो सुञ्जो ... यं
 पिदं मनोसम्पत्तपञ्चया उप्पज्जति वेदयितं सुखं वा दुक्खं वा अदुक्खम-
 सुखं वा, तं पि सुञ्जं अत्तेन वा अत्तनियेन वा । यस्मा खो, आनन्द,
 सुञ्जं अत्तेन वा अत्तनियेन वा, तस्मा 'सुञ्जो लोको' ति वुच्चती" 5
 ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं - "पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना"
 ति ।

२३५. *पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

B 59

ननु भगवा सच्चवादी कालवादी भूतवादी तथवादी अवितथ- 10
 वादी अनञ्जयवादी ति ? आमन्ता ।

वुत्तं भगवता - "अत्तनि वा, भिक्खवे, सति 'अत्तनियं मे' ति
 त्ता" ति ?

"एवं, भन्ते" ।

"अत्तनिये वा, भिक्खवे, सति 'अत्ता मे' ति अस्सा" ति ? 15

एवं, भन्ते" । "अत्तनि च, भिक्खवे, अत्तनिये च सच्चतो थेततो
 तुपलब्धमाने यं पिदं दिट्ठिट्ठानं सो लोको सो अत्ता सो पेच्च
 विस्सामि निच्चो धुवो सस्सतो अविपरिणामधम्मो, सस्सतिसमं तथेव
 त्तामी ति - नन्वायं, भिक्खवे, केवलो परिपूरो वालधम्मो" ति ?

"किञ्चि नो सिद्या, भन्ते, केवलो हि, भन्ते, परिपूरो वाल- 20
 म्मो" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं - "पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना"
 ते ।

२३६. *पुगलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना ति ?
 आमन्ता ।

R. 68

25

ननु भगवा सच्चवादी कालवादी भूतवादी तथवादी अवितथ-
 वादी अनञ्जयवादी ति ? आमन्ता ।

वुत्तं भगवता - "तयो मे, सेनिय, सत्थारो सन्तो संविज्जमाना

लोकस्मि । कतमे तयो ? इध, सेनिय, एकच्चो सत्या दिट्ठे^१ धम्मे अत्तानं सच्चतो थेततो पञ्ञापेति^२, अभिसम्परायं च अत्तानं सच्चतो थेततो पञ्ञापेति ।

“इध पन, सेनिय, एकच्चो सत्या दिट्ठेव हि खो धम्मे अत्तानं सच्चतो थेततो पञ्ञापेति, नो च खो अभिसम्परायं अत्तानं सच्चतो थेततो पञ्ञापेति ।

“इध पन, सेनिय, एकच्चो सत्या दिट्ठे चैव धम्मे अत्तानं सच्चतो थेततो न पञ्ञापेति, अभिसम्परायं च अत्तानं सच्चतो थेततो न पञ्ञापेति ।

“तत्र, सेनिय, ग्वायं सत्या दिट्ठे चैव धम्मे अत्तानं सच्चतो थेततो पञ्ञापेति, अभिसम्परायं च अत्तानं सच्चतो थेततो पञ्ञापेति – अयं वुच्चति, सेनिय, सत्या सस्सतवादो ।

B. 60

“तत्र, सेनिय, ग्वायं सत्या दिट्ठेव हि खो धम्मे अत्तानं सच्चतो थेततो पञ्ञापेति, नो च खो अभिसम्परायं अत्तानं सच्चतो थेततो पञ्ञापेति – अयं वुच्चति, सेनिय, सत्या उच्छेदवादो ।

“तत्र, सेनिय, ग्वायं सत्या दिट्ठे चैव धम्मे अत्तानं सच्चतो थेततो न पञ्ञापेति, अभिसम्परायं च अत्तानं सच्चतो थेततो न पञ्ञापेति – अयं वुच्चति, सेनिय, सत्या सम्मासम्बुद्धो । इमे खो, सेनिय, तयो सत्यारो सन्तो संविज्जमाना लोकस्मि” ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं – “पुग्गलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना” ति ।

२३७. *पुग्गलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्येना ति ? आमन्ता ।

ननु भगवा सच्चवादी कालवादी भूतवादी तथवादी अचितथ-
वादी अनञ्ञायवादी ति ? आमन्ता ।

R. 69

वुत्तं भगवता – “सप्पिकुम्भो” ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि सप्पिस्स कुम्भं करोती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

तेन हि न वत्तव्वं — “पुग्गलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना”
ति ।

२३८. *पुग्गलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।
ननु भगवा सच्चवादी कालवादी भूतवादी तथवादी अवितथ-
वादी अनञ्जथवादी ति ? आमन्ता ।

5

वुत्तं भगवता — “तेलकुम्भो ... मधुकुम्भो ... फाणितकुम्भो ...
खीरकुम्भो ... उदककुम्भो ... पानीयथालकं ... पानीयकोसकं ... पानीय-
रावकं ... निच्चभत्तं ... धुवयागू” ति ? आमन्ता ।

अत्थि काचि^१ यागु निच्चा धुवा सस्सता अविपरिणामधम्मा ति ?
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

10

तेन हि न वत्तव्वं — “पुग्गलो उपलब्धति सच्चिकट्टपरमत्थेना”
तं । (सङ्घित्तं)

अट्ठकनिग्गहपेय्याला^२, सन्धावनिया उपादाय ।

चित्तेन पञ्चमं कल्याणं, इद्धिसुत्ताहरणेन^३ अट्ठमं ॥

२. परिहानिकथा

§ १. वादयुत्तिपरिहानि

२३९. *परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

15 B. 61

सव्वत्थ अरहा अरहत्ता परिहायती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

सव्वत्थ अरहा अरहत्ता परिहायती ति ? आमन्ता ।

सव्वत्थ अरहतो परिहानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

20 R. 70

सव्वदा अरहा अरहत्ता परिहायती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

सव्वदा अरहा अरहत्ता परिहायती ति ? आमन्ता ।

सव्वदा अरहतो परिहानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१. कोवि — रो० । २. अट्ठकनिग्गहपेय्याला — स्या०; अट्ठकनिग्गहपेय्याल — रो० ।
३. इद्धि सुत्ताहरणे — रो० ।

*परिहायति अरहा अरहता ति ? आमन्ता ।

सर्व्वेव अरहन्तो अरहता परिहायन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

5 सर्व्वेव अरहन्तो अरहता परिहायन्ती ति ? आमन्ता ।
सर्व्वेसंयेव अरहन्तानं परिहानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*परिहायति अरहा अरहता ति ? आमन्ता ।
अरहा अरहता परिहायमानो चतूहि फलेहि परिहायती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

10 चतूहि सतसहस्सेहि सेट्ठी^१ सेट्ठित्तं कारेन्तो सतसहस्से
परिहीने सेट्ठित्ता परिहीनो होती ति ? आमन्ता ।

सर्व्वसापतेय्या परिहीनो होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
*चतूहि सतसहस्सेहि सेट्ठी सेट्ठित्तं कारेन्तो सतसहस्से परिहीने
भव्वो सर्व्वसापतेय्या परिहायितुं ति ? आमन्ता ।

अरहा अरहता परिहायमानो भव्वो चतूहि फलेहि परिहायितुं
15 ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१. २. अरियपुग्गलसंसन्दनपरिहानि

R. 71 २४०. *परिहायति अरहा अरहता ति ? आमन्ता ।
परिहायति सोत्तापन्नो सोत्तापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

B. 62 *परिहायति अरहा अरहता ति ? आमन्ता ।
20 परिहायति सकदागामी^२ सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*परिहायति अरहा अरहता ति ? आमन्ता ।
परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

25 *परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता ।
परिहायति सोत्तापन्नो सोत्तापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

१. सेट्ठि - सी०, एवमुपरि पि । २. सकदागामि - सी०, एवमुपरि पि ।

*परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

...पे०... ।

*परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? आमन्ता ।

परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ५

..पे०... ।

*न परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? आमन्ता ।

न परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*न परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? आमन्ता ।

न परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । 10

*न परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

न परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*न परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? आमन्ता ।

न परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

..पे०... ।

15

*न परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? आमन्ता ।

न परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

..पे०... ।

R. 72

*न परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? आमन्ता ।

न परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । 20

२४१. *परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

अरहा अरहत्ता परिहायमानो कथं सण्ठाती ति ? अनागामि-
फले ति ।

अनागामी अनागामिफला परिहायमानो कथं सण्ठाती ति ? 25
सकदागामिफले ति ।

सकदागामी सकदागामिफला परिहायमानो कथं सण्ठाती
ति ? सोतापत्तिफले ति ।

सोतापन्नो सोतापत्तिफला परिहायमानो पुयुज्जनभूमियं सण्ठाती
ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

B 63

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि अरहा अरहत्ता परिहायमानो
अनागामिफले सण्ठाति, अनागामी अनागामिफला परिहायमानो सकदा-
5 गामिफले सण्ठाति, सकदागामी सकदागामिफला परिहायमानो सोता-
पत्तिफले सण्ठाति; तेन वत रे वत्तव्वे — “सोतापन्नो सोतापत्तिफला
परिहायमानो पुयुज्जनभूमियं सण्ठाती” ति ।

*अरहा अरहत्ता परिहायमानो सोतापत्तिफले सण्ठाती ति ?
आमन्ता ।

10 सोतापत्तिफलस्स अनन्तरा अरहत्तयेव सच्चिकरोती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२४२. *परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

3 15 कस्स बहुतरा किलेसा पहीना अरहतो वा सोतापन्नस्स वा ति ?
अरहतो ।

हञ्चि अरहतो बहुतरा किलेसा पहीना, परिहायति अरहा
अरहत्ता; तेन वत रे वत्तव्वे — “परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला”
ति ।

20 *परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
.. पे०... ।

कस्स बहुतरा किलेसा पहीना अरहतो वा सकदागामिस्स वा
ति ? अरहतो ।

हञ्चि अरहतो बहुतरा किलेसा पहीना, परिहायति अरहा
ना; तेन वत रे वत्तव्वे — “परिहायति सकदागामी सकदागामि-
ति ।

*परिहायति अरहा अरहता ति ? आमन्ता ।

परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न ह्वं वत्तव्व ।

... पे०... ।

कस्स बहुतरा किलेसा पहीना अरहतो वा अनागामिस्स वा ति ? अरहतो ।

5

हञ्चि अरहतो बहुतरा किलेसा पहीना, परिहायति अरहा अरहता; तेन वत्त रे वत्तव्वे – “परिहायति अनागामी अनागामिफला” ति ।

*परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न ह्वं वत्तव्वे । 10

... पे०... ।

कस्स बहुतरा किलेसा पहीना अनागामिस्स वा सोतापन्नस्स वा ति ? अनागामिस्स ।

हञ्चि अनागामिस्स बहुतरा किलेसा पहीना, परिहायति अनागामी अनागामिफला; तेन वत्त रे वत्तव्वे – “परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला” ति । 15

२४३. *परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

B. 64

परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न ह्वं वत्तव्वे ।

R. 74

... पे०... ।

कस्स बहुतरा किलेसा पहीना अनागामिस्स वा सकदागामिस्स वा ति ? अनागामिस्स । 20

हञ्चि अनागामिस्स बहुतरा किलेसा पहीना, परिहायति अनागामी अनागामिफला; तेन वत्त रे वत्तव्वे – “परिहायति सकदागामी सकदागामिफला” ति ।

*परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? आमन्ता । 25

परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न ह्वं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

कस्स बहुतरा किलेसा पहीना सकदागामिस्स वा सोतापन्नस्स वा ति ? सकदागामिस्स ।

हञ्चि सकदागामिस्स बहुतरा किलेसा पहीना, परिहायति सकदागामी सकदागामिफला; तेन वत रे वत्तब्बे - "परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला" ति ।

२४४. *परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

5 परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
... पे०... ।

कस्स अधिमत्ता मग्गभावना अरहतो वा सोतापन्नस्स वा ति ? अरहतो ।

हञ्चि अरहतो अधिमत्ता मग्गभावना, परिहायति अरहा
10 अरहत्ता; तेन वत रे वत्तब्बे - "परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला" ति ।

*परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
... पे०... ।

15 कस्स अधिमत्ता सतिपट्ठावभावना ... पे०... सम्मप्पधान-
भावना ... इद्धिपादभावना ... इन्द्रियभावना ... बलभावना ... वोज्झङ्ग-
भावना अरहतो वा सोतापन्नस्स वा ति ? अरहतो ।

हञ्चि अरहतो अधिमत्ता वोज्झङ्गभावना, परिहायति अरहा
अरहत्ता; तेन वत रे वत्तब्बे - "परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला"
20 ति ।

R 75

*परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
... पे०... ।

कस्स अधिमत्ता मग्गभावना ... पे०... वोज्झङ्गभावना अरहतो
25 वा सकदागामिस्स वा ति ? अरहतो ।

हञ्चि अरहतो अधिमत्ता वोज्झङ्गभावना, परिहायति अरहा
अरहत्ता; तेन वत रे वत्तब्बे - "परिहायति सकदागामी सकदागामि-
फला" ति ।

*परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

कस्स अधिमत्ता मग्गभावना ... पे०... वोञ्जङ्गभावना अरहतो
वा अनागामिस्स वा ति ? अरहतो ।

हञ्चि अरहतो अधिमत्ता वोञ्जङ्गभावना, परिहायति अरहा 5
अरहत्ता; तेन वत रे वत्तब्बे - "परिहायति अनागामी अनागामिफला"
ति ।

२४५. *परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

कस्स अधिमत्ता मग्गभावना ... पे०... वोञ्जङ्गभावना
अनागामिस्स वा सोतापन्नस्स वा ति ? अनागामिस्स ।

हञ्चि अनागामिस्स अधिमत्ता वोञ्जङ्गभावना, परिहायति
अनागामी अनागामिफला; तेन वत रे वत्तब्बे - "परिहायति सोतापन्नो
सोतापत्तिफला" ति ।

*परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

कस्स अधिमत्ता मग्गभावना ... पे०... वोञ्जङ्गभावना
अनागामिस्स वा सकदागामिस्स वा ति ? अनागामिस्स ।

हञ्चि अनागामिस्स अधिमत्ता वोञ्जङ्गभावना, परिहायति
अनागामी अनागामिफला; तेन वत रे वत्तब्बे - "परिहायति सकदागामी
सकदागामिफला" ति ।

२४६. *परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ?

आमन्ता ।

परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

कस्स अधिमत्ता मग्गभावना ... पे०... वोञ्जङ्गभावना सकदा-
गामिस्स वा सोतापन्नस्स वा ति ? सकदागामिस्स ।

10

15

20

R. 76

25

हञ्चि सकदागामिस्स अधिमत्ता वोज्झङ्गभावना, परिहायति सकदागामी सकदागामिफला; तेन वत रे वत्तव्ये - "परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला" ति । ... पे०... ।

२४७. *अरहता दुक्खं दिट्ठं, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ?

5 आमन्ता ।

सोतापन्नेन दुक्खं दिट्ठं, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

*अरहता समुदयो दिट्ठो, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

10 सोतापन्नेन समुदयो दिट्ठो, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

B. 66 *अरहता निरोधो दिट्ठो, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नेन निरोधो दिट्ठो, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

*अरहता मग्गो दिट्ठो, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नेन मग्गो दिट्ठो, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

20 *अरहता चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नेन चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

*अरहता दुक्खं दिट्ठं, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

25 सकदागामिना दुक्खं दिट्ठं, परिहायति सकदागामी सकदागामि-फला ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

*अरहता समुदयो दिट्ठो ... पे०... निरोधो दिट्ठो ... पे०... मग्गो दिट्ठो ... पे०... चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

सकदागामिना चत्तारि सञ्चानि दिट्ठानि, परिहायति सकदागामी
सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अरहता दुक्खं दिट्ठं, परिहायति अरहा अरहता ति ? आमन्ता ।

अनागामिना दुक्खं दिट्ठं, परिहायति अनागामी अनागामिफला
ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

5

*अरहता समुदयो दिट्ठो ... पे०... निरोधो दिट्ठो ... पे०...
मग्गो दिट्ठो ... पे०... चत्तारि सञ्चानि दिट्ठानि, परिहायति अरहा
अरहता ति ? आमन्ता ।

अनागामिना चत्तारि सञ्चानि दिट्ठानि, परिहायति अनागामी
अनागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

10

२४८. *अनागामिना दुक्खं दिट्ठं, परिहायति अनागामी
अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नेन दुक्खं दिट्ठं, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला
ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अनागामिना समुदयो दिट्ठो ... पे०... निरोधो दिट्ठो ... पे०... 15
मग्गो दिट्ठो ... पे०... चत्तारि सञ्चानि दिट्ठानि, परिहायति अनागामी
अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

B. 67

सोतापन्नेन चत्तारि सञ्चानि दिट्ठानि, परिहायति सोतापन्नो
सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अनागामिना दुक्खं दिट्ठं, परिहायति अनागामी अनागामिफला 20 R. 78
ति ? आमन्ता ।

सकदागामिना दुक्खं दिट्ठं, परिहायति सकदागामी सकदा-
गामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अनागामिना समुदयो दिट्ठो ... पे०... निरोधो दिट्ठो ... पे०...
मग्गो दिट्ठो ... पे०... चत्तारि सञ्चानि दिट्ठानि, परिहायति अनागामी 25
अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

सकदागामिना चत्तारि सञ्चानि दिट्ठानि, परिहायति सकदागामी
सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

२४६. *सकदागामिना दुःखं दिद्वं, परिहायति सकदागामी..
सकदागामिफला ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नेन दुःखं दिद्वं, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला
ति ? न हेवं वत्तव्ये । ...पे०... ।

- 5 *सकदागामिना समुदयो दिद्वो ... पे०... निरोधो दिद्वो ... पे०...
मगो दिद्वो ... पे०... चत्तारि सच्चानि दिद्वानि, परिहायति सकदागामी
सकदागामिफला ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नेन चत्तारि सच्चानि दिद्वानि, परिहायति सोतापन्नो
सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तव्ये । ...पे०... ।

- 10 २५०. *सोतापन्नेन दुःखं दिद्वं, न परिहायति सोतापन्नो
सोतापत्तिफला ति ? आमन्ता ।

अरहता दुःखं दिद्वं, न परिहायति अरहा अरहता ति ? न
हेवं वत्तव्ये । ...पे०... ।

- *सोतापन्नेन समुदयो दिद्वो ... पे०... निरोधो दिद्वो ... पे०...
15 मगो दिद्वो ... पे०... चत्तारि सच्चानि दिद्वानि, न परिहायति सोतापन्नो
सोतापत्तिफला ति ? आमन्ता ।

अरहता चत्तारि सच्चानि दिद्वानि, न परिहायति अरहा अरहता
R. 79 ति ? न हेवं वत्तव्ये । ...पे०... ।

- *सकदागामिना दुःखं दिद्वं ... पे०... चत्तारि सच्चानि दिद्वानि,
20 न परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? आमन्ता ।

अरहता चत्तारि सच्चानि दिद्वानि, न परिहायति अरहा अरहता
ति ? न हेवं वत्तव्ये । ...पे०... ।

- *अनागामिना दुःखं दिद्वं ... पे०... चत्तारि सच्चानि दिद्वानि,
न परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

- 25 अरहता चत्तारि सच्चानि दिद्वानि, न परिहायति अरहा अरहता
ति ? न हेवं वत्तव्ये । ...पे०... ।

*सोतापन्नेन दुःखं दिद्वं ... पे०... चत्तारि सच्चानि दिद्वानि,
न परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? आमन्ता ।

अनागामिना दुक्खं दिट्ठं ... पे०... चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि,
न परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*सकदागामिना दुक्खं दिट्ठं ... पे०... चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि,
न परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? आमन्ता । 5

अनागामिना दुक्खं दिट्ठं ... पे०... चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि,
न परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*सोतापन्नेन दुक्खं दिट्ठं ... पे०... चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि, न
परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? आमन्ता । 10

सकदागामिना दुक्खं दिट्ठं ... पे०... चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि,
न परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

. २५१. *अरहत्तो रागो पहीनो, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ?
आमन्ता । 15

सोतापन्नस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, परिहायति सोतापन्नो
सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अरहत्तो रागो पहीनो, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? R. 00
आमन्ता ।

सोतापन्नस्स विचिकिच्छा पहीना ... पे०... सीलव्वतपरामासो 20
पहीनो ... पे०... अपायगमनीयो^१ रागो पहीनो ... पे०... अपायगमनीयो
दोसो पहीनो ... पे०... अपायगमनीयो मोहो पहीनो, परिहायति
सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अरहत्तो दोसो पहीनो ... पे०... मोहो पहीनो ... मानो पहीनो ...
दिट्ठि पहीना ... विचिकिच्छा पहीना ... चीनं^२ पहीनं ... उद्धच्चं पहीनं ... 25
अहिरितं पहीनं ... पे०... अनोत्तपं पहीनं, परिहायति अरहा अरहत्ता
ति ? आमन्ता ।

१. अपायगमनीयो - ग्या०, एवमुपरि पि । २. १यन - म०, एवमुपरि पि ।
३०-११

सोतापन्नस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, परिहायति सोतापन्नो
सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अरहतो अनोत्तप्पं पहीनं, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ?
आमन्ता ।

5 सोतापन्नस्स विचिकिच्छा पहीना ... पे०... सीलव्वतपरमासो
पहीनो ... पे०... अपायगमनीयो रागो पहीनो ... पे०... अपायगमनीयो
दोसो पहीनो ... पे०... अपायगमनीयो मोहो पहीनो, परिहायति
सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 69

*अरहतो रागो पहीनो, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ?
10 आमन्ता ।

सकदागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, परिहायति सकदागामी
सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*अरहतो रागो पहीनो, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ?
आमन्ता ।

15 सकदागामिस्स विचिकिच्छा पहीना ... पे०... सीलव्वतपरमासो
पहीनो ... पे०... ओळारिको कामरागो पहीनो ... ओळारिको व्यापादो
पहीनो, परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

R. 81

*अरहतो दोसो पहीनो ... पे०... अनोत्तप्पं पहीनं, परिहायति
20 अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

सकदागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना ... पे०... ओळारिको
व्यापादो पहीनो, परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न हेवं
वत्तव्वे ।

*अरहतो रागो पहीनो, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ?
25 आमन्ता ।

अनागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, परिहायति अनागामी
अनागामिफला ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

! *अरहतो रागो पहीनो, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ?
आमन्ता ।

अनागामिस्स विचिकिच्छा पहीना ... पे०... सीलव्वतपरामासो
पहीनो ... अणुसहगतो^१ कामरागो पहीनो ... अणुसहगतो व्यापादो
पहीनो, परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*अरहतो दोसो पहीनो ... पे०... अनोत्तप्पं पहीनं, परिहायति
अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

5

अनागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना ... पे०... अणुसहगतो व्यापादो
पहीनो, परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

२५२. *अनागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, परिहायति
अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, परिहायति सोतापन्नो 10
सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*अनागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, परिहायति अनागामी
अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

B. 70

सोतापन्नस्स विचिकिच्छा पहीना ... पे०... अपायगमनीयो
मोहो पहीनो, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तव्वे । 15

*अनागामिस्स विचिकिच्छा पहीना ... पे०... अणुसहगतो व्यापादो
पहीनो, परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

R. 82

सोतापन्नस्स सक्कायदिट्ठि पहीना ... पे०... अपायगमनीयो
मोहो पहीनो, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं
वत्तव्वे ।

20

*अनागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, परिहायति अनागामी
अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

सकदागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, परिहायति सकदागामी
सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*अनागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, परिहायति अनागामी 25
अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

सकदागामिस्स विचिकिच्छा पहीना ... पे०... सीलव्वतपरामासो

१. अनुसहगतो - सो०, एवमुपरि ।

पहीनो ... ओळारिको कामरागो पहीनो ... ओळारिको व्यापादो पहीनो, परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*अनागामिस्स विचिकिच्छा पहीना ... पे०... अणुसहगतो व्यापादो पहीनो, परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

5 सकदागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना ... पे०... ओळारिको व्यापादो पहीनो, परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

२५३. *सकदागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? आमन्ता ।

10 सोतापन्नस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*सकदागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नस्स विचिकिच्छा पहीना ... पे० . अपायगमनीयो
15 मोहो पहीनो, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*सकदागामिस्स विचिकिच्छा पहीना ... पे०... ओळारिको कामरागो पहीनो ... ओळारिको व्यापादो पहीनो, परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? आमन्ता ।

B 71,
R 83

20 सोतापन्नस्स सक्कायदिट्ठि पहीना .. पे०.. अपायगमनीयो मोहो पहीनो, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

२५४. *सोतापन्नस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, न परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? आमन्ता ।

25 अरहतो रागो पहीनो, न परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*सोतापन्नस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, न परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? आमन्ता ।

अरहतो दोसो पहीनो ... पे०... अनोत्तप्पं पहीनं, न परिहायति
अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*सोतापन्नस्स विचिकिच्छा पहीना ... पे०... अपायगमनीयो
मोहो पहीनो, न परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? आमन्ता ।

अरहतो रागो पहीनो ... पे०... अनोत्तप्पं पहीनं, न परिहायति 5
अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

२५५. *सकदागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, न परिहायति
सकदागामी सकदागामिफला ति ? आमन्ता ।

अरहतो रागो पहीनो ... पे०... अनोत्तप्पं पहीनं, न परिहायति
अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे । 10

*सकदागामिस्स विचिकिच्छा पहीना ... पे०... ओळारिको
व्यापादो पहीनो, न परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ?
आमन्ता ।

अरहतो रागो पहीनो ... पे०... अनोत्तप्पं पहीनं, न परिहायति
अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे । 15

२५६. *अनागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, न परिहायति
अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

अरहतो रागो पहीनो ... पे०... अनोत्तप्पं पहीनं, न परिहायति
अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे । R. 84

*अनागामिस्स विचिकिच्छा पहीना ... पे०... अणुसहगतो 20
व्यापादो पहीनो, न परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ?
आमन्ता ।

अरहतो रागो पहीनो ... पे०... अनोत्तप्पं पहीनं, न परिहायति
अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

२५७. *सोतापन्नस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, न परिहायति 25 B. 72
सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? आमन्ता ।

अनागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना ... अणुसहगतो व्यापादो
पहीनो, न परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*सोतापन्नस्स विचिकिच्छा पहीना ... पे०... अपायगमनीयो मोहो पहीनो, न परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? आमन्ता ।

अनागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना ... पे०... अणुसहगतो व्यापादो पहीनो, न परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न
5 हेवं वत्तव्ये ।

२५८. *सकदागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, न परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? आमन्ता ।

अनागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना ... पे०... अणुसहगतो व्यापादो पहीनो, न परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न
10 हेवं वत्तव्ये ।

*सकदागामिस्स विचिकिच्छा पहीना ... पे०... ओळारिको व्यापादो पहीनो, न परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? आमन्ता ।

अनागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना ... पे०... अणुसहगतो व्यापादो
15 पहीनो, न परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न हेवं वत्तव्ये ।

२५९. *सोतापन्नस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, न परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? आमन्ता ।

सकदागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना ... पे०... ओळारिको व्यापादो पहीनो, न परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ?
20 न हेवं वत्तव्ये ।

R. 85 *सोतापन्नस्स विचिकिच्छा पहीना ... पे०... अपायगमनीयो मोहो पहीनो, न परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? आमन्ता ।

सकदागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना ... पे०... ओळारिको व्यापादो पहीनो, न परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ?
25 न हेवं वत्तव्ये ।

२६०. *परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो रगो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्युक्तो अनभावद्धतो^१ आर्याति अनुप्पादवम्मो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहतो रागो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्थुकतो
अनभावङ्कतो आर्याति अनुप्पादधम्मो, नो च वत रे वत्तव्वे - “परि-
हायति अरहा अरहत्ता” ति ।

*परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो दोसो पहीनो ... पे०... मोहो पहीनो ... मानो 5
पहीनो ... दिट्ठि पहीना ... विचिकिच्छा पहीना ... थीनं पहीनं ... उद्धच्चं
पहीनं ... अहिरिकं पहीनं ... अनोत्तप्पं पहीनं उच्छिन्नमूलं तालावत्थुकतं
अनभावङ्कतं आर्याति अनुप्पादधम्मं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहतो अनोत्तप्पं पहीनं उच्छिन्नमूलं तालावत्थुकतं
अनभावङ्कतं आर्याति अनुप्पादधम्मं, नो च वत रे वत्तव्वे - “परिहायति 10
अरहा अरहत्ता” ति ।

*परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो, नो च वत रे
वत्तव्वे - “परिहायति अरहा अरहत्ता” ति । 15

*परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो रागप्पहानाय सतिपट्ठाना भाविता ... पं०...
सम्मप्पधाना भाविता ... इद्धिपादा भाविता ... इन्द्रिया भाविता ...
वला भाविता ... वोज्झङ्गा भाविता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहतो रागप्पहानाय वोज्झङ्गा भाविता, नो च वत रे 20 R. 86
वत्तव्वे - “परिहायति अरहा अरहत्ता” ति ।

*परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो दोसप्पहानाय ... पे०... अनोत्तप्पहानाय मग्गो
भावितो ... पे०... वोज्झङ्गा भाविता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहतो अनोत्तप्पहानाय वोज्झङ्गा भाविता, नो च 25
वत रे वत्तव्वे - “परिहायति अरहा अरहत्ता” ति ।

२६१. *परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

ननु अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो कतकरणीयो ओहित-

१-१. नो - स्या०, से० ।

भारो अनुपत्तसदत्यो परिक्र्खीणभवसंयोजनो रम्मदञ्जाविमुत्तो
उक्खित्तपल्लियो सङ्खिण्णपरिखो अब्बूहेसिको^१ निरग्गळो अरियो
पन्नद्वजो पन्नभारो विसञ्जुत्तो सुविजितविजयो; दुक्खं तस्स
परिञ्जातं, समुदयो पहीनो, निरोधो सच्छिक्कतो, मग्गो भावितो,
B. 74 5 अभिञ्जेय्यं अभिञ्जातं, परिञ्जेय्यं परिञ्जातं, पहातव्वं पहीनं,
भावेतव्वं भावितं, सच्छिक्कातव्वं सच्छिक्कतं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ... पे०...
सच्छिक्कातव्वं सच्छिक्कतं, नो च वत रे वत्तव्वे - “परिहायति अरहा
अरहत्ता” ति ।

10 २६२. *परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? समयविमुत्तो अरहा
अरहत्ता परिहायति, असमयविमुत्तो अरहा अरहत्ता न परिहायती ति ।
समयविमुत्तो अरहा अरहत्ता परिहायती ति ? आमन्ता ।
असमयविमुत्तो अरहा अरहत्ता परिहायती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*असमयविमुत्तो अरहा अरहत्ता न परिहायती ति ? आमन्ता ।
15 समयविमुत्तो अरहा अरहत्ता न परिहायती ति ? न हेवं
वत्तव्वे ।

R. 87 *समयविमुत्तस्स अरहतो रागो पहीनो, परिहायति समयविमुत्तो
अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

असमयविमुत्तस्स अरहतो रागो पहीनो, परिहायति असमय-
20 विमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*समयविमुत्तस्स अरहतो दोसो पहीनो ... पे०... अनोत्तप्पं
पहीनं, परिहायति समयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

असमयविमुत्तस्स अरहतो^२ अनोत्तप्पं पहीनं, परिहायति असमय-
विमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

25 *समयविमुत्तस्स अरहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो, परि-
हायति समयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

असमयविमुत्तस्स अरहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो,
परिहायति असमयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

१. अब्बूहेसिको - स्या०, रो० । २. अरहतो दोसो पहीनो ... पे०... - सी०, स्या०, रो० ।

*समयविमुक्तस्स अरहतो रागप्पहानाय सतिपट्टाना भाविता ... पे०... सम्मप्पधाना भाविता ... इद्धिपादा भाविता ... इन्द्रिया भाविता ... बला भाविता ... वोज्झङ्गा भाविता, परिहायति समय-विमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

असमयविमुक्तस्स अरहतो रागप्पहानाय सतिपट्टाना भाविता 5 B. 75
... पे०... वोज्झङ्गा भाविता, परिहायति असमयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*समयविमुक्तस्स अरहतो दोसप्पहानाय ... पे०... अनोत्तप्प-पहानाय मग्गो भावितो ... पे०... वोज्झङ्गा भाविता, परिहायति समय-विमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता । 10

असमयविमुक्तस्स अरहतो अनोत्तप्पं पहानाय मग्गो भावितो ... पे०... वोज्झङ्गा भाविता, परिहायति असमयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे ... पे०... ।

*समयविमुत्तो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो कतकरणीयो ओहितभारो अनुप्पत्तसदत्थो परिकखीणभवसंयोजनो सम्मदञ्जा- 15 R. 88
विमुत्तो उक्खित्तपलिघो सङ्खिण्णपरिखो अव्वूह्वेसिको निरग्गळो अरियो पन्नद्धजो पन्नभारो विसञ्जुत्तो सुविजितविजयो, दुक्खं तस्स परिञ्जातं, समुदयो पहीनो, निरोधो सच्छिकतो, मग्गो भावितो, अभिञ्जेय्यं अभिञ्जातं, परिञ्जेय्यं परिञ्जातं, पहातव्वं पहीनं, भावेतव्वं भावितं, सच्छिकातव्वं सच्छिकतं, परिहायति समयविमुत्तो 20
अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

असमयविमुत्तो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ... पे०... सच्छिकातव्वं सच्छिकतं, परिहायति असमयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

२६३. *असमयविमुक्तस्स अरहतो रागो पहीनो, न परिहायति 25
असमयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

समयविमुक्तस्स अरहतो रागो पहीनो, न परिहायति समय-विमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*असमयविमुक्तस्स अरहतो दोसो पहीनो ... पे०... अनोत्तप्पं पहीनं, न परिहायति असमयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता । 30

समयविमुक्तस्स अरहतो अनोत्तप्पं पहीनं, न परिहायति समय-
विमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*असमयविमुक्तस्स अरहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो ... पे०...
वोज्झङ्गा भाविता, न परिहायति असमयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ?
5 आमन्ता ।

B. 76

समयविमुक्तस्स अरहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो ... पे०...
वोज्झङ्गा भाविता, न परिहायति समयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ?
न हेवं वत्तव्वे ।

*असमयविमुक्तस्स अरहतो दोसप्पहानाय ... पे०... अनोत्तप्प-
10 पहानाय मग्गो भावितो ... पे०... वोज्झङ्गा भाविता, न परिहायति
असमयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

R. 89

समयविमुक्तस्स अरहतो अनोत्तप्पपहानाय मग्गो भावितो
... पे०... वोज्झङ्गा भाविता, न परिहायति समयविमुत्तो अरहा अरहत्ता
ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

15 *असमयविमुत्तो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ... पे०...
सच्छिकातव्वं सच्छिकत्तं, न परिहायति असमयविमुत्तो अरहा अरहत्ता
ति ? आमन्ता ।

समयविमुत्तो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ... पे०...
सच्छिकातव्वं सच्छिकत्तं, न परिहायति समयविमुत्तो अरहा अरहत्ता
20 ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२६४. *परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

सारिपुत्तो^१ थेरो परिहायित्थ अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
महामोगल्लानो थेरो ... महाकस्सपो थेरो ... महाकच्चायनो थेरो ...
महाकोट्टिको^२ थेरो ... महापण्यको^३ थेरो परिहायित्थ अरहत्ता ति ?
25 न हेवं वत्तव्वे ।

*सारिपुत्तो थेरो न परिहायित्थ अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सारिपुत्तो थेरो न परिहायित्थ अरहत्ता, नो च वत्त रे
वत्तव्वे - "परिहायति अरहा अरहत्ता" ति ।

१. सारिपुत्तो - स्या०, एवमुपरि पि । २. महाकोट्टिको - सी० । ३. महापण्यको-
स्या०, एवमुपरि पि ।

*महामोगल्लानो थेरो ... महाकस्सपो थेरो ... महाकच्चायनो थेरो ... महाकोट्टिको थेरो ... महापन्थको थेरो न परिहायित्थ अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

हञ्च महापन्थको थेरो न परिहायित्थ अरहत्ता, नो च वत रे वत्तब्बे — “परिहायति अरहा अरहत्ता” ति ।

5

§ ३. सुत्तसाधनपरिहानि

२६५. *परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

B. 77

ननु वुत्तं भगवता —

“उच्चावचा^१ हि पटिपदा, समणेन पकासिता ।

न पारं दिगुणं यन्ति, नयिदं एकगुणं मुत्तं” ति ॥

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

10 R.90

तेन हि न वत्तब्बं — “परिहायति अरहा अरहत्ता” ति ।

*परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

अत्थि छिन्नस्स छेदियं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अत्थि छिन्नस्स छेदियं ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता —

15

“वीततण्हो अनादानो, किच्चं यस्स न विज्जति ।

छिन्नस्स छेदियं नत्थि, ओषपासो समूहतो” ति ॥

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं — “अत्थि छिन्नस्स छेदियं” ति ।

२६६. *परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

20

अत्थि कतस्स पत्तिचयो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अत्थि कतस्स पत्तिचयो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता —

“तस्स सम्मा विमुत्तस्स, सन्तचित्तस्स भिक्खुनो ।

कतस्स पत्तिचयो नत्थि, करणीयं न विज्जति ॥

25

“सेलो यया एकघनो^२, वातेन न समीरति ।

एवं रूपा रसा सद्दा, गत्वा फत्ता च केवला ॥

“इद्धा धम्मा अनिद्धा च, नप्पवेवेन्ति तादिनो ।

ठितं चित्तं विप्पमुत्तं, वयं चस्सानुपस्सती” ति ॥

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्यं - “अत्थि कतस्स पतिचयो” ति ।

२६७. तेन वत्तव्यं - “परिहायति अरहा अरहत्ता” ति ?

आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “पञ्चिमे, भिक्खवे, धम्मा समयविमुत्तस्स भिक्खुनो परिहानाय संवत्तन्ति । कतमे पञ्च ? कम्मरामता, भस्स-
रामता, निद्वारामता, सङ्गणिकारामता, यथाविमुत्तं चित्तं न पच्च-
वेक्खति । इमे खो, भिक्खवे, पञ्च धम्मा समयविमुत्तस्स भिक्खुनो
परिहानाय संवत्तन्ती” ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि परिहायति अरहा अरहत्ता ति ।

*अत्थि अरहतो कम्मरामता ति ? न हेवं वत्तव्ये ।

*अत्थि अरहतो कम्मरामता ति ? आमन्ता ।

१३ अत्थि अरहतो रागो कामरागो कामरागपरियुद्धानं कामराग-
संयोजनं कामोघो कामयोगो कामच्छन्दनीवरणं ति ? न हेवं वत्तव्ये ।

*अत्थि अरहतो भस्सारामता, अत्थि अरहतो निद्वारामता,
अत्थि अरहतो सङ्गणिकारामता ति ? न हेवं वत्तव्ये ।

*अत्थि अरहतो सङ्गणिकारामता ति ? आमन्ता ।

२० अत्थि अरहतो रागो कामरागो कामरागपरियुद्धानं कामराग-
संयोजनं कामोघो कामयोगो कामच्छन्दनीवरणं ति ? न हेवं वत्तव्ये ।

२६८. *परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

अरहा अरहत्ता परिहायमानो किं परियुद्धितो परिहायती ति ?
रागपरियुद्धितो परिहायती ति ।

२५ परियुद्धानं किं पटिच्च उप्पज्जती ति ? अनुसयं पटिच्च
उप्पज्जती ति ।

अत्थि अरहतो अनुसया ति ? न हेवं वत्तव्ये ।

*अत्थि अरहतो अनुसया ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो कामरागानुसयो पटिधानुसयो मानानुसयो

दिद्वानुसयो विचिकिच्छानुसयो भवरागानुसयो अविज्जानुसयो ति ?
न हेवं वत्तव्वे ।

दोसपरियुद्धितो परिहायती ति ... पे०... मोहपरियुद्धितो परि-
हायती ति ... । परियुद्धानं किं पटिच्च उप्पज्जती ति ? अनुसयं पटिच्च
उप्पज्जती ति ।

5

अत्थि अरहतो अनुसया ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अत्थि अरहतो अनुसया ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो कामरागानुसयो ... पे०... अविज्जानुसयो ति ?
न हेवं वत्तव्वे ।

*परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

10 B. 79

अरहतो अरहत्ता परिहायमानस्स किं उपचयं गच्छती ति ?
रागो उपचयं गच्छती ति ।

सक्कायदिट्ठि उपचयं गच्छती ति, विचिकिच्छा उपचयं गच्छती
ति, सीलव्वतपरामासो उपचयं गच्छती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

दोसो उपचयं गच्छती ति ... पे०... मोहो उपचयं गच्छती 15
ति, सक्कायदिट्ठि उपचयं गच्छती ति, विचिकिच्छा उपचयं गच्छती ति,
सीलव्वतपरामासो उपचयं गच्छती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

अरहा आचिनती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

अरहा अपचिनती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

20

अरहा पज्जहती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

R. 93

अरहा उपादियती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

अरहा विसिनेती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

अरहा उस्सिनेती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

अरहा विघूपेती^१ ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

25

अरहा सन्धूपेती^२ ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

अनु अरहा नेवाचिनति^३ न अपचिनति^३ अपचिनित्वा ठितो ति ?

आमन्ता ।

१. विघूपेती - रो० । २. सन्धूपेती - मी०, रो० । ३-३. नेवाचिनति न
अपचिनति - त्या०, एवमुपरि वि ।

हञ्चि अरहा नेवाचिनति न अपचिनति अपचिनित्वा ठितो,
नो च वत रे वत्तव्वे - “परिहायति अरहा अरहत्ता” ति ।

ननु अरहा नेव पजहति न उपादियति पजहित्वा ठितो ति ?
आमन्ता ।

5 हञ्चि अरहा नेव पजहति न उपादियति पजहित्वा ठितो, नो
च वत रे वत्तव्वे - “परिहायति अरहा अरहत्ता” ति ।

ननु अरहा नेव विसिनति न उस्सिनेति विसिनित्वा ठितो ति ?
आमन्ता ।

हञ्चि अरहा नेव विसिनेति न उस्सिनेति विसिनित्वा ठितो,
10 नो च वत रे वत्तव्वे - “परिहायति अरहा अरहत्ता” ति ।

ननु अरहा नेव विघूपेति न सन्धूपेति विघूपेत्वा ठितो ति ?
आमन्ता ।

हञ्चि अरहा नेव विघूपेति न सन्धूपेति विघूपेत्वा ठितो, नो च
वत रे वत्तव्वे - “परिहायति अरहा अरहत्ता” ति ।

३. ब्रह्मचरियकथा

१. सुद्धब्रह्मचरियकथा

B. 80 15 २६६. *नत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

R. 94 सव्वे देवा जल्ला एल्लमूगा^१ अविञ्चू हत्थसंवाच्चिका नप्पटिवला^२
सुभासितदुब्भासितानं अत्थमञ्ज्जातुं, सव्वे देवा न बुद्धे पसन्ना न धम्मं
पसन्ना न सद्धे पसन्ना, न बुद्धं भगवन्तं पयिरुपासन्ति, न बुद्धं भगवन्तं
पञ्चं पुच्छन्ति, न बुद्धेन भगवता पञ्हे विस्सज्जिते^३ अत्तमना, सव्वे देवा
20 कम्मावरणेन समन्नागता किलेसावरणेन समन्नागता विपाकावरणेन
समन्नागता अस्सद्धा अञ्छन्दिक्का दुप्पञ्जा अभव्वा नियामं ओक्कमितुं
कुसलेसु धम्मेषु सम्मत्तं, सव्वे देवा मातुघातका पितुघातका अरहन्त-
घातका रुहिरुप्पादका सद्धभेदका, सव्वे देवा पाणात्तिपात्तिनो अदिन्ना-
दायिनो कामेसुभिच्छाचारिनो मुसावादिनो पिसुणावाच्चा फहसावाच्चा

१. एल्लमूगा - सी०, म० । २. न पटिवला - सी०, स्या०, रो० । ३. विसज्जिते -
स्या०, एवमुपरि पि ।

सम्फप्पलापिनो अभिज्झालुनो व्यापन्नचित्ता मिच्छादिट्ठिका ति ? न
हेवं वत्तव्वे ... पे०... ।

ननु अत्थि देवा अजळा अनेळमूगा^१ विञ्जू न हत्थसंवाचिका
पटिवला सुभासितदुवभासितानं अत्थमञ्जातुं, अत्थि देवा बुद्धे पसन्ना
धम्मे पसन्ना सङ्घे पसन्ना, बुद्धं भगवन्तं पयिरुपासन्ति, बुद्धं भगवन्तं 5
पञ्हे पुच्छन्ति, बुद्धेन भगवता पञ्हे विस्सज्जिते अत्तमना होन्ति, अत्थि
देवा न कम्मावरणेन समन्नागता न किलेसावरणेन समन्नागता न
विपाकावरणेन समन्नागता सद्धा छन्दिका पञ्जवन्तो भव्वा नियामं
ओक्कमितुं कुसलेसु धम्मेसु सम्मत्तं, अत्थि देवा न मातुघातका न पितु-
घातका न अरहन्तघातका न रुहिरुप्पादका न सङ्घभेदका, अत्थि देवा न 10
पाणातिपातिनो न अदिन्नादायिनो न कामेसुमिच्छाचारिणो न मुसा-
वादिनो न पिसुणावाचा न फरुसावाचा न सम्फप्पलापिनो न अभिज्झालुनो
अव्यापन्नचित्ता सम्मादिट्ठिका ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि देवा अजळा अनेळमूगा विञ्जू न हत्थसंवाचिका R. 95
पटिवला सुभासितदुवभासितानं अत्थमञ्जातुं ... पे०... अत्थि देवा 15
बुद्धे पसन्ना ... पे०... सम्मादिट्ठिका, नो च चत रे वत्तव्वे - “नत्थि
देवेसु ब्रह्मचरियवासो” ति ।

२७०. अत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता । B. 81

अत्थि तत्थ पव्वज्जा मुण्डियं कासावधारणा पत्तधारणा,
देवेसु सम्मासम्बुद्धा उप्पज्जन्ति, पच्चेकसम्बुद्धा उप्पज्जन्ति, सावकयुगं 20
उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*देवेसु पव्वज्जा नत्थी ति, नत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो ति ?
आमन्ता ।

यत्थ अत्थि पव्वज्जा तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, यत्थ नत्थि
पव्वज्जा नत्थि तत्थ ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 25

यत्थ अत्थि पव्वज्जा तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, यत्थ नत्थि
पव्वज्जा नत्थि तत्थ ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

१. अनेळमूगा - सी०, म०, एवमुपरि पि ।

यो पव्वजति^१ तस्सेव ब्रह्मचरियवासो, यो न पव्वजति नत्थि तस्स ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*देवेसु मुण्डियं नत्थी ति, नत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

5 यत्थ अत्थि मुण्डियं तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, यत्थ नत्थि मुण्डियं नत्थि तत्थ ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

यत्थ अत्थि मुण्डियं तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, यत्थ नत्थि मुण्डियं नत्थि तत्थ ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

R. 96 10 यो मुण्डो होति तस्सेव ब्रह्मचरियवासो, यो मुण्डो न होति नत्थि तस्स ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*देवेसु कासावधारणा नत्थी ति, नत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

यत्थ अत्थि कासावधारणा तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, यत्थ नत्थि कासावधारणा नत्थि तत्थ ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
15 ... पे०... ।

यत्थ अत्थि कासावधारणा तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, यत्थ नत्थि कासावधारणा नत्थि तत्थ ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

यो कासावं धारेति तस्सेव ब्रह्मचरियवासो, यो कासावं न धारेति नत्थि तस्स ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20 *देवेसु पत्तवारणा नत्थी ति, नत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

यत्थ अत्थि पत्तवारणा तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, यत्थ नत्थि पत्तवारणा नत्थि तत्थ ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

25 यत्थ अत्थि पत्तवारणा तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, यत्थ नत्थि पत्तवारणा नत्थि तत्थ ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ?

यो पत्तं धारेति तस्सेव ब्रह्मचरियवासो, यो पत्तं न धारेति नत्थि तस्स ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१. पव्वजति - सी०, स्या०, रो०, एममुपरि पि ।

*देवेसु सम्मासम्बुद्धा नुप्पज्जन्ती ति, नत्थि देवेसु ब्रह्मचरिय-
वासो ति ? आमन्ता ।

यत्थ सम्मासम्बुद्धा उप्पज्जन्ति तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, यत्थ
सम्मासम्बुद्धा नुप्पज्जन्ति नत्थि तत्थ ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

5

यत्थ सम्मासम्बुद्धा उप्पज्जन्ति तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, यत्थ
सम्मासम्बुद्धा नुप्पज्जन्ति नत्थि तत्थ ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

R. 97

लुम्बिनिया भगवा जातो, बोधिया मूले अभिसम्बुद्धो,
वाराणसियं भगवता धम्मचक्रं पवत्तितं; तत्थेव ब्रह्मचरियवासो,
नत्थञ्जत्र ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

10

*देवेसु पञ्चेकसम्बुद्धा नुप्पज्जन्ती ति, नत्थि देवेसु ब्रह्मचरिय-
वासो ति ? आमन्ता ।

यत्थ पञ्चेकसम्बुद्धा उप्पज्जन्ति तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, यत्थ
पञ्चेकसम्बुद्धा नुप्पज्जन्ति नत्थि तत्थ ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

15

यत्थ पञ्चेकसम्बुद्धा उप्पज्जन्ति तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, यत्थ
पञ्चेकसम्बुद्धा नुप्पज्जन्ति नत्थि तत्थ ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

मज्झिमेसु जनपदेसु पञ्चेकसम्बुद्धा उप्पज्जन्ति, तत्थेव ब्रह्म-
चरियवासो, नत्थञ्जत्र ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
... पे०... ।

20

*देवेसु सावकयुगं नुप्पज्जती ति, नत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो
ति ? आमन्ता ।

यत्थ सावकयुगं उप्पज्जति तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, यत्थ
सावकयुगं नुप्पज्जति नत्थि तत्थ ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
... पे०... ।

25

यत्थ सावकयुगं उप्पज्जति तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, यत्थ
सावकयुगं नुप्पज्जति नत्थि तत्थ ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

मगधेसु सावकयुगं उप्पन्नं, तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, नत्थञ्जत्र
ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

R. 98

२७१. †अतिय देवेमु ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।
सब्बदेवेसु अतिय ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

*अतिय मनुस्सेसु ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।
5 सव्वमनुस्सेसु अतिय ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

†अतिय देवेसु ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

असञ्जसत्तेसु देवेसु अतिय ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

D. 81 10

*अतिय मनुस्सेसु ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

गच्छन्तिमेसु जनपदेसु अतिय ब्रह्मचरियवासो मिलक्खेसु
अविच्छातारेसु यत्थ नत्थि गति भिक्खूनं भिक्खुनीनं उपासकानं उपासि-
कानं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

†अतिय देवेसु ब्रह्मचरियवासो ति ? अतिय यत्थ अतिय, अतिय
15 यत्थ नत्थी ति ।

असञ्जसत्तेसु देवेसु अतिय यत्थ अतिय, अतिय यत्थ नत्थि
ब्रह्मचरियवासो, सञ्जसत्तेसु देवेसु अतिय यत्थ अतिय, अतिय यत्थ
नत्थि ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

†देवेसु अतिय यत्थ अतिय, अतिय यत्थ नत्थि ब्रह्मचरियवासो
20 ति ? आमन्ता ।

कत्थ अतिय, कत्थ नत्थी ति ? असञ्जसत्तेसु देवेसु नत्थि
ब्रह्मचरियवासो, सञ्जसत्तेसु देवेसु अतिय ब्रह्मचरियवासो ति ।

असञ्जसत्तेसु देवेसु नत्थि ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।
सञ्जसत्तेसु देवेसु नत्थि ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

†सञ्जसत्तेसु देवेसु अतिय ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।
25 असञ्जसत्तेसु देवेसु अतिय ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं
वत्तव्वे ।

R. 99

*अतिय मनुस्ससु ब्रह्मचरियवासो ति ? अतिय यत्थ अतिय,
अतिय यत्थ नत्थी ति ।

पञ्चन्तिमेसु जनपदेसु अत्थि यत्थ अत्थि, अत्थि यत्थ नत्थि
ब्रह्मचरियवासो मिलक्खेसु अविज्जातारेसु यत्थ नत्थि गति भिक्खून्
भिक्खुनीन् उपासकानं उपासिकानं, मज्झिमेसु जनपदेसु अत्थि यत्थ
अत्थि, अत्थि यत्थ नत्थि ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*मनुस्सेसु अत्थि यत्थ अत्थि, अत्थि यत्थ नत्थि ब्रह्मचरियवासो 5
ति ? आमन्ता ।

कत्थ अत्थि, कत्थ नत्थी ति ? पञ्चन्तिमेसु जनपदेसु नत्थि
ब्रह्मचरियवासो मिलक्खेसु अविज्जातारेसु यत्थ नत्थि गति भिक्खून्
भिक्खुनीन् उपासकानं उपासिकानं, मज्झिमेसु जनपदेसु अत्थि ब्रह्म-
चरियवासो ति ।

10

पञ्चन्तिमेसु जनपदेसु नत्थि ब्रह्मचरियवासो मिलक्खेसु
अविज्जातारेसु यत्थ नत्थि गति भिक्खून् भिक्खुनीन् उपासकानं
उपासिकानं ति ? आमन्ता ।

मज्झिमेसु जनपदेसु नत्थि ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं
वत्तब्बे ।

15

*मज्झिमेसु जनपदेसु अत्थि ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

B. 84

पञ्चन्तिमेसु जनपदेसु अत्थि ब्रह्मचरियवासो मिलक्खेसु
अविज्जातारेसु यत्थ नत्थि गति भिक्खून् भिक्खुनीन् उपासकानं
उपासिकानं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

अत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

20

ननु वुत्तं भगवता — “तीहि, भिक्खवे, ठानेहि जम्बुदीपका”
मनुस्सा उत्तरकुरुक्के च मनुस्से अधिगण्हन्ति^१ देवे च तावत्तिसे ! कतमेहि
तीहि ? सूर^२, सतिमन्तो, इध ब्रह्मचरियवासो” ति । अत्थेव सुत्तन्तो
ति ? आमन्ता ।

तेन हि नत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो ति ।

25 R. 100

*सावत्थियं वुत्तं भगवता — “इध ब्रह्मचरियवासो” ति ?
आमन्ता ।

सावत्थियं येव ब्रह्मचरियवासो, नत्थि अज्जात्र ब्रह्मचरियवासो
ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

१. जम्बुदीपक — स्या० । २. अधिगण्हन्ति — स्या० । ३. सूर — सी०, रो० ।

२७२. *अनागामिस्स पुगलस्स पञ्चोरम्भागियानि संयोजनानि पहीनानि, पञ्चुद्धम्भागियानि संयोजनानि अप्पहीनानि, इतो चुतस्स तत्थ उपपन्नस्स^१ कुहि फलुप्पत्ती ति ? तत्थेव ।

हञ्चि अनागामिस्स पुगलस्स पञ्चोरम्भागियानि संयोजनानि पहीनानि, पञ्चुद्धम्भागियानि संयोजनानि अप्पहीनानि, इतो चुतस्स तत्थ उपपन्नस्स तहि फलुप्पत्ति; नो च वत रे वत्तव्वे - "नत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो" ति ।

*अनागामिस्स पुगलस्स पञ्चोरम्भागियानि संयोजनानि पहीनानि, पञ्चुद्धम्भागियानि संयोजनानि अप्पहीनानि, इतो चुतस्स तत्थ उपपन्नस्स कुहि भारोहरणं, कुहि दुक्खपरिञ्जातं, कुहि किलेसप्पहानं, कुहि निरोधसच्छिकिरिया, कुहि अकुप्पपटिवेधो ति ? तत्थेव ।

हञ्चि अनागामिस्स पुगलस्स पञ्चोरम्भागियानि संयोजनानि पहीनानि, पञ्चुद्धम्भागियानि संयोजनानि अप्पहीनानि, इतो चुतस्स तत्थ उपपन्नस्स तहि अकुप्पपटिवेधो; नो च वत रे वत्तव्वे - "नत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो" ति ।

*अनागामिस्स पुगलस्स पञ्चोरम्भागियानि संयोजनानि पहीनानि, पञ्चुद्धम्भागियानि संयोजनानि अप्पहीनानि, इतो चुतस्स तत्थ उपपन्नस्स तहि फलुप्पत्ति, तहि भारोहरणं, तहि दुक्खपरिञ्जातं, तहि किलेसप्पहानं, तहि निरोधसच्छिकिरिया, तहि अकुप्पपटिवेधो; केनट्ठेन वदेसि - "नत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो" ति ? हव्व हि अनागामी पुगलो इध भावित्तेन मग्गेन तत्थ फलं सच्छिकरोती^२ ति^३ ।

१ २. संसन्दनब्रह्मचरियकथा

R. 101

२७३. अनागामी पुगलो इध भावित्तेन मग्गेन तत्थ फलं सच्छिकरोती ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नो पुगलो तत्थ भावित्तेन मग्गेन इध फलं सच्छिकरोती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

१ उपपन्नस्स - सी०, स्या०, रो०, एवमुपरि पि । २-३. सच्छिकरोति - सी० स्या०, रो० ।

*अनागामी पुग्गलो इध भावितेन मग्गेन तत्थ^१ फलं सच्छि-
करोती ति ? आमन्ता ।

सकदागामी पुग्गलो इध परिनिब्बायिपुग्गलो^२ तत्थ भावितेन
मग्गेन इध फलं सच्छिकरोती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*सोतापन्नो पुग्गलो इध भावितेन मग्गेन इध फलं सच्छिकरोती 5
ति ? आमन्ता ।

अनागामी पुग्गलो तत्थ भावितेन मग्गेन तत्थ फलं सच्छि-
करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*सकदागामी पुग्गलो इध परिनिब्बायिपुग्गलो^३ इध भावितेन
मग्गेन इध फलं सच्छिकरोती ति ? आमन्ता । 10

अनागामी पुग्गलो तत्थ भावितेन मग्गेन तत्थ फलं सच्छि-
करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*इध विहाय निट्ठस्स पुग्गलस्स मग्गो च भावीयति^४, न च किलेसा
पहीयन्ती ति ? आमन्ता ।

सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स मग्गो च 15
भावीयति, न च किलेसा पहीयन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*इध विहाय निट्ठस्स पुग्गलस्स मग्गो च भावीयति, न च
किलेसा पहीयन्ती ति ? आमन्ता ।

सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स ... पे०...
अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स मग्गो च भावीयति, न च 20
किलेसा पहीयन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

R, 102

*सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अपुब्बं
अचरिमं मग्गो च भावीयति, किलेसा च पहीयन्ती ति ? आमन्ता ।

इध विहाय निट्ठस्स पुग्गलस्स अपुब्बं अचरिमं मग्गो च 25
भावीयति, किलेसा च पहीयन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

B, 86

*सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स ... पे०...

१-१. इप फनं-सी०, स्या०, एयमुपरि वि । २. परिनिब्बायी पुग्गलो-सी०, रो० ।
३. नाधिगयि-स्या०, एयमुपरि वि ।

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अपुब्बं अचरिमं मग्गो च भावीयति, किलेसा च पहीयन्ती ति ? आमन्ता ।

इध विहाय निट्ठस्स पुग्गलस्स अपुब्बं अचरिमं मग्गो च भावीयति, किलेसा च पहीयन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

५ *अनागामी पुग्गलो कतकरणीयो भावितभावनो तत्थ उपपज्जती ति ? आमन्ता ।

अरहा उपपज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अरहा उपपज्जती ति ? आमन्ता । अत्थि अरहतो पुनब्भवो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

10 *अत्थि अरहतो पुनब्भवो ति ? आमन्ता ।

अरहा भवेन भवं गच्छति, गतिया गतिं गच्छति, संसारेण संसारं गच्छति, उपपत्तिया उपपत्तिं गच्छती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अनागामी पुग्गलो कतकरणीयो भावितभावनो अनोहटभारो तत्थ उपपज्जती ति ? आमन्ता ।

15 भारोहरणाय पुन मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

R. 103

*अनागामी पुग्गलो कतकरणीयो भावितभावनो अपरिञ्चात-
दुक्खो अप्पहीनकिलेसो असच्छिक्कतनिरोधो अप्पटिविद्धाकुप्पो तत्थ
उपपज्जती ति ? आमन्ता ।

अकुप्पपटिवेधाय पुन मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

20 *अनागामी पुग्गलो कतकरणीयो भावितभावनो अनोहटभारो
तत्थ उपपज्जति, न च भारोहरणाय पुन मग्गं भावेती ति ? आमन्ता ।

अनोहटभारो च तत्थ परिनिव्वायती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अनागामी पुग्गलो कतकरणीयो भावितभावनो अपरिञ्चात-
दुक्खो अप्पहीनकिलेसो असच्छिक्कतनिरोधो अप्पटिविद्धाकुप्पो तत्थ

25 उपपज्जति, न च अकुप्पपटिवेधाय पुन मग्गं भावेती ति ? आमन्ता ।

अप्पटिविद्धाकुप्पो च तत्थ परिनिव्वायती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

यथा मिगो सल्लेन विद्धो दूरं पि गन्त्वा कालं करोति, एवमेवं^१ अनागामी पुग्गलो इध भावितेन मग्गेन तत्थ फलं सञ्चिक्खरोती ति ।

*यथा मिगो सल्लेन विद्धो दूरं पि गन्त्वा ससल्लो व कालं करोति, एवमेवं^१ अनागामी पुग्गलो इध भावितेन मग्गेन तत्थ ससल्लो व परिनिव्वायती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 87

5

४. ओधिसोकथा

२७४. *ओधिसोधिसो किलेसे जहती ति ? आमन्ता ।

सोतापत्तिफलसञ्चिक्खिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्खदस्सनेन किं जहती ति ? सक्कायदिट्ठिं विचिकिच्चं सीलव्वतपरामासं तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

R. 104

एकदेसं सोतापन्नो, एकदेसं न सोतापन्नो, एकदेसं सोतापत्ति-
फलपत्तो पटिलद्धो अधिगतो सञ्चिक्खितो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन
फुसित्वा विहरति, एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं सत्तक्खत्तु-
परमो^१, कोलङ्गोलो, एकवीजी^२, बुद्धे अवैच्चप्पसादेन समन्नागतो, धम्मो
... पे०... सच्चं ... पे०... अरियकन्तेहि सीलेहि समन्नागतो एकदेसं
अरियकन्तेहि सीलेहि न समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

15

*समुदयदस्सनेन किं जहती ति ? सक्कायदिट्ठिं जहति,
विचिकिच्चं सीलव्वतपरामासं तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

एकदेसं सोतापन्नो, एकदेसं न सोतापन्नो ... पे०... एकदेसं
अरियकन्तेहि सीलेहि समन्नागतो, एकदेसं अरियकन्तेहि सीलेहि न
समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20

*निरोधदस्सनेन किं जहती ति ? विचिकिच्चं^३ सीलव्वत-
परामासं तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

एकदेसं सोतापन्नो, एकदेसं न सोतापन्नो ... पे०... एकदेसं
अरियकन्तेहि सीलेहि समन्नागतो, एकदेसं अरियकन्तेहि सीलेहि न
समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

25

१. एवमेव - स्या० । २. सत्तक्खत्तुपरमो - स्या० । ३. एववीजी - स्या० ।

४. विचिकिच्चं जहति - स्या०, रो० ।

*मग्गदस्सनेन किं जहती ति ? सीलव्वतपरामासं तदेकट्ठे च किलेसे जहती ति ।

1. 88

एकदेसं सोतापन्नो, एकदेसं न सोतापन्नो, एकदेसं सोतापत्ति-
फलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिक्कतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन
5. फुसित्वा विहरति, एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं सत्तक्खत्तु-
परमो, कोलङ्कोलो, एकवीजी, वुद्धे अवेच्चप्पसादेन समन्नागतो, धम्मं
... पे०... सद्धे ... पे०... अरियकन्तेहि सीलेहि समन्नागतो, एकदेसं
अरियकन्तेहि सीलेहि न समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२७५. *सकदागामिफलसच्छिक्किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्ख-
10 दस्सनेन किं जहती ति ? ओळारिकं कामरागं जहति, ओळारिकं
व्यापादं तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

R. 105

15

एकदेसं सकदागामी, एकदेसं न सकदागामी, एकदेसं सकदा-
गामिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिक्कतो उपसम्पज्ज विहरति,
कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*समुदयदस्सनेन किं जहती ति ? ओळारिकं कामरागं जहति,
ओळारिकं व्यापादं तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

एकदेसं सकदागामी, एकदेसं न सकदागामी, एकदेसं सकदा-
गामिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिक्कतो उपसम्पज्ज विहरति,
20 कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*निरोधदस्सनेन किं जहती ति ? ओळारिकं व्यापादं जहति,
तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

एकदेसं सकदागामी, एकदेसं न सकदागामी, एकदेसं सकदा-
25 गामिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिक्कतो उपसम्पज्ज विहरति,
कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*मग्गदस्सनेन किं जहती ति ? ओळारिकं व्यापादं जहति,
तदेकट्ठे च किलेसे जहती ति ।

एकदेसं सकदागामी, एकदेसं न सकदागामी, एकदेसं सकदा-
गामिफलप्पतो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति,
कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरती ति ?
न ह्वं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२७६. *अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्ख- 5 B. 89
दस्सनेन किं जहती ति ? अणुसहगतं कामरागं जहति, अणुसहगतं
व्यापादं तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

एकदेसं अनागामी, एकदेसं न अनागामी, एकदेसं अनागामि-
फलप्पतो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन
फुसित्वा विहरति, एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं अन्तरा- 10
परिनिव्वायी, उपहृच्चपरिनिव्वायी, असङ्खारपरिनिव्वायी, ससङ्खार-
परिनिव्वायी, उद्धंसोतो अकनिट्ठगामी, एकदेसं न उद्धंसोतो अकनिट्ठगामी
ति ? न ह्वं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*समुदयदस्सनेन किं जहती ति ? अणुसहगतं कामरागं जहति, 15 R. 106
अणुसहगतं व्यापादं तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

एकदेसं अनागामी, एकदेसं न अनागामी ... पे०... एकदेसं
उद्धंसोतो अकनिट्ठगामी, एकदेसं न उद्धंसोतो अकनिट्ठगामी ति ? न
ह्वं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*निरोधदस्सनेन किं जहती ति ? अणुसहगतं व्यापादं जहति,
तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति । 20

एकदेसं अनागामी, एकदेसं न अनागामी ... पे०... एकदेसं
उद्धंसोतो अकनिट्ठगामी, एकदेसं न उद्धंसोतो अकनिट्ठगामी ति ? न
ह्वं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*मगदस्सनेन किं जहती ति ? तदेकट्ठे च^१ किलेसे जहती ति ।

एकदेसं अनागामी, एकदेसं न अनागामी, एकदेसं अनागामि- 25
फलप्पतो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन
फुसित्वा विहरति, एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं अन्तरा-
परिनिव्वायी, उपहृच्चपरिनिव्वायी, असङ्खारपरिनिव्वायी, ससङ्खार-
परिनिव्वायी, उद्धंसोतो अकनिट्ठगामी, एकदेसं न उद्धंसोतो अकनिट्ठगामी
ति ? न ह्वं वत्तव्वे । ... पे०... । 30

१. रो० पोत्योते नत्थि ।

२७७. *अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्खदस्सनेन किं जहती ति ? रूपरागं अरूपरागं मानं उद्वच्चं अविज्जं तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

B, 90

C, 107

एकदेसं अरहा, एकदेसं न अरहा, एकदेसं अरहत्तप्पत्तो पटिलद्धो
5 अविगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति,
एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं वीतरागो वीतदोसो
वीतमोहो कत्तकरणीयो ओहितमारो अनुप्पत्तसदत्थो परिक्खीण-
भवसंयोजनो सम्मदञ्जाविमुत्तो उक्खित्तपलिघो सङ्घिण्णपरिक्खो
अव्वूहेसिको निरग्गळो अरियो पन्नद्वजो पन्नमारो विसञ्जुत्तो सुविजित-
10 विजयो, दुक्खं तस्स परिञ्जातं, समुदयो पहीनो, निरोवो सच्छिकतो,
मग्गो भावितो, अभिज्जेय्यं अभिञ्जातं, परिज्जेय्यं परिञ्जातं,
पहातव्वं पहीनं, भावेतव्वं भावितं, सच्छिकातव्वं सच्छिकतं, एकदेसं
सच्छिकातव्वं सच्छिकतं, एकदेसं सच्छिकातव्वं न सच्छिकतं ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

15 *समुदयदस्सनेन किं जहती ति ? रूपरागं अरूपरागं जहति,
मानं उद्वच्चं अविज्जं तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

एकदेसं अरहा, एकदेसं न अरहा ... पे०... एकदेसं सच्छिकातव्वं
सच्छिकतं, एकदेसं सच्छिकातव्वं न सच्छिकतं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

20 *निरोवदस्सनेन किं जहती ति ? मानं जहति, उद्वच्चं अविज्जं
तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

एकदेसं अरहा, एकदेसं न अरहा ... पे०... एकदेसं सच्छिकातव्वं
सच्छिकतं, एकदेसं सच्छिकातव्वं न सच्छिकतं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

25 *मग्गदस्सनेन किं जहती ति ? उद्वच्चं अविज्जं तदेकट्ठे
च किलेसे जहती ति ।

एकदेसं अरहा, एकदेसं न अरहा, एकदेसं अरहत्तप्पत्तो पटिलद्धो
अविगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति,
एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो
कत्तकरणीयो ओहितमारो अनुप्पत्तसदत्थो परिक्खीणभवसंयोजनो

सम्मदञ्जाविमुत्तो उक्खित्तपलिघो सङ्खिण्णपरिखो अब्बूहेसिको
 निरगळो अरियो पन्नद्वजो पन्नभारो विसञ्जुत्तो सुविजितविजयो,
 दुक्खं तस्स परिञ्जातं, समुदयो पहीनो, निरोधो सच्छिकतो, मग्गो
 भावितो, अभिञ्जेय्यं अभिञ्जातं, परिञ्जेय्यं परिञ्जातं, पहातब्बं
 पहीनं, भावेत्तब्बं भावितं, सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, एकदेसं सच्छिकातब्बं
 सच्छिकतं, एकदेसं सच्छिकातब्बं न सच्छिकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
 ... पे०... ।

5 B. 91

२७८. १ न वत्तब्बं — “ओधिसोधिसो किलेसे जहती” ति ?
 आमन्ता ।

10

ननु वुत्तं भगवता —

“अनुपुब्बेन मेधावी, थोकं थोकं खणे खणे ।
 कम्मारो रजतस्सेव, निद्धमे मलमत्तनो” ति ॥

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं — “ओधिसोधिसो किलेसे जहती” ति ।

*ओधिसोधिसो किलेसे जहती ति ? आमन्ता ।

15 R. 109

ननु वुत्तं भगवता —

“सहावस्स दस्सनसम्पदाय,
 तयस्सु धम्मा जहिता भवन्ति ।
 सक्कायदिट्ठी विचिकिच्छित्तं च,
 सीलव्वतं वा पि यदत्थि किञ्चि ।
 चतूहपायेहि च विप्पमुत्तो,
 छच्चाभिठानानि अभव्वो^१ कातुं” ति ॥

20

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं — “ओधिसोधिसो किलेसे जहती” ति ।

*ओधिसोधिसो किलेसे जहती ति ? आमन्ता ।

25

ननु वुत्तं भगवता — “यस्मि, भिक्खवे, समये अरियसावकस्स
 विरजं धीतमलं धम्मचक्खुं उदपादि — ‘यं किञ्चि समुदयवम्मं, सव्वं
 तं निरोधवम्मं’ ति, सह दस्सनुप्पादा, भिक्खवे, अरियसावकस्स तीणि

संयोजनानि पहीयन्ति - सक्कायदिट्ठि विचिकिच्छा सीलव्वतपरामासो”
ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं - “ओघिसोघिसो किलेसे जहती” ति ।

५. जहतिकथा

§ १. नसुत्ताहरणकथा

२७६. *जहति पुथुज्जनो कामरागव्यापादं ति ? आमन्ता ।

अच्चन्तं जहति, अनवसेसं जहति, अप्पटिसन्धियं जहति, समूलं
जहति, सतण्हं जहति, सानुसयं जहति, अरियेन जाणेन जहति, अरियेन
मग्गेन जहति, अकुप्पं पटिविज्झन्तो जहति, अनागामिफलं सच्छिक्करोन्तो
जहती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*विक्खम्भेति पुथुज्जनो कामरागव्यापादं ति ? आमन्ता ।

अच्चन्तं विक्खम्भेति, अनवसेसं विक्खम्भेति, अप्पटिसन्धियं
विक्खम्भेति, समूलं विक्खम्भेति, सतण्हं विक्खम्भेति, सानुसयं
विक्खम्भेति, अरियेन जाणेन विक्खम्भेति, अरियेन मग्गेन विक्खम्भेति,
अकुप्पं पटिविज्झन्तो विक्खम्भेति, अनागामिफलं सच्छिक्करोन्तो
विक्खम्भेती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*जहति अनागामिफलसच्छिक्किरियाय पटिपत्तो पुग्गलो
कामरागव्यापादं, सो च अच्चन्तं जहति, अनवसेसं जहति ... पे०...
अनागामिफलं सच्छिक्करोन्तो जहती ति ? आमन्ता ।

जहति पुथुज्जनो कामरागव्यापादं, सो च अच्चन्तं जहति,
अनवसेसं जहति ... पे०... अनागामिफलं सच्छिक्करोन्तो जहती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*विक्खम्भेति अनागामिफलसच्छिक्किरियाय पटिपत्तो पुग्गलो
कामरागव्यापादं, सो च अच्चन्तं विक्खम्भेति, अनवसेसं विक्खम्भेति
... पे०... अनागामिफलं सच्छिक्करोन्तो विक्खम्भेती ति ? आमन्ता ।

विक्खम्भेति पुथुज्जनो कामरागव्यापादं, सो च अच्चन्तं
विक्खम्भेति, अनवसेसं विक्खम्भेति ... पे०... अनागामिफलं
सच्छिक्करोन्तो विक्खम्भेती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*जहति पुथुज्जनो कामरागव्यापादं, सो च न अच्चन्तं जहति,
न अनवसेसं जहति ... पे०... न अनागामिफलं सच्छिकरोन्तो जहती ति ?
आमन्ता ।

जहति अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुगलो काम-
रागव्यापादं, सो च न अच्चन्तं जहति ... पे०... न अनागामिफलं 5
सच्छिकरोन्तो जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*विक्खम्भेति पुथुज्जनो कामरागव्यापादं, सो च न अच्चन्तं
विक्खम्भेति, न अनवसेसं विक्खम्भेति ... पे०... न अनागामिफलं
सच्छिकरोन्तो विक्खम्भेती ति ? आमन्ता ।

B. 99

विक्खम्भेति अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुगलो 10
कामरागव्यापादं, सो च न अच्चन्तं विक्खम्भेति, न अनवसेसं विक्खम्भेति
... पे०... न अनागामिफलं सच्छिकरोन्तो विक्खम्भेती ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

*जहति पुथुज्जनो कामरागव्यापादं ति ? आमन्ता ।

कतमेन मग्गेना ति ? रूपावचरेन मग्गेना ति ।

15

रूपावचरो मग्गो निध्यानिको खयगामी बोधगामी अपचयगामी
अनासवो असंयोजनियो^१ अगन्थनियो अनोधनियो अयोगनियो अनी-
वरणियो अपरामदो अनुपादानियो असङ्किलेसियो^२ ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

ननु रूपावचरो मग्गो अनिध्यानिको न खयगामी न बोधगामी
न अपचयगामी सासवो संयोजनियो ... पे०... सङ्किलेसियो ति ? 20
आमन्ता ।

हज्जि रूपावचरो मग्गो अनिध्यानिको न खयगामी ... पे०...
सङ्किलेसियो, नो च वत रे वत्तब्बे — “जहति पुथुज्जनो रूपावचरेन
मग्गेन कामरागव्यापादं” ति ।

*जहति अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुगलो 25 R. 112
अनागामिमग्गेन कामरागव्यापादं, सो च मग्गो निध्यानिको खयगामी
बोधगामी अपचयगामी अनासवो ... पे०... असङ्किलेसियो ति ?
आमन्ता ।

जहति पुथुज्जनो रूपावचरेन मग्गेन कामरागव्यापादं, सो च

मग्गो निव्यानिको खयगामी बोधगामी अपचयगामी अनासवो ... पे०...
असङ्किलेसियो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*जहति प्युज्जनो रूपावचरेन मग्गेन कामरागव्यापादं, सो
च मग्गो अनिव्यानिको न खयगामी न बोधगामी न अपचयगामी
5 सासवो ... पे०... सङ्किलेसियो ति ? आमन्ता ।

जहति अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुगलो अना-
गामिमग्गेन कामरागव्यापादं, सो च मग्गो अनिव्यानिको न खयगामी
न बोधगामी न अपचयगामी सासवो ... पे०... सङ्किलेसियो ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

10 २८०. *प्युज्जनो कामेसु वीतरागो सह धम्माभिसमया
अनागामिफले सण्ठाती ति ? आमन्ता ।

अरहत्ते सण्ठाती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 94

*प्युज्जनो कामेसु वीतरागो सह धम्माभिसमया अनागामि-
फले सण्ठाती ति ? आमन्ता ।

15 अपुव्वं अचरिमं तयो मग्गे भावेती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*अपुव्वं अचरिमं तयो मग्गे भावेती ति ? आमन्ता ।

अपुव्वं अचरिमं तीणि सामञ्जफलानि सच्छिकरोती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20 *अपुव्वं अचरिमं तीणि सामञ्जफलानि सच्छिकरोती ति ?
आमन्ता ।

R. 113

तिण्णं फस्सानं तिण्णं वदनानं तिण्णं सञ्जानं तिण्णं चेतनानं
तिण्णं चित्तानं तिण्णं सद्धानं तिण्णं विरियानं तिण्णं सत्तौनं तिण्णं
समाधीनं तिण्णं पञ्जानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
25 ... पे०... ।

*प्युज्जनो कामेसु वीतरागो सह धम्माभिसमया अनागामिफले
सण्ठाती ति ? आमन्ता ।

सोतापत्तिमग्गेना ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सकदागामिमग्गेना ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

कतमेन मग्गेना ति ? अनागामिमग्गेना ति ।

अनागामिमग्गेन सक्कायदिट्ठि विचिकिच्छं सीलव्वतपरामासं जहती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

§ २. सुत्ताहरणकथा

२८१. *अनागामिमग्गेन सक्कायदिट्ठि विचिकिच्छं सीलव्वत-
परामासं जहती ति ? आमन्ता ।

5

ननु तिण्णं संयोजनानं पहाणा सोत्तापत्तिफलं वुत्तं भगवता ति ?
आमन्ता ।

हञ्चि तिण्णं संयोजनानं पहाणा सोत्तापत्तिफलं वुत्तं भगवता,
नो च वत रे वत्तव्वे — “अनागामिमग्गेन सक्कायदिट्ठि विचिकिच्छं
सीलव्वतपरामासं जहती” ति ।

10

अनागामिमग्गेन ओळारिकं कामरागं ओळारिकं व्यापादं
जहती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अनागामिमग्गेन ओळारिकं कामरागं ओळारिकं व्यापादं जहती
ति ? आमन्ता ।

ननु कामरागव्यापादानं तनुभावा सक्कायदिट्ठि वुत्तं भगवता
ति ? आमन्ता ।

15

हञ्चि कामरागव्यापादानं तनुभावा सक्कायदिट्ठि वुत्तं
भगवता, नो च वत रे वत्तव्वे — “अनागामिमग्गेन ओळारिकं कामरागं
ओळारिकं व्यापादं जहती” ति ।

R. 114

*पुयुज्जनो कामेसु वीतरागो सह धम्माभिसमया अनागामिफले
सण्ठाती ति ? आमन्ता ।

20

ये केचि धम्मं अभिसमेन्ति, सव्वे ते सह धम्माभिसमया अना-
गामिफले सण्ठहन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

न वत्तव्वं — “जहति पुयुज्जनो कामरागव्यापादं” ति ?

D. 93

आमन्ता ।

25

ननु वुत्तं भगवता —

“अहेसुं ते अतीतंसे, छ सत्थारो यस्सिनो ।

निरामगन्धा करुणेधिमुत्ता, कामसंयोजनातिगा ॥

१. वरुणाधिमुत्ता — गी०; करुणे धिमुत्ता — स्या०; वरुणा धिमुत्ता — रो० ।
२. निरामगन्धातिगा — गी०; निरामगन्धातिगा — स्या०; निरामगन्धातिगा ति — रो० ।

“कामरागं विराजेत्वा, ब्रह्मलोकूपगा अहं ।
 अहेसुं सावका तेसं, अनेकानि सत्तानि पि ॥
 “निरामगन्धा कर्षणेधिमुत्ता, कामसंयोजनातिगा ।
 कामरागं विराजेत्वा, ब्रह्मलोकूपगा अहं” ति ॥

5 अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि जहति पुयुज्जनो कामरागव्यापादं ति ।

*जहति पुयुज्जनो कामरागव्यापादं ति ? आमन्ता ।

R. 115

ननु वुत्तं भगवता — “सो हि नाम, भिक्खवे, सुनेत्तो सत्था एवं
 दीघायुको समानो एवं चिरद्वित्तिको अपरिमुत्तो अहोसि जातिया जराय’
 10 मरणेन सोकेहि परिदेवेहि दुक्खेहि दोमनस्सेहि उपायासेहि अपरिमुत्तो
 दुक्खस्मा ति वदामि । तं किस्स हेतु ? चतुन्नं धम्मनं अननुवोधा
 अप्पटिवेधा । कतमेसं चतुन्नं ? अरियस्स सीलस्स अननुवोधा अप्पटि-
 वेधा, अरियस्स समाधिस्स, अरियाय पञ्जाय, अरियाय विमुत्तिया
 अननुवोधा अप्पटिवेधा । तयिदं, भिक्खवे; अरियं सीलं अनुवुद्धं पटिविद्धं,
 15 अरियो समाधि अनुवुद्धो पटिविद्धो, अरिया पञ्जा अनुवुद्धा पटिविद्धा,
 अरिया विमुत्ति अनुवुद्धा पटिविद्धा, उच्छिन्ना भवत्तण्हा, खीणा भवनेत्ति,
 नत्थि दानि पुनव्भवो ति ।

“सीलं समाधि पञ्जा च, विमुत्ति च अनुत्तरा ।

अनुवुद्धा इमे धम्मा, गोतमेन यसस्सिना ॥

20

“इति बुद्धो अभिञ्जाय, धम्ममक्खासि भिक्खूनं^१ ।

दुक्खस्सन्तकरो सत्था, चक्खुमा परिनिव्वुतो” ति ॥

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्यं — “जहति पुयुज्जनो कामरागव्यापादं” ति ।

६. सव्वमत्थीतिकथा

§ १. वावयुत्ति

B. 96

२८२. *सव्वमत्थी ति ? आमन्ताऽ।

25

सव्वत्थ सव्वमत्थी ति ? न हेवं वत्तव्ये ।

सर्वमत्थी ति ? आमन्ता ।

सर्वदा सर्वमत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

R. 110

सर्वमत्थी ति ? आमन्ता ।

सर्वेत्त सर्वं^१ सर्वमत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

सर्वमत्थी ति ? आमन्ता ।

5

सर्व्वेसु सर्वमत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

सर्वमत्थी ति ? आमन्ता ।

अयोगं ति कत्वा सर्वमत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

सर्वमत्थी ति ? आमन्ता ।

यं पि नत्थि, तं पत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

10

सर्वमत्थी ति ? आमन्ता ।

सर्वमत्थी ति या दिट्ठि सा दिट्ठि मिच्छादिट्ठी ति, या दिट्ठि सा दिट्ठि सम्मादिट्ठी ति, हेवमत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । (सङ्घितं)

§ २. कालसंसन्दना

२८३. *अतीतं अत्थी ति ? आमन्ता ।

ननु अतीतं निरुद्धं विगतं विपरिणतं अत्यङ्गतं अब्भत्यङ्गतं ति ? आमन्ता । 15

हञ्चि अतीतं निरुद्धं विगतं विपरिणतं अत्यङ्गतं अब्भत्यङ्गतं, नो च वत रे वत्तव्वे — “अतीतं अत्थी” ति ।

*अनागतं अत्थी ति ? आमन्ता ।

ननु अनागतं अजातं अभूतं असञ्जातं अनिव्वत्तं अनभिनिव्वत्तं अपातुभूतं ति ? आमन्ता । 20 R. 117

हञ्चि अनागतं अजातं अभूतं असञ्जातं अनिव्वत्तं अनभिनिव्वत्तं अपातुभूतं, नो च वत रे वत्तव्वे — “अनागतं अत्थी” ति ।

*पच्चुप्पन्नं अत्थि पच्चुप्पन्नं अनिरुद्धं अविगतं अविपरिणतं न अत्यङ्गतं न अब्भत्यङ्गतं ति ? आमन्ता । 25

अतीतं अत्थि अतीतं अनिरुद्धं अविगतं अविपरिणतं न अत्यङ्गतं न अब्भत्यङ्गतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१. ग्या० पोत्तव्वे नत्थि ।

पच्चुप्पन्नं अत्थि पच्चुप्पन्नं जातं भूतं सञ्जातं निव्वत्तं अभि-
निव्वत्तं पातुभूतं ति ? आमन्ता ।

अनागतं अत्थि अनागतं जातं भूतं सञ्जातं निव्वत्तं अभि-
निव्वत्तं पातुभूतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

5 *अतीतं अत्थि अतीतं निरुद्धं विगतं विपरिणतं अत्यङ्गतं
अव्वत्थङ्गतं ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं अत्थि पच्चुप्पन्नं निरुद्धं विगतं विपरिणतं अत्यङ्गतं
अव्वत्थङ्गतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 97

अनागतं अत्थि अनागतं अजातं अभूतं असञ्जातं अनिव्वत्तं
10 अनभिनिव्वत्तं अपातुभूतं ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं अत्थि पच्चुप्पन्नं अजातं अभूतं असञ्जातं अनिव्वत्तं
अनभिनिव्वत्तं अपातुभूतं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

२८४. *अतीतं रूपं अत्थी ति ? आमन्ता ।

ननु अतीतं रूपं निरुद्धं विगतं विपरिणतं अत्यङ्गतं अव्वत्थङ्गतं
15 ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अतीतं रूपं निरुद्धं ... पे०... अव्वत्थङ्गतं, नो च वत रे
वत्तव्वे - "अतीतं रूपं अत्थी" ति ।

*अनागतं रूपं अत्थी ति ? आमन्ता ।

R. 118

ननु अनागतं रूपं अजातं अभूतं असञ्जातं अनिव्वत्तं अनभि-
20 निव्वत्तं अपातुभूतं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागतं रूपं अजातं ... पे०... अपातुभूतं, नो च वत रे
वत्तव्वे - "अनागतं रूपं अत्थी" ति ।

*पच्चुप्पन्नं रूपं अत्थि पच्चुप्पन्नं रूपं अनिरुद्धं अविगतं
अविपरिणतं न अत्यङ्गतं न अव्वत्थङ्गतं ति ? आमन्ता ।

25 अतीतं रूपं अत्थि अतीतं रूपं अनिरुद्धं अविगतं अविपरिणतं
न अत्यङ्गतं न अव्वत्थङ्गतं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*पच्चुप्पन्नं रूपं अत्थि पच्चुप्पन्नं रूपं जातं भूतं सञ्जातं निव्वत्तं
अभिनिव्वत्तं पातुभूतं ति ? आमन्ता ।

अनागतं रूपं अत्थि अनागतं रूपं जातं भूतं सञ्जातं निव्वत्तं
अभिनिव्वत्तं पातुभूतं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*अतीतं रूपं अत्थि अतीतं रूपं निरुद्धं विगतं विपरिणतं अत्थिङ्गतं
अव्वत्थिङ्गतं ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं रूपं अत्थि पच्चुप्पन्नं रूपं निरुद्धं विगतं विपरिणतं ५
अत्थिङ्गतं अव्वत्थिङ्गतं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*अनागतं रूपं अत्थि अनागतं रूपं अजातं अभूतं असञ्जातं
अनिव्वत्तं अनभिनिव्वत्तं अपातुभूतं ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं रूपं अत्थि पच्चुप्पन्नं रूपं अजातं अभूतं असञ्जातं
अनिव्वत्तं अनभिनिव्वत्तं अपातुभूतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । 10

*अतीता वेदना अत्थि ... पे०... सञ्जा अत्थि, सङ्खारा अत्थि,
विञ्जाणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

ननु अतीतं विञ्जाणं निरुद्धं विगतं विपरिणतं अत्थिङ्गतं
अव्वत्थिङ्गतं ति ? आमन्ता ।

R. 119

हञ्चि अतीतं विञ्जाणं निरुद्धं ... पे०... अव्वत्थिङ्गतं, नो च 15
वत रे वत्तव्वे — “अतीतं विञ्जाणं अत्थी” ति ।

*अनागतं विञ्जाणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

B. 90

ननु अनागतं विञ्जाणं अजातं अभूतं असञ्जातं अनिव्वत्तं
अनभिनिव्वत्तं अपातुभूतं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागतं विञ्जाणं अजातं ... पे०... अपातुभूतं, नो च 20
वत रे वत्तव्वे — “अनागतं विञ्जाणं अत्थी” ति ।

*पच्चुप्पन्नं विञ्जाणं अत्थि पच्चुप्पन्नं विञ्जाणं अनिरुद्धं
... पे०... न अव्वत्थिङ्गतं ति ? आमन्ता ।

अतीतं विञ्जाणं अत्थि अतीतं विञ्जाणं अनिरुद्धं ... पे०...
न अव्वत्थिङ्गतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । 25

*पच्चुप्पन्नं विञ्जाणं अत्थि पच्चुप्पन्नं विञ्जाणं जातं ... पे०...
पातुभूतं ति ? आमन्ता ।

अनागतं विञ्जाणं अत्थि अनागतं विञ्जाणं जातं ... पे०...
पातुभूतं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*अतीतं विञ्ज्ञाणं अत्थि अतीतं विञ्ज्ञाणं निरुद्धं ... पे०...
अव्यत्यङ्गतं ति ? आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्नं विञ्ज्ञाणं अत्थि पञ्चुप्पन्नं विञ्ज्ञाणं निरुद्धं ... पे०...
अव्यत्यङ्गतं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

5 अनागतं विञ्ज्ञाणं अत्थि अनागतं विञ्ज्ञाणं अजातं ... पे०...
अपातुभूतं ति ? आमन्ता ।

*पञ्चुप्पन्नं विञ्ज्ञाणं अत्थि पञ्चुप्पन्नं विञ्ज्ञाणं अजातं ... पे०...
अपातुभूतं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

२८५. *“पञ्चुप्पन्नं ति वा रूपं” ति वा, “रूपं ति वा पञ्चुप्पन्नं”
10 ति वा पञ्चुप्पन्नं रूपं अप्पियं करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते
ति ? आमन्ता ।

120 पञ्चुप्पन्नं रूपं निरुज्झमानं पञ्चुप्पन्नभावं जहती ति ?
आमन्ता ।

रूपभावं जहती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

15 *“पञ्चुप्पन्नं ति वा रूपं” ति वा, “रूपं ति वा पञ्चुप्पन्नं” ति वा
पञ्चुप्पन्नं रूपं अप्पियं करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ?
आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्नं रूपं निरुज्झमानं रूपभावं न जहती ति ? आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्नभावं न जहती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20 1“ओदातं ति वा वत्थं” ति वा, “वत्थं ति वा ओदातं” ति वा
ओदातं वत्थं अप्पियं करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ?
आमन्ता ।

ओदातं वत्थं रज्जमानं ओदातभावं जहती ति ? आमन्ता ।

वत्थभावं जहती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

B. 99 25 1“ओदातं ति वा वत्थं” ति वा, “वत्थं ति वा ओदातं” ति वा
ओदातं वत्थं अप्पियं करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ?
आमन्ता ।

ओदातं वत्थं रज्जमानं वत्थभावं न जहती ति ? आमन्ता ।

ओदातभावं न जहती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२८६. *रूपं रूपभावं न जहती ति ? आमन्ता ।

रूपं निच्चं ध्रुवं सस्सतं अविपरिणामधम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

ननु रूपं रूपभावं न जहती ति रूपं अनिच्चं अध्रुवं असस्सतं
विपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ।

5

हञ्चि रूपं अनिच्चं अध्रुवं असस्सतं विपरिणामधम्मं, नो च
वत रे वत्तव्वे - “रूपं रूपभावं न जहती” ति ।

R. 121

*निब्बानं निब्बानभावं न जहती ति निब्बानं निच्चं ध्रुवं सस्सतं
अविपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ।

रूपं रूपभावं न जहती ति रूपं निच्चं ध्रुवं सस्सतं अविपरिणाम- 10
धम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

रूपं रूपभावं न जहति रूपं अनिच्चं अध्रुवं असस्सतं विपरिणाम-
धम्मं ति ? आमन्ता ।

निब्बानं निब्बानभावं न जहति निब्बानं अनिच्चं अध्रुवं असस्सतं
विपरिणामधम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

15

*अतीतं अत्थि अतीतं अतीतभावं न जहती ति ? आमन्ता ।

अनागतं अत्थि अनागतं अनागतभावं न जहती ति ? न हेवं
वत्तव्वे ।

अतीतं अत्थि अतीतं अतीतभावं न जहती ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं अत्थि पच्चुप्पन्नं पच्चुप्पन्नभावं न जहती ति ? न 20
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अनागतं अत्थि अनागतं अनागतभावं जहती’ ति ? आमन्ता ।

अतीतं अत्थि अतीतं अतीतभावं जहती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*पच्चुप्पन्नं अत्थि पच्चुप्पन्नं पच्चुप्पन्नभावं जहती ति ? 25
आमन्ता ।

अतीतं अत्थि अतीतं अतीतभावं जहती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*अतीतं अत्थि अतीतं अतीतभावं न जहती ति ? आमन्ता ।

अतीतं निच्चं धुवं सस्सतं अविपरिणामधम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 122

ननु अतीतं अनिच्चं अधुवं असस्सतं विपरिणामधम्मं ति ?

5 आमन्ता ।

हच्चि अतीतं अनिच्चं अधुवं असस्सतं विपरिणामधम्मं, नो च वत रे वत्तव्वे - "अतीतं अत्थि अतीतं अतीतभावं न जहती" ति ।

B 100

*निब्बानं अत्थि निब्बानं निब्बानभावं न जहती ति निब्बानं निच्चं धुवं सस्सतं अविपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ।

10 अतीतं अत्थि अतीतं अतीतभावं न जहती ति अतीतं निच्चं धुवं सस्सतं अविपरिणामधम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अतीतं अत्थि अतीतं अतीतभावं न जहति अतीतं अनिच्चं अधुवं असस्सतं विपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ।

निब्बानं अत्थि निब्बानं निब्बानभावं न जहति निब्बानं अनिच्चं 15 अधुवं असस्सतं विपरिणामधम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२८७. *अतीतं रूपं अत्थि अतीतं रूपं अतीतभावं न जहती ति ? आमन्ता ।

अनागतं रूपं अत्थि अनागतं रूपं अनागतभावं न जहती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20 अतीत रूपं अत्थि अतीतं रूपं अतीतभावं न जहती ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं रूपं अत्थि पच्चुप्पन्नं रूपं पच्चुप्पन्नभावं न जहती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अनागतं रूपं अत्थि अनागतं रूपं अनागतभावं जहती ति ? आमन्ता ।

25 अतीतं रूपं अत्थि अतीतं रूपं अतीतभावं जहती ति ? न हेवं वत्तव्वे ... पे०... ।

R. 123

*पच्चुप्पन्नं रूपं अत्थि पच्चुप्पन्नं रूपं पच्चुप्पन्नभावं जहती ति ? आमन्ता ।

अतीतं रूपं अत्थि अतीतं रूपं अतीतभावं जहती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अतीतं रूपं अत्थि अतीतं रूपं अतीतभावं न जहती ति ? आमन्ता ।

अतीतं रूपं निच्चं धुवं सस्सतं अविपरिणामधम्मं ति ? न हेवं 5 वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु अतीतं रूपं अनिच्चं अधुवं असस्सतं विपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ।

हज्जि अतीतं रूपं अनिच्चं ... पे०... विपरिणामधम्मं, नो च वत्त रे वत्तव्वे — “अतीतं रूपं अत्थि अतीतं रूपं अतीतभावं न 10 जहती” ति ।

*निब्बानं अत्थि निब्बानं निब्बानभावं न जहति निब्बानं निच्चं धुवं सस्सतं अविपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ।

अतीतं रूपं अत्थि अतीतं रूपं अतीतभावं न जहति अतीतं रूपं निच्चं धुवं सस्सतं अविपरिणामधम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 15

*अतीतं रूपं अत्थि अतीतं रूपं अतीतभावं न जहति अतीतं रूपं अनिच्चं अधुवं असस्सतं विपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता । B. 101

निब्बानं अत्थि निब्बानं निब्बानभावं न जहति निब्बानं अनिच्चं अधुवं असस्सतं विपरिणामधम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अतीता वेदना अत्थि ... अतीता सज्जा अत्थि ... अतीता 20 तद्धारा अत्थि ... अतीतं विज्जाणं अत्थि अतीतं विज्जाणं अतीतभावं न जहती ति ? आमन्ता ।

अनागतं विज्जाणं अत्थि अनागतं विज्जाणं अनागतभावं न जहती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । R. 124

अतीतं विज्जाणं अत्थि अतीतं विज्जाणं अतीतभावं न जहती 25 ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं विज्जाणं अत्थि पच्चुप्पन्नं विज्जाणं पच्चुप्पन्न-भावं न जहती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अनागतं विज्ज्ञाणं अत्थि अनागतं विज्ज्ञाणं अनागतभावं जहती ति ? आमन्ता ।

अतीतं विज्ज्ञाणं अत्थि अतीतं विज्ज्ञाणं अतीतभावं जहती ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

5 *पच्चुप्पन्नं विज्ज्ञाणं अत्थि पच्चुप्पन्नं विज्ज्ञाणं पच्चुप्पन्नभावं जहती ति ? आमन्ता ।

अतीतं विज्ज्ञाणं अत्थि अतीतं विज्ज्ञाणं अतीतभावं जहती ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

*अतीतं विज्ज्ञाणं अत्थि अतीतं विज्ज्ञाणं अतीतभावं न 10 जहती ति ? आमन्ता ।

अतीतं विज्ज्ञाणं निच्चं धुवं सस्सतं अविपरिणामधम्मं ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

ननु अतीतं विज्ज्ञाणं अनिच्चं अधुवं असस्सतं विपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ।

15 हज्जि अतीतं विज्ज्ञाणं अनिच्चं अधुवं असस्सतं विपरिणामधम्मं, नो च वत रे वत्तव्ये - "अतीतं विज्ज्ञाणं अत्थि अतीतं विज्ज्ञाणं अतीतभावं न जहती" ति ।

*निव्वानं अत्थि निव्वानं निव्वानभावं न जहति निव्वानं निच्चं धुवं सस्सतं अविपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ।

R. 125 20 अतीतं विज्ज्ञाणं अत्थि अतीतं विज्ज्ञाणं अतीतभावं न जहति अतीतं विज्ज्ञाणं निच्चं धुवं सस्सतं अविपरिणामधम्मं ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

*अतीतं विज्ज्ञाणं अत्थि अतीतं विज्ज्ञाणं अतीतभावं न जहति 25 अतीतं विज्ज्ञाणं अनिच्चं अधुवं असस्सतं विपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ।

B. 102 निव्वानं अत्थि निव्वानं निव्वानभावं न जहति निव्वानं अनिच्चं अधुवं असस्सतं विपरिणामधम्मं ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

§ २. वचनसोधनं

२८८. *अतीतं न्वत्थी ति ? आमन्ता ।

हज्जिच अतीतं न्वत्थि, अतीतं अत्थी ति मिच्छा । हज्जिच वा
पन अत्थि न्वातीतं^१, अत्थि अतीतं ति मिच्छा ।

अनागतं न्वत्थी ति ? आमन्ता ।

हज्जिच अनागतं न्वत्थि, अनागतं अत्थी ति मिच्छा । हज्जिच वा ५
पन अत्थि न्वानागतं^२, अत्थि अनागतं ति मिच्छा ।

*अनागतं हुत्वा पच्चुप्पन्नं होती ति ? आमन्ता ।

तज्जेव अनागतं तं पच्चुप्पन्नं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

तज्जेव अनागतं तं पच्चुप्पन्नं ति ? आमन्ता ।

हुत्वा होति हुत्वा होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । 10

हुत्वा होति हुत्वा होती ति ? आमन्ता ।

न हुत्वा न होति न हुत्वा न होती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
... पे०... ।

*पच्चुप्पन्नं हुत्वा अतीतं होती ति ? आमन्ता ।

तज्जेव पच्चुप्पन्नं तं अतीतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । 15

तज्जेव पच्चुप्पन्नं तं अतीतं ति ? आमन्ता ।

R. 126

हुत्वा होति हुत्वा होती ति ? न हेवं वत्तब्बे ... पे०... ।

हुत्वा होति हुत्वा होती ति ? आमन्ता ।

न हुत्वा न होति न हुत्वा न होती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
... पे०... । 20

*अनागतं हुत्वा पच्चुप्पन्नं होति, पच्चुप्पन्नं हुत्वा अतीतं होती
ति ? आमन्ता ।

तज्जेव अनागतं तं पच्चुप्पन्नं तं अतीतं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
... पे०... ।

तज्जेव अनागतं तं पच्चुप्पन्नं तं अतीतं ति ? आमन्ता । 25

हुत्वा होति हुत्वा होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१. न्यतीतं - सी० । २. न्यनागतं - सी० ।

हुत्वा होति हुत्वा होती ति ? आमन्ता ।

न हुत्वा न होति न हुत्वा न होती ति ? न हेवं वत्तव्ये ।

१३. अतीतचक्षुरुपादिकथा

२८६. *अतीतं चक्षुं अत्थि रूपा अत्थि चक्षुर्विज्ञाणं

अत्थि आलोको अत्थि मनसिकारो अत्थी ति ? आमन्ता ।

5 अतीतेन चक्षुना अतीतं रूपं पस्सती ति ? न हेवं वत्तव्ये ।

... पे०... ।

अतीतं सोतं अत्थि सद्दा अत्थि सोतविज्ञाणं अत्थि आकासो
अत्थि मनसिकारो अत्थी ति ? आमन्ता ।

B 103

अतीतेन सोतेन अतीतं सद्दं सुणाती ति ? न हेवं वत्तव्ये ।
10 ... पे०... ।

अतीतं धानं अत्थि गन्धा अत्थि धानविज्ञाणं अत्थि वायो
अत्थि मनसिकारो अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतेन धानेन अतीतं गन्धं घायती ति ? न हेवं वत्तव्ये
... पे०... ।

15 अतीता जिह्वा अत्थि रसा अत्थि जिह्वाविज्ञाणं अत्थि आपो
अत्थि मनसिकारो अत्थी ति ? आमन्ता ।

R. 127

अतीताय जिह्वाय अतीतं रसं सायती ति ? न हेवं वत्तव्ये ।
... पे०... ।

अतीतो कायो अत्थि फोढुत्वा अत्थि कायविज्ञाणं अत्थि
20 पथवी^१ अत्थि मनसिकारो अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतेन कायेन अतीतं फोढुत्वं फुसती ति ? न हेवं वत्तव्ये ।
... पे०... ।

अतीतो मनो अत्थि धम्मा अत्थि मनोविज्ञाणं अत्थि वत्थुं
अत्थि मनसिकारो अत्थी ति ? आमन्ता ।

25 अतीतेन मनेन अतीतं धम्मं विजानाती ति ? न हेवं वत्तव्ये ।
... पे०... ।

*अनागतं चक्षुं अत्थि रूपा अत्थि चक्षुर्विज्ञाणं अत्थि
आलोको अत्थि मनसिकारो अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागतेन चक्खुना अनागतं रूपं पस्सती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

अनागतं सोतं अत्थि ... घानं अत्थि ... जिह्वा अत्थि ... कायो
अत्थि ... मनो अत्थि धम्मा अत्थि मनोविज्झाणं अत्थि वत्थुं अत्थि
मनसिकारो अत्थी ति ? आमन्ता ।

R. 128

5

अनागतेन मनेन अनागतं धम्मं विजानाती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*पच्चुप्पन्नं चक्खुं अत्थि रूपा अत्थि चक्खुविज्झाणं अत्थि
आलोको अत्थि मनसिकारो अत्थि, पच्चुप्पन्नेन चक्खुना पच्चुप्पन्नं रूपं
पस्सती ति ? आमन्ता ।

10

अतीतं चक्खुं अत्थि रूपा अत्थि चक्खुविज्झाणं अत्थि आलोको
अत्थि मनसिकारो अत्थि, अतीतेन चक्खुना अतीतं रूपं पस्सती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

पच्चुप्पन्नं सोतं अत्थि ... घानं अत्थि ... जिह्वा अत्थि ... कायो
अत्थि ... मनो अत्थि धम्मा अत्थि मनोविज्झाणं अत्थि वत्थुं अत्थि
मनसिकारो अत्थि, पच्चुप्पन्नेन मनेन पच्चुप्पन्नं धम्मं विजानाती
ति ? आमन्ता ।

15

अतीतो मनो अत्थि धम्मा अत्थि मनोविज्झाणं अत्थि वत्थुं अत्थि
मनसिकारो अत्थि, अतीतेन मनेन अतीतं धम्मं विजानाती ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20

*पच्चुप्पन्नं चक्खुं अत्थि रूपा अत्थि चक्खुविज्झाणं अत्थि
आलोको अत्थि मनसिकारो अत्थि, पच्चुप्पन्नेन चक्खुना पच्चुप्पन्नं रूपं
पस्सती ति ? आमन्ता ।

अनागतं चक्खुं अत्थि रूपा अत्थि चक्खुविज्झाणं अत्थि
आलोको अत्थि मनसिकारो अत्थि, अनागतेन चक्खुना अनागतं रूपं
पस्सती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

25 B. 104

पच्चुप्पन्नं सोतं अत्थि ... घानं अत्थि ... जिह्वा अत्थि ... कायो
अत्थि ... मनो अत्थि धम्मा अत्थि मनोविज्झाणं अत्थि वत्थुं अत्थि
मनसिकारो अत्थि, पच्चुप्पन्नेन मनेन पच्चुप्पन्नं धम्मं विजानाती ति ?
आमन्ता ।

30

अनागतो मनो अत्थि धम्मा अत्थि मनोविञ्ज्ञाणं अत्थि वत्थुं
अत्थि मनसिकारो अत्थि, अनागतेन मनेन अनागतं धम्मं विजानाती
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 129

*अतीतं चक्खुं अत्थि रूपा अत्थि चक्खुविञ्ज्ञाणं अत्थि
5 आलोको अत्थि मनसिकारो अत्थि, न च अतीतेन चक्खुना अतीतं रूपं
पस्सती ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं चक्खुं अत्थि रूपा अत्थि चक्खुविञ्ज्ञाणं अत्थि
आलोको अत्थि मनसिकारो अत्थि, न च पच्चुप्पन्नेन चक्खुना पच्चुप्पन्नं
रूपं पस्सती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

10 अतीतं सोतं अत्थि ... धानं अत्थि ... जिह्वा अत्थि ... कायो
अत्थि ... मनो अत्थि धम्मा अत्थि मनोविञ्ज्ञाणं अत्थि वत्थुं अत्थि
मनसिकारो अत्थि, न च अतीतेन मनेन अतीतं धम्मं विजानाती ति ?
आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नो मनो अत्थि धम्मा अत्थि मनोविञ्ज्ञाणं अत्थि
15 वत्थुं अत्थि मनसिकारो अत्थि, न च पच्चुप्पन्नेन मनेन पच्चुप्पन्नं धम्मं
विजानाती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अनागतं चक्खुं अत्थि रूपा अत्थि चक्खुविञ्ज्ञाणं अत्थि
आलोको अत्थि मनसिकारो अत्थि, न च अनागतेन चक्खुना अनागतं
रूपं पस्सती ति ? आमन्ता ।

20 पच्चुप्पन्नं चक्खुं अत्थि रूपा अत्थि चक्खुविञ्ज्ञाणं अत्थि
आलोको अत्थि मनसिकारो अत्थि, न च पच्चुप्पन्नेन चक्खुना पच्चुप्पन्नं
रूपं पस्सती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अनागतं सोतं अत्थि . धानं अत्थि ... जिह्वा अत्थि .... कायो
अत्थि ... मनो अत्थि धम्मा अत्थि मनोविञ्ज्ञाणं अत्थि वत्थुं अत्थि
25 मनसिकारो अत्थि, न च अनागतेन मनेन अनागतं धम्मं विजानाती
ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नो मनो अत्थि धम्मा अत्थि मनोविञ्ज्ञाणं अत्थि
वत्थुं अत्थि मनसिकारो अत्थि, न च पच्चुप्पन्नेन मनेन पच्चुप्पन्नं धम्मं
विजानाती ति ? न हेवं वत्तव्वे । .. पे०... ।

§ ४. अतीतजाणादिकथा

२६०. *अतीतं जाणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

तेन जाणेन जाणकरणीयं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

R. 130

... पे०... ।

तेन जाणेन जाणकरणीयं करोती ति ? आमन्ता ।

D. 105

तेन जाणेन दुक्खं परिजानाति, समुदयं पजहति, निरोधं सच्चिक्करोति, मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अनागतं जाणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

तेन जाणेन जाणकरणीयं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

तेन जाणेन जाणकरणीयं करोती ति ? आमन्ता ।

10

तेन जाणेन दुक्खं परिजानाति, समुदयं पजहति, निरोधं सच्चिक्करोति, मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*पच्चुप्पन्नं जाणं अत्थि, तेन जाणेन जाणकरणीयं करोती ति ? आमन्ता ।

अतीतं जाणं अत्थि, तेन जाणेन जाणकरणीयं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

15

पच्चुप्पन्नं जाणं अत्थि, तेन जाणेन दुक्खं परिजानाति, समुदयं पजहति, निरोधं सच्चिक्करोति, मग्गं भावेती ति ? आमन्ता ।

अतीतं जाणं अत्थि, तेन जाणेन दुक्खं परिजानाति, समुदयं पजहति, निरोधं सच्चिक्करोति, मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

20

पच्चुप्पन्नं जाणं अत्थि, तेन जाणेन जाणकरणीयं करोती ति ? आमन्ता ।

अनागतं जाणं अत्थि, तेन जाणेन जाणकरणीयं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

25

पच्चुप्पन्नं जाणं अत्थि, तेन जाणेन दुक्खं परिजानाति, समुदयं पजहति, निरोधं सच्चिक्करोति, मग्गं भावेती ति ? आमन्ता ।

R. 131

अनागतं जाणं अत्थि, तेन जाणेन दुक्खं परिजानाति, समुदयं

पजहति, निरोध सच्छिद्मरोति, मग्न भावेतीति ? न हेव वत्तव्वे ।
पे० ।

*अतीत जाण अत्थि, न च तेन जाणेन जाणकरणीय करोतीति ? आमन्ता ।

5 पञ्चुप्पन्न जाण अत्थि, न च तेन जाणेन जाणकरणीय करोतीति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

अतीत जाण अत्थि, न च तेन जाणेन दुक्ख परिजानाति, समुदय पजहति, निरोध सच्छिद्मरोति, मग्न भावेतीति ? आमन्ता ।

10 पञ्चुप्पन्न जाण अत्थि, न च तेन जाणेन दुक्ख परिजानाति, समुदय पजहति, निरोध सच्छिद्मरोति, मग्न भावेतीति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

*अनागत जाण अत्थि, न च तेन जाणेन जाणकरणीय करोतीति ? आमन्ता ।

15 पञ्चुप्पन्न जाण अत्थि, न च तेन जाणेन जाणकरणीय करोतीति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

B 106 अनागत जाण अत्थि, न च तेन जाणेन दुक्ख परिजानाति, समुदय पजहति, निरोध सच्छिद्मरोति, मग्न भावेतीति ? आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्न जाण अत्थि, न च तेन जाणेन दुक्ख परिजानाति, समुदय पजहति, निरोध सच्छिद्मरोति, मग्न भावेतीति ? न हेव
20 वत्तव्वे । पे० ।

६५. अरहन्तादिकथा

२६१ *अरहत्तो अतीतो गगो अत्थीति ? आमन्ता ।

अरहा तेन रागेन सरागोति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

अरहत्तो अतीतो दोसो अत्थीति ? आमन्ता ।

अरहा तेन दोसेन भदोसोति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

25 अरहत्तो अतीतो मोहो अत्थीति ? आमन्ता ।

अरहा तेन मोहेन समोहोति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

अरहत्तो अतीतो मानो अत्थीति ? आमन्ता ।

अरहा तेन मानेन समानो^१ ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अरहतो अतीता दिट्ठि अत्थी ति ? आमन्ता ।

अरहा ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अरहतो अतीता विचिकिच्छा अत्थी ति ? आमन्ता ।

अरहा ताय विचिकिच्छाय सविचिकिच्छो ति ? न हेवं वत्तव्वे । 5

... पे०... ।

अरहतो अतीतं थिनं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अरहा तेन थिनेन सथिनो^१ ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अरहतो अतीतं उद्धच्चं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अरहा तेन उद्धच्चेन सउद्धतो^२ ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 10

अरहतो अतीतं अहिरिकं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अरहा तेन अहिरिकेन सअहिरिको ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

अरहतो अतीतं अनोत्तप्पं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अरहा तेन अनोत्तप्पेन सअनोत्तप्पी ति ? न हेवं वत्तव्वे । 15

... पे०... ।

*अनागामिस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थी ति ? आमन्ता ।

R. 133

अनागामी ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

अनागामिस्स अतीता विचिकिच्छा अत्थि ... अतीतो सीलव्वत- 20

परामासो अत्थि ... अतीतो अणुसहगतो कामरागो अत्थि ... अतीतो

अणुसहगतो व्यापादो अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागामी तेन व्यापादेन व्यापन्नचित्तो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

*सकदागामिस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थी ति ? आमन्ता । 25

सकदागामी ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

B 107

सकदागामिस्स अतीता विचिकिच्छा अत्थि ... अतीतो
सीलव्रतपरामासो अत्थि ... अतीतो ओळारिको कामरागो अत्थि ...
अतीतो ओळारिको व्यापादो अत्थी ति ? आमन्ता ।

सकदागामी तेन व्यापादेन व्यापन्नचित्तो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
5 ... पे०... ।

*सोतापन्नस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थी ति ? आमन्ता ।
सोतापन्नो ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
...पे०... ।

सोतापन्नस्स अतीता विचिकिच्छा अत्थि ... अतीतो सीलव्रत-
10 परामासो अत्थि ... अतीतो अपायगमनीयो रागो अत्थि ... अतीतो
अपायगमनीयो दोसो अत्थि ... अतीतो अपायगमनीयो मोहो अत्थी
ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नो तेन मोहेन रामोहो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ...पे०... ।
२६२. *पुयुज्जनस्स अतीतो रागो अत्थि, पुयुज्जनो तेन रागेन
15 सरागो ति ? आमन्ता ।

अरहतो अतीतो रागो अत्थि, अरहा तेन रागेन सरागो ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ...पे०... ।

पुयुज्जनस्स अतीतो दोसो अत्थि ... पे०... अतीतं अनोत्तप्पं
अत्थि पुयुज्जनो तेन अनोत्तप्पेन अनोत्तप्पी ति ? आमन्ता ।

20 अरहतो अतीतं अनोत्तप्पं अत्थि, अरहा तेन अनोत्तप्पेन
R. 134 अनोत्तप्पी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ...पे०... ।

*पुयुज्जनस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, पुयुज्जनो ताय दिट्ठिया
सदिट्ठिको ति ? आमन्ता ।

अनागामिस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, अनागामी ताय
25 दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेवं वत्तव्वे । ...पे०... ।

पुयुज्जनस्स अतीता विचिकिच्छा अत्थि ... पे०... अतीतो
अणुसहगतो व्यापादो अत्थि, पुयुज्जनो तेन व्यापादेन व्यापन्नचित्तो
ति ? आमन्ता ।

अनागामिस्स अतीतो अणुसहगतो व्यापादो अत्थि, अनागामी
30 तेन व्यापादेन व्यापन्नचित्तो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ...पे०... ।

*पुथुज्जनस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, पुथुज्जनो ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? आमन्ता ।

सकदागामिस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, सकदागामी ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

पुथुज्जनस्स अतीता विचिकिच्छा अत्थि ... अतीतो ओळारिको 5 व्यापादो अत्थि, पुथुज्जनो तेन व्यापादेन व्यापन्नचित्तो ति ? आमन्ता ।

सकदागामिस्स अतीतो ओळारिको व्यापादो अत्थि, सकदागामी तेन व्यापादेन व्यापन्नचित्तो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*पुथुज्जनस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, पुथुज्जनो ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? आमन्ता ।

B. 108

10

सोतापन्नस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, सोतापन्नो ताय दिट्ठिया, सदिट्ठिको ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

पुथुज्जनस्स अतीता विचिकिच्छा अत्थि .. पे०... अतीतो अपायगमनीयो मोहो अत्थि, पुथुज्जनो तेन मोहेन समोहो ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नस्स अतीतो अपायगमनीयो मोहो अत्थि, सोतापन्नो 15 तेन मोहेन समोहो ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नस्स अतीतो अपायगमनीयो मोहो अत्थि, सोतापन्नो तेन मोहेन समोहो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 135

*अरहतो अतीतो रागो अत्थि, न च अरहा तेन रागेन सरागो ति ? आमन्ता ।

20

पुथुज्जनस्स अतीतो रागो अत्थि, न च पुथुज्जनो तेन रागेन सरागो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अरहतो अतीतो दोसो अत्थि ... पे०... अतीतं अनोत्तप्यं अत्थि, न च अरहा तेन अनोत्तप्येन अनोत्तप्पी ति ? आमन्ता ।

पुथुज्जनस्स अतीतं अनोत्तप्यं अत्थि, न च पुथुज्जनो तेन 25 अनोत्तप्येन अनोत्तप्पी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अनागामिस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, न च अनागामी ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? आमन्ता ।

पुथुज्जनस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, न च पुथुज्जनो ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

30

अनागामिस्स अतीता विचिकिच्छा अत्थि ... पे०... अतीतो
अणुसहगतो व्यापादो अत्थि, न च अनागामी तेन व्यापादेन व्यापन्नचित्तो
ति ? आमन्ता ।

पुथुज्जनस्स अतीतो अणुसहगतो व्यापादो अत्थि, न च
5 पुथुज्जनो तेन व्यापादेन व्यापन्नचित्तो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*सकदागामिस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, न च सकदागामी
ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? आमन्ता ।

पुथुज्जनस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, न च पुथुज्जनो ताय
10 दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सकदागामिस्स अतीता विचिकिच्छा अत्थि ... पे०... अतीतो
ओळारिको व्यापादो अत्थि, न च सकदागामी तेन व्यापादेन व्यापन्नचित्तो
ति ? आमन्ता ।

पुथुज्जनस्स अतीतो ओळारिको व्यापादो अत्थि, न च पुथुज्जनो
R. 136 15 तेन व्यापादेन व्यापन्नचित्तो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सोतापन्नस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, न च सोतापन्नो ताय
दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? आमन्ता ।

B. 109 पुथुज्जनस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, न च पुथुज्जनो ताय
दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20 सोतापन्नस्स अतीता विचिकिच्छा अत्थि ... पे०... अतीतो
अपायगमनीयो मोहो अत्थि, न च सोतापन्नो तेन मोहेन समोहो ति ?
आमन्ता ।

पुथुज्जनस्स अतीतो अपायगमनीयो मोहो अत्थि, न च पुथुज्जनो
तेन मोहेन समोहो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१.६. अतीतहत्यादिकथा

२६३. *अतीता हत्या अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतेसु हत्येसु सति आदाननिकस्वेषनं पञ्जायती ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अतीता पादा अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतेषु पादेषु सति अभिवक्त्रमपटिवक्त्रमो पञ्चायती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अतीता पव्वा अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतेषु पव्वेषु सति समिञ्जनपसारणं पञ्चायती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

5

अतीतो कुच्छि अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतस्मि कुच्छिस्मि सति जिघच्छा पिपासा पञ्चायती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अतीतो कायो अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतो कायो पग्गहनिग्गहपगो^१ छेदनभेदनुपगो^१ काकेहि 10
गिज्जेहि कुललेहि साधारणो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अतीते काये विसं कमेय्य, सत्थं कमेय्य, अग्नि कमेय्या ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 137

लब्भा अतीतो कायो अद्दुबन्धनेन^२ वन्धितुं, रज्जुबन्धनेन
वन्धितुं, सङ्गलिकबन्धनेन वन्धितुं, गामबन्धनेन वन्धितुं, निगमबन्धनेन 15
वन्धितुं, नगरबन्धनेन वन्धितुं, जनपदबन्धनेन वन्धितुं, कण्ठपञ्चमेहि
बन्धनेहि वन्धितुं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अतीतो आपो अत्थी ति ? आमन्ता ।

तेन आपेन आपकरणीयं करोती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

20

अतीतो तेजो अत्थी ति ? आमन्ता ।

तेन तेजेन तेजकरणीयं करोती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

अतीतो वायो अत्थी ति ? आमन्ता ।

तेन वायेन वायकरणीयं करोती ति ? न हेवं वत्तव्वे । 25
... पे०... ।

§ ७. अतीतकखन्धादिसमोधानकथा

२६४. *अतीतो रूपकखन्धो अत्थि, अनागतो रूपकखन्धो अत्थि,
पञ्चुप्पन्नो रूपकखन्धो अत्थी ति ? आमन्ता ।

१-१. पग्गहनिग्गहपगो छेदनभेदनुपगो - ती०, स्पा०, रो० । २. अद्दुबन्धनेन - रो० ।

B. 110

तयो रूपकखन्वा ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

अतीता पञ्चकखन्वा अत्थि, अनागता पञ्चकखन्वा अत्थि,
पञ्चुप्पन्ना पञ्चकखन्वा अत्थी ति ? आमन्ता ।

पन्नरसकखन्वा ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

5 *अतीतं चकखायतनं अत्थि, अनागतं चकखायतनं अत्थि, पञ्चुप्पन्नं
चकखायतनं अत्थी ति ? आमन्ता ।

तीणि चकखायतनानी ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

R. 138

अतीतानि द्वादसायतनानि अत्थि, अनागतानि द्वादसायतनानि
अत्थि, पञ्चुप्पन्नानि द्वादसायतनानि अत्थी ति ? आमन्ता ।

10 छत्तिसायतनानी ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

*अतीता चक्खुधातु अत्थि, अनागता चक्खुधातु अत्थि, पञ्चुप्पन्ना
चक्खुधातु अत्थी ति ? आमन्ता ।

तिस्सो चक्खुधातुयो ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

अतीता अट्टारस धातुयो अत्थि, अनागता अट्टारस धातुयो
15 अत्थि, पञ्चुप्पन्ना अट्टारस धातुयो अत्थी ति ? आमन्ता ।

चतुपञ्चास धातुयो ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

*अतीतं चक्खुन्द्रियं अत्थि, अनागतं चक्खुन्द्रियं अत्थि, पञ्चुप्पन्नं
चक्खुन्द्रियं अत्थी ति ? आमन्ता ।

तीणि चक्खुन्द्रियानी ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

20 अतीतानि वावीसत्तिन्द्रियानि अत्थि, अनागतानि वावी-
सत्तिन्द्रियानि अत्थि, पञ्चुप्पन्नानि वावीसत्तिन्द्रियानि अत्थी ति ?
आमन्ता ।

छसट्ठिन्द्रियानी ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

*अतीतो राजा चक्कवत्ती अत्थि, अनागतो राजा चक्कवत्ती
25 अत्थि, पञ्चुप्पन्नो राजा चक्कवत्ती अत्थी ति ? आमन्ता ।

तिण्णन्नं^१ राजूनं^२ चक्कवत्तीनं सम्मुखीभावो होती ति ? न
हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

१ चक्कवत्ति - मी०, स्या०, एवमुपरि पि । २. तिण्ण - स्या० । ३. राजान -
रो० ।

*अतीतो सम्मासम्बुद्धो अत्थि, अनागतो सम्मासम्बुद्धो अत्थि, पञ्चुप्पन्नो सम्मासम्बुद्धो अत्थी ति ? आमन्ता ।

तिण्णन्नं सम्मासम्बुद्धानं सम्मुखीभावो होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे ०... ।

§ ८. पदसोधनं

२६५. *अतीतं अत्थी ति ? आमन्ता ।

5 R. 139

अत्थि अतीतं ति ? अत्थि सिया अतीतं, सिया न्वातीतं ति ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि अतीतं अत्थि, अत्थि सिया अतीतं, सिया न्वातीतं, तेनातीतं न्वातीतं, न्वातीतं अतीतं ति । यं तत्थ वदेसि — “वत्तव्वे खो — ‘अतीतं अत्थि अत्थि सिया अतीतं, सिया न्वातीतं, तेनातीतं न्वातीतं, न्वातीतं अतीतं’” ति मिच्छा ।

B, 111

10

नो चे पन अतीतं न्वातीतं न्वातीतं अतीतं ति, नो च वत रे वत्तव्वे — “अतीतं अत्थि अत्थि सिया अतीतं, सिया न्वातीतं” ति । यं तत्थ वदेसि — “वत्तव्वे खो — ‘अतीतं अत्थि अत्थि सिया अतीतं, सिया न्वातीतं, तेनातीतं न्वातीतं, न्वातीतं अतीतं’” ति मिच्छा ।

*अनागतं अत्थी ति ? आमन्ता ।

15

अत्थि अनागतं ति ? अत्थि सिया अनागतं, सिया न्वानागतं ति ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि अनागतं अत्थि अत्थि सिया अनागतं सिया न्वानागतं, तेनानागतं न्वानागतं, न्वानागतं अनागतं ति । यं तत्थ वदेसि — “वत्तव्वे खो — ‘अनागतं अत्थि अत्थि सिया अनागतं, सिया न्वानागतं, तेनानागतं न्वानागतं, न्वानागतं अनागतं’” ति मिच्छा ।

20

नो चे पनानागतं न्वानागतं न्वानागतं अनागतं ति, नो च वत रे वत्तव्वे — “अनागतं अत्थि अत्थि सिया अनागतं, सिया न्वानागतं” ति । यं तत्थ वदेसि — “वत्तव्वे खो — ‘अनागतं अत्थि अत्थि सिया अनागतं, सिया न्वानागतं, तेनानागतं न्वानागतं, न्वानागतं अनागतं’” ति मिच्छा ।

25

पञ्चुप्पन्नं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अत्थि पच्चुप्पन्नं ति ? अत्थि सिया पच्चुप्पन्नं, सिया नो पच्चुप्पन्नं ति ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि पच्चुप्पन्नं अत्थि अत्थि सिया पच्चुप्पन्नं, सिया नो पच्चुप्पन्नं, तेन पच्चुप्पन्नं, नो पच्चुप्पन्नं, नो पच्चुप्पन्नं
5 पच्चुप्पन्नं ति । यं तत्थ वदेसि — “वत्तव्वे खो — ‘पच्चुप्पन्नं अत्थि अत्थि सिया पच्चुप्पन्नं, सिया नो पच्चुप्पन्नं, तेन पच्चुप्पन्नं नो पच्चुप्पन्नं, नो पच्चुप्पन्नं पच्चुप्पन्नं’” ति मिच्छा ।

R. 140 नो चे पन पच्चुप्पन्नं नो पच्चुप्पन्नं, नो पच्चुप्पन्नं पच्चुप्पन्नं ति, नो च वत रे वत्तव्वे — “पच्चुप्पन्नं अत्थि अत्थि सिया पच्चुप्पन्नं,
10 सिया नो पच्चुप्पन्नं” ति । यं तत्थ वदेसि — “वत्तव्वे खो — ‘पच्चुप्पन्नं अत्थि अत्थि सिया पच्चुप्पन्नं, सिया नो पच्चुप्पन्नं, तेन पच्चुप्पन्नं नो पच्चुप्पन्नं, नो पच्चुप्पन्नं पच्चुप्पन्नं’” ति मिच्छा ।
B. 112

निब्बानं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अत्थि निब्बानं ति ? अत्थि सिया निब्बानं सिया नो
15 निब्बानं ति ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि निब्बानं अत्थि अत्थि सिया निब्बानं, सिया नो निब्बानं, तेन निब्बानं नो निब्बानं, नो निब्बानं निब्बानं ति । यं तत्थ वदेसि — “वत्तव्वे खो — ‘निब्बानं अत्थि अत्थि सिया निब्बानं, सिया नो निब्बानं, तेन निब्बानं नो निब्बानं, नो निब्बानं
20 निब्बानं’” ति मिच्छा ।

नो चे पन निब्बानं नो निब्बानं, नो निब्बानं निब्बानं ति, नो च वत रे वत्तव्वे — “निब्बानं अत्थि अत्थि सिया निब्बानं, सिया नो निब्बानं” ति । यं तत्थ वदेसि — “वत्तव्वे खो — ‘निब्बानं अत्थि अत्थि सिया निब्बानं, सिया नो निब्बानं, तेन निब्बानं नो निब्बानं, नो निब्बानं
25 निब्बानं’” ति मिच्छा ।

§ ६. सुत्तसाधनं

२६६. नि वत्तव्वं — “अतीतं अत्थि, अनागतं अत्थी” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “यं किञ्चि, भिक्खवे, रूपं अतीतानागत-
पञ्चुप्पन्नं अज्झत्तं वा वहिद्धा वा ओळारिकं वा सुखुमं वा हीनं वा पणीतं
वा यं दूरे सन्तिके वा — अयं वुच्चति रूपक्खन्धो । या काचि वेदना ...
या काचि सज्झा ... ये केचि सङ्खारा ... यं किञ्चि विज्झाणं अतीता-
नागतपञ्चुप्पन्नं अज्झत्तं वा वहिद्धा वा ओळारिकं वा सुखुमं वा हीनं 5
वा पणीतं वा यं दूरे सन्तिके वा — अयं वुच्चति विज्झाणक्खन्धो” ति ।
अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अतीतं अत्थि, अनागतं अत्थी ति ।

*अतीतं अत्थि, अनागतं अत्थी ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “तयोमे, भिक्खवे, निरुत्तिपथा अधिदचन- 10 R. 141
पथा पज्जात्तिपथा असङ्किण्णा असङ्किण्णपुव्वा न सङ्कियन्ति न सङ्कि-
यिस्सन्ति अप्पट्ठिकुट्टा समणेहि ब्राह्मणेहि विज्झूहि । कतमे तयो ?
यं, भिक्खवे, रूपं अतीतं निरुद्धं विगतं विपरिणतं ‘अहोसी’ ति तस्स
सङ्खा, ‘अहोसी’ ति तस्स समज्झा, ‘अहोसी’ ति तस्स पज्जात्ति; न
तस्स सङ्खा ‘अत्थी’ ति, न तस्स सङ्खा ‘भविस्सती’ ति । या वेदना 15
... पे०... या सज्झा ... ये सङ्खारा ... यं विज्झाणं अतीतं निरुद्धं विगतं
विपरिणतं ‘अहोसी’ ति तस्स सङ्खा, ‘अहोसी’ ति तस्स समज्झा,
‘अहोसी’ ति तस्स पज्जात्ति; न तस्स सङ्खा ‘अत्थी’ ति, न तस्स सङ्खा
‘भविस्सती’ ति ।

B. 113

“यं, भिक्खवे, रूपं अजातं अपातुभूतं ‘भविस्सती’ ति तस्स 20
सङ्खा, ‘भविस्सती’ ति तस्स समज्झा, ‘भविस्सती’ ति तस्स पज्जात्ति;
न तस्स सङ्खा ‘अत्थी’ ति, न तस्स सङ्खा ‘अहोसी’ ति । या वेदना ... पे०...
या सज्झा ... ये सङ्खारा ... यं विज्झाणं अजातं अपातुभूतं ‘भविस्सती’
ति तस्स सङ्खा, ‘भविस्सती’ ति तस्स समज्झा, ‘भविस्सती’ ति तस्स
पज्जात्ति; न तस्स सङ्खा ‘अत्थी’ ति, न तस्स सङ्खा ‘अहोसी’ ति । 25

“यं, भिक्खवे, रूपं जातं पातुभूतं ‘अत्थी’ ति तस्स सङ्खा, ‘अत्थी’
ति तस्स समज्झा, ‘अत्थी’ ति तस्स पज्जात्ति; न तस्स सङ्खा ‘अहोसी’
ति, न तस्स सङ्खा ‘भविस्सती’ ति । या वेदना ... पे०... या सज्झा ...

- ये सङ्ख्या ... यं विज्ज्ञाणं जातं पातुभूतं 'अत्यो' ति तस्स सङ्ख्या, 'अत्यो' ति तस्स समज्ज्ञा, 'अत्यो' ति तस्स पज्ज्ञाति; न तस्स सङ्ख्या 'अहोसी' ति, न तस्स सङ्ख्या 'भविस्सती' ति । इमे खो, भिक्खवे, तयो निरुत्तिपया अधिवचनपया पज्ज्ञातिपया असङ्खिण्णा असङ्खिण्णपुव्वा न सङ्खियन्ति^१
- 5 न सङ्खियिस्सन्ति^२ अप्पटिकुट्ठा समणेहि ब्राह्मणेहि विज्जूहि ।

"ये पि ते, भिक्खवे, अहेसुं उक्कला^३ वस्सभज्जा^३ अहेतुकवादा अकिरियवादा नत्थिकवादा, ते पिमे तयो निरुत्तिपये अधिवचनपये पज्ज्ञातिपये न गरहितव्वं न पटिकोसितव्वं अमज्जिंसु । तं किस्स हेतु ? निन्दाव्यारोसउपारम्भमया^४" ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ?

10 आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं — "अतीतं अत्थि, अनागतं अत्यो" ति ।

R. 142

*अतीतं अत्यो ति ? आमन्ता ।

- ननु आयस्मा फग्गुनो^५ भगवन्तं एतद्वोच — "अत्थि नु खो तं, भन्ते, चक्खुं येन चक्खुना अतीते बुद्धे परिनिव्वुते छिन्नपपञ्चे छिन्नवट्टुमे
- 15 परियादिण्णवट्ठे^६ सब्बदुक्खवीतिवत्ते पज्जापयमानो पज्जापेय्या" ति ।
- अत्थि नु खो सा, भन्ते, जिह्वा ... पे०... अत्थि नु खो सो, भन्ते, मनो येन मनेन अतीते बुद्धे परिनिव्वुते छिन्नपपञ्चे छिन्नवट्टुमे परियादिण्णवट्ठे सब्बदुक्खवीतिवत्ते पज्जापयमानो पज्जापेय्या" ति ।

B. 114

- "नत्थि खो तं, फग्गुन, चक्खुं येन चक्खुना अतीते बुद्धे परिनिव्वुते
- 20 छिन्नपपञ्चे छिन्नवट्टुमे परियादिण्णवट्ठे सब्बदुक्खवीतिवत्ते पज्जापयमानो पज्जापेय्य । नत्थि खो सा, फग्गुन, जिह्वा ... पे०... नत्थि नु खो सो, फग्गुन, मनो येन मनेन अतीते बुद्धे परिनिव्वुते छिन्नपपञ्चे छिन्नवट्टुमे परियादिण्णवट्ठे सब्बदुक्खवीतिवत्ते पज्जापयमानो पज्जापेय्या" ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

- 25 तेन हि न वत्तव्वं — "अतीतं अत्थो" ति ।

*अतीतं अत्यो ति ? आमन्ता ।

१ सङ्खीयन्ति — रो० । २. सङ्खीयिस्सन्ति — सी०, रो० । ३-३. उक्कलावस्सज्जा — सी० । ४. निन्दाव्यारोमना-उपारम्भमया — सी०, स्या०, रो० । ५. फग्गुनो — सी०, स्या० रा०, एवमुपरि पि । ६. परियादिनवट्ठे — स्या० । ७-७. पज्जापेय्य — स्या० ।

ननु आर्यस्मा नन्दको एतदवोच - “अहु पुब्बे लोभो तदहु अकुसलं, सो एतरहि नत्थि, इच्छेतं कुसलं । अहु पुब्बे दोसो ... अहु पुब्बे मोहो, तदहु अकुसलं, सो एतरहि नत्थि, इच्छेतं कुसलं” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं - “अतीतं अत्थी” ति ।

5

न वत्तव्वं - “अनागतं अत्थी” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “कवल्लीकारे” चे, भिक्खवे, आहारे अत्थि रागो, अत्थि नन्दी^१, अत्थि तण्हा ; पतिट्ठितं तत्थ विज्झाणं विरूढ्हं । यत्थ पतिट्ठितं विज्झाणं विरूढ्हं, अत्थि तत्थ नामरूपस्स अवक्कन्ति । यत्थ अत्थि नामरूपस्स अवक्कन्ति, अत्थि तत्थ सङ्खारानं वुद्धि । यत्थ अत्थि सङ्खारानं वुद्धि^२, अत्थि तत्थ आर्यति पुनब्भवाभिनिव्वत्ति । यत्थ अत्थि आर्यति पुनब्भवाभिनिव्वत्ति, अत्थि तत्थ आर्यति जातिजरामरणं । यत्थ अत्थि आर्यति जातिजरामरणं, ससोकं तं, भिक्खवे, सरजं सज्जपायासं ति वदामि ।

10 R 143

“फस्से चे, भिक्खवे, आहारे ... मनोसञ्चेतनाय चे, भिक्खवे, आहारे ... विज्झाणे चे, भिक्खवे, आहारे अत्थि रागो, अत्थि नन्दी ... पे०... सरजं सज्जपायासं ति वदामी” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

15

तेन हि^३ अनागतं अत्थी ति ।

*अनागतं अत्थी ति ? आमन्ता ।

20

ननु वुत्तं भगवता - “कवल्लीकारे चे, भिक्खवे, आहारे नत्थि रागो, नत्थि नन्दी, नत्थि तण्हा ; अप्पतिट्ठितं तत्थ विज्झाणं अविरूढ्हं । यत्थ विज्झाणं अप्पतिट्ठितं अविरूढ्हं, नत्थि तत्थ नामरूपस्स अवक्कन्ति । यत्थ नत्थि नामरूपस्स अवक्कन्ति, नत्थि तत्थ सङ्खारानं वुद्धि । यत्थ नत्थि सङ्खारानं वुद्धि, नत्थि तत्थ आर्यति पुनब्भवाभिनिव्वत्ति । यत्थ नत्थि आर्यति पुनब्भवाभिनिव्वत्ति, नत्थि तत्थ आर्यति जातिजरामरणं । यत्थ नत्थि आर्यति जातिजरामरणं, असोकं तं, भिक्खवे, अरजं अनुपायासं ति वदामि ।

25

B. 115

१. वयल्लिहारे - स्या० ; वयल्लिहारे - रो० । २. नन्दि - मी०, म्या०, रो० । ३. वुद्धि - स्या० ; वुद्धि - रो०, एवमुपरि पि । ४. हि न यत्तव्वे - स्या०, हि न यत्तव्वं - रो० । ५०-१८

“फस्ते चे, भिक्खवे, आहारे ... मनोसञ्चेतनाय चे, भिक्खवे,
आहारे ... विज्जाणे चे, भिक्खवे, आहारे नत्थि रागो, नत्थि नन्दी
... पे०... अरजं अनुपायासं ति वदामी” ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ?
आमन्ता ।

5 तेन हि न वत्तव्वं — “अनागतं अत्थी” ति ।

७. अतीतखन्धादिकथा

§ १. नमुत्तसाधनं

२६७. †अतीतं खन्धा ति ? आमन्ता ।

अतीतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अतीतं आयतनं ति ? आमन्ता ।

अतीतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

10 अतीतं धातू ति ? आमन्ता ।

अतीतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अतीतं खन्धा^१ धातु^१ आयतनं ति ? आमन्ता ।

अतीतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

†अनागतं खन्धा ति ? आमन्ता ।

15 अनागतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अनागतं आयतनं ति ? आमन्ता ।

अनागतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अनागतं धातू ति ? आमन्ता ।

अनागतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20 अनागतं खन्धा धातु आयतनं ति ? आमन्ता ।

अनागतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

†पच्चुप्पन्नं खन्धा पच्चुप्पन्नं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतं खन्धा अतीतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

पच्चुप्पन्न आयतनं पच्चुप्पन्नं अत्थी ति ? आमन्ता ।

25 अतीतं आयतनं अतीतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

पञ्चुप्पन्नं धातु पञ्चुप्पन्नं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतं धातु अतीतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

R. 145

पञ्चुप्पन्नं खन्धा धातु आयतनं पञ्चुप्पन्नं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतं खन्धा धातु आयतनं अतीतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

5

पञ्चुप्पन्नं खन्धा पञ्चुप्पन्नं अत्थी ति ? आमन्ता ।

B. 116

अनागतं खन्धा अनागतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

पञ्चुप्पन्नं आयतनं पञ्चुप्पन्नं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागतं आयतनं अनागतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

पञ्चुप्पन्नं धातु पञ्चुप्पन्नं अत्थी ति ? आमन्ता ।

10

अनागतं धातु अनागतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

पञ्चुप्पन्नं खन्धा धातु आयतनं पञ्चुप्पन्नं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागतं खन्धा धातु आयतनं अनागतं अत्थी ति ? न हेवं

वत्तब्ब । ... पे०... ।

अतीतं खन्धा अतीतं नत्थी ति ? आमन्ता ।

15

पञ्चुप्पन्नं खन्धा पञ्चुप्पन्नं नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

अतीतं आयतनं अतीतं नत्थी ति ? आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्नं आयतनं पञ्चुप्पन्नं नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

20

अतीतं धातु अतीतं नत्थी ति ? आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्नं धातु पञ्चुप्पन्नं नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अतीतं खन्धा धातु आयतनं अतीतं नत्थी ति ? आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्नं खन्धा धातु आयतनं पञ्चुप्पन्नं नत्थी ति ? न हेवं

वत्तब्बे । ... पे०... ।

R. 146

25

अनागतं खन्धा अनागतं नत्थी ति ? आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्नं खन्धा पञ्चुप्पन्नं नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अनागतं आयतनं ... पे०... अनागतं धातु ... पे०... अनागतं

खन्धा धातु आयतनं अनागतं नत्थी ति ? आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्नं खन्धा धातु आयतनं पञ्चुप्पन्नं नत्थी ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

30

अतीतं रूपं खन्धो ति ? आमन्ता ।

अतीतं रूपं अत्यी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अतीतं रूपं आयतनं ति ? आमन्ता ।

अतीतं रूपं अत्यी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

5 अतीतं रूपं धातु ति ? आमन्ता ।

अतीतं रूपं अत्यी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अतीतं रूपं खन्वा धातु आयतनं ति ? आमन्ता ।

अतीतं रूपं अत्यी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अनागतं रूपं खन्धो ति ? आमन्ता ।

R. 147 10 अनागतं रूपं अत्यी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अनागतं रूपं आयतनं ... पे०... अनागतं रूपं धातु ... पे०...

अनागतं रूपं खन्वा धातु आयतनं ति ? आमन्ता ।

अनागतं रूपं अत्यी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

पिच्चुप्पन्नं रूपं खन्धो पिच्चुप्पन्नं रूपं अत्यी ति ? आमन्ता ।

15 अतीतं रूपं खन्धो अतीतं रूपं अत्यी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

पिच्चुप्पन्नं रूपं आयतनं ... पे०... पिच्चुप्पन्नं रूपं धातु ... पे०...

पिच्चुप्पन्नं रूपं खन्वा धातु आयतनं पिच्चुप्पन्नं रूपं अत्यी ति ? आमन्ता ।

20 अतीतं रूपं खन्वा धातु आयतनं अतीतं रूपं अत्यी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B 117 पिच्चुप्पन्नं रूपं खन्धो पिच्चुप्पन्नं रूपं अत्यी ति ? आमन्ता ।

अनागतं रूपं खन्धो अनागतं रूपं अत्यी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

पिच्चुप्पन्नं रूपं आयतनं ... पे०... पिच्चुप्पन्नं रूपं धातु ... पे०...

25 पिच्चुप्पन्नं रूपं खन्वा धातु आयतनं पिच्चुप्पन्नं रूपं अत्यी ति ? आमन्ता ।

अनागतं रूपं खन्वा आयतनं अनागतं रूपं अत्यी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 148 अतीतं रूपं खन्धो अतीतं रूपं नत्यी ति ? आमन्ता ।

पिच्चुप्पन्नं रूपं खन्धो पिच्चुप्पन्नं रूपं नत्यी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

30 ... पे०... ।

अतीतं रूपं आयतनं ... पे०... अतीतं रूपं धातु ... पे०... अतीतं रूपं खन्धा धातु आयतनं अतीतं रूपं नत्थी ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं रूपं खन्धा धातु आयतनं पच्चुप्पन्नं रूपं नत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अनागतं रूपं खन्धो अनागतं रूपं नत्थी ति ? आमन्ता । 5

पच्चुप्पन्नं रूपं खन्धो पच्चुप्पन्नं रूपं नत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अनागतं रूपं आयतनं ... पे०... अनागतं रूपं धातु ... पे०... अनागतं रूपं खन्धा धातु आयतनं अनागतं रूपं नत्थी ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं रूपं खन्धा धातु आयतनं पच्चुप्पन्नं रूपं नत्थी ति ? 10 न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अतीता वेदना ... अतीता सञ्ज्ञा ... अतीता सङ्गारा ... अतीतं विञ्ज्ञाणं खन्धो ति ? आमन्ता ।

अतीतं विञ्ज्ञाणं अत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अतीतं विञ्ज्ञाणं आयतनं ... पे०... अतीतं विञ्ज्ञाणं धातु 15 ... पे०... अतीतं विञ्ज्ञाणं खन्धा धातु आयतनं ति ? आमन्ता ।

अतीतं विञ्ज्ञाणं अत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अनागतं विञ्ज्ञाणं खन्धो ति ? आमन्ता ।

अनागतं विञ्ज्ञाणं अत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे ... पे०... ।

अनागतं विञ्ज्ञाणं आयतनं ... पे०... अनागतं विञ्ज्ञाणं धातु 20 ... पे०... अनागतं विञ्ज्ञाणं खन्धा धातु आयतनं ति ? आमन्ता ।

अनागतं विञ्ज्ञाणं अत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 149

पच्चुप्पन्नं विञ्ज्ञाणं खन्धो पच्चुप्पन्नं विञ्ज्ञाणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतं विञ्ज्ञाणं खन्धो अतीतं विञ्ज्ञाणं अत्थी ति ? न हेवं 25 वत्तव्वे । ... पे०... ।

पच्चुप्पन्नं विञ्ज्ञाणं आयतनं ... पे०... पच्चुप्पन्नं विञ्ज्ञाणं धातु ... पे०... पच्चुप्पन्नं विञ्ज्ञाणं खन्धा धातु आयतनं पच्चुप्पन्नं विञ्ज्ञाणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतं विञ्ज्ञाणं खन्धा धातु आयतनं अतीतं विञ्ज्ञाणं अत्थी 30 ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

३. 118

पञ्चुप्पन्नं विज्झाणं खन्वो पञ्चुप्पन्नं विज्झाणं अत्थी ति ?
आमन्ता ।

अनागतं विज्झाणं खन्वो अनागतं विज्झाणं अत्थी ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

५ पञ्चुप्पन्नं विज्झाणं आयतनं ... पे०... पञ्चुप्पन्नं विज्झाणं
धातु ... पे०... पञ्चुप्पन्नं विज्झाणं खन्वा धातु आयतनं पञ्चुप्पन्नं
विज्झाणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागतं विज्झाणं खन्वा धातु आयतनं अनागतं विज्झाणं
अत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१० अतीतं विज्झाणं खन्वो अतीतं विज्झाणं नत्थी ति ?
आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्नं विज्झाणं खन्वो पञ्चुप्पन्नं विज्झाणं नत्थी ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे० ... ।

अतीतं विज्झाणं आयतनं ... पे०... अतीतं विज्झाणं धातु
१५ ... पे०... अतीतं विज्झाणं खन्वा धातु आयतनं अतीतं विज्झाणं नत्थी
ति ? आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्नं विज्झाणं खन्वा धातु आयतनं पञ्चुप्पन्नं विज्झाणं
नत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अनागतं विज्झाणं खन्वो अनागतं विज्झाणं नत्थी ति ?
२० आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्नं विज्झाणं खन्वो पञ्चुप्पन्नं विज्झाणं नत्थी ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अनागतं विज्झाणं आयतनं ... पे०... अनागतं विज्झाणं धातु
... पे०... अनागतं विज्झाणं खन्वा धातु आयतनं अनागतं विज्झाणं
२५ नत्थी ति ? आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्नं विज्झाणं खन्वा धातु आयतनं पञ्चुप्पन्नं विज्झाणं
नत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । .. पे० .. ।

१ २. सुत्तसाधनं

२६८. *न वत्तव्वं—“अतीतानागता खन्वा धातु आयतनं
नत्थि चेते” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता —“तयोमे, भिक्खवे, निरुत्तिपथा अधि-
वचनपथा पञ्जस्ति ... पे०... विञ्जूही ति ... पे०...” । अत्येव सुत्तन्तो
ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं —“अतीतानागता खन्धा धातु आयतनं
नत्थि चेते” ति ।

5

अतीतानागता खन्धा धातु आयतनं नत्थि चेते ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता —“यं किञ्चि, भिक्खवे, रूपं अतीता-
नागतपच्चुप्पन्नं अज्झत्तं वा वहिद्धा वा ओळारिकं वा सुखुमं वा हीनं वा
पणीतं वा यं दूरे सन्तिके वा, अयं वुच्चति रूपखन्धो । या काचि
वेदना ... या काचि सञ्जा ... ये केचि सङ्खारा ... यं किञ्चि विञ्जाणं
अतीतानागतपच्चुप्पन्नं ... पे०... अयं वुच्चति विञ्जाणखन्धो” ति ।
अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

R. 151

तेन हि न वत्तव्वं —“अतीतानागता खन्धा धातु आयतनं नत्थि
चेते” ति ।

८. एकच्चमत्थीतिकथा

§ १. अतीतादिकेकच्चकथा

२६६. *अतीतं अत्यी ति ? एकच्चं अत्थि, एकच्चं नत्थी ति । 15 B. 119

एकच्चं निरुद्धं, एकच्चं न निरुद्धं; एकच्चं विगतं, एकच्चं
अविगतं; एकच्चं अत्यङ्गतं, एकच्चं न अत्यङ्गतं; एकच्चं अव्यभत्यङ्गतं,
एकच्चं न अव्यभत्यङ्गतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अतीतं एकच्चं अत्थि, एकच्चं नत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीता अविपक्वविपाका धम्मा एकच्चे अत्थि, एकच्चे
नत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20

अतीतं एकच्चं अत्थि, एकच्चं नत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीता विपक्वविपाका धम्मा एकच्चे अत्थि, एकच्चे नत्थी
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अतीतं एकच्चं अत्थि, एकच्चं नत्थी ति ? आमन्ता ।

25

अतीता अविपाका धम्मा एकच्चे अत्थि एकच्चे नत्थी ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अतीतं एकच्चं अत्थि एकच्चं नत्थी ति ? आमन्ता ।

किं अत्थि किं नत्थी ति ? अतीता अविपक्कविपाका धम्मा -

5 ते अत्थि ; अतीता विपक्कविपाका धम्मा - ते नत्थी ति ।

R. 152

अतीता अविपक्कविपाका धम्मा - ते अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीता विपक्कविपाका धम्मा - ते अत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

अतीता अविपक्कविपाका धम्मा - ते अत्थी ति ? आमन्ता ।

10 अतीता अविपाका धम्मा - ते अत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

*अतीता विपक्कविपाका धम्मा - ते नत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीता अविपक्कविपाका धम्मा - ते नत्थी ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

15 *अतीता अविपाका^१ धम्मा - ते नत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीता^२ अविपक्कविपाका^३ धम्मा - ते नत्थी ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अतीता अविपक्कविपाका धम्मा - ते अत्थी ति ? आमन्ता ।

ननु अतीता अविपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा ति ? आमन्ता ।

20 हञ्चि अतीता अविपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा, नो च वत रे
वत्तव्वे - "अतीता अविपक्कविपाका धम्मा^४ - ते अत्थी" ति ।

R. 120

*अतीता अविपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा - ते अत्थी ति ?
आमन्ता ।

अतीता विपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा - ते अत्थी ति ? न हेवं
25 वत्तव्वे । ... पे०... ।

अतीता अविपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा - ते अत्थी ति ?
आमन्ता ।

अतीता अविपाका^५ धम्मा निरुद्धा - ते अत्थी ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

१. विपक्कविपाका - म्मा०, रो० । २. अविपाका - म्मा०, रो० । ३. धम्मा
निरुद्धा - म्मा० । ४. अविपक्कविपाका - म्मा०; विपक्कविपाका - रो० ।

*अतीता विपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा — ते नत्थी ति ?
आमन्ता ।

अतीता अविपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा — ते नत्थी ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अतीता अविपाका धम्मा निरुद्धा — ते नत्थी ति ? आमन्ता । 5

अतीता अविपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा — ते नत्थी ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अतीता अविपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा — ते अत्थी ति ?
आमन्ता ।

R. 153

अतीता विपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा — ते नत्थी ति ? 10
आमन्ता ।

अतीता एकदेसं विपक्कविपाका धम्मा एकदेसं अविपक्कविपाका
धम्मा निरुद्धा — ते एकच्चे अत्थि एकच्चे नत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

नि वत्तव्वं — “अतीता अविपक्कविपाका धम्मा — ते अत्थी” 15
ति ? आमन्ता ।

ननु अतीता अविपक्कविपाका धम्मा विपच्चिस्सन्ती ति ?
आमन्ता ।

हञ्चि अतीता अविपक्कविपाका धम्मा विपच्चिस्सन्ति, तेन
वत्त रे वत्तव्वे — “अतीता अविपक्कविपाका धम्मा — ते अत्थी” ति । 20

*अतीता अविपक्कविपाका धम्मा विपच्चिस्सन्ती ति कत्वा
ते अत्थी ति ? आमन्ता ।

विपच्चिस्सन्ती ति कत्वा पच्चुप्पन्ना ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

विपच्चिस्सन्ती ति कत्वा पच्चुप्पन्ना ति ? आमन्ता । 25

पच्चुप्पन्ना धम्मा निरुज्झिस्सन्ती ति कत्वा ते नत्थी ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

§ २. अनागतादिककथा

३००. अनागतं अत्थी ति ? एकच्चं अत्थि, एकच्चं नत्थी ति ।

एकच्चं जातं, एकच्चं अजातं; एकच्चं सज्जातं, एकच्चं
५०-१६

असञ्जातं; एकच्चं निव्वत्तं, एकच्चं अनिव्वत्तं; एकच्चं पातुभूतं,
एकच्चं अपातुभूतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अनागतं एकच्चं अत्थि, एकच्चं नत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागता उप्पादिनो घम्मा एकच्चे अत्थि, एकच्चे नत्थी ति ?

5 न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B 121

अनागतं एकच्चं अत्थि, एकच्चं नत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागता अनुप्पादिनो घम्मा एकच्चे अत्थि, एकच्चे नत्थी

R 154

ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे० .. ।

*अनागतं एकच्चं अत्थि, एकच्चं नत्थी ति ? आमन्ता ।

10 किं अत्थि, किं नत्थी ति ? अनागता उप्पादिनो घम्मा - ते
अत्थि; अनागता अनुप्पादिनो घम्मा - ते नत्थी ति ।

अनागता उप्पादिनो घम्मा - ते अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागता अनुप्पादिनो घम्मा - ते अत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

15

अनागता अनुप्पादिनो घम्मा - ते नत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागता उप्पादिनो घम्मा - ते नत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

*अनागता उप्पादिनो घम्मा - ते अत्थी ति ? आमन्ता ।

ननु अनागता उप्पादिनो घम्मा अजाता ति ? आमन्ता ।

20

हञ्चि अनागता उप्पादिनो घम्मा अजाता, नो च वत रे
वत्तव्वे - "अनागता उप्पादिनो घम्मा - ते अत्थी" ति ।

*अनागता उप्पादिनो घम्मा अजाता - ते अत्थी ति ?
आमन्ता ।

- अनागता अनुप्पादिनो घम्मा अजाता - ते अत्थी ति ? न हेवं
25 वत्तव्वे । ... पे०... ।

अनागता अनुप्पादिनो घम्मा अजाता - ते नत्थी ति ?
आमन्ता ।

अनागता उप्पादिनो घम्मा अजाता - ते नत्थी ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे० ।

30

न वत्तव्वं - "अनागता उप्पादिनो घम्मा - ते अत्थी" ति ?
आमन्ता ।

ननु अनागता उप्पादिनो धम्मा उप्पज्जिस्सन्ती ति ? आमन्ता ।

हज्च अनागता उप्पादिनो धम्मा उप्पज्जिस्सन्ति, तेन वत रे वत्तब्बे — “अनागता उप्पादिनो धम्मा — ते अत्थी” ति ।

*अनागता उप्पादिनो धम्मा उप्पज्जिस्सन्ती ति कत्वा ते अत्थी ति ? आमन्ता ।

६

उप्पज्जिस्सन्ती ति कत्वा पच्चुप्पन्ना ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

R. 155

... पे०... ।

उप्पज्जिस्सन्ती ति कत्वा पच्चुप्पन्ना ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्ना धम्मा निरुज्झिस्सन्ती ति कत्वा ते नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

10

६. सतिपट्टानकथा

३०१. *सब्बे धम्मा सतिपट्टाना ति ? आमन्ता ।

सब्बे धम्मा सति सतिन्द्रियं सतिबलं सम्मासति सतिसम्बोज्झङ्गो एकायनमगो खयगामी बोधगामी अपचयगामी अनासवा असंयोजनिया^१ अगन्थनिया अनोधनिया अयोगनिया अनोवरणिया अपरामट्ठा अनुपादानिया असङ्किलेसिका, सब्बे धम्मा बुद्धानुस्सति धम्मानुस्सति 15 सद्धानुस्सति सीलानुस्सति चागानुस्सति देवतानुस्सति आनापानस्सति^२ मरणानुस्सति कायगतासति उपसमानुस्सती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

B. 122

*सब्बे धम्मा सतिपट्टाना ति ? आमन्ता ।

चक्खायतनं सतिपट्टानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । 20

चक्खायतनं सतिपट्टानं ति ? आमन्ता ।

चक्खायतनं सति सतिन्द्रियं सतिबलं सम्मासति सतिसम्बोज्झङ्गो एकायनमगो खयगामी बोधगामी अपचयगामी अनासवं असंयोजनियं ... पे०... असङ्किलेसिकं, चक्खायतनं बुद्धानुस्सति धम्मानुस्सति सद्धानु- 25 स्सति सीलानुस्सति चागानुस्सति देवतानुस्सति आनापानस्सति मरणा- नुस्सति कायगतासति उपसमानुस्सती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

R. 156

१. अगन्थोत्थनिया — गी०, स्या० । २. आनापानन्या — गी०, स्या०, री० ।

सोत्तायतनं ... धानायतनं ... जिह्वायतनं ... कायायतनं ... रूपा-
यतनं ... सद्दायतनं ... गन्धायतनं ... रसायतनं ... फोट्टव्वायतनं ... रागो ...
दोसो ... मोहो ... मानो ... दिट्ठि ... विचिकिच्छा ... धीनं ... उद्वच्चं ...
अहिरिकं ... अनोत्तपं सतिपट्टानं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

५ अनोत्तपं सतिपट्टानं ति ? आमन्ता ।

अनोत्तपं सति सतिन्द्रियं सतिचलं सम्मासति ... पे०... काय-
गतासति उपसमानुस्सती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सति सतिपट्टाना, सा च सती ति ? आमन्ता ।

चक्खायतनं सतिपट्टानं, तं च सती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

१० ... पे०... ।

सति सतिपट्टाना, सा च सती ति ? आमन्ता ।

सोत्तायतनं ... पे०... कायायतनं ... रूपायतनं ... फोट्टव्वायतनं ...
रागो ... दोसो ... मोहो ... अनोत्तपं सतिपट्टानं, तं च सती ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१५ *चक्खायतनं सतिपट्टानं, तं च न सती ति ? आमन्ता ।

सति सतिपट्टाना, सा च न सती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सोत्तायतनं ... पे०... कायायतनं ... रूपायतनं ... फोट्टव्वायतनं ...
रागो ... दोसो ... मोहो ... अनोत्तपं सतिपट्टानं, तं च न सती ति ?

R. 157

आमन्ता ।

२० सति सतिपट्टाना, सा च न सती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

B. 123

३०२. १ न वत्तव्वं - "सव्वे धम्मा सतिपट्टाना" ति ?
आमन्ता ।

ननु सव्वे धम्मे आरब्भ सति सन्तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

२५ हच्चि सव्वे धम्मे आरब्भ सति सन्तिट्ठती ति, तेन वत रे
वत्तव्वे - "सव्वे धम्मा सतिपट्टाना" ति ।

*सव्वं धम्मं आरब्भ सति सन्तिट्ठती ति सव्वे धम्मा सतिपट्टाना
ति ? आमन्ता ।

सव्वं धम्मं आरब्भ फस्सो सन्तिट्ठती ति सव्वे धम्मा फस्सपट्टाना
३० ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सर्वं धम्मं आरब्धं सति सन्तिट्ठतीति सर्व्वे धम्मा सतिपट्टाना
ति ? आमन्ता ।

सर्व्वं धम्मं आरब्धं वेदना सन्तिट्ठति ... सञ्ज्ञा सन्तिट्ठति ...
चेतना सन्तिट्ठति ... चित्तं सन्तिट्ठतीति सर्व्वे धम्मा चित्तपट्टाना ति ?
न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

5

*सर्व्वे धम्मा सतिपट्टाना ति ? आमन्ता ।

सर्व्वे सत्ता उपट्ठितसत्तिनो सत्तिया समन्नागता सत्तिया समोहिता ;
सर्व्वेसं सत्तानं सति पच्चुपट्ठिता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

३०३. *सर्व्वे धम्मा सतिपट्टाना ति ? आमन्ता ।

ननु वृत्तं भगवता — “अमत्तं ते, भिक्खवे, न परिभुञ्जन्ति ये 10
कायगतासतिं न परिभुञ्जन्ति । अमत्तं ते, भिक्खवे, परिभुञ्जन्ति
ये कायगतासतिं परिभुञ्जन्ती” ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

सर्व्वे सत्ता कायगतासतिं परिभुञ्जन्ति पटिलभन्ति आसेवन्ति
भावेन्ति बहुलीकरेन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

R. 159

*सर्व्वे धम्मा सतिपट्टाना ति ? आमन्ता ।

15,

ननु वृत्तं भगवता — “एकायनो अयं, भिक्खवे, मग्गो सत्तानं
विसुद्धिया सोकपरिदेवानं” समत्तिकमाय दुक्खदोमनस्सानं अत्थङ्गमाय
ज्जायस्स अधिगमाय निव्वानस्स सच्छिक्किरियाय यदिदं चत्तारो सति-
पट्टाना” ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ?

सर्व्वे धम्मा एकायनमग्गो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । 20

*सर्व्वे धम्मा सतिपट्टाना ति ? आमन्ता ।

ननु वृत्तं भगवता — “रञ्जो, भिक्खवे, चक्कवत्तिस्स पातुभावा
सत्तन्नं रत्तनानं पातुभावो होति । कतमेसं सत्तन्नं ? चक्कवरत्तनस्स
पातुभावो होति, हत्थिरत्तनस्स पातुभावो होति, अस्सरत्तनस्स ... मणि-
रत्तनस्स ... इत्थिरत्तनस्स ... गहपतिरत्तनस्स ... परिणायकरत्तनस्स 25
पातुभावो होति । रञ्जो, भिक्खवे, चक्कवत्तिस्स पातुभावा इमेसं
सत्तन्नं रत्तनानं पातुभावो होति ।

B. 124

“तयागतस्स, भिक्खवे, पातुभावा अरहन्तो सम्मासम्बुद्धस्स
सत्तन्नं वोज्झरत्तनानं पातुभावो होति । कतमेसं सत्तन्नं ? सति-

- सम्बोज्झङ्गरतनस्स पातुभावो होति, धम्मविचयसम्बोज्झङ्गरतनस्स
पातुभावो होति, विरियसम्बोज्झङ्गरतनस्स पातुभावो होति, पीति-
सम्बोज्झङ्गरतनस्स पातुभावो होति, पस्सद्विसम्बोज्झङ्गरतनस्स
पातुभावो होति, समाधिसम्बोज्झङ्गरतनस्स पातुभावो होति, उपेक्खा-
5 सम्बोज्झङ्गरतनस्स पातुभावो होति । तथागतस्स, भिक्खवे, पातुभावा
अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स इमेसं सत्तन्त्रं वोज्झङ्गरतनानं पातुभावो होती”
ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तथागतस्स पातुभावा अरहतो^१ सम्मासम्बुद्धस्स सब्बे धम्मा^२
सतिसम्बोज्झङ्गरतना व^३ होन्ती” ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

R. 159 10

सब्बे धम्मा सतिपट्ठाना ति ? आमन्ता ।

सब्बे धम्मा सम्मप्पधाना ... इद्धिपादा ... इन्द्रिया ... बला ...
वोज्झङ्गा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१०. हेवत्थिकथा

३०४. *अतीतं अत्थी ति ? हेवत्थि, हेव नत्थी ति ।
सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।
15 सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।
अत्थट्ठो नत्थट्ठो, नत्थट्ठो अत्थट्ठो, अत्थिभावो नत्थिभावो,
नत्थिभावो अत्थिभावो, अत्थी ति वा नत्थी ति वा, नत्थी ति वा अत्थी
ति वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
... पे०... ।
20 *अनागतं अत्थी ति ? हेवत्थि, हेव नत्थी ति ।
सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।
सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।
अत्थट्ठो नत्थट्ठो, नत्थट्ठो अत्थट्ठो, अत्थिभावो नत्थिभावो,
नत्थिभावो अत्थिभावो, अत्थी ति वा नत्थी ति वा, नत्थी ति वा अत्थी
25 ति वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
... पे०... ।

१. टी० पोत्यके नत्थि । २. सी० पोत्यके नत्थि । ३. त्या० पोत्यके नत्थि ।
४. होति - सी० ।

*पच्चुप्पन्नं अत्थी ति ? हेवत्थि, हेव नत्थी ति ।

B. 125

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

R. 160

अत्थद्वो नत्थद्वो ... पे०... समे समभागे तज्जाते ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

5

३०५. *अतीतं हेवत्थि, हेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

किन्तत्थि, किन्ति नत्थी ति ? अतीतं अतीतं ति हेवत्थि, अतीतं अनागतं ति हेव नत्थि, अतीतं पच्चुप्पन्नं ति हेव नत्थी ति ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

10

अत्थद्वो नत्थद्वो, नत्थद्वो अत्थद्वो, अत्थिभावो नत्थिभावो, नत्थिभावो अत्थिभावो, अत्थी ति वा नत्थी ति वा, नत्थी ति वा अत्थी ति वा एसेसे एकद्वे समे समभागे तज्जाते ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अनागतं हेवत्थि, हेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

15

किन्तत्थि, किन्ति नत्थी ति ? अनागतं अनागतं ति हेवत्थि, अनागतं अतीतं ति हेव नत्थि, अनागतं पच्चुप्पन्नं ति हेव नत्थी ति ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

अत्थद्वो नत्थद्वो, नत्थद्वो अत्थद्वो ... पे०... समे समभागे तज्जाते ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20

*पच्चुप्पन्नं हेवत्थि, हेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

किन्तत्थि, किन्ति नत्थी ति ? पच्चुप्पन्नं पच्चुप्पन्नं ति हेवत्थि, पच्चुप्पन्नं अतीतं ति हेव नत्थि, पच्चुप्पन्नं अनागतं ति हेव नत्थी ति ।

R. 161

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

25

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

अत्थद्वो नत्थद्वो ... पे०... समे समभागे तज्जाते ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

न वत्तव्वं - "अतीतं हेवत्थि, हेव नत्थि; अनागतं हेवत्थि, हेव नत्थि; पच्चुप्पन्नं हेवत्थि, हेव नत्थी" ति ? आमन्ता ।

30

- सम्बोज्झङ्गरतनस्स पातुभावो होति, धम्मविचयसम्बोज्झङ्गरतनस्स
पातुभावो होति, विरियसम्बोज्झङ्गरतनस्स पातुभावो होति, पीति-
सम्बोज्झङ्गरतनस्स पातुभावो होति, पस्सद्विसम्बोज्झङ्गरतनस्स
पातुभावो होति, समाधिसम्बोज्झङ्गरतनस्स पातुभावो होति, उपेक्खा-
5 सम्बोज्झङ्गरतनस्स पातुभावो होति । तथागतस्स, भिक्खवे, पातुभावा
अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स इमेसं सत्तन्त्रं वोज्झङ्गरतनानं पातुभावो होती”
ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तथागतस्स पातुभावा अरहतो^१ सम्मासम्बुद्धस्स सव्वे धम्मा^२
सतिसम्बोज्झङ्गरतना व^३ होन्ती^४ ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 159 10

सव्वे धम्मा सतिपट्ठाना ति ? आमन्ता ।

सव्वे धम्मा सम्मपपधाना ... इद्धिपादा ... इन्द्रिया ... वला ...
वोज्झङ्गा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१०. हेवत्थिकथा

३०४. *अतीतं अत्थी ति ? हेवत्थि, हेव नत्थी ति ।
सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
15 सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।
अत्यट्ठो नत्थट्ठो, नत्थट्ठो अत्यट्ठो, अत्थिभावो नत्थिभावो,
नत्थिभावो अत्थिभावो, अत्थी ति वा नत्थी ति वा, नत्थी ति वा अत्थी
ति वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।
20 *अनागतं अत्थी ति ? हेवत्थि, हेव नत्थी ति ।
सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।
अत्यट्ठो नत्थट्ठो, नत्थट्ठो अत्यट्ठो, अत्थिभावो नत्थिभावो,
नत्थिभावो अत्थिभावो, अत्थी ति वा नत्थी ति वा, नत्थी ति वा अत्थी
25 ति वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

१. रो० पोत्यके नत्थि । २. सो० पोत्यके नत्थि । ३. स्या० पोत्यके नत्थि ।
४. होति - सी० ।

हेवत्थि । विज्झाणं रूपं ति हेव नत्थि ... विज्झाणं वेदना ति हेव नत्थि ... विज्झाणं सज्झा ति हेव नत्थि ... विज्झाणं सङ्खारा ति हेव नत्थी ति ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

5

R. 163

अत्थट्ठो नत्थट्ठो ... पे०... समे समभागे तज्जाते ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

न वत्तव्वं - "रूपं हेवत्थि, हेव नत्थी ति ; वेदना ... सज्झा ... सङ्खारा ... विज्झाणं हेवत्थि, हेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

रूपं वेदना ति हेवत्थि ... रूपं सज्झा ति हेवत्थि ... रूपं सङ्खारा ति हेवत्थि ... रूपं विज्झाणं ति हेवत्थि ... वेदना ... सज्झा ... सङ्खारा ... विज्झाणं रूपं ति हेवत्थि ... विज्झाणं वेदना ति हेवत्थि ... विज्झाणं सज्झा ति हेवत्थि ... विज्झाणं सङ्खारा ति हेवत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

10

तेन हि रूपं हेवत्थि, हेव नत्थि ; वेदना ... सज्झा ... सङ्खारा ... विज्झाणं हेवत्थि, हेव नत्थी ति ।

15

तत्सुद्धानं

उपलब्धो परिह्वान^१, ब्रह्मचरियवासो ओधिसो ।

B. 127

परिज्झा कामरागप्पह्वानं, सब्बत्थिवादो आयतनं ।

अतीतानागतो^२ सुभङ्गो^३, सब्बे धम्मा सत्तिपट्टाना ।

हेवत्थि हेव नत्थी ति ॥

20

महावग्गो ।

१. परिह्वान - सी०, स्या०, रो० । २-२. अतीतानागतेषु भागो - स्या०, रो० ।

अतीतं अनागतं ति हेवत्थि, अतीतं पच्चुप्पन्नं ति हेवत्थि,
अनागतं अतीतं ति हेवत्थि, अनागतं पच्चुप्पन्नं ति हेवत्थि, पच्चुप्पन्नं
अतीतं ति हेवत्थि, पच्चुप्पन्नं अनागतं ति हेवत्थी ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

- 5 तेन हि अतीतं हेवत्थि हेव नत्थि, अनागतं हेवत्थि हेव नत्थि,
पच्चुप्पन्नं हेवत्थि, हेव नत्थी ति ।

३०६. *रूपं अत्थी ति ? हेवत्थि, हेव नत्थी ति ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

B. 126 10

अत्थद्वो नत्थद्वो, नत्थद्वो अत्थद्वो, अत्थिभावो नत्थिभावो,
नत्थिभावो अत्थिभावो, अत्थी ति वा नत्थी ति वा, नत्थी ति वा अत्थी
ति वा एसेसे एकद्वे समे समभागे तज्जाते ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

- 15 *वेदना ... सज्जा ... सङ्खारा ... विज्जाणं अत्थी ति ?
हेवत्थि, हेव नत्थी ति ।

R. 162

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

अत्थद्वो नत्थद्वो ... पे०... समे समभागे तज्जाते ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

- 20 *रूपं हेवत्थि, हेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

किन्तत्थि, किन्ति नत्थी ति ? रूपं रूपं ति हेवत्थि, रूपं वेदना
ति हेव नत्थि ... पे०... रूपं सज्जा ति हेव नत्थि ... पे०... रूपं सङ्खारा
ति हेव नत्थि ... पे०... रूपं विज्जाणं ति हेव नत्थी ति ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

- 25 सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

अत्थद्वो नत्थद्वो ... पे०... समे समभागे तज्जाते ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*वेदना ... सज्जा ... सङ्खारा ... विज्जाणं हेवत्थि, हेव नत्थी
ति ? आमन्ता ।

80

किन्तत्थि, किन्ति नत्थी ति ? विज्जाणं विज्जाणं ति

*मारकायिका देवता अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि उपसंहरन्ती
ति ? आमन्ता ।

अत्थि मारकायिकानं देवतानं असुचि सुक्कविस्सट्ठि ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 165

*नत्थि मारकायिकानं देवतानं असुचि सुक्कविस्सट्ठि ति ? 5
आमन्ता ।

हञ्चि नत्थि मारकायिकानं देवतानं असुचि सुक्कविस्सट्ठि, नो
च वत रे वत्तव्वे — “मारकायिका देवता अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि
उपसंहरन्ती” ति ।

*मारकायिका देवता अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि उपसंहरन्ती 10
ति ? आमन्ता ।

मारकायिका देवता अत्तनो असुचि सुक्कविस्सट्ठि उपसंहरन्ति,
अञ्जेसं असुचि सुक्कविस्सट्ठि उपसंहरन्ति, तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठि
उपसंहरन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*मारकायिका देवता नेव अत्तनो न अञ्जेसं न तस्स असुचि 15
सुक्कविस्सट्ठि उपसंहरन्ती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि मारकायिका देवता नेव अत्तनो न अञ्जेसं न तस्स
असुचि सुक्कविस्सट्ठि उपसंहरन्ति, नो च वत रे वत्तव्वे — “मारकायिका
देवता अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि उपसंहरन्ती” ति ।

*मारकायिका देवता अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि उपसंहरन्ती 20
ति ? आमन्ता ।

लोमकूपेहि उपसंहरन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२. *मारकायिका देवता अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि
उपसंहरन्ती ति ? आमन्ता ।

किं कारणा ति ? हन्द हि विमतिं गाहयिस्सामा ति । 25

अत्थि अरहतो विमती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अत्थि अरहतो विमती ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो सत्थरि विमति, धम्मो विमति, सङ्घे विमति,
सिक्खाय विमति, पुब्बन्ते विमति, अपरन्ते विमति, पुब्बन्तापरन्ते
विमति, इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मोसु विमती ति ? न हेवं 30
वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 166

२. द्वितीयोः वग्गोः

११(१) परूपहारकथा

१. *अत्थि अरहतो असुचि^१ सुक्कविस्सट्ठी^२ ति ? आमन्ता ।

164

अत्थि अरहतो रागो कामरागो कामरागपरियुट्ठानं कामराग-
संयोजनं कामोधो कामयोगो कामच्छन्दनीवरणं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

5 *नत्थि अरहतो रागो कामरागो कामरागपरियुट्ठानं कामराग-
संयोजनं कामोधो कामयोगो कामच्छन्दनीवरणं ति ? आमन्ता ।

हत्थि नत्थि अरहतो रागो कामरागो कामरागपरियुट्ठानं
कामरागसंयोजनं कामोधो कामयोगो कामच्छन्दनीवरणं, नो च वत्त रे
वत्तव्वे — “अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी” ति ।

10 *अत्थि पुत्थुज्जनस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठि, अत्थि तस्स रागो
कामरागो कामरागपरियुट्ठानं कामरागसंयोजनं कामोधो कामयोगो
कामच्छन्दनीवरणं ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि, अत्थि तस्स रागो कामरागो
कामरागपरियुट्ठानं ... पे०... कामच्छन्दनीवरणं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
15 ... पे०... ।

*अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि, नत्थि तस्स रागो
कामरागो कामरागपरियुट्ठानं ... पे०... कामच्छन्दनीवरणं ति ?
आमन्ता ।

अत्थि पुत्थुज्जनस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठि, नत्थि तस्स रागो
20 कामरागो कामरागपरियुट्ठानं ... पे०... कामच्छन्दनीवरणं ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 128

*अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

केनट्ठेना ति ? हन्द हि मारकायिका देवता अरहतो असुचि
सुक्कविस्सट्ठि उपसंहरन्ती ति ।

१-१. मी०, री० पांत्ववेमु नत्थि । * इमिना लक्खणेन सुक्कविस्सट्ठि दस्सिता ।

२-२ असुचिसुक्कविस्सट्ठी - री०, एवमुपरि ति ।

*देवा असन्ति पिवन्ति खादन्ति सायन्ति, अत्थि देवतानं असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

३. *अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी असितपीतखायितसायितस्स निस्सन्दो ति ? आमन्ता ।

अत्थि तस्स आसयो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 5

B. 139

*अरहतो उच्चारपस्सावो असितपीतखायितसायितस्स निस्सन्दो, अत्थि तस्स आसयो ति ? आमन्ता ।

अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी असितपीतखायितसायितस्स निस्सन्दो, अत्थि तस्स आसयो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी असितपीतखायितसायितस्स 10 निस्सन्दो, नत्थि तस्स आसयो ति ? आमन्ता ।

अरहतो उच्चारपस्सावो असितपीतखायितसायितस्स निस्सन्दो, नत्थि तस्स आसयो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

४. *अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

अरहा मेथुनं धम्मं पटिसेवेय्य, मेथुनं^१ उप्पादेय्य, पुत्तसम्बाध- 15 सयनं अज्झावसेय्य, कासिकचन्दनं पच्चनुभवेय्य, मालागन्धविलेपनं धारेय्य, जातरूपरजतं सादियेय्या ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

R. 163

*अत्थि पुथुज्जनस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी, पुथुज्जनो मेथुनं धम्मं पटिसेवेय्य, मेथुनं उप्पादेय्य, पुत्तसम्बाधसयनं अज्झावसेय्य, कासिकचन्दनं पच्चनुभवेय्य, मालागन्धविलेपनं धारेय्य, जातरूपरजतं 20 सादियेय्या ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी, अरहा मेथुनं धम्मं पटिसेवेय्य, मेथुनं उप्पादेय्य, पुत्तसम्बाधसयनं अज्झावसेय्य, कासिकचन्दनं पच्चनुभवेय्य, मालागन्धविलेपनं धारेय्य, जातरूपरजतं सादियेय्या ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 25

*अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी, न च अरहा मेथुनं धम्मं पटिसेवेय्य, मेथुनं उप्पादेय्य, पुत्तसम्बाधसयनं अज्झावसेय्य, कासिकचन्दनं पच्चनुभवेय्य, मालागन्धविलेपनं धारेय्य, जातरूपरजतं सादियेय्या ति ? आमन्ता ।

129

*नत्थि अरहतो सत्थरि विमति, धम्मे विमति, सद्धे विमति, सिक्खाय विमति, पुट्वन्ते विमति, अपरन्ते विमति, पुट्वन्तापरन्ते विमति, इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु विमती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नत्थि अरहतो सत्थरि विमति ... पे०... इदप्पच्चयता-
5 पटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु विमति, नो च वत रे वत्तव्वे - "अत्थि अरहतो विमती" ति ।

*अत्थि पुयुज्जनस्स विमति, अत्थि तस्स सत्थरि विमति ... पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु विमती ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो विमति, अत्थि तस्स सत्थरि विमति ... पे०...
10 इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु विमती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*अत्थि अरहतो विमति, नत्थि तस्स सत्थरि विमति ... पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु विमती ति ? आमन्ता ।

अत्थि पुयुज्जनस्स विमति, नत्थि तस्स सत्थरि विमति ... पे०...
15 इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु विमती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि किस्स निस्सन्दो ति ? असित-
पीतखायितसायितस्स निस्सन्दो ति ।

20 अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि असितपीतखायितसायितस्स
निस्सन्दो ति ? आमन्ता ।

R. 167

ये केचि असन्ति पिवन्ति खादन्ति^१ सायन्ति, सव्वेसंयेव अत्थि
असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*ये केचि असन्ति पिवन्ति खादन्ति सायन्ति, सव्वेसंयेव अत्थि
25 असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

दारका असन्ति पिवन्ति खादन्ति सायन्ति, अत्थि दारकानं
असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*पण्डका असन्ति पिवन्ति खादन्ति सायन्ति, अत्थि पण्डकानं
असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अनोत्तप्पपहानाय मग्गो भावितो ... पे०... वोज्झङ्गा भाविता ति ?
आमन्ता ।

हञ्चि अरहतो अनोत्तप्पपहानाय वोज्झङ्गा भाविता, नो च
वत रे वत्तव्वे — “अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी” ति ।

*अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता । 5

ननु अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो कतकरणीयो
ओहितमारो अनुप्पत्तसदत्थो परिक्खीणभवसंयोजनो सम्मदञ्जाविमुत्तो
उक्खित्तपलिधो सङ्खिण्णपरिखो अव्वूब्हेसिको निरग्गळो अरियो
पन्नद्वजो पन्नभारो विसञ्चुत्तो सुविजितविजयो, दुक्खं तस्स B. 132
परिञ्जातं, समुदयो पहीनो, निरोधो सच्छिकतो, मग्गो भावितो, 10
अभिञ्जेय्यं अभिञ्जातं, परिञ्जेय्यं परिञ्जातं, पहातव्वं पहीनं, भावेतव्वं
भावितं, सच्छिकातव्वं सच्छिकतं ति ? आमन्ता । R. 170

हञ्चि अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो कतकरणीयो
... पे०... सच्छिकातव्वं सच्छिकतं, नो च वत रे वत्तव्वे — “अत्थि अरहतो
असुचि सुक्कविस्सट्ठी” ति । 15

६. *अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? सधम्म-
कुसलस्स अरहतो अत्थि असुचि सुक्कविस्सट्ठी, परधम्मकुसलस्स अरहतो
नत्थि असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ।

सधम्मकुसलस्स अरहतो अत्थि असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ?
आमन्ता । 20

परधम्मकुसलस्स अरहतो अत्थि असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*परधम्मकुसलस्स अरहतो नत्थि असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ?
आमन्ता ।

सधम्मकुसलस्स अरहतो नत्थि असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? 25
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, अत्थि तस्स असुचि
सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, अत्थि तस्स असुचि
सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 30

अतिथि पृथुज्जनस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी, न च पृथुज्जनो मेथुनं धम्मं पटिसेवेय्य, मेथुनं उप्पादेय्य, पुत्तसम्वाधसयनं अज्झावसेय्य, कासिकचन्दनं पच्चनुभवेय्य, मालागन्धविलेपनं धारेय्य, जातरूपरजतं सादियेय्या ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

5 *अतिथि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो रागो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्युकतो अनभावङ्गतो आर्यति अनुप्पादधम्मो ति ? आमन्ता ।

हज्जिच अरहतो रागो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्युकतो अनभावङ्गतो आर्यति अनुप्पादधम्मो, नो च वत रे वत्तव्वे - "अतिथि

10 अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी" ति ।

*अतिथि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो दोसो पहीनो ... पे०... मोहो पहीनो ... मानो पहीनो ... दिट्ठि पहीना ... विचिकिच्छा पहीना ... धीनं पहीनं ... उद्धच्चं पहीनं ... अहिरिकं पहीनं ... पे०... अनोत्तप्पं पहीनं उच्छिन्नमूलं ताला-

15 वत्युकतं अनभावङ्गतं आर्यति अनुप्पादधम्मं ति ? आमन्ता ।

हज्जिच अरहतो अनोत्तप्पं पहीनं उच्छिन्नमूलं तालावत्युकतं अनभावङ्गतं आर्यति अनुप्पादधम्मं, नो च वत रे वत्तव्वे - "अतिथि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी" ति ।

५. *अतिथि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

20 ननु अरहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो ति ? आमन्ता ।

हज्जिच अरहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो, नो च वत रे वत्तव्वे - "अतिथि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी" ति ।

*अतिथि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो रागप्पहानाय सतिपट्ठाना भाविता ... पे०...
25 सम्मप्पधाना भाविता ... इद्धिपादा भाविता ... इन्द्रिया भाविता ... वला भाविता ... पे०... वोज्झङ्गा भाविता ति ? आमन्ता ।

हज्जिच अरहतो रागप्पहानाय वोज्झङ्गा भाविता, नो च वत रे वत्तव्वे - "अतिथि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी" ति ।

*अतिथि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

30 ननु अरहतो दोसप्पहानाय ... पे०... मोहप्पहानाय ... पे०...

सधम्मकुसलस्स अरहतो अनोत्तप्पपहानाय वोज्झङ्गा भाविता,
नत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*परधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ... पे०...
सच्छिकातव्वं सच्छिकतं, नत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ?
आमन्ता ।

सधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ... पे०...
सच्छिकातव्वं सच्छिकतं, नत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

७. *अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “ये ते^१, भिक्खवे, भिक्खू पुथुज्जना सील- 10
सम्पत्ता सता^२ सम्पजाना निदं ओक्कमन्ति, तेसं असुचिं न मुच्चति ।
ये पि ते, भिक्खवे, बाहिरका इसयो कामेसु वीतरागा, तेसं पि असुचिं
न मुच्चति । अट्टानमेतं, भिक्खवे, अनवकासो यं अरहतो असुचिं
मुच्चयेया” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता^३ ।

तेन हि न वत्तव्वं — “अत्थि अरहतो असुचिं^४ सुक्कविस्सट्ठी” 15
ति ।

१ न वत्तव्वं — “अत्थि अरहतो परूपहारो” ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो चीवर-पिण्डपात-सेनासन-गिलानपच्चय-भेसज्ज-
परिक्खारं परे उपसंहरेय्युं ति ? आमन्ता ।

हज्जि अरहतो चीवर-पिण्डपात-सेनासन-गिलानपच्चय-भेसज्ज- 20
परिक्खारं परे उपसंहरेय्युं, तेन^५ वत रे वत्तव्वे^६ — “अत्थि अरहतो
परूपहारो” ति ।

*अरहतो चीवर-पिण्डपात-सेनासन-गिलानपच्चय-भेसज्ज-
परिक्खारं परे उपसंहरेय्युं ति, अत्थि अरहतो परूपहारो ति ? आमन्ता ।

अरहतो सोतापत्तिफलं वा सकदागामिफलं वा अनागामिफलं 25
वा अरहतं वा परे उपसंहरेय्युं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१. वेपि — मी० । २. गनि — स्या०, रो० । ३. स्या० पोत्थो नत्थि ।

४-५. धम्मपुत्तविग्घट्ठी — रो० । ५-५. रो० पोत्थो नत्थि ।

*सधम्मकुसलस्स अरहतो दोसो पहीनो ... पे०... मोहो पहीनो
 * ... पे०... अनोत्तप्पं पहीनं, अत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ?
 आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो अनोत्तप्पं पहीनं, अत्थि तस्स असुचि
 ५ सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

*सधम्मकुसलस्स अरहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो ... पे०...
 वोज्झङ्गा भाविता ... पे०... दोसप्पहानाय ... पे०... मोहप्पहानाय
 ... पे०... अनोत्तप्पहानाय मग्गो भावितो ... पे०... वोज्झङ्गा भाविता,
 R. 171 अत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

10 परधम्मकुसलस्स अरहतो अनोत्तप्पहानाय वोज्झङ्गा भाविता,
 अत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

*सधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ... पे०...
 सच्चिक्कातव्वं सच्चिकत्तं, अत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ?
 आमन्ता ।

B. 133 15 परधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ... पे०...
 सच्चिक्कातव्वं सच्चिकत्तं, अत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न
 हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

*परधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, नत्थि तस्स असुचि
 सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

20 सधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, नत्थि तस्स असुचि
 सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

*परधम्मकुसलस्स अरहतो दोसो पहीनो ... पे०... मोहो पहीनो
 ... पे०... अनोत्तप्पं पहीनं, नत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ?
 आमन्ता ।

25 सधम्मकुसलस्स अरहतो अनोत्तप्पं पहीनं, नत्थि तस्स असुचि
 सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

*परधम्मकुसलस्स अरहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो ... पे०...
 वोज्झङ्गा भाविता ... पे०... दोसप्पहानाय ... पे०... मोहप्पहानाय
 ... पे०... अनोत्तप्पहानाय मग्गो भावितो ... पे०... वोज्झङ्गा भाविता,
 30 नत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

*अत्थि पुथुज्जनस्स अञ्जाणं, पुथुज्जनो अञ्जाणपकतो पाणं हनेय्य, अदिन्नं आदियेय्य, मुत्ता भणेय्य ... पे०... गामघातं करेय्य, निगमघातं करेय्या ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो अञ्जाणं, अरहा अञ्जाणपकतो पाणं हनेय्य, अदिन्नं आदियेय्य ... पे०... गामघातं करेय्य, निगमघातं करेय्या ति ? 5 न हेवं वत्तव्वे ।

*अत्थि अरहतो अञ्जाणं, न च अरहा अञ्जाणपकतो पाणं हनेय्य, अदिन्नं आदियेय्य ... पे०... गामघातं करेय्य, निगमघातं करेय्या ति ? आमन्ता ।

अत्थि पुथुज्जनस्स अञ्जाणं, न च पुथुज्जनो अञ्जाणपकतो 10 पाणं हनेय्य, अदिन्नं आदियेय्य ... पे०... गामघातं करेय्य, निगमघातं करेय्या ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*अत्थि अरहतो अञ्जाणं ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो सत्थरि अञ्जाणं, धम्मे अञ्जाणं, सद्धे अञ्जाणं, सिक्खाय अञ्जाणं, पुव्वन्ते अञ्जाणं, अपरन्ते अञ्जाणं, पुव्वन्तापरन्ते 15 अञ्जाणं, इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु अञ्जाणं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*नत्थि अरहतो सत्थरि अञ्जाणं, धम्मे अञ्जाणं, सद्धे अञ्जाणं, सिक्खाय अञ्जाणं, पुव्वन्ते अञ्जाणं, अपरन्ते अञ्जाणं, पुव्वन्तापरन्ते अञ्जाणं, इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु अञ्जाणं 20 ति ? आमन्ता ।

हज्जि नत्थि अरहतो सत्थरि अञ्जाणं, धम्मे अञ्जाणं, सद्धे अञ्जाणं ... पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु अञ्जाणं, नो च वत रे वत्तव्वे - "अत्थि अरहतो अञ्जाणं" ति ।

*अत्थि पुथुज्जनस्स अञ्जाणं, अत्थि तस्स सत्थरि अञ्जाणं, 25 धम्मे अञ्जाणं, सद्धे अञ्जाणं ... पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु अञ्जाणं ति ? आमन्ता ।

B. 136

अत्थि अरहतो अञ्जाणं, अत्थि तस्स सत्थरि अञ्जाणं, धम्मे अञ्जाणं, सद्धे अञ्जाणं ... पे०... इदप्पच्चयतापटिच्च- 30 समुप्पन्नेसु धम्मेसु अञ्जाणं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

R. 175

१२(२) अञ्जाणकथा

८ *अत्थि अरहतो अञ्जाण ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो अविज्जा अविज्जोघो अविज्जायोगो अविज्जानु-
सयो अविज्जापरियुट्ठान अविज्जासयोजन अविज्जानीवरण ति ? न
हेव वत्तव्वे ।

5 नत्थि अरहतो अविज्जा अविज्जोघो अविज्जायोगो अविज्जानु-
सयो अविज्जापरियुट्ठान अविज्जासयोजन अविज्जानीवरण ति ?
आमन्ता ।

हञ्चि नत्थि अरहतो अविज्जा अविज्जोघो अविज्जायोगो
अविज्जानुसयो अविज्जापरियुट्ठान अविज्जासयोजन अविज्जानीवरण,
10 नो च वत रे वत्तव्वे - "अत्थि अरहतो अञ्जाण" ति ।

*अत्थि पुयुज्जनस्स अञ्जाण, अत्थि तस्स अविज्जा अविज्जोघो
अविज्जायोगो अविज्जानुसयो अविज्जापरियुट्ठान अविज्जासयोजन
अविज्जानीवरण ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो अञ्जाण, अत्थि तस्स अविज्जा अविज्जोघो
15 अविज्जायोगो अविज्जानुसयो अविज्जापरियुट्ठान अविज्जासयोजन
अविज्जानीवरण ति ? न हेव वत्तव्वे ।

*अत्थि अरहतो अञ्जाण, नत्थि तस्स अविज्जा अविज्जोघो
अविज्जायोगो अविज्जानुसयो अविज्जापरियुट्ठान अविज्जासयोजन
अविज्जानीवरण ति ? आमन्ता ।

20 अत्थि पुयुज्जनस्स अञ्जाण, नत्थि तस्स अविज्जा अविज्जोघो
अविज्जायोगो अविज्जानुसयो अविज्जापरियुट्ठान अविज्जासयोजन
अविज्जानीवरण ति ? न हेव वत्तव्वे ।

*अत्थि अरहतो अञ्जाण ति ? आमन्ता ।

अरहा अञ्जाणपकतो पाण हनेय्य, अदिन्न आदियेय्य, मुसा
25 भणेय्य, पिमुण भणेय्य, फरुस भणेय्य, सम्फ^१ पलपेय्य^२, सन्धि छिन्देय्य,
निल्लोप हरेय्य, एकागारिय^३ करेय्य, परिपन्थे तिट्ठेय्य, परदार गच्छेय्य,
गामघात करेय्य, निगमघात करेय्या ति ? न हेव वत्तव्वे ।

*अत्थि अरहतो अञ्जानं ति ? आमन्ता ।

ननु अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ... पे०... सच्छि-
कातव्वं सच्छिकतं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा वीतरागो ... पे०... सच्छिकातव्वं सच्छिकतं,
नो च वत रे वत्तव्वे — “अत्थि अरहतो अञ्जानं” ति । 5

१०. *अत्थि अरहतो अञ्जानं ति ? सधम्मकुसलस्स अरहतो
अत्थि अञ्जानं, परधम्मकुसलस्स अरहतो नत्थि अञ्जानं ति ।

सधम्मकुसलस्स अरहतो अत्थि अञ्जानं ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो अत्थि अञ्जानं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... । 10

*परधम्मकुसलस्स अरहतो नत्थि अञ्जानं ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलस्स अरहतो नत्थि अञ्जानं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

*सधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, अत्थि तस्स अञ्जानं
ति ? आमन्ता । 15

परधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, अत्थि तस्स अञ्जानं
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सधम्मकुसलस्स अरहतो दोसो पहीनो ... पे०... मोहो पहीनो
... पे०... अनोत्तप्यं पहीनं, अत्थि तस्स अञ्जानं ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो अनोत्तप्यं पहीनं, अत्थि तस्स अञ्जानं 20
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सधम्मकुसलस्स अरहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो ... पे०...
वोज्झङ्गा भाविता, अत्थि तस्स अञ्जानं ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो रागप्पहानाय वोज्झङ्गा भाविता,
अत्थि तस्स अञ्जानं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 25 R. 177

*सधम्मकुसलस्स अरहतो दोसप्पहानाय ... पे०... मोहप्पहानाय
... पे०... अनोत्तप्यपहानाय मग्गो भावितो ... पे०... वोज्झङ्गा भाविता,
अत्थि तस्स अञ्जानं ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो अनोत्तप्यपहानाय वोज्झङ्गा भाविता,
अत्थि तस्स अञ्जानं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 30

*अतिय अरहतो अज्जाण, नतिय तस्म सत्यरि अज्जाण, वम्मे अज्जाण, सद्धे अज्जाण पे० इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु वम्मेसु अज्जाण ति ? आमन्ता ।

अतिय पुयुज्जनस्स अज्जाण, नतिय तस्स सत्यरि अज्जाण,
5 वम्मे अज्जाण, सद्धे अज्जाण पे० इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु वम्मेसु अज्जाण ति ? न हेव वत्तव्ये ।

६ *अतिय अरहतो अज्जाण ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो रागो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्युक्तो अनभावङ्गतो आयति अनुप्पादवम्मो ति ? आमन्ता ।

10 हज्जि अरहतो रागो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्युक्तो अनभावङ्गतो आयति अनुप्पादवम्मो, नो च वत रे वत्तव्ये - "अतिय अरहतो अज्जाण" ति ।

*अतिय अरहतो अज्जाण ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो दोसो पहीनो पे० मोहो पहीनो पे०
15 अनोत्तप्प पहीन उच्छिन्नमूल तालावत्युक्त अनभावङ्गत आयति अनुप्पादवम्म ति ? आमन्ता ।

हज्जि अरहतो अनोत्तप्प पहीन उच्छिन्नमूल तालावत्युक्त अनभावङ्गत आयति अनुप्पादवम्म, नो च वत रे वत्तव्ये - "अतिय अरहतो अज्जाण" ति ।

20 *अतिय अरहतो अज्जाण ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो पे० वोज्झङ्गा भाविता ति ? आमन्ता ।

हज्जि अरहतो रागप्पहानाय वोज्झङ्गा भाविता, नो च वत रे वत्तव्ये - "अतिय अरहतो अज्जाण" ति ।

25 *अतिय अरहतो अज्जाण ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो दोसप्पहानाय पे० मोहप्पहानाय पे०
R 176 अनोत्तप्पहानाय मग्गो भावितो पे० वोज्झङ्गा भाविता ति ? आमन्ता ।

हज्जि अरहतो अनोत्तप्पहानाय वोज्झङ्गा भाविता, नो च
30 वत रे वत्तव्ये - "अतिय अरहतो अज्जाण" ति ।

इति रूपस्स अत्थङ्गमो, इति वेदना ...पे०... इति सञ्जा ... इति सङ्कारा ... इति विञ्जाणं, इति विञ्जाणस्स समुदयो, इति विञ्जाणस्स अत्थङ्गमो' ति - एवं खो, भिक्खवे, जानतो एवं पस्सतो आसवानं खयो होती" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं - "अत्थि अरहतो अञ्जाणं" ति ।

5

*अत्थि अरहतो अञ्जाणं ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - "जानतोहं, भिक्खवे, पस्सतो आसवानं खयं वदामि, नो अजानतो नो अपस्सतो । किञ्च, भिक्खवे, जानतो किं पस्सतो आसवानं खयो होति ? 'इदं दुक्खं' ति - भिक्खवे, जानतो पस्सतो आसवानं खयो होति, 'अयं दुक्खसमुदयो' ति - जानतो पस्सतो आसवानं खयो होति, 'अयं दुक्खनिरोधो' ति - जानतो पस्सतो आसवानं खयो होति, 'अयं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा' ति - जानतो पस्सतो आसवानं खयो होति । एवं खो, भिक्खवे, जानतो एवं पस्सतो आसवानं खयो होती" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

B. 139

10

तेन हि न वत्तव्वं - "अत्थि अरहतो अञ्जाणं" ति ।

15

*अत्थि अरहतो अञ्जाणं ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - "सव्वं, भिक्खवे, अनभिजानं अपरिजानं अविराजयं अप्पजहं अभव्वो दुक्खक्खयाय, सव्वं च खो, भिक्खवे, अभिजानं परिजानं विराजयं पजहं भव्वो दुक्खक्खयाय" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

R. 179

20

तेन हि न वत्तव्वं - "अत्थि अरहतो अञ्जाणं" ति ।

*अत्थि अरहतो अञ्जाणं ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता -

"सहावस्स दस्सनसम्पदाय,

तयस्सु धम्मा जहिता भवन्ति ।

25

सक्कायदिट्ठी विचिकिच्चित्तं च,

सीलव्वतं वा पि यदत्थि किञ्चि ।

चतूहपायेहि च विप्पमुत्तो,

द्यञ्चाभिठानानि^३ अभव्वो^३ कातुं" ति ॥

१-२. इदं तो भिक्खवे गत्वं - गी० । ३. च अभिठानानि - गी०, म्या०, रो०, एवमुपरि ति । ३. अभव्व - म०, एवमुपरि ति ।

*सधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ... पे०...
नच्छिक्कातव्वं सच्छिक्तं, अत्थि तस्स अञ्जाणं ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ... पे०...
सच्छिक्कातव्वं सच्छिक्तं, अत्थि तस्स अञ्जाणं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

5 ... पे०... ।

*परधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, नत्थि तस्स अञ्जाणं
ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, नत्थि तस्स अञ्जाणं
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

10 *परधम्मकुसलस्स अरहतो दोसो पहीनो ... पे०... मोहो पहीनो
... पे०... अनोत्तप्पं पहीनं, नत्थि तस्स अञ्जाणं ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलस्स^१ अरहतो अनोत्तप्पं पहीनं, नत्थि तस्स अञ्जाणं
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*परधम्मकुसलस्स अरहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो ... पे०...
15 वोज्झङ्गा भाविता ... पे०... दोसप्पहानाय ... पे०... मोहप्पहानाय ... पे०...
अनोत्तप्पहानाय मग्गो भावितो ... पे०... वोज्झङ्गा भाविता, नत्थि
तस्स अञ्जाणं ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलस्स अरहतो अनोत्तप्पहानाय वोज्झङ्गा भाविता,
नत्थि तस्स अञ्जाणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20 *परधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ... पे०...
R. 178 सच्छिक्कातव्वं सच्छिक्तं, नत्थि तस्स अञ्जाणं ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ... पे०...
सच्छिक्कातव्वं सच्छिक्तं, नत्थि तस्स अञ्जाणं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

25 ११. *अत्थि अरहतो अञ्जाणं ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “जानतोहं^२, भिक्खवे, पस्सतो आसवानं
खयं वदामि, नो अजानतो नो अपस्सतो । किञ्च, भिक्खवे, जानतो
किं पस्सतो आसवानं खयो हीति ? ‘इति रूपं, इति रूपस्स समुदयो,

१. एत्थ - ‘अरहतो दोसो पहीनो . पे०...’ इति रो० पोत्यके अधिकं पाठो दिस्सति ।

२. जानताहं - सी०; जानत्ताहं - म्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

विचिकिच्छासंयोजनं विचिकिच्छानीवरणं, नो च वत रे वत्तव्वे — “अत्थि अरहतो कङ्खा” ति ।

*अत्थि पुथुज्जनस्स कङ्खा, अत्थि तस्स विचिकिच्छा विचिकिच्छापरियुद्धानं विचिकिच्छासंयोजनं विचिकिच्छानीवरणं ति ? आमन्ता । 5

अत्थि अरहतो कङ्खा, अत्थि तस्स विचिकिच्छा विचिकिच्छापरियुद्धानं विचिकिच्छासंयोजनं विचिकिच्छानीवरणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अत्थि अरहतो कङ्खा, नत्थि तस्स विचिकिच्छा विचिकिच्छापरियुद्धानं विचिकिच्छासंयोजनं विचिकिच्छानीवरणं ति ? आमन्ता । 10 R. 181

अत्थि पुथुज्जनस्स कङ्खा, नत्थि तस्स विचिकिच्छा विचिकिच्छापरियुद्धानं विचिकिच्छासंयोजनं विचिकिच्छानीवरणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । B. 141

*अत्थि अरहतो कङ्खा ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो सत्थरि कङ्खा, धम्मे कङ्खा, सङ्खे कङ्खा, सिक्खाय 15 कङ्खा, पुव्वन्ते कङ्खा, अपरन्ते कङ्खा, पुव्वन्तापरन्ते कङ्खा, इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु कङ्खा ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*नत्थि अरहतो सत्थरि कङ्खा, धम्मे कङ्खा ... पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु कङ्खा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नत्थि अरहतो सत्थरि कङ्खा, धम्मे कङ्खा ... पे०... 20 इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु कङ्खा, नो च वतं रे वत्तव्वे — “अत्थि अरहतो कङ्खा” ति ।

*अत्थि पुथुज्जनस्स कङ्खा, अत्थि तस्स सत्थरि कङ्खा, धम्मे कङ्खा ... पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु कङ्खा ति ? आमन्ता । 25

अत्थि अरहतो कङ्खा, अत्थि तस्स सत्थरि कङ्खा, धम्मे कङ्खा ... पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु कङ्खा ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*अत्थि अरहतो कङ्खा, नत्थि तस्स सत्थरि कङ्खा, धम्मे कङ्खा ... पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु कङ्खा ति ? आमन्ता । 30

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं - "अत्थि अरहतो अञ्जाणं" ति ।

अत्थि अरहतो अञ्जाणं ति ? आमन्ता ।

- ननु वुत्तं भगवता - "यस्मि, भिक्खवे, समये अरियसावकस्स
5 विरजं वीतमलं वम्मचक्रुं उदपादि - 'यं किञ्चि समुदयवम्मं सव्वं तं
निरोधवम्मं' ति । सह दस्सनुप्पादा, भिक्खवे, अरियसावकस्स सीणि
संयोजनानि पहीयन्ति - सक्कायदिट्ठि, विचिकिच्छा, सीलव्वतपरामासो"
ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं - "अत्थि अरहतो अञ्जाणं" ति ।

- B. 140 10 तिन वत्तव्वं - "अत्थि अरहतो अञ्जाणं" ति ? आमन्ता ।

ननु अरहा इत्थिपुरिसानं^१ नामगोत्तं न जानेय्य, मग्गामग्गं न
जानेय्य, तिणकट्टवनप्पतीनं नामं न जानेय्या ति ? आमन्ता ।

- R. 100
15 हञ्चि अरहा इत्थिपुरिसानं नामगोत्तं न जानेय्य, मग्गामग्गं
न जानेय्य, तिणकट्टवनप्पतीनं नामं न जानेय्य, तेन वत रे वत्तव्वे -
"अत्थि अरहतो अञ्जाणं" ति ।

*अरहा इत्थिपुरिमानं नामगोत्तं न जानेय्य, मग्गामग्गं न जानेय्य,
तिणकट्टवनप्पतीनं नामं न जानेय्या ति, अत्थि अरहतो अञ्जाणं ति ?
आमन्ता ।

- अरहा सोतापत्तिफलं वा सकदागामिफलं वा अनागामिफलं
20 वा अरहत्तं वा न जानेय्या ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१३(३) कट्ठाकथा

१२. *अत्थि अरहतो कट्ठा ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो विचिकिच्छा विचिकिच्छापरियुट्ठानं विचिकिच्छा-
संयोजनं विचिकिच्छानीवरणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

- *नत्थि अरहतो विचिकिच्छा विचिकिच्छापरियुट्ठानं
25 विचिकिच्छासंयोजनं विचिकिच्छानीवरणं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नत्थि अरहतो विचिकिच्छा विचिकिच्छापरियुट्ठानं

१ इत्थिपुरिमान - म्या०, इट्ठिपुरिमान - रो०, एवमुपरि पि ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, अत्थि तस्स कङ्क्षा ति ?
न ह्वं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सधम्मकुसलस्स अरहतो दोसो पहीनो ... पे०... मोहो पहीनो
... पे०... अनोत्तप्पं पहीनं ... पे०... रागप्पहानाय मग्गो भावितो ... पे०...
वोज्झङ्गा भाविता ... पे०... दोसप्पहानाय ... पे०... मोहप्पहानाय 5
... पे०... अनोत्तप्पपहानाय मग्गो भावितो ... पे०... वोज्झङ्गा भाविता
... पे०... सधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ... पे०...
सच्छिकातव्वं सच्छिकत्तं, अत्थि तस्स कङ्क्षा ति ? आमन्ता ।

R. 184

परधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ... पे०...
सच्छिकातव्वं सच्छिकत्तं, अत्थि तस्स कङ्क्षा ति ? न ह्वं वत्तव्वे । 10
... पे०... ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, नत्थि तस्स कङ्क्षा ति ?
आमन्ता ।

सधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, नत्थि तस्स कङ्क्षा ति ?
न ह्वं वत्तव्वे । ... पे०... । 15

*परधम्मकुसलस्स अरहतो दोसो पहीनो ... पे०... मोहो पहीनो
... पे०... अनोत्तप्पं पहीनं ... पे०... रागप्पहानाय मग्गो भावितो ... पे०...
वोज्झङ्गा भाविता ... पे०... दोसप्पहानाय ... पे०... मोहप्पहानाय
... पे०... अनोत्तप्पपहानाय मग्गो भावितो ... पे०... वोज्झङ्गा भाविता
... पे०... । 20

परधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ... पे०...
सच्छिकातव्वं सच्छिकत्तं, नत्थि तस्स कङ्क्षा ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ... पे०...
सच्छिकातव्वं सच्छिकत्तं, नत्थि तस्स कङ्क्षा ति ? न ह्वं वत्तव्वे ।
... पे०... । 25

१५. *अत्थि अरहतो कङ्क्षा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - "जानतोहं, भिक्खवे, पस्सतो आसवानं
सयं वदामि, नो अजानतो नो अपस्सतो ! किञ्च, भिक्खवे, जानतो
ति पस्सतो आसवानं तयो होति ? 'इनि क्वं' ... पे०... 'इनि विज्जाणस्स

B. 143

R. 185

अतिय पुयुज्जनस्स कङ्खा, नतिय तस्स सत्यरिं कङ्खा, वम्मे कङ्खा ... पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु वम्मेसु कङ्खा ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

R. 182

१३. *अतिय अरहतो कङ्खा ति ? आमन्ता ।

5 ननु अरहतो रागो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्युकतो अनभावङ्गतो आर्याति अनुप्पादवम्मो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहतो रागो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्युकतो अनभावङ्गतो आर्याति अनुप्पादवम्मो, नो च वत रे वत्तव्वे - "अतिय अरहतो कङ्खा" ति ।

10 *अतिय अरहतो कङ्खा ति ? आमन्ता' ।

ननु अरहतो दोसो पहीनो ... पे०... मोहो पहीनो ... पे०... अनोत्तप्पं पहीनं ... पे०... रागप्पहानाय मग्गो भावितो ... पे०... वोज्झङ्गा भाविता ... पे०... दोसप्पहानाय ... पे०... अनोत्तप्पपहानाय मग्गो भावितो ... पे०... वोज्झङ्गा भाविता; ननु अरहा वीतरागो वीतदोसो
15 वीतमोहो ... पे०... सच्चिकातव्वं सच्चिकतं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ... पे०... सच्चिकातव्वं सच्चिकतं, नो च वत रे वत्तव्वे - "अतिय अरहतो कङ्खा" ति ।

3. 112,
R. 183

१४. *अतिय अरहतो कङ्खा ति ? सवम्मकुसलस्स अरहतो अतिय कङ्खा, परवम्मकुसलस्स अरहतो नतिय कङ्खा ति ।

20 सवम्मकुसलस्स अरहतो अतिय कङ्खा ति ? आमन्ता ।

परवम्मकुसलस्स अरहतो अतिय कङ्खा ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*परवम्मकुसलस्स अरहतो नतिय कङ्खा ति ? आमन्ता ।

सवम्मकुसलस्स अरहतो नतिय कङ्खा ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
25 ... पे०... ।

*सवम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, अतिय तस्स कङ्खा ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं — “अत्थि अरहतो कङ्क्षा” ति ।

*अत्थि अरहतो कङ्क्षा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता —

“यदा हवे पातुभवन्ति धम्मा,
आतापिनो ज्ञायतो ब्राह्मणस्स ।
अथस्स कङ्क्षा वपयन्ति सव्वा,
यतो पजानाति सहेतुधम्मं ति ॥

5

“यदा हवे पातुभवन्ति धम्मा,
आतापिनो ज्ञायतो ब्राह्मणस्स ।
अथस्स कङ्क्षा वपयन्ति सव्वा,
यतो खयं पच्चयानं अवेदी ति ॥

B. 144

10

“यदा हवे पातुभवन्ति धम्मा,
आतापिनो ज्ञायतो ब्राह्मणस्स ।
विधूपयं तिद्वृत्ति मारस्सेनं,
सुरियो^१ व^२ ओभासयमन्तलिकखं ति ॥

15

“या काचि कङ्क्षा इध व हुरं वा,
सकवेदिया वा परवेदिया वा ।
ज्ञायिनो ता पजहन्ति सव्वा,
आतापिनो ब्रह्मचरियं चरन्ता ति ॥

R. 187

“ये कङ्क्षासमतिक्कन्ता, कङ्क्षाभूतेसु पाणिसु ।
असंसया विसंयुत्ता, तेसु दिन्नं महप्फलं ति ॥

20

“एतादिसी धम्मपकासनेत्थ,
न^३ तत्थ किं^३ कङ्क्षति कोचि सावको ।
नित्थिण्णओघं^३ विचिकिच्छछिन्नं,
वुद्धं नमस्साम जिनं जनिन्दा” ति ॥

25

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं — “अत्थि अरहतो कङ्क्षा” ति ।

१-१. सुरियोय - म० । २-२. कनु तत्थ - दना०; किन्तु तत्थ - ने० ।

३. नित्थिण्णओघं - सी०, रो०; नित्थिण्णओघं - स्या० ।

अत्यङ्गमो'ति - एवं खो, भिक्खवे, जानतो एवं पस्सतो आसवानं खयो होती" ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं - "अत्थि अरहतो कङ्खा" ति ।

*अत्थि अरहतो कङ्खा ति ? आमन्ता ।

- 5 ननु वुत्तं भगवता - "जानतोहं, भिक्खवे, पस्सतो आसवानं खयं वदामि, नो अजानतो नो अपस्सतो ! किञ्च, भिक्खवे, जानतो किं पस्सतो आसवानं खयो होति ? 'इदं दुक्खं' ति, भिक्खवे ... पे०... 'अयं दुक्खनिरोवगामिनी पट्ठिपदा' ति जानतो पस्सतो आसवानं खयो होति । एवं खो, भिक्खवे, जानतो एवं पस्सतो आसवानं खयो होती"

- 10 ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं - "अत्थि अरहतो कङ्खा" ति ।

*अत्थि अरहतो कङ्खा ति ? आमन्ता ।

- ननु वुत्तं भगवता - "सव्वं, भिक्खवे, अनभिजानं अपरिजानं अविराजयं अप्पजहं अभव्वो दुक्खक्खयाय; सव्वं च' खो, भिक्खवे,
15 अभिजानं परिजानं विराजयं पजहं भव्वो दुक्खक्खयाया" ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं - "अत्थि अरहतो कङ्खा" ति ।

*अत्थि अरहतो कङ्खा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता -

"सहावस्स दस्सनसम्पदाय ... पे०... ।

छच्चाभिठानानि अभव्वो कातुं" ति ॥

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं - "अत्थि अरहतो कङ्खा" ति ।

*अत्थि अरहतो कङ्खा ति ? आमन्ता ।

- 25 ननु वुत्तं भगवता - "यस्मि, भिक्खवे, समये अरियसावकस्स विरजं वीतमलं घम्मचक्खुं उदपादि - 'यं किञ्चि समुदयघम्मं सव्वं तं निरोवघम्मं' ति, सह दस्सनुप्पादा, भिक्खवे, अरियसावकस्स तीणि संयोजनानि पहीयन्ति - सक्कायदिट्ठि, विचिकिच्छा, सीलव्वतपरामासो" ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

*अत्थि अरहतो परवितारणा, सो च न परनेय्यो न परपत्तियो
न परपच्चयो न परपटिवद्धभू, जानाति पस्सति असम्मूहो सम्पजानो
ति ? आमन्ता ।

अत्थि पुथुज्जनस्स परवितारणा, सो च न परनेय्यो न परपत्तियो
न परपच्चयो न परपटिवद्धभू, जानाति पस्सति असम्मूहो सम्पजानो 5
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो सत्थरि परवितारणा, धम्मे परवितारणा, सङ्खे
परवितारणा, सिक्खाय परवितारणा, पुव्वन्ते परवितारणा, अपरन्ते B. 146
परवितारणा, पुव्वन्तापरन्ते परवितारणा, इदप्पच्चयतापटिच्च- 10
समुप्पन्नेसु धम्मेसु परवितारणा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । R. 189

*नत्थि अरहतो सत्थरि परवितारणा, धम्मे परवितारणा
... पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु परवितारणा ति ?
आमन्ता ।

हञ्चि नत्थि अरहतो सत्थरि परवितारणा, धम्मे परवितारणा 15
... पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु परवितारणा, नो च
वत रे वत्तव्वे — “अत्थि अरहतो परवितारणा” ति ।

*अत्थि पुथुज्जनस्स परवितारणा, अत्थि तस्स सत्थरि
परवितारणा, धम्मे परवितारणा ... पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु
धम्मेसु परवितारणा ति ? आमन्ता । 20

अत्थि अरहतो परवितारणा, अत्थि तस्स सत्थरि परवितारणा,
धम्मे परवितारणा ... पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु
परवितारणा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अत्थि अरहतो परवितारणा, नत्थि तस्स सत्थरि परवितारणा,
धम्मे परवितारणा ... पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु 25
परवितारणा ति ? आमन्ता ।

अत्थि पुथुज्जनस्स परवितारणा, नत्थि तस्स सत्थरि पर-
वितारणा, धम्मे परवितारणा ... पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु
धम्मेसु परवितारणा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१७. *अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

न वत्तव्वं - “अत्थि अरहतो कद्धा” ति ? आमन्ता ।

ननु अरहा इत्थिपुरिसानं नामगोत्ते कद्धेय्य, मग्गामग्गे कद्धेय्य, तिणकट्टवनप्पतीनं नामे कद्धेय्या” ति ? आमन्ता ।

हच्चि अरहा इत्थिपुरिसानं नामगोत्ते कद्धेय्य, मग्गामग्गे कद्धेय्य, तिणकट्टवनप्पतीनं नामे कद्धेय्य; तेन वत रे वत्तव्वे - “अत्थि अरहतो कद्धा” ति ।

D. 145

*अरहा इत्थिपुरिसानं नामगोत्ते कद्धेय्य, मग्गामग्गे कद्धेय्य, तिणकट्टवनप्पतीनं नामे कद्धेय्या ति, अत्थि अरहतो कद्धा ति ? आमन्ता ।

10 अरहा सोतापत्तिफले वा सकदागामिफले वा अनागामिफले वा अरहत्ते वा कद्धेय्या ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१४(४) परवितारणकथा

१६. *अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

अरहा परनेय्यो परपत्तियो परपच्चयो परपटिवद्धभू, न जानाति न पस्सति सम्मूब्धो^१ असम्पजानो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

15 *ननु अरहा न परनेय्यो न परपत्तियो न परपच्चयो न परपटिवद्धभू जानाति पस्सति असम्मूब्धो सम्पजानो ति ? आमन्ता ।

हच्चि अरहा न परनेय्यो न परपत्तियो न परपच्चयो न परपटिवद्धभू, जानाति पस्सति असम्मूब्धो सम्पजानो, नो च वत रे वत्तव्वे - “अत्थि अरहतो परवितारणा” ति ।

20 *अत्थि पुयुज्जनस्स परवितारणा, सो च परनेय्यो परपत्तियो परपच्चयो परपटिवद्धभू, न जानाति न पस्सति सम्मूब्धो^२ असम्पजानो ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो परवितारणा, सो च परनेय्यो परपत्तियो परपच्चयो परपटिवद्धभू, न जानाति न पस्सति सम्मूब्धो असम्पजानो ति ? न हेवं वत्तव्वे । पे० ।

१ सम्मूब्धो - सी०, ताम्मूब्धो - रो० । २-२ वनम्मूब्धो सम्पजानो - रो०, एवमुपरि पि ।

... पे०... वोञ्जझा भाविता ... पे०... दोसप्पहानाय ... पे०... अनोत्तप्प-
पहानाय मग्गो भावितो ... पे०... वोञ्जझा भाविता ... पे०... सधम्म-
कुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ... पे०... सच्छिकातब्बं
सच्छिकतं, अत्थि तस्स परवितारणा ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ... पे०... 5
सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, अत्थि तस्स परवितारणा ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*परधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, नत्थि तस्स पर-
वितारणा ति ? आमन्ता ।

R. 192

सधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, नत्थि तस्स परवितारणा 10
ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*परधम्मकुसलस्स अरहतो दोसो पहीनो, मोहो पहीनो ... पे०...
अनोत्तप्पं पहीनं ... पे०... रागप्पहानाय मग्गो भावितो ... पे०...
वोञ्जझा भाविता ... पे०... दोसप्पहानाय ... पे०... अनोत्तप्पहानाय
मग्गो भावितो ... पे०... वोञ्जझा भाविता ... पे०... परधम्मकुसलो 15 B 148
अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ... पे०... सच्छिकातब्बं सच्छिकतं,
नत्थि तस्स परवितारणा ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ... पे०...
सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, नत्थि तस्स परवितारणा ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

20

१६. *अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “जानतोहं, भिक्खवे, पस्सतो आसवानं
खयं वदामि, नो अजानतो नो अपस्सतो ! किञ्च, भिक्खवे, जानतो
किं पस्सतो आसवानं खयो होति ? ‘इति रूपं ... पे०... इति’
विज्जाणस्स अत्थङ्गमो’ ति — एवं खो, भिक्खवे, जानतो एवं पस्सतो 25
आसवानं खयो होति” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

R. 193

तेन हि न वत्तव्वं — “अत्थि अरहतो परवितारणा” ति ।

*अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “जानतोहं, भिक्खवे, पस्सतो आसवानं
खयं वदामि, नो अजानतो नो अपस्सतो ! किञ्च भिक्खवे, जानतो किं 30
पस्सतो आसवानं खयो होति ? ‘इदं दुक्खं’ ति — भिक्खवे, जानतो

ननु अरहतो रागो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्युक्तो अन-
भावङ्कतो आर्याति अनुष्पादधम्मो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहतो रागो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्युक्तो
अनभावङ्कतो आर्याति अनुष्पादधम्मो, नो च वत रे वत्तव्वे — “अत्थि
5 अरहतो परवितारणा” ति ।

*अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

R. 190

ननु अरहतो दोसो पहीनो ... पे०... मोहो पहीनो ... पे०...
अनोत्तपं पहीनं उच्छिन्नमूलं तालावत्युक्तं अनभावङ्कतं आर्याति
अनुष्पादधम्मं ... पे०... रागप्पहानाय मग्गो भावितो ... पे०... वोज्झङ्गा
10 भाविता ... पे०... दोसप्पहानाय ... पे०... अनोत्तपपहानाय मग्गो
भावितो ... पे०... वोज्झङ्गा भाविता ... पे०... ।

B. 147

*ननु अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ... पे०...
सच्चिकातव्वं सच्चिकतं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो सच्चिकातव्वं
15 सच्चिकतं, नो च वत रे वत्तव्वे — “अत्थि अरहतो परवितारणा” ति ।

१८. *अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? सवम्मकुसलस्स
अरहतो अत्थि परवितारणा, परवम्मकुसलस्स अरहतो नत्थि
परवितारणा ति ।

सवम्मकुसलस्स अरहतो अत्थि परवितारणा ति ? आमन्ता ।
20 परधम्मकुसलस्स अरहतो अत्थि परवितारणा ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 191

*परधम्मकुसलस्स अरहतो नत्थि परवितारणा ति ? आमन्ता ।
सवम्मकुसलस्स अरहतो नत्थि परवितारणा ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

25 *सवम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, अत्थि तस्स
परवितारणा ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, अत्थि तस्स
परवितारणा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सवम्मकुसलस्स अरहतो दोसो पहीनो ... पे०... मोहो पहीनो
30 ... पे०... अनोत्तपं पहीनं ... पे०... रागप्पहानाय मग्गो भावितो

अथेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं - “अत्थि अरहतो परवितारणा” ति ।

न वत्तब्बं - “अत्थि अरहतो परवितारणा” ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो इत्थिपुरिसानं नामगोत्तं परे वितारेय्युं, मग्गामगं परे वितारेय्युं, तिणकट्ठवनप्पतीनं नामं परे वितारेय्युं ति ? आमन्ता । 5

हज्जि अरहतो इत्थिपुरिसानं नामगोत्तं परे वितारेय्युं, मग्गामगं परे वितारेय्युं, तिणकट्ठवनप्पतीनं नामं परे वितारेय्युं, तेन वत्तब्बे - “अत्थि अरहतो परवितारणा” ति । R. 195

*अरहतो इत्थिपुरिसानं नामगोत्तं परे वितारेय्युं, मग्गामगं परे वितारेय्युं, तिणकट्ठवनप्पतीनं नामं परे वितारेय्युं ति^१, अत्थि 10 अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

अरहतो सोतापत्तिफलं वा सकदागामिफलं वा अनागामिफलं वा अरहत्तं^२ वा परे वितारेय्युं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१५(५) वचीभेदकथा

२०. *समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

B. 150

सव्वत्थ समापन्नानं अत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । 15

... पे०... ।

*समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

सव्वदा समापन्नानं अत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

*समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

20

सव्वेसं समापन्नानं अत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

*समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

सव्वसमापत्तीसु अत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

25

*समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

समापन्नस्स अत्थि कायभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१. दो० पोत्थके नत्थि । २. अरहत्तफलं - सी० ।

पस्सतो आसवानं खयो होति, 'अयं दुक्खसमुदयो' ति ... पे०... 'अयं दुक्खनिरोधो' ति ... पे०... 'अयं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा' ति - जानतो पस्सतो आसवानं खयो होति । एवं खो, भिक्खवे, जानतो एवं पस्सतो आसवानं खयो होती" ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

5 तेन हि न वत्तव्यं - "अत्थि अरहतो परवितारणा" ति ।

- *अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - "सव्वं, भिक्खवे, अनभिजानं अपरिजानं अविराजयं अप्पजहं अभव्वो दुक्खक्खयाय; सव्वं च खो, भिक्खवे, अभिजानं परिजानं विराजयं पजहं भव्वो दुक्खक्खयाया" ति ! अत्येव
10 सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्यं - "अत्थि अरहतो परवितारणा" ति ।

*अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता -

"सहावस्स दस्सनसम्पदाय ... पे०... ।

15 छच्चाभिठानानि अभव्वो कातुं" ति ॥

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्यं - "अत्थि अरहतो परवितारणा" ति ।

*अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - "यस्मिं, भिक्खवे, समये अरियसावकस्स
20 विरजं वीतमलं धम्मचक्रं उदपादि - 'यं किञ्चि समुदयधम्मं, सव्वं तं निरोधधम्मं' ति, सह दस्सनुप्पादा, भिक्खवे, अरियसावकस्स तीणि संयोजनानि पहीयन्ति - सक्कायदिट्ठि, विचिकिच्चा, सीलव्वत-
परामासो" ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्यं - "अत्थि अरहतो परवितारणा" ति ।

25 *अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता -

"नाहं सहिस्सामि^१ पमोचनाय ,

कयङ्कथि^२ धोतक कञ्चि^३ लोके ।

धम्मं च सेट्ठं अभिजानमानो ,

30 एवं तुवं ओघमिमं तरेसी" ति ॥

२२. *समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

जाणं किं गोचरं ति ? जाणं सच्चगोचरं ति ।

सोतं सच्चगोचरं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

सोतं किं गोचरं ति ? सोतं सद्गोचरं ति ।

5

जाणं सद्गोचरं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो जाणं सच्चगोचरं, सोतं सद्गोचरं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि जाणं सच्चगोचरं, सोतं सद्गोचरं, नो च वत रे वत्तव्वे

— “समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो” ति ।

10

*समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो जाणं सच्चगोचरं, सोतं सद्गोचरं ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं, द्विन्नं वेदनानं, द्विन्नं सञ्जानं, द्विन्नं चेतनानं, द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

२३. *समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

16

पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

आपोकसिणं ... पे०... तेजोकसिणं ... वायोकसिणं ... नील-
कसिणं ... पीतकसिणं ... लोहितकसिणं ... ओदातकसिणं ... आकासा-

20

नञ्चायतनं ... विञ्जाणञ्चायतनं ... आकिञ्चञ्जायतनं ... पे०...
नेवसञ्जानासञ्जायतनं समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

*पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ?
आमन्ता ।

R. 198

25

हञ्चि पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो,
नो च वत रे वत्तव्वे — “समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो” ति ।

*आपोकसिणं ... तेजोकसिणं ... वायोकसिणं ... नीलकसिणं ...
पीतकसिणं ... लोहितकसिणं ... ओदातकसिणं ... आकासानञ्चायतनं ...

B. 152

१. ओदातकसिणं समापत्तिं स्या०, — री० ।

R. 196

*समापन्नस्स नत्थि कायभेदो ति ? आमन्ता ।

समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*समापन्नस्स अत्थि वाचा, अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

समापन्नस्स अत्थि कायो, अत्थि कायभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

5 ... पे०... ।

*समापन्नस्स अत्थि कायो, नत्थि कायभेदो ति ? आमन्ता ।

समापन्नस्स अत्थि वाचा, नत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

२१. *दुक्खं ति जानन्तो दुक्खं ति वाचं भासती ति ?

10 आमन्ता ।

समुदयो ति जानन्तो समुदयो ति वाचं भासती ति ? न हेवं

वत्तब्बे । ... पे०... ।

*दुक्खं ति जानन्तो दुक्खं ति वाचं भासती ति ? आमन्ता ।

निरोधो ति जानन्तो निरोधो ति वाचं भासती ति ? न हेवं

15 वत्तब्बे । ... पे०... ।

*दुक्खं ति जानन्तो दुक्खं ति वाचं भासती ति ? आमन्ता ।

मग्गो ति जानन्तो मग्गो ति वाचं भासती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

B. 151

*समुदयो ति जानन्तो न च समुदयो ति वाचं भासती ति ?

20 आमन्ता ।

दुक्खं ति जानन्तो न च दुक्खं ति वाचं भासती ति ? न हेवं

वत्तब्बे । ... पे०... ।

*निरोधो ति जानन्तो न च निरोधो ति वाचं भासती ति ?

आमन्ता ।

25

दुक्खं ति जानन्तो न च दुक्खं ति वाचं भासती ति ? न हेवं

वत्तब्बे । ... पे०... ।

*मग्गो ति जानन्तो न च मग्गो ति वाचं भासती ति ? आमन्ता ।

दुक्खं ति जानन्तो न च दुक्खं ति वाचं भासती ति ? न हेवं

वत्तब्बे । ... पे०... ।

लोकियं दुतियं ज्ञानं ... ततियं ज्ञानं ... चतुत्थं ज्ञानं समापन्नस्स
अत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*लोकियं पठमं ज्ञानं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

B. 153

लोकुत्तरं पठमं ज्ञानं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

5

*लोकियं दुतियं ज्ञानं ... ततियं ज्ञानं ... चतुत्थं ज्ञानं समापन्नस्स
नत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

लोकुत्तरं पठमं ज्ञानं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? न,
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२५. *लोकुत्तरं पठमं ज्ञानं समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? 10

आमन्ता ।

लोकुत्तरं दुतियं ज्ञानं समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 200

*लोकुत्तरं पठमं ज्ञानं समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ?
आमन्ता ।

15

लोकुत्तरं ततियं ज्ञानं ... चतुत्थं ज्ञानं समापन्नस्स अत्थि
वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*लोकुत्तरं दुतियं ज्ञानं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ?
आमन्ता ।

लोकुत्तरं पठमं ज्ञानं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? न 20
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*लोकुत्तरं दुतियं ज्ञानं ... ततियं ज्ञानं ... चतुत्थं ज्ञानं समापन्नस्स
नत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

लोकुत्तरं पठमं ज्ञानं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

25

२६. *न वत्तव्वं - "समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो" ति ?
आमन्ता ।

ननु वितक्कविचारा वचीसङ्ख्याया वुत्ता भगवता - "पठमं
ज्ञानं समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा" ति ? आमन्ता ।

विज्ञाणञ्चायतनं ... आकिञ्चञ्चायतनं ... नेवसञ्ज्ञानासञ्ज्ञायतनं
समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नेवसञ्ज्ञानासञ्ज्ञायतनं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो,
नो च वत रे वत्तव्ये - "समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो" ति ।

5 *समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

लोकियसमापत्ति^१ समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं
वत्तव्ये । ... पे०... ।

*समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

लोकियं पठमं^२ ज्ञानं^३ समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? न
10 हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

लोकियं दुतियं ज्ञानं ... ततियं ज्ञानं ... चतुत्थं ज्ञानं समापन्नस्स
अत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

*लोकियं समापत्ति समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

15 हञ्चि लोकियं समापत्ति समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो, नो च
वत रे वत्तव्ये - "समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो" ति ।

R.199 *लोकियं पठमं ज्ञानं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि लोकियं पठमं ज्ञानं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो, नो च
वत रे वत्तव्ये - "समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो" ति ।

20 *लोकियं दुतियं ज्ञानं ... ततियं ज्ञानं ... चतुत्थं ज्ञानं समापन्नस्स
नत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि लोकियं चतुत्थं ज्ञानं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो, नो
च वत रे वत्तव्ये - "समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो" ति ।

25 २४. *लोकुत्तरं पठमं ज्ञानं समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ?
आमन्ता ।

लोकियं पठमं ज्ञानं समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं
वत्तव्ये । ... पे०... ।

*लोकुत्तरं पठमं ज्ञानं समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ?
आमन्ता ।

चतुर्थं ज्ञानं ... आकासानञ्चायतनं ... विज्ञानञ्चायतनं ... आकिञ्च-
ज्जायतनं समापन्नस्स अत्थि सञ्जा, अत्थि तस्स वितक्कविचारा
ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

२७. *समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

ननु “पठमं ज्ञानं समापन्नस्स वाचा निरुद्धा होती” ति ! 5
अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि “पठमं ज्ञानं समापन्नस्स वाचा निरुद्धा होती” ति,
अत्येव सुत्तन्तो ति, नो च वत रे वत्तब्बे — “समापन्नस्स अत्थि
वचीभेदो” ति ।

R. 202

*“पठमं ज्ञानं समापन्नस्स वाचा निरुद्धा होती” ति, अत्येव 10
सुत्तन्तो ति, अत्थि तस्स वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

“दुतियं ज्ञानं समापन्नस्स वितक्कविचारा निरुद्धा होन्ती”
ति, अत्येव सुत्तन्तो ति, अत्थि तस्स वितक्कविचारा ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

*“पठमं ज्ञानं समापन्नस्स वाचा निरुद्धा होती” ति, अत्येव 15
सुत्तन्तो ति, अत्थि तस्स वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

“ततियं ज्ञानं समापन्नस्स पीति निरुद्धा होति, चतुर्थं ज्ञानं
समापन्नस्स अस्सासपत्सासा निरुद्धा होन्ति, आकासानञ्चायतनं
समापन्नस्स रूपसञ्जा निरुद्धा होति, विज्ञानञ्चायतनं समापन्नस्स
आकासानञ्चायतनसञ्जा निरुद्धा होति, आकिञ्चज्जायतनं समा- 20
पन्नस्स विज्ञानञ्चायतनसञ्जा निरुद्धा होति, नेवसञ्जानासञ्जा-
यतनं समापन्नस्स आकिञ्चज्जायतनसञ्जा निरुद्धा होति, सञ्जा-
वेदियतनिरोधं समापन्नस्स सञ्जा च वेदना च निरुद्धा होन्ती” ति,
अत्येव सुत्तन्तो ति, अत्थि तस्स सञ्जा च वेदना चा ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

B. 155

25

न वत्तब्बं — “समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो” ति ? आमन्ता ।

ननु पठमस्स ज्ञानस्स सद्धो कण्ठको^२ वुत्तो भगवता ति ?
आमन्ता ।

१. सी०, रो० पाल्यवेमु नत्थि । २. कण्ठको — सी०, रो०; कण्ठको — म०,
एवमुपरि पि ।

हञ्चि वितक्कविचारा वचीसङ्गहारा वुत्ता भगवता — “पठमं ज्ञानं समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा,” तेन वत रे वत्तव्ये — “समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो” ति ।

*वितक्कविचारा वचीसङ्गहारा वुत्ता भगवता — “पठमं ज्ञानं समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा” ति, अत्थि तस्स वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

पथवीकसिणं पठमं ज्ञानं समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा, अत्थि तस्स वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

B. 154

*वितक्कविचारा वचीसङ्गहारा वुत्ता भगवता — “पठमं ज्ञानं समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा” ति, अत्थि तस्स वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

R. 201

आपोकसिणं ... तेजोकसिणं ... वायोकसिणं ... नीलकसिणं ... पीतकसिणं ... लोहितकसिणं ... ओदात्तकसिणं पठमं ज्ञानं समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा, अत्थि तस्स वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

न वत्तव्यं — “समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो” ति ? आमन्ता ।

ननु वितक्कसमुद्धाना वाचा वुत्ता भगवता — “पठमं ज्ञानं समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा” ति ? आमन्ता ।

हञ्चि वितक्कसमुद्धाना वाचा वुत्ता भगवता — “पठमं ज्ञानं समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा,” तेन वत रे वत्तव्ये — “समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो” ति ।

*वितक्कसमुद्धाना वाचा वुत्ता भगवता — “पठमं ज्ञानं समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा” ति, अत्थि तस्स वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

सञ्जासमुद्धाना वाचा वुत्ता भगवता — “दुत्तियं ज्ञानं समापन्नस्स अत्थि सञ्जा, अत्थि तस्स वितक्कविचारा” ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

*वितक्कसमुद्धाना वाचा वुत्ता भगवता — “पठमं ज्ञानं समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा” ति, अत्थि तस्स वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

सञ्जासमुद्धाना वाचा वुत्ता भगवता — तत्तियं ज्ञानं ... पे०...

ये केचि दुक्खं ति वाचं भासन्ति, सब्बे ते मग्गं भावेन्ती ति ?
न हेवं वत्तव्वे ।

*ये केचि दुक्खं ति वाचं भासन्ति, सब्बे ते मग्गं भावेन्ती ति ?
आमन्ता ।

वालपुथुज्जना दुक्खं ति वाचं भासन्ति, वालपुथुज्जना मग्गं 5
भावेन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

मातुघातको^१ ... पितुघातको ... अरहन्तघातको ... सहिस्-
प्पादको^२ ... सङ्खभेदको [दुक्खं ति वाचं भासति, सङ्खभेदको मग्गं
भावेती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१७(७) चित्तद्वितिकथा

२६. *एकं चित्तं दिवसं तिट्ठती ति ? आमन्ता । 10

उपड्ढुदिवसो उप्पादक्खणो, उपड्ढुदिवसो वयक्खणो ति ? न
हेवं वत्तव्वे ।

*एकं चित्तं द्वे दिवसे तिट्ठती ति ? आमन्ता । B. 157

दिवसो उप्पादक्खणो, दिवसो वयक्खणो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*एकं चित्तं चत्तारो दिवसे तिट्ठति ... अट्ठ दिवसे तिट्ठति ... दस 15

दिवसे तिट्ठति ... बीसति दिवसे^३ तिट्ठति ... मासं तिट्ठति ... द्वे मासे तिट्ठति

... चत्तारो मासे तिट्ठति ... अट्ठ मासे तिट्ठति ... दस मासे तिट्ठति ...

संवच्छरं तिट्ठति ... द्वे वस्सानि तिट्ठति ... चत्तारि वस्सानि तिट्ठति ... अट्ठ

वस्सानि तिट्ठति ... दस वस्सानि तिट्ठति ... बीसति वस्सानि तिट्ठति ...

तिस वस्सानि तिट्ठति ... चत्तारीस^४ वस्सानि तिट्ठति ... पञ्चास 20

वस्सानि तिट्ठति ... वस्ससतं तिट्ठति ... द्वे वस्ससतानि तिट्ठति ... चत्तारि

वस्ससतानि तिट्ठति ... पञ्च वस्ससतानि तिट्ठति ... वस्ससहस्सं तिट्ठति

... द्वे वस्ससहस्सानि तिट्ठति ... चत्तारि वस्ससहस्सानि तिट्ठति ... अट्ठ

वस्ससहस्सानि तिट्ठति ... सोळस वस्ससहस्सानि तिट्ठति ... कप्पं तिट्ठति ...

द्वे कप्पे तिट्ठति ... चत्तारो कप्पे तिट्ठति ... अट्ठ कप्पे तिट्ठति ... सोळस 25

१. मातुघातको - रो०, एवमुपरि पि । २. नोहिनुप्पादको - टी० । ३. दिवसानि -
सी० । ४. चत्तारीस - स्या० ।

हृच्च पठमस्स ज्ञानस्स सद्दो कण्टको वुत्तो भगवता, तेन वत रे वत्तव्वे - "समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो" ति ।

*पठमस्स ज्ञानस्स सद्दो कण्टको वुत्तो भगवता ति, समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

R. 203 5 दुतियस्स ज्ञानस्स वितक्कविचारा कण्टको वुत्तो^१ भगवता ... ततियस्स ज्ञानस्स पीति कण्टको वुत्तो भगवता ... चतुत्थस्स ज्ञानस्स अस्सामपस्सासा कण्टको वुत्तो भगवता ... आकासानञ्चायतनं समापन्नस्स रूपसञ्जा कण्टको वुत्तो भगवता ... विञ्जाणञ्चायतनं समापन्नस्स आकासानञ्चायतनसञ्जा कण्टको वुत्तो भगवता ... आकिञ्चञ्जा-
10 यतनं समापन्नस्स विञ्जाणञ्चायतनसञ्जा कण्टको वुत्तो भगवता ...
' नेवसञ्जानासञ्जायतनं समापन्नस्स आकिञ्चञ्जायतनसञ्जा कण्टको वुत्तो भगवता ... सञ्जावेदयितनिरोधं समापन्नस्स सञ्जा च वेदना च कण्टको वुत्तो भगवता, अत्थि तस्स सञ्जा च वेदना चा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

15 'न वत्तव्वं - "समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - "सिखिस्स, आनन्द, भगवतो अरहतो सम्मा-
सम्बुद्धस्स अभिभू नाम सावको ब्रह्मलोके ठितो दससहस्सिलोकघातु^३
सरेण विञ्जापेमि -

B. 156

20

'आरब्भय^१ निक्कमय^२, युञ्जय बुद्धसासने ।

घुनाय मञ्चुनो सेनं, नळागारं व कुञ्जरो ॥

'यो इमस्मि वम्मविनये, अप्पमत्तो विहस्सति^४ ।

पहाय जातिसंगारं, दुक्खस्सन्तं करिस्सती^५ ति ॥

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ।

१६(६) दुक्खाहारकथा

R 204 25

२८. *दुक्खाहारो मग्गज्झं मग्गपरियापन्नं ति ? आमन्ता ।

१. वुत्ता - स्या०, रो०, एवमुपरि ति । २. महम्मिलोव'गानु - स्या०; महम्मिलोव'घातु - रो० । ३-३. आरब्भय निक्कमय - सी० । ४. विहस्सति - सी०, स्या०; विहरिस्सति - रो० ।

चक्षुर्विज्ज्ञाणं दिवसं तिद्वती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

सोतविज्ज्ञाणं ... पे०... धानविज्ज्ञाणं ... जिह्वाविज्ज्ञाणं ...
कायविज्ज्ञाणं ... अकुसलं चित्तं ... रागसहगतं ... दोससहगतं ... मोह-
सहगतं ... मानसहगतं ... दिट्ठिसहगतं ... विचिकिच्छासहगतं ... थीन-
सहगतं ... उद्धच्चसहगतं ... अहिरिकसहगतं ... अनोत्तप्पसहगतं चित्तं 5
दिवसं तिद्वती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*एकं चित्तं दिवसं तिद्वती ति ? आमन्ता ।

येनेव चित्तेन चक्षुना रूपं पस्सति, तेनेव चित्तेन सोतेन सहं
सुणाति ... पे०... धानेन गन्धं घायति ... जिह्वाय रसं सायति ... कायेन
फोटुब्बं फुसति ... मनसा धम्मं विजानाति ... पे०... येनेव चित्तेन 10
मनसा धम्मं विजानाति, तेनेव चित्तेन चक्षुना रूपं पस्सति ... पे०...
सोतेन सहं सुणाति ... धानेन गन्धं घायति ... जिह्वाय रसं सायति
... पे०... कायेन फोटुब्बं फुसती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*एकं चित्तं दिवसं तिद्वती ति ? आमन्ता ।

येनेव चित्तेन अभिक्कमति, तेनेव चित्तेन पटिक्कमति; येनेव 15
चित्तेन पटिक्कमति, तेनेव चित्तेन अभिक्कमति; येनेव चित्तेन
आलोकेति, तेनेव चित्तेन विलोकेति; येनेव चित्तेन विलोकेति, तेनेव
चित्तेन आलोकेति, येनेव चित्तेन समिज्जेति, तेनेव चित्तेन पसारति;
येनेव चित्तेन पसारति, तेनेव चित्तेन समिज्जेती ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... । 20

R. 207

३१. *आकासानञ्चायतनूपगानं देवानं एकं चित्तं यावतायुकं
तिद्वती ति ? आमन्ता ।

B. 159

मनुस्सानं एकं चित्तं यावतायुकं तिद्वती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*आकासानञ्चायतनूपगानं देवानं एकं चित्तं यावतायुकं तिद्वती
ति ? आमन्ता ।

25

चातुमहाराजिकानं^१ देवानं ... पे०... तावतिसानं देवानं ...
यामानं देवानं ... तुसितानं देवानं ... निम्मानरत्तीनं देवानं ... परनिम्मित-
वसवत्तीनं देवानं ... ब्रह्मपारिसज्जानं देवानं ... ब्रह्मपुरोहितानं देवानं ...
महाब्रह्मानं देवानं ... परिताभानं देवानं ... अप्पमाणाभानं देवानं ...

१. चातुमहाराजिकान - सी०, स्या०, रो० ।

- कप्पे तिट्ठति ... वात्तिस्स^१ कप्पे तिट्ठति ... चतुसट्ठि^२ कप्पे^३ तिट्ठति ...
 पञ्च कप्पसत्तानि तिट्ठति ... कप्पसहस्सानि^४ तिट्ठति ... द्वे कप्पसहस्सानि
 तिट्ठति ... चत्तारि कप्पसहस्सानि तिट्ठति ... अट्ठ कप्पसहस्सानि
 तिट्ठति ... सोळस कप्पसहस्सानि तिट्ठति ... बीसति कप्पसहस्सानि
 5 तिट्ठति ... चत्तारोस कप्पसहस्सानि तिट्ठति ... सट्ठि कप्पसहस्सानि
 तिट्ठति ... चतुरासीति कप्पसहस्सानि तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

द्वेचत्तारीस कप्पसहस्सानि उप्पादक्खणो, द्वेचत्तारीस कप्प-
 सहस्सानि वयक्खणो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*एकं चित्तं दिवसं तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

- 10 अत्यञ्जे धम्मा एकाहं वहुं पि उप्पज्जित्वा निरुज्जन्ती ति ?
 आमन्ता ।

ते धम्मा चित्तेन लहुपरिवत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*ते धम्मा चित्तेन लहुपरिवत्ता ति ? आमन्ता ।

- ननु वुत्तं भगवता — “नाहं, भिक्खवे, अञ्जं एकधम्मं पि
 15 समनुपस्सामि एवं” लहुपरिवत्तं यययिदं चित्तं । यावञ्चिदं, भिक्खवे,
 उपमा पि न सुकरा याव लहुपरिवत्तं चित्तं” ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ?
 आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं — “ते धम्मा चित्तेन लहुपरिवत्ता” ति ।

- B. 153 *ते धम्मा चित्तेन लहुपरिवत्ता ति ? आमन्ता ।

- R. 206 20 ननु वुत्तं भगवता — “सेय्ययापि, भिक्खवे, मक्कटो अरञ्जे
 पवने चरमानो साखं गण्हति^५, तं मुञ्चित्वा अञ्जं गण्हति, तं
 मुञ्चित्वा अञ्जं गण्हति; एवमेव खो, भिक्खवे, यमिदं वुच्चति चित्तं
 इति पि मनो इति पि विञ्ज्याणं इति पि तं रत्तिया च दिवसस्स च
 अञ्जदेव उप्पज्जति अञ्जं निरुज्जती” ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ?
 25 आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं — “ते धम्मा चित्तेन लहुपरिवत्ता” ति ।

३०. *एकं चित्तं दिवसं तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

१. वात्तिस्स — मी०, म्या०, रो० । २. चतुसट्ठि — स्या०, रो० । ३. कप्पानि — मी० ।
 ४. कप्पसहस्सा — स्या०, रो० । ५. य एव — स्या० । ६. गण्हति — मी०, स्या०,
 रो०, एवमुपरि पि ।

*आकासानञ्चायतनूपगानं देवानं एकं चित्तं यावतायुकं^१ तिष्ठतीति ? आमन्ता ।

आकासानञ्चायतनूपगा देवा येनेव चित्तेन उप्पज्जन्ति, तेनेव चित्तेन चवन्तीति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१८(८) कुक्कुळकथा

३२. *सव्वे सङ्खारा अनोधि^१ कत्वा^२ कुक्कुळा ति ? आमन्ता । 5

ननु अत्थि सुखा वेदना, कायिकं सुखं, चेतसिकं सुखं, दिव्वं सुखं, मानुसकं सुखं, लाभसुखं, सक्कारसुखं, यानसुखं, सयनसुखं, इस्सरियसुखं, आधिपच्चसुखं^३, गिहिसुखं, सामञ्जसुखं, सासवं सुखं, अनासवं सुखं, उपधिसुखं, निरूपधिसुखं, सामिसं सुखं, निरामिसं^४ सुखं, सप्पीतिकं सुखं, निप्पीतिकं सुखं, ज्ञानसुखं, विमुत्तिसुखं, कामसुखं, नेक्खम्मसुखं, 10 विवेकसुखं^५, उपसमसुखं, सम्बोधसुखं^६ ति ? आमन्ता ।

हज्जि अत्थि सुखा वेदना ... पे०... सम्बोधसुखं, नो च वत रे वत्तव्वे — “सव्वे सङ्खारा अनोधि कत्वा कुक्कुळा” ति ।

*सव्वे सङ्खारा अनोधि कत्वा कुक्कुळा ति ? आमन्ता ।

सव्वे^७ सङ्खारा दुक्खा वेदना कायिकं दुक्खं चेतसिकं दुक्खं 15 सोकपरिदेवदुक्खदोमनस्स उपायासा ति ? न हेवं वत्तव्वे^८ ।

न वत्तव्वं — “सव्वे सङ्खारा अनोधि कत्वा कुक्कुळा” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “सव्वं, भिक्खवे, आदित्तं ! किञ्च, भिक्खवे, सव्वं आदित्तं ? चक्खुं, भिक्खवे, आदित्तं, रूपा आदित्ता, 20 चक्खुविञ्जाणं आदित्तं, चक्खुसम्पस्सो आदित्तो; यमिदं^९ चक्खुसम्पस्स-पच्चया उप्पज्जति वेदयित्तं सुखं वा दुक्खं वा अदुक्खमसुखं वा, तं पि आदित्तं । केन आदित्तं ? ‘रागग्गिना दोसग्गिना मोहग्गिना आदित्तं, जातिया जराय मरणेन सोकेहि परिदेवेहि दुक्खेहि दोमनस्सेहि उपाया- 25 सेहि आदित्तं’ ति वदामि । सोतं आदित्तं, सदा आदित्ता ... पे०... धानं

B. 161

१-१. अनोधिकत्वा — रो०, एवमुपरि पि । २. अधिपच्चसुखं — सी०, रो० ।

३. निरामिसं — रो० । ४. पविवेकसुखं — सी०, स्या०, रो० । ५. सम्बोधिमूल — रो०, एवमुपरि पि । ६-६. रो० गीत्यके नत्थि । ७. यम्मिदं — सी०, स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

आभस्सरां देवानं ... परित्तसुभानं देवानं ... अप्पमाणसुभानं देवानं ... सुभकिप्पहानं^१ देवानं ... वेहप्फलानं देवानं ... अविहानं देवानं ... अत्तप्पानं देवानं ... सुदस्सानं देवानं ... सुदस्सीनं देवानं ... अकनिट्ठानं देवानं एकं चित्तं यावतायुक्कं तिट्ठती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

- 5 *आकासानञ्चायतनूपगानं देवानं वीसति कप्पसहस्सानि आयुप्पमाणं, आकासानञ्चायतनूपगानं देवानं एकं चित्तं वीसति कप्पसहस्सानि तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

मनुस्सानं वस्ससत्तं आयुप्पमाणं, मनुस्सानं एकं चित्तं वस्ससत्तं तिट्ठती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

- 10 *आकासानञ्चायतनूपगानं देवानं वीसति कप्पसहस्सानि आयुप्पमाणं, आकासानञ्चायतनूपगानं देवानं एकं चित्तं वीसति कप्पसहस्सानि तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

R. 208

- चातुमहाराजिकानं देवानं पञ्च वस्ससतानि आयुप्पमाणं, चातु-
महाराजिकानं देवानं एकं चित्तं पञ्च वस्ससतानि तिट्ठति ... वस्ससहस्सं
15 तिट्ठति ... द्वे वस्ससहस्सानि तिट्ठति ... चत्तारि वस्ससहस्सानि तिट्ठति ...
अट्ठ वस्ससहस्सानि तिट्ठति ... सोळस वस्ससहस्सानि तिट्ठति ... कप्पस्स
तत्थिभागं तिट्ठति ... उपड्ढकप्पं तिट्ठति ... एकं कप्पं तिट्ठति ... द्वे कप्पे
तिट्ठति ... चत्तारो कप्पे तिट्ठति ... अट्ठ कप्पे तिट्ठति ... सोळस कप्पे
तिट्ठति ... बात्तिस कप्पे तिट्ठति ... चतुसट्ठि^३ कप्पे तिट्ठति ... पञ्च
20 कप्पसतानि तिट्ठति ... कप्पसहस्सं तिट्ठति ... द्वे कप्पसहस्सानि तिट्ठति ...
चत्तारि कप्पसहस्सानि तिट्ठति ... अट्ठ कप्पसहस्सानि तिट्ठति ... अक-
निट्ठानं^३ देवानं सोळस कप्पसहस्सानि आयुप्पमाणं, अकनिट्ठानं देवानं
एकं चित्तं सोळस कप्पसहस्सानि तिट्ठती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

B. 160

- *आकासानञ्चायतनूपगानं देवानं चित्तं मुहुत्तं मुहुत्तं उप्पज्जति
25 मुहुत्तं मुहुत्तं निरुज्झती ति ? आमन्ता ।

आकासानञ्चायतनूपगा देवा मुहुत्तं मुहुत्तं चवन्ति मुहुत्तं मुहुत्तं
उप्पज्जन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

१. सुभकिप्पहानं - रो० । २. चतुसट्ठी - सी०; चतुसत्थि - रो० । ३. अकनिट्ठानं -
सी०; अकनिट्ठगानं - रो०, एवमुपरि पि ।

तेन हि वत्तव्वं^१ — “सव्वे सङ्खारा अनोधि कत्वा कुक्कुळा” ति ।

*सव्वे सङ्खारा अनोधि कत्वा कुक्कुळा ति ? आमन्ता ।

D. 162

ननु वुत्तं भगवता — “लाभा वो, भिक्खवे, सुलद्धं वो, भिक्खवे,
खणो वो पटिलद्धो ब्रह्मचरियवासाय ! दिट्ठा मया, भिक्खवे, छ
फस्सायतनिका नाम सग्गा । तत्थ यं किञ्चि चक्खुना रूपं पस्सति, 5 R. 211
इट्ठरूपञ्चेव पस्सति नो अनिट्ठरूपं, कन्तरूपञ्चेव पस्सति नो अकन्त-
रूपं, मनापरूपञ्चेव पस्सति नो अमनापरूपं । यं किञ्चि सोतेन
सदं सुणाति ... पे०... घानेन गन्धं घायति ... जिह्वाय रसं सायति ...
कायेन फोट्ठव्वं फुसति ... मनसा धम्मं विजानाति, इट्ठरूपञ्चेव
विजानाति नो अनिट्ठरूपं, कन्तरूपञ्चेव विजानाति नो अकन्तरूपं, 10
मनापरूपञ्चेव विजानाति नो अमनापरूपं” ति । अत्थेव सुत्तन्तो
ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं — “सव्वे सङ्खारा अनोधि कत्वा कुक्कुळा” ति ।

नि वत्तव्वं — “सव्वे सङ्खारा अनोधि कत्वा कुक्कुळा” ति ?

आमन्ता ।

15

ननु “यदनिच्चं तं दुक्खं,” वुत्तं भगवता, “सव्वे सङ्खारा
अनिच्चा” ति ? आमन्ता ।

हञ्चि “यदनिच्चं तं दुक्खं,” वुत्तं भगवता, “सव्वे सङ्खारा
अनिच्चा,” तेन वत रे वत्तव्वे — “सव्वे सङ्खारा अनोधि कत्वा
कुक्कुळा” ति ।

20

*सव्वे सङ्खारा अनोधि कत्वा कुक्कुळा ति ? आमन्ता ।

दानं अनिट्ठफलं अकन्तफलं अमनुञ्जफलं सेचनकफलं
दुक्खुद्रयं^२ दुक्खविपाकं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

सीलं ... पे०... उपोसथो ... पे०... भावना ... पे०... ब्रह्मचरियं
अनिट्ठफलं अकन्तफलं अमनुञ्जफलं सेचनकफलं दुक्खुद्रयं दुक्खविपाकं 25
ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

ननु दानं इट्ठफलं कन्तफलं मनुञ्जफलं असेचनकफलं
सुसुद्रयं सुखविपाकं ति ? आमन्ता ।

१. सी०, स्या०, रो० पोत्वयेसु नत्थि । २. दुक्खिन्द्रियं — रो०, एवमुपरि पि ।

आदित्तं, गन्धा आदित्ता ... पे०... जिह्वा आदित्ता, रसा आदित्ता ... पे०... कायो आदित्तो, फोटुब्बा आदित्ता ... पे०... मनो आदित्तो, धम्मा आदित्ता, मनोविञ्ज्णाणं आदित्तं, मनोसम्पस्सो आदित्तो; यमिदं मनोसम्पस्सपच्चया उप्पज्जति वेदयितं सुखं वा दुक्खं वा
 5 अदुक्खमसुखं वा, तं पि आदित्तं । केन आदित्तं ? 'रागग्गिना दोसग्गिना मोहग्गिना आदित्तं, जातिया जराय मरणेन सोकेहि परिदेवेहि दुक्खेहि दोमनस्सेहि उपायासेहि आदित्तं' ति वदामी" ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

R.210

तेन हि वत्तव्वं - "सव्वे सङ्खारा अनोधि कत्वा कुक्कुळा" ति ।
 10 *सव्वे सङ्खारा अनोधि कत्वा कुक्कुळा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - "पञ्चमे, भिक्खवे, कामगुणा ! कतमे पञ्च ? चक्खुविञ्जेय्या रूपा इट्ठा कन्ता मनापा पियरूपा कामूप-
 संहिता रजनीया^१, सोतविञ्जेय्या सट्ठा ... पे०... धानविञ्जेय्या गन्धा ...
 जिह्वाविञ्जेय्या रसा ... कायविञ्जेय्या फोटुब्बा इट्ठा कन्ता मनापा
 15 पियरूपा कामूपसंहिता रजनीया । इमे खो, भिक्खवे, पञ्च कामगुणा"
 ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं - "सव्वे सङ्खारा अनोधि कत्वा कुक्कुळा" ति ।

तेन वत्तव्वं - "सव्वे सङ्खारा अनोधि कत्वा कुक्कुळा" ति ?
 आमन्ता ।

20 ननु वुत्तं भगवता - "लामा वो, भिक्खवे, मुनद्धं वो, भिक्खवे, खणो वो पटिलद्धो^२ ब्रह्मचरियवासाय ! दिट्ठा मया, भिक्खवे, छ फस्सा-
 यतनिका नाम निरया । तत्थ यं किञ्चि चक्खुना रूपं पस्सति, अनिट्ठ-
 रूपञ्जेव पस्सति नो इट्ठरूपं, अकन्तरूपञ्जेव पस्सति नो कन्तरूपं,
 अमनापरूपञ्जेव पस्सति नो मनापरूपं । यं किञ्चि सोतेन सट्ठं
 25 सुणाति ... पे०... धानेन गन्धं घायति ... जिह्वाय रसं सायति ... कायेन
 फोटुब्बं फुसति .. मनमा धम्मं विजानाति, अनिट्ठरूपञ्जेव विजानाति
 नो इट्ठरूपं, अकन्तरूपञ्जेव विजानाति नो कन्तरूपं, अमनापरूपञ्जेव
 विजानाति नो मनापरूपं" ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

१. सी०, स्या०, रो० पाल्लवेमु नत्थि । २. रजनिया - स्या०, एवमुपरि पि ।

३. पटिविद्धो - स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

अनुपुब्बेन सकदागामिमग्गं भावेती ति ? आमन्ता ।

अनुपुब्बेन सकदागामिफलं सच्छिकरोती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*अनुपुब्बाभिसमयो ति ? आमन्ता ।

अनुपुब्बेन अनागामिमग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

अनुपुब्बेन अनागामिमग्गं भावेती ति ? आमन्ता ।

5

अनुपुब्बेन अनागामिफलं सच्छिकरोती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*अनुपुब्बाभिसमयो ति ? आमन्ता ।

अनुपुब्बेन अरहत्तमग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

अनुपुब्बेन अरहत्तमग्गं भावेती ति ? आमन्ता ।

अनुपुब्बेन अरहत्तफलं सच्छिकरोती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

10

३४. *सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्ख-
दस्सनेन किं जहती ति ? सक्कायदिट्ठिं, विच्चिकिच्छं, सीलव्वतपरामासं,
तदेकट्ठे च किलेसे चतुभागं जहती ति ।

B. 164

चतुभागं सोतापन्नो, चतुभागं न सोतापन्नो, चतुभागं सोतापत्ति-
फलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन
फुसित्वा विहरति, चतुभागं न कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभागं
सत्तक्खत्तुपरमो^१ कोलङ्कोलो एकवीजी^२ बुद्धे अव्वेच्चप्पसादेन समन्नागतो,
धम्मो ... पे०... सङ्खे ... पे०... अरियकन्तेहि सीलेहि समन्नागतो चतुभागं
न अरियकन्तेहि सीलेहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

15 R. 214

*समुदयदस्सनेन ... पे०... निरोधदस्सनेन ... पे०... मग्गदस्सनेन
किं जहती ति ? सक्कायदिट्ठिं, विच्चिकिच्छं, सीलव्वतपरामासं, तदेकट्ठे
च किलेसे चतुभागं जहती ति ।

20

चतुभागं सोतापन्नो, चतुभागं न सोतापन्नो, चतुभागं सोतापत्ति-
फलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन
फुसित्वा विहरति, चतुभागं न कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभागं
सत्तक्खत्तुपरमो कोलङ्कोलो एकवीजी बुद्धे अव्वेच्चप्पसादेन समन्नागतो,
धम्मो ... पे०... सङ्खे ... पे०... अरियकन्तेहि सीलेहि समन्नागतो, चतुभागं
न अरियकन्तेहि सीलेहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

25

R.212

हृच्च दानं इष्टफलं कन्तफलं मनुञ्जफलं असेचनफलं सुखुद्रयं सुखविपाकं, नो च वत रे वत्तव्ये - "सव्ये सङ्गारा अनोवि कत्वा कुक्कुळा" ति ।

ननु सोलं ... उपोसयो ... भावना ... ब्रह्मचरियं इष्टफलं कन्तफलं मनुञ्जफलं असेचनफलं सुखुद्रयं सुखविपाकं ति ? आमन्ता ।

हृच्च ब्रह्मचरियं इष्टफलं कन्तफलं मनुञ्जफलं असेचनफलं सुखुद्रयं सुखविपाकं ति, नो च वत रे वत्तव्ये - "सव्ये सङ्गारा अनोवि कत्वा कुक्कुळा" ति ।

B. 163

*सव्ये सङ्गारा अनोवि कत्वा कुक्कुळा ति ? आमन्ता ।

10.

ननु वुत्तं भगवता -

"सुखो विवेको तुदुस्स, सुतवम्मस्स पस्सतो ।

अव्यापज्जं सुखं लोके, पाणभूतेसु संयमो ॥

"सुखा विरागता लोके, कामानं समतिक्कमो ।

अस्मिमानस्स यो विनयो, एतं वे परमं सुखं ॥

15.

"तं सुखेन सुखं पत्तं, अच्चन्तसुखमेव तं ।

तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, एतं वे परमं सुखं" ति ॥

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्यं - "सव्ये सङ्गारा अनोवि कत्वा कुक्कुळा" ति ।

१६(६) अनुपुब्बाभिसमयकथा

20

३३. *अनुपुब्बाभिसमयो ति ? आमन्ता । -

R.213

अनुपुब्बेन सोतापत्तिमगं भावेती ति ? न हेवं वत्तव्ये ।

"

अनुपुब्बेन सोतापत्तिमगं भावेती ति ? आमन्ता ।

अनुपुब्बेन सोतापत्तिफलं सच्चिदकरोती ति ? न हेवं वत्तव्ये ।

*अनुपुब्बाभिसमयो ति ? आमन्ता ।

25

अनुपुब्बेन सकदागामिमगं भावेती ति ? न हेवं वत्तव्ये ।

निष्वायी ... ससङ्खारपरिनिष्वायी ... उद्वंसोतो अकनिट्टगामी, चतुभागं न उद्वंसोतो अकनिट्टगामी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

३७. *अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपत्तो पुग्गलो दुक्खदस्सनेन किं जहती ति ? रूपरागं, अरूपरागं, मानं, उद्वच्चं, अविज्जं, तदेकट्ठे च किलेसे चतुभागं जहती ति ।

5

चतुभागं अरहा, चतुभागं न अरहा, चतुभागं अरहत्तप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभागं न कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभागं वीतरागो ... पे०... वीतदोसो ... वीतमोहो ... पे०... कतकरणीयो ओहितभारो अनुपत्तसदत्थो परिक्खीणभवसंयोजनो सम्मदञ्जाविमुत्तो उक्खित्त- 10 पलिघो सङ्किण्णपरिखो अब्बूहेसिको निरग्गळो अरियो पन्नद्धजो पन्नभारो विसञ्जुत्तो सुविजितविजयो, दुक्खं तस्स परिञ्जातं, समुदयो पहीनो, निरोधो सच्छिकतो, मग्गो भावितो, अभिञ्जेय्यं अभिञ्जातं, परिञ्जेय्यं परिञ्जातं, पहातव्वं पहीनं, भावेतव्वं भावितं ... पे०... सच्छिकातव्वं सच्छिकतं, चतुभागं सच्छिकातव्वं न सच्छिकतं ति ? 15 न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 216

*समुदयदस्सनेन ... निरोधदस्सनेन ... मग्गदस्सनेन किं जहती ति ? रूपरागं, अरूपरागं, मानं, उद्वच्चं, अविज्जं, तदेकट्ठे च किलेसे चतुभागं जहती ति ।

B. 166

चतुभागं अरहा, चतुभागं न अरहा, चतुभागं अरहत्तप्पत्तो 20 पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभागं न कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभागं वीतरागो ... वीतदोसो ... वीतमोहो ... कतकरणीयो ओहितभारो अनुपत्तसदत्थो परिक्खीणभवसंयोजनो सम्मदञ्जाविमुत्तो उक्खित्तपलिघो सङ्किण्ण- परिखो अब्बूहेसिको निरग्गळो अरियो पन्नद्धजो पन्नभारो विसञ्जुत्तो 25 सुविजितविजयो, दुक्खं तस्स परिञ्जातं, समुदयो पहीनो, निरोधो सच्छिकतो, मग्गो भावितो, अभिञ्जेय्यं अभिञ्जातं, परिञ्जेय्यं परिञ्जातं, पहातव्वं पहीनं, भावेतव्वं भावितं ... पे०... सच्छिकातव्वं

३५. *सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुगलो दुक्ख-
दस्सनेन किं जहती ति ? ओल्लारिकं कामरागं, ओल्लारिकं व्यापादं,
तदेकद्वे च किलेसे चतुभागं जहती ति ।

चतुभागं सकदागामी, चतुभागं न सकदागामी, चतुभागं सकदा-
5 गामिफलप्पत्तो पटिलद्वो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति,
कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभागं न कायेन फुसित्वा विहरती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*समुदयदस्सनेन ... पे०... निरोधदस्सनेन ... पे०... मग्गदस्सनेन
किं जहती ति ? ओल्लारिकं कामरागं, ओल्लारिकं व्यापादं, तदेकद्वे
10 च किलेसे चतुभागं जहती ति ।

चतुभागं सकदागामी, चतुभागं न सकदागामी, चतुभागं सकदा-
215 गामिफलप्पत्तो पटिलद्वो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति,
कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभागं न कायेन फुसित्वा विहरती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

D, 165 15 ३६. *अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुगलो दुक्ख-
दस्सनेन किं जहती ति ? अणुसहगतं कामरागं, अणुसहगतं व्यापादं,
तदेकद्वे च किलेसे चतुभागं जहती ति ।

चतुभागं अनागामी, चतुभागं न अनागामी, चतुभागं
अनागामिफलप्पत्तो पटिलद्वो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति,
20 कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभागं न कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभागं
अन्तरापरिनिव्वायी ... पे०... उपहच्चपरिनिव्वायी ... असङ्खार-
परिनिव्वायी ... ससङ्खारपरिनिव्वायी ... उद्वंसोतो अकनिट्ठगामी,
चतुभागं न उद्वंसोतो न अकनिट्ठगामी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*समुदयदस्सनेन ... पे०... निरोधदस्सनेन ... पे०... मग्गदस्सनेन
25 किं जहती ति ? अणुसहगतं कामरागं, अणुसहगतं व्यापादं, तदेकद्वे
च किलेसे चतुभागं जहती ति ।

चतुभागं अनागामी, चतुभागं न अनागामी, चतुभागं अनागामि-
फलप्पत्तो पटिलद्वो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन
फुसित्वा विहरति, चतुभागं न कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभागं
30 अन्तरापरिनिव्वायी ... पे०... उपहच्चपरिनिव्वायी ... असङ्खारपरि-

निरतिथ्यं^१ दुक्खदस्सनं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 समुदयं दक्खन्तो ... पे०... निरोधं दक्खन्तो पटिपन्नको ति
 वत्तव्वो, निरोधे दिट्ठे न वत्तव्वं - “फले ठितो ति वत्तव्वो” ति ?
 आमन्ता ।

निरतिथ्यं निरोधदस्सनं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 5
 ३६. दुक्खे दिट्ठे चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि होन्ती ति ?
 आमन्ता ।

दुक्खसञ्चं चत्तारि सच्चानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 *रूपक्खन्धे अनिच्चतो दिट्ठे पञ्चक्खन्धा अनिच्चतो दिट्ठा
 होन्ती ति ? आमन्ता । 10

रूपक्खन्धो पञ्चक्खन्धा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 *चक्खायतने अनिच्चतो दिट्ठे द्वादसायतनानि अनिच्चतो
 दिट्ठानि होन्ती ति ? आमन्ता ।

चक्खायतनं द्वादसायतनानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 *चक्खुधातुया अनिच्चतो दिट्ठाय अट्ठारस धातुयो अनिच्चतो 15
 दिट्ठा होन्ती ति ? आमन्ता ।

चक्खुधातु अट्ठारस धातुयो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 *चक्खुन्द्रिये अनिच्चतो दिट्ठे वावीसतिन्द्रियाणि अनिच्चतो
 दिट्ठानि होन्ती ति ? आमन्ता ।

चक्खुन्द्रियं वावीसतिन्द्रियानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । 20
 ... पे०... ।

*चतूहि जाणेहि सोतापत्तिफलं सच्छिक्करोती ति ? आमन्ता ।
 चत्तारि सोतापत्तिफलानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 अट्ठहि जाणेहि सोतापत्तिफलं सच्छिक्करोती ति ? आमन्ता । R. 219
 अट्ठ सोतापत्तिफलानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 25
 द्वादसहि जाणेहि सोतापत्तिफलं सच्छिक्करोती ति ? आमन्ता ।
 द्वादस सोतापत्तिफलानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 चतुचत्तारीसाय^२ जाणेहि सोतापत्तिफलं सच्छिक्करोती ति ?
 आमन्ता ।

१. निदतिथ्यं - सरे०, एवमुपरि पि । २. चतुचत्तारीसाय - स्या०, एवमुपरि पि ।

सच्छिकृतं, चतुर्भागं सच्छिकातव्यं न सच्छिकृतं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

३८. *सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्खं
दक्खन्तो पटिपन्नको ति वत्तव्वो ति ? आमन्ता ।

5 दुक्खे दिट्ठे फले ठितो ति वत्तव्वो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

R. 217 समुदयं दक्खन्तो ... पे०... निरोधं दक्खन्तो पटिपन्नको ति
वत्तव्वो ति ? आमन्ता ।

निरोधे दिट्ठे फले ठितो ति वत्तव्वो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो मग्गं दक्खन्तो
10 पटिपन्नको ति वत्तव्वो, मग्गे दिट्ठे फले ठितो ति वत्तव्वो ति ?
आमन्ता ।

दुक्खं दक्खन्तो पटिपन्नको ति वत्तव्वो, दुक्खे दिट्ठे फले ठितो
ति वत्तव्वो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

मग्गं दक्खन्तो पटिपन्नको ति वत्तव्वो, मग्गे दिट्ठे फले ठितो
15 ति वत्तव्वो ति ? आमन्ता ।

समुदयं दक्खन्तो ... पे०... निरोधं दक्खन्तो पटिपन्नको ति
वत्तव्वो, निरोधे दिट्ठे फले ठितो ति वत्तव्वो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्खं दक्खन्तो
20 पटिपन्नको ति वत्तव्वो, दुक्खे दिट्ठे न वत्तव्वं - "फले ठितो ति वत्तव्वो"
ति ? आमन्ता ।

मग्गं दक्खन्तो पटिपन्नको ति वत्तव्वो, मग्गे दिट्ठे न वत्तव्वं -
"फले ठितो ति वत्तव्वो" ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

समुदयं दक्खन्तो ... निरोधं दक्खन्तो पटिपन्नको ति वत्तव्वो,
25 निरोधे दिट्ठे न वत्तव्वं - "फले ठितो ति वत्तव्वो" ति ? आमन्ता ।

B. 167 मग्गं दक्खन्तो पटिपन्नको ति वत्तव्वो, मग्गे दिट्ठे न वत्तव्वं -
"फले ठितो ति वत्तव्वो" ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्खं दक्खन्तो
पटिपन्नको ति वत्तव्वो, दुक्खे दिट्ठे न वत्तव्वं - "फले ठितो ति वत्तव्वो"
30 ति ? आमन्ता ।

पटिपदं पस्सति दुक्खं पि सो पस्सति, दुक्खसमुदयं पि पस्सति,
दुक्खनिरोधं पि पस्सती” ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आम ता ।

तेन हि न वत्तव्वं — “अनुपुब्बाभिसमयो” ति ।

*अनुपुब्बाभिसमयो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता —

5

“सहावस्स दस्सनसम्पदाय,
तयस्सु धम्मा जहिता भवन्ति ।
सक्कायदिट्ठी विचिकिच्छित्तं च,
सीलव्वतं वा पि यदत्थि किञ्चि ।
चतूहपायेहि च विप्पमुत्तो,
छञ्चाभिठानानि अभव्वो कातु” ति ।

10

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

E. 169

तेन हि न वत्तव्वं — “अनुपुब्बाभिसमयो” ति ॥

*अनुपुब्बाभिसमयो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “यस्मि, भिक्खवे, समये अरियसावकस्स 15
विरजं वीतमलं धम्मचक्खुं उदपादि — ‘यं किञ्चि समुदयधम्मं सब्बं
तं निरोधधम्मं’ ति, सह दस्सनप्पादा, भिक्खवे, अरियसावकस्स तीणि
संयोजनानि पहीयन्ति — सक्कायदिट्ठि, विचिकिच्छा, सीलव्वतपरा-
मासो” ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं — “अनुपुब्बाभिसमयो” ति ।

20

२०(१०) बोहारकथा

४१. *बुद्धस्स भगवतो बोहारो लोकुत्तरो ति ? आमन्ता ।

R. 221

लोकुत्तरे सोते पटिहञ्जति नो लोकिये, लोकुत्तरेण विञ्जाणेन
पटिविजानन्ति नो लोकियेन, सावका पटिविजानन्ति नो पुथुज्जना
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*ननु बुद्धस्स भगवतो बोहारो लोकिये सोते पटिहञ्जती ति ? 25
आमन्ता ।

हञ्चि बुद्धस्स भगवतो बोहारो लोकिये सोते पटिहञ्जति,
नो च वत रे वत्तव्वे — “बुद्धस्स भगवतो बोहारो लोकुत्तरो” ति ।

चतुच्चतारीसं सोतापत्तिफलानी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

सत्तसत्ततिया आणेहि सोतापत्तिफलं सच्चिकरोती ति ?
आमन्ता ।

5 सत्तसत्तति सोतापत्तिफलानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 168

४०. नि वत्तव्वं - "अनुपुव्वाभिसमयो" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - "सेय्यथापि, भिक्खवे, महासमुद्धो अनुपुव्व-
निधो अनुपुव्वपोणो अनुपुव्वपद्धारो, न आयतकेनेव पपातो; एवमेव
खो, भिक्खवे, इमस्मि घम्मविनये अनुपुव्वसिक्खा अनुपुव्वकिरिया
10 अनुपुव्वपटिपदा, न आयतकेनेव अञ्जापटिवेषो" ति । अत्येव सुत्तन्तो
ति ? आमन्ता ।

तेन हि अनुपुव्वाभिसमयो ति ।

नि वत्तव्वं - "अनुपुव्वाभिसमयो" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता -

15 "अनुपुव्वेन मेवावी, थोकं^१ थोकं खणे खणे ।

कम्मारो रजतस्तेव, निद्धमे मलमत्तनो' ति ॥

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अनुपुव्वाभिसमयो ति ।

R. 220

*अनुपुव्वाभिसमयो ति ? आमन्ता ।

20 नन्वायस्मा गवम्पति^२ थेरो^३ भिक्खू एतदवोच - "सम्मुखा मेतं,
आवुसो, भगवतो सुतं सम्मुखा पटिग्गहितं - 'यो, भिक्खवे, दुक्खं पस्सति
दुक्खसमुदयं पि सो पस्सति, दुक्खनिरोधं पि पस्सति, दुक्खनिरोधगामिनि^४
पटिपदं' पि पस्सति; यो दुक्खसमुदयं पस्सति दुक्खं पि सो पस्सति,
दुक्खनिरोधं पि पस्सति, दुक्खनिरोधगामिनि पटिपदं पि पस्सति; यो
25 दुक्खनिरोधं पस्सति दुक्खं पि सो पस्सति, दुक्खसमुदयं पि पस्सति,
दुक्खनिरोधगामिनि पटिपदं पि पस्सति; यो दुक्खनिरोधगामिनि

१. चतुच्चतारीस - रो० । २. थोत्र - सी० । ३. हि न वत्तव्व - सी० । ४-५. गवम्पति
थेरो - सी०, रो०, गवम्पतित्थेरो - स्या० । ५-५. दुक्खनिरोधगामिनी० - सी०, स्या०;
० गामिनिपटिपद - रो० ।

हञ्चि लोकुत्तरो धम्मो न रागट्टानियो न रजनीयो न कमनीयो न मदनीयो न वन्धनीयो न मुच्छनीयो, नो च वत रे वत्तब्बे — “बुद्धस्स भगवतो बोहारो लोकुत्तरो” ति ।

*बुद्धस्स भगवतो बोहारो लोकुत्तरो ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि बुद्धस्स भगवतो बोहारे^१ दुस्सेय्युं ति ? आमन्ता । 5

लोकुत्तरो धम्मो दोसट्टानियो^२ कोपट्टानियो पटिघट्टानियो ति ?

न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*ननु लोकुत्तरो धम्मो न दोसट्टानियो न कोपट्टानियो न पटिघट्टानियो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि लोकुत्तरो धम्मो न दोसट्टानियो न कोपट्टानियो न पटिघट्टानियो, नो च वत रे वत्तब्बे — “बुद्धस्स भगवतो बोहारो लोकुत्तरो” ति । 10 B. 171, R. 223

*बुद्धस्स भगवतो बोहारो लोकुत्तरो ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि बुद्धस्स भगवतो बोहारे^१ मुय्हेय्युं ति ? आमन्ता ।

लोकुत्तरो धम्मो मोहट्टानियो अञ्जाणकरणो अचक्खुकरणो 15
पञ्जानिरोधिको विघातपक्खिको अनिव्वानसंवत्तनिको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*ननु लोकुत्तरो धम्मो न मोहट्टानियो न अञ्जाणकरणो न अचक्खुकरणो पञ्जावुद्धिको^३ अविघातपक्खिको निव्वानसंवत्तनिको ति ? आमन्ता । 20

हञ्चि लोकुत्तरो धम्मो न मोहट्टानियो न अञ्जाणकरणो न अचक्खुकरणो पञ्जावुद्धिको अविघातपक्खिको निव्वानसंवत्तनिको, नो च वत रे वत्तब्बे — “बुद्धस्स भगवतो बोहारो लोकुत्तरो” ति ।

४४. *बुद्धस्स भगवतो बोहारो लोकुत्तरो ति ? आमन्ता ।

ये केचि बुद्धस्स भगवतो बोहारं^१ सुणन्ति, सव्वे ते मग्गं भावेन्ती 25
ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*ये केचि बुद्धस्स भगवतो बोहारं^१ सुणन्ति, सव्वे ते मग्गं भावेन्ती ति ? आमन्ता ।

१. बोहारो — गी०; बोहारं — स्या०, री० । २. दोसट्टानीयो — ती०, री०, एवमुपरि ति । ३. पञ्जावुद्धिको — ग्या०, री०, एवमुपरि ति ।

*ननु बुद्धस्स भगवतो वोहारं लोकियेन विज्जाणेन पटि-
विजानन्ती ति ? आमन्ता ।

हज्चि बुद्धस्स भगवतो वोहारं लोकियेन विज्जाणेन
पटिविजानन्ति, नो च वत रे वत्तव्वे — “बुद्धस्स भगवतो वोहारो
5 लोकुत्तरो” ति ।

*ननु बुद्धस्स भगवतो वोहारं पुयुज्जना पटिविजानन्ती ति ?
आमन्ता ।

हज्चि बुद्धस्स भगवतो वोहारं पुयुज्जना पटिविजानन्ति, नो
च वत रे वत्तव्वे — “बुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकुत्तरो” ति ।

B. 170 10

४२. *बुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकुत्तरो ति ? आमन्ता ।

मग्गो फलं निव्वानं, सोतापत्तिमग्गो सोतापत्तिफलं, सकदागामि-
मग्गो सकदागामिफलं, अनागामिमग्गो अनागामिफलं, अरहत्तमग्गो
अरहत्तफलं, सतिपट्टानं सम्मप्पधानं इद्विपादो इन्द्रियं वलं वोज्झङ्गो
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

15

*बुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकुत्तरो ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि बुद्धस्स भगवतो वोहारं सुणन्ती ति ? आमन्ता ।

R. 222

लोकुत्तरो धम्मो सोतविज्जेय्यो, सोतस्मि पटिहज्जति,
सोतस्स आपाथं आगच्छती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*ननु लोकुत्तरो धम्मो न सोतविज्जेय्यो, न सोतस्मि
20 पटिहज्जति, न सोतस्स आपाथं आगच्छती ति ? आमन्ता ।

हज्चि लोकुत्तरो धम्मो न सोतविज्जेय्यो, न सोतस्मि
पटिहज्जति, न सोतस्स आपाथं आगच्छति, नो च वत रे वत्तव्वे —
“बुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकुत्तरो” ति ।

४३. *बुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकुत्तरो ति ? आमन्ता ।

25 अत्थि केचि बुद्धस्स भगवतो वोहारे रज्जेय्युं ति ? आमन्ता ।

लोकुत्तरो धम्मो रागट्टानियो रजनीयो कमनीयो मदनीयो
वन्धनीयो मुच्छनीयो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*ननु लोकुत्तरो धम्मो न रागट्टानियो न रजनीयो न कमनीयो
न मदनीयो न वन्धनीयो न मुच्छनीयो ति ? आमन्ता ।

*बुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकियं वोहरन्तस्स लोकियो होति,
लोकुत्तरं वोहरन्तस्स लोकुत्तरो होती ति ? आमन्ता ।

मगं वोहरन्तस्स मगो होति, अमगं वोहरन्तस्स अमगो
होति, फलं वोहरन्तस्स फलं होति, अफलं वोहरन्तस्स अफलं होति,
निब्बानं वोहरन्तस्स निब्बानं होति, अनिब्बानं वोहरन्तस्स अनिब्बानं 5
होति, सङ्खतं वोहरन्तस्स सङ्खतं होति, असङ्खतं वोहरन्तस्स असङ्खतं
होति, रूपं वोहरन्तस्स रूपं होति, अरूपं वोहरन्तस्स अरूपं होति, वेदनं
वोहरन्तस्स वेदना होति, अवेदनं वोहरन्तस्स अवेदना होति, सञ्जं
वोहरन्तस्स सञ्जा होति, असञ्जं वोहरन्तस्स असञ्जा होति, सङ्खारे
वोहरन्तस्स सङ्खारा होन्ति, असङ्खारे वोहरन्तस्स असङ्खारा होन्ति, 10
विज्जाणं वोहरन्तस्स विज्जाणं होति, अविज्जाणं वोहरन्तस्स
अविज्जाणं होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२१(११) निरोधकथा

४७. *द्वे निरोधा ति ? आमन्ता ।

B. 173

द्वे दुक्खनिरोधा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

द्वे दुक्खनिरोधा ति ? आमन्ता ।

15

द्वे निरोधसच्चानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

द्वे निरोधसच्चानी ति ? आमन्ता ।

द्वे दुक्खसच्चानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

द्वे निरोधसच्चानी ति ? आमन्ता ।

द्वे समुदयसच्चानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20

द्वे निरोधसच्चानी ति ? आमन्ता ।

द्वे मगसच्चानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 226

*द्वे निरोधसच्चानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि ... पे०... द्वे खेणानि ... द्वे सरणानि ... द्वे
परायणानि ... द्वे अचुतानि ... द्वे अमत्तानि ... द्वे निब्बानानी ति ? 25
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*द्वे निब्बानानी ति ? आमन्ता ।

बालपुयुज्जना बुद्धस्स भगवतो बोहारं सुणन्ति, बालपुयुज्जना मगं भावेन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

मातुघातको^१ ... पे०... पितुघातको ... अरहन्तघातको ... रहिष्णादको ... सङ्खभेदको बुद्धस्स भगवतो बोहारं मुणाति,
 ५ सङ्खभेदको मगं भावेती^३ ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 224

४५. *लब्भा सोवण्णमयाय लट्ठिया धञ्जपुज्जो पि सुवण्ण-
 पुज्जो पि आचिक्खित्तुं ति ? आमन्ता ।

एवमेवं भगवा लोकुत्तरेण बोहारेण लोकियं पि लोकुत्तरं पि धम्मं बोहरती ति ।

10 *लब्भा एलण्डियाय लट्ठिया धञ्जपुज्जो पि सुवण्णपुज्जो पि
 आचिक्खित्तुं ति ? आमन्ता ।

एवमेवं भगवा लोकियेण बोहारेण लोकियं पि लोकुत्तरं पि धम्मं बोहरती ति ।

B. 172

४६. *बुद्धस्स भगवतो बोहारो लोकियं बोहरन्तस्स लोकियो
 15 होति, लोकुत्तरं बोहरन्तस्स लोकुत्तरो होती ति ? आमन्ता ।

लोकियं बोहरन्तस्स लोकिये^३ सोते पटिहञ्जति, लोकुत्तरं
 बोहरन्तस्स लोकुत्तरे सोते पटिहञ्जति; लोकियं बोहरन्तस्स लोकियेण
 विञ्जाणेण पटिविजानन्ति, लोकुत्तरं बोहरन्तस्स लोकुत्तरेण विञ्जाणेण
 पटिविजानन्ति; लोकियं बोहरन्तस्स पुयुज्जना पटिविजानन्ति, लोकुत्तरं
 20 बोहरन्तस्स सावका पटिविजानन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१ न वत्तव्वं - "बुद्धस्स भगवतो बोहारो लोकियं बोहरन्तस्स
 लोकियो होति, लोकुत्तरं बोहरन्तस्स लोकुत्तरो होती ति ? आमन्ता ।

ननु भगवा लोकियं पि लोकुत्तरं पि धम्मं बोहरती ति ?
 आमन्ता ।

25 हञ्चि भगवा लोकियं पि लोकुत्तरं पि धम्मं बोहरति, तेन
 वत रे वत्तव्वे - "बुद्धस्स भगवतो बोहारो लोकियं बोहरन्तस्स लोकियो
 होति, लोकुत्तरं बोहरन्तस्स लोकुत्तरो होती" ति ।

१. मातुघातको - २१०, एवमुपरि पि । २. भावेन्ती - २१० । ३. सों लोकिये -
 स्या०, रो० ।

३. ततियो वग्गो

२२(१) बलकथा

१. *तथागतवलं सावकसाधारणं ति ? आमन्ता ।

R. 228

तथागतवलं सावकवलं, सावकवलं तथागतवलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*तथागतवलं सावकसाधारणं ति ? आमन्ता ।

तञ्जेव तथागतवलं तं सावकवलं, तञ्जेव सावकवलं तं ५
तथागतवलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*तथागतवलं सावकसाधारणं ति ? आमन्ता ।

यादिसं तथागतवलं तादिसं सावकवलं, यादिसं सावकवलं
तादिसं तथागतवलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*तथागतवलं सावकसाधारणं ति ? आमन्ता ।

10

यादिसो तथागतस्स पुव्वयोगो पुव्वचरिया धम्मक्खानं धम्म-
देसना तादिसो सावकस्स पुव्वयोगो पुव्वचरिया धम्मक्खानं धम्मदेसना
ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*तथागतवलं सावकसाधारणं ति ? आमन्ता ।

तथागतो जिनो सत्था सम्मासम्बुद्धो सब्बञ्जू सब्बदस्सावी 15
धम्मस्सामी^१ धम्मप्पटिसरणो ति ? आमन्ता ।

B, 175

सावको जिनो सत्था सम्मासम्बुद्धो सब्बञ्जू सब्बदस्सावी
धम्मस्सामी धम्मप्पटिसरणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*तथागतवलं सावकसाधारणं ति ? आमन्ता ।

तथागतो अनुप्पन्नस्स मग्गस्स उप्पादेता, असञ्जातस्स मग्गस्स 20 R. 229
सञ्जनेता^२ अनक्खातस्स मग्गस्स अक्खाता मग्गञ्जू मग्गविदू मग्ग-
कोविदो ति ? आमन्ता ।

सावको अनुप्पन्नस्स मग्गस्स उप्पादेता असञ्जातस्स मग्गस्स
सञ्जनेता अनक्खातस्स मग्गस्स अक्खाता मग्गञ्जू मग्गविदू मग्ग-
कोविदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

25

१. धम्मसामी - स्या०, रो०, एवमुपरि पि । २. सञ्जनेता - ती०, एवमुपरि पि ।

अत्यि द्विभं निव्वानानं उच्चनीचता हीनपणीतता उक्कंसावकंसो
सीमा वा भेदो वा राजि वा अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ...पे०... ।

*द्वे निरोधा ति ? आमन्ता ।

ननु अप्पटिसङ्खानिरुद्धे सङ्खारे पटिसङ्खा निरोधेन्ती ति ?
५ आमन्ता ।

हज्जि अप्पटिसङ्खानिरुद्धे सङ्खारे पटिसङ्खा निरोधेन्ति, नो
च वत रे वत्तव्वे - "द्वे निरोधा" ति ।

न वत्तव्वं - "द्वे निरोधा" ति ? आमन्ता ।

ननु अप्पटिसङ्खानिरुद्धा पि^१ सङ्खारा अच्चन्तभग्गा,
१० पटिसङ्खानिरुद्धा पि^२ सङ्खारा अच्चन्तभग्गा ति ? आमन्ता ।

हज्जि अप्पटिसङ्खानिरुद्धा पि सङ्खारा अच्चन्तभग्गा,
पटिसङ्खानिरुद्धा पि सङ्खारा अच्चन्तभग्गा, तेन वत रे वत्तव्वे -
"द्वे निरोधा" ति ।

*द्वे निरोधा ति ? आमन्ता ।

१५ पटिसङ्खानिरुद्धा पि सङ्खारा अरियमगं आगम्म निरुद्धा ति ?
आमन्ता ।

R. 227 अप्पटिसङ्खानिरुद्धा सङ्खारा अरियमगं आगम्म निरुद्धा ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ...पे०... ।

B. 174 *द्वे निरोधा ति ? आमन्ता ।

२० पटिसङ्खानिरुद्धा सङ्खारा न पुन उप्पज्जन्ती ति ? आमन्ता ।
अप्पटिसङ्खानिरुद्धा सङ्खारा न पुन उप्पज्जन्ती ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ...पे०... ।

तेन हि न वत्तव्वं - "द्वे निरोधा" ति ।

दुतियो वग्गो ।

तत्सुहानं

२५ परूपहारो अञ्जानं, कङ्खा परवितारणा ।
वचीभेदो दुक्खाहारो, चित्तद्विति^३ च कुक्कुळा^३ ।
अनुपुव्वाभिसमयो^४, वोहारो^५ च निरोधको^६ ति ॥

१. स्या०, रो० पोत्यवेमु नत्थि । २. रो० पोत्यवे नत्थि । ३-३. ङिति कुक्कुळा
सङ्घारा - स्या०, रो० । ४. एकाभिसमयो चेव - सी०; एको अभिसमयो - स्या०, रो० ।
५-५. एको वोहारो एको निरोधो - स्या०, रो० ।

समापत्तीनं सङ्किलेसं वोदानं वुट्ठानं यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं सावक-
साधारणं” ति ।

‘सावको पुब्बेनिवासानुस्सति जानाती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सावको पुब्बेनिवासानुस्सति जानाति, तेन वत रे वत्तव्वे - “पुब्बेनिवासानुस्सति यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं सावक- 5
साधारणं” ति ।

‘सावको सत्तानं चुतूपपातं जानाती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सावको सत्तानं चुतूपपातं जानाति, तेन वत रे वत्तव्वे -
“सत्तानं चुतूपपातं यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं सावकसाधारणं” ति ।

‘ननु तथागतस्सा पि आसवा खीणा सावकस्सा पि आसवा 10
खीणा ति ? आमन्ता ।

अत्थि किञ्चि नानाकरणं तथागतस्स वा सावकस्स वा
आसवक्खयेन वा आसवक्खयं विमुत्तिया वा विमुत्ती ति ? नत्थि ।

हञ्चि नत्थि किञ्चि नानाकरणं तथागतस्स वा सावकस्स
वा आसवक्खयेन वा आसवक्खयं विमुत्तिया वा विमुत्ति, तेन वत रे 15
वत्तव्वे - “आसवानं खये यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं सावक-
साधारणं” ति ।

३. ‘आसवानं खये यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं सावकसाधारणं
ति ? आमन्ता ।

R. 231

ठानाठाने यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं सावकसाधारणं ति ? 20
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

‘आसवानं खये यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं सावकसाधारणं
ति ? आमन्ता ।

सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं सावकसाधारणं
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

25

‘ठानाठाने यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं सावकअसाधारणं ति ?
आमन्ता ।

‘आसवानं खये यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं सावकअसाधारणं
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*इन्द्रियपरोपरियत्तं यथाभूतं आणं तयागतवलं सावकसाधारणं
ति ? आमन्ता ।

सावको सव्वञ्जू सव्वदस्सावी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

५ २. सावको ठानाठानं जानाती ति ? आमन्ता ।

हज्जि सावको ठानाठानं जानाति, तेन वत रे वत्तव्वे -
“ठानाठानं यथाभूतं आणं तयागतवलं सावकसाधारणं” ति ।

सावको अतीतानागतपच्चुप्पन्नानं कम्मसमादानानं ठानसो
हेतुसो विपाकं जानाती ति ? आमन्ता ।

१० हज्जि सावको अतीतानागतपच्चुप्पन्नानं कम्मसमादानानं
ठानसो हेतुसो विपाकं जानाति, तेन वत रे वत्तव्वे - “अतीतानागत-
पच्चुप्पन्नानं कम्मसमादानानं ठानसो हेतुसो विपाकं यथाभूतं आणं
तयागतवलं सावकसाधारणं” ति ।

सावको सव्वत्यगामिनि पटिपदं जानाती ति ? आमन्ता ।

१५ हज्जि सावको सव्वत्यगामिनि पटिपदं जानाति, तेन वत रे
वत्तव्वे - “सव्वत्यगामिनि पटिपदं यथाभूतं आणं तयागतवलं सावक-
साधारणं” ति ।

सावको अनेकघातुं नानाघातुं लोकं जानाती ति ? आमन्ता ।

२० हज्जि सावको अनेकघातुं नानाघातुं लोकं जानाति, तेन वत
रे वत्तव्वे - “अनेकघातुं नानाघातुं लोकं यथाभूतं आणं तयागतवलं
सावकसाधारणं” ति ।

R. 230 सावको सत्तानं नानाविमुत्तिकत्तं जानाती ति ? आमन्ता ।

B. 176 हज्जि सावको सत्तानं नानाविमुत्तिकत्तं जानाति, तेन वत
रे वत्तव्वे - “सत्तानं नानाविमुत्तिकत्तं यथाभूतं आणं तयागतवलं
२५ सावकसाधारणं” ति ।

सावको ज्ञानविमोक्खसमाधिसमापत्तीनं सङ्किलेसं बोदानं
बुद्धानं जानाती ति ? आमन्ता ।

हज्जि सावको ज्ञानविमोक्खसमाधिसमापत्तीनं सङ्किलेसं
बोदानं बुद्धानं जानाति, तेन वत रे वत्तव्वे - “ज्ञानविमोक्खसमाधि-

सुञ्जतारम्मणं ति ? न हेवं वत्तव्वे ... पे०... ।

सुञ्जतारम्मणं ति ? आमन्ता ।

ठानाठानं च मनसि करोति, सुञ्जतं च मनसि करोती ति ?

B. 176

न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*ठानाठानं च मनसि करोति, सुञ्जतं च मनसि करोती ति ? ५

आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं

R. 233

वत्तव्वे । ... पे०... ।

ठानाठाने यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं अरियं ति ? आमन्ता ।

अनिमित्तारम्मणं ... पे०... अप्पणिहितारम्मणं ति ? न हेवं 10 .

वत्तव्वे । ... पे०... ।

अप्पणिहितारम्मणं ति ? आमन्ता ।

ठानाठानं च मनसि करोति, अप्पणिहितं च मनसि करोती

ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*ठानाठानं च मनसि करोति, अप्पणिहितं च मनसि करोती 15

ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं

वत्तव्वे । ... पे०... ।

५. *सतिपट्ठाना अरिया सुञ्जतारम्मणा ति ? आमन्ता ।

ठानाठाने यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं अरियं सुञ्जतारम्मणं 20

ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सतिपट्ठाना अरिया अनिमित्तारम्मणा ... पे०... अप्पणिहिता-

रम्मणा ति ? आमन्ता ।

ठानाठाने यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं अरियं अप्पणिहितारम्मणं

ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

25

*सम्मप्पधाना, इद्धिपादा, इन्द्रिया, वला, वोञ्जङ्गा अरिया

सुञ्जतारम्मणा ति ? आमन्ता ।

ठानाठाने यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं अरियं सुञ्जतारम्मणं

ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 177

सित्तानं चतुपपाते यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं सावकअसाधारणं
ति ? आमन्ता ।

आसवानं खये यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं सावकअसाधारणं
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

5 इन्द्रियपरोपरियत्तं यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं सावकअसाधारणं
ति ? आमन्ता ।

ठानाठाने यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं सावकअसाधारणं ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

इन्द्रियपरोपरियत्तं यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं सावक-
10 असाधारणं ति ? आमन्ता । ... पे०... ।

आसवानं खये यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं सावकअसाधारणं
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ठानाठाने यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं सावकसाधारणं
ति ? आमन्ता ।

15 इन्द्रियपरोपरियत्तं यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं सावकसाधारणं
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 232

आसवानं खये यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं सावकसाधारणं ति ?
आमन्ता ।

इन्द्रियपरोपरियत्तं यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं सावकसाधारणं
20 ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२३(२) अरियन्तिकथा

४. *ठानाठाने यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं अरियं ति ?
आमन्ता ।

मग्गो फलं निव्वानं, सोत्तापत्तिमग्गो सोत्तापत्तिफलं, सकदा-
गामिमग्गो सकदागामिफलं, अनागामिमग्गो अनागामिफलं, अरहत्तमग्गो
25 अरहत्तफलं, सत्तिपट्टानं सम्मप्पधानं इद्धिपादो इन्द्रियं वलं वोज्झङ्गो
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे० . ।

*ठानाठाने यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं अरियं ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं जाणं तथागतबलं अरियं ति ? आमन्ता ।

अनिमित्तारम्मणं अप्पणिहितारम्मणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । 5

... पे०... ।

अप्पणिहितारम्मणं ति ? आमन्ता ।

सत्तानं चुतूपपातं च मनसि करोति, अप्पणिहितं च मनसि करोती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सत्तानं चुतूपपातं च मनसि करोति; अप्पणिहितं च मनसि 10 करोती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

८. *सत्तिपट्ठाना अरिया सुञ्जतारम्मणा ... पे०... अनिमित्ता- 15 रम्मणा ... पे०... अप्पणिहितारम्मणा ति ? आमन्ता ।

सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं जाणं तथागतबलं अरियं अप्पणिहिता- रम्मणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सम्मप्यधानं ... पे०... वोञ्जाङ्गा अरिया सुञ्जतारम्मणा 20 ... पे०... अनिमित्तारम्मणा ... पे०... अप्पणिहितारम्मणा ति ?

*आमन्ता ।

20

सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं जाणं तथागतबलं अरियं अप्पणि- हितारम्मणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं जाणं तथागतबलं अरियं न वत्तव्वं - 25 सुञ्जतारम्मणं ... पे०... अनिमित्तारम्मणं ... पे०... अप्पणिहितारम्मणं ति ? आमन्ता ।

B. 180

25

सत्तिपट्ठाना अरिया न वत्तव्वा - "अप्पणिहितारम्मणा" ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

९. *सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं जाणं तथागतबलं अरियं न वत्तव्वं - सुञ्जतारम्मणं ... पे०... अनिमित्तारम्मणं ... पे०... 30 अप्पणिहितारम्मणं ति ? आमन्ता ।

R 234

*वोज्झङ्गा अरिया अनिमित्तारम्मणा ... अप्पणिहितारम्मणा
ति ? आमन्ता ।

ठानाठाने यथाभूतं आणं तथागतवलं अरियं अप्पणिहिता-
रम्मणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

5 ६. *ठानाठाने यथाभूतं आणं तथागतवलं अरियं न वत्तव्वं -
“सुञ्जतारम्मणं” ति ? आमन्ता ।

सत्तिपट्टाना अरिया न वत्तव्वा - “सुञ्जतारम्मणा” ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*ठानाठाने यथाभूतं आणं तथागतवलं अरियं न वत्तव्वं -
10 अनिमित्तारम्मणं ... पे०... अप्पणिहितारम्मणं ति ? आमन्ता ।

सत्तिपट्टाना अरिया न वत्तव्वा - “अप्पणिहितारम्मणा” ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 179

*ठानाठाने यथाभूतं आणं तथागतवलं अरियं न वत्तव्वं -
सुञ्जतारम्मणं ... पे०... अनिमित्तारम्मणं ... पे०... अप्पणिहिता-
15 रम्मणं ति ? आमन्ता ।

सम्मप्पधानं ... पे०... वोज्झङ्गा अरिया न वत्तव्वा -
“अप्पणिहितारम्मणा” ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

७. *सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं आणं तथागतवलं अरियं ति ?
आमन्ता ।

20 मग्गो फलं निव्वानं, सोतापत्तिमग्गो सोतापत्तिफलं ... पे०...
वोज्झङ्गो’ ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं आणं तथागतवलं अरियं ति ?
आमन्ता ।

सुञ्जतारम्मणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R.235 25

सुञ्जातारम्मणं ति ? आमन्ता ।

सत्तानं चुतूपपातं च मनसि करोति, सुञ्जतं च मनसि करोती
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सत्तानं चुतूपपातं च मनसि करोति, सुञ्जतं च मनसि करोती
ति ? आमन्ता ।

ठानाठाने यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं अरियं न वत्तव्वं —
“सुञ्जतारम्मणं” ति ? आमन्ता ।

आसवानं खये यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं अरियं न वत्तव्वं —
“सुञ्जतारम्मणं” ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ठानाठाने यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं अरियं न वत्तव्वं — 5
अनिमित्तारम्मणं ... अप्पणिहितारम्मणं ति ? आमन्ता ।

आसवानं खये यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं अरियं न वत्तव्वं —
“अप्पणिहितारम्मणं” ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सित्तानं चुतूपपाते यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं अरियं न
वत्तव्वं — सुञ्जतारम्मणं ... पे०... अनिमित्तारम्मणं ... पे०... 10
अप्पणिहितारम्मणं ति ? आमन्ता ।

आसवानं खये यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं अरियं न वत्तव्वं —
“अप्पणिहितारम्मणं” ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२४(३) विमुक्तिकथा

१०. *सरागं चित्तं विमुच्चती ति ? आमन्ता ।

रागसहगतं रागसहजातं रागसंसद्वं रागसम्पयुतं रागसहभु^२ 15
रागानुपरिवत्ति अकुसलं लोकियं सासवं संयोजनियं^३ गन्थनियं^४
ओघनियं योगनियं नीवरणियं परामद्वं उपादानियं सङ्खिलेसियं^५ चित्तं
विमुच्चती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सफस्सं चित्तं विमुच्चति, फस्सो च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती
ति ? आमन्ता ।

20

सरागं चित्तं विमुच्चति, रागो च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 239

*सवेदनं ... पे०... ससज्जं ... पे०... सचेतनं ... पे०... सपज्जं
चित्तं विमुच्चति, पज्जा च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती ति ? आमन्ता ।

१. विमुच्चतिवचा - स्या० । २. रागसहभु - सी०, रो० । ३. संयोजनिय -
स्या०; मञ्जोजनीय - रो० । ४. गन्थनीय - रो०, एवमुपरि पि । ५. सङ्खिलेसिकं -
स्या०, रो० ।

सम्मप्यधाना ... पे०... वोज्झङ्गा अरिया न वत्तव्वा -
 “अप्पणिहितारम्मणा” ति ? न हेवं वत्तव्वे । ...पे०... ।

आसवानं खये यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं अरियं ति ?
 आमन्ता ।

5 ठानाठाने यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं अरियं ति ? न हेवं
 वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 237

आसवानं खये यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं अरियं ति ?
 आमन्ता ।

सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं अरियं ति ?
 10 न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ठानाठाने यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं न वत्तव्वं - “अरियं”
 ति ? आमन्ता ।

आसवानं खये यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं न वत्तव्वं - “अरियं”
 ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

15 सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं न वत्तव्वं -
 “अरियं” ति ? आमन्ता ।

आसवानं खये यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं न वत्तव्वं -
 “अरियं” ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

आसवानं खये यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं अरियं सुज्जता-
 20 रम्मणं ति ? आमन्ता ।

ठानाठाने यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं अरियं सुज्जतारम्मणं
 ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

आसवानं खये यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं अरियं अनिमित्ता-
 रम्मणं ... अप्पणिहितारम्मणं ति ? आमन्ता ।

25 ठानाठाने यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं अरियं अप्पणिहितारम्मणं
 ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

आसवानं खये यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं अरियं सुज्जता-
 रम्मणं ... पे०... अनिमित्तारम्मणं ... पे०... अप्पणिहितारम्मणं ति ?
 आमन्ता । ... पे०... ।

सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं अरियं अप्पणि-
 हितारम्मणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सदोसं चित्तं विमुच्चति, पञ्जा च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती ति ?
आमन्ता ।

• दोसो च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

१२. *समोहं चित्तं विमुच्चती ति ? आमन्ता । 5

मोहसहगतं मोहसहजातं मोहसंसद्वं मोहसम्पयुतं मोहसहभु
मोहानुपरिवत्ति अकुसलं लोकियं सासवं ... पे०... सङ्किलेसियं चित्तं
विमुच्चती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सफस्सं चित्तं विमुच्चति, फस्सो च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती
ति ? आमन्ता । 10

समोहं चित्तं विमुच्चति, मोहो च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सवेदनं ... ससञ्जं ... सचेतनं ... सपञ्जं चित्तं विमुच्चति, B. 183
पञ्जा च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती ति ? आमन्ता ।

समोहं चित्तं विमुच्चति, मोहो च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती 15
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सफस्सं समोहं चित्तं विमुच्चति, फस्सो च चित्तं च उभो
विमुच्चन्ती ति ? आमन्ता । R. 241

मोहो च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... । 20

*सवेदनं समोहं ... ससञ्जं समोहं ... सचेतनं समोहं ... पे०...
सपञ्जं समोहं चित्तं विमुच्चति, पञ्जा च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती
ति ? आमन्ता ।

मोहो च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... । 25

*सरागं^१ सदोसं समोहं चित्तं विमुच्चती ति ? आमन्ता ।

वीतरागं वीतदोसं वीतमोहं निक्किलेसं चित्तं विमुच्चती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१ न वत्तव्व सरागं - सी०, स्या०, रो० ।

सरागं चित्तं विमुच्चति, रागो च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती
ति ? न हेवं वक्तव्ये ... पे०... ।

B. 182

*सफस्सं सरागं चित्तं विमुच्चति, फस्सो च चित्तं च उभो
विमुच्चन्ती ति ? आमन्ता ।

३ रागो च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती ति ? न हेवं वक्तव्ये
... पे०... ।

*सवेदनं सरागं ... पे०... ससञ्जं सरागं ... पे०... सचेत
सरागं ... पे०... सपञ्जं सरागं चित्तं विमुच्चति, पञ्जा च चित्तं च उभ
विमुच्चन्ती ति ? आमन्ता ।

10 रागो च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती ति ? न हेवं वक्तव्ये
... पे०... ।

११. *सदोसं चित्तं विमुच्चती ति ? आमन्ता ।

दोससहगतं दोससहजातं दोससंसद्वं दोससम्पयुतं दोससह
दोसानुपरिवत्ति अकुसलं लोकियं सासवं ... पे०... सङ्किलेसियं चि
15 विमुच्चती ति ? न हेवं वक्तव्ये । ... पे०... ।

*सफस्सं चित्तं विमुच्चति, फस्सो च चित्तं च उभो विमुच्चन्
ति ? आमन्ता ।

सदोसं चित्तं विमुच्चति, दोसो च चित्तं च उभो विमुच्चन्
ति ? न हेवं वक्तव्ये । ... पे०... ।

20 *सवेदनं ... पे०... ससञ्जं ... पे०... सचेतनं ... पे०... सपञ्ज
R. 240 चित्तं विमुच्चति, पञ्जा^३ च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती ति ? आमन्त

सदोसं चित्तं विमुच्चति, दोसो च चित्तं च उभो विमुच्चन्
ति ? न हेवं वक्तव्ये । ... पे०... ।

*सफस्सं सदोसं चित्तं विमुच्चति, फस्सो च चित्तं च उ
25 विमुच्चन्ती ति ? आमन्ता ।

सदोसं^३ चित्तं विमुच्चति^३, दोसो च चित्तं च उभो विमुच्चन्
ति ? न हेवं वक्तव्ये । ... पे०... ।

*सवेदनं सदोसं ... ससञ्जं सदोसं ... सचेतनं सदोसं ... सपञ्ज

एकदेसं अरहा एकदेसं न अरहा, एकदेसं अरहत्तप्पत्तो पटिलद्धो
अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति,
एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो
... पे०... एकदेसं सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, एकदेसं सच्छिकातब्बं न
सच्छिकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

5

*विमुत्तं विमुच्चमानं ति ? आमन्ता ।

उप्पादक्खणे विमुत्तं, भङ्गक्खणे^१ विमुच्चमानं ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

१४. †न वत्तब्बं - “विमुत्तं^२ विमुच्चमानं” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “तस्स एवं जानतो एवं पस्सतो कामासवा
पि चित्तं विमुच्चति, भवासवा पि चित्तं विमुच्चति, अविज्जासवा पि
चित्तं विमुच्चती” ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

R. 243

तेन हि वत्तब्बं^३ - “विमुत्तं विमुच्चमानं” ति ।

*विमुत्तं विमुच्चमानं ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “सो एवं समाहिते चित्ते परिसुद्धे
परियोदाते अनङ्गणे विगतूपविकलेसे मुदुभूते कम्मनिये^४ ठिते
आनेज्जप्पत्ते आसवानं खयञ्जाणाय चित्तं अभिनिन्नामेती” ति ! अत्थेव
सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं - “विमुत्तं विमुच्चमानं” ति ।

*अत्थि चित्तं विमुच्चमानं ति ? आमन्ता ।

20

अत्थि चित्तं रज्जमानं दुस्समानं मुय्हमानं किलिस्समानं^५ ति ?
न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

ननु रत्तं चेव अरत्तं च, दुट्ठं चेव अदुट्ठं च, मूब्हं^६ चेव अमूब्हं
च, छिन्नं चेव अछिन्नं^७ च, भिन्नं चेव अभिन्नं च, कतं चेव अकतं चा
ति ? आमन्ता ।

B. 185

25

हञ्चि रत्तं चेव अरत्तं च, दुट्ठं चेव अदुट्ठं च, मूब्हं चेव अमूब्हं
च, छिन्नं चेव अछिन्नं च, भिन्नं चेव अभिन्नं च, कतं चेव अकतं
च, नो च वत रे वत्तब्बे - “अत्थि चित्तं विमुच्चमानं” ति ।

१. वयवखणे - स्या०, रो० । २. विमुच्च - सी०, स्या० । ३. सी०, स्या०, रो०
पोत्यकेसु नत्थि । ४. यम्मनीये - स्या०, रो० । ५. किलिस्समानं - सी० । ६. मुब्हं -
रो०, एवमुपरि पि । ७. अछिन्नं - स्या० ।

तेन हि न' वत्तव्यं' — "सरागं सदोसं समोहं चित्तं विमुच्चती" ति ।

२५(४) विमुच्चमानकथा

१३. *विमुत्तं विमुच्चमानं ति ? आमन्ता । .

एकदेसं विमुत्तं, एकदेसं अविमुत्तं ति ? न हेवं वत्तव्ये ।

5 ... पे०... ।

*एकदेसं विमुत्तं, एकदेसं अविमुत्तं ति ? आमन्ता ।

एकदेसं सोतापन्नो, एकदेसं न सोतापन्नो, एकदेसं सोता-
पत्तिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति,
कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं
10 सत्तक्खत्तुपरमो कोलद्धोलो एकवीजी बुद्धे अवेच्चप्पसादेन समन्नागतो
धम्मे ... पे०... सद्धे ... पे०... अरियकन्तेहि सीलेहि समन्नागतो, एकदेसं
अरियकन्तेहि सीलेहि न समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

R. 242

*एकदेसं विमुत्तं, एकदेसं अविमुत्तं ति ? आमन्ता ।

एकदेसं सकदागामी, एकदेसं न सकदागामी, एकदेसं सकदागामि-
15 फलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन
फुसित्वा विहरति, एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरती ति ? न हेवं
वत्तव्ये । ... पे०... ।

B. 184

*एकदेसं विमुत्तं, एकदेसं अविमुत्तं ति ? आमन्ता ।

एकदेसं अनागामी, एकदेसं न अनागामी, एकदेसं अनागामि-
20 फलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन
फुसित्वा विहरति, एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं अन्तरा-
परिनिव्वायी, उपहञ्चपरिनिव्वायी, असङ्खारपरिनिव्वायी, ससङ्खार-
परिनिव्वायी, उद्धंसोतो अकनिट्ठगामी, एकदेसं न उद्धंसोतो^३
अकनिट्ठगामी ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

25 *एकदेसं विमुत्तं, एकदेसं अविमुत्तं ति ? आमन्ता ।

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छानुसयो ... सीलव्वतपरामासो
अप्पहीनो ति ? आमन्ता ।

B. 186

अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानं अप्पहीनं ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 245

अट्टमकस्स पुग्गलस्स सीलव्वतपरामासो अप्पहीनो ति ? 5
आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छापरियुट्ठानं अप्पहीनं ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१६. *अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानं पहीनं ति ?
आमन्ता ।

10 :

अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानपहानाय^१ मग्गो भावितो
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानं पहीनं ति ? आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानपहानाय सत्तिपट्ठाना भाविता
... पे०... सम्मप्पधाना ... पे०... वोज्झङ्गा भाविता ति ? न हेवं
वत्तव्वे ।

15 :

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छापरियुट्ठानं पहीनं ति ?
आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छापरियुट्ठानपहानाय मग्गो
भावितो ... पे०... वोज्झङ्गा भाविता ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20 :

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानपहानाय मग्गो अभावितो
ति ? आमन्ता ।

अमग्गेन पहीनं लोकियेन सासवेन ... पे०... सङ्किलेसियेना
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानपहानाय सत्तिपट्ठाना
... पे०... वोज्झङ्गा अभाविता ति ? आमन्ता ।

25 :

अमग्गेन पहीनं लोकियेन सासवेन ... पे०... सङ्किलेसियेना
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 246

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छापरियुट्ठानपहानाय मग्गो

१. दिट्ठिपरियुट्ठानपहानाय - सी०, त्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

२६(५) अट्टमककथा

१५. *अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानं पहीनं ति ?
आमन्ता ।

अट्टमको पुग्गलो सोतापन्नो सोतापत्तिफलप्पत्तो पटिलद्धो
अधिगतो सच्छिन्नतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरती
५ ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छापरियुट्ठानं पहीनं ति ?
आमन्ता ।

R.244

अट्टमको पुग्गलो सोतापन्नो सोतापत्तिफलप्पत्तो ... पे०... कायेन
फुसित्वा विहरती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

10 *अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानं पहीनं ति ? आमन्ता ।
अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठानुसयो पहीनो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानं पहीनं ति ? आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छानुसयो ... सीलव्वतपरामासो
15 पहीनो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छापरियुट्ठानं पहीनं ति ?
आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छानुसयो पहीनो ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

20 अट्टमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छापरियुट्ठानं पहीनं ति ?
आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठानुसयो ... सीलव्वतपरामासो पहीनो
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठानुसयो अप्पहीनो ति ? आमन्ता ।
25 अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानं अप्पहीनं ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठानुसयो अप्पहीनो ति ? आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छापरियुट्ठानं अप्पहीनं ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छापारियुट्ठानं नुप्पज्जिस्सती ति कत्वा पहीनं ति ? आमन्ता ।

गोत्रभुनो पुग्गलस्स विचिकिच्छापारियुट्ठानं नुप्पज्जिस्सती ति कत्वा पहीनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

२७(६) अट्टमकस्सइन्द्रियकथा

१८. *अट्टमकस्स पुग्गलस्स नत्थि सद्धिन्द्रियं ति ? आमन्ता । 5

अट्टमकस्स पुग्गलस्स नत्थि सद्धा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स नत्थि विरियिन्द्रियं^१ ... पे०... नत्थि सत्तिन्द्रियं ... पे०... नत्थि समाधिन्द्रियं ... पे०... नत्थि पञ्चिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स नत्थि पञ्जा ति ? न हेवं वत्तब्बे । 10
... पे०... ।

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा ति ? आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
.. पे०... ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि विरियं ... पे०... अत्थि सत्ति ... 15
अत्थि समाधि ... अत्थि पञ्जा ति ? आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि पञ्चिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । R. 248

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि मनो, अत्थि मनिन्द्रियं ति ? आमन्ता । 20

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, अत्थि सद्धिन्द्रियं ति ? न ह्वं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि मनो, अत्थि मनिन्द्रियं ति ? आमन्ता । B. 188

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि पञ्जा, अत्थि पञ्चिन्द्रियं ति ? 25
न ह्वं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सोमनस्सं, अत्थि सोमनस्सिन्द्रियं, अत्थि जीवितं, अत्थि जीवितिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

१. विरियिन्द्रिय - म०, एवमुपरि पि ।

अभावितो ... पे०... सतिपट्टाना ... पे०... वोज्झङ्गा अभाविता ति ?
आमन्ता ।

अमग्गेन पहीनं लोकियेन सासवेन ... पे०... सङ्खिलेसियेना
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

5 १७. 1न वत्तव्वं - "अट्ठमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानं
पहीनं" ति ? आमन्ता ।

उप्पज्जिस्सती ति ? नुप्पज्जिस्सति ।

हञ्चि नुप्पज्जिस्सति, तेन वत रे वत्तव्वे - "अट्ठमकस्स
पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानं पहीनं" ति ।

10 1न वत्तव्वं - "अट्ठमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छापरियुट्ठानं
पहीनं" ति ? आमन्ता ।

उप्पज्जिस्सती ति ? नुप्पज्जिस्सति ।

हञ्चि नुप्पज्जिस्सति, तेन वत रे वत्तव्वे - "अट्ठमकस्स
पुग्गलस्स विचिकिच्छापरियुट्ठानं पहीनं" ति ।

B, 187 15 *अट्ठमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानं नुप्पज्जिस्सती ति कत्वा
पहीनं ति ? आमन्ता ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठानुसयो नुप्पज्जिस्सती ति कत्वा
पहीनो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अट्ठमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानं नुप्पज्जिस्सती ति कत्वा
20 पहीनं ति ? आमन्ता ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छानुसयो ... सीलव्वतपरामासो
नुप्पज्जिस्सती ति कत्वा पहीनो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अट्ठमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छापरियुट्ठानं नुप्पज्जिस्सती ति
कत्वा पहीनं ति ? आमन्ता ।

25 अट्ठमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छानुसयो ... सीलव्वतपरामासो
नुप्पज्जिस्सती ति कत्वा पहीनो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R, 247

*अट्ठमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानं नुप्पज्जिस्सती ति कत्वा
पहीनं ति ? आमन्ता ।

गोत्रभुनो पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानं नुप्पज्जिस्सती ति कत्वा
30 पहीनं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स नत्थि पञ्चिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।
अट्टमको पुग्गलो दुप्पञ्चो एलमूगो^१ ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, सा च सद्धा निय्यानिका ति ? आमन्ता ।

5

हञ्चि अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, सा च सद्धा निय्यानिका, नो च वत रे वत्तव्वे — “अट्टमकस्स पुग्गलस्स नत्थि सद्धिन्द्रियं” ति । अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि विरियं, तं च विरियं निय्यानिकं; अत्थि सत्ति, सा च सत्ति निय्यानिका; अत्थि समाधि, सो च समाधि निय्यानिको; अत्थि पञ्जा, सा च पञ्जा निय्यानिका ति ? आमन्ता ।

10 R. 250

हञ्चि अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि पञ्जा, सा च पञ्जा निय्यानिका, नो च वत रे वत्तव्वे — “अट्टमकस्स पुग्गलस्स नत्थि पञ्चिन्द्रियं” ति ।

B. 189

१६. *सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, अत्थि सद्धिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

15

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, अत्थि सद्धिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अत्थि पञ्जा, अत्थि पञ्चिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि पञ्जा, अत्थि पञ्चिन्द्रियं ति ?

20

हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स ... अरहत्त-
च्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, अत्थि सद्धिन्द्रियं पे०... अत्थि पञ्जा, अत्थि पञ्चिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि पञ्जा, अत्थि पञ्चिन्द्रियं ति ?

25

हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, नत्थि सद्धिन्द्रियं ति ?
मन्ता ।

१. एलमूगो - त्या०, रो० ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, अत्थि सद्धिन्द्रियं ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि जीवितं, अत्थि जीवितिन्द्रियं ति ?
आमन्ता ।

5 अट्टमकस्स पुग्गलस्स .... पे०... अत्थि पञ्ञा, अत्थि पञ्ञिन्द्रियं
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, नत्थि सद्धिन्द्रियं ति ?
आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि मनो, नत्थि मनिन्द्रियं ति ? न
10 हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, नत्थि सद्धिन्द्रियं ति ?
आमन्ता ।

R.249 अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सोमनस्सं, नत्थि सोमनस्सिन्द्रियं
ति ... पे०... अत्थि जीवितं, नत्थि जीवितिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
15 .. पे०... ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि पञ्ञा, नत्थि पञ्ञिन्द्रियं ति ?
आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि मनो, नत्थि मनिन्द्रियं ति ? अत्थि
सोमनस्सं, नत्थि सोमनस्सिन्द्रियं ति ? अत्थि जीवितं, नत्थि जीवि-
20 तिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स नत्थि सद्धिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अट्टमको पुग्गलो अस्सद्धो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स नत्थि विरियिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अट्टमको पुग्गलो कुसीतो हीनविरियो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
25 ... पे०... ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स नत्थि सत्तिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अट्टमको पुग्गलो मट्टस्सति असम्पजानो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स नत्थि समाविन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

30 अट्टमको पुग्गलो असमाहितो विव्वन्तचित्तो ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

२८(७) दिव्यचक्रकथा

२०. *मंसचक्रं धम्मुपत्थद्धं^१ दिव्वचक्रं होती ति ? आमन्ता ।

मंसचक्रं दिव्वचक्रं, दिव्वचक्रं मंसचक्रं ति ? न हेवं

R. 252

वत्तव्वे । ... पे०... ।

*मंसचक्रं धम्मुपत्थद्धं दिव्वचक्रं होती ति ? आमन्ता ।

यादिसं मंसचक्रं तादिसं दिव्वचक्रं, यादिसं दिव्वचक्रं तादिसं

मंसचक्रं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*मंसचक्रं धम्मुपत्थद्धं दिव्वचक्रं होती ति ? आमन्ता ।

तञ्जेव मंसचक्रं तं दिव्वचक्रं, तं दिव्वचक्रं तं मंसचक्रं
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*मंसचक्रं धम्मुपत्थद्धं दिव्वचक्रं होती ति ? आमन्ता । 10

यादिसो मंसचक्रस्स विसयो आनुभावो गोचरो तादिसो
दिव्वस्स चक्रस्स विसयो आनुभावो गोचरो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*मंसचक्रं धम्मुपत्थद्धं दिव्वचक्रं होती ति ? आमन्ता । ११

उपादिन्नं^२ हुत्वा अनुपादिन्नं होती ति ? न हेवं वत्तव्वे ! 15
... पे०... ।

*उपादिन्नं हुत्वा अनुपादिन्नं होती ति ? आमन्ता ।

कामावचरं हुत्वा रूपावचरं होती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*कामावचरं हुत्वा रूपावचरं होती ति ? आमन्ता । 20

रूपावचरं हुत्वा अरूपावचरं होती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*रूपावचरं हुत्वा अरूपावचरं होती ति ? आमन्ता ।

परियापन्नं हुत्वा अपरियापन्नं होती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... । 25

२१. *मंसचक्रं धम्मुपत्थद्धं दिव्वचक्रं होती ति ? आमन्ता ।

दिव्वचक्रं धम्मुपत्थद्धं मंसचक्रं होती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

B. 191,
R. 253

१. धम्मुपत्थद्धं - स्था०, एवमुपरि पि । २. उपादिन्नं - गी०, म०, एवमुपरि पि ।

सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, नत्थि सद्धिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि पञ्ञा, नत्थि पञ्ञिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

5 सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अत्थि पञ्ञा, नत्थि पञ्ञिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, नत्थि सद्धिन्द्रियं ति ... पे०... अत्थि पञ्ञा, नत्थि पञ्ञिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

10 अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स ... अरहत्त- सच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अत्थि पञ्ञा, नत्थि पञ्ञिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अट्ठमकस्स पुग्गलस्स नत्थि पञ्ञिन्द्रियानी ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “पञ्ञिमानि, भिक्खवे, इन्द्रियानि ! कतमानि पञ्ञ ? सद्धिन्द्रियं, विरियिन्द्रियं, सत्तिन्द्रियं, समाधिन्द्रियं, 15 पञ्ञिन्द्रियं — इमानि खो, भिक्खवे, पञ्ञिन्द्रियानि । इमेसं खो, भिक्खवे, पञ्ञत्तं इन्द्रियानं समत्ता परिपूरत्ता अरहा होति । ततो मुदुतरेहि अरहत्तसच्छिकिरियाय’ पटिपन्नो होति, ततो मुदुतरेहि अनागामी होति, ततो मुदुतरेहि अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो होति, ततो मुदुतरेहि सकदागामी होति, ततो मुदुतरेहि सकदागामि- 20 फलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो होति, ततो मुदुतरेहि सोतापन्नो होति, ततो मुदुतरेहि सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो होति । यस्स खो, भिक्खवे, इमानि पञ्ञिन्द्रियानि सव्वेन सव्वं सव्वथा सव्वं नत्थि, तमहं ‘वाहिरो पुयुज्जनपक्खे ठितो’ ति वदामी” ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

25 अट्ठमको पुग्गलो वाहिरो पुयुज्जनपक्खे ठितो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

तेन हि अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि पञ्ञिन्द्रियानी ति ।

*मंससोतं धम्मुपत्थद्धं दिव्वसोतं होती ति ? आमन्ता ।

B. 192

यादिसं मंससोतं तादिसं दिव्वसोतं, यादिसं दिव्वसोतं तादिसं
मंससोतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*मंससोतं धम्मुपत्थद्धं दिव्वसोतं होती ति ? आमन्ता ।

तज्जेव मंससोतं तं दिव्वसोतं, तं दिव्वसोतं तं मंससोतं ति ? 5
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*मंससोतं धम्मुपत्थद्धं दिव्वसोतं होती ति ? आमन्ता ।

यादिसो मंससोतस्स विसयो आनुभावो गोचरो तादिसो दिव्वस्स
सोतस्स विसयो आनुभावो गोचरो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 255

*मंससोतं धम्मुपत्थद्धं दिव्वसोतं होती ति ? आमन्ता । 10

उपादिन्नं हुत्वा अनुपादिन्नं होती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*उपादिन्नं हुत्वा अनुपादिन्नं होती ति ? आमन्ता ।

कामावचरं हुत्वा रूपावचरं होती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

15

*कामावचरं हुत्वा रूपावचरं होती ति ? आमन्ता ।

रूपावचरं हुत्वा अरूपावचरं होती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
. पे०... ।

*रूपावचरं हुत्वा अरूपावचरं होती ति ? आमन्ता ।

परियापन्नं हुत्वा अपरियापन्नं होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । 20
.. पे०... ।

२३. *मंससोतं धम्मुपत्थद्धं दिव्वसोतं होती ति ? आमन्ता ।

दिव्वसोतं धम्मुपत्थद्धं मंससोतं होती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
.. पे०... ।

*मंससोतं धम्मुपत्थद्धं दिव्वसोतं होती ति ? आमन्ता । 25

एकंयेव सोतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*एकंयेव सोतं ति ? आमन्ता । ननु द्वे सोतानि वुत्तानि
भगवता — “मंससोतं, दिव्वसोतं” ति ? आमन्ता ।

हज्जि द्वे सोतानि वुत्तानि भगवता — मंससोतं, दिव्वसोतं,
तो च वत रे वत्तव्वे — “एकज्जेव सोतं” ति ।

30

*मंसचक्खुं धम्मपत्त्यद्धं दिव्वचक्खुं होती ति ? आमन्ता ।
दिव्वचक्खुं धम्मपत्त्यद्धं पञ्जाचक्खुं होती ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

5 *मंसचक्खुं धम्मपत्त्यद्धं दिव्वचक्खुं होती ति ? आमन्ता ।
दिव्वचक्खुं धम्मपत्त्यद्धं मंसचक्खुं होती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*मंसचक्खुं धम्मपत्त्यद्धं दिव्वचक्खुं होती ति ? आमन्ता ।
द्वेव चक्खूनी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
द्वेव चक्खूनी ति ? आमन्ता ।

10 ननु तीणि चक्खूनि वुत्तानि भगवता — मंसचक्खुं, दिव्वचक्खुं,
पञ्जाचक्खुं ति ? आमन्ता ।

हज्जि तीणि चक्खूनि वुत्तानि भगवता — मंसचक्खुं, दिव्वचक्खुं,
पञ्जाचक्खुं, नो च वत्त रे वत्तव्वे — “द्वेव चक्खूनी” ति ।

*द्वेव चक्खूनी ति ? आमन्ता ।
15 ननु वुत्तं भगवता — “तीणिमानि, भिक्खवे, चक्खूनि ! कतमानि
तीणि ? मंसचक्खुं, दिव्वचक्खुं, पञ्जाचक्खुं ति — इमानि खो, भिक्खवे,
तीणि चक्खूनी” ति ।

R 254

“मंसचक्खुं दिव्वचक्खुं, पञ्जाचक्खुं अनुत्तरं ।
एतानि तीणि चक्खूनि, अक्खासि पुरिमुत्तमो^१ ॥
20 मंसचक्खुस्स उप्पादो, मग्गो दिव्वस्स चक्खुनी ।
यदा^२ च ज्ञाणं उदपादि, पञ्जाचक्खुं अनुत्तरं ।
तस्स चक्खुस्स पटिलाभा, सव्वदुक्खा पमुच्चती” ति ॥

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं — “द्वेव चक्खूनी” ति ।

२६(८) दिव्वसोतकथा

25 २२. *मंससोतं धम्मपत्त्यद्धं दिव्वसोतं होती ति ? आमन्ता ।
मंससोतं दिव्वसोतं, दिव्वसोतं मंससोतं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

अत्थि कोचि अदिव्वचक्खुको दिव्वचक्खुं अप्पटिलद्धो अनधिगतो
असच्छिक्तो यथाकम्मूपगतं जानाती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि कोचि अदिव्वचक्खुको दिव्वचक्खुं अप्पटिलद्धो
अनधिगतो असच्छिक्तो यथाकम्मूपगतं जानाति, नो च वत रे वत्तव्वे -
“यथाकम्मूपगतं जाणं दिव्वचक्खुं” ति ।

B. 194

5

*यथाकम्मूपगतं जाणं दिव्वचक्खुं ति ? आमन्ता ।

आयस्मा सारिपुत्तो^१ यथाकम्मूपगतं जाणं जानाती ति ?

आमन्ता ।

हञ्चि आयस्मा सारिपुत्तो यथाकम्मूपगतं जाणं जानाति, नो
च वत रे वत्तव्वे - “यथाकम्मूपगतं जाणं दिव्वचक्खुं” ति ।

10

*यथाकम्मूपगतं जाणं दिव्वचक्खुं ति ? आमन्ता^२ ।

आयस्मा सारिपुत्तो यथाकम्मूपगतं जाणं जानाती ति ?

आमन्ता ।

अत्थायस्मतो सारिपुत्तस्स दिव्वचक्खुं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

15

*अत्थायस्मतो सारिपुत्तस्स दिव्वचक्खुं ति ? आमन्ता ।

ननु आयस्मा सारिपुत्तो एतदवोच -

“नेव पुव्वेनिवासाय, न पि दिव्वस्स चक्खुनो ।

चेतोपरियाय इद्धिया, सोतधातुविसुद्धिया ।

चुतिया उपपत्तिया, पणिधि मे न विज्जती” ति ॥

20

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं - “यथाकम्मूपगतं जाणं दिव्वचक्खुं” ति ।

R. 258

३१(१०) संवरकथा

२६. *अत्थि देवेसु संवरो ति ? आमन्ता ।

अत्थि देवेसु असंवरो^३ ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*नत्थि देवेसु असंवरो ति ? आमन्ता ।

25

नत्थि देवेसु संवरो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१. गारीपुत्तो - म्मा०, एवमुपरि पि । २. रो० पोत्तव्वे नत्थि । ३. संवरो - ती० ।

३०(६) यथाकम्मूपगतजाणकथा

B, 193,
R. 256

२४. *यथाकम्मूपगतं^१ जाणं^२ दिव्वचक्खुं ति ? आमन्ता ।

यथाकम्मूपगतं च मनसि करोति, दिव्वेन चक्खुना रूपं पस्सती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*यथाकम्मूपगतं च मनसि करोति, दिव्वेन चक्खुना रूपं पस्सती
5 ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*यथाकम्मूपगतं जाणं दिव्वचक्खुं ति ? आमन्ता ।

“इमे वत भोन्तो सत्ता” ति च मनसि करोति, “कायदुच्च-
10 रिस्तेन समन्नागता” ति च मनसि करोति, “वचीदुच्चरित्तेन समन्नागता”
ति च मनसि करोति, “मनोदुच्चरित्तेन समन्नागता” ति च मनसि
करोति, “अरियानं उपवादका” ति च मनसि करोति, “मिच्छादिट्ठिका”
ति च मनसि करोति, “मिच्छादिट्ठिकम्मसम्मादाना” ति च मनसि करोति,
“ते कायस्स भेदा परं मरणा अपायं दुग्गतिं विनिपातं निरयं उपपन्ना”
15 ति च मनसि करोति, “इमे वा पन भोन्तो सत्ता” ति च मनसि करोति,
“कायसुचरित्तेन समन्नागता” ति च मनसि करोति, “वचीसुचरित्तेन
समन्नागता” ति च मनसि करोति, “मनोसुचरित्तेन समन्नागता” ति च
मनसि करोति, “अरियानं अनुपवादका” ति च मनसि करोति, “सम्मा-
दिट्ठिका” ति च मनसि करोति, “सम्मादिट्ठिकम्मसम्मादाना” ति च
20 मनसि करोति, “ते कायस्स भेदा परं मरणा सुगतिं सगं लोकं उपपन्ना”
ति च मनसि करोति, दिव्वेन चक्खुना रूपं पस्सती ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 257

*“ते^३ कायस्स भेदा परं मरणा सुगतिं सगं लोकं उपपन्ना” ति
च मनसि करोति, दिव्वेन चक्खुना रूपं पस्सती ति ? आमन्ता ।

25 द्विन्नं फस्सानं द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

२५. *यथाकम्मूपगतं जाणं दिव्वचक्खुं ति ? आमन्ता ।

१-१. यथाकम्मूपगतजाण - स्या० । २. यथाकम्मूपगतं जाण दिव्वचक्खु ति ?
आमन्ता । इमे वत भोन्तो सत्ता ति च मनसिकरोति ... पे०... ते - सी०, स्या०, रो० ।

*अत्थि मनुस्सेसु पाणातिपाता वेरमणि, अत्थि तत्थ पाणातिपातो
ति ? आमन्ता ।

अत्थि देवेसु पाणातिपाता वेरमणि, अत्थि तत्थ पाणातिपातो
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अत्थि मनुस्सेसु सुरामेरयमज्जपमादट्ठाना वेरमणि, अत्थि 5 B. 196
तत्थ सुरामेरयमज्जपमादट्ठानं ति ? आमन्ता ।

अत्थि देवेसु सुरामेरयमज्जपमादट्ठाना वेरमणि, अत्थि तत्थ
सुरामेरयमज्जपमादट्ठानं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अत्थि देवेसु पाणातिपाता वेरमणि, नत्थि तत्थ पाणातिपातो 10 R. 260
ति ? आमन्ता ।

अत्थि मनुस्सेसु पाणातिपाता वेरमणि, नत्थि तत्थ पाणातिपातो
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अत्थि देवेसु सुरामेरयमज्जपमादट्ठाना वेरमणि, नत्थि तत्थ
सुरामेरयमज्जपमादट्ठानं ति ? आमन्ता ।

अत्थि मनुस्सेसु सुरामेरयमज्जपमादट्ठाना वेरमणि, नत्थि तत्थ 15
सुरामेरयमज्जपमादट्ठानं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

नत्थि देवेसु संवरो ति ? आमन्ता ।

सव्वे देवा पाणातिपातिनो अदिन्नादायिनो कामेसुमिच्छा-
चारिनो मुसावादिनो सुरामेरयमज्जपमादट्ठायिनो ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... । 20

तेन हि अत्थि देवेसु संवरो ति ।

३२(११) असञ्जकथा

२८. *असञ्जसत्तेसु सञ्जा अत्थी ति ? आमन्ता ।

सञ्जाभवो' सञ्जागति सञ्जासत्तावासो सञ्जासंसारो
सञ्जायोनि सञ्जात्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु असञ्जभवो असञ्जगति असञ्जसत्तावासो असञ्ज- 25
संसारो असञ्जयोनि असञ्जत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

१. सञ्जभरो - म्या०, रो०, एषमुपरि पि ।

B. 195

*ननु असंवरा संवरो सीलं, अत्थि देवेसु संवरो ति ? आमन्ता ।

अत्थि देवेसु असंवरो, यम्हा असंवरा संवरो सीलं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि असंवरा संवरो सीलं, अत्थि देवेसु संवरो, तेन वत रे वत्तव्वे — “अत्थि देवेसु असंवरो, यम्हा असंवरा संवरो सीलं” ति । यं तत्थ वदेसि — “वत्तव्वे खो — ‘असंवरा संवरो सीलं, अत्थि देवेसु संवरो,’ नो च वत्तव्वे — ‘अत्थि देवेसु असंवरो, यम्हा असंवरा संवरो सीलं’” ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तव्वे — “अत्थि देवेसु असंवरो, यम्हा असंवरा संवरो सीलं” ति, नो च वत रे वत्तव्वे — “असंवरा संवरो सीलं, अत्थि देवेसु संवरो” ति । यं तत्थ वदेसि — “वत्तव्वे खो ‘असंवरा संवरो सीलं, अत्थि देवेसु संवरो,’ नो च वत्तव्वे — ‘अत्थि देवेसु असंवरो, यम्हा असंवरा संवरो सीलं’” ति मिच्छा ।

R. 259

*अत्थि मनुस्सेसु संवरो, अत्थि तत्थ असंवरो ति ? आमन्ता ।
15- अत्थि देवेसु संवरो, अत्थि तत्थ असंवरो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*अत्थि देवेसु संवरो, नत्थि तत्थ असंवरो ति ? आमन्ता ।
अत्थि मनुस्सेसु संवरो, नत्थि तत्थ असंवरो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20 २७. *अत्थि देवेसु पाणातिपाता वेरमणी ति ? आमन्ता ।
अत्थि देवेसु पाणातिपातो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि देवेसु सुरामेरयमज्जपमादट्ठाना वेरमणी ति ? आमन्ता ।
अत्थि देवेसु सुरामेरयमज्जपमादट्ठानं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

25 *नत्थि देवेसु पाणातिपातो ति ? आमन्ता ।
नत्थि देवेसु पाणातिपाता वेरमणी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*नत्थि देवेसु सुरामेरयमज्जपमादट्ठानं ति ? आमन्ता ।
नत्थि देवेसु सुरामेरयमज्जपमादट्ठाना वेरमणी ति ? न हेवं
30 वत्तव्वे । ... पे०... ।

असञ्जसत्तावासो असञ्जसंसारो असञ्जयोनि असञ्जतभाव-
पटिलाभो ति ? आमन्ता ।

मनुस्सेसु सञ्जा अत्थि, सो च असञ्जभवो असञ्जगति
...पे०... असञ्जसत्ताभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ...पे०... ।

R. 262.

*असञ्जसत्तेसु सञ्जा अत्थि, सो च एकवोकारभवो गति 5
सत्तावासो संसारो योनि अत्ताभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

मनुस्सेसु सञ्जा अत्थि, सो च एकवोकारभवो गति ... पे०...
अत्ताभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*असञ्जसत्तेसु सञ्जा अत्थि, न च ताय सञ्जाय सञ्जा-
करणीयं करोती ति ? आमन्ता ।

B. 198

10

मनुस्सेसु सञ्जा अत्थि, न च ताय सञ्जाय सञ्जाकरणीयं
करोती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

३०. १ न वत्तव्वं - “असञ्जसत्तेसु सञ्जा अत्थी” ति ?
आमन्ता ।

ननु चुत्तं भगवता - “सन्ति, भिक्खवे, असञ्जसत्ता नाम 15
देवा; सञ्जुप्पादा च पन ते देवा तम्हा काया चवन्ती” ति ! अत्थेव
सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि असञ्जसत्तेसु सञ्जा अत्थी ति ।

*असञ्जसत्तेसु सञ्जा अत्थी ति ? किञ्चि काले अत्थि,
किञ्चि काले नत्थी ति ।

20

किञ्चि काले सञ्जसत्ता किञ्चि काले असञ्जसत्ता, किञ्चि
काले सञ्जभवो किञ्चि काले असञ्जभवो, किञ्चि काले पञ्च-
वोकारभवो किञ्चि काले एकवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*असञ्जसत्तेसु सञ्जा किञ्चि काले अत्थि, किञ्चि काले 25
नत्थी ति ? आमन्ता ।

कं कालं अत्थि, कं कालं नत्थी ति ? चुतिकाले उपपत्तिकाले
अत्थि, ठितिकाले नत्थी ति ।

चुतिकाले^१ उपपत्तिकाले सञ्जसत्ता, ठितिकाले असञ्जसत्ता;

१. किञ्चि - स्था०, रो०, एवमुपरि पि । २. चुतिकाले च - स्था०, रो० ।

हञ्चि असञ्जभवो असञ्जगति असञ्जसत्तावासो असञ्ज-
संसारो असञ्जयोनि असञ्जसत्तभावपटिलाभो, नो च वत रे वत्तव्वे -
"असञ्जसत्तेसु सञ्जा अत्थी" ति ।

*असञ्जसत्तेसु सञ्जा अत्थी ति ? आमन्ता ।

B. 197,
R. 261

5

पञ्चवोकारभवो गति सत्तावासो संसारो योनि अत्तभाव-
पटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु एकवोकारभवो गति सत्तावासो संसारो योनि अत्तभाव-
पटिलाभो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि एकवोकारभवो गति सत्तावासो संसारो योनि अत्तभाव-
10 पटिलाभो, नो च वत रे वत्तव्वे - "असञ्जसत्तेसु सञ्जा अत्थी" ति ।

*असञ्जसत्तेसु सञ्जा अत्थी ति ? आमन्ता ।

ताय सञ्जाय सञ्जाकरणीयं करोती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

२६. *मनुस्सेसु सञ्जा अत्थि, सो च सञ्जाभवो सञ्जागति
15 सञ्जासत्तावासो सञ्जासंसारो सञ्जायोनि सञ्जसत्तभावपटिलाभो
ति ? आमन्ता ।

असञ्जसत्तेसु सञ्जा अत्थि, सो च सञ्जाभवो सञ्जागति
सत्तावासो संसारो योनि अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

20 *मनुस्सेसु सञ्जा अत्थि, सो च पञ्चवोकारभवो गति सत्तावासो
संसारो योनि अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

असञ्जसत्तेसु सञ्जा अत्थि, सो च पञ्चवोकारभवो गति
सत्तावासो संसारो योनि अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

25 *मनुस्सेसु सञ्जा अत्थि, ताय सञ्जाय सञ्जाकरणीयं करोती
ति ? आमन्ता ।

असञ्जसत्तेसु सञ्जा अत्थि, ताय सञ्जाय सञ्जाकरणीयं
करोती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*असञ्जसत्तेसु सञ्जा अत्थि, सो च असञ्जभवो असञ्जगति

असञ्जयोनि असञ्जत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*असञ्जसत्तेसु न वत्तव्वं - "सञ्जा अत्थि," सो च एकवो-
करभवो गति ... पे०... अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

नेवसञ्जानासञ्जायतने न वत्तव्वं - "सञ्जा अत्थि," सो 5 R.264
च एकवोकारभवो गति सत्तावासो संसारो योनि अत्तभावपटिलाभो
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*नेवसञ्जानासञ्जायतने न वत्तव्वं - "सञ्जा अत्थि," सो
च सञ्जाभवो सञ्जागति ... पे०... सञ्जत्तभावपटिलाभो ति ?
आमन्ता । 10

असञ्जसत्तेसु न वत्तव्वं - "सञ्जा अत्थि," सो च सञ्जा-
भवो सञ्जागति ... पे०... सञ्जत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*नेवसञ्जानासञ्जायतने न वत्तव्वं - "सञ्जा अत्थि," सो
च चतुवोकारभवो गति ... पे०... अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता । 15

असञ्जसत्तेसु न वत्तव्वं - "सञ्जा अत्थि," सो च चतुवो-
कारभवो गति ... पे०... अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*नेवसञ्जानासञ्जायतने न वत्तव्वं - "सञ्जा अत्थी" ति ? B. 200
आमन्ता । 20

ननु नेवसञ्जानासञ्जायतनं चतुवोकारभवो ति ? आमन्ता ।
हज्जि नेवसञ्जानासञ्जायतनं चतुवोकारभवो, नो च वत रे
वत्तव्वे - "नेवसञ्जानासञ्जायतने न वत्तव्वं - 'सञ्जा अत्थी'" ति ।

३३. *नेवसञ्जानासञ्जायतनं चतुवोकारभवो नेवसञ्जा-
नासञ्जायतने न वत्तव्वं - "सञ्जा अत्थी" ति ? आमन्ता । 25

आकासानञ्जायतनं चतुवोकारभवो आकासानञ्जायतने न
वत्तव्वं - "सञ्जा अत्थी" ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*नेवसञ्जानासञ्जायतनं चतुवोकारभवो, नेवसञ्जाना-
सञ्जायतने न वत्तव्वं - "सञ्जा अत्थी" ति ? आमन्ता ।

चुतिकाले उपपत्तिकाले सञ्जभवो, ठितिकाले असञ्जभवो; चुतिकाले
उपपत्तिकाले पञ्चदोकारभवो, ठितिकाले एकदोकारभवो ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

३३(१२) नेवसञ्जानासञ्जायतनकथा

३१. "नेवमञ्जानामञ्जायतने न वत्तव्वं - "सञ्जा अत्थी"
५ ति ? आमन्ता ।

असञ्जभवो असञ्जगति असञ्जसत्तावासो अमञ्जसंसारो
असञ्जयोनि असञ्जतभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

B 199

ननु सञ्जाभवो सञ्जागति सञ्जासत्तावासो सञ्जासंसारो
१० सञ्जायोनि सञ्जतभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सञ्जाभवो मञ्जागति ... पे०... सञ्जतभाव-
पटिलाभो, नो च वत रे वत्तव्वे - "नेवसञ्जानासञ्जायतने न वत्तव्वं -
'सञ्जा अत्थी'" ति ।

"नेवसञ्जानासञ्जायतने न वत्तव्वं - "सञ्जा अत्थी" ति ?
१५ आमन्ता ।

एकदोकारभवो गति ... पे०... अतभावपटिलाभो ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु चतुदोकारभवो गति ... पे०... अतभावपटिलाभो ति ?
आमन्ता ।

२० हञ्चि चतुदोकारभवो गति ... पे०... अतभावपटिलाभो, नो
च वत रे वत्तव्वे - "नेवसञ्जानासञ्जायतने न वत्तव्वं - 'सञ्जा
अत्थी'" ति ।

३२ *असञ्जसत्तेषु न वत्तव्वं - "सञ्जा अत्थि", सो
च असञ्जभवो असञ्जगति असञ्जसत्तावासो असञ्जसंसारो
२५ असञ्जयोनि अमञ्जतभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

नेवसञ्जानामञ्जायतने न वत्तव्वं - "सञ्जा अत्थि,"
मो च अमञ्जभवो असञ्जगति असञ्जसत्तावासो असञ्जसंसारो

नेवसञ्जानासञ्जायतनं चतुर्वोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्जा
ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

R. 266

नेवसञ्जानासञ्जायतने न वत्तब्बं - “सञ्जा अत्थी” ति
वा “नत्थी” ति वा ति ? आमन्ता ।

ननु नेवसञ्जानासञ्जायतनं ति ? आमन्ता । ९

हञ्चि नेवसञ्जानासञ्जायतनं, तेन वत रे वत्तब्बे - “नेव-
सञ्जानासञ्जायतने न वत्तब्बं- ‘सञ्जा अत्थी’ ति वा ‘नत्थी’ ति
वा” ति ।

*नेवसञ्जानासञ्जायतनं ति कत्वा नेवसञ्जानासञ्जा-
यतने न वत्तब्बं - “सञ्जा अत्थी” ति वा “नत्थी” ति वा ति ? 10
आमन्ता ।

अदुक्खमसुखा वेदना ति कत्वा अदुक्खमसुखाय वेदनाय न
वत्तेब्बं - “वेदना” ति वा “अवेदना” ति वा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
.. पे०... ।

तत्तियो वग्गो ।

तत्सुद्धानं

वलं साधारणं अरिषं, सराणं^१ चित्तं विमुच्चति । 12
विमुत्तं विमुच्चमानं, अत्थि चित्तं विमुच्चमानं ॥
अट्टमकस्स पुगलस्स, दिट्ठिपरियुद्धानं पहीनं ।
अट्टमकस्स पुगलस्स, नत्थि पञ्चिन्द्रियाणि चक्खुं ॥
सोतं धम्मपत्त्यद्धं, यथाकम्मूपगतं जाणं ।
देवेषुसंवरो असञ्जसत्तेसु सञ्जा एवमेव^२ भवगं ति ॥ 20

विज्ञाणञ्चायतनं ... पे०... आकिञ्चञ्जायतनं चतुर्वो-
कारभवो, आकिञ्चञ्जायतने न वत्तव्वं - "सञ्जा अत्थी" ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R.265

*आकासानञ्चायतनं चतुर्वोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्जा ति ?

5 आमन्ता ।

नेवसञ्जानासञ्जायतनं चतुर्वोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्जा
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*विज्ञाणञ्चायतनं ... पे०... आकिञ्चञ्जायतनं चतुर्वो-
कारभवो, अत्थि तत्थ सञ्जा ति ? आमन्ता ।

10 नेवसञ्जानासञ्जायतनं चतुर्वोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्जा
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*नेवसञ्जानासञ्जायतने न वत्तव्वं - "सञ्जा अत्थी" ति
वा "नत्थी" ति वा ति ? आमन्ता ।

ननु नेवसञ्जानासञ्जायतनं चतुर्वोकारभवो ति ? आमन्ता ।

15 हञ्चि नेवसञ्जानासञ्जायतनं चतुर्वोकारभवो, नो च वत्त
रे वत्तव्वे - "नेवसञ्जानासञ्जायतने न वत्तव्वं - 'सञ्जा अत्थी'
ति वा 'नत्थी' ति वा" ति ।

*नेवसञ्जानासञ्जायतनं चतुर्वोकारभवो, नेवसञ्जाना-
सञ्जायतने न वत्तव्वं - "सञ्जा अत्थी" ति वा "नत्थी" ति वा
20 ति ? आमन्ता ।

आकासानञ्चायतनं ... पे०... विज्ञाणञ्चायतनं ... पे०...
आकिञ्चञ्जायतनं चतुर्वोकारभवो, आकिञ्चञ्जायतने न वत्तव्वं -
"सञ्जा अत्थी" ति वा "नत्थी" ति वा ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

01 25 *आकासानञ्चायतनं चतुर्वोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्जा ति ?
आमन्ता ।

नेवसञ्जानासञ्जायतनं चतुर्वोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्जा
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*विज्ञाणञ्चायतनं ... पे०... आकिञ्चञ्जायतनं चतुर्वो-
30 कारभवो, अत्थि तत्थ सञ्जा ति ? आमन्ता ।

नेवसञ्जानासञ्जायतनं चतुर्वोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्जा
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R.266

नेवसञ्जानासञ्जायतने न वत्तव्वं — “सञ्जा अत्थी” ति
वा “नत्थी” ति वा ति ? आमन्ता ।

ननु नेवसञ्जानासञ्जायतनं ति ? आमन्ता । ५

हज्जि नेवसञ्जानासञ्जायतनं, तेन वत रे वत्तव्वे — “नेव-
सञ्जानासञ्जायतने न वत्तव्वं— ‘सञ्जा अत्थी’ ति वा ‘नत्थी’ ति
वा” ति ।

*नेवसञ्जानासञ्जायतनं ति कत्वा नेवसञ्जानासञ्जा-
यतने न वत्तव्वं — “सञ्जा अत्थी” ति वा “नत्थी” ति वा ति ? 10
आमन्ता ।

अदुक्खमसुखा वेदना ति कत्वा अदुक्खमसुखाय वेदनाय न
वत्तेव्वं — “वेदना” ति वा “अवेदना” ति वा ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

तत्तियो वग्गो ।

तत्सुद्धानं

वत्तं सञ्चारणं अरियं, सञ्चारणं चित्तं विमुञ्जति । 15
विमुत्तं विमुच्चमानं, अत्थि चित्तं विमुच्चमानं ॥
अट्ठमकस्स पुग्गलस्स, दिट्ठिपरियुद्धानं पहीनं ।
अट्ठमकस्स पुग्गलस्स, नत्थि पञ्चिन्द्रियाणि चक्खुं ॥
सोतं धम्मपत्त्यद्धं, यथाकम्मपगतं जाणं ।
देवेषु सवरो असञ्जसत्तेसु सञ्जा एवमेव^२ भवगं ति ॥ 26

— ० —

विज्ञाणञ्चायतनं ... पे०... आकिञ्चञ्जायतनं चतुवो-
कारभवो, आकिञ्चञ्जायतने न वक्तव्यं - "सञ्ज्ञा अत्थी" ति ?
न हेवं वक्तव्ये । ... पे०... ।

R. 265

*आकासानञ्चायतनं चतुवोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्ज्ञा ति ?
5 आमन्ता ।

नेवसञ्ज्ञानासञ्जायतनं चतुवोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्ज्ञा
ति ? न हेवं वक्तव्ये । ... पे०... ।

*विज्ञाणञ्चायतनं ... पे०... आकिञ्चञ्जायतनं चतुवो-
कारभवो, अत्थि तत्थ सञ्ज्ञा ति ? आमन्ता ।

10 नेवसञ्ज्ञानासञ्जायतनं चतुवोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्ज्ञा
ति ? न हेवं वक्तव्ये । ... पे०... ।

*नेवसञ्ज्ञानासञ्जायतने न वक्तव्यं - "सञ्ज्ञा अत्थी" ति
वा "नत्थी" ति वा ति ? आमन्ता ।

ननु नेवसञ्ज्ञानासञ्जायतनं चतुवोकारभवो ति ? आमन्ता ।
15 हञ्चि नेवसञ्ज्ञानासञ्जायतनं चतुवोकारभवो, नो च वत
रे वक्तव्ये - "नेवसञ्ज्ञानासञ्जायतने न वक्तव्यं - 'सञ्ज्ञा अत्थी'
ति वा 'नत्थी' ति वा" ति ।

*नेवसञ्ज्ञानासञ्जायतनं चतुवोकारभवो, नेवसञ्ज्ञाना-
सञ्जायतने न वक्तव्यं - "सञ्ज्ञा अत्थी" ति वा "नत्थी" ति वा
20 ति ? आमन्ता ।

आकासानञ्चायतनं ... पे०... विज्ञाणञ्चायतनं ... पे०...
आकिञ्चञ्जायतनं चतुवोकारभवो, आकिञ्चञ्जायतने न वक्तव्यं -
"सञ्ज्ञा अत्थी" ति वा "नत्थी" ति वा ति ? न हेवं वक्तव्ये ।
... पे०... ।

B. 201 25

*आकासानञ्चायतनं चतुवोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्ज्ञा ति ?
आमन्ता ।

नेवसञ्ज्ञानासञ्जायतनं चतुवोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्ज्ञा
ति ? न हेवं वक्तव्ये । ... पे०... ।

*विज्ञाणञ्चायतनं ... पे०... आकिञ्चञ्जायतनं चतुवो-
30 कारभवो, अत्थि तत्थ सञ्ज्ञा ति ? आमन्ता ।

अरहा मेथुनं धम्मं पटिसेवेय्य, मेथुनं^१ उप्पादेय्य, पुत्तसम्वाध-
सयनं अज्झावसेय्य, कासिकचन्दनं पच्चनुभवेय्य, मालागन्धविलेपनं
धारेय्य, जातरूपरजतं सादियेय्य, अजेळकं पटिगण्हेय्य^२, कुक्कुटसूकरं
पटिगण्हेय्य, हत्थिगवस्सवल्लवं^३ पटिगण्हेय्य, तित्तिरवट्टकमोरकपिञ्जरं^४
पटिगण्हेय्य, चित्तवण्डवालमोळि^५ धारेय्य, ओदात्तानि वत्थानि 5
दीघदसानि धारेय्य, यावजीवं अगारियभूतो अस्सा ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

न वत्तव्वं — “गिहिस्स अरहा” ति ? आमन्ता ।

B. 203

ननु यसो कुलपुत्तो, उत्तियो गहपति, सेतु माणवो, गिहि-
व्यञ्जनेन^६ अरहत्तं पत्तो^७ ति ? आमन्ता ।

10

हज्जि यसो कुलपुत्तो, उत्तियो गहपति, सेतु माणवो, गिहि-
व्यञ्जनेन अरहत्तं पत्तो, तेन वत रे वत्तव्वे — “गिहिस्स अरहा” ति ।

३५(२) उपपत्तिकथा

२. *सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

सह उपपत्तिया सोत्तापन्नो होती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

15

*सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

सह उपपत्तिया सकदागामी होती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

*सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

R. 269

सह उपपत्तिया अनागामी होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । 20

... पे०... ।

*सह उपपत्तिया सोत्तापन्नो न होती ति ? आमन्ता ।

हज्जि सह उपपत्तिया सोत्तापन्नो न होति, नो च वत रे वत्तव्व —

“सह उपपत्तिया अरहा” ति ।

१. मेथुन धम्म — सी०, स्या०, रो० । २. पटिगण्हेय्य — सी०, रो० । ३. हत्थि-
गवस्सवल्लवं — स्या० । ४. पिञ्जल — स्या०, रो० । ५. पीतवण्डवालमोळि — स्या०;
पिणवण्डवालमोळि — रो० । ६. गिहिस्स व्यञ्जनेन — स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।
७. पत्ता — स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

४. चतुर्थो वग्गो

३४(१) गिहिस्सअरहातिकथा

B.202,
R.267

१. *गिहिस्स अरहा ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो गिहिसंयोजनं^१ ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

नत्थि अरहतो गिहिसंयोजनं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नत्थि अरहतो गिहिसंयोजनं, नो च वत रे वत्तव्ये -

5 "गिहिस्स अरहा" ति ।

*गिहिस्स अरहा ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो गिहिसंयोजनं पहीनं उच्चिन्नमूलं तालावत्युक्तं
अनभावद्धतं आर्यति अनुष्पादधम्मं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहतो गिहिसंयोजनं पहीनं उच्चिन्नमूलं तालावत्युक्तं
10 अनभावद्धतं आर्यति अनुष्पादधम्मं, नो च वत रे वत्तव्ये - "गिहिस्स
अरहा" ति ।

*गिहिस्स अरहा ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि गिहि^२ गिहिसंयोजनं अप्पहाय दिट्ठेव धम्मे
दुक्खस्सन्तकरो ति ? नत्थि ।

15 हञ्चि नत्थि कोचि गिहि गिहिसंयोजनं अप्पहाय दिट्ठेव धम्मे
दुक्खस्सन्तकरो, नो च वत रे वत्तव्ये - "गिहिस्स अरहा" ति ।

*गिहिस्स अरहा ति ? आमन्ता ।

ननु वच्चगोत्तो परिव्राजको भगवन्तं एतदवोच - "अत्थि
नु खो, भो गोतम, कोचि गिहि गिहिसंयोजनं अप्पहाय कायस्स भेदा
20 दुक्खस्सन्तकरो" ति ? "नत्थि खो, वच्च, कोचि गिहि गिहिसंयोजनं
अप्पहाय कायस्स भेदा दुक्खस्सन्तकरो" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ?
आमन्ता ।

R. 268

तेन हि न वत्तव्यं - "गिहिस्स अरहा" ति ।

*गिहिस्स अरहा ति ? आमन्ता ।

१. गिहिसंयोजन - सो०, स्या०, रो०, एवमुपरि पि । २. गिही - सो०, स्या०,
रो०, एवमुपरि पि ।

*ननु उपपत्तेसियं चित्तं अनिय्यानिकं न खयगामि' न बोधगामि
न अपचयगामि' सासवं ... पे०... सङ्किलेसियं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि उपपत्तेसियं चित्तं अनिय्यानिकं न खयगामि न बोधगामि
न अपचयगामि सासवं ... पे०... सङ्किलेसियं, नो च वत रे वत्तब्बे —
“सह उपपत्तिया अरहा” ति । 5

*सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

उपपत्तेसियेन चित्तेन रागं पजहति, दोसं पजहति, मोहं पजहति,
अनोत्तप्पं पजहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

उपपत्तेसियं चित्तं मग्गो ... सतिपट्ठानं ... पे०... सम्मप्पधानं ... 10
इद्धिपादो ... इन्द्रियं ... बलं ... वोज्झङ्गो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

उपपत्तेसियेन चित्तेन दुक्खं परिजानाति, समुदयं पजहति,
निरोधं सच्छिक्करोति, मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । B. 205

सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता । 15

चुतिचित्तं मग्गचित्तं उपपत्तेसियं चित्तं फलचित्तं ति ? न
हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । R. 271

३६(३) अनासवकथा

५. *अरहतो सब्बे धम्मा अनासवा ति ? आमन्ता ।

मग्गो फलं निव्वानं, सोतापत्तिमग्गो सोतापत्तिफलं, सकदा-
गामिमग्गो सकदागामिफलं, अनागामिमग्गो अनागामिफलं, अरहत्तमग्गो 20
अरहत्तफलं, सतिपट्ठानं सम्मप्पधानं इद्धिपादो इन्द्रियं बलं वोज्झङ्गो
ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अरहतो सब्बे धम्मा अनासवा ति ? आमन्ता ।

अरहतो चक्खुं अनासवं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अरहतो चक्खुं अनामवं ति ? आमन्ता । 25

मग्गो फलं निव्वानं, सोतापत्तिमग्गो सोतापत्तिफलं ... पे०...
वोज्झङ्गो ति ? न हेवं वत्तब्बे । .. पे०... ।

*सह उपपत्तिया सकदागामी न होती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सह उपपत्तिया सकदागामी न होति, नो च वत रे वत्तब्बे -
“सह उपपत्तिया अरहा” ति ।

*सह उपपत्तिया अनागामी न होती ति ? आमन्ता ।

5 हञ्चि सह उपपत्तिया अनागामी न होति, नो च वत रे वत्तब्बे - “सह उपपत्तिया अरहा” ति ।

३. *सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

सारिपुत्तो थेरो, सह उपपत्तिया अरहा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

B. 204

महामोग्गल्लानो थेरो ... पे०... महाकस्सपो थेरो ... पे०...
10 महाकच्चानो^१ थेरो, ... पे०... महाकोट्टिको^२ थेरो ... पे०...
महापन्थको थेरो सह उपपत्तिया अरहा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
... पे०... ।

*सारिपुत्तो थेरो न सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सारिपुत्तो थेरो न सह उपपत्तिया अरहा, नो च वत रे
15 वत्तब्बे - “सह उपपत्तिया अरहा” ति ।

*महामोग्गल्लानो थेरो ... पे०... महाकस्सपो थेरो ... पे०...
महाकच्चानो थेरो ... पे०... महाकोट्टिको थेरो ... पे०... महापन्थको^३
थेरो न सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

R. 270

हञ्चि महापन्थको थेरो न सह उपपत्तिया अरहा, नो च वत
20 रे वत्तब्बे - “सह उपपत्तिया अरहा” ति ।

४. *सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

उपपत्तिसियेन चित्तेन अरहत्तं सञ्चिक्करोति लोकियेन सासवेन
... पे०... सङ्किलेसियेना^३ ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

25 उपपत्तिसियं चित्तं निव्यानिकं खयगामि^४ बोधगामि अपचयगामि^५
अनासवं ... पे० .. असङ्किलेसियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१. महाकच्चानो - स्या०, रो०, एवमुपरि पि । २. महाकोट्टिको - सी०, एवमुपरि पि । ३. सङ्किलेसियेना - स्या०, रो० । ४-४. खयगामी - सी०, रो०, म०, एवमज्जेसु पि ।

मग्गो अनासवो हुत्वा सासवो होती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

फलं ... सतिपट्टानं ... सम्मप्पधानं ... इद्धिपादो ... इन्द्रियं ... बलं ...
वोज्झङ्गो अनासवो हुत्वा सासवो होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 273

*यदि अरहा पुथुज्जनस्स पिण्डपातं देति, सेनासनं देति, 5
गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारं देति, अनासवो हुत्वा सासवो होती
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अनासवो हुत्वा सासवो होती ति ? आमन्ता ।

तज्जेव अनासवं तं सासवं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

तज्जेव अनासवं तं सासवं ति ? आमन्ता ।

10

मग्गो अनासवो हुत्वा सासवो होती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

फलं ... सतिपट्टानं ... सम्मप्पधानं ... इद्धिपादो ... इन्द्रियं ... बलं ...
वोज्झङ्गो अनासवो हुत्वा सासवो होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*यदि पुथुज्जनो अरहतो चीवरं देति, सासवं हुत्वा अनासवं 15
होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सासवं हुत्वा अनासवं होती ति ? आमन्ता ।

तज्जेव सासवं तं अनासवं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

तज्जेव सासवं तं अनासवं ति ? आमन्ता ।

रागो सासवो हुत्वा अनासवो होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । 20
... पे०... ।

दोसो ... पे०... मोहो ... पे०... अनोत्तप्यं सासवं हुत्वा अनासवं
होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*यदि पुथुज्जनो अरहतो पिण्डपातं देति, सेनासनं देति, गिलान-
पच्चयभेसज्जपरिक्खारं देति, सासवो हुत्वा अनासवो होती ति ? न 25
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सासवो हुत्वा अनासवो होती ति ? आमन्ता ।

तज्जेव सासवं तं अनासवं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 274

तज्जेव सासवं तं अनासवं ति ? आमन्ता ।

B. 207

रागो सासवो हुत्वा अनासवो होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । 30
... पे०... ।

*अरहतो सोतं ... पे०... अरहतो धानं ... अरहतो जिह्वा ...
अरहतो कायो अनासवो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अरहतो कायो अनासवो ति ? आमन्ता ।

मग्गो फलं निब्बानं, सोतापत्तिमग्गो सोतापत्तिफलं ... पे०...
5 वोज्झङ्गो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अरहतो कायो अनासवो ति ? आमन्ता ।

अरहतो । कायो पग्गहनिग्गहुपगो^१ छेदनभेदनुपगो काकेहि
गिज्जेहि कुललेहि साधारणो ति ? आमन्ता ।

R. 272

अनासवो धम्मो पग्गहनिग्गहुपगो छेदनभेदनुपगो काकेहि
10 गिज्जेहि कुललेहि साधारणो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अरहतो काये विसं कमेय्य, सत्थं कमेय्य, अग्गि कमेय्या ति ?
आमन्ता ।

अनासवे धम्मो विसं कमेय्य, सत्थं कमेय्य, अग्गि कमेय्या ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B 206

15

*लब्भा अरहतो कायो अद्दुवन्धनेन वन्धितुं, रज्जुवन्धनेन
वन्धितुं, सङ्खलिकवन्धनेन वन्धितुं, गामवन्धनेन वन्धितुं, निगमवन्धनेन
वन्धितुं, नगरवन्धनेन वन्धितुं, जनपदवन्धनेन वन्धितुं, कण्ठपञ्चमेहि^२
वन्धनेहि वन्धितुं ति ? आमन्ता ।

लब्भा अनासवो धम्मो अद्दुवन्धनेन वन्धितुं, रज्जुवन्धनेन
20 वन्धितुं, सङ्खलिकवन्धनेन वन्धितुं, गाम-निगम-नगर-जनपदवन्धनेन
वन्धितुं, कण्ठपञ्चमेहि वन्धनेहि वन्धितुं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

६. *यदि अरहा पृथुज्जनस्स चीवरं देति, अनासवं हुत्वा
सासवं होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । .. पे०... ।

25

अनासवं हुत्वा सासवं होती ति ? आमन्ता ।

तञ्जेव अनासवं त सासवं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

तञ्जेव अनासवं त सासव ति ? आमन्ता ।

१. पग्गहनिग्गहुपगो - सो०, स्या०, रो०, एवमुपरि पि । २. वण्हपञ्चमेहि -
रो०, एवमुपरि पि ।

*अनागामी सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अनागामी सोतापन्नो सत्तक्खत्तुपरमो, कोलङ्कोलो, एकवीजी
ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

B. 208

अनागामी सकदागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अनागामी सकदागामी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । 5

*सकदागामी सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

सकदागामी सोतापन्नो सत्तक्खत्तुपरमो, कोलङ्कोलो, एकवीजी
ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

८. *सोतापत्तिफलेन समन्नागतो "सोतापन्नो" ति वत्तब्बो
ति ? आमन्ता ।

10

अरहा सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

स्वेव अरहा, सो सोतापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*सकदागामिफलेन समन्नागतो "सकदागामी" ति वत्तब्बो
ति ? आमन्ता ।

R. 276

अरहा सकदागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

15

स्वेव अरहा, सो सकदागामी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अनागामिफलेन समन्नागतो "अनागामी" ति वत्तब्बो ति ?
आमन्ता ।

अरहा अनागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

स्वेव अरहा, सो अनागामी ति ? न हेवं वत्तब्बे । 20
... पे०... ।

*सोतापत्तिफलेन समन्नागतो "सोतापन्नो" ति वत्तब्बो ति ?
आमन्ता ।

अनागामी सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

स्वेव अनागामी, सो सोतापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । 25

*सकदागामिफलेन समन्नागतो "सकदागामी" ति वत्तब्बो ति ?

आमन्ता ।

अनागामी सकदागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

स्वेव अनागामी, सो सकदागामी ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

30

दोसो ... पे०... मोहो ... पे०... अनोत्तप्यं सासवं हुत्वा
अनासवं होती ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

न वत्तव्यं — “अरहतो सब्बे धम्मा अनासवा” ति ? आमन्ता ।

ननु अरहा अनासवो ति ? आमन्ता ।

- 5 ‘हञ्चि अरहा अनासवो, तेन वत्त रे वत्तव्ये — “अरहतो सब्बे
धम्मा अनासवा” ति ।

३७(४) समन्नागतकथा

७. *अरहा चतूहि फलेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

- अरहा चतूहि फस्सेहि चतूहि वेदनाहि चतूहि सञ्जाहि चतूहि
चेतनाहि चतूहि चित्तेहि चतूहि सद्दाहि चतूहि विरियेहि चतूहि सतीहि
10 चतूहि समाधीहि चतूहि पञ्जाहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्ये ।
... पे०... ।

*अनागामी तीहि फलेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अनागामी तीहि फस्सेहि ... पे०... तीहि पञ्जाहि समन्नागतो
ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

- 15 *सकदागामी द्वीहि फलेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

सकदागामी द्वीहि फस्सेहि ... पे०... द्वीहि पञ्जाहि समन्नागतो
ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

R. 275

*अरहा सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

- अरहा सोतापन्नो सत्तक्खत्तुपरमो^१, कोलङ्कोलो, एकवीजी ति ?
20 न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

अरहा सकदागामिफलेन^२ समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहा सकदागामी ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

अरहा अनागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

- अरहा अनागामी, अन्तरापरिनिव्वायी, उपहृच्चपरिनिव्वायी,
25 असह्वारपरिनिव्वायी, ससह्वारपरिनिव्वायी, उद्वंमोतो अकनिट्ठगामी
ति ? न हेवं वत्तव्ये । . पे० ।

*अरहा अनागामिफलं वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ?
आमन्ता ।

अरहा अनागामिमग्गं वीतिवत्तो, अणुसहगतं कामरागं, अणुसह-
गतं व्यापादं वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अनागामी सोत्तापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता । 5

ननु अनागामी सोत्तापत्तिफलं वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागामी सोत्तापत्तिफलं वीतिवत्तो, नो च वत रे
वत्तव्वे - "अनागामी सोत्तापत्तिफलेन समन्नागतो" ति ।

*अनागामी सोत्तापत्तिफलं वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ?
आमन्ता ।

10 R. 278

अनागामी सोत्तापत्तिमग्गं वीतिवत्तो, सक्कायदिट्ठि ... पे०...
अपायगमनीयं मोहं वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*अनागामी सकदागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

ननु अनागामी सकदागामिफलं वीतिवत्तो ति ? आमन्ता । 15

हञ्चि अनागामी सकदागामिफलं वीतिवत्तो, नो च वत रे
वत्तव्वे - "अनागामी सकदागामिफलेन समन्नागतो" ति ।

*अनागामी सकदागामिफलं वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ?
आमन्ता ।

B. 210

अनागामी सकदागामिमग्गं वीतिवत्तो, ओळारिकं कामरागं, 20
ओळारिकं व्यापादं वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*सकदागामी सोत्तापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

ननु सकदागामी सोत्तापत्तिफलं वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सकदागामी सोत्तापत्तिफलं वीतिवत्तो, नो च वत रे 25
वत्तव्वे - "सकदागामी सोत्तापत्तिफलेन समन्नागतो" ति ।

*सकदागामी सोत्तापत्तिफलं वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ?
आमन्ता ।

सकदागामी सोत्तापत्तिमग्गं वीतिवत्तो, मक्कायदिट्ठि ... पे०...
अपायगमनीयं मोहं वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । 30
... पे०... ।

*सोतापत्तिफलेन समन्नागतो "सोतापन्नो" ति वत्तव्यो ति ?

आमन्ता ।

सकदागामी सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

स्वेव सकदागामी, सो सोतापन्नो ति ? न हेवं वत्तव्ये ।

5 ... पे०... ।

६. *अरहा सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

ननु अरहा सोतापत्तिफलं वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हज्जि अरहा सोतापत्तिफलं वीतिवत्तो, नो च वत रे वत्तव्ये -

"अरहा सोतापत्तिफलेन समन्नागतो" ति ।

109 10 *अरहा सोतापत्तिफलं वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ?
आमन्ता ।

217

अरहा सोतापत्तिमगं वीतिवत्तो, सक्कायदिट्ठि विचिकिच्छं
सीलव्वतपरामासं, अपायगमनीयं^१ रागं, अपायगमनीयं दोसं, अपाय-
गमनीयं मोहं वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्ये ।

15 ... पे०... ।

*अरहा सकदागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

ननु अरहा सकदागामिफलं वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हज्जि अरहा सकदागामिफलं वीतिवत्तो, नो च वत रे वत्तव्ये -

"अरहा सकदागामिफलेन समन्नागतो" ति ।

20 *अरहा सकदागामिफलं वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ?
आमन्ता ।

अरहा सकदागामिमगं वीतिवत्तो, ओळारिकं कामरागं,
ओळारिकं व्यापादं वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्ये ।

... पे०... ।

25 *अरहा अनागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

ननु अरहा अनागामिफलं वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हज्जि अरहा अनागामिफलं वीतिवत्तो, नो च वत रे वत्तव्ये -

"अरहा अनागामिफलेन समन्नागतो" ति ।

सकदागामिना द्वे मग्गा पटिलद्धा, तेहि च अपरिहीनो ति,
सकदागामी द्वीहि मग्गेहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

३८(५) उपेक्खासमन्नागतकथा

११. *अरहा छहि उपेक्खाहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहा छहि फस्सेहि, छहि वेदनाहि, छहि सञ्जाहि ... पे०...

छहि पञ्जाहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 5

*अरहा छहि उपेक्खाहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहा चक्खुना रूपं पस्सन्तो सोतेन सद्दं सुणाति, घानेन गन्धं
घायति, जिह्वाय रसं सायति, कायेन फोटुव्वं फुसति, मनसा धम्मं
विजानाति ... पे०... मनसा धम्मं विजानन्तो चक्खुना रूपं पस्सति,
सोतेन सद्दं सुणाति, घानेन गन्धं घायति, जिह्वाय रसं सायति, कायेन 10
फोटुव्वं फुसती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अरहा छहि उपेक्खाहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

सततं सुमितं अब्बोकिण्णं छहि उपेक्खाहि समन्नागतो
समोहितो^१, छ उपेक्खायो पच्चुपट्टिता ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

न वत्तव्वं - "अरहा छहि उपेक्खाहि समन्नागतो" ति ? 15
आमन्ता ।

ननु अरहा छळ्हुपेक्खो^२ ति ? आमन्ता ।

हज्जि अरहा छळ्हुपेक्खो, तेन वत रे वत्तव्वे - "अरहा
छहि उपेक्खाहि समन्नागतो" ति । ... पे०... ।

३६(६) बोधिया बुद्धोक्तिका

१२. *बोधिया बुद्धो ति ? आमन्ता ।

20 B. 212,
R. 281

बोधिया निरुद्धाय विगताय पटिपस्सद्धाय^३ अवुद्धो होती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*बोधिया बुद्धो ति ? आमन्ता ।

१. समोहितो - स्या०, रो० । २. छळ्हुपेक्खो - स्या०, रो०, एवमुपरि वि ।
३. पटिपस्सद्धाय - सो०, स्या० ।

१०. 'न वत्तव्वं - "अरहा चतूहि फलेहि समन्नागतो" ति ?

आमन्ता ।

ननु अरहता चत्तारि फलानि पटिलद्वानि, तेहि च अपरिहीनो
ति ? आमन्ता ।

R. 279

5 हञ्चि अरहता चत्तारि फलानि पटिलद्वानि तेहि च अपरिहीनो,
तेन वत रे वत्तव्वे - "अरहा चतूहि फलेहि समन्नागतो" ति ।

'न वत्तव्वं - "अनागामी तीहि फलेहि समन्नागतो" ति ?
आमन्ता ।

ननु अनागामिना तीणि फलानि पटिलद्वानि, तेहि च अपरि-
10 हीनो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागामिना तीणि फलानि पटिलद्वानि तेहि च अपरि-
हीनो, तेन वत रे वत्तव्वे - "अनागामी तीहि फलेहि समन्नागतो" ति ।

'न वत्तव्वं - "सकदागामी द्वीहि फलेहि समन्नागतो" ति ?
आमन्ता ।

15 ननु सकदागामिना द्वे फलानि पटिलद्वानि, तेहि च अपरिहीनो
ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सकदागामिना द्वे फलानि पटिलद्वानि तेहि च
अपरिहीनो, तेन वत रे वत्तव्वे - "सकदागामी द्वीहि फलेहि
समन्नागतो" ति ।

20 *अरहता चत्तारि फलानि पटिलद्वानि तेहि च अपरिहीनो ति,
अरहा चतूहि फलेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहता चत्तारो मग्गा पटिलद्वानि तेहि च अपरिहीनो ति, अरहा
चतूहि मग्गेहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अनागामिना तीणि फलानि पटिलद्वानि तेहि च अपरिहीनो ति,
25 अनागामी तीहि फलेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

B. 211

अनागामिना तयो मग्गा पटिलद्वानि तेहि च अपरिहीनो ति,
अनागामी तीहि मग्गेहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सकदागामिना द्वे फलानि पटिलद्वानि तेहि च अपरिहीनो ति,
सकदागामी द्वीहि फलेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अनागताय बोधिया बुद्धो, ताय बोधिया दुक्खं परिजानाति
... पे०... मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अतीताय बोधिया बुद्धो, न च ताय बोधिया बोधिकरणीयं
करोती ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नाय बोधिया बुद्धो, न च ताय बोधिया बोधिकरणीयं 5
करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अतीताय बोधिया बुद्धो, न च ताय बोधिया दुक्खं परिजानाति
... पे०... मग्गं भावेती ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नाय बोधिया बुद्धो, न च ताय बोधिया दुक्खं
परिजानाति ... पे०... मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । 10

*अनागताय बोधिया बुद्धो, न च ताय बोधिया बोधिकरणीयं
करोती ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नाय बोधिया बुद्धो, न च ताय बोधिया बोधिकरणीयं
करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

R. 283

*अनागताय बोधिया बुद्धो, न च ताय बोधिया दुक्खं 15
परिजानाति ... पे०... मग्गं भावेती ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नाय बोधिया बुद्धो, न च ताय बोधिया दुक्खं
परिजानाति ... पे०... मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१३. *अतीताय बोधिया बुद्धो, अनागताय बोधिया बुद्धो,
पच्चुप्पन्नाय बोधिया बुद्धो ति ? आमन्ता । 20

तीहि बोधीहि बुद्धो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*तीहि बोधीहि बुद्धो ति ? आमन्ता ।

सत्तत्तं समित्तं अव्वोकिण्णं तीहि बोधीहि समन्नागतो समाहितो,
तिस्सो बोधियो पच्चुपट्टिता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

न वत्तब्बं — “बोधिया बुद्धो” ति ? आमन्ता । 25

ननु बोधिपटिलाभा बुद्धो ति ? आमन्ता ।

हञ्च बोधिपटिलाभा बुद्धो, तेन वत्त रे वत्तब्बे — “बोधिया
बुद्धो” ति ।

*बोधिपटिलाभा बुद्धो ति, बोधिया बुद्धो ति ? आमन्ता ।

बोधिपटिलाभा बोधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । 30

अतीताय बोधिया बुद्धो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अतीताय बोधिया बुद्धो ति ? आमन्ता ।

ताय बोधिया बोधिकरणीयं करोती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

5 *ताय बोधिया बोधिकरणीयं करोती ति ? आमन्ता ।

ताय बोधिया दुक्खं परिजानाति, समुदयं पज्जहति, निरोधं सच्चि करोति, मगं भावेती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*बोधिया बुद्धो ति ? आमन्ता ।

अनागताय बोधिया बुद्धो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

10 *अनागताय बोधिया बुद्धो ति ? आमन्ता ।

ताय बोधिया बोधिकरणीयं करोती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

*ताय बोधिया बोधिकरणीयं करोती ति ? आमन्ता ।

ताय बोधिया दुक्खं परिजानाति ... पे०... मगं भावेती ति ?

15 न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*पच्चुप्पन्नाय बोधिया बुद्धो, ताय बोधिया बोधिकरणीयं करोती ति ? आमन्ता ।

अतीताय बोधिया बुद्धो, ताय बोधिया बोधिकरणीयं करोती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 282

20 *पच्चुप्पन्नाय बोधिया बुद्धो, ताय बोधिया दुक्खं परिजानाति, समुदयं पज्जहति, निरोधं सच्चि करोति, मगं भावेती ति ? आमन्ता ।

अतीताय बोधिया बुद्धो, ताय बोधिया दुक्खं परिजानाति ... पे०... मगं भावेती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*पच्चुप्पन्नाय बोधिया बुद्धो, ताय बोधिया बोधिकरणीयं करोती ति ? आमन्ता ।

अनागताय बोधिया बुद्धो, ताय बोधिया बोधिकरणीयं करोती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 413

*पच्चुप्पन्नाय बोधिया बुद्धो, ताय बोधिया दुक्खं परिजानाति ... पे०... मगं भावेती ति ? आमन्ता ।

करोन्ति मातु च, एवमेवं चक्कवत्तिसत्तस्स जायमानस्स द्वे उदकस्स धारा अन्तलिक्खा पातुभवन्ति - एका सीतस्स, एका उण्हस्स - येन चक्कवत्तिसत्तस्स^१ उदककिच्चं करोन्ति मातु चा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 285

B. 215

*यथा सम्पत्तिजातो बोधिसत्तो समेहि पादेहि पतिट्ठहि^२त्वा उत्तरेण अभिमुखो सत्तपदवीतिहारेण^३ गच्छति सेतम्हि छत्ते अनुधारियमाने, सब्बा च दिसा विलोकेति, आसंभि च वाचं भासति - "अग्गोहमस्मि लोकस्स, जेट्ठोहमस्मि लोकस्स, सेट्ठोहमस्मि लोकस्स, अयमन्तिमा जाति, नत्थि दानि पुनब्भवो" ति, एवमेवं सम्पत्तिजातो चक्कवत्तिसत्तो समेहि पादेहि पतिट्ठहि^२त्वा उत्तरेण अभिमुखो सत्तपद-
वीतिहारेण गच्छति सेतम्हि छत्ते अनुधारियमाने, सब्बा च दिसा विलोकेति, आसंभि च वाचं भासति - "अग्गोहमस्मि लोकस्स, जेट्ठो-
हमस्मि लोकस्स, सेट्ठोहमस्मि लोकस्स, अयमन्तिमा जाति, नत्थि दानि पुनब्भवो" ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

10

*यथा बोधिसत्तस्स जायमानस्स महतो आलोकस्स महतो ओभासस्स महतो भूमिचालस्स पातुभावो होति, एवमेवं चक्कवत्तिसत्तस्स जायमानस्स महतो आलोकस्स महतो ओभासस्स महतो भूमि-
चालस्स पातुभावो होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

15

*यथा बोधिसत्तस्स पकटिकायो समन्ता व्यामं^३ ओभासति, एवमेवं चक्कवत्तिसत्तस्स पकटिकायो समन्ता व्यामं ओभासती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20

*यथा बोधिसत्तो महासुपिणं पस्सति^४, एवमेवं चक्कवत्तिसत्तो महासुपिणं पस्सती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१६. १ न वत्तव्वं - "लवणसमन्नागतो बोधिसत्तो" ति ?
आमन्ता ।

25

• ननु वुत्तं भगवता - "द्वत्तिसिमानि, भिक्खवे, महापुरिसस्स महापुरिसलक्खणानि, येहि समन्नागतस्स महापुरिसस्स द्वे गतियो भवन्ति अनञ्जा ! सचे अगारं अञ्जावसति, राजा होति चक्कवत्ती

R. 286

१. बोधिसत्तस्स - पे० । २. सत्त पदवीतिहारे - स्या०, पे० । ३. व्यामं - सी० ।
४. पत्ति - स्या०, पे० ।

४०(७) लक्षणकथा

B. 214

१४. *लक्षणसमन्नागतो बोधिसत्तो ति ? आमन्ता ।

पदेसलक्षणेहि समन्नागतो पदेसबोधिसत्तो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 284

*लक्षणसमन्नागतो बोधिसत्तो ति ? आमन्ता ।

5 तिभागलक्षणेहि समन्नागतो तिभागबोधिसत्तो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*लक्षणसमन्नागतो बोधिसत्तो ति ? आमन्ता ।

1 उपद्वलक्षणेहि समन्नागतो उपद्वबोधिसत्तो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

10 *लक्षणसमन्नागतो बोधिसत्तो ति ? आमन्ता ।

चक्कवत्तिसत्तो लक्षणसमन्नागतो, चक्कवत्तिसत्तो बोधिसत्तो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*चक्कवत्तिसत्तो लक्षणसमन्नागतो, चक्कवत्तिसत्तो बोधिसत्तो ति ? आमन्ता ।

15 यादिसो बोधिसत्तस्स पुव्वयोगो पुव्वचरिया धम्मक्खानं धम्म-
देसना, तादिसो चक्कवत्तिसत्तस्स पुव्वयोगो पुव्वचरिया धम्मक्खानं
धम्मदेसना ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।१५. *यथा बोधिसत्तस्स जायमानस्स देवा पठमं पटिग्गहन्ति
पच्छा मनुस्सा, एवमेवं चक्कवत्तिसत्तस्स जायमानस्स देवा पठमं
20 पटिग्गहन्ति पच्छा मनुस्सा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।*यथा बोधिसत्तस्स जायमानस्स चत्तारो नं देवपुत्ता पटिग्गहेत्वा
मातु पुत्तो ठपेन्ति — “अत्तमना, देवि, होहि ! महेसक्खो ते” पुत्तो
उप्पन्नो” ति, एवमेवं चक्कवत्तिसत्तस्स जायमानस्स चत्तारो नं देवपुत्ता
पटिग्गहेत्वा मातु पुत्तो ठपेन्ति — “अत्तमना, देवि, होहि ! महेसक्खो
25 ते पुत्तो उप्पन्नो” ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।*यथा बोधिसत्तस्स जायमानस्स द्वे उदकस्स धारा अन्तलिक्खा
पातुभवन्ति — एका सीतस्स, एका उण्हस्स — येन बोधिसत्तस्स उदककिच्चं१. स्या०, रो० पोत्थवेनु नत्थि । २. देवो — सी०, रो० । ३. त्व — सी०, स्या०,
रो० । ४-५. उदकपाश — सी० ।

*ननु भगवता बोधिया मूले चत्तारि सामञ्जफलानि अभि-
सम्बुद्धानि ति ? आमन्ता ।

हञ्चि भगवता बोधिया मूले चत्तारि सामञ्जफलानि
अभिसम्बुद्धानि, नो च वत रे वत्तव्वे - “बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो
पावचने ओक्कन्तनियामो चरितब्रह्मचरियो” ति । 5

१८. *बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो
चरितब्रह्मचरियो ति ? आमन्ता ।

B. 217

बोधिसत्तो दुक्करकारियं^१ अकासी ति ? आमन्ता ।

दस्सनसम्पन्नो पुग्गलो दुक्करकारियं^२ करेय्या ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... । 10

*बोधिसत्तो अपरन्तपं अकासि, अञ्जं सत्थारं उद्दिसी^३ ति ?
आमन्ता ।

दस्सनसम्पन्नो पुग्गलो अञ्जं सत्थारं उद्दिसेय्या ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... । ..

*आयस्मा आनन्दो भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो चरित- 15
ब्रह्मचरियो, आयस्मा आनन्दो भगवतो सावको ति ? आमन्ता ।

बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो
चरितब्रह्मचरियो, बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो सावको ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 263

*चित्तो गहपति हत्थको आळवको भगवतो पावचने ओक्कन्त- 20
नियामो चरितब्रह्मचरियो, चित्तो गहपति हत्थको आळवको भगवतो
सावको ति ? आमन्ता ।

बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो
चरितब्रह्मचरियो, बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो सावको ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 25

*बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो
चरितब्रह्मचरियो, न च कस्सपस्स भगवतो सावको ति ? आमन्ता ।

१. दुक्करकारिकं - सी०, स्या०, रो० । २. दुस्सरं वारियं - स्या०, रो० ।
३. पद्दिमो - रो० ।

B. 216

धम्मिको धम्मराजा चातुरन्तो विजितावी जनपदत्वावरिषण्तो
सत्तरतनसमन्नागतो । तस्सिमानि सत्त रतनानि भवन्ति, सेय्ययीदं^१ -
चक्ररतनं, हत्थिरतनं, अस्सरतनं, मणिरतनं, इत्थिरतनं, गहपतिरतनं,
परिणायकरतनमेव सत्तमं । परोसहस्सं खो पनस्स पुत्ता भवन्ति सुरा^२
५ वीरङ्गरूपा^३ परसेनप्पमद्दना । सो इमं पयवि^४ सागरपरिणन्तं अदण्डेन
असत्थेन धम्मेन अभिविजिय अज्झावन्ति । सचे खो^५ पन^६ अगारस्मा
अनगारियं पव्वजति, अरहं होति सम्मासम्बुद्धो लोके विवदृच्छदो^७
ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि लक्खणसमन्नागतो बोधिसत्तो ति ।

४१ (=) नियामोक्कन्तिकथा^१

१० १७ *बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो
चरितब्रह्मचरियो ति ? आमन्ता ।

बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो सावको ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो सावको ति ? आमन्ता ।
१५ सावको हुत्वा बुद्धो होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
*सावको हुत्वा बुद्धो होती ति ? आमन्ता ।
अनुस्सवियो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 287

*अनुस्सवियो ति ? आमन्ता ।
ननु भगवा सयम्भू ति ? आमन्ता ।
२० हत्थिच भगवा^२ सयम्भू, नो च^३ वत्त रे वत्तव्वे - "अनुस्सवियो"
ति ।

*बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो
चरितब्रह्मचरियो ति ? आमन्ता ।

भगवता बोधिया मूले तीणेव^४ सामञ्जसफलानि अभिसम्बुद्धानी
२५ ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१. सेय्ययीदं - म०; सेय्ययायीदं - रो० । २. सुर - रो० । ३. विरङ्गरूपा - स्वा०
४. पयवि - सी०, स्वा०, रो० । ५-५. पन सो - स्वा०, रो० । ६. नियामोक्कन्तिकथा -
सी० । ७. सी० पोत्थके नल्लि । ८. स्वा०, रो० पोत्थके नल्लि । ९. तीणेव - सी० ।

“अहं हि अरहा लोके, अहं सत्या अनुत्तरो ।
एकोम्हि सम्मासम्बुद्धो, सीतिभूतोस्मि^१ निव्वुतो ॥

“धम्मचक्कं पवत्तेतुं, गच्छामि कासिनं पुरं ।
अन्धभूतस्मि^२ लोकस्मि, आहञ्छुं^३ अमत्तदुद्धुभिं^४” ति ॥

“यथा खो त्वं, आवुसो, पटिजानासि, अरहसि^५ अनन्तजिनो” ५

ति ?

“मादिसा वे जिना होन्ति, ये पत्ता आसवक्खयं ।
जिता मे पापका धम्मा, तस्माहं उपक^६ जिनो”^७ ति ॥

अथेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं — “बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने १० R.290
ओक्कन्तनियामो चरितब्रह्मचरियो” ति ।

“बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो
चरितब्रह्मचरियो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता^८ — “इदं दुक्खं अरियसच्चं” ति मे, भिक्खवे,
पुव्वे अननुस्सुतेसु धम्मेसु चक्खुं उदपादि, जाणं उदपादि, पञ्जा १५ B.219
उदपादि, विज्जा उदपादि, आलोको उदपादि । ‘तं खो पनिदं दुक्खं
अरियसच्चं परिञ्जेय्यं’ ति मे, भिक्खवे ... पे०... परिञ्जातं ति
मे, भिक्खवे, पुव्वे अननुस्सुतेसु धम्मेसु चक्खुं उदपादि .... पे०....
आलोको उदपादि । ‘इदं दुक्खसमुदयं’ अरियसच्चं’ ति मे, भिक्खवे
... पे०... ‘तं खो पनिदं दुक्खसमुदयं अरियसच्चं पहातव्वं’ ति मे, २०
भिक्खवे ... पे०... पहीनं ति मे, भिक्खवे ... पे०... ‘इदं दुक्खनिरोधं’^९
अरियसच्चं’ ति मे, भिक्खवे ... पे०... ‘तं खो पनिदं दुक्खनिरोधं अरिय-
सच्चं सच्छिकातव्वं’ ति मे, भिक्खवे ... पे०... सच्छिकतं ति मे, भिक्खवे
... पे०... ‘इदं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा अरियसच्चं’ ति मे, भिक्खवे
... पे०... ‘तं खो पनिदं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा अरियसच्चं २५
भावेतव्वं’ ति मे, भिक्खवे ... पे०... भावितं ति मे, भिक्खवे, पुव्वे अननु-

१. सीतिभूतोस्मि — स्या० । २. अन्धीभूतस्मि — म० । ३. आहञ्छं — म०;
आहञ्जि — स्या०; आहञ्जं हि — रो० । ४. अमत्तदुद्धुभिं — गी०; अमत्तदुद्धुभिं — रो० ।
५. अरहसि — गी०, रो० । ६. उपकं — स्या० । ७. जीनो — गी० । ८. नगया —
गी० । ९. दुक्खनिरोधो — स्या०, एवमुपरि ति । १०. दुक्खनिरोधो — स्या० ।

आयस्मा आनन्दो भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो
चरितब्रह्मचरियो, न च भगवतो सावको ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो
5 चरितब्रह्मचरियो, न च कस्सपस्स भगवतो सावको ति ? आमन्ता ।
चित्तो गहपति हत्यको आळवको भगवतो पावचने ओक्कन्त-
नियामो चरितब्रह्मचरियो, न च भगवतो सावको ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

*बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो
10 चरितब्रह्मचरियो, न च कस्सपस्स भगवतो सावको ति ? आमन्ता ।
सावको जाति^१ चीतिवत्तो^१ असावको होती ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 218

१६. †न वत्तव्वं — “बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने
ओक्कन्तनियामो चरितब्रह्मचरियो” ति ? आमन्ता ।

15

R. 289

ननु वुत्तं भगवता — “कस्सपे अहं, आनन्द, भगवति ब्रह्मचरियं
अचरिं आरयति सम्बोधाया” ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न^२ वत्तव्वं^३ — “बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने
ओक्कन्तनियामो चरितब्रह्मचरियो” ति ।

*बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो
20 चरितब्रह्मचरियो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता —

“सव्वाभिभू सव्वविदूहमस्मि,

सव्वेसु धम्मेषु अनुपलितो^४ ।

सव्वञ्जहो तण्हकसये^५ विमुत्तो,

25

सय अभिञ्जाय कमुद्दिसेय्यं ॥

“न मे आचरियो अत्थि, सदिसो मे न विज्जति ।

सदेवकस्मि लोकास्मि, नत्थि मे पटिपुगलो ॥

१-१ जातिचीतिवत्तो — सी०, रो० । २-२ स्या०, रो० पोत्यकेसु नत्थि ।

३. अनुपलितो — म० । ४. तण्हावसये — म० ।

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो अनागामी अन्तरा-
परिनिब्बायी, उपहच्चपरिनिब्बायी, असङ्खारपरिनिब्बायी, ससङ्खार-
परिनिब्बायी, उद्धंसोतो अकनिट्ठगामी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्ति-
फलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

5 R. 292

अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापन्नो
सत्तक्खत्तुपरमो, कोलङ्कोलो, एकवीजी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामि-
फलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

10

अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामी
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्ति-
फलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापन्नो 15
सत्तक्खत्तुपरमो, कोलङ्कोलो, एकवीजी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

२१. *सोतापत्तिफलेन समन्नागतो सोतापन्नो ति वत्तव्वो ति ?
आमन्ता ।

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन 20 B. 221
समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

स्वेव अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो^१, सो सोतापन्नो
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सकदागामिफलेन समन्नागतो सकदागामी ति वत्तव्वो ति ?
आमन्ता ।

25

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिफलेन
समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

स्वेव अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो, सो सकदागामी
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

स्तुतेषु धम्मेषु चक्खुं उदपादि, ज्ञाणं उदपादि, पञ्ञा उदपादि, विज्जा उदपादि, आलोको उदपादी" ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं - "बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो चरितव्वहचरियो" ति ।

४२(६) अपरापि समन्नागतकथा

२०. *अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो तीहि फलेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

R. 291

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो चतूहि फस्सेहि चतूहि वेदनाहि चतूहि सञ्ञाहि चतूहि चेतनाहि चतूहि चित्तेहि चतूहि सद्भाहि चतूहि विरियेहि चतूहि सतीहि चतूहि समाधीहि चतूहि पञ्ञाहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो द्वीहि फलेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो तीहि फस्सेहि तीहि वेदनाहि ... पे०... तीहि पञ्ञाहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 220

*सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्ति-फलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो द्वीहि फस्सेहि द्वीहि वेदनाहि ... पे०... द्वीहि पञ्ञाहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापन्नो सत्तक्खत्तु-परमो, कोलङ्कोलो, एकवीजी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२५. *अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे० ।

*अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो अनागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

वीतिवत्तो, नो च वत रे वत्तब्बे — “अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो” ति ।

R. 294

*अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलं वीतिवत्तो, तेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

B. 222

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिमगं^१ 5 वीतिवत्तो, सक्कायदिट्ठं विचिकिच्छं सीलव्वतपरामासं अपायगमनीयं^२ रागं अपायगमनीयं^३ दोसं अपायगमनीयं मोहं वीतिवत्तो, तेन समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

10

ननु अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिफलं वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिफलं वीतिवत्तो, नो च वत रे वत्तब्बे — “अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिफलेन समन्नागतो” ति ।

15

*अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिफलं वीतिवत्तो, तेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिमगं^३ वीतिवत्तो, ओळारिकं^४ कामरागं ओळारिकं व्यापादं वीतिवत्तो, तेन समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

20

*अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो अनागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

ननु अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो अनागामिफलं वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो अनागामिफलं 25 वीतिवत्तो, नो च वत रे वत्तब्बे — “अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो अनागामिफलेन समन्नागतो” ति ।

१. सोतापत्तिफलं — रो० । २. अपायगमनीयं — स्या०, एवमुपरि पि ।

३. सकदागामिफलं — रो० । ४. ओळारिकं — तो० ।

*अनागामिफलेन समन्नागतो अनागामी ति वत्तव्वो ति ?
आमन्ता ।

R. 293 अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो अनागामिफलेन
समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

5 स्वेव अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो, सो अनागामी
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सोतापत्तिफलेन समन्नागतो सोतापन्नो ति वत्तव्वो ति ?
आमन्ता ।

10 अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्ति-
फलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

स्वेव अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो, सो
सोतापन्नो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सकदागामिफलेन समन्नागतो सकदागामी ति वत्तव्वो ति ?
आमन्ता ।

15 अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामि-
फलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

स्वेव अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो, सो
सकदागामी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सोतापत्तिफलेन समन्नागतो सोतापन्नो ति वत्तव्वो ति ?
20 आमन्ता ।

सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्ति-
फलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

स्वेव सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो, सो
सोतापन्नो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

25 २२. *अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्ति-
फलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

ननु अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलं
वोतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हच्चि अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलं

२४. *सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

ननु सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलं वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो ५
सोतापत्तिफलं वीतिवत्तो, नो च वत रे वत्तव्वे — “सकदागामिफल-
सच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो” ति ।

*सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलं वीतिवत्तो, तेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्ति- 10
मगं वीतिवत्तो, सक्कायदिट्ठिं ... पे०... अपायगमनीयं मोहं वीतिवत्तो,
तेन समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२५. 1न वत्तव्वं — “अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो तीहि फलेहि समन्नागतो” ति ? आमन्ता ।

ननु अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन तीणि फलानि 15
पटिलद्धानि, तेहि च अपरिहीनो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन तीणि
फलानि पटिलद्धानि तेहि च अपरिहीनो, तेन वत रे वत्तव्वे — “अरहत्त-
सच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो तीहि फलेहि समन्नागतो” ति ।

B. 224

1न वत्तव्वं — “अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो 20
द्वीहि फलेहि समन्नागतो” ति ? आमन्ता ।

ननु अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन द्वे 25
फलानि पटिलद्धानि, तेहि च अपरिहीनो ति ? आमन्ता ।

R. 297

हञ्चि अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन द्वे
फलानि पटिलद्धानि तेहि च अपरिहीनो, तेन वत रे वत्तव्वे —
“अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो द्वीहि फलेहि समन्ना-
गतो” ति ।

25

1न वत्तव्वं — “सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो
पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो” ति ? आमन्ता ।

R. 295

*अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो अनागामिफलं
वीतिवत्तो, तेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो अनागामिमग्गं
वीतिवत्तो, अणुसहगतं कामरागं अणुसहगतं व्यापादं वीतिवत्तो, तेन
5 समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२३. *अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोता-
पत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

ननु अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोता-
पत्तिफलं वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

10 हञ्चि अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो
सोतापत्तिफलं वीतिवत्तो, नो च वत रे वत्तव्वे - "अनागामिफल-
सच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो" ति ।

B. 223

*अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलं
वीतिवत्तो, तेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

15 अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिमग्गं
वीतिवत्तो, सक्कायदिट्ठि ... पे०... अपायगमनीयं भोहं वीतिवत्तो, तेन
समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामि-
फलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

20 ननु अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदा-
गामिफलं वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदा-
गामिफलं वीतिवत्तो, नो च वत रे वत्तव्वे - "अनागामिफलसच्छि-
किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिफलेन समन्नागतो" ति ।

25 *अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामि-
फलं वीतिवत्तो, तेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

R. 296

अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामि-
मग्गं वीतिवत्तो, ओळारिकं कामरागं ओळारिकं व्यापादं वीतिवत्तो,
तेन समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

४३(१०) सब्वसंयोजनप्पहानकथा

२७ *सब्वसंयोजनानं प्हानं अरहत्तं ति ? आमन्ता ।
अरहत्तमग्गेन सब्वे संयोजना पहीयन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

*अरहत्तमग्गेन सब्वे संयोजना पहीयन्ती ति ? आमन्ता ।

अरहत्तमग्गेन सक्कायदिट्ठि विचिकिच्चं सीलव्वतपरामासं ५
पजहती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अरहत्तमग्गेन सक्कायदिट्ठि विचिकिच्चं सीलव्वतपरामासं
पजहती ति ? आमन्ता ।

ननु तिण्णं संयोजनानं प्हानं सोत्तापत्तिफलं वुत्तं भगवता ति ?
आमन्ता ।

10

हज्जि तिण्णं संयोजनानं प्हानं सोत्तापत्तिफलं वुत्तं भगवता,
नो च वत रे वत्तव्वे — “अरहत्तमग्गेन सब्वे संयोजना पहीयन्ती” ति ।

२८. *अरहत्तमग्गेन सब्वे संयोजना पहीयन्ती ति ? आमन्ता ।

अरहत्तमग्गेन ओळारिकं कामरागं ओळारिकं व्यापादं पजहती
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

15

२९. *अरहत्तमग्गेन ओळारिकं कामरागं ओळारिकं व्यापादं
पजहती ति ? आमन्ता ।

R. 299

ननु कामरागव्यापादानं तनुभावं सक्कायमिफलं वुत्तं भगवता
ति ? आमन्ता ।

हज्जि कामरागव्यापादानं तनुभावं सक्कायमिफलं वुत्तं 20
भगवता, नो च वत रे वत्तव्वे — “अरहत्तमग्गेन सब्वे संयोजना
पहीयन्ती” ति ।

*अरहत्तमग्गेन सब्वे संयोजना पहीयन्ती ति ? आमन्ता ।

B. 226

अरहत्तमग्गेन अणुसहगतं कामरागं अणुसहगतं व्यापादं
पजहती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

25

३०. *अरहत्तमग्गेन अणुसहगतं कामरागं अणुसहगतं व्यापादं
पजहती ति ? आमन्ता ।

ननु कामरागव्यापादानं अनवसेसप्पहानं अनागामिफलं वुत्तं
भगवता ति ? आमन्ता ।

ननु सकदागामिफलसच्छिकिरियाय^१ पटिपन्नेन पुग्गलेन
सोतापत्तिफलं पटिलद्धं, तेन च अपरिहीनो ति ? आमन्ता ।

हच्चि सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन
सोतापत्तिफलं पटिलद्धं तेन च अपरिहीनो, तेन वत रे वत्तव्वे -
५ “सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन
समन्नागतो” ति ।

२६. *अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन तीणि
फलानि पटिलद्धानि तेहि च अपरिहीनो ति, अरहत्तसच्छिकिरियाय
१ पटिपन्नो पुग्गलो तीहि फलेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

१० अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन चत्तारो मग्गा
पटिलद्धा तेहि च अपरिहीनो ति, अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो
चतूहि मग्गेहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन द्वे^२ फलानि
पटिलद्धानि तेहि च अपरिहीनो ति, अनागामिफलसच्छिकिरियाय
१५ पटिपन्नो पुग्गलो द्वीहि फलेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन तयो मग्गा
पटिलद्धा तेहि च अपरिहीनो ति, अनागामिफलसच्छिकिरियाय
पटिपन्नो पुग्गलो तीहि मग्गेहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

२० *सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन सोता-
८ पत्तिफलं पटिलद्धं तेन च अपरिहीनो ति, सकदागामिफलसच्छि-
५ किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन द्वे मग्गा
पटिलद्धा तेहि च अपरिहीनो ति, सकदागामिफलसच्छिकिरियाय
२५ पटिपन्नो पुग्गलो द्वीहि मग्गेहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

५. पञ्चमो वग्गो

४४(१) विमुत्तिकथा

१. *विमुत्तिञ्चाणं विमुत्तं ति ? आमन्ता ।

B. 227,
R. 301

यं किञ्चि विमुत्तिञ्चाणं सव्वं तं विमुत्तं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

विमुत्तिञ्चाणं विमुत्तं ति ? आमन्ता ।

पच्चवेक्खणञ्चाणं विमुत्तं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 5

*विमुत्तिञ्चाणं विमुत्तं ति ? आमन्ता ।

गोत्रभुनो^१ पुग्गलस्स विमुत्तिञ्चाणं विमुत्तं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्ति-
ञ्चाणं विमुत्तं ति ? आमन्ता । 10

सोतापन्नस्स आणं, सोतापत्तिफलं पत्तस्स पटिलद्धस्स अधि-
गतस्स सच्छिकतस्स आणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्ति-
ञ्चाणं विमुत्तं ति ? आमन्ता ।

सकदागामिस्स आणं, सकदागामिफलं पत्तस्स पटिलद्धस्स 15
अधिगतस्स सच्छिकतस्स आणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्ति-
ञ्चाणं विमुत्तं ति ? आमन्ता ।

अनागामिस्स आणं, अनागामिफलं पत्तस्स पटिलद्धस्स
अधिगतस्स सच्छिकतस्स आणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 20

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्तिञ्चाणं
विमुत्तं ति ? आमन्ता ।

अरहतो आणं, अरहतं पत्तस्स पटिलद्धस्स अधिगतस्स सच्छि-
कतस्स आणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । R. 302

२. *सोतापत्तिफलसमङ्गिस्स पुग्गलस्स विमुत्तिञ्चाणं विमुत्तं 25
ति ? आमन्ता ।

हञ्चि कामरागव्यापादानं अनवसेसप्पहानं अनागामिफलं
वुत्तं भगवता, नो च वत रे वत्तव्वे - “अरहत्तमग्गेन सव्वे संयोजना
पहीयन्ती” ति ।

- 5 ननु रूपराग-अरूपराग-मान-उद्धच्च-अविज्जाय अनवसेसप्पहानं
अरहत्तं वुत्तं भगवता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि रूपराग-अरूपराग-मान-उद्धच्च-अविज्जाय अनवसेस-
प्पहानं अरहत्तं वुत्तं भगवता, नो च वत रे वत्तव्वे - “अरहत्तमग्गेन
सव्वे संयोजना पहीयन्ती” ति ।

- 10 ३१. १ न वत्तव्वं - “सव्वसंयोजनानं पहानं अरहत्तं” ति ?
आमन्ता ।

300

ननु अरहतो सव्वे संयोजना पहीना ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहतो सव्वे संयोजना पहीना, तेन वत रे वत्तव्वे -
“सव्वसंयोजनानं पहानं अरहत्तं” ति ।

चतुत्थो वग्गो ।

तत्सुद्धानं

- 13 गिहिस्स अरहा, सह उपपत्तिया अरहा, अरहतो सव्वे धम्मा
अनासवा, अरहा चतूहि फलेहि समन्नागतो, एवमेवं द्दहि उपेक्खाहि,
बोधिया बुद्धो, सलक्खणसमन्नागतो, बोधिसत्तो ओक्कन्तनियामो
चरित्तब्रह्मचरियो, पटिपन्नको फलेन समन्नागतो, सव्वसंयोजनानं पहानं
अरहत्तं ति ।

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्तिजाणं
विमुत्तं तं च फलं पत्तस्स जाणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

४५(२) असेखजाणकथा^१

४. *सेखस्स असेखं^२ जाणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

सेखो असेखं धम्मं जानाति पस्सति, दिट्ठं विदितं सच्छिकतं
उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरती ति ? न हेवं वत्तव्वे । 5
... पे०... ।

ननु सेखो असेखं धम्मं न जानाति न पस्सति, अदिट्ठं
अविदितं असच्छिकतं न उपसम्पज्ज विहरति, न कायेन फुसित्वा
विहरती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सेखो असेखं धम्मं न जानाति न पस्सति, अदिट्ठं अविदितं 10
असच्छिकतं न उपसम्पज्ज विहरति, न कायेन फुसित्वा विहरति, नो
च वत रे वत्तव्वे — “सेखस्स असेखं जाणं अत्थी” ति ।

*असेखस्स असेखं जाणं अत्थि, असेखो असेखं धम्मं जानाति
पस्सति, दिट्ठं विदितं सच्छिकतं उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा
विहरती ति ? आमन्ता । 15

सेखस्स असेखं जाणं अत्थि, सेखो असेखं धम्मं जानाति
पस्सति, दिट्ठं विदितं सच्छिकतं उपसम्पज्ज विहरति, कायेन
फुसित्वा विहरती ति ? न^३ हेवं वत्तव्वे । ... पे०^३... ।

५. *सेखस्स असेखं जाणं अत्थि, सेखो असेखं धम्मं न जानाति
न पस्सति, अदिट्ठं अविदितं असच्छिकतं न उपसम्पज्ज विहरति, न 20
कायेन फुसित्वा विहरती ति ? आमन्ता ।

असेखस्स असेखं जाणं अत्थि, असेखो असेखं धम्मं न
जानाति न पस्सति, अदिट्ठं अविदितं असच्छिकतं न उपसम्पज्ज
विहरति, न कायेन फुसित्वा विहरती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... । 25

*सेखस्स असेखं जाणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

१. असेखजाणकथा — स्या० । २. असेखं — स्या०, एवमुपरि पि । ३-३. आमन्ता —
रो०, एवमुपरि पि ।

सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्ति-
जाणं विमुत्तं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सकदागामिफलसमङ्गिस्स पुग्गलस्स विमुत्तिजाणं विमुत्तं
ति ? आमन्ता ।

5 सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्ति-
जाणं विमुत्तं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अनागामिफलसमङ्गिस्स पुग्गलस्स विमुत्तिजाणं विमुत्तं
ति ? आमन्ता ।

अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्ति-
10 जाणं विमुत्तं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अरहत्तफलसमङ्गिस्स पुग्गलस्स विमुत्तिजाणं विमुत्तं ति ?
आमन्ता ।

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्तिजाणं
विमुत्तं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

15 ३. *सोतापत्तिफलसमङ्गिस्स पुग्गलस्स विमुत्तिजाणं विमुत्तं
तं च फलं पत्तस्स जाणं ति ? आमन्ता ।

B. 228 सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्ति-
जाणं विमुत्तं तं च फलं पत्तस्स जाणं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

20 सकदागामिफलसमङ्गिस्स पुग्गलस्स विमुत्तिजाणं विमुत्तं तं
च फलं पत्तस्स जाणं ति ? आमन्ता ।

R. 303 सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्ति-
जाणं विमुत्तं तं च फलं पत्तस्स जाणं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

25 अनागामिफलसमङ्गिस्स पुग्गलस्स विमुत्तिजाणं विमुत्तं तं
च फलं पत्तस्स जाणं ति ? आमन्ता ।

अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्ति-
जाणं विमुत्तं तं च फलं पत्तस्स जाणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अरहत्तफलसमङ्गिस्स पुग्गलस्स विमुत्तिजाणं विमुत्तं तं च
30 फलं पत्तस्स जाणं ति ? आमन्ता ।

*अनिच्चे निच्चं ति विपरियेसो, सो च अकुसलो ति ?

आमन्ता ।

पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते जाणं, तं च अकुसलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

दुक्खे सुखं ति ... पे०... अनत्तनि अत्ता ति ... पे०... असुभे 5 सुभं ति विपरियेसो, सो च अकुसलो ति ? आमन्ता ।

पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते जाणं, तं च अकुसलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

८. *पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते जाणं, तं च अकुसलं ति ? आमन्ता ।

R. 306

10

अनिच्चे निच्चं ति विपरियेसो, सो च कुसलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते जाणं, तं च अकुसलं ति ? आमन्ता ।

दुक्खे सुखं ति ... पे०... अनत्तनि अत्ता ति ... पे०... असुभे 15 सुभं ति विपरियेसो, सो च कुसलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

९. *पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते जाणं ति ? आमन्ता ।

अरहा पथवीकसिणं समापत्तिं समापज्जेय्या ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा पथवीकसिणं समापत्तिं समापज्जेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे — “पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते जाणं” ति ।

*पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते जाणं, अरहा पथवीकसिणं समापत्तिं समापज्जेय्या ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो विपरियेसो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अत्थि अरहतो विपरियेसो ति ? आमन्ता ।

25

अत्थि अरहतो सञ्जाविपरियेसो चित्तविपरियेसो दिट्ठि-विपरियेसो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*नत्थि अरहतो सञ्जाविपरियेसो चित्तविपरियेसो दिट्ठि-विपरियेसो ति ? आमन्ता ।

गोत्रभुनो पुगलस्स सोतापत्तिमग्गे जाणं अत्थी ति ? न
हवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुगलस्स सोता-
पत्तिफले जाणं अत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

5 सकदागामिफल ... अनागामिफल ... अरहत्तसच्छिकिरियाय
पटिपन्नस्स पुगलस्स अरहत्ते जाणं अत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

६. तेन वत्तव्वं - “सेखस्स असेखं जाणं अत्थी” ति ?
आमन्ता ।

10 ननु आर्यस्मा आनन्दो सेखो - “भगवा उळारो” ति जानाति
“सारिपुत्तो थेरो, महामोग्गल्लानो थेरो उळारो” ति जानाती ति ?
आमन्ता ।

R.305 हञ्चि आर्यस्मा आनन्दो सेखो - “भगवा उळारो” ति
जानाति, “सारिपुत्तो थेरो, महामोग्गल्लानो थेरो उळारो” ति जानाति
15 तेन वत रे वत्तव्वे - “सेखस्स असेखं जाणं अत्थी” ति ।

४६(३) विपरीतकथा

७. *पयवीकसिणं^१ समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते जाणं ति ?
आमन्ता ।

अनिच्चे निच्चं ति विपरियेसो ति ? न हेवं वत्तव्वे
... पे०... ।

20 दुक्खे सुखं ति ... पे०... अनत्तनि अत्ता ति ... पे०... असु-
सुभं ति विपरियेसो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 230 *पयवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते जाणं ति ?
आमन्ता ।

अकुसलं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

25 ननु कुसलं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि कुसलं, नो च वत रे वत्तव्वे - “पयवीकसिणं समापत्तिं
समापन्नस्स विपरीते जाणं” ति ।

१. पटविक्खिण - सी०, पटवीक्खिण - स्मा०, रो०, एवमुपरि पि ।

*नियतस्स अनियामगमनाय नत्थि जाणं ति ? आमन्ता ।
अनियतस्स नियामगमनाय नत्थि जाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

*अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि जाणं ति ? आमन्ता ।
नियतस्स नियामगमनाय अत्थि जाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । 5

R. 308

... पे०... ।

*नियतस्स नियामगमनाय नत्थि जाणं ति ? आमन्ता ।
अनियतस्स नियामगमनाय नत्थि जाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

*अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि जाणं ति ? आमन्ता । 10 B. 232
अनियतस्स अनियामगमनाय अत्थि जाणं ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अनियतस्स अनियामगमनाय नत्थि जाणं ति ? आमन्ता ।
अनियतस्स नियामगमनाय नत्थि जाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

15

१२. *अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि जाणं ति ? आमन्ता ।
अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि नियामो ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि जाणं ति ? आमन्ता ।

अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि सतिपट्टाना ... सम्मप्पधाना ... 20
इद्धिपादा ... इन्द्रिया ... वला ... वोज्झङ्गा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
... पे०... ।

*अनियतस्स नियामगमनाय नत्थि नियामो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनियतस्स नियामगमनाय नत्थि नियामो, नो वत रे
वत्तब्बे — “अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि जाणं” ति । 25

*अनियतस्स नियामगमनाय नत्थि सतिपट्टाना ... पे०...
वोज्झङ्गा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनियतस्स नियामगमनाय नत्थि वोज्झङ्गा, नो वत
रे वत्तब्बे — “अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि जाणं” ति ।

B. 231

हृञ्चि नत्थि अरहतो सञ्जाविपरियेसो चित्तविपरियेसो
दिट्ठिपरियेसो, नो च वत रे वत्तव्वे - "अत्थि अरहतो
विपरियेसो" ति ।

१०. 1 न वत्तव्वं - पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते
5 आणं ति ? आमन्ता ।

R. 307

पथवीकसिणं समापत्तिं समापज्जन्तस्स सव्वेव पथवी ति ?
न हेवं वत्तव्वे ।

तेन हि पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते
आणं ति ।

10 *पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते आणं ति ?
आमन्ता ।

ननु पथवी अत्थि, अत्थि च कोचि पथवि पथवितो समापज्जतो
ति ? आमन्ता ।

हृञ्चि पथवी अत्थि, अत्थि च कोचि पथवि पथवितो समा-
15 पज्जति, नो च वत रे वत्तव्वे - "पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स
विपरीते आणं" ति ।

*पथवी अत्थि, पथवि पथवितो समापज्जन्तस्स विपरीतं होती
ति ? आमन्ता ।

निव्वानं अत्थि, निव्वानं निव्वानतो समापज्जन्तस्स विपरीतं
20 होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

तेन हि न वत्तव्वं - "पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स
विपरीते आणं" ति ।

४७(४) नियामकथा

११. *अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि आणं ति ?
आमन्ता ।

25 नियतस्स अनियामगमनाय अत्थि आणं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*सर्वं जाणं पटिसम्भदा ति ? आमन्ता ।

सब्बा पज्जा पटिसम्भदा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सब्बा पज्जा पटिसम्भदा ति ? आमन्ता ।

पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स अत्थि पज्जा, सा पज्जा पटिसम्भदा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 5

आपोकसिणं ... पे०... तेजोकसिणं ... पे०... वायोकसिणं ... पे०... नीलकसिणं ... पे०... पीतकसिणं ... पे०... लोहितकसिणं ... पे०... ओदातकसिणं ... पे०... आकासानञ्चायतनं ... पे०... विञ्जाणञ्चायतनं ... पे०... आकिञ्चञ्चायतनं ... पे०... नेवसञ्जानासञ्जायतनं समापन्नस्स ... पे०... दानं ददन्तस्स ... पे०... चीवरं ददन्तस्स ... पे०... पिण्डपातं ददन्तस्स ... पे०... सेनासनं ददन्तस्स ... पे०... गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारं ददन्तस्स अत्थि पज्जा, सा पज्जा पटिसम्भदा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 10

१६. 1न वत्तव्वं - “सर्वं जाणं पटिसम्भदा” ति ? आमन्ता । 15

अत्थि लोकुत्तरा पज्जा, सा पज्जा न पटिसम्भदा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

तेन हि सर्वं जाणं पटिसम्भदा ति ।

४६(६) सम्मुतिजाणकथा

१७. 1न वत्तव्वं - “सम्मुतिजाणं सञ्चारम्मणञ्जेव न अञ्जारम्मणं” ति ? आमन्ता ।

ननु पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स अत्थि जाणं, पथवीकसिणं च सम्मुतिसच्चम्ही ति ? आमन्ता । 20

हञ्चि पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स अत्थि जाणं, पथवीकसिणं च सम्मुतिसच्चम्हि, तेन वत रे वत्तव्वे - “सम्मुतिजाणं सञ्चारम्मणञ्जेव न अञ्जारम्मणं” ति ।

1न वत्तव्वं - “सम्मुतिजाणं सञ्चारम्मणञ्जेव न अञ्जारम्मणं” ति ? आमन्ता । ... पे०... । 25

१३. *अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि जाणं ति ?

आमन्ता ।

R 309

गोत्रभुनो पुग्गलस्स सोतापत्तिमग्गे जाणं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

5 सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स सोतापत्तिफले जाणं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अरहत्ते जाणं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१४. 1 न वत्तब्बं - "अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि जाणं" ति ? आमन्ता ।

ननु भगवा जानाति - "अयं पुग्गलो सम्मत्तनियामं ओक्कमिस्सति, भव्वो अयं पुग्गलो धम्मं अभिसमेतु" ति ? आमन्ता ।

हञ्चि भगवा जानाति - "अयं पुग्गलो सम्मत्तनियामं ओक्कमिस्सति, भव्वो अयं पुग्गलो धम्मं अभिसमेतु," तेन वत रे वत्तब्बे - "अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि जाणं" ति ।

15

४८(५) पटिसम्भिदाकथा

D. 233

१५. *सव्वं जाणं पटिसम्भिदा ति ? आमन्ता ।

सम्मुतिजाणं^१ पटिसम्भिदा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

सम्मुतिजाणं पटिसम्भिदा ति ? आमन्ता ।

ये केचि सम्मुति जानन्ति, सव्वे ते पटिसम्भिदापत्ता^२ ति ?

20 न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

सव्वं जाणं पटिसम्भिदा ति ? आमन्ता ।

चेतोपरियाये जाणं पटिसम्भिदा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

R. 310

चेतोपरियाये जाणं पटिसम्भिदा ति ? आमन्ता ।

25 ये केचि परचित्तं जानन्ति, सव्वे ते पटिसम्भिदापत्ता ति ?

न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१. रो० पोत्तके नत्थि । २. सम्मुतिजाण - स्वा०, एवमुपरि वि । ३. पटिसम्भिदापत्ता - स्वा०, रो० ।

हञ्चि फस्सारम्मणे जाणं वत्तव्वं चेतोपरियाये जाणं, नो च वत रे वत्तव्वे — “चेतोपरियाये जाणं चित्तारम्मणञ्जेव न अञ्जारम्मणं” ति ।

वेदनारम्मणे जाणं ... पे०... सञ्जारम्मणे जाणं ... चेतना-
रम्मणे जाणं ... चित्तारम्मणे जाणं ... सद्धारम्मणे जाणं ... विरिया- 5
रम्मणे जाणं ... सत्तारम्मणे जाणं ... समाधारम्मणे जाणं ...
पञ्जारम्मणे जाणं ... रागारम्मणे जाणं ... दोसारम्मणे जाणं ...
मोहारम्मणे जाणं ... पे०... अनोत्तप्पारम्मणे जाणं वत्तव्वं —
“चेतोपरियाये जाणं” ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनोत्तप्पारम्मणे जाणं वत्तव्वं चेतोपरियाये जाणं, 10
नो च वत रे वत्तव्वे — “चेतोपरियाये जाणं चित्तारम्मणञ्जेव न
अञ्जारम्मणं” ति ।

*फस्सारम्मणे जाणं न वत्तव्वं — “चेतोपरियाये जाणं” ति ?
आमन्ता ।

फस्सपरियाये जाणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 15

वेदनारम्मणे जाणं ... पे०... सञ्जारम्मणे जाणं ... पे०...
अनोत्तप्पारम्मणे जाणं न वत्तव्वं — “चेतोपरियाये जाणं” ति ?
आमन्ता ।

अनोत्तप्पपरियाये जाणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । R. 313

२१. †न वत्तव्वं — “चेतोपरियाये जाणं चित्तारम्मणञ्जेव 20
न अञ्जारम्मणं” ति ? आमन्ता ।

ननु चेतोपरियाये जाणं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि चेतोपरियाये जाणं, तेन वत रे वत्तव्वे — “चेतो-
परियाये जाणं चित्तारम्मणञ्जेव न अञ्जारम्मणं” ति ।

५.१(८) अनागतजाणकथा

२२. *अनागते जाणं अत्यी ति ? आमन्ता ।

25

अनागतं मूलतो जानाति, हेतुतो जानाति, निदानतो जानाति,
सम्भवतो जानाति, पभवतो जानाति, समुद्धानतो जानाति, आहारतो

ननु आपोकसिणं ... पे०... तेजोकसिणं ... पे०... गिलान-
पच्चयमेसज्जपरिक्खारं ददन्तस्स अत्थि जाणं, गिलानपच्चयमेसज्ज-
परिक्खारो च सम्मुतिसच्चम्ही ति ? आमन्ता ।

हज्जि गिलानपच्चयमेसज्जपरिक्खारं ददन्तस्स अत्थि जाणं,
5 गिलानपच्चयमेसज्जपरिक्खारो च सम्मुतिसच्चम्ही, तेन वत रे
वत्तव्वे - "सम्मुतिजाणं सच्चारम्मणञ्जेव न अञ्जारम्मणं" ति ।

१८. *सम्मुतिजाणं सच्चारम्मणञ्जेव न अञ्जारम्मणं ति ?
आमन्ता ।

तेन जाणेन दुक्खं परिजानाति, समुदयं पजहति, निरोधं
10 सच्चिकरोति, मगं भावेती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

५०(७) चित्तरम्मणकथा

१९. *चेतोपरियाये जाणं चित्तरम्मणञ्जेव न अञ्जारम्मणं
ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि कोचि "सरागं चित्तं सरागं चित्तं" ति पजानाती
ति ? आमन्ता ।

15 हज्जि अत्थि कोचि "सरागं चित्तं सरागं चित्तं" ति पजानाति,
नो च वत रे वत्तव्वे - "चेतोपरियाये जाणं चित्तरम्मणञ्जेव न
अञ्जारम्मणं" ति ।

R. 312

*ननु अत्थि कोचि वीत्तरागं चित्तं ... पे०... सदोसं चित्तं ...
वीतदोसं चित्तं ... समोहं चित्तं ... वीतमोहं चित्तं ... सङ्खित्तं चित्तं ...
20 विक्खित्तं चित्तं ... महग्गतं चित्तं ... अमहग्गतं चित्तं ... उज्जत्तरं चित्तं ...
अनुत्तरं चित्तं ... समाहितं चित्तं ... असमाहितं चित्तं ... विमुत्तं चित्तं
... पे०... अविमुत्तं चित्तं "अविमुत्तं चित्तं" ति पजानाती ति ? आमन्ता ।

हज्जि अत्थि कोचि "अविमुत्तं चित्तं अविमुत्तं चित्तं" ति
पजानाति, नो च वत रे वत्तव्वे - "चेतोपरियाये जाणं चित्ता-
25 रम्मणञ्जेव न अञ्जारम्मणं" ति ।

B. 235

२०. *फस्सारम्मणे जाणं वत्तव्वं - "चेतोपरियाये जाणं"
ति ? आमन्ता ।

तेन जाणेन तं जाणं “जाणं” ति जानाती ति ? आमन्ता ।

‘ तं जाणं तस्स जाणस्स आरम्भणं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*तं जाणं तस्स जाणस्स आरम्भणं ति ? आमन्ता ।

B. 237

तेन फस्सेन तं फस्सं फुसति, ताय वेदनाय तं वेदनं 5
वेदेति, ताय सञ्जाय तं सञ्जं सञ्जानाति, ताय चेतनाय तं चेतनं
चेतेति, तेन चित्तेन तं चित्तं चिन्तेति, तेन वित्तक्केन तं वित्तक्कं
वित्तक्केति, तेन विचारेण तं विचारं विचारेति, ताय पीतिया तं पीतिं
पियायति, ताय सत्तिया तं सत्तिं सरति, ताय पञ्जाय तं पञ्जं पजानाति,
तेन खग्गेण तं खगं छिन्दति, तेन फरसुना तं फरसुं तच्छति, 10 R.315
ताय कुधारिया^१ तं कुधारिं तच्छति, ताय वासिया तं वासिं तच्छति,
ताय सूचिया तं सूचिं सिव्वेति, तेन अङ्गुलग्गेण तं अङ्गुलग्गं
परामसति, तेन नासिकग्गेण तं नासिकग्गं परामसति, तेन मत्थकेन
तं मत्थकं परामसति, तेन गूथेण तं गूथं धोवति, तेन मुत्तेन तं मुत्तं
धोवति, तेन खेळेण तं खेळं धोवति, तेन पुव्वेण तं पुव्वं धोवति, 15
तेन लोहितेण तं लोहितं धोवती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२५. १ न वत्तव्वं - “पच्चुप्पन्ने जाणं अत्थी” ति ? आमन्ता ।

ननु सब्बसङ्खारे^३ अनिच्चतो दिट्ठे तं पि जाणं अनिच्चतो
दिट्ठं होती ति ? आमन्ता ।

हज्जि सब्बसङ्खारे अनिच्चतो दिट्ठे तं पि जाणं अनिच्चतो 20
दिट्ठं होती, तेन वत रे वत्तव्वे - “पच्चुप्पन्ने जाणं अत्थी” ति ।

५३(१०) फलजाणकथा

२६. *सावकस्स फले जाणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

सावको फलस्स कतं पञ्जापेती ति ? न हेवं वत्तव्व ।
... पे०... ।

*सावकस्स फले जाणं अत्थी^३ ति ? आमन्ता ।

25

अत्थि सावकस्स फलपरोपरियत्ति^५ इन्द्रियपरोपरियत्ति पुग्गल-
परोपरियत्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१. कुठारिया - रो० । २. गब्बे सङ्खारे - रो० । ३. पञ्जापेति - रो० ।
४. पनपरोपरियत्ति - स्मा०, एयमुपरि पि ।

B. 236

जानाति, आरम्भणतो जानाति, पच्चयतो जानाति, समुदयतो जानाती
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अनागते आणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागतं हेतुपच्चयतं जानाति, आरम्भणपच्चयतं जानाति,
5 अविपत्तिपच्चयतं जानाति, अनन्तरपच्चयतं जानाति, समनन्तरपच्चयतं
जानाती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अनागते आणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

गोत्रभुनो पुगलस्स सोतापत्तिमग्गे आणं अत्थी ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

10 सोतापत्तिफलमच्छिक्किरियाय पटिपन्नस्स पुगलस्स सोता-
पत्तिफले आणं अत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 314

*सकदागामि ... पे०... अनागामि ... पे०... अरहत्तसच्छि-
क्किरियाय पटिपन्नस्स पुगलस्स अरहत्ते आणं अत्थी ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

15 २३. 1 न वत्तव्वं - "अनागते आणं अत्थी" ति ?
आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - "पाटलिपुत्तस्स खो, आनन्द, तयो
अन्तराया भविस्सन्ति - अग्गितो वा उदकत्तो वा मिथुभेदा वा" ति !
अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

20 तेन हि अनागते आणं अत्थी ति ।

५.२(६) पच्चुप्पन्नजाणकथा^३

२४. *पच्चुप्पन्ने^१ आणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

तेन आणेन तं आणं जानाती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

तेन आणेन तं आणं जानाती ति ? आमन्ता ।

25 तेन आणेन तं आणं "आणं" ति जानाती ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

१. होती - रो० । २. पटुप्पन्नजाणकथा - सी०, स्या० । ३. पटुप्पन्ने -

६. छट्ठो वग्गो

५४(१) नियामकथा

१. *नियामो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

B. 239,
R. vol. II, 317

निब्बानं ताणं लेणं सरणं परायनं अच्चुतं अमतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*नियामो असङ्खतो, निब्बानं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

द्वे असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 5

*द्वे असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि द्वे लेणानि द्वे सरणानि द्वे परायनानि द्वे अच्चुतानि द्वे अमतानि द्वे निब्बानानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*द्वे निब्बानानी ति ? आमन्ता ।

अत्थि द्वित्रं निब्बानानं उच्चनीचता हीनपणीतता^१ 10
उक्कंसावकंसो सीमा वा भेदो वा राजि^२ वा अन्तरिका^३ वा ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*नियामो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि नियामं ओक्कमन्ति पटिलभन्ति उप्पादेन्ति
समुप्पादेन्ति उट्ठापेन्ति समुट्ठापेन्ति निव्वत्तेन्ति अभिनिव्वत्तेन्ति 15
जनेन्ति सञ्जनेन्ती ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि असङ्खतं ओक्कमन्ति पटिलभन्ति उप्पादेन्ति
समुप्पादेन्ति उट्ठापेन्ति समुट्ठापेन्ति निव्वत्तेन्ति अभिनिव्वत्तेन्ति
जनेन्ति सञ्जनेन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२. *नियामो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

20

मग्गो असङ्खतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 318

*मग्गो सङ्खतो ति ? आमन्ता ।

नियामो सङ्खतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सोतापत्तिनियामो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

*सावकस्स फले जाणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अत्थि सावकस्स खन्धपञ्जति आयतनपञ्जति घातु-
पञ्जति सच्चपञ्जति इन्द्रियपञ्जति पुगलपञ्जती ति ? न
हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

5 *सावकस्स फले जाणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

सावको जिनो सत्था सम्मासम्बुद्धो सव्वब्बू सव्वदस्सावो
धम्मस्सामी^१ धम्मप्पटिसरणो ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

*सावकस्स फले जाणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

10 सावको अनुप्पन्नस्स मग्गस्स^२ उप्पादेता असञ्जातस्स मग्गस्स
सञ्जनता^३ अनक्खातस्स मग्गस्स अक्खाता मग्गब्बू मग्गविदू
मग्गकोविदो ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

२७. 1 न वत्तव्यं - "सावकस्स फले जाणं अत्थी" ति ?

आमन्ता ।

सावको अञ्जाणी ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

15 तेन हि सावकस्स फले जाणं अत्थी ति । ... पे०... ।

पञ्चमो वग्गो ।

तत्सुद्धानं

विमुत्तिजाणं विमुत्तं, सेखस्स असेखं^४ जाणं, विपरीते जाणं,
अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि जाणं, सच्चं जाणं पटिसम्भदा ति,
सम्मुत्तिजाणं, चेतोपरियाये जाणं, अनागते जाणं, पञ्चुप्पन्ने जाणं,
सावकस्स फले जाणं ति ।

महापण्णासको ।

तस्सा पि उद्धानं

20 सत्तुपलद्धि, उपहरतो^५, वलं, गिहिस्स अरहा च, विमुत्ति-
पञ्चमं ति ।

१. धम्मसामी - सी०, स्या०, रो० । २. धम्मस्स - सी० । ३. सञ्जानेता - सी० ।
४. असेखे - सी०; असेक्ख - स्या० । ५. उपहारो - स्या० ।

द्वे असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

द्वे असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि द्वे लेणानि द्वे सरणानि द्व परायनानि द्वे अचुतानि
द्वे अमत्तानि द्वे निव्वानानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

द्वे निव्वानानी ति ? आमन्ता ।

5

अत्थि द्विन्नं निव्वानानं उच्चनीचता हीनपणीतता उक्कंसाव-
ंसो सीमा वा भेदो वा राजि वा अन्तरिका वा ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

५. *पटिच्चसमुप्पादो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

R. 320

अविज्जा असङ्खता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

10

अविज्जा सङ्खता ति ? आमन्ता ।

पटिच्चसमुप्पादो सङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

B. 241

पटिच्चसमुप्पादो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

अविज्जापच्चया सङ्खारा असङ्खता ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

15

अविज्जापच्चया सङ्खारा सङ्खता ति ? आमन्ता ।

पटिच्चसमुप्पादो सङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

पटिच्चसमुप्पादो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

सङ्खारपच्चया विज्जाणं असङ्खतं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

20

सङ्खारपच्चया विज्जाणं सङ्खतं ति ? आमन्ता ।

पटिच्चसमुप्पादो सङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

पटिच्चसमुप्पादो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

विज्जाणपच्चया नामरूपं असङ्खतं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

25

विज्जाणपच्चया नामरूपं सङ्खतं ति ? आमन्ता ।

पटिच्चसमुप्पादो सङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

पटिच्चसमुप्पादो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

जातिपच्चया जरामरणं असङ्खतं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

30

सोतापत्तिमग्गो असह्वतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सोतापत्तिमग्गो सह्वतो ति ? आमन्ता ।

सोतापत्तिनियामो सह्वतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सकदागामिनियामो ... पे०... अनागामिनियामो ... पे०...

5 अरहत्तनियामो असह्वतो ति ? आमन्ता ।

अरहत्तमग्गो असह्वतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अरहत्तमग्गो सह्वतो ति ? आमन्ता ।

अरहत्तनियामो सह्वतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सोतापत्तिनियामो असह्वतो ... पे०... अरहत्तनियामो असह्वतो,

10 निव्वानं असह्वतं ति ? आमन्ता ।

पञ्च असह्वतानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

पञ्च असह्वतानी ति ? आमन्ता ।

पञ्च ताणानि ... पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

15 *नियामो असह्वतो ति ? आमन्ता ।

मिच्छत्तनियामो असह्वतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

मिच्छत्तनियामो सह्वतो ति ? आमन्ता ।

सम्मत्तनियामो सह्वतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R 319

३. न वत्तव्वं — “नियामो असह्वतो” ति ? आमन्ता ।

20 नियामे उप्पज्ज निरुद्धे अनियतो होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

तेन हि नियामो असह्वतो ति ।

मिच्छत्तनियामे उप्पज्ज निरुद्धे अनियतो होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

25 तेन हि मिच्छत्तनियामो असह्वतो ति ।

५.५(२) पटिच्चसमुप्पादकथा

४ *पटिच्चसमुप्पादो असह्वतो ति ? आमन्ता ।

निव्वानं ताणं लेणं सरणं परायणं अच्युतं अमतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

पटिच्चसमुप्पादो असह्वतो, निव्वानं असह्वतं ति ? आमन्ता ।

*अविज्जापच्चया सङ्खारा ति या तत्थ धम्मद्वितता धम्म-
नियामता असङ्खता, सङ्खारपच्चया विज्जाणं ति या तत्थ धम्मद्वितता
धम्मनियामता असङ्खता ... पे०... जातिपच्चया जरामरणं ति या
तत्थ धम्मद्वितता धम्मनियामता असङ्खता, निब्बानं असङ्खतं ति ?
आमन्ता ।

द्वादस असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

द्वादस असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

द्वादस ताणानि द्वादस लेणानि ... पे०... अन्तरिका वा ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

५६(३) सच्चकथा

८. *चत्तारि सच्चानि असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

चत्तारि ताणानि चत्तारि लेणानि चत्तारि सरणानि चत्तारि
परायनानि चत्तारि अञ्चुतानि चत्तारि अमत्तानि चत्तारि निब्बानानी
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

चत्तारि निब्बानानी ति ? आमन्ता ।

अत्थि चतुञ्चं निब्बानानं उच्चनीचता हीनपणीतता उक्कंसा-
वकंसो सीमा वा भेदो वा राज्जि वा अन्तरिका वा ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

*दुक्खसच्चं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

दुक्खं असङ्खतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

दुक्खसच्चं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

कायिकं दुक्खं चेतसिकं दुक्खं सोकपरिदेवदुक्खदोमनस्स-
उपायासा असङ्खता ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

समुदयसच्चं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

समुदयो असङ्खतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

समुदयसच्चं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

कामतण्हा भवतण्हा विभवतण्हा असङ्खता ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

मग्गसच्चं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

R. 321

जातिपच्चया जरामरणं सङ्घतं ति ? आमन्ता ।

पटिच्चसमुप्पादो सङ्घतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

६. १ न वत्तव्वं - “पटिच्चसमुप्पादो असङ्घतो” ति ?
आमन्ता ।

- 5 ननु वुत्तं भगवता - “जातिपच्चया, भिक्खवे, जरामरणं ।
उप्पादा वा तथागतानं अनुप्पादा वा तथागतानं ठिता व सा धातु धम्म-
द्वितता धम्मनियामता इदप्पच्चयता । तं तथागतो अभिसम्बुज्झति
अभिसमेति । अभिसम्बुज्झत्वा अभिसमेत्वा आचिक्खति देसेति
पञ्जापेति पट्टपेति विवरति विभजति उत्तानीकरोति” । ‘पत्तया’
10 ति चाह - जातिपच्चया, भिक्खवे, जरामरणं । भवपच्चया, भिक्खवे,
जाति ... पे०... अविज्जापच्चया, भिक्खवे, सङ्खारा । उप्पादा वा
तथागतानं अनुप्पादा वा तथागतानं ठिता व सा धातु ... पे०... ‘पत्तया’
ति चाह - अविज्जापच्चया, भिक्खवे, सङ्खारा । इति खो, भिक्खवे,
या तत्र तथता अवितथता अनज्जयता इदप्पच्चयता - अयं वुच्चति,
15 भिक्खवे, पटिच्चसमुप्पादो” ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।
तेन हि पटिच्चसमुप्पादो असङ्घतो ति ।

७. *अविज्जापच्चया सङ्खारा ति या तत्थ धम्मद्वितता धम्म-
नियामता असङ्घता, निव्वानं असङ्घतं ति ? आमन्ता ।

द्वे असङ्घतानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20 द्वे असङ्घतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि ... पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

B. 242

*अविज्जापच्चया सङ्खारा ति या तत्थ धम्मद्वितता धम्म-
नियामता असङ्घता, सङ्खारपच्चया विज्जाणं ति या तत्थ धम्मद्वितता
25 धम्मनियामता असङ्घता, निव्वानं असङ्घतं ति ? आमन्ता ।

R. 322

तीणि असङ्घतानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

तीणि असङ्घतानी ति ? आमन्ता ।

तीणि ताणानि ... पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

निरोधसच्चं असङ्खतं, निरोधो सङ्खतो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

मग्गसच्चं असङ्खतं, मग्गो सङ्खतो ति ? आमन्ता ।

निरोधसच्चं असङ्खतं, निरोधो सङ्खतो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

5

१०. १ न वत्तव्वं - “चत्तारि सच्चानि असङ्खतानी” ति ?

आमन्ता ।

R. 325

ननु वुत्तं भगवता - “चत्तारिमानि, भिक्खवे, तथानि अवि-
तथानि अनञ्जथानि ! कतमानि चत्तारि ? ‘इदं दुक्खं’ ति, भिक्खवे,
तथमेतं अवितथमेतं अनञ्जथमेतं ... पे०... ‘अयं दुक्खसमुदयो’ ति 10
... पे०... ‘अयं दुक्खनिरोधो’ ति ... पे०... ‘अयं दुक्खनिरोधगामिनी
पटिपदा’ ति तथमेतं अवितथमेतं अनञ्जथमेतं । इमानि खो,
भिक्खवे, चत्तारि तथानि अवितथानि अनञ्जथानी” ति । अत्थेव
सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि चत्तारि सच्चानि असङ्खतानी ति ।

15

५७(४) आरुप्यकथा

११. *आकासानञ्चायतनं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

B. 244

निब्बानं ताणं लेणं सरणं परायणं अचुतं भ्रमतं ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

आकासानञ्चायतनं असङ्खतं, निब्बानं असङ्खतं ति ?
आमन्ता ।

20

द्वे असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

द्वे असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि ... पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*आकासानञ्चायतनं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

25

आकासानञ्चायतनं भवो गति सत्तावासो संसारो योनि
विज्जाणट्ठिति अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

मग्गो असह्वतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

मग्गसच्चं असह्वतं ति ? आमन्ता ।

सम्मादिट्ठि ... पे०... सम्मासमाधि असह्वतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 243 5

* दुक्खं सह्वतं ति ? आमन्ता ।

दुक्खसच्चं सह्वतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

कायिकं दुक्खं चेतसिकं दुक्खं सोकपरिदेवदुक्खदोमनस्स-
उपायात्ता सह्वता ति ? आमन्ता ।

दुक्खसच्चं सह्वतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

10

समुदयो सह्वतो ति ? आमन्ता ।

समुदयसच्चं सह्वतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 324

कामतण्हा भवतण्हा विभवतण्हा सह्वता ति ? आमन्ता

समुदयसच्चं सह्वतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

मग्गो सह्वतो ति ? आमन्ता ।

15

मग्गसच्चं सह्वतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सम्मादिट्ठि ... पे०... सम्मासमाधि सह्वतो ति ? आमन्ता

मग्गसच्चं सह्वतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

६. * निरोधसच्चं असह्वतं, निरोधो असह्वतो ति ? आमन्ता

दुक्खसच्चं असह्वतं, दुक्खं असह्वतं ति ? न हेवं वत्तव्वे

20 ... पे०... ।

निरोधसच्चं असह्वतं, निरोधो असह्वतो ति ? आमन्ता

समुदयसच्चं असह्वतं, समुदयो असह्वतो ति ? न हे

वत्तव्वे । ... पे०... ।

निरोधसच्चं असह्वतं, निरोधो असह्वतो ति ? आमन्ता ।

25

मग्गसच्चं असह्वतं, मग्गो असह्वतो ति ? न हेवं वत्तव्वे

... पे०... ।

* दुक्खसच्चं असह्वतं, दुक्खं सह्वतं ति ? आमन्ता ।

निरोधसच्चं असह्वतं, निरोधो सह्वतो ति ? न हेवं वत्तव्वे

... पे०... ।

30

समुदयसच्चं असह्वतं, समुदयो सह्वतो ति ? आमन्ता ।

द्वे असङ्ख्यतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि ... पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

*निरोधसमापत्ति असङ्ख्यता ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि निरोधं समापज्जन्ति पटिलभन्ति उप्पादेन्ति 5
समुप्पादेन्ति उट्ठपेन्ति^१ समुट्ठपेन्ति^१ निव्वत्तेन्ति अभिनिव्वत्तेन्ति जनेन्ति
सज्जनेन्ती ति ? आमन्ता । -

अत्थि केचि असङ्ख्यतं समापज्जन्ति पटिलभन्ति उप्पादेन्ति
समुप्पादेन्ति उट्ठपेन्ति समुट्ठपेन्ति निव्वत्तेन्ति अभिनिव्वत्तेन्ति जनेन्ति
ज्जनेन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । 10

१४. *निरोधा^२ वोदानं बुद्धानं पञ्जायती ति ? आमन्ता ।

असङ्ख्यता वोदानं बुद्धानं पञ्जायती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

निरोधं समापज्जन्तस्स पठमं निरुज्झति वचीसङ्खारो, ततो
कायसङ्खारो, ततो चित्तसङ्खारो ति ? आमन्ता । 15

असङ्ख्यतं समापज्जन्तस्स पठमं निरुज्झति वचीसङ्खारो, ततो
कायसङ्खारो, ततो चित्तसङ्खारो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

निरोधा बुद्दहन्तस्स पठमं उप्पज्जति चित्तसङ्खारो, ततो
कायसङ्खारो, ततो वचीसङ्खारो ति ? आमन्ता ।

R, 328

असङ्ख्यता बुद्दहन्तस्स पठमं उप्पज्जति चित्तसङ्खारो, ततो 20
कायसङ्खारो, ततो वचीसङ्खारो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*निरोधा बुद्धितं तयो फस्सा फुसन्ति - सुज्जतो फस्सो,
अनिमित्तो फस्सो, अप्पणिहितो फस्सो ति ? आमन्ता ।

असङ्ख्यता बुद्धितं तयो फस्सा फुसन्ति - सुज्जतो फस्सो,
अनिमित्तो फस्सो, अप्पणिहितो फस्सो ति ? न हेवं वत्तब्बे । 25
... पे०... ।

*निरोधा बुद्धितस्स विवेकनिब्वं चित्तं होति विवेकपोणं विवेक-
पव्वारं ति ? आमन्ता ।

१. उट्ठपेन्ति समुट्ठपेन्ति - स्या०, रो०, एवमुपरि पि । २. निरोधो - सी०, स्या० ।

R. 326

असङ्गतं भवो गति सत्तावासो संसारो योनि विञ्जाणट्ठिति
अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अत्थि आकासानञ्चायतनूपगं कम्मं ति ? आमन्ता ।

अत्थि असङ्गतूपगं कम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

5 अत्थि आकासानञ्चायतनूपगा सत्ता ति ? आमन्ता ।

अत्थि असङ्गतूपगा सत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*आकासानञ्चायतने सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति
उपपज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

असङ्गते सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती
10 ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

आकासानञ्चायतने अत्थि वेदना सञ्जा सङ्खारा विञ्जाणं
ति ? आमन्ता ।

असङ्गते अत्थि वेदना सञ्जा सङ्खारा विञ्जाणं ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

15 आकासानञ्चायतनं चतुवोकारभवो ति ? आमन्ता ।

असङ्गतं चतुवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१२. 1 न वत्तव्वं - "चत्तारो आरुप्पा असङ्गता" ति ?
आमन्ता ।

ननु चत्तारो आरुप्पा अनेजा वुत्ता भगवता ति ? आमन्ता ।

20 हञ्चि चत्तारो आरुप्पा अनेजा वुत्ता भगवता, तेन वत्त रे
वत्तव्वे "चत्तारो आरुप्पा असङ्गता" ति ।

५८(५) निरोधसमापत्तिकथा

l. 245,
l. 327

१३. *निरोधसमापत्ति असङ्गता ति ? आमन्ता ।

निव्वानं ताणं लेणं सरणं परायनं अच्चुत्तं अमत्तं ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

25 निरोधसमापत्ति असङ्गता, निव्वानं असङ्गतं ति ? आमन्ता ।

द्वे असङ्गतानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

रूपानि गच्छन्ति, इद्धि विकुञ्चन्ति, बाहुं चालेन्ति, पाणिं चालेन्ति, लेङ्कुं खिपन्ति, लगुळं खिपन्ति, इद्धि खिपन्ति, उसुं खिपन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१७. *आकासं परिवारेत्वा घरानि करोन्ति कोट्टानि करोन्ती ति ? आमन्ता ।

5

असङ्खतं परिवारेत्वा घरानि करोन्ति कोट्टानि करोन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

उदपाने खञ्जमाने अनाकासो आकासो होती ति ? आमन्ता ।

B. 247

सङ्खतं असङ्खतं होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*तुच्छउदपाने पूरियमाने, तुच्छकोट्टे पूरियमाने, तुच्छकुम्भिया 10 पूरियमानाय आकासो अन्तरधायती ति ? आमन्ता ।

असङ्खतं अन्तरधायती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 330

१८. नि वत्तव्वं - "आकासो असङ्खतो" ति ? आमन्ता ।

आकासो सङ्खतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

तेन हि आकासो असङ्खतो ति ।

15

६०(७) आकासो सनिदस्सनो ति कथा

१६. *आकासो सनिदस्सनो ति ? आमन्ता ।

रूपं रूपायतनं रूपधातु नीलं पीतकं लोहितकं ओदातं चक्खु-
विज्जेय्यं चक्खुस्मि पटिहज्जति चक्खुस्स आपाथं आगच्छती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*आकासो सनिदस्सनो ति ? आमन्ता ।

20

चक्खुं च पटिच्च आकासं च उप्पज्जति चक्खुविज्जाणं ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*चक्खुं च पटिच्च आकासं च उप्पज्जति चक्खुविज्जाणं ति ?
आमन्ता ।

"चक्खुं च पटिच्च आकासं च उप्पज्जति चक्खुविज्जाणं" 25
ति - अत्येव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

असङ्ख्यता बुद्धितस्त विवेकनिघ्नं चित्तं होति विवेकपोषं
विवेकपव्भारं ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

B. 246

१५. नि वत्तव्वं - "निरोधसमापत्ति असङ्ख्यता" ति ?
आमन्ता ।

5 सङ्ख्यता ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।
तेन हि निरोधसमापत्ति असङ्ख्यता ति ।

५६(६) आकासकथा

१६. *आकासो असङ्ख्यतो ति ? आमन्ता ।

निव्वानं ताणं लेणं सरणं परायणं अच्चुतं अमतं ति ? न
हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

10 आकासो असङ्ख्यतो, निव्वानं असङ्ख्यतं ति ? आमन्ता ।
द्वे असङ्ख्यतानी ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

R. 329

द्वे असङ्ख्यतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि ... पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तव्ये ।
... पे०... ।

15 *आकासो असङ्ख्यतो ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि अनाकासं आकासं करोन्ती ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि सङ्ख्यतं असङ्ख्यतं करोन्ती ति ? न हेवं वत्तव्ये ।
... पे०... ।

अत्थि केचि आकासं अनाकासं करोन्ती ति ? आमन्ता ।

20 अत्थि केचि असङ्ख्यतं सङ्ख्यतं करोन्ती ति ? न हेवं वत्तव्ये ।
... पे०... ।

*आकासे पक्खिनो^१ गच्छन्ति, चन्दिमसुरिया^२ गच्छन्ति
तारकरूपानि गच्छन्ति, इद्दि विकुब्बन्ति, बाहुं चालेन्ति, पाणिं
चालेन्ति, लेङ्गुं खिपन्ति, लगुळं खिपन्ति, इद्दि खिपन्ति, उंसुं खिपन्ति

25 ति ? आमन्ता ।

असङ्ख्यतो पक्खिनो गच्छन्ति, चन्दिमसुरिया गच्छन्ति, तारक

ति - अत्येव सुत्तन्तो, नो च वत रे वत्तव्वे - “चक्खुं च पटिच्च पथवीधातुं च उप्पज्जति चक्खुविञ्जाणं” ति ।

२२. १न वत्तव्वं - “पथवीधातु सनिदस्सना” ति ? आमन्ता ।

ननु पस्सति^१ भूमिं पासाणं पव्वतं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि पस्सति भूमिं पासाणं पव्वतं, तेन वत रे वत्तव्वे - 5

“पथवीधातु सनिदस्सना” ति । ... पे०... ।

१न वत्तव्वं - “आपोधातु सनिदस्सना” ति ? आमन्ता ।

ननु पस्सति उदकं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि पस्सति उदकं, तेन वत रे वत्तव्वे - “आपोधातु सनिदस्सना ति । ... पे०... । 10

१न वत्तव्वं - तेजोधातु सनिदस्सना ति ? आमन्ता ।

ननु पस्सति अग्निं जलन्तं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि पस्सति अग्निं जलन्तं, तेन वत रे वत्तव्वे - “तेजोधातु सनिदस्सना” ति । ... पे०... ।

१न वत्तव्वं - “वायोधातु सनिदस्सना” ति ? आमन्ता । 15 B. 249

ननु पस्सति वातेन रुक्खे सञ्चालियमाने ति ? आमन्ता ।

हञ्चि पस्सति वातेन रुक्खे सञ्चालियमाने, तेन वत रे वत्तव्वे -

“वायोधातु सनिदस्सना” ति । ... पे०... ।

६२(६) चक्खुन्द्रियं सनिदस्सनं ति आदिकथा

२३. *चक्खुन्द्रियं सनिदस्सनं ति ? आमन्ता ।

रूपं रूपायतनं रूपधातु ... पे०... चक्खुस्स आपाथं आगच्छती 20
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*चक्खुन्द्रियं सनिदस्सनं ति ? आमन्ता ।

चक्खुं च पटिच्च चक्खुन्द्रियं च उप्पज्जति चक्खुविञ्जाणं
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 333

*चक्खुं च पटिच्च चक्खुन्द्रियं च उप्पज्जति चक्खुविञ्जाणं 25
ति ? आमन्ता ।

“चक्षुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाणं” ति -
अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

R. 331 हञ्चि “चक्षुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाणं”
ति - अत्येव सुत्तन्तो, नो च वत रे वत्तव्ये - “चक्षुं च पटिच्च आकासं
5 च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाणं” ति ।

20. 1 न वत्तव्वं - “आकासो सनिदस्सतो” ति ? आमन्ता ।
ननु पस्सति द्विन्नं रुक्खानं अन्तरं, द्विन्नं थम्भानं अन्तरं,
D. 248 ताळच्छिद्दं वातपानच्छिद्दं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि पस्सति^१ द्विन्नं रुक्खानं अन्तरं, द्विन्नं थम्भानं अन्तरं,
10 ताळच्छिद्दं वातपानच्छिद्दं, तेन वत रे वत्तव्ये - “आकासो
सनिदस्सतो” ति ।

६१(८) पथवीधातु सनिदस्सना ति आदिकथा

२१. *पथवीधातु सनिदस्सना ति ? आमन्ता ।

रूपं रूपायतनं रूपधातु नीलं पीतकं लोहितकं ओदातं चक्षु-
विञ्जेय्यं चक्षुस्मि पटिहज्जति चक्षुस्स आपायं आगच्छती ति ?
15 न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

*पथवीधातु सनिदस्सना ति ? आमन्ता ।

चक्षुं च पटिच्च पथवीधातुं च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाणं
ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

*चक्षुं च पटिच्च पथवीधातुं च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाणं
20 ति ? आमन्ता ।

“चक्षुं च पटिच्च पथवीधातुं च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाणं”
ति - अत्येव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

“चक्षुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाणं” ति -
अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

R. 332 25 हञ्चि “चक्षुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाणं”

२६. न वत्तव्वं — “कायकम्मं सनिदस्सनं” ति ? आमन्ता ।

ननु पस्सति अभिक्कमन्तं पटिक्कमन्तं आलोकेन्तं विलोकेन्तं समिञ्जेन्तं पसारेन्तं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि पस्सति अभिक्कमन्तं पटिक्कमन्तं आलोकेन्तं विलोकेन्तं समिञ्जेन्तं पसारेन्तं, तेन वत्त रे वत्तव्वे — “कायकम्मं सनिदस्सनं” ति ।

छद्दो वग्गो ।

तस्सुद्धानं

नियमो^१ असङ्खतो, पटिच्चसमुप्पादो असङ्खतो, चत्तारि सञ्चानि असङ्खतानि, चत्तारो आरुप्पा असङ्खता, निरोधसमापत्ति असङ्खता, आकासो असङ्खतो, आकासो सनिदस्सनो, चत्तारो महाभूता, पञ्चिन्द्रियानि, तथेव कायकम्मं ति ।

—०—

“चक्षुं च पटिच्च चक्षुन्द्रियं च उप्पज्जति चक्षुविज्जाणं”
ति - अत्येव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

“चक्षुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्षुविज्जाणं” ति -
अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

- 5 हञ्चि “चक्षुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्षुविज्जाणं”
ति - अत्येव सुत्तन्तो, नो च वत रे वत्तव्ये - “चक्षुं च पटिच्च चक्षुन्द्रियं
च उप्पज्जति चक्षुविज्जाणं” ति ।

२४. 1 न वत्तव्यं - “पञ्चिन्द्रियाणि सनिदस्सनानी” ति ?
आमन्ता ।

- 10 ननु पस्सति चक्षुं सोतं धानं जिह्वं कायं ति ? आमन्ता ।
हञ्चि पस्सति चक्षुं सोतं धानं जिह्वं कायं, तेन वत रे वत्तव्ये -
“पञ्चिन्द्रियाणि सनिदस्सनानी” ति । ... पे०... ।

६३(१०) कायकम्मं सनिदस्सनं ति कथा

२५. *कायकम्मं सनिदस्सनं ति ? आमन्ता ।

- रूपं रूपायतनं रूपघातु नीलं पीतकं लोहितकं ओदातं चक्षु-
15 विज्जेय्यं चक्षुस्मि पटिहज्जति चक्षुस्स आपायं आगच्छती ति ?
न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

B. 250

*कायकम्मं सनिदस्सनं ति ? आमन्ता ।

चक्षुं च पटिच्च कायकम्मं च उप्पज्जति चक्षुविज्जाणं ति ?
न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

- 20 *चक्षुं च पटिच्च कायकम्मं च उप्पज्जति चक्षुविज्जाणं
ति ? आमन्ता ।

“चक्षुं च पटिच्च कायकम्मं च उप्पज्जति चक्षुविज्जाणं”
ति - अत्येव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

R. 334

“चक्षुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्षुविज्जाणं” ति -

- 25 अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि “चक्षुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्षुविज्जाणं”
ति - अत्येव सुत्तन्तो, नो च वत रे वत्तव्ये - “चक्षुं च पटिच्च
कायकम्मं च उप्पज्जति चक्षुविज्जाणं” ति ।

दुःखा वेदना ... पे०... अदुःखमसुखा वेदना कतमक्खन्धगणनं गच्छती ति ? वेदनाक्खन्धगणनं गच्छती ति ।

R. 336

हञ्चि अदुःखमसुखा वेदना वेदनाक्खन्धगणनं गच्छति, तेन वत रे वत्तब्बे - "अदुःखमसुखा वेदना वेदनाक्खन्धेन सङ्गहिता" ति ।

*चक्खुसम्फस्सजा सञ्जा कतमक्खन्धगणनं गच्छती ति ? 5
सञ्जाक्खन्धगणनं गच्छती ति ।

हञ्चि चक्खुसम्फस्सजा सञ्जा सञ्जाक्खन्धगणनं गच्छति, तेन वत रे वत्तब्बे - "चक्खुसम्फस्सजा सञ्जा सञ्जाक्खन्धेन सङ्गहिता" ति ।

सोतसम्फस्सजा सञ्जा ... पे०... मनोसम्फस्सजा सञ्जा 10
कतमक्खन्धगणनं गच्छती ति ? सञ्जाक्खन्धगणनं गच्छती ति ।

हञ्चि मनोसम्फस्सजा सञ्जा सञ्जाक्खन्धगणनं गच्छति, तेन वत रे वत्तब्बे - "मनोसम्फस्सजा सञ्जा सञ्जाक्खन्धेन सङ्गहिता" ति ।

*चक्खुसम्फस्सजा चेतना ... पे०... मनोसम्फस्सजा चेतना
कतमक्खन्धगणनं गच्छती ति ? सङ्खारक्खन्धगणनं गच्छती ति । 15

हञ्चि मनोसम्फस्सजा चेतना सङ्खारक्खन्धगणनं गच्छति, तेन वत रे वत्तब्बे - "मनोसम्फस्सजा चेतना सङ्खारक्खन्धेन सङ्गहिता" ति ।

*चक्खुविञ्जाणं ... पे०... मनोविञ्जाणं कतमक्खन्धगणनं गच्छती ति ? विञ्जाणक्खन्धगणनं गच्छती ति । B. 252

हञ्चि मनोविञ्जाणं विञ्जाणक्खन्धगणनं गच्छति, तेन वत 20
रे वत्तब्बे - "मनोविञ्जाणं विञ्जाणक्खन्धेन सङ्गहितं" ति ।

२. 'यथा दामेन वा योत्तेन वा द्वे बलिवद्दा' सङ्गहिता, सिक्काय पिण्डपातो सङ्गहितो, सा गद्दुलेन सङ्गहितो'; एवमेव ते धम्मा तेहि धम्मेहि सङ्गहिता ति ? आमन्ता^३ ।

हञ्चि दामेन वा योत्तेन वा द्वे बलिवद्दा सङ्गहिता, सिक्काय 25 R. 337
पिण्डपातो सङ्गहितो, सा गद्दुलेन सङ्गहितो, तेन वत रे वत्तब्बे -
"अत्थि केचि धम्मा केहिचि धम्मेहि सङ्गहिता" ति ।

१. बलिवद्दा - सी०; बलीवद्दा - म० । २. सङ्गहिता - सी० । ३. स्या०,
म० पोतयेमु नति ।

७. सत्तमो वग्गो

६४(१) सङ्गहितकथा

R.335

१. *नत्थि केचि धम्मा केहिचि धम्मेहि सङ्गहिता ति ?

आमन्ता ।

ननु अत्थि केचि धम्मा केहिचि धम्मेहि गणनं गच्छन्ति उद्देसं गच्छन्ति परियापन्ना ति ? आमन्ता ।

B. 251 5

हञ्चि अत्थि केचि धम्मा केहिचि धम्मेहि गणनं गच्छन्ति उद्देसं गच्छन्ति परियापन्ना, नो च वत रे वत्तब्बे - "नत्थि केचि धम्मा केहिचि धम्मेहि सङ्गहिता" ति ।

*चक्खायतनं कतमक्खन्धगणनं गच्छती ति ? रूपक्खन्धगणनं गच्छती ति ।

10

हञ्चि चक्खायतनं रूपक्खन्धगणनं गच्छति, तेन वत रे वत्तब्बे - "चक्खायतनं रूपक्खन्धेन सङ्गहितं" ति ।

सोत्तायतनं ... पे०... धानायतनं ... पे०... जिह्वायतनं ... पे०... कायायतनं कतमक्खन्धगणनं गच्छती ति ? रूपक्खन्धगणनं गच्छती ति ।

15

हञ्चि कायायतनं रूपक्खन्धगणनं गच्छति, तेन वत रे वत्तब्बे - "कायायतनं रूपक्खन्धेन सङ्गहितं" ति ।

*रूपायतनं ... पे०... सद्दायतनं ... पे०... गन्धायतनं ... पे०... रसायतनं ... पे०... फोढुव्वायतनं कतमक्खन्धगणनं गच्छती ति ? रूपक्खन्धगणनं गच्छती ति ।

20

हञ्चि फोढुव्वायतनं रूपक्खन्धगणनं गच्छति, तेन वत रे वत्तब्बे - "फोढुव्वायतनं रूपक्खन्धेन सङ्गहितं" ति ।

*सुखा वेदना कतमक्खन्धगणनं गच्छती ति ? वेदनाक्खन्धगणनं गच्छती ति ।

हञ्चि सुखा वेदना वेदनाक्खन्धगणनं गच्छति, तेन वत रे वत्तब्बे - "सुखा वेदना वेदनाक्खन्धेन सङ्गहिता" ति ।

*फस्सो चित्तेन सहजातो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि फस्सो चित्तेन सहजातो, तेन वत रे वत्तब्बे - “फस्सो चेतसिको” ति ।

वेदना ... पे०... सञ्जा ... चेतना ... सद्वा ... विरियं ... सति ... समाधि ... पञ्जा ... रागो ... दोसो ... मोहो ... पे०... अनोत्तप्पं चित्तेन सहजातं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनोत्तप्पं चित्तेन सहजातं, तेन वत रे वत्तब्बे - “अनोत्तप्पं चेतसिकं” ति ।

६. चित्तेन सहजाता ति कत्वा चेतसिका ति ? आमन्ता ।

फस्सेन सहजाता ति कत्वा फस्ससिका^१ ति ? आमन्ता । 10

चित्तेन सहजाता ति कत्वा चेतसिका ति ? आमन्ता ।

B. 254,
R. 339

वेदनाय ... सञ्जाय ... चेतनाय ... सद्वाय ... विरियेन ... सत्तिया ... समाधिना^२ ... पञ्जाय ... रागेन ... दोसेन ... मोहेन ... पे०... अनोत्तप्पेन सहजाता ति कत्वा अनोत्तप्पासिका^३ ति ? आमन्ता ।

७. *नत्थि चेतसिको धम्मो ति ? आमन्ता । 15

ननु वुत्तं भगवता -

“चित्तिञ्चिदं^४ चेतसिका च धम्मा,
अनत्ततो संविदितस्स होन्ति ।
हीनप्पणीतं तदु ये विदित्वा,
सम्मद्दसो वेदि पलोकधम्मं” ति ॥ 20

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अत्थि चेतसिको धम्मो ति ।

*नत्थि चेतसिको धम्मो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “इध, केवट्ट, भिक्खु परसत्तानं परपुग्गलानं चित्तं पि आदिसति चेतसिकं पि आदिसति वितविकतं पि आदिसति विचारितं पि आदिसति - ‘एवं पि ते मनो, इत्थं पि ते मनो, इति पि ते चित्तं’” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता । 25

तेन हि अत्थि चेतसिको धम्मो ति ।

१. फस्सिका - रो० । २. समाधिया - रो० । ३. अनोत्तप्पासिका - त्या० ।

४. चित्तमिद - त्या० ।

६५(२) सम्पयुक्तकथा

३. *नत्थि केचि धम्मा केहिचि धम्मेहि सम्पयुत्ता ति ?
आमन्ता ।

ननु अत्थि केचि धम्मा केहिचि धम्मेहि सहगता सहजाता
संसट्ठा एकुप्पादा एकनिरोधा एकवत्युका एकारम्मणा ति ? आमन्ता ।

5 हज्जि अत्थि केचि धम्मा केहिचि धम्मेहि सहगता सहजाता
संसट्ठा एकुप्पादा एकनिरोधा एकवत्युका एकारम्मणा, नो च वत रे
वत्तव्ये - "नत्थि केचि धम्मा केहिचि धम्मेहि सम्पयुत्ता" ति ।

*वेदनाक्खन्धो सज्जाक्खन्धेन सहजातो ति ? आमन्ता ।

हज्जि वेदनाक्खन्धो सज्जाक्खन्धेन सहजातो, तेन वत रे
10 वत्तव्ये - "वेदनाक्खन्धो सज्जाक्खन्धेन सम्पयुत्तो" ति ।

*वेदनाक्खन्धो सङ्खारक्खन्धेन ... विज्जाणक्खन्धेन सहजातो
ति ? आमन्ता ।

हज्जि वेदनाक्खन्धो विज्जाणक्खन्धेन सहजातो, तेन वत रे
वत्तव्ये - "वेदनाक्खन्धो विज्जाणक्खन्धेन सम्पयुत्तो" ति ।

B 253 15 *सज्जाक्खन्धो ... सङ्खारक्खन्धो ... विज्जाणक्खन्धो वेदना-
क्खन्धेन ... सज्जाक्खन्धेन ... सङ्खारक्खन्धेन सहजातो ति ? आमन्ता ।

R. 338 हज्जि विज्जाणक्खन्धो सङ्खारक्खन्धेन सहजातो, तेन वत
रे वत्तव्ये - "विज्जाणक्खन्धो सङ्खारक्खन्धेन सम्पयुत्तो" ति ।

४. यथा तिलम्हि तेलं अनुगतं अनुपविट्ठं, उच्छुम्हि रसो
20 अनुगतो अनुपविट्ठो, एवमेव ते धम्मा तेहि धम्मेहि अनुगता अनुपविट्ठा
ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

६६(३) चेतसिककथा

५. *नत्थि चेतसिको धम्मो ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि केचि धम्मा चित्तेन सहगता सहजाता संसट्ठा सम्पयुत्ता
एकुप्पादा एकनिरोधा एकवत्युका एकारम्मणा ति ? आमन्ता ।

25 हज्जि अत्थि केचि धम्मा चित्तेन सहगता सहजाता संसट्ठा
सम्पयुत्ता एकुप्पादा एकनिरोधा एकवत्युका एकारम्मणा, नो च वत
रे वत्तव्ये - "नत्थि चेतसिको धम्मो" ति ।

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि चेतसिको धम्मो दानं ति ।

न वत्तवं - “चेतसिको धम्मो दानं” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “पञ्चिमानि, भिक्खवे, दानानि महा-
 दानानि अगगञ्जानि रत्तञ्जानि वंसञ्जानि पोराणानि असङ्किण्णानि 5
 असङ्किण्णपुव्वानि, न सङ्कियन्ति न सङ्कियिस्सन्ति, अप्पटिकुट्टानि^१
 समणेहि ब्राह्मणेहि विञ्जूहि ! कतमानि पञ्च ? इध, भिक्खवे,
 अरियसावको पाणातिपातं पहाय पाणातिपाता पटिविरतो होति ।
 पाणातिपाता पटिविरतो, भिक्खवे, अरियसावको अपरिमाणानं^२ सत्तानं
 अभयं देति अवेरं देति अव्यापज्झं देति । अपरिमाणानं सत्तानं अभयं 10
 दत्वा अवेरं दत्वा अव्यापज्झं दत्वा अपरिमाणस्स अभयस्स अवेरस्स अव्या-
 पज्झस्स भागी होति । इदं भिक्खवे, पठमं दानं महादानं अगगञ्जं
 रत्तञ्जं वंसञ्जं पोराणं असङ्किण्णं असङ्किण्णपुव्वं, न सङ्कियति न
 सङ्कियिस्सति, अप्पटिकुट्ठं समणेहि ब्राह्मणेहि विञ्जूहि । पुन च परं,
 भिक्खवे, अरियसावको अदिन्नादानं^३ पहाय ... पे०... कामेसुमिच्छाचारं 15
 पहाय ... पे०... मुसावादं पहाय ... पे०... सुरामेरयमज्जपमादट्टानं
 पहाय सुरामेरयमज्जपमादट्टाना पटिविरतो होति । सुरामेरयमज्ज-
 पमादट्टाना पटिविरतो, भिक्खवे, अरियसावको अपरिमाणानं सत्तानं
 अभयं देति अवेरं देति अव्यापज्झं देति । अपरिमाणानं सत्तानं अभयं
 दत्वा अवेरं दत्वा अव्यापज्झं दत्वा अपरिमाणस्स अभयस्स अवेरस्स 20
 अव्यापज्झस्स भागी होति । इदं, भिक्खवे, पञ्चमं दानं महादानं
 अगगञ्जं रत्तञ्जं वंसञ्जं पोराणं असङ्किण्णं असङ्किण्णपुव्वं, न सङ्कियति
 न सङ्कियिस्सति, अप्पटिकुट्ठं समणेहि ब्राह्मणेहि विञ्जूहि । इमानि
 खो, भिक्खवे, पञ्च दानानि महादानानि अगगञ्जानि रत्तञ्जानि
 वंसञ्जानि पोराणानि असङ्किण्णानि असङ्किण्णपुव्वानि, न सङ्कियन्ति 25
 न सङ्कियिस्सन्ति, अप्पटिकुट्टानि समणेहि ब्राह्मणेहि विञ्जूही” ति ।
 अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि चेतसिको धम्मो दानं ति ।

६७(४) दानकथा

८. *चेतसिको धम्मो दानं ति ? आमन्ता ।

R. 340

लब्भा चेतसिको धम्मो परेसं दातुं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

लब्भा चेतसिको धम्मो परेसं दातुं ति ? आमन्ता ।

5 लब्भा फत्सो परेसं दातुं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

लब्भा वेदना ... पे०... सञ्जा ... चेतना ... सद्दा ... विरियं ...
सति ... समाधि ... पञ्जा परेसं दातुं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 255

९. 1न वत्तव्वं — चेतसिको धम्मो दानं ति ? आमन्ता ।

दानं अनिट्ठफलं अकन्तफलं अमनुञ्जफलं असेचनकफलं दुक्खुद्रयं^१
10 दुक्खविपाकं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु दानं इट्ठफलं कन्तफलं मनुञ्जफलं असेचनकफलं सुखुद्रयं^२
सुखविपाकं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि दानं इट्ठफलं कन्तफलं मनुञ्जफलं असेचनकफलं सुखुद्रयं^३
सुखविपाकं, तेन वत रे वत्तव्वे — “चेतसिको धम्मो दानं” ति ।

15 1दानं इट्ठफलं वुत्तं भगवता, चीवरं दानं ति ? आमन्ता ।

चीवरं इट्ठफलं कन्तफलं मनुञ्जफलं असेचनकफलं सुखुद्रयं^४
सुखविपाकं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

दानं इट्ठफलं वुत्तं भगवता, पिण्डपातो सेनासनं गिलानपच्चय-
भेसज्जपरिक्खारो दानं ति ? आमन्ता ।

20 गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारो इट्ठफलो कन्तफलो मनुञ्ज-
फलो असेचनकफलो सुखुद्रयो सुखविपाको ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

१०. 1न वत्तव्वं — “चेतसिको धम्मो दानं” ति ? आमन्ता ।
ननु वुत्तं भगवता —

R. 341 25

“सद्दा हिरियं कुसलं च दानं,
धम्मा एते सप्पुरिसानुयाता ।
एतं हि मग्गं^३ दिवियं^४ वदन्ति,
एतेन हि गच्छति देवलोकं” ति ॥

होति ... अमनसिकरोन्तस्स होति ... अचेतयन्तस्स होति ... अपथयन्तस्स
होति ... अप्पणिदहन्तस्स होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु आवट्टेन्तस्स होति ... आभोगस्स होति ... समन्नाहरन्तस्स
होति ... मनसिकरोन्तस्स होति ... चेतयन्तस्स होति ... पथयन्तस्स
होति ... पणिदहन्तस्स होती ति ? आमन्ता । 5

हच्च आवट्टेन्तस्स होति ... आभोगस्स होति ... समन्नाहरन्तस्स
होति ... मनसिकरोन्तस्स होति ... चेतयन्तस्स होति ... पथयन्तस्स
होति ... पणिदहन्तस्स होति, नो च वत रे वत्तव्वे — “परिभोगमयं पुञ्जं
वड्ढती” ति । R. 344

१५. *परिभोगमयं पुञ्जं वड्ढती ति ? आमन्ता । 10

दायको दानं दत्वा कामवितक्कं वितक्केति, व्यापादवितक्कं
वितक्केति, विहिंसावितक्कं वितक्केति, होति पुञ्जं ति ? आमन्ता । B. 258

द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? 15
आमन्ता ।

कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता^१ कण्हसुक्कसप्पटि-
भागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटि- 20
भागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “चत्तारिमानि, भिक्खवे, सुविदूर-
विदूरानि ! कतमानि चत्तारि ? नभं च, भिक्खवे, पथवी च —
इदं पठमं सुविदूरविदूरं । ओरिमं च, भिक्खवे, तीरं समुद्दस्स पारिमं च
तीरं — इदं दुतियं सुविदूरविदूरं । यतो च, भिक्खवे, वेरोचनो अब्भुदेति 25
यत्थ च अत्थमेति — इदं ततियं सुविदूरविदूरं । सतं च, भिक्खवे, धम्मो^२
असतं च धम्मो — इदं चतुत्थं सुविदूरविदूरं । इमानि खो, भिक्खवे,
चत्तारि सुविदूरविदूरानी ति ।

१. हीनपणीता — सी०, त्या०, रो० । २. धम्मा — सी०, त्या० ।

११. *न वत्तव्वं - “देय्यधम्मो दानं” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “इधेकच्चो अन्नं देति, पानं देति, वत्थं देति, यानं देति, मालं देति, गन्धं देति, विलेपनं देति, सेय्यं देति, आवसयं देति, पदीपेय्यं देती” ति ! अत्थेव मुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

5 तेन हि देय्यधम्मो दानं ति ।

१२. देय्यधम्मो दानं ति ? आमन्ता ।

देय्यधम्मो इट्ठफलो कन्तफलो मनुज्जफलो असेचनकफलो सुखुद्रयो सुखविपाको ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

दानं इट्ठफलं वुत्तं भगवता, चीवरं दानं ति ? आमन्ता ।

10 चीवरं इट्ठफलं कन्तफलं मनुज्जफलं असेचनकफलं सुखुद्रयं सुखविपाकं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

दानं इट्ठफलं वुत्तं भगवता, पिण्डपातो दानं ... सेनासनं दानं ... गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारो दानं ति ? आमन्ता ।

B. 257, 15 R. 343 असेचनकफलो सुखुद्रयो सुखविपाको ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
तेन हि न वत्तव्वं - “देय्यधम्मो दानं” ति ।

६८(५) परिभोगमयपुज्जकथा

१३. *परिभोगमयं पुज्जं वड्ढती ति ? आमन्ता ।

परिभोगमयो फस्सो वड्ढति, वेदना वड्ढति, सज्जा वड्ढति, चेतना वड्ढति, चित्तं वड्ढति, सद्धा वड्ढति, विरियं वड्ढति, सति वड्ढति, समाधि
20 वड्ढति, पज्जा वड्ढती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*परिभोगमयं पुज्जं वड्ढती ति ? आमन्ता ।

लता विय वड्ढति, मालुवा विय वड्ढति, रक्खो विय वड्ढति, तिणं विय वड्ढति, मुज्जपुज्जो^१ विय वड्ढती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

25 १४. *परिभोगमयं पुज्जं वड्ढती ति ? आमन्ता ।

दायको दानं इत्वा न समन्नाहरति, होति पुज्जं ति ? आमन्ता
अनावट्ठेत्तस्स^२ होति ... अनाभोगस्स होति ... असमन्नाहरन्तस्स

१. पुज्जपुज्जो - रो० । २. अनावट्ठेत्तस्स - सी०, रो०; अनावज्जन्तस्स - स्था०

सुखस्साहारो सोवग्गिको सुखविपाको सग्गसंवत्तनिको इट्ठाय कन्ताय मनापाय हिताय सुखाय संवत्तति । यस्स, भिक्खवे, भिक्खु पिण्डपातं परिभुञ्जमानो ... पे०... सेनासनं परिभुञ्जमानो ... पे०... गिलान-पच्चयभेसज्जपरिक्खारं परिभुञ्जमानो अप्पमाणं चेतोसमाधि उपसम्पज्जं विहरति, अप्पमाणो तस्स पुञ्जाभिसन्दो कुसलाभिसन्दो 5 सुखस्साहारो सोवग्गिको सुखविपाको सग्गसंवत्तनिको इट्ठाय कन्ताय मनापाय हिताय सुखाय संवत्तति । इमे खो, भिक्खवे, चत्तारो पुञ्जाभिसन्दा कुसलाभिसन्दा सुखस्साहारा सोवग्गिका सुखविपाका सग्गसंवत्तनिका इट्ठाय कन्ताय मनापाय हिताय सुखाय संवत्तन्ती” ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता । 10

तेन हि परिभोगमयं पुञ्जं वड्ढती ति ।

१७. *परिभोगमयं पुञ्जं वड्ढती ति ? आमन्ता ।

दायको दानं देति, पटिग्गाहको पटिग्गहेत्वा न परिभुञ्जति छहेति विस्सज्जेति, होति पुञ्जं ति ? आमन्ता ।

हज्जि दायको दानं देति, पटिग्गाहको पटिग्गहेत्वा न परि- 15 भुञ्जति छहेति विस्सज्जेति, होति पुञ्जं; नो च वत रे वत्तब्बे — “परिभोगमयं पुञ्जं वड्ढती” ति ।

*परिभोगमयं पुञ्जं वड्ढती ति ? आमन्ता ।

दायको दानं देति, पटिग्गाहको पटिग्गहिते राजानो वा हरन्ति, चोरा वा हरन्ति, अग्गि वा दहति, उदकं वा वहति, अप्पिया वा दायादा 20 हरन्ति, होति पुञ्जं ति ? आमन्ता ।

हज्जि दायको दानं देति, पटिग्गाहको पटिग्गहिते राजानो वा हरन्ति, चोरा वा हरन्ति, अग्गि वा दहति, उदकं वा वहति, अप्पिया वा दायादा हरन्ति, होति पुञ्जं; नो च वत रे वत्तब्बे — “परिभोगमयं 25 पुञ्जं वड्ढती” ति ।

B. 260

R. 347

25

६६(६) इतोदिन्नकथा

१८. *इतो दिन्नेन तत्थ यापेन्ती ति ? आमन्ता ।

R 345

“नभं च दूरे पथवी च दूरे,
 पारं समुद्रस्त तदाहु दूरे ।
 यतो च वेरोचनो अम्बुदेति,
 पभङ्करो यत्थ च अत्यमेति ॥

5

“ततो हवे^१ दूरतरं वदन्ति,
 सतं च धम्मं असतं च धम्मं ।
 अव्यायिको होति सतं समागमो,
 यावं पि तिद्वेय्य तथेव होति ॥

१७

खिप्पं हि^२ वेत्ति^३ असतं समागमो,
 तस्मा सतं धम्मो असन्नि आरका” ति ॥

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्यं — “कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीन-
 पणीता कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती” ति ।

१६. नि वत्तव्यं — “परिभोगमयं पुञ्ञं वड्ढती” ति ? आमन्ता ।

15

ननु वुत्तं भगवता —

“आरामरोपा^३ वनरोपा, ये जना सेतुकारका ।
 पपं च उदपानं च, ये ददन्ति उपस्सयं ॥

P 253

“तेसं दिवा च रत्तो च, सदा पुञ्ञं पवड्ढति ।
 धम्मट्ठा सीलसम्पन्ना, ते जना सग्गगामिनो” ति ॥

20

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि परिभोगमयं पुञ्ञं वड्ढती ति ।

नि वत्तव्यं — “परिभोगमयं पुञ्ञं वड्ढती” ति ? आमन्ता ।

R. 346

ननु वुत्तं भगवता — “चत्तारोमे, भिक्खवे, पुञ्ञाभिसन्दा

कुसलाभिसन्दा सुखस्साहारा सोवगिका सुखविपाका सग्गसंवत्तनिका
 25 इट्ठाय कन्ताय मत्तापाय हिताय सुखाय संवत्तन्ति ! कतमे चत्तारो ?
 यस्स, भिक्खवे, भिक्खु चीवर परिभुञ्जमानो अप्पमाणं चेतोसमार्धि
 उपसम्पज्ज विहरति, अप्पमाणो तस्स पुञ्ञाभिसन्दो कुसलाभिसन्दो

ननु वुत्तं भगवता — “पञ्चिमानि, भिक्खवे, ठानानि सम्पस्सन्ता मातापितरो पुत्तं इच्छन्ति कुले जायमानं ! कतमानि पञ्च ? भटो वा नो भरिस्सति, किच्चं वा नो करिस्सति, कुलवंसो चिरं ठस्सति^१, दायज्जं पटिपज्जिस्सति^२, अथ वा पन पेत्तानं कालङ्कितानं दक्खिणं अनुप्पदस्सति — इमानि खो, भिक्खवे, पञ्च ठानानि^३ सम्पस्सन्ता ५ मातापितरो पुत्तं इच्छन्ति कुले जायमानं ति ।

“पञ्च ठानानि सम्पस्सं, पुत्तं इच्छन्ति पण्डिता ।

भटो^४ वा नो भरिस्सति, किच्चं वा नो करिस्सति ॥

“कुलवंसो चिरं तिठ्ठे, दायज्जं पटिपज्जति ।

अथ वा पन पेत्तानं, दक्खिणं अनुप्पदस्सति ॥

10 R. 349

“ठानानेतानि सम्पस्सं, पुत्तं इच्छन्ति पण्डिता ।

तस्मा सन्तो सप्पुरिसा, कतञ्चू कतवेदिनो ॥

“भरन्ति मातापितरो, पुब्बे कतमनुस्सरं^५ ।

करोन्ति तेसं किच्चानि, यथा तं पुब्बकारिनं ॥

“ओवादकारी भटपोसी, कुलवंसं अहापयं ।

15

सद्धो सीलेन सम्पन्नो, पुत्तो होति पसंसियो” ति ।

अथेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि इतो दिन्नेन तत्थ यापेन्ती ति ।

७०(७) पथवी कम्मविपाको ति कथा

२२. *पथवी कम्मविपाको ति ? आमन्ता ।

B. 262

सुखवेदनिया^१ दुक्खवेदनिया^२ अदुक्खमसुखवेदनिया, सुखाय 20 वेदनाय सम्पयुत्ता, दुक्खाय वेदनाय सम्पयुत्ता, अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्ता, फस्सेन सम्पयुत्ता, वेदनाय सम्पयुत्ता, सञ्जाय सम्पयुत्ता, चेतनाय सम्पयुत्ता, चित्तेन सम्पयुत्ता, सारम्मणा; अत्थि ताय आवट्टना^३ आभोगो समन्नाहारो मनसिकारो चेतना पत्थना पणिधी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 350

25

१. पस्सति — रो० । २. मे पटिपज्जिस्सति — सी०; पटिपज्जति — स्या०, रो० ।
३. याणाति — रो० । ४. भटो — रो० । ५. कतमनुस्सरि — सी० । ६-६. सुखवेदनीया
दुक्खवेदनीया — रो० । ७. आवज्जना — स्या० ।

इतो चीवरं देन्ति तं चीवरं तत्थ परिभुञ्जन्ती ति ? न ह्वं वत्तव्वे । ... पे०... ।

इतो पिण्डपातं देन्ति, इतो सेनासनं देन्ति, इतो गिलानपच्चय-
भेसज्जपरिक्खारं देन्ति, इतो खादनीयं देन्ति, इतो भोजनीयं देन्ति, इतो
5 पानीयं देन्ति; तं पानीयं तत्थ परिभुञ्जन्ती ति ? न ह्वं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*इतो दिन्नेन तत्थ यापेन्ती ति ? आमन्ता ।

अञ्चो अञ्चस्स कारको परकत्तं^३ सुखदुक्खं अञ्चो करोति,
अञ्चो पटिसंवेदेती ति ? न ह्वं वत्तव्वे । ... पे०... ।

10 १६. १ न वत्तव्वं — “इतो दिन्नेन तत्थ यापेन्ती” ति ? आमन्ता ।
ननु पेता अत्तनो अत्थाय दानं देन्तं अनुमोदेन्ति^३, चित्तं
पसादेन्ति, पीति उप्पादेन्ति, सोमनस्सं पटिलभन्ती ति ? आमन्ता ।
हञ्चि पेता अत्तनो अत्थाय दानं देन्तं अनुमोदेन्ति, चित्तं
पसादेन्ति, पीति उप्पादेन्ति, सोमनस्सं पटिलभन्ति; तेन वत रे वत्तव्वे —
15 “इतो दिन्नेन तत्थ यापेन्ती” ति ।

२०. १ न वत्तव्वं — “इतो दिन्नेन तत्थ यापेन्ती” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता —

“उन्नमे^४ उदकं वुट्ठं, यथानिम्नं पवत्तति ।

एवमेव इतो दिन्नं, पेतानं उपकप्पति ॥

“यथा वारिवहा पूरा, परिपूरेन्ति सागरं ।

एवमेव इतो दिन्नं, पेतानं उपकप्पति ॥

“न हि तत्थ कसी अत्थि, गोरक्खेत्य न विज्जति ।

वणिज्जा तादिसी नत्थि, हिरञ्जेन कयाकयं^५ ।

इतो दिन्नेन यापेन्ति, पेता कालङ्कता तर्हि” ति ॥

25 अत्येव भुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि इतो दिन्नेन तत्थ यापेन्ती ति ।

२१. १ न वत्तव्वं — “इतो दिन्नेन तत्थ यापेन्ती” ति ? आमन्ता ।

१-१. रो० पोत्यके नत्थि । २. परित्तं — सी० । ३. अनुमोदन्ति — स्या० ।

४. उण्णते — स्या० । ५. वुत्तं — रो० । ६. कयकय — रो० ।

कम्मविपाको पग्गहनिग्गहूपगो छेदनभेदनूपगो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*लब्भा पथवी केतुं विक्केतुं आठपेतुं ओचिणितुं विचिणितुं ति ? आमन्ता ।

लब्भा कम्मविपाको केतुं विक्केतुं आठपेतुं ओचिणितुं विचिणितुं 5 ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२३. *पथवी परेसं साधारणा ति ? आमन्ता ।

कम्मविपाको परेसं साधारणो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

कम्मविपाको परेसं साधारणो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता —

10

“असाधारणमञ्जेसं, अचोरहरणो^१ निधि ।

कयिराथ मच्चो पुञ्जानि, सचे^२ सुचरितं चरे” ति ॥

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं — “कम्मविपाको परेसं साधारणो” ति ।

*पथवी कम्मविपाको ति ? आमन्ता ।

15

पठमं पथवी सण्ठाति, पच्छा सत्ता उप्पज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

पठमं विपाको उप्पज्जति, पच्छा विपाकपटिलाभाय कम्मं 10 करोन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*पथवी सब्बसत्तानं कम्मविपाको ति ? आमन्ता ।

R. 352

सब्बे सत्ता पथवि परिभुज्जन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 20

सब्बे सत्ता पथवि परिभुज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि पथवि अपरिभुज्जित्वा परिनिव्वायन्ती ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि कम्मविपाकं अखेपेत्वा परिनिव्वायन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

25

*पथवी चक्कवत्तिसत्तस्स कम्मविपाको ति ? आमन्ता ।

अञ्जे सत्ता पथवि परिभुज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

चक्कवत्तिसत्तस्स कम्मविपाकं अञ्जे सत्ता परिभुज्जन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु न सुखवेदनिया न दुःखवेदनिया न अदुःखमसुखवेदनिया,
 न सुखाय वेदनाय सम्पयुत्ता, न दुःखाय वेदनाय सम्पयुत्ता, न अदुःखम-
 सुखाय वेदनाय सम्पयुत्ता, न फस्सेन सम्पयुत्ता, न वेदनाय सम्पयुत्ता, न
 सञ्ज्ञाय सम्पयुत्ता, न चेतनाय सम्पयुत्ता, न चित्तेन सम्पयुत्ता,
 ५ अनारम्भणा; नत्थि तां आवट्टना आभोगो समन्नाहारो मनसिकारो
 चेतना पत्थना पणिधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि न सुखवेदनिया न दुःखवेदनिया ... पे०... अनारम्भणा;
 नत्थि तां आवट्टना ... पे०... पणिधि, नो च वत रे वत्तब्बे — “पथवी
 कम्मविपाको” ति ।

10 *फस्सो कम्मविपाको, फस्सो सुखवेदनियो दुःखवेदनियो
 अदुःखमसुखवेदनियो, सुखाय वेदनाय सम्पयुत्तो दुःखाय ... पे०...
 अदुःखमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्तो फस्सेन सम्पयुत्तो वेदनाय सम्पयुत्तो
 सञ्ज्ञाय सम्पयुत्तो चेतनाय सम्पयुत्तो चित्तेन सम्पयुत्तो सारम्भणो;
 अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

15 पथवी कम्मविपाको, पथवी सुखवेदनिया दुःखवेदनिया
 अदुःखमसुखवेदनिया सुखाय वेदनाय सम्पयुत्ता दुःखाय ... पे०...
 अदुःखमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्ता फस्सेन सम्पयुत्ता वेदनाय सम्पयुत्ता
 सञ्ज्ञाय सम्पयुत्ता चेतनाय सम्पयुत्ता चित्तेन सम्पयुत्ता सारम्भणा;
 अत्थि तां आवट्टना आभोगो समन्नाहारो मनसिकारो चेतना पत्थना
 20 पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

पथवी कम्मविपाको, पथवी न सुखवेदनिया न दुःखवेदनिया
 ... पे०... अनारम्भणा; नत्थि तां आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ?
 आमन्ता ।

B. 263

फस्सो कम्मविपाको, फस्सो न सुखवेदनियो न दुःखवेदनियो
 25 ... पे०... अनारम्भणो; नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ?
 न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*पथवी कम्मविपाको ति ? आमन्ता ।

R. 351

पथवी पग्गहनिग्गहूपा^१ छेदनभेदनुपगा^२ ति ? आमन्ता ।

१. सारम्भणे — सी०; सारम्भणा — स्या०, रो० । २-२. पग्गहनिग्गहूपा
 छेदनभेदनुपगा — म० ।

*जरामरणं विपाको, जरामरणं न सुखवेदनियं न दुःखवेदनियं
... पे०... अनारम्भणं; नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ?
आमन्ता ।

फस्सो विपाको, फस्सो न सुखवेदनियो न दुःखवेदनियो
... पे०... अनारम्भणो; नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? 5
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२६. *अकुसलानं धम्मानं जरामरणं, अकुसलानं धम्मानं
विपाको ति ? आमन्ता ।

B. 265

कुसलानं धम्मानं जरामरणं, कुसलानं धम्मानं विपाको ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

10 R.354

*कुसलानं धम्मानं जरामरणं, न वत्तव्वं — “कुसलानं धम्मानं
विपाको” ति ? आमन्ता ।

अकुसलानं धम्मानं जरामरणं, न वत्तव्वं — “अकुसलानं धम्मानं
विपाको” ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*कुसलानं धम्मानं जरामरणं, अकुसलानं धम्मानं विपाको 15
ति ? आमन्ता ।

अकुसलानं धम्मानं जरामरणं, कुसलानं धम्मानं विपाको ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अकुसलानं धम्मानं जरामरणं, न वत्तव्वं — “कुसलानं धम्मानं
विपाको” ति ? आमन्ता ।

20

कुसलानं धम्मानं जरामरणं, न वत्तव्वं — “अकुसलानं धम्मानं
विपाको” ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*कुसलानं च अकुसलानं च धम्मानं जरामरणं, अकुसलानं
धम्मानं विपाको ति ? आमन्ता ।

कुसलानं च अकुसलानं च धम्मानं जरामरणं, कुसलानं धम्मानं 25
विपाको ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*कुसलानं च अकुसलानं च धम्मानं जरामरणं, न वत्तव्वं —
“कुसलानं धम्मानं विपाको” ति ? आमन्ता ।

कुसलानं च अकुसलानं च धम्मानं जरामरणं, न वत्तव्वं —
“अकुसलानं धम्मानं विपाको” ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 30

चक्रवर्त्तिसत्तस्स कम्मविपाकं अञ्चे सत्ता परिमुञ्जन्ती
ति ? आमन्ता ।

B. 264

चक्रवर्त्तिसत्तस्स फस्सं वेदनं सञ्जं चेतनं चित्तं सद्धं विरियं
सत्तिं समाधिं पञ्चं अञ्चे सत्ता परिमुञ्जन्ती ति ? न हेवं वत्तञ्चे ।

5 ...पे०... ।

२४. 1. न वत्तञ्चं — “पथवी कम्मविपाको” ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि इत्सरियसंवत्तनियं कम्मं अविपच्चसंवत्तनियं कम्मं
ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि इत्सरियसंवत्तनियं कम्मं अविपच्चसंवत्तनियं
10 कम्म, तेन वत रे वत्तञ्चे — “पथवी कम्मविपाको” ति ।

७१ (=) जरामरणं विपाको ति कथा

R. 353

२५. *जरामरणं विपाको ति ? आमन्ता ।

मुखवेदनियं दुक्खवेदनियं अदुक्खममुखवेदनियं, सुखाय वदनाय
सम्पयुत्तं, दुक्खाय वेदनाय सम्पयुत्तं, अदुक्खममुखाय वेदनाय सम्पयुत्तं,
फस्सेन सम्पयुत्तं, वेदनाय सम्पयुत्तं, सञ्जाय सम्पयुत्तं, चेतनाय
15 सम्पयुत्तं, चित्तेन सम्पयुत्तं, सारम्मणं; अत्थि तस्स आवट्टना आभोगो
समन्नाहारो मनसिकारो जेतना पत्थना पणिघी ति ? न हेवं वत्तञ्चे ।
...पे०... ।

ननु न मुखवेदनियं न दुक्खवेदनियं ...पे०... अनारम्मणं;
नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

20 हञ्चि न मुखवेदनियं न दुक्खवेदनियं ...पे०... अनारम्मणं;
नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिघि, नो च वत रे वत्तञ्चे — “जरामरणं
विपाको” ति ।

*फस्सो विपाको, फस्सो मुखवेदनियो दुक्खवेदनियो ...पे०...
सारम्मणो; अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिघी ति ? आमन्ता
25 जरामरणं विपाको, जरामरणं मुखवेदनियं दुक्खवेदनियं ...पे०...
सारम्मणं; अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तञ्चे
...पे०... ।

दानफलं विपाको ति ? आमन्ता ।

सोतापत्तिफलं विपाको ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

* दानफलं विपाको ति ? आमन्ता ।

सकदागामिफलं ... पे०... अनागामिफलं ... पे०... अरहत्तफलं
विपाको ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 5

सीलफलं ... पे०... भावनाफलं विपाको ति ? आमन्ता ।

सोतापत्तिफलं विपाको ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

भावनाफलं विपाको ति ? आमन्ता ।

सकदागामिफलं ... पे०... अनागामिफलं ... पे०... अरहत्तफलं
विपाको ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 10

२६. * कामावचरं कुसलं सविपाकं ति ? आमन्ता ।

लोकुत्तरं कुसलं सविपाकं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

रूपावचरं कुसलं ... पे०... अरूपावचरं कुसलं सविपाकं ति ?

आमन्ता ।

लोकुत्तरं कुसलं सविपाकं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 15

* लोकुत्तरं कुसलं अविपाकं ति ? आमन्ता ।

B. 267

कामावचरं कुसलं अविपाकं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

लोकुत्तरं कुसलं अविपाकं ति ? आमन्ता ।

R. 357

रूपावचरं ... पे०... अरूपावचरं कुसलं अविपाकं ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 20

३०. कामावचरं कुसलं सविपाकं आचयगामी^१ ति ?
आमन्ता ।

लोकुत्तरं कुसलं सविपाकं आचयगामी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

रूपावचरं ... पे०... अरूपावचरं कुसलं सविपाकं आचयगामी 25
ति ? आमन्ता ।

लोकुत्तरं कुसलं सविपाकं आचयगामी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

^१ लोकुत्तरं कुसलं सविपाकं अपचयगामी ति ? आमन्ता ।

२७. न वत्तव्वं - “जरामरणं विपाको” ति ? आमन्ता ।
 ननु अत्थि दुव्वण्णसंवत्तनियं कम्मं अप्पायुकसंवत्तनियं कम्मं
 ति ? आमन्ता ।

R. 355

हृच्च अत्थि दुव्वण्णसंवत्तनियं कम्मं अप्पायुकसंवत्तनियं
 5 कम्मं, तेन वत्त रे वत्तव्वे - “जरामरणं विपाको” ति ।

७२(६) अरियधम्मविपाककथा

B. 266

२८. *नत्थि अरियधम्मविपाको ति ? आमन्ता ।
 ननु महप्फलं सामञ्जं महप्फलं ब्रह्मञ्जं ति ? आमन्ता ।
 हृच्च महप्फलं सामञ्जं महप्फलं ब्रह्मञ्जं, नो च वत्त रे
 वत्तव्वे - “नत्थि अरियधम्मविपाको” ति ।
- 10 *नत्थि अरियधम्मविपाको ति ? आमन्ता ।
 ननु अत्थि सोत्तापत्तिफलं ति ? आमन्ता ।
 हृच्च अत्थि सोत्तापत्तिफलं, नो च वत्त रे वत्तव्वे - “नत्थि
 अरियधम्मविपाको” ति ।
- 15 ननु अत्थि सकदागामिफलं ... पे०... अनागामिफलं ... पे०...
 अरहत्तफलं ति ? आमन्ता ।
 हृच्च अत्थि अरहत्तफलं, नो च वत्त रे वत्तव्वे - “नत्थि अरिय-
 धम्मविपाको” ति ।
- *सोत्तापत्तिफलं न विपाको ति ? आमन्ता ।
 दानफलं न विपाको ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
- 20 सोत्तापत्तिफलं न विपाको ति ? आमन्ता ।
 सीलफलं ... पे०... भावनाफलं न विपाको ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
 ... पे०... ।
- *सकदागामिफलं ... पे०... अनागामिफलं ... पे०... अरहत्तफलं
 न विपाको ति ? आमन्ता ।
- R. 356 25 दानफलं न विपाको ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 अरहत्तफलं न विपाको ति ? आमन्ता ।
 सीलफलं ... पे०... भावनाफलं न विपाको ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
 ... पे०... ।

३२. न वत्तव्वं - “विपाको विपाकधम्मधम्मो” ति ?

आमन्ता ।

ननु विपाका चत्तारो खन्धा अरूपिणो अञ्जमञ्जपच्चया
ति ? आमन्ता ।

हञ्चि विपाका चत्तारो खन्धा अरूपिणो अञ्जमञ्जपच्चया, 5
तेन वत रे वत्तव्वे - “विपाको विपाकधम्मधम्मो” ति ।

सत्तमो वग्गो ।

तत्सुद्धानं

सङ्गहो, सम्पद्युत्तो^१, चेतसिको धम्मो, चेतसिकं दानं, परिभोग-
यं पुञ्जं बहुति, इतो दिन्नेन तत्थ यापेन्ति, पथवी कम्मविपाको,
रामरणं विपाको, नत्थि अरियधम्मविपाको, विपाको विपाकधम्म-
धम्मो ति !

R. 359

10

— ० —

कामावचरं कुसलं सविपाकं अपचयगामी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

लोकुत्तरं कुसलं सविपाकं अपचयगामी ति ? आमन्ता ।

रूपावचरं ... पे०... अरूपावचरं कुसलं सविपाकं अपचयगामी
5 ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

७३(१०) विपाको विपाकधम्मधम्मो ति कथा

३१. *विपाको विपाकधम्मधम्मो ति ? आमन्ता ।

तस्स विपाको विपाकधम्मधम्मो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

तस्स विपाको विपाकधम्मधम्मो ति ? आमन्ता ।

10 तस्स तस्सेव नत्थि दुक्खस्स अन्तकिरिया नत्थि वट्ठुपच्चेदो
R. 358 नत्थि अत्तुपादापरिनिव्वानं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*विपाको विपाकधम्मधम्मो ति ? आमन्ता ।

विपाको ति वा विपाकधम्मधम्मो ति वा विपाकधम्मधम्मो
ति वा विपाको ति^१ वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ?

15 न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*विपाको विपाकधम्मधम्मो ति ? आमन्ता ।

विपाको च विपाकधम्मधम्मो च विपाकधम्मधम्मो च विपाको
च सहगता सहजाता संसट्ठा सम्पयुत्ता एकुप्पादा एकनिरोधा एकवत्थुका
एकारम्मणा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 268 20 *विपाको विपाकधम्मधम्मो ति ? आमन्ता ।

तज्जेव अकुसलं सो अकुसलस्स विपाको, तज्जेव कुसलं
सो कुसलस्स विपाको ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*विपाको विपाकधम्मधम्मो ति ? आमन्ता ।

येनेव चित्तेन पाणं हनति तेनेव चित्तेन निरये पच्चति, येनेव
25 चित्तेन दानं देति तेनेव चित्तेन सम्मो मोदती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

ननु अत्थि असुरकायो ति, आमन्ता ।
हञ्चि अत्थि असुरकायो, तेन वत रे वत्तव्वे — “छ गतियो” ति ।

७५(२) अन्तराभवकथा

३. *अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

कामभवो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

रूपभवो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

अरूपभवो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

कामभवस्स च रूपभवस्स च अन्तरे अत्थि अन्तराभवो ति ? 10
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

रूपभवस्स च अरूपभवस्स च अन्तरे अत्थि अन्तराभवो ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*कामभवस्स च रूपभवस्स च अन्तरे नत्थि अन्तराभवो ति ? 15 B. 270
आमन्ता ।

हञ्चि कामभवस्स च रूपभवस्स च अन्तरे नत्थि अन्तराभवो,
नो च वत रे वत्तव्वे — “अत्थि अन्तराभवो” ति ।

रूपभवस्स च अरूपभवस्स च अन्तरे नत्थि अन्तराभवो ति ?
आमन्ता ।

20 R. 362

हञ्चि रूपभवस्स च अरूपभवस्स च अन्तरे नत्थि अन्तराभवो,
नो च वत रे वत्तव्वे — “अत्थि अन्तराभवो” ति ।

४. *अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

पञ्चमी सा योनि, छट्ठमी सा गति, अट्ठमी सा विज्जाणट्ठिति,
दसमो सो सत्तावासो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 25

अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

अन्तराभवो भवो गति सत्तावासो संसारो योनि विज्जाणट्ठिति
अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

८. अट्टमो वग्गो .

७४(१) छगतिकथा

R. 360

१. *छ गतियो ति ? आमन्ता ।

ननु पञ्च गतियो वुत्ता भगवता — निरयो, तिरच्छानयोनि,
पेत्तिविसयो, मनुस्सा, देवा ति ? आमन्ता ।

हज्जि पञ्च गतियो वुत्ता भगवता — निरयो, तिरच्छानयोनि,
5 पेत्तिविसयो, मनुस्सा, देवा ; नो च वत रे वत्तव्वे — “छ गतियो” ति ।

B. 269

*छ गतियो ति ? आमन्ता ।

ननु कालकञ्चिका^१ असुरा पेतानं समानवण्णा समानभोगा
समानाहारा समानायुका पेतेहि सह आवाहविवाहं गच्छन्ती ति ?
आमन्ता ।

10 हज्जि कालकञ्चिका असुरा पेतानं समानवण्णा समानभोगा
समानाहारा समानायुका पेतेहि सह आवाहविवाहं गच्छन्ति, नो च वत
रे वत्तव्वे — “छ गतियो” ति ।

*छ गतियो ति ? आमन्ता ।

ननु वेपचित्तिपरिमा^२ देवानं समानवण्णा समानभोगा समाना-
15 हारा समानायुका देवेहि सह आवाहविवाहं गच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

हज्जि वेपचित्तिपरिमा देवानं समानवण्णा समानभोगा
समानाहारा समानायुका देवेहि सह आवाहविवाहं गच्छन्ति, नो च
वत रे वत्तव्वे — “छ गतियो” ति ।

*छ गतियो ति ? आमन्ता ।

20 ननु वेपचित्तिपरिमा पुव्वदेवा ति ? आमन्ता ।

हज्जि वेपचित्तिपरिमा पुव्वदेवा, नो च वत रे वत्तव्वे — “छ
गतियो” ति ।

२ 1न वत्तव्वं — “छ गतियो” ति ? आमन्ता ।

१. कालकञ्चिका — मी०, स्या०; काळकञ्चिका — रो०, एवमुपरि ति । २. वेपचित्ति
परिमा — मी०, एवमुपरि ति ।

योनिं विज्ज्ञाणद्विति अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

अत्थि रूपभवूपगं कम्मं ति ? आमन्ता ।

अत्थि अन्तराभवूपगं कम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि रूपभवूपगा सत्ता ति ? आमन्ता ।

5

अत्थि अन्तराभवूपगा सत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

रूपभवे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती

ति ? आमन्ता ।

अन्तराभवे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

10

रूपभवे अत्थि रूपं वेदना सज्ज्ञा सङ्खारा विज्ज्ञाणं ति ?
आमन्ता ।

R.364

अन्तराभवे अत्थि रूपं वेदना सज्ज्ञा सङ्खारा विज्ज्ञाणं ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

रूपभवो पञ्चवोकारभवो ति ? आमन्ता ।

15

अन्तराभवो पञ्चवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अत्थि अरूपभवो, अरूपभवो भवो गति सत्तावासो संसारो
योनिं विज्ज्ञाणद्विति अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

अत्थि अन्तराभवो, अन्तराभवो भवो गति सत्तावासो संसारो
योनिं विज्ज्ञाणद्विति अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

20

अत्थि अरूपभवूपगं कम्मं ति ? आमन्ता ।

अत्थि अन्तराभवूपगं कम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि अरूपभवूपगा सत्ता ति ? आमन्ता ।

अत्थि अन्तराभवूपगा सत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

25

अरूपभवे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती

ति ? आमन्ता ।

अन्तराभवे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अरूपभवे अत्थि वेदना सज्ज्ञा सङ्खारा विज्ज्ञाणं ति ?
आमन्ता ।

30

- अत्थि अन्तराभवूपग कम्म ति ? न हेव वत्तव्वे । पे०
 अत्थि अन्तराभवूपगा सत्ता ति ? न हेव वत्तव्वे । पे०
 अन्तराभवे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ति
 ति ? न हेव वत्तव्वे पे० ।
- 5 अन्तराभवे अत्थि रूप^१वेदना सज्जा सङ्खारा विज्जाण ति
 न हेव वत्तव्वे । पे० ।
- अन्तराभवो पञ्चवोकारभवो^२ति ? न हेव वत्तव्वे । पे०
- ५ *अत्थि कामभवो, कामभवो भवो गति सत्तावासो ससा
 योनि विज्जाणद्विति अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।
- 10 अत्थि अन्तराभवो, अन्तराभवो भवो गति सत्तावासो ससारो
^१ योनि विज्जाणद्विति अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेव वत्तव्वे ।
 पे० ।
- अत्थि कामभवूपग कम्म ति ? आमन्ता ।
- अत्थि अन्तराभवूपग कम्म ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।
- 15 अत्थि कामभवूपगा सत्ता ति ? आमन्ता ।
- R 363 अत्थि अन्तराभवूपगा सत्ता ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।
- कामभवे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती
 ति ? आमन्ता ।
- अन्तराभवे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती
 20 ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।
- कामभवे अत्थि रूप वेदना सज्जा सङ्खारा विज्जाण ति ?
 आमन्ता ।
- अन्तराभवे अत्थि रूप वेदना सज्जा सङ्खारा विज्जाण ति ?
 न हेव वत्तव्वे । पे० ।
- 25 कामभवो पञ्चवोकारभवो ति ? आमन्ता ।
- अन्तराभवो पञ्चवोकारभवो ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।
- *अत्थि रूपभवो, रूपभवो भवो गति सत्तावासो ससारो योनि
 विज्जाणद्विति अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।
- अत्थि अन्तराभवो, अन्तराभवो भवो गति सत्तावासो ससारो

अरूपगुणस्त पुगलस्त अत्थि अन्तराभवो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अरूपगुणस्त पुगलस्त नत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

न अरूपगुणस्त पुगलस्त नत्थि अन्तराभवो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

5

७. १ न वत्तव्वं अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

ननु अन्तरापरिनिव्वायी^१ पुगलो अत्थी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अन्तरापरिनिव्वायी पुगलो अत्थि, तेन^२ वत्त रे वत्तव्वे — “अत्थि अन्तराभवो” ति ।

*अन्तरापरिनिव्वायी पुगलो अत्थी ति कत्वा अत्थि अन्तराभवो 10 ति ? आमन्ता ।

उपहञ्चपरिनिव्वायी पुगलो अत्थी ति कत्वा अत्थि उपहञ्च-भवो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अन्तरापरिनिव्वायी पुगलो अत्थी ति कत्वा अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

15

असङ्खारपरिनिव्वायी पुगलो ... पे०... ससङ्खारपरिनिव्वायी पुगलो अत्थी ति कत्वा अत्थि ससङ्खारभवो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

७६(३) कामगुणकथा

८. *पञ्चेव कामगुणा कामधातू ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि तप्पटिसंयुत्तो^३ छन्दो ति ? आमन्ता ।

20

हञ्चि अत्थि तप्पटिसंयुत्तो छन्दो, नो च वत्त रे वत्तव्वे —

B. 273

“पञ्चेव कामगुणा कामधातू” ति ।

ननु अत्थि तप्पटिसंयुत्तो रागो तप्पटिसंयुत्तो छन्दो तप्पटिसंयुत्तो छन्दरागो तप्पटिसंयुत्तो सङ्कप्पो तप्पटिसंयुत्तो रागो तप्पटिसंयुत्तो सङ्कप्परगो तप्पटिसंयुत्ता पीति तप्पटि- 25 संयुत्तं सोमनस्सं तप्पटिसंयुत्तं पीतिसोमनस्सं ति ? आमन्ता ।

R. 367

१. अन्तरापरिनिव्वायि — सी०, स्या०, एवमुपरि पि । २. नो — स्या० । ३. तप्पटि-संयुत्तो — सी०, रो०, म०, एवमुपरि पि ।

अन्तराभवे अत्यि वेदना सञ्ज्ञा सङ्ख्या विज्ञाणं ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 365

अरूपभवो चतुवोकारभवो ति ? आमन्ता ।

अन्तराभवो चतुवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

5 ६. *अत्यि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

सव्वेसञ्ज्ञेव सत्तानं अत्यि अन्तराभवो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

सव्वेसञ्ज्ञेव सत्तानं नत्यि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

हज्जि सव्वेसञ्ज्ञेव सत्तानं नत्यि अन्तराभवो, नो च वत रे

10 वत्तव्वे - "अत्यि अन्तराभवो" ति ।

*अत्यि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

आनन्तरियस्स पुगलस्स अत्यि अन्तराभवो ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

आनन्तरियस्स पुगलस्स नत्यि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

15 हज्जि आनन्तरियस्स पुगलस्स नत्यि अन्तराभवो, नो च वत
रे वत्तव्वे - "अत्यि अन्तराभवो" ति ।

B 272

*न आनन्तरियस्स पुगलस्स अत्यि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

आनन्तरियस्स पुगलस्स अत्यि अन्तराभवो ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

20 आनन्तरियस्स पुगलस्स नत्यि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

न आनन्तरियस्स पुगलस्स नत्यि अन्तराभवो ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

निरूपगस्स पुगलस्स ... पे०... असञ्ज्ञसत्तूपगस्स पुगलस्स
... पे०... अरूपगस्स पुगलस्स अत्यि अन्तराभवो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

25 ... पे०... ।

अरूपगस्स पुगलस्स नत्यि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

हज्जि अरूपगस्स पुगलस्स नत्यि अन्तराभवो, नो च वत रे
वत्तव्वे - "अत्यि अन्तराभवो" ति ।

*न अरूपगस्स पुगलस्स अत्यि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

कामगुणा भवो गति सत्तावासो संसारो योनि विज्ज्ञाणद्विति
अतभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि कामधातूपगं कम्मं ति ? आमन्ता ।

अत्थि कामगुणूपगं कम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 274

अत्थि कामधातूपगा सत्ता ति ? आमन्ता ।

5

अत्थि कामगुणूपगा सत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*कामधातुया सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति
उपपज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

कामगुणे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

10

कामधातुया अत्थि रूपं वेदना सज्ज्ञा सङ्खारा विज्ज्ञाणं ति ?
आमन्ता ।

कामगुणे अत्थि रूपं वेदना सज्ज्ञा सङ्खारा विज्ज्ञाणं ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

कामधातु पञ्चवोकारभवो ति ? आमन्ता ।

15

कामगुणा पञ्चवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 369

कामधातुया सम्मासम्बुद्धा उपपज्जन्ति, पञ्चेकसम्बुद्धा
उपपज्जन्ति, सावकयुगं उपपज्जती ति ? आमन्ता ।

कामगुणे सम्मासम्बुद्धा उपपज्जन्ति, पञ्चेकसम्बुद्धा उपपज्जन्ति,
सावकयुगं उपपज्जती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20

१०. १ न वत्तव्वं - "पञ्चेव कामगुणा कामधातू" ति ?
आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - "पञ्चिमे, भिक्खवे, कामगुणा ! कतम
पञ्च ? चक्खुविज्जेय्या रूपा इट्ठा कन्ता मनापा पियरूपा कामूपसंहिता
रजनीया, सोतविज्जेय्या सद्दा ... पे०... धानविज्जेय्या गन्वा ... पे०... 25
जिह्वाविज्जेय्या रसा ... पे०... कायविज्जेय्या फोटुव्वा इट्ठा कन्ता
मनापा पियरूपा कामूपसंहिता रजनीया - इमे सो, भिक्खवे, पञ्च
कामगुणा" ति । अत्येव मुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि पञ्चेव कामगुणा कामधातू ति ।

हृज्जि अत्थि तप्पटिसंयुत्तं पीतिसोमनस्सं, नो च वत रे वत्तव्वे - "पञ्चवेव कामगुणा कामघातू" ति ।

*पञ्चवेव कामगुणा कामघातू ति ? आमन्ता ।

मनुस्सानं चक्खु^१ न कामघातू ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

5 ... पे०... ।

मनुस्सानं सोतं ... पे०... मनुस्सानं घानं ... पे०... मनुस्सानं जिह्वा^२ ... पे०... मनुस्सानं कायो ... पे०... मनुस्सानं मनो न कामघातू ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*मनुस्सानं मनो न कामघातू ति ? आमन्ता ।

10 ननु वुत्तं भगवता -

"पञ्च कामगुणा लोके, मनोच्छट्ठा पवेदिता ।

एत्थ छन्दं विराजेत्वा, एवं दुक्खा पमुच्चती" ति ॥

अत्थेव सुतन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं - "मनुस्सानं मनो न कामघातू" ति ।

15 ६. *पञ्चवेव कामगुणा कामघातू ति ? आमन्ता ।

कामगुणा भवो गति सत्तावासो संसारो योनि विज्जानणट्ठिति

अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि कामगुणूपगं कम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि कामगुणूपगा सत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20 कामगुणे सत्ता जायन्ती जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती

R 368 ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

कामगुणे अत्थि रूपं वेदना सज्जा सङ्खारा विज्जानणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

कामगुणा पञ्चवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

25 कामगुणे सम्मासम्बुद्धा उपपज्जन्ति, पञ्चेकसम्बुद्धा उपपज्जन्ति, सावकयुगं उपपज्जती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*कामघातु भवो गति सत्तावासो संसारो योनि विज्जानणट्ठिति अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

७८(५) रूपधातुकथा

१३. *रूपिनो धम्मा रूपधातू ति ? आमन्ता ।

रूपं भवो गति सत्तावासो संसारो योनि विज्जाणद्विति
अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 371

B. 276

अत्थि रूपूपगं कम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि रूपूपगा सत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 5

रूपे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

रूपे अत्थि रूपं वेदना सज्जा सङ्खारा विज्जाणं ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

रूपं पञ्चवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 10

*रूपधातु भवो गति ... पे०... अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

रूपं भवो गति ... पे०... अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि रूपधातूपगं कम्मं ति ? आमन्ता ।

अत्थि रूपूपगं कम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 15

अत्थि रूपधातूपगा सत्ता ति ? आमन्ता ।

अत्थि रूपूपगा सत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*रूपधातुया सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती
ति ? आमन्ता ।

रूपे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती ति ? 20
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

रूपधातुया अत्थि रूपं वेदना सज्जा सङ्खारा विज्जाणं ति ?
आमन्ता ।

रूपे अत्थि रूपं वेदना सज्जा सङ्खारा विज्जाणं ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

25

रूपधातु पञ्चवोकारभवो ति ? आमन्ता ।

R. 372

रूपं पञ्चवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१४. *रूपिनो धम्मा रूपधातु, कामधातुया अत्थि रूपं ति ?
आमन्ता ।

७७(४) कामकथा

११. *पञ्चेवायतना कामा ति ? आमन्ता ।

ननु अत्यि तप्पटिसंयुत्तो^१ छन्दो ति ? आमन्ता ।

हज्जि अत्यि तप्पटिसंयुत्तो छन्दो, नो च वत रे वत्तव्वे -
“पञ्चेवायतना कामा” ति ।

5 ननु अत्यि तप्पटिसंयुत्तो रागो तप्पटिसंयुत्तो^२ छन्दो^३ तप्पटि-
संयुत्तो छन्दरागो तप्पटिसंयुत्तो सङ्कप्पो तप्पटिसंयुत्तो रागो तप्पटिसंयुत्तो
सङ्कप्परागो तप्पटिसंयुत्ता पीति तप्पटिसंयुत्तं सोमनस्सं तप्पटिसंयुत्तं
B, 275 पीतिसोमनस्सं ति ? आमन्ता ।

हज्जि अत्यि तप्पटिसंयुत्तं पीतिसोमनस्सं, नो च वत रे
10 वत्तव्वे - “पञ्चेवायतना कामा” ति ।

K. 370

१२. १न वत्तव्वं - “पञ्चेवायतना कामा” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “पञ्चिमे, भिक्खवे, कामगुणा ! कतमे
पञ्च ? चक्खुविज्जेय्या रूपा ... पे०... कायविज्जेय्या फोढुव्वा इट्ठा
कन्ता मनापा पियरूपा कामूपसंहिता रजनीया - इमे खो, भिक्खवे,
15 पञ्च कामगुणा” ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि पञ्चेवायतना कामा ति ।

*पञ्चेवायतना कामा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “पञ्चिमे, भिक्खवे, कामगुणा ! कतमे
पञ्च ? चक्खुविज्जेय्या रूपा ... पे०... कायविज्जेय्या फोढुव्वा इट्ठा
20 कन्ता मनापा पियरूपा कामूपसंहिता रजनीया - इमे खो, भिक्खवे,
पञ्च कामगुणा । अपि च, भिक्खवे, नेते कामा कामगुणा नामेते
अरियस्स विनये वुच्चन्ति -

23

“सङ्कप्परागो पुरिसस्स कामो,
न ते कामा यानि चिन्नानि लोके ।
सङ्कप्परागो पुरिसस्स कामो,
तिट्ठन्ति चिन्नानि तयेव लोके ।
अयेत्य धीरा विनयन्ति छन्दं” ति ॥

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं - “पञ्चेवायतना कामा” ति ।

वेदनाय अत्थि वेदना सञ्ज्ञा सङ्खारा विञ्ज्ञाणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अरूपधातु चतुवोकारभवो ति ? आमन्ता ।

वेदना चतुवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१६. *अरूपिणो घम्मा अरूपधातु, कामधातुया अत्थि वेदना 5

सञ्ज्ञा सङ्खारा विञ्ज्ञाणं ति ? आमन्ता ।

सा व कामधातु, सा अरूपधातू ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

सा व कामधातु, सा अरूपधातू ति ? आमन्ता ।

कामभवेन समन्नागतो पुग्गलो द्वीहि भवेहि समन्नागतो होति— 10

कामभवेन च अरूपभवेन चा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*रूपिणो घम्मा रूपधातु, अरूपिणो घम्मा अरूपधातु, कामधातुया

अत्थि रूपं वेदना सञ्ज्ञा सङ्खारा विञ्ज्ञाणं ति ? आमन्ता ।

R. 374

सा व कामधातु, सा रूपधातु, सा अरूपधातू ति ? न हेवं

वत्तव्वे । ... पे०... ।

15

सा व कामधातु, सा रूपधातु, सा अरूपधातू ति ? आमन्ता ।

कामभवेन समन्नागतो पुग्गलो तीहि भवेहि समन्नागतो होति —

कामभवेन च रूपभवेन च अरूपभवेन चा ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

८०(७) रूपधातुया आयतनकथा

१७. *अत्थि सळायतनिको अत्तभावो रूपधातुया ति ? 20 B. 278

आमन्ता ।

अत्थि तत्थ घानायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ गन्धायतनं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि तत्थ जिह्वायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ रसायतनं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 25

अत्थि तत्थ कायायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ फोट्टव्वायतनं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*नत्थि तत्थ गन्धायतनं

सा व कामधातु, सा रूपधातू ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सा व कामधातु, सा रूपधातू ति ? आमन्ता ।

कामभवेनं समन्नागतो पुग्गलो द्वीहि भवेहि समन्नागतो होति

— कामभवेन च रूपभवेन चा ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

७६ (६) अरूपधातुकथा

१५. *अरूपिनो धम्मा अरूपधातू ति ? आमन्ता ।

वेदना भवो गति सत्तावासो संसारो योनि विज्झाणद्धिति

B. 277 अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि वेदनूपगं कम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि वेदनूपगा सत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

वेदनाय सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती
10 ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

वेदनाय अत्थि वेदना सज्झा सङ्खारा विज्झाणं ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

वेदना चतुवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अरूपधातु भवो गति ... पे०... अत्तभावपटिलाभो ति ?

15 आमन्ता ।

वेदना भवो गति ... पे०... अत्तभावपटिलाभो ति ? न हे
वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि अरूपधातूपगं कम्मं ति ? आमन्ता ।

अत्थि वेदनूपगं कम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20 अत्थि अरूपधातूपगा सत्ता ति ? आमन्ता ।

अत्थि वेदनूपगा सत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

*अरूपधातुया सत्ता जायन्ति जीयन्ति मी
पज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

वेदनाय सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति

25 ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अरूपधातुया अत्थि वेदना सज्झा ६

वेदनाय अत्थि वेदना सञ्जा सङ्खारा विञ्जाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अरूपधातु चतुवोकारभवो ति ? आमन्ता ।

वेदना चतुवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१६. *अरूपिनो धम्मा अरूपधातु, कामधातुया अत्थि वेदना सञ्जा सङ्खारा विञ्जाणं ति ? आमन्ता ।

सा व कामधातु, सा अरूपधातू ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

सा व कामधातु, सा अरूपधातू ति ? आमन्ता ।

कामभवेन समन्नागतो पुगलो द्वीहि भवेहि समन्नागतो होति — कामभवेन च अरूपभवेन चा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*रूपिनो धम्मा रूपधातु, अरूपिनो धम्मा अरूपधातु, कामधातुया अत्थि रूपं वेदना सञ्जा सङ्खारा विञ्जाणं ति ? आमन्ता ।

R. 37

सा व कामधातु, सा रूपधातु, सा अरूपधातू ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

15

सा व कामधातु, सा रूपधातु, सा अरूपधातू ति ? आमन्ता ।

कामभवेन समन्नागतो पुगलो तीहि भवेहि समन्नागतो होति — कामभवेन च रूपभवेन च अरूपभवेन चा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

८०(७) रूपधातुया आयतनकथा

१७. *अत्थि सळायतनिको अत्तभावो रूपधातुया ति ? आमन्ता ।

20 B. 274

अत्थि तत्थ घानायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ गन्धायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अत्थि तत्थ जिह्वायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ रसायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

25

अत्थि तत्थ कायायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ फोठ्ठवायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*नत्थि तत्थ गन्धायतनं ति ? आमन्ता ।

सा व कामधातु, सा रूपधातू ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 सा व कामधातु, सा रूपधातू ति ? आमन्ता ।
 कामभवेनं समन्नागतो पुग्गलो द्वीहि भवेहि समन्नागतो होति
 — कामभवेन च रूपभवेन चा ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

७६ (६) अरूपधातुकथा

१५. *अरूपिनो धम्मा अरूपधातू ति ? आमन्ता ।
 5 वेदना भवो गति सत्तावासो संसारो योनि विञ्ज्जाणट्ठिति
 B, 277 अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 अत्थि वेदनूपगं कम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 अत्थि वेदनूपगा सत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 वेदनाय सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती
 10 ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 वेदनाय अत्थि वेदना सञ्जा सङ्खारा विञ्ज्जाणं ति ? न
 हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 वेदना चतुवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 *अरूपधातु भवो गति ... पे०... अत्तभावपटिलाभो ति ?
 15 आमन्ता ।
 R, 973 वेदना भवो गति ... पे०... अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं
 वत्तव्वे । ... पे०... ।
 अत्थि अरूपधातूपगं कम्मं ति ? आमन्ता ।
 अत्थि वेदनूपगं कम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 20 अत्थि अरूपधातूपगा सत्ता ति ? आमन्ता ।
 अत्थि वेदनूपगा सत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 *अरूपधातुया सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उप-
 पज्जन्ती ति ? आमन्ता ।
 वेदनाय सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती
 25 ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 अरूपधातुया अत्थि वेदना सञ्जा सङ्खारा विञ्ज्जाणं ति ?
 आमन्ता ।

वेदनाय अत्थि वेदना सञ्जा सङ्खारा विञ्जाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अरूपधातु चतुवोकारभवो ति ? आमन्ता ।

वेदना चतुवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१६. *अरूपिणो धम्मा अरूपधातु, कामधातुया अत्थि वेदना 5
सञ्जा सङ्खारा विञ्जाणं ति ? आमन्ता ।

सा व कामधातु, सा अरूपधातू ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
... पे०... ।

सा व कामधातु, सा अरूपधातू ति ? आमन्ता ।

कामभवेन समन्नागतो पुग्गलो द्वीहि भवेहि समन्नागतो होति — 10
कामभवेन च अरूपभवेन चा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*रूपिणो धम्मा रूपधातु, अरूपिणो धम्मा अरूपधातु, कामधातुया
अत्थि रूपं वेदना सञ्जा सङ्खारा विञ्जाणं ति ? आमन्ता ।

R. 374

सा व कामधातु, सा रूपधातु, सा अरूपधातू ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

15

सा व कामधातु, सा रूपधातु, सा अरूपधातू ति ? आमन्ता ।

कामभवेन समन्नागतो पुग्गलो तीहि भवेहि समन्नागतो होति —
कामभवेन च रूपभवेन च अरूपभवेन चा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
... पे०... ।

८० (७) रूपधातुया आयतनकथा

१७. *अत्थि सळायतनिको अत्तभावो रूपधातुया ति ? 20 D. 278
आमन्ता ।

अत्थि तत्थ धानायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ गन्धायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अत्थि तत्थ जिह्वायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ रसायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । 25

अत्थि तत्थ कायायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ फौट्टव्वायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*नत्थि तत्थ गन्धायतनं ति ? आमन्ता ।

सा व कामधातु, सा रूपधातू ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सा व कामधातु, सा रूपधातू ति ? आमन्ता ।

कामभवेनं समन्नागतो पुग्गलो द्वीहि भवेहि समन्नागतो होति

— कामभवेन च रूपभवेन चा ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

७६(६) अरूपधातुकथा

१५. *अरूपिनो घम्मा अरूपधातू ति ? आमन्ता ।

5 वेदना भवो गति सत्तावासो संसारो योनि विज्जाणट्ठिति

B. 277 अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि वेदनूपगं कम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि वेदनूपगा सत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

वेदनाय सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती
10 ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

वेदनाय अत्थि वेदना सज्जा सहारा विज्जाणं ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

वेदना चतुवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अरूपधातु भवो गति ... पे०... अत्तभावपटिलाभो ति ?

15 आमन्ता ।

R. 373 वेदना भवो गति ... पे०... अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि अरूपधातूपगं कम्मं ति ? आमन्ता ।

अत्थि वेदनूपगं कम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20 अत्थि अरूपधातूपगा सत्ता ति ? आमन्ता ।

अत्थि वेदनूपगा सत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अरूपधातुया सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उप-
पज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

वेदनाय सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती
25 ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अरूपधातुया अत्थि वेदना सज्जा सहारा विज्जाणं ति ?
आमन्ता ।

अत्थि तत्थ कायायतनं, नत्थि फोट्टब्बायतनं ति ? आमन्ता ।
अत्थि तत्थ सोत्तायतनं, नत्थि सद्दायतनं ... पे०... अत्थि तत्थ
मनायतनं, नत्थि धम्मायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

R. 376

B. 279

१६. *अत्थि तत्थ चक्खायतनं अत्थि रूपायतनं, तेन चक्खुना
तं रूपं पस्सती ति ? आमन्ता ।

5

अत्थि तत्थ घानायतनं अत्थि गन्धायतनं, तेन घानेन तं गन्धं
घायती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अत्थि तत्थ चक्खायतनं अत्थि रूपायतनं, तेन चक्खुना तं रूपं
पस्सती ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ जिह्वायतनं अत्थि रसायतनं, तां जिह्वाय तं रसं
सायति ... पे०... अत्थि तत्थ कायायतनं अत्थि फोट्टब्बायतनं, तेन कायेन
तं फोट्टब्बं फुसती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

10

*अत्थि तत्थ सोत्तायतनं अत्थि सद्दायतनं ... पे०... अत्थि तत्थ
मनायतनं अत्थि धम्मायतनं, तेन मनेन तं धम्मं विजानाती ति ?
आमन्ता ।

15

अत्थि तत्थ घानायतनं अत्थि गन्धायतनं, तेन घानेन तं गन्धं
घायती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अत्थि तत्थ मनायतनं अत्थि धम्मायतनं, तेन मनेन तं धम्मं
विजानाती ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ जिह्वायतनं अत्थि रसायतनं ... पे०... अत्थि तत्थ
कायायतनं अत्थि फोट्टब्बायतनं, तेन कायेन तं फोट्टब्बं फुसती ति ?
न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

20

*अत्थि तत्थ घानायतनं अत्थि गन्धायतनं, न च तेन घानेन तं
गन्धं घायती ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ चक्खायतनं अत्थि रूपायतनं, न च तेन चक्खुना
तं रूपं पस्सती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

25

अत्थि तत्थ घानायतनं अत्थि गन्धायतनं, न च तेन घानेन तं
गन्धं घायती ति ? आमन्ता ।

R. 377

अत्थि तत्थ सोत्तायतनं अत्थि सद्दायतनं ... पे०... अत्थि तत्थ

नत्थि तत्थ घानायतनं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

नत्थि तत्थ रसायतनं ति ? आमन्ता ।

नत्थि तत्थ जिह्वायतनं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

नत्थि तत्थ फोट्टव्वायतनं ति ? आमन्ता ।

नत्थि तत्थ कायायतनं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१८. *अत्थि तत्थ चक्खायतनं, अत्थि रूपायतनं ति ?

आमन्ता ।

अत्थि तत्थ घानायतनं, अत्थि गन्धायतनं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

10 अत्थि तत्थ चक्खायतनं, अत्थि रूपायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ जिह्वायतनं, अत्थि रसायतनं ... पे०... अत्थि तत्थ कायायतनं, अत्थि फोट्टव्वायतनं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि तत्थ सोत्तायतनं, अत्थि सद्दायतनं ... पे०... अत्थि तत्थ मनायतनं, अत्थि धम्मायतनं ति ? आमन्ता ।

15 अत्थि तत्थ घानायतनं, अत्थि गन्धायतनं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि तत्थ मनायतनं, अत्थि धम्मायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ जिह्वायतनं, अत्थि रसायतनं ति ... पे०... अत्थि तत्थ कायायतनं, अत्थि फोट्टव्वायतनं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20 *अत्थि तत्थ घानायतनं, नत्थि गन्धायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ चक्खायतनं, नत्थि रूपायतनं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि तत्थ घानायतनं, नत्थि गन्धायतनं ति ? आमन्ता ।

25 अत्थि तत्थ सोत्तायतनं, नत्थि सद्दायतनं ... पे०... अत्थि तत्थ मनायतनं, नत्थि धम्मायतनं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि तत्थ जिह्वायतनं, नत्थि रसायतनं ... पे०... अत्थि तत्थ कायायतनं, नत्थि फोट्टव्वायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ चक्खायतनं, नत्थि रूपायतनं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु अत्थि तत्थ घाननिमित्तं जिह्वानिमित्तं कायनिमित्तं ति ?

आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि तत्थ घाननिमित्तं जिह्वानिमित्तं कायनिमित्तं,
तेन वत रे वत्तव्वे — “सळायतनिको अत्तभावो रूपधातुया” ति ।

८१(८) अरूपे रूपकथा

२२. *अत्थि रूपं अरूपेसू ति ? आमन्ता ।

5

रूपभवो रूपगति रूपसत्तावासो रूपसंसारो रूपयोनि रूपत्त-
भावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु अरूपभवो अरूपगति अरूपसत्तावासो अरूपसंसारो अरूप-
योनि अरूपत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरूपभवो ... पे०... अरूपत्तभावपटिलाभो, नो च वत 10
रे वत्तव्वे — “अत्थि रूपं अरूपेसू” ति ।

*अत्थि रूपं अरूपेसू ति ? आमन्ता ।

पञ्चवोकारभवो गति सत्तावासो संसारो योनि विञ्जाणट्टिति
अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु चतुवोकारभवो ... पे०... अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता । 15

हञ्चि चतुवोकारभवो गति ... पे०... अत्तभावपटिलाभो, नो
च वत रे वत्तव्वे — “अत्थि रूपं अरूपेसू” ति ।

२३. *अत्थि रूपं रूपधातुया, सो च रूपभवो रूपगति
रूपसत्तावासो रूपसंसारो रूपयोनि रूपत्तभावपटिलाभो ति ?
आमन्ता ।

20

अत्थि रूपं अरूपेसु, सो च रूपभवो रूपगति ... पे०... रूपत्तभाव-
पटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि रूपं रूपधातुया, सो च पञ्चवोकारभवो गति ... पे०...
अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

अत्थि रूपं अरूपेसु, सो च पञ्चवोकारभवो गति ... पे०... 25
अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अत्थि रूपं अरूपेसु, सो च अरूपभवो अरूपगति अरूपसत्तावासो
अरूपसंसारो अरूपयोनि अरूपत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

मनायतनं अत्थि धम्मायतनं, न च तेन मनेन तं धम्मं विजानाती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अत्थि तत्थ जिह्वायतनं अत्थि रसायतनं ... पे०... अत्थि तत्थ
कायायतनं अत्थि फोढुव्वायतनं, न च तेन कायेन तं फोढुव्वं फुसती ति ?
५ आमन्ता ।

अत्थि^१ तत्थ चक्खायतनं अत्थि रूपायतनं, न च तेन
चक्खुना तं रूपं पस्सती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि तत्थ कायायतनं अत्थि फोढुव्वायतनं, न च तेन कायेन
तं फोढुव्वं फुसती ति ? आमन्ता^१ ।

१० अत्थि तत्थ सोत्तायतनं अत्थि सद्दायतनं ... पे०... अत्थि तत्थ
मनायतनं अत्थि धम्मायतनं, न च तेन मनेन तं धम्मं विजानाती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 280

२०. *अत्थि तत्थ धानायतनं अत्थि गन्वायतनं, तेन धानेन
तं गन्वं घायती ति ? आमन्ता ।

१५ अत्थि तत्थ मूलगन्धो सारगन्धो तचगन्धो पत्तगन्धो पुप्फगन्धो
फलगन्धो आमगन्धो विस्सगन्धो^२ सुगन्धो दुग्गन्धो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*अत्थि तत्थ जिह्वायतनं अत्थि रसायतनं, तां जिह्वायं तं रसं
सायती ति ? आमन्ता ।

२० अत्थि तत्थ मूलरसो खन्धरसो तचरसो पत्तरसो पुप्परसो
फलरसो अम्बिलं मयुरं तित्तकं^३ कटुकं लोणियं स्वारियं लम्बिलं कसावो
सादु असादु ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 378

*अत्थि तत्थ कायायतनं अत्थि फोढुव्वायतनं, तेन कायेन तं
फोढुव्वं फुसती ति ? आमन्ता ।

२५ अत्थि तत्थ कक्खळं^४ मुदुकं सण्हं^५ फरसं सुखसम्पस्सं दुक्ख-
सम्पस्सं गरुक्कं लहुक्कं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२१. १ न वत्तव्वं - "सळायतनिको अत्तभावो रूपधातुया"
ति ? आमन्ता ।

१-१ अय पाओ म० पोत्तव्वे न दिस्सति । २. विस्सगन्धो-स्या०, रो० । ३. तित्तकं-
स्या० । ४. वत्तव्वं - सी०, स्या० । ५. सण्हं - सी० ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धितं कायकम्मं रूपं कुसलं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धिता वेदना ... पे०... सञ्ज्ञा ... चेतना ... सद्धा ... विरियं ... सति ... समाधि ... पे०... पञ्ज्ञा कुसला सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता । 5

कुसलेन चित्तेन समुद्धितं कायकम्मं रूपं कुसलं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

R. 381

*कुसलेन चित्तेन समुद्धितं कायकम्मं रूपं कुसलं अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धितो फस्सो कुसलो अनारम्मणो, नत्थि 10 तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धितं कायकम्मं रूपं कुसलं अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धिता वेदना ... पे०... सञ्ज्ञा ... चेतना ... सद्धा ... विरियं ... सति ... समाधि ... पे०... पञ्ज्ञा कुसला अनारम्मणा, 15 नत्थि ताय आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

२६. *कुसलेन चित्तेन समुद्धितं कायकम्मं रूपं कुसलं ति ? आमन्ता ।

यं किञ्चिद्विदुः कुसलेन चित्तेन समुद्धितं रूपं सब्बं तं कुसलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । 20

*कुसलेन चित्तेन समुद्धितं कायकम्मं रूपं कुसलं ति ? आमन्ता ।

R. 203

कुसलेन चित्तेन समुद्धितं रूपायतनं कुसलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धितं कायकम्मं रूपं कुसलं ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धितं सहायतनं ... पे०... गन्धायतनं ... 25 रसायतनं ... फोट्टव्वायतनं ... पे०... पथवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु ... पे०... वायोधातु कुसला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

R. 362

*कुसलेन चित्तेन समुद्धितं रूपायतनं अव्याकतं ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धितं कायकम्मं रूपं अव्याकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । 30

अत्यि रूपं रूपधातुया^१, सो च अरूपभवो अरूपगति ... पे०...
अरूपत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्यि रूपं अरूपेसु, सो च चतुवोकारभवो गति ... पे०...
अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

5 अत्यि रूपं रूपधातुया, सो च चतुवोकारभवो गति ... पे०...
अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२४. *अत्यि रूपं अरूपेसू ति ? आमन्ता ।

ननु रूपानं निस्सरणं अरूपं वुत्तं भगवता ति ? आमन्ता ।
हज्जिच रूपानं निस्सरणं अरूपं वुत्तं भगवता, नो च वत रे
10 वत्तव्वे - “अत्यि रूपं अरूपेसू” ति ।

R. 380 *रूपानं निस्सरणं अरूपं वुत्तं भगवता, अत्यि रूपं अरूपेसू
ति ? आमन्ता ।

कामानं निस्सरणं नेक्खम्मं वुत्तं भगवता, अत्यि नेक्खम्मेसु
कामा, अत्यि अनासवेसु आसवा, अत्यि अपरियापत्तेसु परियापत्ता
15 ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

८२(६) रूपं कम्मं ति कथा

B. 282

२५. *कुसलेन चित्तेन समुद्धितं कायकम्मं रूपं कुसलं ति ?
आमन्ता ।

सारम्मणं, अत्यि तस्स आवट्टना आभोगो समन्नाहारो मनसि-
कारो चेतना पत्यना पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
20 ननु अनारम्मणं, नत्यि तस्स आवट्टना आभोगो समन्नाहारो
मनसिकारो चेतना पत्यना पणिघी ति ? आमन्ता ।

हज्जिच अनारम्मणं, नत्यि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी
ति, नो च वत रे वत्तव्वे - “कुसलेन चित्तेन समुद्धितं कायकम्मं रूपं
कुसलं” ति ।

25 *कुसलेन चित्तेन समुद्धितो फत्सो कुसलो सारम्मणो, अत्यि तस्स
आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

रसायतनं ... फोटुब्बायतनं ... पे०... पथवीधातु ... आपोधातु ...
तेजोधातु ... पे०... वायोधातु फस्सविप्पयुत्ता कुसला ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०...।

*कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं रूपायतनं फस्सविप्पयुत्तं अव्याकतं
ति ? आमन्ता ।

5

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं फस्सविप्पयुत्तं
अव्याकतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं सद्दायतनं ... पे०... गन्धायतनं ...
रसायतनं ... फोटुब्बायतनं ... पे०... पथवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु
... पे०... वायोधातु फस्सविप्पयुत्ता अव्याकता ति ? आमन्ता ।

10

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं फस्सविप्पयुत्तं
अव्याकतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२६. *कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं अनारम्मणं
फस्सविप्पयुत्तं कुसलं ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं रूपायतनं अनारम्मणं फस्सविप्पयुत्तं 15 R. 384
कुसलं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं अनारम्मणं फस्स-
विप्पयुत्तं कुसलं ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं सद्दायतनं ... पे०... गन्धायतनं
... रसायतनं ... फोटुब्बायतनं ... पे०... पथवीधातु ... आपोधातु ... 20
तेजोधातु ... पे०... वायोधातु अनारम्मणा फस्सविप्पयुत्ता कुसला ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं रूपायतनं अनारम्मणं फस्स-
विप्पयुत्तं अव्याकतं ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं अनारम्मणं फस्स- 25
विप्पयुत्तं अव्याकतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं गद्दायतनं ... पे०... गन्धायतनं ...
रसायतनं ... फोटुब्बायतनं ... पे०... पथवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु
... पे०... वायोधातु अनारम्मणा फस्सविप्पयुत्ता अव्याकता ति ?
आमन्ता ।

30

कुसलेन चित्तेन समुद्धृतं सहायतनं ... पे०... गन्वायतनं...
रसायतनं ... फोटुव्वायतनं ... पे०... पथवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु
... पे०... वायोधातु अव्याकता ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धृतं कायकम्मं रूपं अव्याकतं ति ? न
५ हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

२७. *कुसलेन चित्तेन समुद्धृतं कायकम्मं रूपं अनारम्मणं
कुसलं ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धृतं रूपायतनं अनारम्मणं कुसलं ति ?
न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

१० कुसलेन चित्तेन समुद्धृतं कायकम्मं रूपं अनारम्मणं कुसलं
ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धृतं सहायतनं ... पे०... गन्वायतनं ... रसायतनं
... फोटुव्वायतनं ... पे०... पथवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु ... पे०...
वायोधातु अनारम्मणा कुसला ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

१५ *कुसलेन चित्तेन समुद्धृतं रूपायतनं अनारम्मणं अव्याकतं
ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धृतं कायकम्मं रूपं अनारम्मणं अव्याकतं
ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

R. 383

कुसलेन चित्तेन समुद्धृतं सहायतनं ... पे०... गन्वायतनं ...
२० रसायतनं ... फोटुव्वायतनं ... पे०... पथवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु
... पे०... वायोधातु अनारम्मणा अव्याकता ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धृतं कायकम्मं रूपं अनारम्मणं अव्याकतं
ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

२८. *कुसलेन चित्तेन समुद्धृतं कायकम्मं रूपं फस्सविप्पयुत्तं
२५ कुसलं ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धृतं रूपायतनं फस्सविप्पयुत्तं कुसलं ति ?
न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

B. 284

कुसलेन चित्तेन समुद्धृतं कायकम्मं रूपं फस्सविप्पयुत्तं कुसलं
ति ? आमन्ता ।

३० कुसलेन चित्तेन समुद्धृतं सहायतनं ... पे०... गन्वायतनं ...

यं किञ्चि कुसलेन चित्तेन समुद्धृतं रूपं सव्वं तं कुसलं ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

यथा कायकम्मं तथा वचीकम्मं ति ।

३१. *अकुसलेन चित्तेन समुद्धृतं कायकम्मं रूपं अकुसलं ति ?
आमन्ता ।

5 R. 386

सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना आभोगो समन्नाहारो मनसि-
कारो चेतना पत्थना पणिधी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना आभोगो समन्नाहारो
मनसिकारो चेतना पत्थना पणिधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना आभोगो समन्नाहारो 10
मनसिकारो चेतना पत्थना पणिधि; नो च वत रे वत्तव्वे —“अकुसलेन
चित्तेन समुद्धृतं कायकम्मं रूपं अकुसलं” ति ।

*अकुसलेन चित्तेन समुद्धृतो फस्सो अकुसलो सारम्मणो, अत्थि
तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

B. 286

अकुसलेन चित्तेन समुद्धृतं कायकम्मं रूपं अकुसलं सारम्मणं, 15.
अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धृता वेदना ... पे०... सञ्जा ... चेतना
... रागो, ... दोसो ... मोहो ... मानो ... दिट्ठि ... विचिकिच्छा ... थीनं ...
उद्धच्चं ... अहिरिकं ... पे०... अनोत्तप्पं अकुसलं सारम्मणं, अत्थि तस्स 20
आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धृतं कायकम्मं रूपं अकुसलं सारम्मणं,
अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*अकुसलेन चित्तेन समुद्धृतं कायकम्मं रूपं अकुसलं अनारम्मणं, 25
नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धृतो फस्सो अकुसलो अनारम्मणो,
नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धृतं कायकम्मं रूपं अकुसलं अनारम्मणं,
नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्रितं कायकम्मं रूपं अनारम्मणं फस्स-
विप्पयुत्तं अव्याकतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

३०. *कुसलेन चित्तेन समुद्रितं वचीकम्मं रूपं कुसलं ति ?
आमन्ता ।

5 सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ?
आमन्ता ।

हञ्चि अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधि; नो च
10 वत रे वत्तव्वे — “कुसलेन चित्तेन समुद्रितं वचीकम्मं रूपं कुसलं” ति ।

*कुसलेन चित्तेन समुद्रितो फस्सो कुसलो सारम्मणो, अत्थि
तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्रितं वचीकम्मं रूपं कुसलं सारम्मणं, अत्थि
तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

15 कुसलेन चित्तेन समुद्रिता वेदना ... पे०... सञ्जा ... चेतना ...
सद्धा ... विरियं ... सति ... समाधि ... पे०... पञ्जा कुसला सारम्मणा,
अत्थि ताय आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्रितं वचीकम्मं रूपं कुसलं सारम्मणं,
अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20 *कुसलेन चित्तेन समुद्रितं वचीकम्मं रूपं कुसलं अनारम्मणं,
नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्रितो फस्सो कुसलो अनारम्मणो, नत्थि
तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

कुसलेन चित्तेन समुद्रितं वचीकम्मं रूपं कुसलं अनारम्मणं,
25 नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्रिता वेदना ... पे०... सञ्जा ... चेतना ...
सद्धा ... विरियं ... सति ... समाधि ... पे०... पञ्जा कुसला अनारम्मणा,
नत्थि ताय आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*कुसलेन चित्तेन समुद्रितं वचीकम्मं रूपं कुसलं ति ? आमन्ता ।

*अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं वचीकम्मं रूपं अकुसलं अनारम्मणं,
नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धितो फस्सो अकुसलो अनारम्मणो,
नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

5

अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं वचीकम्मं रूपं अकुसलं अनारम्मणं,
नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धिता वेदना ... पे०... सञ्ज्ञा ... चेतना ...
रागो ... दोसो ... मोहो ... मानो ... दिट्ठि ... विचिकिच्छा ... थीनं ...
उद्धच्चं ... अहिरिकं ... पे०... अनोत्तप्पं अकुसलं अनारम्मणं, नत्थि तस्स 10
आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं वचीकम्मं रूपं अकुसलं ति ?
आमन्ता ।

यं किञ्चि अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं रूपं सव्वं तं अकुसलं
ते ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

15

३३. *अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं वचीकम्मं रूपं अकुसलं
ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं रूपायतनं अकुसलं ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं वचीकम्मं रूपं अकुसलं ति ? 20
आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं सद्दायतनं ... पे०... गन्धायतनं ...
रसायतनं ... फोट्टव्वायतनं ... पे०... पथवीधातु ... आपोधातु ...
तेजोधातु ... पे०... वायोधातु असुचि अस्सु लोहितं सेदो अकुसलो
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

25

*अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं रूपायतनं अव्याकतं ति ?
आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं वचीकम्मं रूपं अव्याकतं ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं सद्दायतनं ... पे०... गन्धायतनं ... 30

R.387

अकुसलेन चित्तेन समुद्रिता वेदना ... पे०... सञ्ज्ञा ... चेतना ...
 रागो ... दोसो ... मोहो ... मानो ... दिट्ठि ... विचिकिच्छा ... धीनं ...
 उद्वच्चं ... अहिरिकं ... पे०... अनोत्तप्पं अकुसलं अनारम्भणं, नत्थि तस्स
 आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

5 *अकुसलेन चित्तेन समुद्रितं कायकम्म रूपं अकुसलं ति ?
 आमन्ता ।

यं किञ्चि अकुसलेन चित्तेन समुद्रितं रूपं सव्वं तं अकुसलं
 ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

३२. *अकुसलेन चित्तेन समुद्रितं वचीकम्मं रूपं अकुसलं
 10 ति ? आमन्ता ।

सारम्भणं, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न
 हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु अनारम्भणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ?
 आमन्ता ।

15 हञ्चि अनारम्भणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघि;
 नो च वत रे वत्तव्वे - “अकुसलेन चित्तेन समुद्रितं वचीकम्मं रूपं
 अकुसलं” ति ।

*अकुसलेन चित्तेन समुद्रितो फस्सो अकुसलो सारम्भणो, अत्थि
 तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

20 अकुसलेन चित्तेन समुद्रितं वचीकम्मं रूपं अकुसलं सारम्भणं,
 अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
 ... पे०... ।

267

अकुसलेन चित्तेन समुद्रिता वेदना ... पे०... सञ्ज्ञा ... चेतना ...
 रागो ... दोसो ... मोहो ... मानो ... दिट्ठि ... विचिकिच्छा ... धीनं ...
 25 उद्वच्चं ... अहिरिकं ... पे०... अनोत्तप्पं अकुसलं सारम्भणं, अत्थि
 तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

.388

अकुसलेन चित्तेन समुद्रितं वचीकम्मं रूपं अकुसलं सारम्भणं,
 अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
 ... पे०... ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं वचीकम्मं रूपं फस्सविप्पयुत्तं अकुसलं
ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं सद्दायतनं ... पे०... गन्धायतनं ...
रसायतनं ... फोटुब्बायतनं ... पथवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु
... पे०... वायोधातु असुचि अस्सु लोहितं सेदो फस्सविप्पयुत्तो 5
अकुसलो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं रूपायतनं फस्सविप्पयुत्तं अव्याकतं
ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं वचीकम्मं रूपं अनारम्मणं फस्स-
विप्पयुत्तं अव्याकतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 10

अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं सद्दायतनं ... पे०... गन्धायतनं ...
रसायतनं ... फोटुब्बायतनं ... पथवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु
... पे०... वायोधातु असुचि अस्सु लोहितं सेदो अनारम्मणो
फस्सविप्पयुत्तो अव्याकतो ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं वचीकम्मं रूपं अनारम्मणं' फस्स- 15
विप्पयुत्तं अव्याकतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं वचीकम्मं रूपं अनारम्मणं फस्स- B. 289
विप्पयुत्तं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं रूपायतनं अनारम्मणं फस्सविप्पयुत्तं
अकुसलं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 20

अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं वचीकम्मं रूपं अनारम्मणं फस्स-
विप्पयुत्तं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं सद्दायतनं ... पे०... गन्धायतनं ... R. 391
रसायतनं ... फोटुब्बायतनं ... पथवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु
... पे०... वायोधातु असुचि अस्सु लोहितं सेदो अनारम्मणो फस्स- 25
विप्पयुत्तो अकुसलो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं रूपायतनं अनारम्मणं फस्सविप्पयुत्तं
अव्याकतं ति ? आमन्ता ।

रसायतनं ... फोटुव्वायतनं ... पे०... पथवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु ... पे०... वायोधातु असुचि अस्सु लोहितं सेदो अव्याकतो ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्रितं वचीकम्मं रूपं अव्याकतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 288

३४. *अकुसलेन चित्तेन समुद्रितं वचीकम्मं रूपं अनारम्मणं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्रितं रुपायतनं अनारम्मणं अकुसलं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

10 अकुसलेन चित्तेन समुद्रितं वचीकम्मं रूपं अनारम्मणं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्रितं सदायतनं ... पे०... गन्धायतनं ... पे०... रसायतनं ... पे०... फोटुव्वायतनं ... पथवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु ... पे०... वायोधातु असुचि अस्सु लोहितं सेदो अनारम्मणो
15 अकुसलो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अकुसलेन चित्तेन समुद्रितं रुपायतनं अनारम्मणं अव्याकतं ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्रितं वचीकम्मं रूपं अनारम्मणं अव्याकतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । .. पे०... ।

20 अकुसलेन चित्तेन समुद्रितं सदायतनं ... पे०... गन्धायतनं ... रसायतनं ... फोटुव्वायतनं ... पे०... पथवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु .. पे०.. वायोधातु असुचि अस्सु लोहितं सेदो अनारम्मणो अव्याकतो ति ? आमन्ता ।

R. 390 25 अकुसलेन चित्तेन समुद्रितं वचीकम्मं रूपं अनारम्मणं अव्याकतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

३५. *अकुसलेन चित्तेन समुद्रितं वचीकम्मं रूपं फस्सविप्पयुत्तं अकुमलं ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्रितं रुपायतनं फस्सविप्पयुत्तं अकुसलं ति ? न हेवं वत्तव्वे । .. पे०... ।

सोतायतनं रूपं ति, सोतविज्जाणं रूपं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

कायो रूपं ति, कायकम्मं रूपं ति ? आमन्ता ।

घानायतनं रूपं ति, घानविज्जाणं रूपं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

5

कायो रूपं ति, कायकम्मं रूपं ति ? आमन्ता ।

जिव्हायतनं रूपं ति, जिह्वाविज्जाणं रूपं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

कायो रूपं ति, कायकम्मं रूपं ति ? आमन्ता ।

कायायतनं रूपं ति, कायविज्जाणं रूपं ति ? न हेवं वत्तव्वे । 10 R.393

... पे०... ।

३७. *रूपं कम्मं ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “चेतनाहं, भिक्खवे, कम्मं वदामि; चेतयित्वा कम्मं करोति कायेन वाचाय मनसा” ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

15

तेन हि न वत्तव्वं — “रूपं कम्मं” ति ।

*रूपं कम्मं ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “काये वा, आनन्द, सति कायसञ्चेतनाहेतु उप्पज्जति अज्झत्तं सुखदुक्खं; वाचाय वा, आनन्द, सति वचीसञ्चेतनाहेतु उप्पज्जति अज्झत्तं सुखदुक्खं; मने वा, आनन्द, सति मनोसञ्चेतनाहेतु उप्पज्जति अज्झत्तं सुखदुक्खं” ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

20

तेन हि न वत्तव्वं — “रूपं कम्मं” ति ।

*रूपं कम्मं ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “तिविधा, भिक्खवे, कायसञ्चेतना अकुसलं कायकम्मं दुक्खुद्वयं^१ दुक्खविपाकं; चतुर्विधा, भिक्खवे, वचीसञ्चेतना अकुसलं वचीकम्मं दुक्खुद्वयं दुक्खविपाकं; तिविधा, भिक्खवे, मनोसञ्चेतना अकुसलं मनोकम्मं दुक्खुद्वयं दुक्खविपाकं; तिविधा, भिक्खवे, कायसञ्चेतना कुसलं कायकम्मं सुखुद्वयं^२

25

१. दुक्खिद्वयं — रो० । २. सुखिद्वयं — रो० ।

सीतायतनं रूपं ति, सीतविज्जाणं रूपं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

कायो रूपं ति, कायकम्मं रूपं ति ? आमन्ता ।

घानायतनं रूपं ति, घानविज्जाणं रूपं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

5

... पे०... ।

कायो रूपं ति, कायकम्मं रूपं ति ? आमन्ता ।

जिह्वायतनं रूपं ति, जिह्वाविज्जाणं रूपं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

कायो रूपं ति, कायकम्मं रूपं ति ? आमन्ता ।

कायायतनं रूपं ति, कायविज्जाणं रूपं ति ? न हेवं वत्तब्बे । 10 R. 393

... पे०... ।

३७. *रूपं कम्मं ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - "चेतनाहं, भिक्खवे, कम्मं वदामि; चेतयित्वा कम्मं करोति कायेन वाचाय मनसा" ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

15

तेन हि न वत्तब्बं - "रूपं कम्मं" ति ।

*रूपं कम्मं ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - "काये वा, आनन्द, सति कायसञ्चेतनाहेतु उपपज्जति अज्झत्तं सुखदुक्खं; वाचाय वा, आनन्द, सति वचीसञ्चेतनाहेतु उपपज्जति अज्झत्तं सुखदुक्खं; मने वा, आनन्द, सति मनोसञ्चेतनाहेतु उपपज्जति अज्झत्तं सुखदुक्खं" ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

20

तेन हि न वत्तब्बं - "रूपं कम्मं" ति ।

*रूपं कम्मं ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - "तिविधा, भिक्खवे, कायसञ्चेतना अकुसलं कायकम्मं दुक्खुद्वयं दुक्खविपाकं; चतुर्विधा, भिक्खवे, पचीसञ्चेतना अकुसलं वचीकम्मं दुक्खुद्वयं दुक्खविपाकं; तिविधा, भिक्खवे, मनोसञ्चेतना अकुसलं मनोकम्मं दुक्खुद्वयं दुक्खविपाकं; तिविधा, भिक्खवे, कायसञ्चेतना कुसलं कायकम्मं सुपुद्वयं

25

१. इतिविध्य - रो० । २. सुतिविध्य - रो० ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्रितं वचीकम्भं रूपं अनारम्भणं फस्स-
विप्पयुत्तं अव्याकतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्रितं सहायतनं ... पे०... गन्वायतनं ...
रसायतनं ... फोढुव्वायतनं ... पयवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु
5 ... पे०... वायोधातु असुचि अस्सु लोहितं सेदो अनारम्भणो
फस्सविप्पयुत्तो अव्याकतो ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्रितं वचीकम्भं रूपं अनारम्भणं फस्स-
विप्पयुत्तं अव्याकतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

३६. १ न वत्तव्वं - “रूपं कुसलं पि अकुसलं पी” ति ?
10 आमन्ता ।

ननु कायकम्भं वचीकम्भं कुसलं पि अकुसलं पी ति ? आमन्ता ।
हञ्चि कायकम्भं वचीकम्भं कुसलं पि अकुसलं पि, तेन वत
रे वत्तव्वे - “रूपं कुसलं पि अकुसलं पी” ति ।

*रूपं कुसलं पि अकुसलं पी ति ? आमन्ता ।
15 चक्खायतनं कुसलं पि अकुसलं पी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

रूपं कुसलं पि अकुसलं पी ति ? आमन्ता ।
सोतायतनं ... पे०... धानायतनं ... जिह्वायतनं ... कायायतनं ...
R. 392 रूपायतनं ... सहायतनं ... गन्वायतनं ... रसायतनं ... फोढुव्वायतनं ...

20 पयवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु ... पे०... वायोधातु असुचि अस्सु
लोहितं सेदो कुसलो पि अकुसलो पी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*कायो रूपं, कायकम्भं रूपं ति ? आमन्ता ।
मनो रूपं, मनोकम्भं रूपं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
मनो अरूपं, मनोकम्भं अरूपं ति ? आमन्ता ।
25 कायो -रूपं, कायकम्भं अरूपं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 290

*कायो रूपं ति, कायकम्भं रूपं ति ? आमन्ता ।
चक्खायतनं रूपं ति, चक्खुविज्जाणं रूपं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

कायो रूपं ति, कायकम्भं रूपं ति ? आमन्ता ।

अत्थि रूपीनं धम्मानं आयु ठित्ति यपना यापना इरियना वत्तना पालना, नत्थि रूपजीवित्तिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरूपीनं धम्मानं आयु ठित्ति यपना यापना इरियना वत्तना पालना, नत्थि अरूपजीवित्तिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

5

*अरूपीनं धम्मानं आयु अरूपजीवित्तिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

रूपीनं धम्मानं आयु रूपजीवित्तिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

रूपीनं धम्मानं आयु न वत्तव्वं — “रूपजीवित्तिन्द्रियं” ति ? आमन्ता ।

10

अरूपीनं धम्मानं आयु न वत्तव्वं — “अरूपजीवित्तिन्द्रियं” ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

३६. *रूपीनं धम्मानं आयु अरूपजीवित्तिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

B. 292

अरूपीनं धम्मानं आयु रूपजीवित्तिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

15

*अरूपीनं धम्मानं आयु न वत्तव्वं — “रूपजीवित्तिन्द्रियं” ति ? आमन्ता ।

रूपीनं धम्मानं आयु न वत्तव्वं — “अरूपजीवित्तिन्द्रियं” ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20

*रूपीनं च अरूपीनं च धम्मानं आयु अरूपजीवित्तिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

रूपीनं च अरूपीनं च धम्मानं आयु रूपजीवित्तिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 396

*रूपीनं च अरूपीनं च धम्मानं आयु न वत्तव्वं — “रूपजीवित्तिन्द्रियं” ति ? आमन्ता ।

25

रूपीनं च अरूपीनं च धम्मानं आयु न वत्तव्वं — “अरूपजीवित्तिन्द्रियं” ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

नत्थि रूपजीवित्तिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

निरोधं समापन्नस्स नत्थि जीवित्तिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

30

सुखविपाकं; चतुर्विधा, भिक्खवे, वचीसञ्चेतना कुसलं वचीकम्मं
सुखुद्रयं सुखविपाकं; त्रिविधा, भिक्खवे, मनोसञ्चेतना कुसलं मनोकम्मं
सुखुद्रयं सुखविपाकं” ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

R. 394

तेन हि न वत्तव्वं — “रूपं कम्मं” ति ।

5 *रूपं कम्मं ति ? आमन्ता ।

B. 291

ननु वुत्तं भगवता — “सचायं, आनन्द, समिद्धि मोघपुरिसो
पाटलिपुत्तस्स^१ परिव्वाजकस्स एवं पुट्ठो एवं व्याकरेय्य — ‘सञ्चेतनियं,
आवुसो पाटलिपुत्त, कम्मं कत्वा कायेन वाचाय मनसा सुखवेदनियं
सुखं सो वेदयति; सञ्चेतनियं, आवुसो पाटलिपुत्त, कम्मं कत्वा
10 कायेन वाचाय मनसा दुक्खवेदनियं दुक्खं सो वेदयति; सञ्चेतनियं,
आवुसो पाटलिपुत्त, कम्मं कत्वा कायेन वाचाय मनसा अदुक्खमसुख-
वेदनियं अदुक्खमसुखं सो वेदयती’ ति, एवं व्याकरमानो खो, आनन्द,
समिद्धि मोघपुरिसो पाटलिपुत्तस्स परिव्वाजकस्स सम्मा व्याकरमानो
व्याकरेय्या” ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

15 तेन हि न वत्तव्वं — “रूपं कम्मं” ति ।

८२ (१०) जीवित्तिन्द्रियकथा

३८. *नत्थि रूपजीवित्तिन्द्रियं^२ ति ? आमन्ता ।

नत्थि रूपीनं धम्मानं आयु ठित्ति यपना यापना इरियना वत्तना
पालना ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि रूपीनं धम्मानं आयु ठित्ति यपना यापना इरियना वत्तना
20 पालना ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि रूपीनं धम्मानं आयु ठित्ति यपना यापना इरियना
वत्तना पालना, नो च^३ वत्त रे वत्तव्वे — “नत्थि रूपजीवित्तिन्द्रियं” ति ।

R. 395

*अत्थि अरूपीनं धम्मानं आयु ठित्ति यपना यापना इरियना
वत्तना पालना, अत्थि अरूपजीवित्तिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

25 अत्थि रूपीनं धम्मानं आयु ठित्ति यपना यापना इरियना वत्तना
पालना, अत्थि रूपजीवित्तिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१. पाटलिपुत्तस्स — स्या०, रो० । २. रूप जीवित्तिन्द्रियं — सी० । ३. स्या०, रो०
पोल्लोमु नत्थि । ४. जीवित्तिन्द्रियं — रो० ।

उपपत्तेसियेन चित्तेन समुद्धितो फस्सो उपपत्तेसिये चित्ते भिज्जमाने एकदेसो भिज्जती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*उपपत्तेसियेन चित्तेन समुद्धितो फस्सो उपपत्तेसिये चित्ते भिज्जमाने अनवसेसो भिज्जती ति ? आमन्ता ।

उपपत्तेसियेन चित्तेन समुद्धितं जीवितिन्द्रियं उपपत्तेसिये चित्ते 5 भिज्जमाने अनवसेसं भिज्जती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

४३. द्वे जीवितिन्द्रियानी ति ? आमन्ता ।

द्वीहि जीवितेहि जीवति, द्वीहि मरणेहि मीयती^१ ति ? आमन्ता^२ ।

८४(११) कम्महेतुकथा

४४. *कम्महेतु अरहा अरहत्ता परिहायती ति ? आमन्ता । 10 R. 398

कम्महेतु सोतापन्नो सोतापत्तिफला परिहायती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

कम्महेतु अरहा अरहत्ता परिहायती ति ? आमन्ता ।

कम्महेतु सकदागामी ... पे०... अनागामी अनागामिफला परिहायती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 15

*कम्महेतु सोतापन्नो सोतापत्तिफला न परिहायती ति ? आमन्ता ।

कम्महेतु अरहा अरहत्ता न परिहायती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । B. 294

कम्महेतु सकदागामी ... पे०... अनागामी अनागामिफला 20 न परिहायती ति ? आमन्ता ।

कम्महेतु अरहा अरहत्ता न परिहायती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*कम्महेतु अरहा अरहत्ता परिहायती ति ? आमन्ता ।

पाणातिपातकम्मस्स हेतू ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 25

अदिन्नादानकम्मस्स हेतु ... पे०... कामेसुमिच्छाचारकम्मस्स

४०. *निरोधं समापन्नस्स अत्थि जीवित्तिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।
हञ्चि निरोधं समापन्नस्स अत्थि जीवित्तिन्द्रियं, नो च वत रे
वत्तव्वे - “नत्थि रूपजीवित्तिन्द्रियं” ति ।

*निरोधं समापन्नस्स अत्थि जीवित्तिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।
5 कतमक्खन्वपरियापन्नं ति ? सङ्खारक्खन्वपरियापन्नं ति ।
निरोधं समापन्नस्स अत्थि सङ्खारक्खन्वो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*निरोधं समापन्नस्स अत्थि सङ्खारक्खन्वो ति ? आमन्ता ।
निरोधं समापन्नस्स अत्थि वेदनाक्खन्वो ... पे०... सञ्ज्ञाक्खन्वो
10 ... पे०... विञ्ज्ञाणक्खन्वो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*निरोधं समापन्नस्स अत्थि वेदनाक्खन्वो ... पे०... सञ्ज्ञाक्खन्वो
... पे०... विञ्ज्ञाणक्खन्वो ति ? आमन्ता ।

न निरोधं समापन्नो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

४१. *नत्थि रूपजीवित्तिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।
15 असञ्जसत्तानं नत्थि जीवित्तिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*असञ्जसत्तानं अत्थि जीवित्तिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।
397 हञ्चि असञ्जसत्तानं अत्थि जीवित्तिन्द्रियं, नो च वत रे
वत्तव्वे - “नत्थि रूपजीवित्तिन्द्रियं” ति ।

असञ्जसत्तानं अत्थि जीवित्तिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।
20 कतमक्खन्वपरियापन्नं ति ? सङ्खारक्खन्वपरियापन्नं ति ।
असञ्जसत्तानं अत्थि सङ्खारक्खन्वो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*असञ्जसत्तानं अत्थि सङ्खारक्खन्वो ति ? आमन्ता ।
293 असञ्जसत्तानं अत्थि वेदनाक्खन्वो ... पे०... सञ्ज्ञाक्खन्वो
... पे०... विञ्ज्ञाणक्खन्वो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

25 *असञ्जसत्तानं अत्थि वेदनाक्खन्वो ... पे०... सञ्ज्ञाक्खन्वो
... पे०... विञ्ज्ञाणक्खन्वो ति ? आमन्ता । *

पञ्चवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

४२. *उपपत्तेसियेन चित्तेन समुट्ठितं जीवित्तिन्द्रियं उपपत्तेसिये
चित्ते मिज्जमाने एकदेसं मिज्जती ति ? आमन्ता ।

१. उपपत्तेसियेन - रो०, एवमुपरि सि ।

६. नवमो वग्गो

८५(१) आनिसंसदस्साविकथा^१

१. *आनिसंसदस्साविस्स संयोजनानं पहानं ति ? आमन्ता ।
ननु सङ्खारे अनिच्चतो मनसिकरोतो संयोजना पहीयन्ती
ति ? आमन्ता ।

R. 400

हञ्चि सङ्खारे अनिच्चतो मनसिकरोतो संयोजना पहीयन्ति,
नो च वत रे वत्तव्वे - “आनिसंसदस्साविस्स संयोजनानं पहानं” ति । 5

B. 295

*ननु सङ्खारे दुक्खतो ... पे०... रोगतो ... गण्डतो ... सल्लतो ...
अघतो ... आवाघतो ... परतो ... पलोकतो ... ईतिंतो ... उपह्वतो ...
गयतो ... उपसग्गतो ... चलतो ... पभङ्गुतो ... अद्भुवतो^२ ... अताणतो ...
अलेणतो ... असरणतो ... असरणीभूततो ... रिक्ततो^३ ... तुच्छतो ...
सुञ्जतो ... अनत्ततो ... आदीनवतो ... पे०... विपरिणामधम्मतो 10
मनसिकरोतो संयोजना पहीयन्ती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सङ्खारे विपरिणामधम्मतो मनसिकरोतो संयोजना
पहीयन्ति, नो च वत रे वत्तव्वे - “आनिसंसदस्साविस्स संयोजनानं
पहानं” ति ।

*सङ्खारे च अनिच्चतो मनसि करोति निव्वाने च आनिसंस- 15
दस्सावी होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सङ्खारे च अनिच्चतो मनसि करोति निव्वाने च आनिसंस-
दस्सावी होती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20

सङ्खारे च दुक्खतो ... पे०... विपरिणामधम्मतो मनसि करोति
निव्वाने च आनिसंसदस्सावी होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सङ्खारे च विपरिणामधम्मतो मनसि करोति निव्वाने च
आनिसंसदस्सावी होती ति ? आमन्ता ।

R. 401

१. आनिसंसकथा - सी०, स्वा०, रो० । २. धपुवतो - सी०, स्वा०, रो० ।
३. रिक्ततो - रो० ।

हेतु ... मुसावादकम्मस्स हेतु ... पिसुणवाचाकम्मस्स^१ हेतु ...
 फरसवाचाकम्मस्स^२ हेतु ... सम्फप्पलापकम्मस्स^३ हेतु ... मातुघात-
 कम्मस्स^४ हेतु ... पितुघातकम्मस्स हेतु ... अरहन्तघातकम्मस्स
 हेतु ... सहिरुप्पादकम्मस्स हेतु ... पे०... सङ्खभेदकम्मस्स हेतू ति ?
 5 न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*कतमस्स कम्मस्स हेतू ति ? हन्द हि अरहन्तानं अवभाचिक्खती
 ति ।

R. 399

अरहन्तानं अवभाचिक्खनकम्मस्स^५ हेतु अरहा अरहता
 परिहायती ति ? आमन्ता ।

10 ये केचि अरहन्तानं अवभाचिक्खन्ति, सव्वे ते अरहत्तं सच्चि-
 करोन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अट्ठमो वग्गो ।

तत्सुद्धानं

छ गतियो, अन्तराभवो, पञ्चेव कामगुणा कामधातु, पञ्चेव
 आयतना कामा, रूपिनो धम्मा रूपधातु, अरूपिनो धम्मा अरूपधातु,
 सल्लायतनिको अत्तभावो रूपधातुया, अत्थि रूपं अरूपेसु, रूपं कम्मं,
 15 रूपं^६ जीवितं^७, कम्महेतुका^८ परिहायती ति ।

— ० —

१. पिसुणावाचाकम्मस्स - सी०, स्या० । २. फरसावाचाकम्मस्स - सी० ।
 ३. सम्फप्पलापाकम्मस्स - सी० । ४. मातुघातकम्मस्स - स्या०, एवमुपरि पि । ५. अवभा-
 चिक्खितवम्मस्स - सी० । ६-६. रूपजीवितिन्द्रियं - स्या०, रो० । ७. कम्महेतु - स्या०,
 रो० ।

६. नवमो वग्गो

८५(१) आनिसंसदस्साविकथा^१

१. *आनिसंसदस्साविस्स संयोजनानं पहानं ति ? आमन्ता । R. 400
ननु सङ्खारे अनिच्चतो मनसिकरोतो संयोजना पहीयन्ती
ति ? आमन्ता ।

हज्जि सङ्खारे अनिच्चतो मनसिकरोतो संयोजना पहीयन्ति, B. 295
नो च वत रे वत्तव्वे — “आनिसंसदस्साविस्स संयोजनानं पहानं” ति । 5

*ननु सङ्खारे दुक्खतो ... पे०... रोगतो ... गण्डतो ... सल्लतो ...
अथतो ... आबाधतो ... परतो ... पलोकतो ... ईतितो ... उपद्दवतो ...
भयतो ... उपसगगतो ... चलतो ... पमज्जुतो ... अद्भुवतो^२ ... अताणतो ...
अलेणतो ... असरणतो ... असरणीभूततो ... रिक्ततो^३ ... तुच्छतो ...
सुञ्जतो ... अनत्ततो ... आदीनवतो ... पे०... विपरिणामधम्मतो 10
मनसिकरोतो संयोजना पहीयन्ती ति ? आमन्ता ।

हज्जि सङ्खारे विपरिणामधम्मतो मनसिकरोतो संयोजना
पहीयन्ति, नो च वत रे वत्तव्वे — “आनिसंसदस्साविस्स संयोजनानं
पहानं” ति ।

*सङ्खारे च अनिच्चतो मनसि करोति निव्वाने च आनिसंस- 15
दस्सावी होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सङ्खारे च अनिच्चतो मनसि करोति निव्वाने च आनिसंस-
दस्सावी होती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विब्बं चित्तानं समोधानं होती ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 20

सङ्खारे च दुक्खतो ... पे०... विपरिणामधम्मतो मनसि करोति
निव्वाने च आनिसंसदस्सावी होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सङ्खारे च विपरिणामधम्मतो मनसि करोति निव्वाने च
आनिसंसदस्सावी होती ति ? आमन्ता ।

R. 401

१. आनिसंसकथा — सी०, त्या०, रो० । २. अथवतो — सी०, ... तो० ।
३. रिक्ततो — रो० ।

द्वित्रं फस्सानं ... पे०... द्वित्रं चित्तानं समोधानं होती ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२. १ न वत्तव्वं - “आनिसंसदस्साविस्स संयोजनानं पहानं”
ति ? आमन्ता ।

5 ननु वुत्तं भगवता - “इध, भिक्खवे, भिक्खु निव्वाने सुखानु-
पस्सी विहरति सुखसञ्जी सुखपटिसंवेदी, सततं समितं अव्वोकिण्णं
चेतसा अधिमुच्चमानो पञ्जाय परियोगाहमानो” ति ! अत्येव सुत्तन्तो
ति ? आमन्ता ।

तेन हि आनिसंसदस्साविस्स संयोजनानं पहानं ति ।

८६(२) अमत्तारम्मणकथा

10 ३. *अमत्तारम्मणं संयोजनं ति ? आमन्ता ।

296 अमतं संयोजनियं गन्थनियं ओघनियं योगनियं नीवरणियं
परामट्टं उपादानियं सङ्किलेसियं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु अमतं असंयोजनियं अगन्थनियं ... पे०... असङ्किलेसियं
ति ? आमन्ता ।

15 हञ्चि अमतं असंयोजनियं ... पे०... असङ्किलेसियं, नो च
वत रे वत्तव्वे - “अमत्तारम्मणं संयोजनं” ति ।

*अमतं आरब्भ रागो उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

.. 402 अमतं रागट्टानियं^१ रजनियं कमनियं मदनियं वन्धनियं
मुच्छनियं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20 ननु अमतं न रागट्टानियं न रजनियं न कमनियं न मदनियं
न वन्धनियं न मुच्छनियं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अमतं न रागट्टानियं न रजनियं न कमनियं न मदनियं
न वन्धनियं न मुच्छनियं, नो च वत रे वत्तव्वे - “अमतं आरब्भ रागो
उप्पज्जती” ति ।

25 *अमतं आरब्भ दोसो उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

अमतं दोसट्टानियं कोपट्टानियं पटिघट्टानियं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु अमतं न दोसट्टानियं न कोपट्टानियं न पटिघट्टानियं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अमतं न दोसट्टानियं न कोपट्टानियं न पटिघट्टानियं, 5
नो च वत रे वत्तव्वे — “अमतं आरब्भ दोसो उप्पज्जती” ति ।

*अमतं आरब्भ मोहो उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

अमतं मोहट्टानियं अञ्जाणकरणं अचक्खुकरणं पञ्जानिरोधियं
विघातपक्खियं अनिब्बानसंवत्तनियं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु अमतं न मोहट्टानियं न अञ्जाणकरणं^१ न अचक्खुकरणं 10
पञ्जाबुद्धियं^२ अविघातपक्खियं^३ निब्बानसंवत्तनियं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अमतं न मोहट्टानियं न अञ्जाणकरणं ... पे०...
निब्बानसंवत्तनियं, नो च वत रे वत्तव्वे — “अमतं आरब्भ मोहो
उप्पज्जती” ति ।

४. *रूपं आरब्भ संयोजना उप्पज्जन्ति, रूपं संयोजनियं 15
गन्थनियं ... पे०... सङ्किलेसियं ति ? आमन्ता ।

R. 403

अमतं आरब्भ संयोजना उप्पज्जन्ति, अमतं संयोजनियं ... पे०...
सङ्किलेसियं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*रूपं आरब्भ रागो उप्पज्जति, रूपं रागट्टानियं रजनियं
कमनियं मदनियं बन्धनियं मुच्छनियं ति ? आमन्ता । 20

अमतं आरब्भ रागो उप्पज्जति, अमतं रागट्टानियं ... पे०...
मुच्छनियं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*रूपं आरब्भ दोसो उप्पज्जति, रूपं दोसट्टानियं कोपट्टानियं
पटिघट्टानियं ति ? आमन्ता ।

अमतं आरब्भ दोसो उप्पज्जति, अमतं दोसट्टानियं कोपट्टानियं 25
पटिघट्टानियं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*रूपं आरब्भ मोहो उप्पज्जति, रूपं मोहट्टानियं अञ्जाणकरणं
... पे०... अनिब्बानसंवत्तनियं ति ? आमन्ता ।

B. 297

१. अञ्जाणकरणीयं — सी० । २. पञ्जाबुद्धियं — सी०; पञ्जाबुद्धियं — स्पा०,
रो० । ३. अविघातपक्खियं — रो० ।

अमतं आरब्ध मोहो उप्पज्जति, अमतं मोहद्वानियं अञ्जान-
करणं ... पे०... अनिव्वानसंवत्तनियं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अमतं आरब्ध संयोजना उप्पज्जन्ति, अमतं असंयोजनियं
अगन्थनियं अनोधनियं अयोगनियं अनीवरणियं अपरामदं अनुपादानियं
५ असङ्किलेसियं ति ? आमन्ता ।

रूपं आरब्ध संयोजना उप्पज्जन्ति, रूपं असंयोजनियं अगन्थ-
नियं ... पे०... असङ्किलेसियं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अमतं आरब्ध रागो उप्पज्जति, अमतं न रागद्वानियं न
रजनियं न कमनियं न मदनियं न वन्धनियं न मुच्छनियं ति ?
१० आमन्ता ।

रूपं आरब्ध रागो उप्पज्जति, रूपं न रागद्वानियं ... पे०...
न मुच्छनियं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*R. 404

*अमतं आरब्ध दोसो उप्पज्जति, अमतं न दोसद्वानियं न
कोपद्वानियं न पटिघद्वानियं ति ? आमन्ता ।

१५ रूपं आरब्ध दोसो उप्पज्जति, रूपं न दोसद्वानियं न कोपद्वानियं
न पटिघद्वानियं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अमतं आरब्ध मोहो उप्पज्जति, अमतं न मोहद्वानियं न
अञ्जानकरणं ... पे०... निव्वानसंवत्तनियं ति ? आमन्ता ।

रूपं आरब्ध मोहो उप्पज्जति, रूपं न मोहद्वानियं न
२० अञ्जानकरणं ... पे०... निव्वानसंवत्तनियं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

५. न वत्तव्वं - “अमतारम्मणं संयोजनं” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “निव्वानं निव्वानतो सञ्जानाति, निव्वानं
निव्वानतो सञ्जानित्वा निव्वानं मज्जति, निव्वानस्मि मज्जति,
२५ निव्वानतो मज्जति, निव्वानं मे ति मज्जति, निव्वानं अभिनन्दती”
ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अमतारम्मणं संयोजनं ति ।

८७(३) रूपं सारम्मणं ति कथा

६. *रूपं सारम्मणं ति ? आमन्ता ।

B. 298

अत्थि तस्स आवट्टना^१ आभोगो समन्नाहारो मनसिकारो
चेतना पत्थना पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु नत्थि तस्स आवट्टना आभोगो ... पे०... पणिघी ति ?
आमन्ता ।

5

हज्जि नत्थि तस्स आवट्टना आभोगो ... पे०... पणिघि, नो च
वत रे वत्तव्वे — “रूपं सारम्मणं” ति ।

*फस्सो सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना आभोगो ... पे०...
पणिघी ति ? आमन्ता ।

R. 405

रूपं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना आभोगो ... पे०... 10
पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*वेदना ... पे०... सञ्ज्ञा चेतना चित्तं सद्धा विरियं सति समाधि
पञ्जा रागो दोसो मोहो मानो दिट्ठि विचिकिच्छा थीनं उद्धच्चं अहिरिकं
... पे०... अनोत्तप्यं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना आभोगो ... पे०...
पणिघी ति ? आमन्ता ।

15

रूपं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना आभोगो ... पे०... पणिघी
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*रूपं सारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना आभोगो ... पे०... पणिघी
ति ? आमन्ता ।

फस्सो सारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना आभोगो ... पे०... 20
पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*रूपं सारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना आभोगो ... पे०...
पणिघी ति ? आमन्ता ।

वेदना ... पे०... अनोत्तप्यं सारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना
आभोगो ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 25

७. तेन वत्तव्वं — “रूपं सारम्मणं” ति ? आमन्ता ।

ननु रूपं सप्पच्चयं ति ? आमन्ता ।

हज्जि रूपं सप्पच्चयं, तेन वत रे वत्तव्वे — “रूपं सारम्मणं” ति ।

८८(४) अनुसया अनारम्भणकथा

८. अनुसया अनारम्भणा ति ? आमन्ता ।

रूपं निव्वानं चवखायतनं ... पे०... फोढुव्वायतनं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*कामरागानुसयो अनारम्भणो ति ? आमन्ता ।

5 कामरागो कामरागपरियुट्ठानं कामरागसंयोजनं कामोधो कामयोगो कामच्छन्दनीवरणं अनारम्भणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

कामरागो कामरागपरियुट्ठानं कामरागसंयोजनं कामोधो कामयोगो कामच्छन्दनीवरणं सारम्भणं ति ? आमन्ता ।

10 कामरागानुसयो सारम्भणो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*कामरागानुसयो अनारम्भणो ति ? आमन्ता ।

कतमक्खन्धपरियापन्नो ति ? सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो ति ।

सङ्खारक्खन्धो अनारम्भणो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सङ्खारक्खन्धो अनारम्भणो ति ? आमन्ता ।

15 वेदनाक्खन्धो सञ्जाक्खन्धो विञ्जाणक्खन्धो अनारम्भणो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*कामरागानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो अनारम्भणो ति ? आमन्ता ।

20 कामरागो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो अनारम्भणो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

कामरागो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो सारम्भणो ति ? आमन्ता ।

कामरागानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो सारम्भणो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 407

*कामरागानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो अनारम्भणो, 25 कामरागो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो सारम्भणो ति ? आमन्ता ।

सङ्खारक्खन्धो एकदेसो सारम्भणो एकदेसो अनारम्भणो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सङ्खारक्खन्धो एकदेसो अनारम्भणो ति ? आमन्ता ।

वेदनाक्खन्धो सञ्जाक्खन्धो विञ्जाणक्खन्धो एकदेसो
सारम्मणो एकदेसो अनारम्मणो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

६. *पटिघानुसयो मानानुसयो दिट्ठानुसयो विचिकिच्छानुसयो
भवरागानुसयो अविज्जानुसयो अनारम्मणो ति ? आमन्ता ।

अविज्जा अविज्जोघो अविज्जायोगो अविज्जानुसयो^१ अविज्जा- 5
परियुट्ठानं अविज्जासंयोजनं अविज्जानीवरणं अनारम्मणं ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 300

अविज्जा अविज्जोघो ... पे०... अविज्जानीवरणं सारम्मणं
ति ? आमन्ता ।

अविज्जानुसयो सारम्मणो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 10

*अविज्जानुसयो अनारम्मणो ति ? आमन्ता ।

कतमक्खन्धपरियापन्नो ति ? सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो ति ।

सङ्खारक्खन्धो अनारम्मणो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सङ्खारक्खन्धो अनारम्मणो ति ? आमन्ता ।

वेदनाक्खन्धो सञ्जाक्खन्धो विञ्जाणक्खन्धो अनारम्मणो 15
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अविज्जानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो अनारम्मणो ति ?
आमन्ता ।

अविज्जा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना अनारम्मणा ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 408

20

अविज्जा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना सारम्मणा ति ? आमन्ता ।

अविज्जानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो सारम्मणो ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अविज्जानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो अनारम्मणो, अविज्जा
सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना सारम्मणा ति ? आमन्ता ।

25

सङ्खारक्खन्धो एकदेसो सारम्मणो एकदेसो अनारम्मणो ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सङ्खारक्खन्धो एकदेसो सारम्मणो एकदेसो अनारम्मणो ति ?
आमन्ता ।

वेदनाक्खन्धो सज्जाक्खन्धो विज्जाणक्खन्धो एकदेसो
सारम्मणो एकदेसो अनारम्मणो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१०. 'न वत्तव्वं— "अनुसया अनारम्मणा" ति ? आमन्ता ।

पुथुज्जनो कुसलाव्याकते चित्ते वत्तमाने सानुसयो ति वत्तव्वो
५ ति ? आमन्ता ।

अत्थि तेसं अनुसयानं आरम्मणं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

तेन हि अनुसया अनारम्मणा ति ।

पुथुज्जनो कुसलाव्याकते चित्ते वत्तमाने सरागो ति वत्तव्वो
१० ति ? आमन्ता ।

अत्थि तस्स रागस्स आरम्मणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

तेन हि रागो अनारम्मणो ति ।

८६(४) जाणं अनारम्मणं ति कथा

R. 409

११. *जाणं अनारम्मणं ति ? आमन्ता ।

रूपं निव्वानं चक्खायतनं ... पे०... फोट्टव्वायतनं ति ? न हेवं
१५ वत्तव्वे । ... पे०... ।

जाणं अनारम्मणं ति ? आमन्ता ।

B. 301

पज्जा पज्जिन्द्रियं पज्जावलं सम्मादिट्ठि धम्मविचय-
सम्बोज्झङ्गो अनारम्मणो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

पज्जा पज्जिन्द्रियं पज्जावलं सम्मादिट्ठि धम्मविचय-
२० सम्बोज्झङ्गो सारम्मणो ति ? आमन्ता ।

जाणं सारम्मणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*जाणं अनारम्मणं ति ? आमन्ता ।

कतमक्खन्वपरियापन्नं ति ? सङ्खारक्खन्वपरियापन्नं ति ।

सङ्खारक्खन्धो अनारम्मणो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२५ सङ्खारक्खन्धो अनारम्मणो ति ? आमन्ता ।

वेदनाक्खन्धो सज्जाक्खन्धो विज्जाणक्खन्धो अनारम्मणो
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

जाणं सङ्खारक्खन्धपरियापन्नं अनारम्भणं ति ? आमन्ता ।
पञ्जा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना अनारम्भणा ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

पञ्जा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना सारम्भणा ति ? आमन्ता ।
जाणं सङ्खारक्खन्धपरियापन्नं सारम्भणं ति ? न हेवं वत्तव्वे 5
... पे०... ।

*जाणं सङ्खारक्खन्धपरियापन्नं अनारम्भणं, पञ्जा सङ्खार-
क्खन्धपरियापन्ना सारम्भणा ति ? आमन्ता ।

R. 410

सङ्खारक्खन्धो एकदेसो सारम्भणो एकदेसो अनारम्भणो ति ?
[हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 10

सङ्खारक्खन्धो एकदेसो सारम्भणो एकदेसो अनारम्भणो ति ?
आमन्ता ।

वेदनाक्खन्धो सञ्जाक्खन्धो विज्जाणक्खन्धो एकदेसो सारम्भणो
एकदेसो अनारम्भणो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१२. 1 न वत्तव्वं — “जाणं अनारम्भणं” ति ? आमन्ता । 15

अरहा चक्खुविज्जाणसमङ्गी जाणी ति वत्तव्वो ति ?
आमन्ता ।

अत्थि तस्स जाणस्स आरम्भणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

तेन हि जाणं अनारम्भणं ति ।

अरहा चक्खुविज्जाणसमङ्गी पञ्जवा ति वत्तव्वो ति ? 20
आमन्ता ।

अत्थि ताय पञ्जाय आरम्भणं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

तेन हि पञ्जा अनारम्भणा ति ।

६०(६) अतीतानागतारम्भणकथा^१

१३. *अतीतारम्भणं चित्तं अनारम्भणं ति ? आमन्ता । 25

ननु अतीतारम्भणं ति ? आमन्ता ।

वेदनाक्खन्धो सञ्जाक्खन्धो विञ्जाणक्खन्धो एकदेसो
सारम्मणो एकदेसो अनारम्मणो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१०. न वत्तव्वं — “अनुसया अनारम्मणा” ति ? आमन्ता ।

पुथुज्जनो कुसलाव्याकते चित्ते वत्तमाने सानुसयो ति वत्तव्वो
५ ति ? आमन्ता ।

अत्थि तेसं अनुसयानं आरम्मणं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

तेन हि अनुसया अनारम्मणा ति ।

पुथुज्जनो कुसलाव्याकते चित्ते वत्तमाने सरागो ति वत्तव्वो
१० ति ? आमन्ता ।

अत्थि तस्स रागस्स आरम्मणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
तेन हि रागो अनारम्मणो ति ।

८६(५) जाणं अनारम्मणं ति कथा

R. 409

११. *जाणं अनारम्मणं ति ? आमन्ता ।

रूपं निव्वानं चक्खायतनं ... पे०... फोढुव्वायतनं ति ? न हेवं
१५ वत्तव्वे । ... पे०... ।

जाणं अनारम्मणं ति ? आमन्ता ।

B. 301

पञ्जा पञ्जिन्द्रियं पञ्जावलं सम्मादिट्ठि धम्मविचय-
सम्बोज्झङ्गो अनारम्मणो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

पञ्जा पञ्जिन्द्रियं पञ्जावलं सम्मादिट्ठि धम्मविचय-
२० सम्बोज्झङ्गो सारम्मणो ति ? आमन्ता ।

जाणं सारम्मणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*जाणं अनारम्मणं ति ? आमन्ता ।

कतमक्खन्धपरियापन्नं ति ? सङ्खारक्खन्धपरियापन्नं ति ।

सङ्खारक्खन्धो अनारम्मणो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
२५ सङ्खारक्खन्धो अनारम्मणो ति ? आमन्ता ।

वेदनाक्खन्धो सञ्जाक्खन्धो विञ्जाणक्खन्धो अनारम्मणो
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अतीतं आरब्ध अत्थि आवट्टना ... पे०... पणिधि, अतीतारम्मणं चित्तं अनारम्मणं ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं आरब्ध अत्थि आवट्टना ... पे०... पणिधि, पच्चुप्पन्ना-
रम्मणं चित्तं अनारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अनागतं आरब्ध अत्थि आवट्टना ... पे०... पणिधि, अनागता- 5
रम्मणं चित्तं अनारम्मणं ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं आरब्ध अत्थि आवट्टना ... पे०... पणिधि,
पच्चुप्पन्नारम्मणं चित्तं अनारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१५. न वत्तब्बं - "अतीतानागतारम्मणं" चित्तं अनारम्मणं"
ति ? आमन्ता ।

B. 303

10

ननु अतीतानागतं नत्थी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अतीतानागतं नत्थि, तेन वत्त रे वत्तब्बे - "अतीताना-
गत्तारम्मणं चित्तं अनारम्मणं" ति । ... पे०... ।

६१(७) वितक्कानुपत्तिकथा

१६. *सब्बं चित्तं वितक्कानुपत्तितं ति ? आमन्ता ।

सब्बं चित्तं विचारानुपत्तितं पीतानुपत्तितं सुखानुपत्तितं दुक्खानु- 15
पत्तितं सोमनस्सानुपत्तितं दोमनस्सानुपत्तितं उपेक्खानुपत्तितं सद्धानु-
पत्तितं विरियानुपत्तितं सत्तानुपत्तितं समाधानुपत्तितं पञ्ञानुपत्तितं
रागानुपत्तितं दोसानुपत्तितं ... पे०... अनोत्तप्पानुपत्तितं ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

R. 413

*सब्बं चित्तं वितक्कानुपत्तितं ति ? आमन्ता ।

20

ननु अत्थि अवितक्को विचारमत्तो समाधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि अवितक्को विचारमत्तो समाधि, नो च वत्त रे
वत्तब्बे - "सब्बं चित्तं वितक्कानुपत्तितं" ति ।

*सब्बं चित्तं वितक्कानुपत्तितं ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि अवितक्को अविचारो समाधी ति ? आमन्ता । 25

हञ्चि अत्थि अवितक्को अविचारो समाधि, नो च वत्त रे
वत्तब्बे - "सब्बं चित्तं वितक्कानुपत्तितं" ति ।

१. अतीतारम्मण - रो०, एवमुपरि ति ।

B. 302

R. 411

हञ्चि अतीतारम्मणं, नो च वत रे वत्तव्वे — “अतीतारम्मणं चित्तं अनारम्मणं” ति । अतीतारम्मणं चित्तं अनारम्मणं ति मिच्छा । हञ्चि वा पन अनारम्मणं, नो च वत रे वत्तव्वे — “अतीतारम्मणं” ति । अनारम्मणं अतीतारम्मणं ति मिच्छा ।

5 *अतीतारम्मणं चित्तं अनारम्मणं ति ? आमन्ता ।

ननु अतीतं आरब्ध अत्थि आवट्टना ... पे०... पणिधि ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अतीतं आरब्ध अत्थि आवट्टना ... पे०... पणिधि, नो च वत रे वत्तव्वे — “अतीतारम्मणं चित्तं अनारम्मणं” ति ।

10 १४. *अनागतारम्मणं चित्तं अनारम्मणं ति ? आमन्ता ।

ननु अनागतारम्मणं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागतारम्मणं, नो च वत रे वत्तव्वे — “अनागता-रम्मणं चित्तं अनारम्मणं” ति । अनागतारम्मणं चित्तं अनारम्मणं ति मिच्छा । हञ्चि वा पन अनारम्मणं, नो च वत रे वत्तव्वे —

15 “अनागतारम्मणं” ति । अनारम्मणं अनागतारम्मणं ति मिच्छा ।

*अनागतारम्मणं चित्तं अनारम्मणं ति ? आमन्ता ।

ननु अनागतं आरब्ध अत्थि आवट्टना ... पे०... पणिधि ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागतं आरब्ध अत्थि आवट्टना ... पे०... पणिधि, 20 नो च वत रे वत्तव्वे — “अनागतारम्मणं चित्तं अनारम्मणं” ति ।

*पच्चुप्पन्नं आरब्ध अत्थि आवट्टना ... पे०... पणिधि, पच्चुप्पन्ना-रम्मणं चित्तं सारम्मणं ति ? आमन्ता ।

R. 412

अतीतं आरब्ध अत्थि आवट्टना ... पे०... पणिधि, अतीता-रम्मणं चित्तं सारम्मणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

75 पच्चुप्पन्नं आरब्ध अत्थि आवट्टना ... पे०... पणिधि, पच्चुप्पन्ना-रम्मणं चित्तं सारम्मणं ति ? आमन्ता ।

अनागतं आरब्ध अत्थि आवट्टना ... पे०... पणिधि, अनागता-रम्मणं चित्तं सारम्मणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अचेतनकस्स वाचा अचित्तकस्स वाचा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
... पे०... ।

ननु सफस्सकस्स वाचा सवेदनकस्स वाचा ससञ्जकस्स वाचा
सचेतनकस्स वाचा सचित्तकस्स वाचा ति ? आमन्ता ।

हज्जि सफस्सकस्स वाचा ... पे०... सचित्तकस्स वाचा, नो च 5
वत रे वत्तब्बे — “न यथाचित्तस्स वाचा” ति ।

*न यथाचित्तस्स वाचा ति ? आमन्ता ।

B. 305,
R. 415

अनावट्टेन्तस्स^१ वाचा ... पे०... अनाभोगस्स वाचा ... पे०...
अप्पणिदहन्तस्स वाचा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

ननु आवट्टेन्तस्स वाचा आभोगस्स वाचा ... पे०... पणिदहन्तस्स 10
वाचा ति ? आमन्ता ।

हज्जि आवट्टेन्तस्स वाचा आभोगस्स वाचा पणिदहन्तस्स
वाचा, नो च वत रे वत्तब्बे — “न यथाचित्तस्स वाचा” ति ।

*न यथाचित्तस्स वाचा ति ? आमन्ता ।

ननु वाचा चित्तसमुद्धाना चित्तेन सहजाता चित्तेन सह 15
एकुप्पादा ति ? आमन्ता ।

हज्जि वाचा चित्तसमुद्धाना चित्तेन सहजाता चित्तेन सह
एकुप्पादा, नो च वत रे वत्तब्बे — “न यथाचित्तस्स वाचा” ति ।

*न यथाचित्तस्स वाचा ति ? आमन्ता ।

न भणितुकामो भणति, न कथेतुकामो कथेति, न आलपितुकामो 20
आलपति, न वोहरितुकामो वोहरती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

ननु भणितुकामो भणति, कथेतुकामो कथेति, आलपितुकामो
आलपति, वोहरितुकामो वोहरती ति ? आमन्ता ।

हज्जि भणितुकामो भणति, कथेतुकामो कथेति, आलपितुकामो
आलपति, वोहरितुकामो वोहरति, नो च वत रे वत्तब्बे — “न 25
यथाचित्तस्स वाचा” ति ।

१६. १ न वत्तब्बं — “न यथाचित्तस्स वाचा” ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि कोचि “अञ्जं भणिस्सामी” ति अञ्जं भणति,
“अञ्जं कथेस्सामी” ति अञ्जं कथेति, “अञ्जं आलपिस्सामी” ति

सर्वं चित्तं वितक्कानुपत्तितं ति ? आमन्ता ।

ननु तयो समाधी वुत्ता भगवता - सवितक्को सविचारो समाधि,
अवितक्को विचारमत्तो समाधि, अवितक्को अविचारो समाधी ति ?
आमन्ता ।

३ हञ्चि तयो समाधी वुत्ता भगवता - सवितक्को सविचारो
समाधि, अवितक्को विचारमत्तो समाधि, अवितक्को अविचारो समाधि,
नो च वत्त रे वत्तव्वे - "सर्वं चित्तं वितक्कानुपत्तितं" ति ।

६२(८) वितक्कविप्फारसद्दकथा

B 304

१७. *सव्वसो वितक्कयतो विचारयतो वितक्कविप्फारो सद्दो
ति ? आमन्ता ।

R. 414 10

सव्वसो फुसयतो फस्सविप्फारो सद्दो, सव्वसो वेदयतो वेदना-
विप्फारो सद्दो, सव्वसो सज्जानतो सज्जाविप्फारो सद्दो, सव्वसो
चेतयतो चेतनाविप्फारो सद्दो, सव्वसो चिन्तयतो चित्तविप्फारो सद्दो,
सव्वसो सरतो सतिविप्फारो सद्दो, सव्वसो पजानतो पज्जाविप्फारो
सद्दो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

15 *सव्वसो वितक्कयतो विचारयतो वितक्कविप्फारो सद्दो ति ?
आमन्ता ।

वितक्कविप्फारो सद्दो सोतविञ्जेय्यो सोतस्म पटिहञ्जति
सोतस्स आपाथं आगच्छती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु वितक्कविप्फारो सद्दो न सोतविञ्जेय्यो न सोतस्म
20 पटिहञ्जति न सोतस्स आपाथं आगच्छती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि वितक्कविप्फारो सद्दो न सोतविञ्जेय्यो न सोतस्म
पटिहञ्जति न सोतस्स आपाथं आगच्छति, नो च वत्त रे वत्तव्वे -
"सव्वसो वितक्कयतो विचारयतो वितक्कविप्फारो सद्दो" ति ।

६३(९) न यथाचित्तस्स वाचा ति कथा

१८. न यथाचित्तस्स वाचा ति ? आमन्ता ।

अफस्सकस्स वाचा अब्बेदकस्स वाचा असञ्जकस्स वाचा

क्वमति, न आलोकेतुकामो आलोकेति, न विलोकेतुकामो विलोकेति, न सम्मिञ्जितुकामो^१ सम्मिञ्जेति, न पसारेतुकामो पसारेतीति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु अभिक्कमितुकामो आभक्कमति, पटिक्कमितुकामो पटिक्कमति, आलोकेतुकामो आलोकेति, विलोकेतुकामो विलोकेति, 5 सम्मिञ्जितुकामो सम्मिञ्जेति, पसारेतुकामो पसारेतीति ? आमन्ता^२ ।

हञ्चि अभिक्कमितुकामो अभिक्कमति ... पे० .. पसारेतुकामो पसारेति^३, नो च वत रे वत्तव्वे — “न यथाचित्तस्स कायकम्म” ति ।

२१. न वत्तव्वं — “न यथाचित्तस्स कायकम्म” ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि कोचि “अञ्जत्र गच्छिस्सामी” ति अञ्जत्र गच्छति 10 .. पे०... “अञ्जं पसारेस्सामी” ति अञ्जं पसारेतीति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि कोचि “अञ्जत्र गच्छिस्सामी” ति अञ्जत्र 11 B. 307 गच्छति ... पे०... “अञ्जं पसारेस्सामी” ति अञ्जं पसारेति, तेन वत रे वत्तव्वे — “न यथाचित्तस्स कायकम्म” ति ।

६५(११) अतीतानागतपञ्चुप्पन्नकथा

२२. *अतीतेन समन्नागतो ति ? आमन्ता । 15

ननु अतीतं निरुद्धं विगतं विपरिणतं अत्यङ्गतं अव्यत्यङ्गतं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अतीतं निरुद्धं विगतं विपरिणतं अत्यङ्गतं अव्यत्यङ्गतं, 16 R. 418 नो च वत रे वत्तव्वे — “अतीतेन समन्नागतो” ति ।

*अनागतेन समन्नागतो ति ? आमन्ता । 20

ननु अनागतं अजातं अभूतं असञ्जातं अनिव्वत्तं अनभिनिव्वत्तं अपानुभूतं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागतं अजातं अभूतं असञ्जातं अनिव्वत्तं अनभिनिव्वत्तं अपानुभूतं, नो च वत रे वत्तव्वे — “अनागतेन समन्नागतो” ति ।

२३. *अतीतेन रूपकण्ठेन समन्नागतो, अनागतेन रूपकण्ठेन 25 समन्नागतो, पञ्चुप्पन्नेन रूपकण्ठेन समन्नागतो ति ? आ—

अञ्जं आलपति, “अञ्जं वोहरिस्सामी” ति अञ्जं वोहरती ति ?
आमन्ता ।

R. 416

हञ्चि अत्थि कोचि “अञ्जं भणिस्सामी” ति अञ्जं भणति,
... पे०... “अञ्जं वोहरिस्सामी” ति अञ्जं वोहरति, तेन वत रे
5 वत्तव्ये — “न ययाचित्तस्स वाचा” ति ।

६४(१०) न ययाचित्तस्स कायकम्मं ति कथा

B. 306

२०. *न ययाचित्तस्स कायकम्मं ति ? आमन्ता ।

अफस्सकस्स कायकम्मं ... पे०... अचित्तकस्स कायकम्मं ति ?
न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

ननु सफस्सकस्स कायकम्मं ... पे०... सचित्तकस्स कायकम्मं ति ?
10 आमन्ता ।

हञ्चि सफस्सकस्स कायकम्मं ... पे०... सचित्तकस्स कायकम्मं,
नो च वत रे वत्तव्ये — “न ययाचित्तस्स कायकम्मं” ति ।

*न ययाचित्तस्स कायकम्मं ति ? आमन्ता ।

अनावट्टेन्तस्स कायकम्मं ... पे०... अप्पणिदहन्तस्स कायकम्मं
15 ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

ननु आवट्टेन्तस्स कायकम्मं ... पे०... पणिदहन्तस्स कायकम्मं
ति ? आमन्ता ।

हञ्चि आवट्टेन्तस्स कायकम्मं ... पे०... पणिदहन्तस्स कायकम्मं,
नो च वत रे वत्तव्ये — “न ययाचित्तस्स कायकम्मं” ति ।

20 *न ययाचित्तस्स कायकम्मं ति ? आमन्ता ।

ननु कायकम्मं चित्तसमुद्धानं चित्तेन सहजातं चित्तेन सह
एकुप्पादं ति ? आमन्ता ।

R. 417

हञ्चि कायकम्मं चित्तसमुद्धानं चित्तेन सहजातं चित्तेन सह
एकुप्पादं, नो च वत रे वत्तव्ये — “न ययाचित्तस्स कायकम्मं” ति ।

25 *न ययाचित्तस्स कायकम्मं ति ? आमन्ता ।

न अभिक्कमितुकामो अभिक्कमति, न पटिक्कमितुकामो पटि-

छसद्विन्द्रियेहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

२४. *न वत्तब्बं — “अतीतानागतेहि समन्नागतो” ति ?

आमन्ता ।

ननु अत्थि अट्ठविमोक्खज्ञायी चतुन्नं ज्ञानानं निकामलाभी नवन्नं^१ अनुपुब्बविहारसमापत्तीनं लाभी ति ? आमन्ता ।

5

हञ्चि अत्थि अट्ठविमोक्खज्ञायी चतुन्नं ज्ञानानं निकामलाभी नवन्नं^१ अनुपुब्बविहारसमापत्तीनं लाभी, तेन वत रे वत्तब्बे — “अतीतानागतेहि समन्नागतो” ति ।

नवमो वग्गो ।

तत्सुद्धानं

आनिसंसदस्साविस्स संयोजनानं^२ पहानं, अमत्तारम्मणं संयोजनं, रूपं सारम्मणं, अनुसया अनारम्मणा, एवमेव^३ जाणं, अतीतानागतारम्मणं चित्तं, सब्बं चित्तं वितक्कानुपत्तितं, सब्बसो वितक्कयतो विचारयतो वितक्कविप्फारो सद्दो, न यथाचित्तस्स वाचा, तथेव कायकम्मं अतीतानागतेहि समन्नागतो ति ।

10 R.420

— ० —

१. चतुन्न — सी०, रो० । २. संयोजनान — सी०, स्या०, रो० । ३. एवमेव — स्या०, रो० ।

तीहि रूपक्खन्वेहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ...पे०... ।
 अतीतेहि पञ्चहि खन्वेहि समन्नागतो, अनागतेहि पञ्चहि
 खन्वेहि समन्नागतो, पच्चुप्पन्नेहि पञ्चहि खन्वेहि समन्नागतो ति ?
 आमन्ता ।

५ पन्नरसहि खन्वेहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
 ... पे०... ।

*अतीतेन चक्खायतनेन समन्नागतो, अनागतेन चक्खायतनेन
 समन्नागतो, पच्चुप्पन्नेन चक्खायतनेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।
 तीहि चक्खायतनेहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

10 ... पे०... ।

अतीतेहि द्वादसहि आयतनेहि समन्नागतो, अनागतेहि द्वादसहि
 आयतनेहि समन्नागतो, पच्चुप्पन्नेहि द्वादसहि आयतनेहि समन्नागतो
 ति ? आमन्ता ।

छत्तिसायतनेहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

15 *अतीताय चक्खुधातुया समन्नागतो, अनागताय चक्खुधातुया
 समन्नागतो, पच्चुप्पन्नाय चक्खुधातुया समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

B. 308,
R. 419

तीहि चक्खुधातूहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
 ... पे०... ।

अतीताहि अट्टारसहि धातूहि समन्नागतो, अनागताहि अट्टारसहि
 20 धातूहि समन्नागतो, पच्चुप्पन्नाहि अट्टारसहि धातूहि समन्नागतो ति ?
 आमन्ता ।

चतुपञ्चासधातूहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
 ... पे०... ।

*अतीतेन चक्खुन्द्रियेन समन्नागतो, अनागतेन चक्खुन्द्रियेन
 25 समन्नागतो, पच्चुप्पन्नेन चक्खुन्द्रियेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।
 तीहि चक्खुन्द्रियेहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
 ... पे०... ।

अतीतेहि वावीसतिन्द्रियेहि समन्नागतो, अनागतेहि वावीसति-
 न्द्रियेहि समन्नागतो, पच्चुप्पन्नेहि वावीसतिन्द्रियेहि समन्नागतो ति ?
 30 आमन्ता ।

२. उपपत्तेसिये पञ्चक्खन्धे निरुद्धे मग्गो उप्पज्जती ति ?
आमन्ता ।

मतो मग्गं भावेति, कालङ्कितो^१ मग्गं भावेती ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

६७(२) रूपं मग्गो ति कथा

३. *मग्गसमङ्गिस्स रूपं मग्गो ति ? आमन्ता । 5

सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना आभोगो समन्नाहारो
मनसिकारो चेतना पत्थना पणिधी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ?
आमन्ता ।

हज्जिच अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधि; नो 10
च वत रे वत्तव्वे — “मग्गसमङ्गिस्स रूपं मग्गो” ति ।

*सम्मावाचा मग्गो ति ? आमन्ता ।

सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? 15
आमन्ता ।

हज्जिच अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना ... पे०... पणिधि; नो
च वत रे वत्तव्वे — “सम्मावाचा मग्गो” ति ।

*सम्माकम्मन्तो ... पे०... सम्माआजीवो मग्गो ति ? आमन्ता ।

B. 310

सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न 20
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ?
आमन्ता ।

R. 423

हज्जिच अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधि;
नो च वत रे वत्तव्वे — “सम्माआजीवो मग्गो” ति । 25

४. *सम्मादिट्ठि मग्गो, सा च सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना
... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

१. कालङ्कितो — स्या०, एवमुपरि पि ।

१०. दसमो वगो

६६ (१) निरोधकथा

R. 421

१. *उपपत्तेसिये^१ पञ्चवखन्वे^२ अनिरुद्धे किरिया पञ्चवखन्वा
उप्पज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

B. 309

दसन्नं खन्वानं समोधानं होति, दस खन्वा सम्मुखीभावं
आगच्छन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

५ दसन्नं खन्वानं समोधानं होति, दस खन्वा सम्मुखीभावं
आगच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*उपपत्तेसिये पञ्चवखन्वे अनिरुद्धे किरिया चत्तारो खन्वा
१० उप्पज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

नवन्नं खन्वानं समोधानं होति, नव खन्वा सम्मुखीभावं
आगच्छन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

नवन्नं खन्वानं समोधानं होति, नव खन्वा सम्मुखीभावं
आगच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

१५ द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*उपपत्तेसिये पञ्चवखन्वे अनिरुद्धे किरियाज्जाणं उप्पज्जती
ति ? आमन्ता ।

छन्नं खन्वानं समोधानं होति, छ खन्वा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती
२० ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

छन्नं खन्वानं समोधानं होति, छ खन्वा सम्मुखीभावं
आगच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

५. नि वत्तब्बं — “मग्गसमङ्गिस्स रूपं मग्गो” ति ? आमन्ता ।
ननु सम्मावाचा सम्माकम्मन्तो सम्माआजीवो मग्गो ति ?

B. 311

आमन्ता ।

हञ्चि सम्मावाचा सम्माकम्मन्तो सम्माआजीवो मग्गो, तेन
वत रे वत्तब्बे — “मग्गसमङ्गिस्स रूपं मग्गो” ति ।

5

६८(३) पञ्चविज्ञाणसमङ्गिस्स मग्गकथा

६. *पञ्चविज्ञाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना ति ? आमन्ता ।

ननु पञ्चविज्ञाणा उप्पन्नवत्थुका उप्पन्नारम्मणा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि पञ्चविज्ञाणा उप्पन्नवत्थुका उप्पन्नारम्मणा, तो च
वत रे वत्तब्बे — “पञ्चविज्ञाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना” ति ।

... *ननु पञ्चविज्ञाणा पुरेजातवत्थुका पुरेजातारम्मणा 10

अज्झत्तिकवत्थुका वाहिरारम्मणा असम्भिन्नवत्थुका असम्भिन्नारम्मणा

नानावत्थुका नानारम्मणा न अञ्जमञ्जस्स गोचरविसयं पञ्चनु-

R. 425

भोन्ति, न असमन्नाहारा उप्पज्जन्ति, न अमनसिकारा उप्पज्जन्ति, न

अब्बोकिण्णा उप्पज्जन्ति, न अपुब्बं अचरिमं उप्पज्जन्ति, न अञ्ज-

मञ्जस्स समनन्तरा उप्पज्जन्ति, ननु पञ्चविज्ञाणा अनाभोगा ति ? 15

आमन्ता ।

हञ्चि पञ्चविज्ञाणा अनाभोगा, तो च वत रे वत्तब्बे —

“पञ्चविज्ञाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना” ति ।

12

७. *चक्खुविज्ञाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना ति ?

आमन्ता ।

चक्खुविज्ञाणं सुञ्जतं आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेवं

20

वत्तब्बे । ... पे०... ।

चक्खुविज्ञाणं सुञ्जतं आरब्भ उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्खुं च पटिच्च सुञ्जतं च उप्पज्जति चक्खुविज्ञाणं ति ?

न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

चक्खुं न पटिच्च सुञ्जतं च उप्पज्जति चक्खुविज्ञाणं ति ?

25

आमन्ता ।

सम्मावाचा मग्गो, सो च सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना
... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सम्मादिट्ठि मग्गो, सो च सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना
... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

5 सम्माकम्मन्तो ... पे०... सम्माआजीवो मग्गो, सो च सारम्मणो,
अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सम्मासङ्कप्पो ... पे०... सम्मावायामो ... पे०... सम्मासति
... पे०... ।

*सम्मासमाधि मग्गो, सो च सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना
10 ... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

सम्मावाचा मग्गो, सो च सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना
... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सम्मासमाधि मग्गो, सो च सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना
... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

15 सम्माकम्मन्तो ... पे०... सम्माआजीवो मग्गो, सो च सारम्मणो,
अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सम्मावाचा मग्गो, सो च अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना
... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

सम्मादिट्ठि मग्गो, सो च अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना
20 ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सम्मावाचा मग्गो, सो च अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना
... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

R. 424 सम्मासङ्कप्पो ... पे०... सम्मावायामो ... सम्मासति ... सम्मा-
समाधि मग्गो, सो च अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०...

25 पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सम्माकम्मन्तो ... पे०... सम्माआजीवो मग्गो, सो च अना-
रम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

सम्मादिट्ठि ... सम्मासङ्कप्पो ... सम्मावायामो ... सम्मासति
... पे०... सम्मासमाधि मग्गो, सो च अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना

30 ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०...

६. न वत्तव्वं - “पञ्चविज्जाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्ग-
भावना” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “इध, भिक्खवे, भिक्खु चक्खुना रूपं
दिस्वा न निमित्तग्गाही होति नानुव्यञ्जनग्गाही ... पे०... सोतेन
सदं सुत्वा ... घानेन गन्धं घायित्वा ... जिह्वाय रसं सायित्वा 5
... पे०... कायेन फोढुव्वं फुसित्वा न निमित्तग्गाही होति नानु-
व्यञ्जनग्गाही” ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि पञ्चविज्जाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना ति ।

६६(४) पञ्चविज्जाणा कुसला पि अकुसला पी ति कथा

१०. *पञ्चविज्जाणा कुसला पि अकुसला पी ति ? आमन्ता ।

R. 427

ननु पञ्चविज्जाणा उप्पन्नवत्थुका उप्पन्नारम्मणा ति ? 10
आमन्ता ।

हज्जि पञ्चविज्जाणा उप्पन्नवत्थुका उप्पन्नारम्मणा, नो च
त रे वत्तव्वे - “पञ्चविज्जाणा कुसला पि अकुसला पी” ति ।

B. 313

ननु पञ्चविज्जाणा पुरेजातवत्थुका पुरेजातारम्मणा
पज्जत्तिकवत्थुका बाहिरारम्मणा असम्भिन्नवत्थुका असम्भिन्नारम्मणा 15
नानावत्थुका नानारम्मणा न अज्जमज्जस्स गोचरविसयं पच्चनुभोन्ति,
असमन्नाहारा उप्पज्जन्ति, न अमनसिकारा उप्पज्जन्ति, न
अव्वोकिण्णा उप्पज्जन्ति, न अपुव्वं अचरिमं उप्पज्जन्ति, न अज्ज-
मज्जस्स समनन्तरा उप्पज्जन्ति, ननु पञ्चविज्जाणा अनाभोगा ति ?
आमन्ता ।

20

हज्जि पञ्चविज्जाणा अनाभोगा, नो च वत रे वत्तव्वे -
“पञ्चविज्जाणा कुसला पि अकुसला पी” ति ।

११. *चक्खुविज्जाणं कुसलं ति ? आमन्ता ।

चक्खुविज्जाणं मुञ्जतं आरब्ध उप्पज्जती ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

25

चक्खुविज्जाणं मुञ्जतं आरब्ध उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्खुं च पटिच्च मुञ्जतं च उप्पज्जति चक्खुविज्जाणं ति ?
न हेवं वत्तव्वे ।

“चक्खुं च पटिच्च सुञ्जतं च उप्पज्जति चक्खुविञ्जाणं”
ति — अत्येव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

“चक्खुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्खुविञ्जाणं” ति —
अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

5 हञ्चि “चक्खुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्खुविञ्जाणं”
ति — अत्येव सुत्तन्तो, नो च वत रे वत्तव्वे — “चक्खुं च पटिच्च सुञ्जतं
च उप्पज्जति चक्खुविञ्जाणं” ति ।

B. 312

८. “चक्खुविञ्जाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना ति ?
आमन्ता ।

10 चक्खुविञ्जाणं अतीतानागतं आरब्भ उप्पज्जती ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 426

चक्खुविञ्जाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना ति ? आमन्ता ।
चक्खुविञ्जाणं फस्सं आरब्भ ... पे०... वेदनं आरब्भ ...
सञ्जं आरब्भ ... चेतनं आरब्भ ... चित्तं आरब्भ ... चक्खुं आरब्भ ...
13 कायं आरब्भ ... सहं आरब्भ ... पे०... फोद्व्वं आरब्भ उप्पज्जती
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

“मनोविञ्जाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना, मनोविञ्जाणं
सुञ्जतं आरब्भ उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्खुविञ्जाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना, चक्खुविञ्जाणं
20 सुञ्जतं आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

मनोविञ्जाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना, मनोविञ्जाणं
अतीतानागतं आरब्भ उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्खुविञ्जाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना, चक्खुविञ्जाणं
अतीतानागतं आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
25 मनोविञ्जाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना, मनोविञ्जाणं
फस्सं आरब्भ ... वेदनं आरब्भ ... पे०... फोद्व्वं आरब्भ उप्पज्जती
ति ? आमन्ता ।

चक्खुविञ्जाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना, चक्खुविञ्जाणं
फस्सं आरब्भ ... वेदनं आरब्भ ... पे०... फोद्व्वं आरब्भ उप्पज्जती
30 ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१३. न वत्तब्बं — “पञ्चविज्जाणा कुसला पि अकुसला पी”
ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “इध, भिक्खवे, भिक्खु चक्खुना रूपं
दिस्वा निमित्तग्गाही होति ... पे०... न निमित्तग्गाही होति ... पे०...
सोतेन सद्दं सुत्वा ... पे०... कायेन फोढुब्बं फुसित्वा निमित्तग्गाही 5
होति ... पे०... न निमित्तग्गाही होती” ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ?
आमन्ता ।

R. 429

तेन हि पञ्चविज्जाणा कुसला पि अकुसला पी ति ।

१००(५) सामोगा ति कथा

१४. *पञ्चविज्जाणा सामोगा ति ? आमन्ता ।

ननु पञ्चविज्जाणा उप्पन्नवत्थुका उप्पन्नारम्मणा ति ? 10
आमन्ता ।

हज्जि पञ्चविज्जाणा उप्पन्नवत्थुका उप्पन्नारम्मणा, नो च
वत रे वत्तब्बे — “पञ्चविज्जाणा सामोगा” ति ।

ननु पञ्चविज्जाणा पुरेजातवत्थुका पुरेजातारम्मणा
अज्झत्तिकवत्थुका बाहिरारम्मणा असम्भिन्नवत्थुका असम्भिन्नारम्मणा 15
नानावत्थुका नानारम्मणा न अज्जमज्जस्स गोचरविसयं पच्चनुभोन्ति,
न असमन्नाहारा उप्पज्जन्ति, न अमनसिकारा उप्पज्जन्ति, न
अव्वोकिणा उप्पज्जन्ति, न अपुब्बं अचरिमं उप्पज्जन्ति, ननु
पञ्चविज्जाणा न अज्जमज्जस्स समनन्तरा उप्पज्जन्ती ति ?
आमन्ता ।

20

हज्जि पञ्चविज्जाणा न अज्जमज्जस्स समनन्तरा
उप्पज्जन्ति, नो च वत रे वत्तब्बे — “पञ्चविज्जाणा सामोगा” ति ।

१५. *चक्खुविज्जाणं सामोगं ति ? आमन्ता ।

चक्खुविज्जाणं सुज्जातं आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

25

चक्खुविज्जाणं मुज्जातं आरब्भ उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्खुं च पटिच्च सुज्जातं च उप्पज्जति चक्खुविज्जाणं ति ?
न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

R. 430

चक्षुं च पटिच्च सुञ्जतं च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाणं ति ?
आमन्ता ।

चक्षुं च पटिच्च सुञ्जतं च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाणं”
ति - अत्येव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

5 “चक्षुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाणं” ति -
अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

R. 428

हञ्चि “चक्षुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाणं”
ति - अत्येव सुत्तन्तो, नो च वत्त रे वत्तव्वे - “चक्षुं च पटिच्च
सुञ्जतं च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाणं” ति ।

10 १२. *चक्षुविञ्जाणं कुसलं पि अकुसलं पी ति ? आमन्ता ।
चक्षुविञ्जाणं अतीतानागतं आरब्भ उप्पज्जती ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

चक्षुविञ्जाणं कुसलं पि अकुसलं पी ति ? आमन्ता ।

चक्षुविञ्जाणं फस्सं आरब्भ ... पे०... चित्तं आरब्भ ... चक्षुं

15 आरब्भ ... कायं आरब्भ ... सद्दं आरब्भ ... पे०... फोढुव्वं आरब्भ
उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*मनोविञ्जाणं कुसलं पि अकुसलं पि, मनोविञ्जाणं सुञ्जतं
आरब्भ उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्षुविञ्जाणं कुसलं पि अकुसलं पि, चक्षुविञ्जाणं
20 सुञ्जतं आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

मनोविञ्जाणं कुसलं पि अकुसलं पि, मनोविञ्जाणं
अतीतानागतं आरब्भ उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्षुविञ्जाणं कुसलं पि अकुसलं पि, चक्षुविञ्जाणं
अतीतानागतं आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

25 मनोविञ्जाणं कुसलं पि अकुसलं पि, मनोविञ्जाणं फस्सं
14 आरब्भ ... पे०... चित्तं आरब्भ ... कायं आरब्भ ... सद्दं आरब्भ ... पे०...
फोढुव्वं आरब्भ उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्षुविञ्जाणं कुसलं पि अकुसलं पि, चक्षुविञ्जाणं फस्सं
आरब्भ ... पे०... फोढुव्वं आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

30 ... पे०... ।

कायेन फोद्व्वं फुसित्वा निमित्तगाही होति ... पे०... न निमित्तगाही
होती" ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि पञ्चविञ्जाणा साभोगा ति । ... पे०... ।

१०१(६) द्वीहि सीलेहि कथा

१७. *मग्गसमङ्गी द्वीहि सीलेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

मग्गसमङ्गी द्वीहि फस्सेहि द्वीहि वेदनाहि द्वीहि सञ्जाहि 5
द्वीहि चेतनाहि द्वीहि चित्तेहि द्वीहि सद्दाहि द्वीहि विरियेहि द्वीहि
सतीहि द्वीहि समाधीहि द्वीहि पञ्जाहि समन्नागतो ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 316

*मग्गसमङ्गी लोकियेन सीलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

मग्गसमङ्गी लोकियेन फस्सेन लोकियाय वेदनाय लोकियाय 10
पञ्जाय लोकियाय चेतनाय लोकियेन चित्तेन लोकियाय सद्दाय
लोकियेन विरियेन लोकियाय सतिया लोकियेन समाधिना लोकियाय
पञ्जाय समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*मग्गसमङ्गी लोकियेन च लोकुत्तरेन च सीलेन समन्नागतो
ति ? आमन्ता । 15

R. 432

मग्गसमङ्गी लोकियेन च लोकुत्तरेन च फस्सेन समन्नागतो
... पे०... लोकियाय च लोकुत्तराय च पञ्जाय समन्नागतो ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

मग्गसमङ्गी लोकियेन सीलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

मग्गसमङ्गी पुयुज्जनो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 20

१८. *मग्गसमङ्गी लोकियाय सम्मावाचाय समन्नागतो ति ?

आमन्ता ।

मग्गसमङ्गी लोकियाय सम्मादिट्ठिया समन्नागतो ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

मग्गसमङ्गी लोकियाय सम्मावाचाय समन्नागतो ति ? 25
आमन्ता ।

चक्षुं च पटिच्च सुज्जतं च उप्पज्जति चक्षुविज्जाणं ति ?

आमन्ता ।

B. 315

“चक्षुं च पटिच्च सुज्जतं च उप्पज्जति चक्षुविज्जाणं”
ति - अत्येव मुत्तन्तो ति ? नत्थि । ... पे०... ।

5 “चक्षुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्षुविज्जाणं” ति -
अत्येव मुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

हज्जि “चक्षुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्षुविज्जाणं”
ति - अत्येव मुत्तन्तो, नो च वत रे वत्तव्ये - “चक्षुं च पटिच्च
सुज्जतं च उप्पज्जति चक्षुविज्जाणं” ति ।

10 “चक्षुविज्जाणं साभोगं ति ? आमन्ता ।

चक्षुविज्जाणं अतीतानागतं आरब्ध उप्पज्जती ति ? न
हेव वत्तव्ये । ... पे०... ।

चक्षुविज्जाणं साभोगं ति ? आमन्ता ।

चक्षुविज्जाणं फस्सं आरब्ध ... पे०... फोट्टव्यं आरब्ध
15 उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

मनोविज्जाणं साभोगं, मनोविज्जाणं सुज्जतं आरब्ध
उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्षुविज्जाणं साभोगं, चक्षुविज्जाणं सुज्जतं आरब्ध
उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

20 मनोविज्जाणं साभोगं, मनोविज्जाणं अतीतानागतं आरब्ध
उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्षुविज्जाणं साभोगं, चक्षुविज्जाणं अतीतानागतं आरब्ध
उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

R. 431

मनोविज्जाणं साभोगं, मनोविज्जाणं फस्सं आरब्ध ... पे०...
25 फोट्टव्यं आरब्ध उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्षुविज्जाणं साभोगं, चक्षुविज्जाणं फस्सं आरब्ध ... पे०...
फोट्टव्यं आरब्ध उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

१६. न वत्तव्यं - “पञ्चविज्जाणा साभोगा” ति ? आमन्ता ।

ननु वृत्तं भगवता - “इयं, भिक्खवे, भिक्खु चम्वुना रूपं
30 दिस्सि निमित्तग्गाही होति ... पे०... न निमित्तग्गाही होति ... पे०...

दुस्सीलो खण्डसीलो छिन्नसीलो^१ मगं भावेती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

तेन हि मगसमङ्गी द्वीहि सीलेहि समन्नागतो ति ।

१०२(७) सीलं अचेतसिकं ति कथा

२०. *सीलं अचेतसिकं ति ? आमन्ता ।

रूपं ... निब्बानं ... चक्खायतनं ... कायायतनं ... रूपायतनं ... 5

फोट्टव्वायतनं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 434

सीलं अचेतसिकं ति ? आमन्ता ।

*फस्सो अचेतसिको ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सीलं अचेतसिकं ति ? आमन्ता ।

वेदना ... सञ्जा ... चेतना ... सद्वा ... विरियं ... सति ... 10

समाधि ... पञ्जा अचेतसिका ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*फस्सो चेतसिको ति ? आमन्ता ।

सीलं चेतसिकं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

वेदना ... सञ्जा ... चेतना ... सद्वा ... विरियं ... सति ...

समाधि ... पे०... पञ्जा चेतसिका ति ? आमन्ता ।

15

सीलं चेतसिकं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२१. *सीलं अचेतसिकं ति ? आमन्ता ।

अनिट्ठफलं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु इट्ठफलं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि इट्ठफलं, नो च वत रे वत्तव्वे — “सीलं अचेतसिकं” ति । 20

*सद्वा इट्ठफला, सद्वा चेतसिका ति ? आमन्ता ।

B. 318

सीलं इट्ठफलं, सीलं चेतसिकं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

विरियं ... सति ... समाधि ... पे०... पञ्जा इट्ठफला, पञ्जा

चेतसिका ति ? आमन्ता ।

सीलं इट्ठफलं, सीलं चेतसिकं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 25

*सीलं इट्ठफलं, सीलं अचेतसिकं ति ? आमन्ता ।

R. 435

मग्गसमङ्गी लोकियेन सम्मासङ्कप्पेन ... पे०... लोकियेन
सम्मावायामेन ... पे०... लोकियाय सम्मासत्तिया ... पे०... लोकियेन
सम्मासमाधिना समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

मग्गसमङ्गी लोकियेन सम्माकम्मन्तेन ... पे०... लोकियेन
५ सम्माआजीवेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

मग्गसमङ्गी लोकियाय सम्मादिट्ठिया ... पे०... लोकियेन
सम्मासमाधिना समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*मग्गसमङ्गी लोकियाय च लोकुत्तराय च सम्मावाचाय
समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

१० मग्गसमङ्गी लोकियाय च लोकुत्तराय च सम्मादिट्ठिया
समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

मग्गसमङ्गी लोकियाय च लोकुत्तराय च सम्मावाचाय
समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

R. 433 15 मग्गसमङ्गी लोकियेन च लोकुत्तरेन च सम्मासङ्कप्पेन
... पे०... लोकियेन च लोकुत्तरेन च सम्मावायामेन ... पे०...
लोकियाय च लोकुत्तराय च सम्मासत्तिया ... पे०... लोकियेन च
लोकुत्तरेन च सम्मासमाधिना समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

B. 317 *मग्गसमङ्गी लोकियेन च लोकुत्तरन च सम्माकम्मन्तेन
20 ... पे०... सम्माआजीवेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

मग्गसमङ्गी लोकियाय च लोकुत्तराय च सम्मादिट्ठिया
समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

मग्गसमङ्गी लोकियेन च लोकुत्तरेन च सम्माआजीवेन
समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

25 मग्गसमङ्गी लोकियेन च लोकुत्तरेन च सम्मासङ्कप्पेन
... पे०... लोकियेन च लोकुत्तरेन च सम्मासमाधिना समन्नागतो ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१६. 1 न वत्तव्वं - "मग्गसमङ्गी द्वीहि सीलेहि समन्नागतो"
ति ? आमन्ता ।

30 लोकिये सीले निरुद्धे मग्गो उपपज्जती ति ? आमन्ता ।

सम्माआजीवो अचेतसिको ति ? आमन्ता ।

सम्मासङ्कुप्पो ... सम्मावायामो ... सम्मासति ... सम्मासमाधि
अचेतसिको ति ? न हेवं वत्तव्वे ।' ... पे०... ।

*सम्मादिट्ठि चेतसिका ति ? आमन्ता ।

सम्मावाचा चेतसिका ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 5

सम्मादिट्ठि चेतसिका ति ? आमन्ता ।

सम्माकम्मन्तो ... पे०... सम्माआजीवो चेतसिको ति ? न हेवं
वत्तव्वे ... पे०... ।

B. 319

सम्मासङ्कुप्पो ... सम्मावायामो ... सम्मासति ... पे०... सम्मा-
समाधि चेतसिको ति ? आमन्ता । 10

सम्मावाचा चेतसिका ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सम्मासमाधि चेतसिको ति ? आमन्ता ।

सम्माकम्मन्तो ... पे०... सम्माआजीवो चेतसिको ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

२४. 1 न वत्तव्वं - "सीलं अचेतसिकं" ति ? आमन्ता । 15

सीले उप्पज्जित्वा निरुद्धे दुस्सीलो होती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

तेन हि सीलं अचेतसिकं ति ।

१०३(८) सीलं न चित्तानुपरिवर्त्तीति कथा

२५ *सीलं न चित्तानुपरिवर्त्तीति ? आमन्ता ।

R. 437

रूपं ... निव्वानं ... चक्खायतनं ... पे०... फोढुव्वायतनं ति ? 20
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सीलं न चित्तानुपरिवर्त्तीति ? आमन्ता ।

फस्सो न चित्तानुपरिवर्त्तीति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सीलं न चित्तानुपरिवर्त्तीति ? आमन्ता ।

वेदना ... पे०... सज्जा ... चेतना ... सद्धा ... विरियं ... सति ... 25

समाधि ... पे०... पज्वा न चित्तानुपरिवर्त्तीति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*फस्सो चित्तानुपरिवर्त्तीति ? आमन्ता ।

सीलं चित्तानुपरिवर्त्तीति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सद्धा इट्फला, सद्धा अचेतसिका ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

सीलं इट्फलं, सीलं अचेतसिकं ति ? आमन्ता ।
विरियं .. सति ... समाधि ... पे०... पञ्ञा इट्फला, पञ्ञा
5 अचेतसिका ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२२. *सीलं अचेतसिकं ति ? आमन्ता ।
अफलं अविपाकं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
ननु सफलं सविपाकं ति ? आमन्ता ।
हञ्चि सफलं सविपाकं, नो च वत रे वत्तव्वे - "सीलं
10 अचेतसिकं" ति । ... पे०... ।

*चक्खायतनं अचेतसिकं अविपाकं ति ? आमन्ता ।
सीलं अचेतमिकं अविपाकं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
सोत्तायतनं ... कायायतनं ... रूपायतनं ... पे०... फोट्टव्वायतनं
अचेतसिकं अविपाकं ति ? आमन्ता ।
15 सीलं अचेतसिकं अविपाकं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
*सीलं अचेतसिकं सविपाकं ति ? आमन्ता ।
चक्खायतनं अचेतसिकं सविपाकं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

सीलं अचेतसिकं सविपाकं ति ? आमन्ता ।
20 सोत्तायतनं ... पे०... कायायतनं ... रूपायतनं ... पे०...
फोट्टव्वायतनं अचेतसिकं सविपाकं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२३. *सम्मावाचा अचेतसिका ति ? आमन्ता ।
सम्मादिट्ठि अचेतसिका ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
सम्मावाचा अचेतमिका ति ? आमन्ता ।

R.436 45 सम्मासङ्कप्पो ... सम्मावायामो ... सम्मासति ... पे०...
सम्मासमाधि अचेतसिको ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
सम्माकम्मन्तो ... पे०... सम्माआजीवो अचेतसिको ति ?
आमन्ता ।

सम्मादिट्ठि अचेतसिका ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१०४(६) समादानहेतुकथा

२८. *समादानहेतुकं सीलं वड्ढती ति ? आमन्ता ।

R. 439

समादानहेतुको फस्सो वड्ढति, वेदना वड्ढति, सञ्जा वड्ढति, चेतना वड्ढति, चित्तं वड्ढति, सद्धा वड्ढति, विरियं वड्ढति, सति वड्ढति, समाधि वड्ढति, पञ्जा वड्ढती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*समादानहेतुकं सीलं वड्ढती ति ? आमन्ता ।

5

लता विय वड्ढति, मालुवा विय वड्ढति, रुक्खो विय वड्ढति, तिणं विय वड्ढति, मुञ्जपुञ्जो विय वड्ढती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२९. *समादानहेतुकं सीलं वड्ढती ति ? आमन्ता ।

सीलं समादियित्वा कामवित्तकं वित्तकेन्तस्स व्यापादवित्तकं वित्तकेन्तस्स विहंसावित्तकं वित्तकेन्तस्स सीलं वड्ढती ति ? आमन्ता ।

10

द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 321

द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? आमन्ता ।

"कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता^१ कण्हसुक्कसप्पटि-
भागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

15

*कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटि-
भागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — "चत्तारिमानि, भिक्खवे, सुविदूर-
विदूरानि! कतमानि चत्तारि ? नभं च, भिक्खवे, पथवी^२ च — इदं पठमं
सुविदूरविदूरं ... पे०... तस्मा सतं धम्मो असन्निभ आरका" ति । अत्येव
उत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

R. 440

तेन हि न वत्तव्वं — "कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीन-
पणीता कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती" ति ।

३०. १ न वत्तव्वं — "समादानहेतुकं सीलं वड्ढती" ति ? आमन्ता ।

25

ननु वुत्तं भगवता — "आरामरोपा वनरोपा ... पे०... धम्मदु-
गोणगम्पन्ना ते जना सग्गामिनो" ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि समादानहेतुकं सीलं वड्ढती ति ।

वेदना ... पे०... सञ्ज्ञा ... चेतना ... सद्वा ... विरियं ... सति ...
समाधि ... पे०... षञ्ज्ञा चित्तानुपरिवर्त्ती ति ? आमन्ता ।

सीलं चित्तानुपरिवर्त्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२६. *सम्मावाचा न चित्तानुपरिवर्त्ती ति ? आमन्ता ।

५ सम्मादिट्ठि न चित्तानुपरिवर्त्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सम्मावाचा न चित्तानुपरिवर्त्ती ति ? आमन्ता ।

सम्मासङ्कप्पो ... सम्मावायामो ... सम्मासति ... पे०...

सम्मासमाधि न चित्तानुपरिवर्त्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सम्माकम्मन्तो ... पे०... सम्माआजीवो न चित्तानुपरिवर्त्ती ति ?

R. 438 10 आमन्ता ।

सम्मादिट्ठि न चित्तानुपरिवर्त्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

320 सम्माआजीवो न चित्तानुपरिवर्त्ती ति ? आमन्ता ।

सम्मासङ्कप्पो ... सम्मावायामो ... सम्मासति ... पे०... सम्मा-

समाधि न चित्तानुपरिवर्त्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

15 *सम्मादिट्ठि चित्तानुपरिवर्त्ती ति ? आमन्ता ।

सम्मावाचा चित्तानुपरिवर्त्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सम्मादिट्ठि चित्तानुपरिवर्त्ती ति ? आमन्ता ।

सम्माकम्मन्तो ... पे०... सम्माआजीवो चित्तानुपरिवर्त्ती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20 *सम्मासङ्कप्पो ... सम्मावायामो ... सम्मासति ... पे०... सम्मा-
समाधि चित्तानुपरिवर्त्ती ति ? आमन्ता ।

सम्मावाचा चित्तानुपरिवर्त्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सम्मासमाधि चित्तानुपरिवर्त्ती ति ? आमन्ता ।

सम्माकम्मन्तो ... पे०... सम्माआजीवो चित्तानुपरिवर्त्ती ति ?
25 न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२७. †न वत्तव्वं - "सीलं न चित्तानुपरिवर्त्ती" ति ? आमन्ता ।

सीले उप्पज्जित्वा निरुद्धे दुस्सीलो होती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

तेन हि सीलं न चित्तानुपरिवर्त्ती ति ।

पुञ्जं च अपुञ्जं च उभो वड्ढन्ती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न
हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ?
आमन्ता ।

5

R. 442

कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटि-
भागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटि-
भागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “चत्तारिमानि, भिक्खवे, सुविदूरविदूरानि ! 10
कतमानि चत्तारि ? नभं च भिक्खवे, पथवी च — इदं पठमं सुविदूरविदूरं
... पे०... तस्मा सत्तं धम्मो असम्भि आरका” ति । अत्थेव सुत्तन्तो
ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं — “कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता
कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती” ति । 15

३४. नि वत्तब्बं — “अविज्जाति दुस्सिल्यं” ति ? आमन्ता ।

१. एतत् “पापकम्मं समादियित्वा चीवरं ददन्तस्स, पिण्डपातं ददन्तस्स, सेनासनं ददन्तस्स,
गिलानपञ्चयमेसज्जपरिवारं ददन्तस्स, अभिवादनारहस्स अभिवादेन्तस्स, पञ्चुट्टानारहस्स
पञ्चुट्टेन्तस्स, अञ्जलीकम्ममारहस्स अञ्जलीकम्मं करोन्तस्स, सम्मीचिकम्ममारहस्स सम्मीचिकम्मं
करोन्तस्स, आसनारहस्स आसनं ददन्तस्स, मगारहस्स मार्गं ददन्तस्स, पुञ्जं च अपुञ्जं च उभो
वड्ढन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

पुञ्जं च अपुञ्जं च उभो वड्ढन्ती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? आमन्ता ।

कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं
आगच्छन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं
आगच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “चत्तारिमानि, भिक्खवे, सुविदूरविदूरानि । कतमानि चत्तारि ? नभं
च, भिक्खवे, पथवी च — इदं पठमं सुविदूरविदूरं ... पे०... तस्मा सत्तं धम्मो असम्भि आरका”
ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

R. 443

तेन हि न वत्तब्बं — “कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटिभागा
धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती” ति सी०, स्वा०, रो० पोत्येणु अधिपेणो पाठो दिससि ।

१०५(१०) विज्जति सीलं ति कथा

३१. *विज्जति सीलं ति ? आमन्ता ।

पाणातिपाता वेरमणी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अदिन्नादाना वेरमणी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

कामेसुमिच्छाचारा वेरमणी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

5 मुसावादा वेरमणी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सुरामेरयमज्जपमादट्ठाना वेरमणी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*अभिवादनं सीलं, पच्चुट्ठानं सीलं, अज्जलिकम्मं^१ सीलं,
सामीच्चिकम्मं सीलं, आसनाभिहारो सीलं, सेय्याभिहारो सीलं, पादो-
10 दकाभिहारो सीलं, पादकयलिकाभिहारो^२ सीलं, न्हाने^३ पिट्ठिपरिकम्मं^४
सीलं ति ? आमन्ता ।

R. 441

पाणातिपाता वेरमणी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सुरामेरयमज्जपमादट्ठाना वेरमणी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

B. 322 15

३२. नि वत्तव्वं ~ "विज्जति सीलं" ति ? आमन्ता ।

दुस्सिल्यं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

तेन हि विज्जति सीलं ति ।

१०६(११) अविज्जति दुस्सिल्यं ति कथा

३३. *अविज्जति दुस्सिल्यं ति ? आमन्ता ।

पाणातिपातो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20 अदिन्नादानं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

कामेसुमिच्छाचारो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

मुसावादो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सुरामेरयमज्जपमादट्ठानं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*पापकम्मं समादिधित्वा दानं ददन्तस्स पुज्जं च अपुज्जं च
25 उभो वड्डन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१. अज्जलीकम्म - सी०, स्या०, रो० । २. पादकयलियामिहारो - सी०, रो०
३. न्हाने - रो० । ४. पिट्ठिकम्म - सी० ।

११. एकादसमो वग्गो

१०७-१०६ (१-३) तिस्सो पि अनुसयकथा

१. *अनुसया अव्याकता ति ? आमन्ता ।

R. 444

विषाकाव्याकता किरियाव्याकता रूपं निव्वानं चक्खायतनं
... पे०... फोट्टुव्वायतनं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*कामरागानुसयो अव्याकतो ति ? आमन्ता ।

कामरागो कामरागपरियुट्ठानं कामरागसंयोजनं^१ कामोघो 5
कामयोगो कामच्छन्दनीवरणं अव्याकतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

कामरागो कामरागपरियुट्ठानं ... पे०... कामच्छन्दनीवरणं
अकुसलं ति ? आमन्ता ।

कामरागानुसयो अकुसलो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*पटिधानुसयो अव्याकतो ति ? आमन्ता ।

10

पटिधं पटिधपरियुट्ठानं पटिधसंयोजनं अव्याकतं ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

पटिधं पटिधपरियुट्ठानं पटिधसंयोजनं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

पटिधानुसयो अकुसलो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*मानानुसयो अव्याकतो ति ? आमन्ता ।

15 B. 324

मानो मानपरियुट्ठानं मानसंयोजनं अव्याकतं ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

मानो मानपरियुट्ठानं मानसंयोजनं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

मानानुसयो अकुसलो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*दिट्ठानुसयो अव्याकतो ति ? आमन्ता ।

20 R. 445

दिट्ठि दिट्ठोघो दिट्ठियोगो दिट्ठिपरियुट्ठानं दिट्ठिसंयोजनं अव्याकतं
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

दिट्ठि दिट्ठोघो दिट्ठियोगो दिट्ठिपरियुट्ठानं दिट्ठिसंयोजनं अकुसलं
ति ? आमन्ता ।

१. • सज्जोवनं - सी०, रत्ता०, रो०, एवमुपरि ति ।

ननु पापकर्मं समादिन्नो^१ आसीति ? आमन्ता ।

हृच्च पापकर्मं समादिन्नो आसि, तेन वत रे वत्तव्ये -
"अविञ्जति दुस्सित्यं" ति ।

दसमो वगो ।

तत्सुद्धानं

B. 323

उप्पत्तेसिये^१ पञ्चवत्तव्ये अनिरुद्धे किरिया पञ्चवत्तव्या
5 उप्पज्जन्ति^२, मग्गसमङ्गिस्स रूपं मग्गो, पञ्चविञ्जाणसमङ्गिस्स अतिय
मग्गभावता, पञ्चविञ्जाणा कुसला पि अकुसला पि, पञ्चविञ्जाणा
सामोणा, मग्गसमङ्गी द्वीहि सीलेहि समन्नागतो, सीलं अचेतसिकं, सीलं
न चित्तानुपरिचिन्ति, समादानहेतुकं सीलं वड्ढती ति, विञ्जति सीलं
अविञ्जति दुस्सित्यं ति ।

दुत्तियो पण्णासको ।

तत्सुद्धानं

10

नियामसङ्गहगतानिसंसत्ता^३ च निरोधो ति^३ ।

१. समादिण्णो - म० । २-२. सी०, स्या०, रो० पाठकेषु भवि । ३-३. विद्वान-
सङ्गहगतानिसंसत्ता अतिय पञ्चवोकारभवो निरोधो मग्गसमङ्गिस्स पञ्चवोकारभवो
ति - सी०, स्या०; नियामसङ्गहगतानिसंसत्ता अतिय पञ्चवोकारभवो मग्गसमङ्गिस्स नो
पञ्चवोकारभवो - रो० ।

तेन हि रागो अव्याकतो ति ।

३. *अनुसया अहेतुका ति ? आमन्ता ।

B. 325

रूपं निव्वानं चक्खायतनं ... पे०... फोदुव्वायतनं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*कामरागानुसयो अहेतुको ति ? आमन्ता ।

5

कामरागो कामरागपरियुद्धानं कामरागसंयोजनं कामच्छन्द-
नीवरणं अहेतुकं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

कामरागो कामरागपरियुद्धानं ... पे०... कामच्छन्दनीवरणं
सहेतुकं ति ? आमन्ता ।

कामरागानुसयो सहेतुको ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 10

पटिधानुसयो ... पे०... मानानुसयो ... दिट्ठानुसयो ... विचि-
किच्छानुसयो ... भवरागानुसयो ... अविज्जानुसयो अहेतुको ति ?
आमन्ता ।

अविज्जा अविज्जोघो अविज्जायोगो अविज्जापरियुद्धानं
अविज्जासंयोजनं अविज्जानीवरणं अहेतुकं ति ? न हेवं वत्तव्वे । 15
... पे०... ।

अविज्जा अविज्जोघो ... पे०... अविज्जानीवरणं सहेतुकं
ति ? आमन्ता ।

R. 447

अविज्जानुसयो सहेतुको ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

४. न वत्तव्वं - "अनुसया अहेतुका" ति ? आमन्ता । 20

पुथुज्जनो कुसलाव्याकते चित्ते वत्तमाने "सानुसयो" ति
वत्तव्वो ति ? आमन्ता ।

अनुसया तेन हेतुना सहेतुका ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

तेन हि अनुसया अहेतुका ति ।

पुथुज्जनो कुसलाव्याकते चित्ते वत्तमाने "सरागो" ति वत्तव्वो 25
ति ? आमन्ता ।

रागो तेन हेतुना सहेतुको ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

तेन हि रागो अहेतुको ति ।

५. *अनुमया चित्तविप्पयुत्ता ति ? आमन्ता ।

विद्वानुसयो अकुसलो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*विचिकिच्छानुसयो अव्याकतो ति ? आमन्ता ।

विचिकिच्छा विचिकिच्छापरियुद्धानं विचिकिच्छासंयोजनं
विचिकिच्छानीवरणं अव्याकतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

5 विचिकिच्छा विचिकिच्छापरियुद्धानं विचिकिच्छासंयोजनं
विचिकिच्छानीवरणं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

विचिकिच्छानुसयो अकुसलो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*भवरागानुसयो अव्याकतो ति ? आमन्ता ।

भवरागो भवरागपरियुद्धानं भवरागसंयोजनं अव्याकतं ति ?
10 न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

भवरागो भवरागपरियुद्धानं भवरागसंयोजनं अकुसलं ति ?
आमन्ता ।

भवरागानुसयो अकुसलो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अविज्जानुसयो अव्याकतो ति ? आमन्ता ।

15 अविज्जा अविज्जोघो अविज्जायोगो अविज्जापरियुद्धानं
अविज्जासंयोजनं अविज्जानीवरणं अव्याकतं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

अविज्जा अविज्जोघो अविज्जायोगो अविज्जापरियुद्धानं
अविज्जासंयोजनं अविज्जानीवरणं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

416 20 अविज्जानुसयो अकुसलो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२. १ न वत्तव्वं - "अनुसया अव्याकता" ति ? आमन्ता ।

पुयुज्जनो कुसलाव्याकते चित्ते वत्तमाने "सानुसयो" ति वत्तव्वो
ति ? आमन्ता ।

कुसलाकुसला घम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? न हेवं
25 वत्तव्वे । ... पे०... ।

तेन हि अनुसया अव्याकता ति ।

पुयुज्जनो कुसलाव्याकते चित्ते वत्तमाने "सरागो" ति वत्तव्वो
ति ? आमन्ता ।

कुसलाकुसला घम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? न हेवं
30 वत्तव्वे । ... पे०... ।

वेदनाक्खन्धो सञ्जाक्खन्धो एकदेसो चित्तसम्पयुत्तो एकदेसो
चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

७. *पटिधानुसयो मानानुसयो दिट्ठानुसयो विचिकिच्छानुसयो
भवरगानुसयो अविज्जानुसयो चित्तविप्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

अविज्जा अविज्जोघो अविज्जायोगो अविज्जानीवरणं चित्त- 5
विप्पयुत्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अविज्जा अविज्जोघो अविज्जायोगो अविज्जानीवरणं चित्त-
सम्पयुत्तं ति ? आमन्ता ।

R. 449

अविज्जानुसयो चित्तसम्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

८. *अविज्जानुसयो चित्तविप्पयुत्तो ति ? आमन्ता । 10

कतमक्खन्धपरियापन्नो ति ? सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो ति ।

सङ्खारक्खन्धो चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

सङ्खारक्खन्धो चित्तविप्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

वेदनाक्खन्धो सञ्जाक्खन्धो चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... । 15

*अविज्जानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो चित्तविप्पयुत्तो ति ?
आमन्ता ।

अविज्जा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना चित्तविप्पयुत्ता ति ? न
हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अविज्जा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना चित्तसम्पयुत्ता ति ? 20
आमन्ता ।

अविज्जानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो चित्तसम्पयुत्तो ति ?
न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अविज्जानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो चित्तविप्पयुत्तो,
अविज्जा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना चित्तसम्पयुत्ता ति ? आमन्ता । 25

सङ्खारक्खन्धो एकदेसो चित्तसम्पयुत्तो एकदेसो चित्तविप्पयुत्तो
ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*सङ्खारक्खन्धो एकदेसो चित्तसम्पयुत्तो एकदेसो चित्तविप्पयुत्तो
ति ? आमन्ता ।

B. 327

रूपं निव्वानं चक्खायतनं ... पे०... फोढुव्वायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*कामरागानुसयो चित्तविप्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

कामरागो कामरागपरियुट्ठानं कामरागसंयोजनं कामोघो
5 कामयोगो कामच्छन्दनीवरणं चित्तविप्पयुत्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
... पे०... ।

कामरागो कामरागपरियुट्ठानं ... पे०... कामच्छन्दनीवरणं
चित्तसम्पयुत्तं ति ? आमन्ता ।

कामरागानुसयो चित्तसम्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

10 ६. *कामरागानुसयो चित्तविप्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

कतमक्खन्धपरियापन्नो ति ? सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो ति ।

B. 326,
R. 448

सङ्खारक्खन्धो चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

सङ्खारक्खन्धो चित्तविप्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

वेदनाक्खन्धो सञ्जाक्खन्धो चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं

15 वत्तब्बे । ... पे०... ।

*कामरागानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो चित्तविप्पयुत्तो ति ?

आमन्ता ।

कामरागो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो चित्तविप्पयुत्तो ति ? न
हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

20 कामरागो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो चित्तसम्पयुत्तो ति ?
आमन्ता ।

कामरागानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो चित्तसम्पयुत्तो ति ?
न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*कामरागानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो चित्तविप्पयुत्तो,
25 कामरागो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो चित्तसम्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

सङ्खारक्खन्धो एकदेसो चित्तसम्पयुत्तो एकदेसो चित्तविप्पयुत्तं
ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*सङ्खारक्खन्धो एकदेसो चित्तसम्पयुत्तो एकदेसो चित्तविप्पयुत्तं
ति ? आमन्ता ।

अतीतेन आणेन आणी निरुद्धेन विगतेन पटिपस्सद्धेन^१ आणेन
आणी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१११(५) आणं चित्तविप्पयुत्तं ति कथा

१२. *आणं चित्तविप्पयुत्तं ति ? आमन्ता ।

रूपं निब्बानं चक्खायतनं ... पे०... फोढुब्बायतनं ति ? न
हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

5

आणं चित्तविप्पयुत्तं ति ? आमन्ता ।

पञ्चा पञ्चिन्द्रियं पञ्चावलं सम्मादिट्ठि धम्मविचय-
सम्बोज्झङ्गो चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

पञ्चा पञ्चिन्द्रियं पञ्चावलं सम्मादिट्ठि धम्मविचय-
सम्बोज्झङ्गो चित्तसम्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

10

आणं चित्तसम्पयुत्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*आणं चित्तविप्पयुत्तं ति ? आमन्ता ।

कतमक्खन्धपरियापन्नं ति ? सङ्खारक्खन्धपरियापन्नं ति ।

R. 452

सङ्खारक्खन्धो चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
... पे०... ।

15

सङ्खारक्खन्धो चित्तविप्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

वेदनाक्खन्धो सञ्जाक्खन्धो चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

आणं सङ्खारक्खन्धपरियापन्नं चित्तविप्पयुत्तं ति ? आमन्ता ।

पञ्चा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना चित्तविप्पयुत्ता ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

20

पञ्चा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना चित्तसम्पयुत्ता ति ? आमन्ता ।

आणं सङ्खारक्खन्धपरियापन्नं चित्तसम्पयुत्तं ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

आणं सङ्खारक्खन्धपरियापन्नं चित्तविप्पयुत्तं, पञ्चा सङ्खार-
क्खन्धपरियापन्ना चित्तसम्पयुत्ता ति ? आमन्ता ।

25

R. 450

वेदनाक्खन्धो सञ्जाक्खन्धो एकदेसो चित्तसम्पयुत्तो एकदेसो
चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

६. १ न वत्तव्वं - "अनुसया चित्तविप्पयुत्ता" ति ? आमन्ता ।
पुयुज्जनो कुसलाव्याकते चित्ते वत्तमाने "सानुसयो" ति
५ वत्तव्वो ति ? आमन्ता ।

अनुसया तेन चित्तेन सम्पयुत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

तेन हि अनुसया चित्तविप्पयुत्ता ति ।

पुयुज्जनो कुसलाव्याकते चित्ते वत्तमाने "सरागो" ति वत्तव्वो

ति ? आमन्ता ।

१० रागो तेन चित्तेन सम्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

तेन हि रागो चित्तविप्पयुत्तो ति ।

११०(४) जाणकथा

१०. *अञ्जाणे विगते जाणविप्पयुत्ते चित्ते वत्तमाने न
वत्तव्वं - "जाणी" ति ? आमन्ता ।

रागे विगते न वत्तव्वं - "वीतरागो" ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
१५ ... पे०... ।

अञ्जाणे विगते जाणविप्पयुत्ते चित्ते वत्तमाने न वत्तव्वं
- "जाणी" ति ? आमन्ता ।

दोसे विगते ... मोहे विगते ... किलेसे विगते न वत्तव्वं
- "निक्किलेसो" ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२० *रागे विगते वत्तव्वं - "वीतरागो" ति ? आमन्ता ।

अञ्जाणे विगते जाणविप्पयुत्ते चित्ते वत्तमाने वत्तव्वं
- "जाणी" ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 451

दोसे विगते ... मोहे विगते ... किलेसे विगते वत्तव्वं
- "निक्किलेसो" ति ? आमन्ता ।

२५ अञ्जाणे विगते जाणविप्पयुत्ते चित्ते वत्तमाने वत्तव्वं -
"जाणी" ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 328

११. १ अञ्जाणे विगते जाणविप्पयुत्ते चित्ते वत्तमाने वत्तव्वं
- "जाणी" ति ? आमन्ता ।

“अयं समुदयो” ति वाचं भासतो न च “अयं समुदयो” ति
जाणं पवत्तती ति ? आमन्ता ।

“इदं दुःखं” ति वाचं भासतो न च “इदं दुःखं” ति जाणं
पवत्तती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

“अयं निरोधो” ति ... “अयं मग्गो” ति वाचं भासतो न च अयं 5 R.454
मग्गो” ति जाणं पवत्तती ति ? आमन्ता ।

“इदं दुःखं” ति वाचं भासतो न च “इदं दुःखं” ति जाणं
पवत्तती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१५. “इदं दुःखं” ति वाचं भासतो “इदं दुःखं” ति जाणं
पवत्तती ति ? आमन्ता । 10

“रूपं अनिच्चं” ति वाचं भासतो “रूपं अनिच्चं” ति जाणं
पवत्तती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

“इदं दुःखं” ति वाचं भासतो “इदं दुःखं” ति जाणं
पवत्तती ति ? आमन्ता ।

वेदना ... सञ्जा ... सङ्खारा ... “विज्जाणं अनिच्चं” ति 15
वाचं भासतो “विज्जाणं अनिच्चं” ति जाणं पवत्तती ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

“इदं दुःखं” ति वाचं भासतो “इदं दुःखं” ति जाणं पवत्तती
ति ? आमन्ता । D. 330

“रूपं अनत्ता” ति वाचं भासतो “रूपं अनत्ता” ति जाणं 20
पवत्तती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

“इदं दुःखं” ति वाचं भासतो “इदं दुःखं” ति जाणं
पवत्तती ति ? आमन्ता ।

वेदना ... सञ्जा ... सङ्खारा ... “विज्जाणं अनत्ता” ति वाचं
भासतो “विज्जाणं अनत्ता” ति जाणं पवत्तती ति ? न हेवं वत्तव्वे । 25
... पे०... ।

“रूपं अनिच्चं” ति वाचं भासतो न च “रूपं अनिच्चं” ति जाणं
पवत्तती ति ? आमन्ता । R.455

“इदं दुःखं” ति वाचं भासतो न च “इदं दुःखं” ति जाणं
पवत्तती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 37

सङ्खारक्खन्धो एकदेसो चित्तसम्पयुत्तो एकदेसो चित्तविप्पयुत्तो
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सङ्खारक्खन्धो एकदेसो चित्तसम्पयुत्तो एकदेसो चित्तविप्पयुत्तो
ति ? आमन्ता ।

5 वेदनाक्खन्धो सञ्जाक्खन्धो एकदेसो चित्तसम्पयुत्तो एकदेसो
चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१३. 'न वत्तव्वं - "जाणं चित्तविप्पयुत्तं" ति ? आमन्ता ।
अरहा चक्खुविञ्जाणसमङ्गी "जाणी" ति वत्तव्वो ति ?
आमन्ता ।

R 453 10 जाणं तेन चित्तेन सम्पयुत्तं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

तेन हि जाणं चित्तविप्पयुत्तं ति ।

329 'अरहा चक्खुविञ्जाणसमङ्गी "पञ्जावा" ति वत्तव्वो ति ?
आमन्ता ।

पञ्जा तेन चित्तेन सम्पयुत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

15 तेन हि पञ्जा चित्तविप्पयुत्ता ति ।

११२(६) इदं दुक्खं ति कथा

१४. * "इदं दुक्खं" ति वाचं भासतो "इदं दुक्खं" ति जाणं
पवत्तती ति ? आमन्ता ।

"अयं दुक्खसमुदयो" ति वाचं भासतो "अयं दुक्खसमुदयो"
ति जाणं पवत्तती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20 "इदं दुक्खं" ति वाचं भासतो "इदं दुक्खं" ति जाणं पवत्तती
ति ? आमन्ता ।

"अयं दुक्खनिरोधो" ति वाचं भासतो "अयं दुक्खनिरोधो"
ति जाणं पवत्तती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

25 "इदं दुक्खं" ति वाचं भासतो "इदं दुक्खं" ति जाणं पवत्तती
ति ? आमन्ता ।

"अयं मग्गो" ति वाचं भासतो "अयं मग्गो" ति जाणं पवत्तती
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

द्वे कप्पे तिट्ठेय्य, तथो कप्पे तिट्ठेय्य, चत्तारो कप्पे तिट्ठेय्या
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

इद्विबलेन समन्नागतो कप्पं तिट्ठेय्या ति ? आमन्ता ।

सति जीविते जीवितावसेसे तिट्ठेय्य, असति जीविते जीविता-
वसेसे तिट्ठेय्या ति ? सति जीविते जीवितावसेसे तिट्ठेय्या ति । 5

हञ्चि सति जीविते जीवितावसेसे तिट्ठेय्य, नो च वत्त रे
वत्तव्वे — “इद्विबलेन समन्नागतो कप्पं तिट्ठेय्या” ति ।

असति जीविते जीवितावसेसे तिट्ठेय्या ति, मतो तिट्ठेय्य,
कालङ्कतो तिट्ठेय्या ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१८. *इद्विबलेन समन्नागतो कप्पं तिट्ठेय्या ति ? आमन्ता । 10

उप्पन्नो फस्सो मा निरुज्झी ति लब्भा इद्विया पग्गहेतुं ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

उप्पन्ना वेदना ... पे०... उप्पन्ना सञ्जा ... पे०... उप्पन्ना
चेतना ... पे०... उप्पन्नं चित्तं ... उप्पन्ना सद्धा ... उप्पन्नं विरियं ...
उप्पन्ना सति ... उप्पन्नो समाधि ... पे०... उप्पन्ना पञ्जा मा निरुज्झी 15 R. 457
ति लब्भा इद्विया पग्गहेतुं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*इद्विबलेन समन्नागतो कप्पं तिट्ठेय्या ति ? आमन्ता ।

रूपं निच्चं होतू ति लब्भा इद्विया पग्गहेतुं ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

वेदना ... पे०... सञ्जा ... सङ्खारा ... विज्जाणं निच्चं होतू 20
ति लब्भा इद्विया पग्गहेतुं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*इद्विबलेन समन्नागतो कप्पं तिट्ठेय्या ति, ? आमन्ता ।

जातिघम्मा सत्ता मा जायिम्मू ति लब्भा इद्विया पग्गहेतुं ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

जराघम्मा सत्ता मा जीरिस्सू^१ ति ... पे०... व्याधिघम्मा सत्ता 25
मा व्याधिर्घिस्सू ति ... पे०... मरणघम्मा सत्ता मा मीयिस्सू^२ ति लब्भा
इद्विया पग्गहेतुं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१. जीयिम् — सी०; जिरिस्सू — स्या०, जिरिस्सु — रो० । २. मियिस्सू — स्या०;
मीयिस्सु — रो० ।

वेदना ... सञ्ज्ञा ... सङ्ख्या ... “विज्ञाणं अनिच्चं” ति
वाचं भासतो न च “विज्ञाणं अनिच्चं” ति ज्ञाणं पवत्तती ति ?
आमन्ता ।

“इदं दुक्खं” ति वाचं भासतो न च “इदं दुक्खं” ति ज्ञाणं
५ पवत्तती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*“रूपं अनत्ता” ति वाचं भासतो न च “रूपं अनत्ता” ति ज्ञाणं
पवत्तती ति ? आमन्ता ।

“इदं दुक्खं” ति वाचं भासतो न च “इदं दुक्खं” ति ज्ञाणं
पवत्तती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१० वेदना ... सञ्ज्ञा ... सङ्ख्या ... “विज्ञाणं अनत्ता” ति
वाचं भासतो न च “विज्ञाणं अनत्ता” ति ज्ञाणं पवत्तती ति ?
आमन्ता ।

“इदं दुक्खं” ति वाचं भासतो न च “इदं दुक्खं” ति ज्ञाणं
पवत्तती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१५ १६. * “इदं दुक्खं” ति वाचं भासतो “इदं दुक्खं” ति ज्ञाणं
पवत्तती ति ? आमन्ता ।

“इ” ति च “दं” ति च “दु” ति च “खं” ति च ज्ञाणं
पवत्तती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

११३(७) इद्विवलकथा

R 456

१७. इद्विवलेन समन्नागतो कप्पं तिद्वेय्या ति ? आमन्ता ।
२० इद्विमयिको मो आयु, इद्विमयिका सा गति, इद्विमयिको सो
अत्तमावप्पटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B, 331

* इद्विवलेन नमन्नागतो कप्पं तिद्वेय्या ति ? आमन्ता ।

अतीतं कप्पं तिद्वेय्य, अनागतं कप्पं तिद्वेय्या ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

२५ इद्विवलेन नमन्नागतो कप्पं तिद्वेय्या ति ? आमन्ता ।

ननु अतीतं निरुद्धं अनागतं अजातं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अतीतं निरुद्धं अनागतं अजातं, नो च वत रे वत्तब्बे —

“चित्तसन्तति समाधी” ति ।

२२. *एकचित्तक्खणिको समाधी ति, ? आमन्ता ।

B. 933

चक्खुविज्जाणसमङ्गी समापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । 5

... पे०... ।

सोतविज्जाणसमङ्गी ... पे०... धानविज्जाणसमङ्गी ...

जिह्वविज्जाणसमङ्गी ... कायविज्जाणसमङ्गी ... पे०... अकुसल-

R. 459

चित्तसमङ्गी ... पे०... रागसहगतचित्तसमङ्गी ... पे०... दोससहगत-

चित्तसमङ्गी ... पे०... मोहसहगतचित्तसमङ्गी ... पे०... अनोत्तप्प-

10

सहगतचित्तसमङ्गी समापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*चित्तसन्तति समाधी ति ? आमन्ता ।

अकुसलचित्तसन्तति समाधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

रागसहगता ... पे०... दोससहगता ... मोहसहगता ... पे०...

अनोत्तप्पसहगता चित्तसन्तति समाधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । 15

न वत्तब्बं — “चित्तसन्तति समाधी” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “अहं खो, आवुसो निगण्ठा^१, पहोमि
अनिञ्जमानो^२ कायेन, अभासमानो वाचं, सत्त रत्तिन्दिवानि एकन्तमुखं^३
पटिसंवेदी^४ विहरितुं” ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि चित्तसन्तति समाधी ति ।

20

११५(६) धम्मट्ठितताकथा

२३. *धम्मट्ठितता परिनिप्फन्ना ति ? आमन्ता ।

ताय ठितता परिनिप्फन्ना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

ताय ठितता परिनिप्फन्ना ति ? आमन्ता ।

ताय तायेव नत्थि दुक्खस्सन्तविरिया, नत्थि वट्ठुपच्छेदो^५,
नत्थि अनुपादापरिनिव्वानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । 25

१. निगण्ठ — सी०, रो० । २. अनिञ्जमानो — सी० । ३-३. एकन्तमुख० — सी०,
ग्ग०, रो० । ४. वट्ठुपच्छेदो — सी०, त्या०, रो०, एयमुपरि पि ।

१६. १ न वत्तब्बं - "इद्धिवलेन समन्नागतो कप्पं तिट्ठेय्या" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - "यस्स कस्सच्चि, आनन्द, चत्तारो इद्धिपादा भाविता बहुलीकता यानीकता वत्थुकता अनुद्धिता परिचिता
5 सुसमारद्धा, सो आकङ्खमानो कप्पं वा तिट्ठेय्य कप्पावसेसं वा" ति !
अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

D. 332

तेन हि इद्धिवलेन समन्नागतो कप्पं तिट्ठेय्या ति ।

२०. *इद्धिवलेन समन्नागतो कप्पं तिट्ठेय्या ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - "चतुन्नं, भिक्खवे, धम्मानं नत्थि कोचि
10 पाटिभोगो समणो वा ब्राह्मणो वा देवो वा मारो वा ब्रह्मा वा कोचि वा लोकस्मि ! कतमेसं चतुच्चं ? जराधम्मो "मा जिरी" ति नत्थि
R. 458 कोचि पाटिभोगो समणो वा ब्राह्मणो वा देवो वा मारो वा ब्रह्मा वा कोचि वा लोकस्मि । व्याधिधम्मो "मा व्याधियी" ति ... पे०... मरण-
धम्मो "मा भीयी" ति ... यानि खो पन तानि पृथ्वे कतानि पापकानि
15 कम्मनि सङ्खिलेसिकानि पोन्नोन्भविकानि^३ सदरानि^३ दुक्खविपाकानि आयति जातिजरामरणिणानि तेसं विपाको "मा निव्वत्ती" ति नत्थि
कोचि पाटिभोगो समणो वा ब्राह्मणो वा देवो वा मारो वा ब्रह्मा वा कोचि वा लोकस्मि । इमेसं खो, भिक्खवे, चतुन्नं धम्मानं नत्थि कोचि
पाटिभोगो समणो वा ब्राह्मणो वा देवो वा मारो वा ब्रह्मा वा कोचि वा
20 लोकस्मि" ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं - "इद्धिवलेन समन्नागतो कप्पं तिट्ठेय्या" ति ।

११४(८) समाधिकथा

२१. *चित्तसन्तति समाधी ति ? आमन्ता ।

अतीता चित्तसन्तति समाधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

चित्तसन्तति समाधी ति ? आमन्ता ।

25 अनागता चित्तसन्तति समाधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

चित्तसन्तति समाधी ति ? आमन्ता ।

१. जीवी - रो० । २. पोन्नोन्भविकानि - सी०, रो० । ३. निस्सराणि - सी०, रो० ; दुक्खदधानि - स्या० ।

२५. *रूपं परिनिष्फन्नं, रूपस्स अनिच्छता अत्थी ति ?
आमन्ता ।

अनिच्छता परिनिष्फन्ना, अनिच्छताय अनिच्छता अत्थी ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

रूपं परिनिष्फन्नं, रूपस्स जरा अत्थी ति ? आमन्ता । 5

जरा परिनिष्फन्ना, जराय जरा अत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*रूपं परिनिष्फन्नं, रूपस्स भेदो अत्थि, अन्तरधानं अत्थी ति ?
आमन्ता ।

मरणं परिनिष्फन्नं, मरणस्स भेदो अत्थि, अन्तरधानं अत्थी 10
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*वेदता ... पे०... सञ्जा ... सङ्खारा ... पे०... विज्जाणं B 335
परिनिष्फन्नं, विज्जाणस्स अनिच्छता अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनिच्छता परिनिष्फन्ना, अनिच्छताय अनिच्छता अत्थी ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 15

विज्जाणं परिनिष्फन्नं, विज्जाणस्स जरा अत्थी ति ?
आमन्ता ।

जरा परिनिष्फन्ना, जराय जरा अत्थी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*विज्जाणं परिनिष्फन्नं, विज्जाणस्स भेदो अत्थि, अन्तरधानं 20 R. 462
अत्थी ति ? आमन्ता ।

मरण परिनिष्फन्नं, मरणस्स भेदो अत्थि, अन्तरधानं अत्थी
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

एकादसमो वग्गो ।

तत्सुद्धानं

अनुसया अव्याकता, अहेतुका, चित्तविषययुक्ता, अज्जाणे^१ विगते
जाणी, जाणं चित्तविषययुक्तं, यत्थ सद्दे^२ जाणं पवत्तति, इद्धिवलेन 25
समन्नागतो कप्पं तिद्देय्य, चित्तसन्तति समाधि, धम्मद्वितता, अनिच्छता
ति ।

R. 460

*रूपस्स ठितता परिनिप्फन्ना ति ? आमन्ता ।

ताय ठितता परिनिप्फन्ना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

ताय ठितता परिनिप्फन्ना ति ? आमन्ता ।

ताय तायेव नत्थि दुक्खस्सन्तकिरिया, नत्थि वट्ठुपच्छेदो,

5 नत्थि अनुपादापरिनिव्वानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

B. 334

*वेदनाय ठितता ... पे०... सञ्जाय ठितता ... पे०... सङ्खारानं

ठितता ... पे०... विज्जाणस्स ठितता परिनिप्फन्ना ति ? आमन्ता ।

ताय ठितता परिनिप्फन्ना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

ताय ठितता परिनिप्फन्ना ति ? आमन्ता ।

10 ताय तायेव नत्थि दुक्खस्सन्तकिरिया, नत्थि वट्ठुपच्छेदो, नत्थि

अनुपादापरिनिव्वानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

११६(१०) अनिच्चताकथा

२४. *अनिच्चता परिनिप्फन्ना ति ? आमन्ता ।

ताय अनिच्चताय अनिच्चता परिनिप्फन्ना ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

15 ताय अनिच्चताय अनिच्चता परिनिप्फन्ना ति ? आमन्ता ।

ताय तायेव नत्थि दुक्खस्सन्तकिरिया, नत्थि वट्ठुपच्छेदो,

नत्थि अनुपादापरिनिव्वानं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*जरा परिनिप्फन्ना ति ? आमन्ता ।

R. 461

ताय जराय जरा परिनिप्फन्ना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

20 ताय जराय जरा परिनिप्फन्ना ति ? आमन्ता ।

ताय तायेव नत्थि दुक्खस्सन्तकिरिया, नत्थि वट्ठुपच्छेदो,

नत्थि अनुपादापरिनिव्वानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*मरणं परिनिप्फन्नं ति ? आमन्ता ।

तस्स मरणस्स मरणं परिनिप्फन्नं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

25 तस्स मरणस्स मरणं परिनिप्फन्नं ति ? आमन्ता ।

तस्स तस्सेव नत्थि दुक्खस्सन्तकिरिया, नत्थि वट्ठुपच्छेदो,

नत्थि अनुपादापरिनिव्वानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

मनिन्द्रियअसंवरो मनोकम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ...पे०... ।

*मनिन्द्रियअसंवरो मनोकम्मं ति ? आमन्ता ।

चक्खुन्द्रियअसंवरो चक्खुकम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

मनिन्द्रियअसंवरो मनोकम्मं ति ? आमन्ता ।

सोतिन्द्रियअसंवरो ... पे०... घानिन्द्रियअसंवरो ... जिह्विन्द्रिय- 5
असंवरो ... पे०... कायिन्द्रियअसंवरो कायकम्मं ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

३. न वत्तव्वं - “संवरो पि असंवरो पि कम्मं” ति ?
आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “इध, भिक्खवे, भिक्खु चक्खुना रूपं दिस्वा 10
निमित्तग्गाही होति ... पे०... न निमित्तग्गाही होति, सोतेन सहं सुत्वा
... पे०... मनसा धम्मं विञ्जाय निमित्तग्गाही होति ... पे०... न निमित्त-
ग्गाही होती” ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि संवरो पि असंवरो पि कम्मं ति ।

११८(२) कम्मकथा

४. *सव्वं कम्मं सविपाकं ति ? आमन्ता । 15

सव्वा चेतना सविपाका ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । R. 465

सव्वा चेतना सविपाका ति ? आमन्ता ।

विपाकाव्याकता चेतना सविपाका ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

सव्वा चेतना सविपाका ति ? आमन्ता । 20 B. 337

किरियाव्याकता चेतना सविपाका ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*सव्वा चेतना सविपाका ति ? आमन्ता ।

कामावचरा विपाकाव्याकता चेतना सविपाका ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... । 25

सव्वा चेतना सविपाका ति ? आमन्ता ।

रूपावचरा अरूपावचरा अपरियापन्ना विपाकाव्याकता चेतना
सविपाका ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१२. द्वादसमो वग्गो

११७(१) संवरो कम्मं ति कथा

R. 463

१. *संवरो कम्मं ति ? आमन्ता ।

चक्खुन्द्रियसंवरो चक्खुकम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
सोतिन्द्रियसंवरो ... पे०... धानिन्द्रियसंवरो ... जिह्विन्द्रियसंवरो

... पे०... कायिन्द्रियसंवरो कायकम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

5 *कायिन्द्रियसंवरो कायकम्मं ति ? आमन्ता ।

चक्खुन्द्रियसंवरो चक्खुकम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

कायिन्द्रियसंवरो कायकम्मं ति ? आमन्ता ।

सोतिन्द्रियसंवरो ... पे०... धानिन्द्रियसंवरो ... पे०... जिह्विन्द्रिय-
संवरो जिह्वाकम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

10 मनिन्द्रियसंवरो मनोकम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*मनिन्द्रियसंवरो मनोकम्मं ति ? आमन्ता ।

चक्खुन्द्रियसंवरो चक्खुकम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

मनिन्द्रियसंवरो मनोकम्मं ति ? आमन्ता ।

B. 336

सोतिन्द्रियसंवरो ... पे०... धानिन्द्रियसंवरो ... जिह्विन्द्रियसंवरो

15 ... पे०... कायिन्द्रियसंवरो कायकम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२. *असंवरो कम्मं ति ? आमन्ता ।

चक्खुन्द्रियअसंवरो चक्खुकम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
सोतिन्द्रियअसंवरो ... पे०... धानिन्द्रियअसंवरो ... जिह्विन्द्रिय-

R. 464

असंवरो ... कायिन्द्रियअसंवरो कायकम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
20 ... पे०... ।

*कायिन्द्रियअसंवरो कायकम्मं ति ? आमन्ता ।

चक्खुन्द्रियअसंवरो चक्खुकम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

कायिन्द्रियअसंवरो कायकम्मं ति ? आमन्ता ।

सोतिन्द्रियअसंवरो ... पे०... धानिन्द्रियअसंवरो ... पे०...

25 जिह्विन्द्रियअसंवरो जिह्वाकम्मं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

११६(३) सहो विपाको ति कथा

७. *सहो विपाको ति ? आमन्ता ।

B. 338

सुखवेदनियो^१ दुःखवेदनियो अदुःखमसुखवेदनियो, सुखाय वेदनाय उम्पयुत्तो, दुःखाय वेदनाय सम्पयुत्तो, अदुःखमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्तो, फस्सेन सम्पयुत्तो, वेदनाय सम्पयुत्तो, सञ्जाय सम्पयुत्तो, चेतनाय सम्पयुत्तो, चित्तेन सम्पयुत्तो, सारम्मणो; अत्थि तस्स आवट्टना^२ 5
 आभोगो समझाहारो मनसिकारो चेतना पत्थना पणिधी ति ? न^३ हेवं वत्तव्वे^४ । ... पे०... ।

ननु न सुखवेदनियो न दुःखवेदनियो ... पे०... अनारम्मणो, नत्थि तस्स^५ आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि न सुखवेदनियो ... पे०... अनारम्मणो, नत्थि तस्स 10 R. 467
 आवट्टना ... पे०... पणिधि, नो च वत रे वत्तव्वे - "सहो विपाको" ति ।

*फस्सो विपाको, फस्सो सुखवेदनियो ... पे०... सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

सहो विपाको, सहो सुखवेदनियो ... पे०... सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 15

*सहो विपाको, सहो न सुखवेदनियो ... पे०... अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

फस्सो विपाको, फस्सो न सुखवेदनियो, न दुःखवेदनियो ... पे०... अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 20

८. न वत्तव्वं - "सहो विपाको" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - "सो तस्स कम्मस्स कतता उपचित्ता उम्मन्नत्ता^६ विपुलत्ता ब्रह्मस्सरो^७ होति करविकभाणी^८" ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि सहो विपाको ति ।

25

१. सुखवेदनियो - रो०, एवमुपरि पि । २. आवज्जना - स्वा० । ३-३. आमन्ता - रो० । ४. तत्प - म० । ५. उम्पयता - रो० । ६. ब्रह्मसरो - स्वा० । ७. करवीरभाणी - सी०, रो० ।

*सव्वा चेतना सविपाका ति ? आमन्ता ।

कामावचरा किरियाव्याकता चेतना सविपाका ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

सव्वा चेतना सविपाका नि ? आमन्ता ।

5 रूपावचरा अरूपावचरा किरियाव्याकता चेतना सविपाका ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

५. *विपाकाव्याकता चेतना अविपाका ति ? आमन्ता ।

हञ्चि विपाकाव्याकता चेतना अविपाका, नो च वत रे वत्तव्ये -

“सव्वा चेतना सविपाका ” ति ।

10 *किरियाव्याकता चेतना अविपाका ति ? आमन्ता ।

हञ्चि किरियाव्याकता चेतना अविपाका, नो च वत रे वत्तव्ये - “सव्वा चेतना सविपाका ” ति ।

*कामावचरा रूपावचरा अरूपावचरा अपरियापन्ना विपाका-
R. 466 व्याकता चेतना अविपाका ति ? आमन्ता ।

15 हञ्चि अपरियापन्ना विपाकाव्याकता चेतना अविपाका, नो च वत रे वत्तव्ये - “सव्वा चेतना सविपाका” ति ।

*कामावचरा रूपावचरा अरूपावचरा किरियाव्याकता चेतना अविपाका ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरूपावचरा किरियाव्याकता चेतना अविपाका, नो च
20 वत रे वत्तव्ये - “सव्वा चेतना सविपाका” ति ।

६. तं वत्तव्यं - “सव्वं कम्मं सविपाकं” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “नाहं, भिक्खवे, सञ्चेतनिकानं कम्मानं कतानं उपचित्तानं अप्पटिसंविदित्वा व्यन्तिभावं” वदामि, तं च सो दिट्ठेव धम्मे उपपज्जे^१ वा अपरे वां परियाये” ति ! अत्येव सुत्तन्तो
25 ति ? आमन्ता ।

तेन हि सव्वं कम्मं सविपाकं ति ।

११६(३) सहो विपाको ति कथा

७. *सहो विपाको ति ? आमन्ता ।

B. 338

सुखवेदनियो^१ दुःखवेदनियो अदुःखमसुखवेदनियो, सुखाय वेदनाय सम्पयुत्तो, दुःखाय वेदनाय सम्पयुत्तो, अदुःखमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्तो, फस्सेन सम्पयुत्तो, वेदनाय सम्पयुत्तो, सञ्जाय सम्पयुत्तो, चेतनाय सम्पयुत्तो, चित्तेन सम्पयुत्तो, सारम्मणो; अत्थि तस्स आवट्टना^२ 5
आभोगो समन्नाहारो मनसिकारो चेतना पत्थना पणिधी ति ? न^३ हेवं वत्तव्वे^४ । ... पे०... ।

ननु न सुखवेदनियो न दुःखवेदनियो ... पे०... अनारम्मणो, नत्थि तस्स^५ आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि न सुखवेदनियो ... पे०... अनारम्मणो, नत्थि तस्स 10 R, 467
आवट्टना ... पे०... पणिधि, नो च वत रे वत्तव्वे — “सहो विपाको” ति ।

*फस्सो विपाको, फस्सो सुखवेदनियो ... पे०... सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

सहो विपाको, सहो सुखवेदनियो ... पे०... सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 15

*सहो विपाको, सहो न सुखवेदनियो ... पे०... अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

फस्सो विपाको, फस्सो न सुखवेदनियो, न दुःखवेदनियो ... पे०... अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? 20
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

८. न वत्तव्वं — “सहो विपाको” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “सो तस्स कम्मस्स कतत्ता उपचितत्ता उम्मन्नत्ता^६ विपुलत्ता ब्रह्मस्सरो^७ होति करविकभाणी” ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि सहो विपाको ति ।

25

१. सुखवेदनियो — रो०, एवमुपरि पि । २. आवज्जना — त्या० । ३-३. आमन्ता — रो० । ४. तत्थि — म० । ५. उस्तन्नता — रो० । ६. ब्रह्मसरो — त्या० । ७. करवीकभाणी — सी०, रो० ।

१२०(४) सञ्जायतनकथा

B. 339

६. *चक्खायतनं विपाको ति ? आमन्ता ।

सुखवेदनियं दुक्खवेदनियं ... पे०... सारम्मणं, अत्थि तस्स
आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु न सुखवेदनियं ... पे०... अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना
5 ... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

R. 468

हञ्चि न सुखवेदनियं ... पे०... अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना
... पे०... पणिघि, नो च वत्त रे वत्तव्वे - “चक्खायतनं विपाको” ति ।
... पे०... ।

*फस्सो विपाको, फस्सो सुखवेदनियो ... पे०... सारम्मणो, अत्थि
10 तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

चक्खायतनं विपाको, चक्खायतनं सुखवेदनियं ... पे०...
सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*चक्खायतनं विपाको, चक्खायतनं न सुखवेदनियं ... पे०...
15 अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

फस्सो विपाको, फस्सो न सुखवेदनियो ... पे०... अनारम्मणो,
नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१०. *सोतायतनं ... पे०... धानायतनं ... जिह्वायतनं ... पे०...
कायायतनं विपाको ति ? आमन्ता ।

20 सुखवेदनियं ... पे०... सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०...
पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु न सुखवेदनियं ... पे०... अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना
... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि न सुखवेदनियं ... पे०... अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना
25 ... पे०... पणिघि, नो च वत्त रे वत्तव्वे - “कायायतनं विपाको” ति ।

*फस्सो विपाको, फस्सो सुखवेदनियो ... पे०... सारम्मणो,
अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

कायायतनं विपाको, कायायतनं सुखवेदनियं ... पे०... सारम्मणं,
अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

कायायतनं विपाको, कायायतनं न सुखवेदनियं ... पे०...
अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता । R.469

फस्सो विपाको, फस्सो न सुखवेदनियो ... पे०... अनारम्मणो,
नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

११. न वत्तव्वं — “सळायतनं विपाको” ति ? आमन्ता । 5 B. 340

ननु सळायतनं कम्मस्स कतत्ता उप्पन्नं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सळायतनं कम्मस्स कतत्ता उप्पन्नं, तेन वत रे वत्तव्वे —
“सळायतनं विपाको” ति ।

१२१(५) सत्तक्खत्तुपरमकथा

१२. *सत्तक्खत्तुपरमो^१ पुगगलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो ति ?
आमन्ता । 10

माता जीविता वोरोपिता ... पिता जीविता वोरोपितो ... अरहा
जीविता वोरोपितो ... दुट्ठेन चित्तेन तथागतस्स लोहितं उप्पादितं ...
सङ्खो भिन्नो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सत्तक्खत्तुपरमो पुगगलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो ति ? आमन्ता ।

अभव्वो अन्तरा धम्मं अभिसमेतुं ति ? न हेवं वत्तव्वे । 15
... पे०... ।

अभव्वो अन्तरा धम्मं अभिसमेतुं ति ? आमन्ता ।

माता जीविता वोरोपिता ... पिता जीविता वोरोपितो ...
अरहा जीविता वोरोपितो ... दुट्ठेन चित्तेन तथागतस्स लोहितं उप्पादितं
... सङ्खो भिन्नो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 20

१३. *सत्तक्खत्तुपरमो पुगगलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो ति ?
आमन्ता ।

अत्थि सो नियमो येन नियमेन सत्तक्खत्तुपरमो पुगगलो
सत्तक्खत्तुपरमतानियतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि ते सतिपट्ठाना ... पे०... सम्मप्यधाना ... इट्ठिपादा ... 25 R.470
इन्द्रिया ... वला ... वोज्झङ्गा येहि वोज्झङ्गेहि सत्तक्खत्तुपरमो पुगगलो
सत्तक्खत्तुपरमतानियतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

हञ्चि सो कोलङ्कोलो, तेन वत रे वत्तव्वे — “कोलङ्कोलो पुग्गलो कोलङ्कोलतानियतो” ति ।

१२३(७) एकवीजीकथा

१८. †न वत्तव्वं — “एकवीजी पुग्गलो एकवीजितानियतो” ति ? आमन्ता ।

B. 342

ननु सो एकवीजी ति ? आमन्ता ।

5

हञ्चि सो एकवीजी, तेन वत रे वत्तव्वे — “एकवीजी पुग्गलो एकवीजितानियतो” ति ।

१२४(८) जीविता वीरोपनकथा

१९. *दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सञ्चिच्च पाणं जीविता वीरोपेय्या ति ? आमन्ता ।

दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सञ्चिच्च मातरं जीविता वीरोपेय्य 10
... पे०... पितरं जीविता वीरोपेय्य ... पे०... अरहन्तं जीविता वीरोपेय्य
... पे०... दुट्ठेन चित्तेन तथागतस्स लोहितं उप्पादेय्य ... पे०... सङ्घं
भिन्देय्या ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 472

*दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सञ्चिच्च पाणं जीविता वीरोपेय्या ति ? आमन्ता ।

15

दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सत्यरि अगारवो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

धम्मे ... पे०... सङ्घे ... पे०... सिक्खाय अगारवो ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*ननु दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सत्यरि सगारवो ति ? आमन्ता । 20

हञ्चि दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सत्यरि सगारवो, नो च वत रे
वत्तव्वे — “दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सञ्चिच्च पाणं जीविता वीरोपेय्या” ति ।

ननु दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो धम्मे ... पे०... सङ्घे ... पे०... सिक्खाय
सगारवो ति ? आमन्ता ।

१४. *नत्थि सो नियमो येन नियमेन सत्तक्खत्तुपरमो पुग्गलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो ति ? आमन्ता ।

हज्जि नत्थि सो नियमो येन नियमेन सत्तक्खत्तुपरमो पुग्गलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो, नो च वत रे वत्तव्वे - "सत्तक्खत्तुपरमो पुग्गलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो" ति ।

B. 341

*नत्थि ते सत्तिपट्टाना ... वोज्झङ्गा येहि वोज्झङ्गेहि सत्तक्खत्तुपरमो पुग्गलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो ति ? आमन्ता ।

हज्जि नत्थि ते वोज्झङ्गा येहि वोज्झङ्गेहि सत्तक्खत्तुपरमो पुग्गलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो, नो च वत रे वत्तव्वे - "सत्तक्खत्तुपरमो पुग्गलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो" ति ।

१५. *सत्तक्खत्तुपरमो पुग्गलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो ति ? आमन्ता ।

सकदागामिनियमेना ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अनागामिनियमेना ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१५ अरहत्तनियमेना ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*कतमेन नियमेना ति ? सोतापत्तिनियमेना ति ।

सत्तक्खत्तुपरमो पुग्गलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो ति ? आमन्ता ।

ये कैचि सोतापत्तिनियामं ओक्कमन्ति, सव्वे ते सत्तक्खत्तुपरमतानियता ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१६. न वत्तव्वं - "सत्तक्खत्तुपरमो पुग्गलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो" ति ? आमन्ता ।

R. 471

ननु सो सत्तक्खत्तुपरमो ति ? आमन्ता ।

हज्जि सो सत्तक्खत्तुपरमो, तेन वत रे वत्तव्वे - "सत्तक्खत्तुपरमो पुग्गलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो" ति ।

१२२(६) कोलङ्कोलकथा

१७. न वत्तव्वं - "कोलङ्कोलो पुग्गलो कोलङ्कोलतानियतो" भन्ता ।

ननु सो कोलङ्कोलो ति ? आमन्ता ।

२२. *दिद्विसम्पन्नस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गति, दिद्विसम्पन्नो पुग्गलो आपायिके रूपे रज्जेय्या ति ? आमन्ता ।

अरहतो पहीना दुग्गति, अरहा आपायिके रूपे रज्जेय्या ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

दिद्विसम्पन्नस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गति, दिद्विसम्पन्नो पुग्गलो 5 आपायिके सद्दे ... गन्धे ... रसे ... फोट्टव्वे ... पे०... तित्तिरवट्टक-मोरकपिञ्जरं पटिग्गण्हेय्या ति ? आमन्ता ।

R. 474

अरहतो पहीना दुग्गति, अरहा तित्तिरवट्टकमोरकपिञ्जरं पटिग्गण्हेय्या ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 344

*अरहतो पहीना दुग्गति, न च अरहा आपायिके रूपे रज्जेय्या 10 ति ? आमन्ता ।

दिद्विसम्पन्नस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गति, न च दिद्विसम्पन्नो पुग्गलो आपायिके रूपे रज्जेय्या ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अरहतो पहीना दुग्गति, न च अरहा आपायिके सद्दे ... पे०... गन्धे ... रसे ... फोट्टव्वे ... पे०... अमनुस्सित्थिया तिरच्छानगतित्थिया 15 नागकञ्जाय मेथुनं धम्मं पटिसेवेय्य, अजेळकं पटिग्गण्हेय्य, कुक्कुटसूकरं पटिग्गण्हेय्य, हंत्थिगवस्सवळवं पटिग्गण्हेय्य ... पे०... तित्तिरवट्टक-मोरकपिञ्जरं पटिग्गण्हेय्या ति ? आमन्ता ।

दिद्विसम्पन्नस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गति, न च दिद्विसम्पन्नो पुग्गलो तित्तिरवट्टकमोरकपिञ्जरं पटिग्गण्हेय्या ति ? न हेवं वत्तव्वे । 20 ... पे०... ।

२३. 1न वत्तव्वं —“दिद्विसम्पन्नस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गती” ति ? आमन्ता ।

दिद्विसम्पन्नो पुग्गलो निरयं उपपज्जेय्य ... पे०... तिरच्छान-योनिं उपपज्जेय्य ... पेत्तिविसयं^१ उपपज्जेय्या ति ? न हेवं वत्तव्वे । 25

तेन हि दिद्विसम्पन्नस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गती ति ।

हञ्चि दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सिक्खाय सगारवो, नो च वत रे वत्तव्वे — “दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सञ्चिच्च पाणं जीविता वोरोपेय्या” ति ।

२०. *दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सत्थरि अगारवो ति ? आमन्ता ।

दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो बुद्धयूपे ओह्देय्य^१ ओमुत्तेय्य निट्ठुमेय्य
५ बुद्धयूपे अपव्यामतो^२ करेय्या ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सञ्चिच्च पाणं जीविता वोरोपेय्या ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “सेय्यथापि, भिक्खवे, महासमुद्धो ठित-
धम्मो वेलं नातिवत्तति; एवमेव खो, भिक्खवे, यं मया सावकानं सिक्खा-
१० पदं पञ्जात्तं तं मम सावका जीवितहेतु पि नातिक्कमन्ती” ति ! अत्येवं
सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं — “दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सञ्चिच्च पाणं जीविता वोरोपेय्या” ति ।

१२५(६) दुग्गतिकथा

२१. *दिट्ठिसम्पन्नस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गती ति ? आमन्ता ।
१५ दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो आपायिके रूपे रज्जेय्या ति ? आमन्ता ।
हञ्चि दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो आपायिके रूपे रज्जेय्य, नो च वत रे वत्तव्वे — “दिट्ठिसम्पन्नस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गती” ति ।

*दिट्ठिसम्पन्नस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गती ति ? आमन्ता ।

दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो आपायिके सहे ... पे०... गन्वे ... रसे ...
२० फोट्टव्वे ... पे०... अमनुस्सित्थिया तिरच्छानगतित्थिया, नागकञ्जाय
मेयुनं धम्मं पटिसेवेय्य, अजेळकं पटिग्गण्हेय्य, कुक्कुटसूकरं पटिग्गण्हेय्य,
हत्थिगवस्सवळवं^३ पटिग्गण्हेय्य... तित्तिरवट्टकमोरकपिञ्जरं^४ पटिग्गण्हेय्या
ति ? आमन्ता ।

हञ्चि दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो तित्तिरवट्टकमोरकपिञ्जरं
२५ पटिग्गण्हेय्य, नो च वत रे वत्तव्वे — “दिट्ठिसम्पन्नस्स पुग्गलस्स पहीना
दुग्गती” ति ।

१. ओह्देय्य — सी०, स्या०, रो० । २. अपव्यामतो — सी० । ३. गवास्मवलवं — सी० । ४. तित्तिरवट्टकं मोरकपिञ्जरं — सी०; ० कपिञ्जलं — स्या०; ० कपिञ्जलं — रो० ।

१३. तेरसमो वग्गो

१२७(१) कप्पट्टकथा

१. *कप्पट्टो कप्पं तिट्ठेय्या ति ? आमन्ता ।

R.476

कप्पो च सण्ठाति बुद्धो च लोके उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

कप्पट्टो कप्पं तिट्ठेय्या ति ? आमन्ता ।

कप्पो च सण्ठाति सङ्खो च भिज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । 5

... पे०... ।

कप्पट्टो कप्पं तिट्ठेय्या ति ? आमन्ता ।

कप्पो च सण्ठाति कप्पट्टो च कप्पट्ठियं कम्मं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

कप्पट्टो कप्पं तिट्ठेय्या ति ? आमन्ता ।

10

कप्पो च सण्ठाति कप्पट्टो च पुग्गलो कालं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

२. *कप्पट्टो कप्पं तिट्ठेय्या ति ? आमन्ता ।

अतीतं कप्पं तिट्ठेय्य, अनागतं कप्पं तिट्ठेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

15

कप्पट्टो कप्पं तिट्ठेय्या ति ? आमन्ता ।

द्वे कप्पे तिट्ठेय्य ... तयो कप्पे तिट्ठेय्य ... चत्तारो कप्पे तिट्ठेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

३. *कप्पट्टो कप्पं तिट्ठेय्या ति ? आमन्ता ।

कप्पट्टो कप्पे ड्य्हन्ते कत्थ गच्छती ति ? अञ्जं लोकघातुं 20 गच्छती ति ।

मतो गच्छति, वेहासं गच्छती ति ? मतो गच्छती ति ।

कप्पट्ठियं कम्मं अपरापरियवेपक्कं^१ ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

R.477

... पे०... ।

१२६(१०) सत्तमभविककथा

R. 475

२४. ण वत्तव्वं "सत्तमभविकस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गती"
ति ? आमन्ता ।

सत्तमभविको पुग्गलो निरयं उपपज्जेय्य, तिरच्छानयोनिं उप-
पज्जेय्य, पेत्तिविसयं उपपज्जेय्या ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

5 तेन हि सत्तमभविकस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गती ति ।

द्वादसमो^१ वग्गो ।

तस्सुद्धानं

B. 345

संवरो कम्मं तयेव असंवरो, सच्चकम्मं सविपाकं, सद्दो विपाको,
सळायतनं विपाको, सत्तक्खत्तुपरमो पुग्गलो सत्तक्खत्तुपरमता नियतो,
कोलच्छोलपुग्गलो कोलच्छोलतानियतो, एकवीजी पुग्गलो एकवीजिता-
नियतो, दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सञ्चिच्च पाणं जीविता बोरोपेय्य, दिट्ठि-

10 सम्पन्नस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गति, तयेव सत्तमभविकस्सा ति ।

६. कप्पटो कुसलं चित्तं पटिलभेय्या ति ? आमन्ता ।
 ततो वुट्ठानं कुसलं चित्तं पटिलभेय्या ति ? आमन्ता ।
 रूपावचरं ... पे०... अरूपावचरं ... पे०... लोकुत्तरं कुसलं
 चित्तं पटिलभेय्या ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१२६(३) अनन्तरापयुक्तकथा

७. अनन्तरापयुत्तो पुगलो सम्मत्तनियामं ओक्कमेय्या ति ? ५
 आमन्ता ।

मिच्छत्तनियामं च सम्मत्तनियामं च उभो ओक्कमेय्या ति ?
 न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अनन्तरापयुत्तो पुगलो सम्मत्तनियामं ओक्कमेय्या ति ?
 आमन्ता । 10

ननु तं कम्मं पयुत्तं कुक्कुच्चं उप्पादितं^१ विप्पटिसारियं जनितं
 ति ? आमन्ता ।

हज्जि तं कम्मं पयुत्तं कुक्कुच्चं उप्पादितं विप्पटिसारियं
 जनितं, नो च वत रे वत्तव्वे — “अनन्तरापयुत्तो पुगलो सम्मत्तनियामं
 ओक्कमेय्या” ति । 15

८. अनन्तरापयुत्तो पुगलो अभव्वो सम्मत्तनियामं ओक्कमितुं
 ति ? आमन्ता । R. 479

माता जीविता वोरोपिता ... पिता जीविता वोरोपितो ... अरहा
 जीविता वोरोपितो ... वुट्ठेन चित्तेन तथागतस्स लोहितं उप्पादितं ...
 सङ्खो भिन्नो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 20

अनन्तरापयुत्तो पुगलो तं कम्मं पटिसंहरित्वा कुक्कुच्चं
 पटिविनोदेत्वा विप्पटिसारियं पटिविनेत्वा^२ अभव्वो सम्मत्तनियामं
 ओक्कमितुं ति ? आमन्ता ।

माता जीविता वोरोपिता ... पिता जीविता वोरोपितो ...
 ... पे०... सङ्खो भिन्नो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 25

अनन्तरापयुत्तो पुगलो तं कम्मं पटिसंहरित्वा कुक्कुच्चं

वेहासं गच्छतीति ? आमन्ता ।

कप्पट्टो इद्धिमाति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

कप्पट्टो इद्धिमाति ? आमन्ता ।

कप्पट्टेन छन्दिद्धिपादो भावितो विरियिद्धिपादो भावितो

5 चित्तिद्धिपादो भावितो वीमंसिद्धिपादो भावितोति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

४. 1 न वत्तव्वं — “कप्पट्टो कप्पं तिट्ठेय्या”ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता —

“आपायिको नेरयिको, कप्पट्टो सङ्खभेदको ।

10 वग्वरतो अयम्मट्टो, योगक्खेमा^१ पवंसति^२ ।

सङ्खं समगं भिन्दित्वा^३, कप्पं निरयम्हि पच्चती”ति ॥

अत्येवमुत्तन्तोति ? आमन्ता ।

तेन हि कप्पट्टो कप्पं तिट्ठेय्याति ।

१२८(२) कुसलपटिलाभकथा

५. *कप्पट्टो कुसलं चित्तं न पटिलभेय्याति ? आमन्ता ।

15 कप्पट्टो दानं ददेय्याति ? आमन्ता ।

हज्जि कप्पट्टो दानं ददेय्य, नो च वत रे वत्तव्वे — “कप्पट्टो
कुसलं चित्तं न पटिलभेय्या”ति ।

*कप्पट्टो कुसलं चित्तं न पटिलभेय्याति ? आमन्ता ।

कप्पट्टो चीवरं ददेय्य ... पे०... पिण्डपातं ददेय्य ... पे०...

R. 478 20 सेनासनं ददेय्य ... पे०... गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारं ददेय्य ...

मादनीयं ददेय्य ... भोजनीयं ददेय्य ... पानीयं ददेय्य ... चेतियं वन्देय्य

... चेतिये मालं आरोपेय्य ... गन्धं आरोपेय्य ... विलेपनं आरोपेय्य

... पे०... चेतियं अभिदक्खिणं^३ करेय्याति ? आमन्ता ।

हज्जि कप्पट्टो चेतियं अभिदक्खिणं करेय्य, नो च वत रे
25 वत्तव्वे — “कप्पट्टो कुसलं चित्तं न पटिलभेय्या”ति । ... पे०... ।

१-१. योत्तमसो धम्मति — मी०, सो० । २. निन्दित्वा — मी०; भेत्तान — स्पा०,
सो० । ३. परमिणं — सो० ।

११. न वत्तव्वं—“नियतो नियामं ओक्कमती” ति? आमन्ता ।

भव्यो दोधिसत्तो ताय जातिया धम्मं नाभिसमेतुं ति? न हेवं वत्तव्वे ।

तेन हि नियतो नियामं ओक्कमती ति ।

१३१(५) निबुतकथा

१२. *निबुतो नीवरणं जहती ति? आमन्ता ।

5 B. 349

रत्तो रागं जहति, दुट्ठो दोसं जहति, मूब्धो मोहं जहति, किलिट्ठो किलेसे जहती ति? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 481

रागेन रागं जहति, दोसेन दोसं जहति, मोहेन मोहं जहति, किलेसेहि किलेसे जहती ति? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*रागो चित्तसम्पयुत्तो, मग्गो चित्तसम्पयुत्तो ति? आमन्ता । 10

द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

रागो अकुसलो, मग्गो कुसलो ति? आमन्ता ।

कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटि-
भागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 15

१३. *कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्क-
सप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता—“वत्तारिमानि, भिक्खवे, सुविदूरविदूरानि!
कतमानि चत्तारि? नभं च, भिक्खवे, पथवी च— इदं पठमं सुविदूर-
विदूरं ... पे०... तस्मा सतं धम्मो असदिम आरका” ति । अत्थेव सुत्तन्तो 20
ति? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं—“कुसलाकुसला ... पे०... सम्मुखीभावं
आगच्छन्ती” ति ।

*निबुतो नीवरणं जहती ति? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता—“सो एवं समाहिते चित्ते परिसुद्धे परियोदात्ते 25
अनङ्गणे विगतूपक्किलेसे मुदुभूते कम्मनिये ठिते आनेञ्जप्पत्ते’ आसवानं

पटिविनोदेत्वा विष्पटिसारियं पटिविनेत्वा अभव्वो सम्मत्तनियामं ओक्कमितुं ति ? आमन्ता ।

ननु तं कम्मं पटिसंहटं^१ कुक्कुच्चं पटिविनोदितं विष्पटिसारियं पटिविनीतं ति ? आमन्ता ।

B. 348 5

हज्जि तं कम्मं पटिसंहटं कुक्कुच्चं पटिविनोदितं विष्पटिसारियं पटिविनीतं, नो च वत रे वत्तव्वे - “अनन्तरापयुत्तो पुग्गलो तं कम्मं पटिसंहरित्वा कुक्कुच्चं पटिविनोदेत्वा विष्पटिसारियं पटिविनेत्वा अभव्वो सम्मत्तनियामं ओक्कमितुं” ति ।

६. अनन्तरापयुत्तो पुग्गलो सम्मत्तनियामं ओक्कमेय्या ति ?
10 आमन्ता ।

ननु तं कम्मं पयुत्तो आसी ति ? आमन्ता ।

हज्जि तं कम्मं पयुत्तो आसि, नो च वत रे वत्तव्वे - “अनन्तरापयुत्तो पुग्गलो सम्मत्तनियामं ओक्कमेय्या” ति ।

१३०(४) नियतस्स नियामकथा

R. 480

१०. *नियतो नियामं ओक्कमती ति ? आमन्ता ।

15 मिच्छत्तनियतो सम्मत्तनियामं ओक्कमति, सम्मत्तनियतो मिच्छत्तनियामं ओक्कमती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*नियतो नियामं ओक्कमती ति ? आमन्ता ।

पुव्वे मगं भावेत्वा पच्छा नियामं ओक्कमती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20 पुव्वे सोतापत्तिमगं भावेत्वा पच्छा सोतापत्तिनियामं ओक्कमती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

पुव्वे सकदागामि ... पे०... अनागामि ... पे०... अरहत्तमगं भावेत्वा पच्छा अरहत्तनियामं ओक्कमती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

25 *पुव्वे सत्तिपट्टानं ... पे०... सम्मप्पधानं ... इद्धिपादं ... इन्द्रियं ... वलं ... वोज्झङ्गं भावेत्वा पच्छा नियामं ओक्कमती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सम्मुखीभूतो संयोजनं जहती ति ? आमन्ता ।

R. 483

ननु वुत्तं भगवता — “सो एवं समाहितो चित्ते ... पे०... आसवानं खयज्जाणाय चित्तं अभिनिवामेती” ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं — “सम्मुखीभूतो संयोजनं जहती” ति । ५

१७. नि वत्तव्वं — “सम्मुखीभूतो संयोजनं जहती” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “तस्स एवं जानतो एवं पस्सतो कामासवा पि चित्तं विमुच्चति ... पे०... अविज्जासवा पि चित्तं विमुच्चती” ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता । 10

तेन हि सम्मुखीभूतो संयोजनं जहती ति ।

१३३ (७) समापन्नो अस्सादेतिकथा

१८. *समापन्नो अस्सादेति, ज्ञाननिकन्ति ज्ञानारम्भणा ति ? आमन्ता ।

B 351

तं ज्ञानं तस्स ज्ञानस्स आरम्भणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 15

तं ज्ञानं तस्स ज्ञानस्स आरम्भणं ति ? आमन्ता ।

तेन फस्सेन तं फस्सं फुसति, ताय वेदनाय तं वेदनं वेदेति, ताय सज्जाय तं सज्जं सज्जानाति^१, ताय चेतनाय तं चेतनं चेतति, तेन चित्तेन तं चित्तं चिन्तेति, तेन वितक्केन तं वितक्कं वितक्केति, तेन विचारेन तं विचारं विचारेति, ताय पीतिया तं पीतिं पियायति, ताय सतिया तं सतिं सरति, ताय पज्जाय तं पज्जं पज्जानाती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 20

*ज्ञाननिकन्ति चित्तसम्पयुत्ता, ज्ञानं चित्तसम्पयुत्तं ति ? आमन्ता ।

R 404

द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 25

खयञ्जाणाय चित्तं अभिनिन्नामेती” ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ?
आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं — “निवुतो नीवरणं जहती” ति । ... पे०... ।

१४. *न वत्तव्वं — “निवुतो नीवरणं जहती” ति ? आमन्ता ।

R. 482 5 ननु वुत्तं भगवता — “तस्स एवं जानतो एवं पस्सतो कामासवा
पि चित्तं विमुच्चति ... पे०... अविज्जासवा पि चित्तं विमुच्चती” ति !
अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि निवुतो नीवरणं जहती ति ।

१३२(६) सम्मुखीभूतकथा

350

१५. *सम्मुखीभूतो संयोजनं जहती ति ? आमन्ता ।

10 रत्तो रागं जहति, दुट्ठो दोसं जहति, मूब्धो मोहं जहति, किलिट्ठो
किलेसे जहती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

रागेन रागं जहति, दोसेन दोसं जहति, मोहेन मोहं जहति,
किलेसेहि किलेसे जहती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*रागो चित्तसम्पयुत्तो, मग्गो चित्तसम्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

15 द्वित्रं फस्सानं ... पे०... द्वित्रं चित्तानं समोधानं होती ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

रागो अकुसलो, मग्गो कुसलो ति ? आमन्ता ।

कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटि-
भागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20 १६. *कुसलाकुसला ... पे०... सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ?
आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “चत्तारिमानि, भिक्खवे, सुविदूर-
विदूरानि ! कतमानि चत्तारि ? नमं च, भिक्खवे, पठवी च — इदं पठमं
सुविदूरविदूरं ... पे०... तस्मा सतं धम्मो असच्चि आरका” ति । अत्येव
25 सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं — “कुसलाकुसला ... पे०... सम्मुखीभावं
आगच्छन्ती” ति ।

हज्जि सुखाभिनन्दिनो सत्ता, अत्थि केचि सुखं पत्थेन्ति पिहेन्ति
एसन्ति गवेसन्ति परियेसन्ति, सुखं अज्झोसाय तिट्ठन्ति, नो च वत रे
वत्तव्वे — “अत्थि असातरागो” ति ।

*अत्थि असातरागो ति ? आमन्ता ।

दुक्खाय वेदनाय रागानुसयो अनुसेति, सुखाय वेदनाय पटिघा- 5
नुसयो अनुसेती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु सुखाय वेदनाय रागानुसयो अनुसेति, दुक्खाय वेदनाय
पटिघानुसयो अनुसेती ति ? आमन्ता ।

हज्जि सुखाय वेदनाय रागानुसयो अनुसेति, दुक्खाय वेदनाय
पटिघानुसयो अनुसेति, नो च वत रे वत्तव्वे — “अत्थि असातरागो” ति । 10

२२. 1न वत्तव्वं — “अत्थि असातरागो” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “सो एवं अनुरोधविरोधं समापन्नो यं
किञ्चि वेदनं वेदियति” सुखं वा दुक्खं वा अदुक्खमसुखं वा, सो तं वेदनं
अभिनन्दति अभिवदति अज्झोसाय तिट्ठती” ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ?
आमन्ता । 15

तेन हि अत्थि असातरागो ति ।

१३५(६) धम्मतण्हा अव्याकता ति कथा

२३. *धम्मतण्हा अव्याकता ति ? आमन्ता ।

B. 353,
R. 486

विपाकाव्याकता किरियाव्याकता रूपं निब्बानं चक्खायतनं
... पे०... फोट्टव्वायतनं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*धम्मतण्हा अव्याकता ति ? आमन्ता । 20

रूपतण्हा अव्याकता ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

धम्मतण्हा अव्याकता ति ? आमन्ता ।

सद्दतण्हा ... पे०... गन्धतण्हा ... पे०... रसतण्हा ... पे०...
फोट्टव्वतण्हा अव्याकता ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*रूपतण्हा अकुसला ति ? आमन्ता । 25

धम्मतण्हा अकुसला ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सद्दतण्हा ... पे०... फोट्टव्वतण्हा अकुसला ति ? आमन्ता ।

*ज्ञाननिकन्ति अकुसलं, ज्ञानं कुसलं ति ? आमन्ता ।

कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटि-
भागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१६. *कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्क-
सप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “चत्तारिमानि, भिक्खवे, सुविदूरविदूरानि !
कतमानि चत्तारि ? नभं च, भिक्खवे, पथवी च — इदं पठमं सुविदूर-
विदूरं ... पे०... तस्मा सत्तं धम्मो असन्निभ आरका” ति । अत्येव सुत्तन्तो
ति ? आमन्ता ।

१७. तेन हि न वत्तव्वं — “कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता
कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ” ति ।

२०. नि वत्तव्वं — “समापन्नो अस्सादेति, ज्ञाननिकन्ति
ज्ञानारम्मणा” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “इय, भिक्खवे, भिक्खु विविच्चेव कामेहि
विविच्च अकुसलेहि धम्मेहि पठमं ज्ञानं उपसम्पज्ज विहरति, सो तं
अस्सादेति तं निकामेति तेन च वित्ति आपज्जति; वित्तक्कविचारानं
वूपसमा ... पे०... दुतियं ज्ञानं ... पे०... ततियं ज्ञानं ... पे०... चतुत्थं
ज्ञानं उपसम्पज्ज विहरति, सो तं अस्सादेति तं निकामेति तेन च वित्ति
आपज्जति” ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

२०. तेन हि समापन्नो अस्सादेति, ज्ञाननिकन्ति ज्ञानारम्मणा ति ।

१३४(८) असातरागकथा

R. 425

२१. *अत्थि असातरागो’ ति ? आमन्ता ।

दुक्खाभिनन्दिनो सत्ता, अत्थि केचि दुक्खं पत्येन्ति पिहेन्ति
एसन्ति गवेसन्ति परियेसन्ति, दुक्खं अज्झोसाय तिट्ठन्ती ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

२५. ननु सुखाभिनन्दिनो सत्ता, अत्थि केचि सुखं पत्येन्ति पिहेन्ति
एसन्ति गवेसन्ति परियेसन्ति, सुखं अज्झोसाय तिट्ठन्ती ति ? आमन्ता ।

१३६(१०) धम्मतण्हा न दुक्खसमुदयो ति कथा

२८. *धम्मतण्हा न दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता ।

R. 488

रूपतण्हा न दुक्खसमुदयो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

धम्मतण्हा न दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता ।

सद्दतण्हा ... पे०... गन्धतण्हा ... पे०... रसतण्हा ... पे०...

फोढ्ववत्तण्हा न दुक्खसमुदयो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 5

*रूपतण्हा दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता ।

धम्मतण्हा दुक्खसमुदयो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सद्दतण्हा ... पे०... गन्धतण्हा ... पे०... रसतण्हा ... पे०...

फोढ्ववत्तण्हा दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता ।

धम्मतण्हा दुक्खसमुदयो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 10

२९. *धम्मतण्हा न दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता ।

ननु तण्हा दुक्खसमुदयो वुत्तो भगवता ति ? आमन्ता ।

हज्जि तण्हा दुक्खसमुदयो वुत्तो भगवता, नो च वत रे वत्तव्वे

— “धम्मतण्हा न दुक्खसमुदयो” ति ।

धम्मतण्हा न दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता । 15

ननु लोभो दुक्खसमुदयो वुत्तो भगवता, धम्मतण्हा लोभो ति ?

आमन्ता ।

हज्जि लोभो दुक्खसमुदयो वुत्तो भगवता, धम्मतण्हा लोभो,

B. 355

नो च वत रे वत्तव्वे — “धम्मतण्हा न दुक्खसमुदयो” ति ।

३०. *धम्मतण्हा लोभो, न दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता । 20

रूपतण्हा लोभो, न दुक्खसमुदयो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

धम्मतण्हा लोभो, न दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता ।

R. 489

सद्दतण्हा ... पे०... गन्धतण्हा ... पे०... रसतण्हा ... पे०...

फोढ्ववत्तण्हा लोभो, न दुक्खसमुदयो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 25

*रूपतण्हा लोभो दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता ।

धम्मतण्हा लोभो दुक्खसमुदयो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सद्दतण्हा ... पे०... फोढ्ववत्तण्हा लोभो दुक्खसमुदयो ति ?

आमन्ता ।

धम्मतण्हा अकुसला ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२४. *धम्मतण्हा अव्याकता ति ? आमन्ता ।

ननु तण्हा अकुसला वुत्ता भगवता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि तण्हा अकुसला वुत्ता भगवता, नो च वत रे वत्तव्वे -

5 "धम्मतण्हा अव्याकता" ति ।

*धम्मतण्हा अव्याकता ति ? आमन्ता ।

ननु लोभो अकुसलो वुत्तो भगवता, धम्मतण्हा लोभो ति ?

आमन्ता ।

हञ्चि लोभो अकुसलो वुत्तो भगवता, धम्मतण्हा लोभो, नो च

10 वत रे वत्तव्वे - "धम्मतण्हा अव्याकता" ति ।

187

२५. *धम्मतण्हा लोभो अव्याकतो ति ? आमन्ता ।

रूपतण्हा लोभो अव्याकतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

धम्मतण्हा लोभो अव्याकतो ति ? आमन्ता ।

सद्दतण्हा ... पे०... फोढ्व्यतण्हा लोभो अव्याकतो ति ? न हेवं

15 वत्तव्वे । ... पे०... ।

*रूपतण्हा लोभो अकुसलो ति ? आमन्ता ।

धम्मतण्हा लोभो अकुसलो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सद्दतण्हा ... पे०... फोढ्व्यतण्हा लोभो अकुसलो ति ? आमन्ता ।

धम्मतण्हा लोभो अकुसलो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 354 20

२६. *धम्मतण्हा अव्याकता ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - "यायं तण्हा पोनीअविका^१ नन्दीराग-
सहगता^२ तत्रतत्राभिनन्दिनी, सेय्यथीद^३ - कामतण्हा, भवतण्हा, विभव-
तण्हा" ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं - "धम्मतण्हा अव्याकता" ति ।

25 २७. न वत्तव्वं - "धम्मतण्हा अव्याकता" ति ? आमन्ता ।

ननु सा धम्मतण्हा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सा धम्मतण्हा, तेन वत रे वत्तव्वे - "धम्मतण्हा
अव्याकता" ति ।

१४. चुद्धसमो वग्गो

१३७(१) कुसलाकुसलपटिसन्दहनकथा

१. अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं ति ? आमन्ता ।

या अकुसलस्स उप्पादाय आवट्टना' ... पे०... पणिधि, सा व^३

कुसलस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं, न वत्तव्वं — “या 5
अकुसलस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिधि, सा व कुसलस्स उप्पादाय
आवट्टना ... पे०... पणिधी” ति ? आमन्ता ।

कुसलं अनावट्टेन्तस्स^३ उप्पज्जति ... पे०... अप्पणिदहन्तस्स^४
उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु कुसलं आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति ... पे०... पणिदहन्तस्स 10
उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि कुसलं आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति ... पे०... पणिदहन्तस्स
उप्पज्जति, नो च वत रे वत्तव्वे — “अकुसलमूलं पटिसन्दहति
कुसलमूलं” ति ।

२. *अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं ति ? आमन्ता । . 15

अकुसलं^५ अयोनिसो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

कुसलं अयोनिसो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु कुसलं योनिसो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि कुसलं योनिसो मनसिकरोतो उप्पज्जति, नो च वत रे 20
वत्तव्वे — “अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं” ति ।

*अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं ति ? आमन्ता ।

१. प्रापज्जना — स्या० । २. च — सी० । ३. अनावट्टेन्तस्स — सी०, रो०;
अनावट्टेन्तस्स — स्या० । ४. अप्पणिदहन्तस्स — सी०, स्या०, रो० । ५. अनुसलमूलं —
म० ।

धम्मतण्हा लोभो दुक्खसमुदयो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ...पे०...

३१. *धम्मतण्हा न दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “यायं तण्हा पोनोब्भविका नन्दीराग
सहगता” तयतत्राभिनन्दिनी, सेय्ययीदं - कामतण्हा, भवतण्हा
5 विभवतण्हा” ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं - “धम्मतण्हा न दुक्खसमुदयो” ति ।

३२. *न वत्तव्वं - “धम्मतण्हा न दुक्खसमुदयो” ति ? आमन्ता

ननु सा धम्मतण्हा ति ? आमन्ता ।

हव्वि सा धम्मतण्हा, तेन वत रे वत्तव्वे - “धम्मतण्हा
10 दुक्खसमुदयो” ति ।

तेरसमो वग्गो

तत्सुद्धानं

R. 490

कप्पट्ठो कप्पं तिट्ठेय्य, कप्पट्ठो कुत्तलं चित्तं नं पटिलभेय्य
अनन्तरापयुत्तो पुग्गल्लो सम्मतनियामं ओक्कमेय्य, नियतो निया
ओक्कमति, निवुत्तो नीवरणं जहति, सम्मुखीभूतो संयोजनं जहति
ज्ञाननिकन्ति, असात्तरागो, धम्मतण्हा अव्याकतो, धम्मतण्हा न दुक्ख
15 समुदयो ति ।

*कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं ति ? आमन्ता ।

नेक्खम्मसञ्जाय अनन्तरा कामसञ्जा उपपज्जति, अव्या-
पादसञ्जाय अनन्तरा व्यापादसञ्जा उपपज्जति, अविहिंसासञ्जाय
अनन्तरा विहिंसासञ्जा उपपज्जति, मेत्ताय अनन्तरा व्यापादो उपपज्जति,
करुणाय अनन्तरा विहिंसा उपपज्जति, मुदिताय अनन्तरा अरति उपपज्जति, 5
उपेक्खाय अनन्तरा पटिषं उपपज्जती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

५. न वत्तव्वं — “अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं, कुसल-
मूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं” ति ? आमन्ता ।

ननु यस्मिं येव वत्थुस्मिं रज्जति तस्मिं येव वत्थुस्मिं विरज्जति,
यस्मिं येव वत्थुस्मिं विरज्जति तस्मिं येव वत्थुस्मिं रज्जती ति ? 10
आमन्ता ।

हञ्चि यस्मिं येव वत्थुस्मिं रज्जति तस्मिं येव वत्थुस्मिं विरज्जति,
यस्मिं येव वत्थुस्मिं विरज्जति तस्मिं येव वत्थुस्मिं रज्जति, तेन
वत रे वत्तव्वे — “अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं, कुसलमूलं
पटिसन्दहति अकुसलमूलं” ति । 15

१.३८(३) संज्ञायतनुपत्तिकथा

६. *संज्ञायतनं अपुव्वं अचरिमं मातुकुच्छिस्मिं सण्ठाती ति ?
आमन्ता ।

B. 358

सव्वङ्गपच्चङ्गी अहीनिन्द्रियो मातुकुच्छिस्मिं ओक्कमती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*उपपत्तेसियेन चित्तेन चक्खायतनं सण्ठाती ति ? आमन्ता । 20

उपपत्तेसियेन चित्तेन हत्था सण्ठन्ति, पादा सण्ठन्ति, सीसं
सण्ठाति, कण्णो सण्ठाति, नासिका सण्ठाति, मुखं सण्ठाति, दन्ता सण्ठन्ती
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*उपपत्तेसियेन चित्तेन सोत्तायतनं ... पे०... घानायतनं ... पे०...
जिह्वायतनं सण्ठाती ति ? आमन्ता । 25

R. 494

उपपत्तेसियेन चित्तेन हत्था सण्ठन्ति, पादा सण्ठन्ति, सीसं
सण्ठाति, कण्णो सण्ठाति, नासिका सण्ठाति, मुखं सण्ठाति, दन्ता सण्ठन्ती
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

कामसञ्ज्ञाय अनन्तरा नेक्खम्मसञ्ज्ञा उपपज्जति, व्यापाद-
 सञ्ज्ञाय अनन्तरा अव्यापादसञ्ज्ञा उपपज्जति, विहिंसासञ्ज्ञाय
 492 अनन्तरा अविहिंसासञ्ज्ञा उपपज्जति, व्यापादस्स अनन्तरा मेत्ता
 उपपज्जति, विहिंसाय अनन्तरा करुणा उपपज्जति, अरतिया अनन्तरा
 5 मुदिता उपपज्जति, पटिघस्स^१ अनन्तरा उपेक्खा उपपज्जती ति ?
 न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

३. *कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं ति ? आमन्ता ।

या कुसलस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिघि, सा व
 अकुसलस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं
 10 वत्तव्वे । ... पे०... ।

१. 357

*कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं, न वत्तव्वं - “या
 कुसलस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिघि, सा व अकुसलस्स उप्पादाय
 आवट्टना ... पे०... पणिघी” ति ? आमन्ता ।

अकुसलं अनावट्टेन्तस्स उपपज्जति ... पे०... अप्पणिदहन्तस्स
 15 उपपज्जती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु अकुसलं आवट्टेन्तस्स उपपज्जति ... पे०... पणिदहन्तस्स
 उपपज्जती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अकुसलं आवट्टेन्तस्स उपपज्जति ... पे०... पणिदहन्तस्स
 उपपज्जति, नो च वत रे वत्तव्वे - “कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसल-
 20 मूलं” ति ।

४. *कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं ति ? आमन्ता ।

कुसलं योनिस्सो मनसिकरोतो उपपज्जती ति ? आमन्ता ।

अकुसलं योनिस्सो मनसिकरोतो उपपज्जती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
 ... पे०... ।

25 ननु अकुसलं अयोनिस्सो मनसिकरोतो उपपज्जती ति ?
 आमन्ता ।

हञ्चि अकुसलं अयोनिस्सो मनसिकरोतो उपपज्जति, नो च वत
 रे वत्तव्वे - “कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं” ति ।

*कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं ति ? आमन्ता ।

नेक्खम्मसञ्जाय अनन्तरा कामसञ्जा उप्पज्जति, अव्या-
पादसञ्जाय अनन्तरा व्यापादसञ्जा उप्पज्जति, अविहिंसासञ्जाय
अनन्तरा विहिंसासञ्जा उप्पज्जति, मेत्ताय अनन्तरा व्यापादो उप्पज्जति,
कण्ठाय अनन्तरा विहिंसा उप्पज्जति, मुदिताय अनन्तरा अरति उप्पज्जति, 5
उपेक्खाय अनन्तरा पटिघं उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

५. न वत्तव्वं — “अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं, कुसल-
मूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं” ति ? आमन्ता ।

ननु यस्मिं येव वत्थुस्मिं रज्जति तस्मिं येव वत्थुस्मिं विरज्जति,
यस्मिं येव वत्थुस्मिं विरज्जति तस्मिं येव वत्थुस्मिं रज्जती ति ? 10
आमन्ता ।

हज्जि यस्मिं येव वत्थुस्मिं रज्जति तस्मिं येव वत्थुस्मिं विरज्जति,
यस्मिं येव वत्थुस्मिं विरज्जति तस्मिं येव वत्थुस्मिं रज्जति, तेन
वत रे वत्तव्वे — “अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं, कुसलमूलं
पटिसन्दहति अकुसलमूलं” ति ।

15

१.३८(२) सञ्जायतनुप्पत्तिकथा

६. *सञ्जायतनं अपुव्वं अचरिमं मातुकुच्छिस्मिं सण्ठाती ति ?
आमन्ता ।

B. 358

सव्वङ्गपच्चङ्गी अहीनिन्द्रियो मातुकुच्छिस्मिं ओक्कमती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*उपपत्तेसियेन चित्तेन चक्खायतनं सण्ठाती ति ? आमन्ता । 20

उपपत्तेसियेन चित्तेन हत्था सण्ठन्ति, पादा सण्ठन्ति, सीसं
सण्ठाति, कण्णो सण्ठाति, नासिका सण्ठाति, मुखं सण्ठाति, दन्ता सण्ठन्ती
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*उपपत्तेसियेन चित्तेन सोत्तायतनं ... पे०... धानायतनं ... पे०...
जिह्वायतनं सण्ठाती ति ? आमन्ता ।

उपपत्तेसियेन चित्तेन हत्था सण्ठन्ति, पादा सण्ठन्ति, र-
सण्ठाति, कण्णो सण्ठाति, नासिका सण्ठाति, मुखं सण्ठाति, दन्ता सण्ठाति,
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

कामसञ्जाय अनन्तरा नेक्खम्मसञ्जा उपपज्जति, व्यापाद-
सञ्जाय अनन्तरा अव्यापादसञ्जा उपपज्जति, विहिंसासञ्जाय
R.492 अनन्तरा अविहिंसासञ्जा उपपज्जति, व्यापादस्स अनन्तरा मेत्ता
उपपज्जति, विहिंसाय अनन्तरा करुणा उपपज्जति, अरतिया अनन्तरा
5 मुदिता उपपज्जति, पटिघस्स^१ अनन्तरा उपेक्खा उपपज्जती ति ?
न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

३. *कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं ति ? आमन्ता ।
या कुसलस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिधि, सा व
अकुसलस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं
10 वत्तब्बे । ... पे०... ।

... 357 *कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं, न वत्तब्बं - “या
कुसलस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिधि, सा व अकुसलस्स उप्पादाय
आवट्टना ... पे०... पणिधी” ति ? आमन्ता ।

अकुसलं अनावट्टेन्तस्स उपपज्जति ... पे०... अप्पणिदहन्तस्स
15 उपपज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

ननु अकुसलं आवट्टेन्तस्स उपपज्जति ... पे०... पणिदहन्तस्स
उपपज्जती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अकुसलं आवट्टेन्तस्स उपपज्जति ... पे०... पणिदहन्तस्स
उपपज्जति, नो च वत रे वत्तब्बे - “कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसल-
20 मूलं” ति ।

४. *कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं ति ? आमन्ता ।
कुसलं योनिसो मनसिकरोतो उपपज्जती ति ? आमन्ता ।
अकुसलं योनिसो मनसिकरोतो उपपज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
... पे०... ।

25 ननु अकुसलं अयोनिसो मनसिकरोतो उपपज्जती ति ?
आमन्ता ।

हञ्चि अकुसलं अयोनिसो मनसिकरोतो उपपज्जति, नो च वत
रे वत्तब्बे - “कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं” ति ।

७. मातुकुच्छिगतस्स पच्छा चक्खायतनं उप्पज्जती ति ?

आमन्ता ।

मातुकुच्छिस्मि चक्खुपटिलाभाय कम्मं करोती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

5 मातुकुच्छिगतस्स पच्छा सोतायतनं ... पे०... घानायतनं ... पे०... जिह्वायतनं उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

मातुकुच्छिस्मि जिह्वापटिलाभाय कम्मं करोती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*मातुकुच्छिगतस्स पच्छा केसा लोमा नखा दन्ता अट्ठी
10 उप्पज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

मातुकुच्छिस्मि अट्ठिपटिलाभाय कम्मं करोती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*न वत्तव्वं - “मातुकुच्छिगतस्स पच्छा केसा लोमा नखा दन्ता अट्ठी उप्पज्जन्ती” ति ? आमन्ता ।

15 ननु वुत्तं भगवता-

“पठमं कललं होति, कलला होति अब्बुदं ।

अब्बुदा जायते पेसि^१, पेसि निव्वत्तते^३ घनो ॥

“घना पसाखा जायन्ति, केसा लोमा नखा पि च ।

यं चस्स भुज्जति माता, अन्नं पानं च भोजनं ।

20 तेन सो तत्थ यापेति, मातुकुच्छिगतो नरो” ति ।

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि मातुकुच्छिगतस्स पच्छा केसा लोमा नखा दन्ता अट्ठी
उप्पज्जन्ती ति ।

१६

१३६(३) अनन्तरपच्चयकथा

95

८. *चक्खुविज्जाणस्स अनन्तरा सोतविज्जाणं उप्पज्जती

25 ति ? आमन्ता ।

१. अब्बुद - स्या० । २. पेसी - स्या०, रो० । ३. निव्वत्तते - सी०, स्या०;

यत्तवि - रो० ।

या चक्षुर्विज्ञानस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिधि,
सा व सोतविज्ञानस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ?
न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*चक्षुर्विज्ञानस्स अनन्तरा सोतविज्ञानं उप्पज्जति, न
वत्तब्बं — “या चक्षुर्विज्ञानस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिधि, 5
सा व सोतविज्ञानस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ?
आमन्ता ।

सोतविज्ञानं अनावट्टेन्तस्स उप्पज्जति ... पे०... अप्पणि-
दहन्तस्स^१ उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

ननु सोतविज्ञानं आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति ... पे०... पणि- 10
दहन्तस्स उप्पज्जति, नो च वत रे वत्तब्बे — “चक्षुर्विज्ञानस्स
अनन्तरा सोतविज्ञानं उप्पज्जती” ति ।

६. *चक्षुर्विज्ञानस्स अनन्तरा सोतविज्ञानं उप्पज्जती
ति ? आमन्ता ।

चक्षुर्विज्ञानं रूपनिमित्तं मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? 15
आमन्ता ।

सोतविज्ञानं रूपनिमित्तं मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ?
न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*चक्षुर्विज्ञानं रूपारम्मणञ्जेव न अञ्जारम्मणं ति ?
आमन्ता ।

सोतविज्ञानं रूपारम्मणञ्जेव न अञ्जारम्मणं ति ? न 20
हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*चक्षुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्षुर्विज्ञानं ति ?
आमन्ता ।

चक्षुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति सोतविज्ञानं ति ? न 25 R.496
हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*चक्षुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति सोतविज्ञानं ति ?
आमन्ता ।

B. 360

“चक्षुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति सोतविज्जाणं” ति -
अत्येव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

“चक्षुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्षुविज्जाणं” ति -
अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

5 हञ्चि “चक्षुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्षुविज्जाणं”
ति - अत्येव सुत्तन्तो, नो च वत रे वत्तव्वे - “चक्षुं च पटिच्च रूपे च
उप्पज्जति सोतविज्जाणं” ति ।

*चक्षुविज्जाणस्स अनन्तरा सोतविज्जाणं उप्पज्जती ति ?
आमन्ता ।

10 तञ्जेव चक्षुविज्जाणं तं सोतविज्जाणं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

१०. *सोतविज्जाणस्स अनन्तरा धानविज्जाणं उप्पज्जति
... पे०... धानविज्जाणस्स अनन्तरा जिह्वाविज्जाणं उप्पज्जति... पे०...
जिह्वाविज्जाणस्स अनन्तरा कायविज्जाणं उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

15 या जिह्वाविज्जाणस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिधि,
सा व कायविज्जाणस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

जिह्वाविज्जाणस्स अनन्तरा कायविज्जाणं उप्पज्जति, न
वत्तव्वं - “या जिह्वाविज्जाणस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिधि,
20 सा व कायविज्जाणस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिधी” ति ?
आमन्ता ।

कायविज्जाणं अनावट्टेन्तस्स उप्पज्जति ... पे०... अप्पणिदहन्तस्स
उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु कायविज्जाणं आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति ... पे०... पणि-
25 दहन्तस्स उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि कायविज्जाणं आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति ... पे०...
पणिदहन्तस्स उप्पज्जति, नो च वत रे वत्तव्वे - “जिह्वाविज्जाणस्स
अनन्तरा कायविज्जाणं उप्पज्जती” ति ।

११. *जिह्वाविज्जाणस्स अनन्तरा कायविज्जाणं उप्पज्जती
ति ? आमन्ता ।

जिह्वाविज्ञाणं रसनिमित्तं मनसिकरोतो उपपज्जती ति ?

आमन्ता ।

कायविज्ञाणं रसनिमित्तं मनसिकरोतो उपपज्जती ति ?

न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*जिह्वाविज्ञाणं रसारम्मणञ्चेव' न अञ्जारम्मणं ति ? 5

आमन्ता ।

कायविज्ञाणं रसारम्मणञ्चेव न अञ्जारम्मणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*जिह्वं च पटिच्च रसे च उपपज्जति जिह्वाविज्ञाणं ति ?

आमन्ता ।

10

जिह्वं च पटिच्च रसे च उपपज्जति कायविज्ञाणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*जिह्वं च पटिच्च रसे च उपपज्जति कायविज्ञाणं ति ?

आमन्ता ।

“जिह्वं च पटिच्च रसे च उपपज्जति कायविज्ञाणं” ति — 15
अत्येव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

“जिह्वं च पटिच्च रसे च उपपज्जति जिह्वाविज्ञाणं”
ति — अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

B. 361

हञ्चि “जिह्वं च पटिच्च रसे च उपपज्जति जिह्वाविज्ञाणं”
ति — अत्येव सुत्तन्तो ति, नो च वत रे वत्तव्वे — “जिह्वं च पटिच्च रसे 20
उपपज्जति कायविज्ञाणं” ति ।

*जिह्वाविज्ञाणस्त अनन्तरा कायविज्ञाणं उपपज्जती
ति ? आमन्ता ।

तञ्चेव जिह्वाविज्ञाणं तं कायविज्ञाणं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे ०... ।

25

१२. 1 न वत्तव्वं — “पञ्चविज्ञाणा अञ्जमञ्जस्त समनन्तरा
उपपज्जन्ती” ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि कोचि नच्चति गायति वादेति, रूपं च पस्सति,
महं च सुणाति, गन्धं च घायति, रसं च सायति, फोट्टव्वं च फुसती ति ?
आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि कोचि नच्चति गायति वादेति, रूपं च पस्सति,
सहं च सुणाति, गन्धं च घायति, रसं च सायति, फोद्धञ्चं च फुसति,
तेन वत रे वत्तञ्चे - “पञ्चविञ्जाणा अञ्जमञ्जस्स समनन्तरा
उप्पज्जन्ती” ति ।

१४०(४) अरियरूपकथा

- 5   १३. *अरियरूपं महाभूतानं उपादाया ति ? आमन्ता ।
अरियरूपं कुसलं ति ? आमन्ता ।
महाभूता कुसला ति ? न हेवं वत्तञ्चे । ... पे०... ।
महाभूता अव्याकता ति ? आमन्ता ।
अरियरूपं अव्याकतं ति ? न हेवं वत्तञ्चे । ... पे०... ।
- 10   अरियरूपं महाभूतानं उपादाया ति ? आमन्ता ।
अरियरूपं अनासवं असंयोजनियं अगन्धनियं अनोधनियं
अयोगनियं अनीवरणियं अपरामट्ठं अनुपादानियं असङ्किलेसियं ति ?
आमन्ता ।
महाभूता अनासवा ... पे०... असङ्किलेसिया ति ? न हेवं
15 वत्तञ्चे । ... पे०... ।
महाभूता सासवा संयोजनिया ... पे०... सङ्किलेसिया ति ?
आमन्ता ।
अरियरूपं सासवं संयोजनियं सङ्किलेसियं ति ? न हेवं
वत्तञ्चे । ... पे०... ।
- 20   १४. 1न वत्तञ्चं - “अरियरूपं महाभूतानं उपादाया” ति ?
आमन्ता ।
- 199   ननु कुत्तं भागवता - “यं जिञ्चि, भिक्खवे, रूपं चत्तारि
362 महाभूतानि चतुस्रं च महाभूतानं उपादायरूपं” ति ! अत्येव सुत्तन्तो
ति ? आमन्ता ।
- 25   तेन हि अरियरूपं महाभूतानं उपादाया ति ।

१४१(५) अञ्जो अनुसयो ति कथा

१५. *अञ्जो कामरागानुसयो अञ्जं कामरागपरियुद्धानं ति ?

आमन्ता ।

अञ्जो कामरागो अञ्जं कामरागपरियुद्धानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

स्वेव कामरागो तं कामरागपरियुद्धानं ति ? आमन्ता । 5

स्वेव कामरागानुसयो तं कामरागपरियुद्धानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अञ्जो पटिधानुसयो अञ्जं पटिघपरियुद्धानं ति ? आमन्ता ।

अञ्जं पटिघं अञ्जं पटिघपरियुद्धानं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... । 10

तञ्ज्वेव पटिघं तं पटिघपरियुद्धानं ति ? आमन्ता ।

स्वेव पटिधानुसयो तं पटिघपरियुद्धानं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

*अञ्जो मानानुसयो अञ्जं मानपरियुद्धानं ति ? आमन्ता ।

अञ्जो मानो अञ्जं मानपरियुद्धानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । 15

... पे०... ।

स्वेव मानो तं मानपरियुद्धानं ति ? आमन्ता ।

स्वेव मानानुसयो तं मानपरियुद्धानं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

*अञ्जो दिट्ठानुसयो अञ्जं दिट्ठिपरियुद्धानं ति ? आमन्ता । 20 R..

अञ्जा दिट्ठि अञ्जं दिट्ठिपरियुद्धानं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

सा व दिट्ठि तं दिट्ठिपरियुद्धानं ति ? आमन्ता ।

स्वेव दिट्ठानुसयो तं दिट्ठिपरियुद्धानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अञ्जो विचिकिच्छानुसयो अञ्जं विचिकिच्छापरियुद्धानं ति ? 25

आमन्ता ।

अञ्जा विचिकिच्छा अञ्जं विचिकिच्छापरियुद्धानं ति ? न

हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

सा व विचिकिच्छा तं विचिकिच्छापरियुद्धानं ति ? आमन्ता ।

४१४

स्वेव विचिकिच्छानुसयो तं विचिकिच्छापरियुद्धानं ति ? न
हेवं वत्तब्बे ... पे०... ।

*अञ्जो भवरागानुसयो अञ्जं भवरागपरियुद्धानं ति ? आमन्ता ।
अञ्जो भवरागो अञ्जं भवरागपरियुद्धानं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

५ ... पे०... ।

स्वेव भवरागो तं भवरागपरियुद्धानं ति ? आमन्ता ।

स्वेव भवरागानुसयो तं भवरागपरियुद्धानं ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अञ्जो अविज्जानुसयो अञ्जं अविज्जापरियुद्धानं ति ?

१० आमन्ता ।

अञ्जा अविज्जा अञ्जं अविज्जापरियुद्धानं ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

सा व अविज्जा तं अविज्जापरियुद्धानं ति ? आमन्ता ।

स्वेव अविज्जानुसयो तं अविज्जापरियुद्धानं ति ? न हेवं
१५ वत्तब्बे । ... पे०... ।

१६. १ न वत्तब्बं - "अञ्जो अनुसयो अञ्जं परियुद्धानं" ति ?

R 501

आमन्ता ।

पुयुज्जनो कुसलाव्याकते चित्ते वत्तमाने "सानुसयो" ति वत्तब्बो
ति ? आमन्ता ।

२० "परियुद्धितो" ति वत्तब्बो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि अञ्जो अनुसयो अञ्जं परियुद्धानं ति ।

पुयुज्जनो कुसलाव्याकते चित्ते वत्तमाने "सरागो" ति वत्तब्बो
ति ? आमन्ता ।

"परियुद्धितो" ति वत्तब्बो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

२५

तेन हि अञ्जो रागो अञ्जं परियुद्धानं ति ।

१४२(६) परियुद्धानं चित्तविप्पयुत्तं ति कथा

१७. *परियुद्धानं चित्तविप्पयुत्तं ति ? आमन्ता ।

एषं निब्बानं चक्षायतनं ... पे०... फोदुव्वायतनं ति ? न
हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

परियुद्धानं चित्तविष्ययुत्तं ति ? आमन्ता ।

नत्थि सरागं चित्तं सदोसं चित्तं समोहं चित्तं ... पे०... अकुसलं चित्तं सङ्किलिट्टं चित्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

ननु अत्थि सरागं चित्तं सदोसं चित्तं समोहं चित्तं ... पे०... अकुसलं चित्तं सङ्किलिट्टं चित्तं ति ? आमन्ता ।

5

हञ्चि अत्थि सरागं चित्तं सदोसं चित्तं समोहं चित्तं ... पे०... अकुसलं चित्तं सङ्किलिट्टं चित्तं, नो च वत रे वत्तब्बे — “परियुद्धानं चित्तविष्ययुत्तं” ति ।

१४३(७) परियापन्नकथा

१८. *रूपरागो रूपधातुं अनुसेति, रूपधातुपरियापन्नो ति ?

B. 364

R. 502

आमन्ता ।

10

समापत्तेसियो उपपत्तेसियो^१ दिट्ठधम्मसुखविहारो, समापत्तेसियेन चित्तेन उपपत्तेसियेन चित्तेन दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतो सहजातो संसट्ठो सम्पयुत्तो एकुप्पादो एकनिरोधो एकवत्थुको एकारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

ननु न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठधम्मसुखविहारो, न समापत्तेसियेन चित्तेन न उपपत्तेसियेन चित्तेन न दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतो सहजातो संसट्ठो सम्पयुत्तो एकुप्पादो एकनिरोधो एकवत्थुको एकारम्मणो ति ? आमन्ता ।

15

हञ्चि न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठधम्मसुखविहारो ... पे०... एकारम्मणो, नो च वत रे वत्तब्बे — “रूपरागो रूपधातुं अनुसेति, रूपधातुपरियापन्नो” ति । ... पे०... ।

20

*रूपरागो रूपधातुं अनुसेति, रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

सद्दरागो सद्दधातुं अनुसेति, सद्दधातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

रूपरागोरूपधातुं अनुसेति, रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

25

गन्धरागो ... पे०... रसरागो ... पे०... फोट्ठव्वरागो फोट्ठव्वधातुं अनुसेति, फोट्ठव्वधातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

स्वेव विचिकिच्छानुसयो तं विचिकिच्छापरियुद्धानं ति ? न
हेवं वत्तव्वे ... पे०... ।

. 363

*अब्बो भवरागानुसयो अब्बं भवरागपरियुद्धानं ति ? आमन्ता ।

अब्बो भवरागो अब्बं भवरागपरियुद्धानं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

5 ... पे०... ।

स्वेव भवरागो तं भवरागपरियुद्धानं ति ? आमन्ता ।

स्वेव भवरागानुसयो तं भवरागपरियुद्धानं ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अब्बो अविज्जानुसयो अब्बं अविज्जापरियुद्धानं ति ?

10 आमन्ता ।

अब्बो अविज्जा अब्बं अविज्जापरियुद्धानं ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

सा व अविज्जा तं अविज्जापरियुद्धानं ति ? आमन्ता ।

स्वेव अविज्जानुसयो तं अविज्जापरियुद्धानं ति ? न हेवं
15 वत्तव्वे । ... पे०... ।

१६. १ न वत्तव्वं - “अब्बो अनुसयो अब्बं परियुद्धानं” ति ?

R. 501 आमन्ता ।

पुयुज्जनो कुसलाव्याकते चित्ते वत्तमाने “सानुसयो” ति वत्तव्वो
ति ? आमन्ता ।

20 “परियुद्धितो” ति वत्तव्वो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

तेन हि अब्बो अनुसयो अब्बं परियुद्धानं ति ।

पुयुज्जनो कुसलाव्याकते चित्ते वत्तमाने “सरागो” ति वत्तव्वो
ति ? आमन्ता ।

“परियुद्धितो” ति वत्तव्वो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

25 तेन हि अब्बो रागो अब्बं परियुद्धानं ति ।

१४२(६) परियुद्धानं चित्तविप्पयुत्तं ति कथा

१७. *परियुद्धानं चित्तविप्पयुत्तं ति ? आमन्ता ।

एसं निब्बानं चक्खायतनं ... पे०... फोद्धव्वायतनं ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

परियुद्धानं चित्तविष्युत्तं ति ? आमन्ता ।

नत्थि सरागं चित्तं सदोसं चित्तं समोहं चित्तं ... पे०... अकुसलं चित्तं सङ्किलिट्ठं चित्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

ननु अत्थि सरागं चित्तं सदोसं चित्तं समोहं चित्तं ... पे०... अकुसलं चित्तं सङ्किलिट्ठं चित्तं ति ? आमन्ता ।

5

हञ्चि अत्थि सरागं चित्तं सदोसं चित्तं समोहं चित्तं ... पे०... अकुसलं चित्तं सङ्किलिट्ठं चित्तं, नो च वत रे वत्तब्बे — “परियुद्धानं चित्तविष्युत्तं” ति ।

१४३(७) परियापन्नकथा

१८. *रूपरागो रूपधातुं अनुसेति, रूपधातुपरियापन्नो ति ?

B. 364
R. 502

आमन्ता ।

10

समापत्तेसियो उपपत्तेसियो^१ दिट्ठधम्मसुखविहारो, समापत्तेसियेन चित्तेन उपपत्तेसियेन चित्तेन दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतो सहजातो संसट्ठो सम्पयुत्तो एकुप्पादो एकनिरोधो एकवत्थुको एकारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

ननु न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठधम्मसुखविहारो, न समापत्तेसियेन चित्तेन न उपपत्तेसियेन चित्तेन न दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतो सहजातो संसट्ठो सम्पयुत्तो एकुप्पादो एकनिरोधो एकवत्थुको एकारम्मणो ति ? आमन्ता ।

15

हञ्चि न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठधम्मसुखविहारो ... पे०... एकारम्मणो, नो च वत रे वत्तब्बे — “रूपरागो रूपधातुं अनुसेति, रूपधातुपरियापन्नो” ति । ... पे०... ।

20

*रूपरागो रूपधातुं अनुसेति, रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

सद्दरागो सद्दधातुं अनुसेति, सद्दधातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

रूपरागो रूपधातुं अनुसेति, रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

25

गन्धरागो ... पे०... रसरगो ... पे०... फोट्ठव्वरागो फोट्ठव्वधातुं अनुसेति, फोट्ठव्वधातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*सद्वरागो सद्वधातुं अनुसेति, न वत्तव्वं - "सद्वधातुपरियापन्नो" ति ? आमन्ता ।

रूपरागो रूपधातुं अनुसेति, न वत्तव्वं - "रूपधातुपरियापन्नो" ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

गन्धरागो ... पे०... रसरगो ... पे०... फोट्टव्वरागो फोट्टव्वधातुं अनुसेति, न वत्तव्वं - "फोट्टव्वधातुपरियापन्नो" ति ? आमन्ता ।

रूपरागो रूपधातुं अनुसेति, न वत्तव्वं - "रूपधातुपरियापन्नो" ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१६. *अरूपरागो अरूपधातुं अनुसेति, अरूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

समापत्तेसियो उपपत्तेसियो दिट्ठवम्मसुखविहारो, समापत्तेसियेन चित्तेन उपपत्तेसियेन चित्तेन दिट्ठवम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतो सहजातो संसट्ठो सम्पयुत्तो एकुप्पादो एकनिरोधो एकवत्युको एकारम्मणो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठवम्मसुखविहारो, न समापत्तेसियेन चित्तेन ... पे०... एकारम्मणो ति ? आमन्ता ।

हज्जि न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो ... पे०... एकारम्मणो, नो च वत रे वत्तव्वे - "अरूपरागो अरूपधातुं अनुसेति, अरूपधातुपरियापन्नो" ति ।

*अरूपरागो अरूपधातुं अनुसेति, अरूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

सद्वरागो सद्वधातुं अनुसेति, सद्वधातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तव्वे । .. पे० .. ।

अरूपरागो अरूपधातुं अनुसेति, अरूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

गन्धरागो .. पे०... रसरगो .. पे०... फोट्टव्वरागो फोट्टव्वधातुं अनुसेति, फोट्टव्वधातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सद्वरागो सद्वधातुं अनुसेति, न वत्तव्वं - "सद्वधातुपरियापन्नो" ति ? आमन्ता ।

अरूपरागो अरूपधातुं अनुसेति, न वत्तव्वं — “अरूपधातुपरियापन्नो” ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

गन्धरागो ... पे०... रसरगो ... पे०... फोटुव्वरागो फोटुव्वधातुं अनुसेति, न वत्तव्वं — “फोटुव्वधातुपरियापन्नो” ति ? आमन्ता ।

अरूपरागो अरूपधातुं अनुसेति, न वत्तव्वं — “अरूपधातुपरियापन्नो” ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२०. न वत्तव्वं — “रूपरागो रूपधातुं अनुसेति रूपधातुपरियापन्नो, अरूपरागो अरूपधातुं अनुसेति अरूपधातुपरियापन्नो” ति ? आमन्ता ।

ननु कामरागो कामधातुं अनुसेति, कामधातुपरियापन्नो ति ? 10
आमन्ता ।

हच्च कामरागो कामधातुं अनुसेति कामधातुपरियापन्नो, तेन तरे वत्तव्वे — “रूपरागो रूपधातुं अनुसेति रूपधातुपरियापन्नो, अरूपरागो अरूपधातुं अनुसेति अरूपधातुपरियापन्नो” ति ।

१४४(८) अव्याक्तकथा

२१. *दिट्ठिगतं अव्याक्तं ति ? आमन्ता ।

15

विपाकाव्याक्तं किरियाव्याक्तं रूपं निव्वानं चक्खायतनं ... पे० ... फोटुव्वायतनं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

दिट्ठिगतं अव्याक्तं ति ? आमन्ता ।

B. 366

दिट्ठिगतसम्पयुत्तो फस्सो अव्याक्तो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20

दिट्ठिगतं अव्याक्तं ति ? आमन्ता ।

दिट्ठिगतसम्पयुत्ता वेदना ... पे०... सज्जा ... पे०... चेतना ... पे०... चित्तं अव्याक्तं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 505

*दिट्ठिगतसम्पयुत्तो फस्सो अकुसलो ति ? आमन्ता ।

दिट्ठिगतं अकुसलं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

25

दिट्ठिगतसम्पयुत्ता वेदना सज्जा चेतना चित्तं अकुसलं ति ?

आमन्ता ।

दिट्ठिगतं अकुसलं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ॥

२२. *दिट्ठिगतं अव्याकतं ति ? आमन्ता ।

अफलं अविपाकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु सफलं सविपाकं ति ? आमन्ता ।

हज्जि सफलं सविपाकं, नो च वत रे वत्तब्बे - "दिट्ठिगतं

५ अव्याकतं" ति ।

*दिट्ठिगतं अव्याकतं ति ? आमन्ता ।

ननु मिच्छादिट्ठिपरमानि वज्जानि वुत्तानि भगवता ति ?

आमन्ता ।

हज्जि मिच्छादिट्ठिपरमानि वज्जानि वुत्तानि भगवता, नो च

१० वत रे वत्तब्बे - "दिट्ठिगतं अव्याकतं" ति ।

*दिट्ठिगतं अव्याकतं ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - "मिच्छादिट्ठि खो, वच्छ, अकुसला, सम्मा-
दिट्ठि कुसला" ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं - "दिट्ठिगतं अव्याकतं" ति ।

१५ *दिट्ठिगतं अव्याकतं ति ? आमन्ता ।

R. 506

ननु वुत्तं भगवता - "मिच्छादिट्ठिस्स खो अहं, पुण्ण, द्विअं
गतीनं अज्जतरं गतिं वदामि - निरयं वा ति तिरच्छानयोनिं वा" ति !
अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं - "दिट्ठिगतं अव्याकतं" ति ।

२० २३. १न वत्तब्बं - "दिट्ठिगतं अव्याकतं" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - "सस्सतो लोको" ति खो, वच्छ, अव्या-
कतमेतं, 'असस्सतो लोको' ति खो, वच्छ, अव्याकतमेतं, 'अन्तवा लोको'
ति खो, वच्छ, अव्याकतमेतं, 'अनन्तवा लोको' ति खो, वच्छ ... पे०...
'तं जीवं तं सरीरं' ति खो, वच्छ ... पे०... 'अज्जं जीवं अज्जं सरीरं'
B. 367 25 ति खो, वच्छ ... पे०... 'होति तथागतो परं मरणा' ति खो, वच्छ
... पे०... 'न होति तथागतो परं मरणा' ति खो, वच्छ ... पे०... 'होति च
न च होति तथागतो परं मरणा' ति खो, वच्छ ... पे०... 'नेव होति न न
होति तथागतो परं मरणा' ति खो, वच्छ, अव्याकतमेतं" ति ! अत्येव
सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि दिट्ठिगतं अव्याकृतं ति ।

*दिट्ठिगतं अव्याकृतं ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “मिच्छादिट्ठिकस्स, भिक्खवे, पुरिसपुग्गलस्स
यं चेव कायकम्मं यथादिट्ठिसमत्तं समादिन्नं, यं च वचीकम्मं ...पे०...
यं च मनोकम्मं, या च चेतना, या च पत्थना, यो च पणिधि, ये च सङ्खारा, 5
सब्बे ते धम्मा अनिद्वया अकन्ताय अमनापाय अहिताय दुक्खाय संवत्तन्ती”
ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं — “दिट्ठिगतं अव्याकृतं” ति ।

१४५(६) अपरियापन्नकथा

२४. *दिट्ठिगतं अपरियापन्नं ति ? आमन्ता ।

R. 507

मग्गो फलं निब्बानं, सोतापत्तिमग्गो सोत्तापत्तिफलं, सकदागामि- 10
मग्गो सकदागामिफलं, अनागामिमग्गो अनागामिफलं, अरहत्तमग्गो
अरहत्तफलं, सत्तिपट्ठानं सम्मप्पधानं इट्ठिपादो इन्द्रियं वलं वोज्झङ्गो
ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

२५. न वत्तब्बं — “दिट्ठिगतं अपरियापन्नं” ति ? आमन्ता ।

पुथुज्जनो “कामेसु वीतरागो” ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता । 15

“विगतदिट्ठियो” ति वत्तब्बो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि दिट्ठिगतं अपरियापन्नं ति ।

चुट्ठसमो वग्गो ।

तत्सुद्धानं

अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं, कुसलमूलं पटिसन्दहति
अकुसलमूलं, सळायतनं छविञ्जाणकाया, अरियरूपं महाभूतानं उपादाय,
स्वेव अनुसयो तं परियुद्धानं, परियुद्धानं चित्तविप्पयुत्तं, यथाघातुं तब्बेव 20
अनुसेति, दिट्ठिगतं अव्याकृतं, दिट्ठिगतं अपरियापन्नं ति ।

B. 368

१५. पन्नरसमो वग्गो

१४६(१) पच्चयताकथा

R. 502

१. *पच्चयता वदत्थिता ति ? आमन्ता ।

ननु वीमंसा हेतु, सो च अधिपती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि वीमंसा हेतु, सो च अधिपति, तेन वत रे वत्तब्बे -

“हेतुपच्चयेन पच्चयो, अधिपतिपच्चयेन पच्चयो” ति ।

5 *ननु छन्दाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि छन्दाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तेन वत रे वत्तब्बे - “अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो” ति ।

२. *ननु विरियाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपती ति ?

आमन्ता ।

10 हञ्चि विरियाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तेन वत रे वत्तब्बे - “अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो” ति ।

*ननु विरियाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तं च इन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि विरियाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तं च
15 इन्द्रियं, तेन वत रे वत्तब्बे - “अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो” ति ।

*ननु विरियाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तं च मग्गङ्गं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि विरियाधिपति सहजातानं धम्मा अधिपति, तं च
20 मग्गङ्गं, तेन वत रे वत्तब्बे - “अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, मग्गपच्चयेन पच्चयो” ति ।

B. 369

३. *ननु चित्ताधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपती ति ?

R. 509

आमन्ता ।

हञ्चि चित्ताधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तेन वत रे
25 वत्तब्बे - “अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो” ति ।

*ननु चित्ताधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, सो च आहारो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि चित्ताधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, सो च आहारो, तेन वत रे वत्तब्बे — “अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो” ति ।

5

*ननु चित्ताधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तं च इन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि चित्ताधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तं च इन्द्रियं, तेन वत रे वत्तब्बे — “अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो” ति ।

10

४. *ननु वीमंसाधिपति^१ सहजातानं धम्मानं अधिपती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि वीमंसाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तेन वत रे वत्तब्बे — “अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो” ति ।

*ननु वीमंसाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तं च इन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

15

हञ्चि वीमंसाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तं च इन्द्रियं, तेन वत रे वत्तब्बे — “अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो” ति ।

*ननु वीमंसाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तं च मग्गङ्गं ति ? आमन्ता ।

20

हञ्चि वीमंसाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तं च मग्गङ्गं, तेन वत रे वत्तब्बे — “अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, मग्गपच्चयेन पच्चयो” ति ।

५. *ननु अरियं धम्मं गरं कत्वा उप्पज्जति पच्चवेक्खणा, तं चारम्मणं ति ? आमन्ता ।

25

हञ्चि अरियं धम्मं गरं कत्वा उप्पज्जति पच्चवेक्खणा, तं चारम्मणं, तेन वत रे वत्तब्बे — “अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, आरम्मण-पच्चयेन पच्चयो” ति ।

१. विमंसाधिपति — रो०, एवमुपरि पि ।

६. *ननु पुरिमा पुरिमा कुसला धम्मा पच्छिमानं पच्छिमानं कुसलानं धम्मानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, सा च आसेवना ति ? आमन्ता ।

B. 370,
R. 519

हज्जि पुरिमा पुरिमा कुसला धम्मा पच्छिमानं पच्छिमानं 5 कुसलानं धम्मानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, सा च आसेवना, तेन वत रे वत्तब्बे — “अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, आसेवनपच्चयेन पच्चयो” ति ।

*ननु पुरिमा पुरिमा अकुसला धम्मा पच्छिमानं पच्छिमानं अकुसलानं धम्मानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, सा च आसेवना ति ? आमन्ता ।

10 हज्जि पुरिमा पुरिमा अकुसला धम्मा पच्छिमानं पच्छिमानं अकुसलानं धम्मानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, सा च आसेवना, तेन वत रे वत्तब्बे — “अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, आसेवनपच्चयेन पच्चयो” ति ।

*ननु पुरिमा पुरिमा किरियाव्याकता धम्मा पच्छिमानं पच्छिमानं किरियाव्याकतानं धम्मानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, सा च 15 आसेवना ति ? आमन्ता ।

हज्जि पुरिमा पुरिमा किरियाव्याकता धम्मा पच्छिमानं पच्छिमानं किरियाव्याकतानं धम्मानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, सा च आसेवना, तेन वत रे वत्तब्बे — “अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, आसेवनपच्चयेन पच्चयो” ति ।

20 ७. *न वत्तब्बं — “पच्चयता ववत्थिता” ति ? आमन्ता ।

हेतुपच्चयेन पच्चयो होति, आरम्भणपच्चयेन, पच्चयो होति, अनन्तरपच्चयेन पच्चयो होति, समनन्तरपच्चयेन पच्चयो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि पच्चयता ववत्थिता ति ।

१४७(२) अज्जमज्जपच्चयकथा

25 द. *अविज्जापच्चया व' सङ्खारा, न वत्तब्बं — “सङ्खारपच्चया पि अविज्जा” ति ? आमन्ता ।

ननु अविज्जा सङ्खारेण सहजाता ति ? आमन्ता ।

R. 511

हञ्चि अविज्जा सङ्खारेण सहजाता, तेन वत रे वत्तव्वे —

“अविज्जापच्चया पि सङ्खारा, सङ्खारपच्चया पि अविज्जा” ति ।

*तण्हापच्चया व उपादानं, न वत्तव्वं — “उपादानपच्चया पि तण्हा” ति ? आमन्ता ।

5

ननु तण्हा उपादानेन सहजाता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि तण्हा उपादानेन सहजाता, तेन वत रे वत्तव्वे —

B. 371

“तण्हापच्चया पि उपादानं, उपादानपच्चया पि तण्हा” ति ।

६. १ “जरामरणपच्चया, भिक्खवे, जाति, जातिपच्चया भवो” ति — अत्येव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

10

तेन हि अविज्जापच्चया व सङ्खारा, न वत्तव्वं — “सङ्खार-
पच्चया पि अविज्जा” ति । तण्हापच्चया व उपादानं, न वत्तव्वं —
“उपादानपच्चया पि तण्हा” ति ।

*“विज्जाणपच्चया, भिक्खवे, नामरूपं, नामरूपपच्चया पि विज्जाणं” ति — अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

15

तेन हि अविज्जापच्चया पि सङ्खारा, सङ्खारपच्चया पि अविज्जा; तण्हापच्चया पि उपादानं, उपादानपच्चया पि तण्हा ति ।

१४८(३) अद्धाकथां

१०. *अद्धा परिनिप्फन्नो ति ? आमन्ता ।

रूपं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

वेदना ... पे०... सञ्जा ... पे०... सङ्खारा ... पे०... विज्जाणं

ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अतीतो अद्धा परिनिप्फन्नो ति ? आमन्ता ।

रूपं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

वेदना ... पे०... सञ्जा ... पे०... सङ्खारा ... पे०... विज्जाणं

ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

25

अनागतो अद्धा परिनिप्फन्नो ति ? आमन्ता ।

रूपं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 512

वेदना ... पे०... सञ्ज्ञा ... पे०... सङ्कारा ... पे०... विज्ज्ञाणं
ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

• पच्चुप्पन्नो अद्वा परिनिप्पन्नो ति ? आमन्ता ।

रूपं ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

5 वेदना ... पे०... सञ्ज्ञा ... पे०... सङ्कारा ... पे०... विज्ज्ञाणं
ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

*अतीतं रूपं वेदना सञ्ज्ञा सङ्कारा विज्ज्ञाणं अतीतो अद्वा
ति ? आमन्ता ।

अतीता पच्चद्वि ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

10 अनागतं रूपं वेदना सञ्ज्ञा सङ्कारा विज्ज्ञाणं अनागतो अद्वा
ति ? आमन्ता ।

अनागता पच्चद्वि ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

पच्चुप्पन्नं रूपं वेदना सञ्ज्ञा सङ्कारा विज्ज्ञाणं पच्चुप्पन्नो
अद्वा ति ? आमन्ता ।

15 पच्चुप्पन्ना पच्चद्वि ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

B. 372 *अतीता पच्चक्खन्वा अतीतो अद्वा, अनागता पच्चक्खन्वा
अनागतो अद्वा, पच्चुप्पन्ना पच्चक्खन्वा पच्चुप्पन्नो अद्वा ति ?
आमन्ता ।

R. 513 पन्नरमद्वा ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

20 *अतीतानि द्वादसायतनानि अतीतो अद्वा, अनागतानि द्वादसा-
यतनानि अनागतो अद्वा, पच्चुप्पन्नानि द्वादसायतनानि पच्चुप्पन्नो
अद्वा ति ? आमन्ता ।

छत्तिस्स अद्वा ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

*अतीता अट्टारस्स धातुयो अतीतो अद्वा, अनागता अट्टारस्स
25 धातुयो अनागतो अद्वा, पच्चुप्पन्ना अट्टारस्स धातुयो पच्चुप्पन्नो अद्वा ति ?
आमन्ता ।

चतुपञ्चास अद्वा ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

*अतीतानि बावीसतिन्द्रियानि अतीतो अद्वा, अनागतानि

वावीसतिन्द्रियानि अनागतो अद्धा, पच्चुप्पन्नानि वावीसतिन्द्रियानि पच्चुप्पन्नो अद्धा ति ? आमन्ता ।

छसट्ठि अद्धा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

११. *न वत्तव्वं — “अद्धा परिनिप्फन्नो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “तीणिमानि, भिक्खवे, कथावत्थूनि ! 5
कतमानि तीणि ? अतीतं वा, भिक्खवे, अद्धानं आरब्भ कथं कथेय्य —
‘एवं अहोसि अतीतमद्धानं’ ति; अनागतं वा, भिक्खवे, अद्धानं आरब्भ
कथं कथेय्य — ‘एवं भविस्सति अनागतमद्धानं’ ति; एतरहि वा, भिक्खवे,
पच्चुप्पन्नं अद्धानं आरब्भ कथं कथेय्य — ‘एवं होति एतरहि पच्चुप्पन्नं’
ति । इमानि खो, भिक्खवे, तीणि कथावत्थूनी” ति । अत्थेव सुत्तन्तो 10
ति ? आमन्ता ।

तेन हि अद्धा परिनिप्फन्नो ति ।

१४६(४) खणलयमुहुत्तकथा

१२. *खणो परिनिप्फन्नो, लयो परिनिप्फन्नो, मुहुत्तं परि- R. 514
निप्फन्नं ति ? आमन्ता ।

रूपं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

15

वेदना ... सज्जा ... सङ्खारा ... विज्जाणं ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

१३. *न वत्तव्वं — “मुहुत्तं परिनिप्फन्नं ति ? आमन्ता ।

B. 373

ननु वुत्तं भगवता — “तीणिमानि, भिक्खवे, कथावत्थूनि !
कतमानि तीणि ? अतीतं वा, भिक्खवे, अद्धानं आरब्भ कथं कथेय्य 20
— ‘एवं अहोसि अतीतमद्धानं’ ति, अनागतं वा, भिक्खवे, अद्धानं
आरब्भ कथं कथेय्य — ‘एवं भविस्सति अनागतमद्धानं’ ति; एतरहि वा,
भिक्खवे, पच्चुप्पन्नं अद्धानं आरब्भ कथं कथेय्य — ‘एवं होति एतरहि
पच्चुप्पन्नं’ ति । इमानि खो, भिक्खवे, तीणि कथावत्थूनी” ति ।
अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

25

तेन हि मुहुत्तं परिनिप्फन्नं ति ।

वेदना ... पे०... सञ्ज्ञा ... पे०... सङ्खारा ... पे०... विज्ज्ञाणं
ति? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

पच्चुप्पन्नो अद्वा परिनिप्फन्नो ति ? आमन्ता ।

रूपं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

वेदना ... पे०... सञ्ज्ञा ... पे०... सङ्खारा ... पे०... विज्ज्ञाणं
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अतीतो' रूपं वेदना सञ्ज्ञा सङ्खारा विज्ज्ञाणं अतीतो अद्वा
ति ? आमन्ता ।

अतीता पञ्चद्वा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अनागतं रूपं वेदना सञ्ज्ञा सङ्खारा विज्ज्ञाणं अनागतो अद्वा
ति ? आमन्ता ।

अनागता पञ्चद्वा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

पच्चुप्पन्नं रूपं वेदना सञ्ज्ञा सङ्खारा विज्ज्ञाणं पच्चुप्पन्नो
अद्वा ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्ना पञ्चद्वा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अतीता पञ्चकखन्धा अतीतो अद्वा, अनागता पञ्चकखन्धा
अनागतो अद्वा, पच्चुप्पन्ना पञ्चकखन्धा पच्चुप्पन्नो अद्वा ति ?
आमन्ता ।

पन्नरसद्वा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अतीतानि द्वादसायतनानि अतीतो अद्वा, अनागतानि द्वादसा-
यतनानि अनागतो अद्वा, पच्चुप्पन्नानि द्वादसायतनानि पच्चुप्पन्नो
अद्वा ति ? आमन्ता ।

छत्तिस अद्वा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अतीता अट्टारस धातुयो अतीतो अद्वा, अनागता अट्टारस
धातुयो अनागतो अद्वा, पच्चुप्पन्ना अट्टारस धातुयो पच्चुप्पन्नो अद्वा ति ?
आमन्ता ।

चतुपञ्चास अद्वा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अतीतानि वावीसतिन्द्रियानि अतीतो अद्वा, अनागतानि

सत्थं न कमेय्य, अग्निं न कमेय्य, नो च वत्त रे वत्तब्बे — “सञ्जावेदयित-
निरोधं समापन्नो कालं करेय्या” ति ।

*सञ्जावेदयितनिरोधं समापन्नो कालं करेय्या ति ? आमन्ता ।

सञ्जावेदयितनिरोधं समापन्नस्स काये विसं कमेय्य, सत्थं
कमेय्य, अग्निं कमेय्या ति ? आमन्ता ।

5

न निरोधं समापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

२३. †सञ्जावेदयितनिरोधं समापन्नो न कालं करेय्या ति ?

मन्ता ।

अत्थि सो नियामो येन नियामेन नियतो सञ्जावेदयित-
रोधं समापन्नो न कालं करेय्या ति ? नत्थि ।

10

हज्जि नत्थि सो नियामो येन नियामेन नियतो सञ्जावेदयित-
रोधं समापन्नो न कालं करेय्य, नो च वत्त रे वत्तब्बे — “सञ्जावेदयित-
रोधं समापन्नो न कालं करेय्या ति ।

२४. *चक्खुविञ्जाणसमङ्गी न कालं करेय्या ति ? आमन्ता ।

अत्थि सो नियामो येन नियामेन नियतो चक्खुविञ्जाणसमङ्गी
कालं करेय्या ति ? नत्थि ।

15

हज्जि नत्थि सो नियामो येन नियामेन नियतो चक्खुविञ्जाण-
सङ्गी न कालं करेय्य, नो च वत्त रे वत्तब्बे — “चक्खुविञ्जाणसमङ्गी
कालं करेय्या” ति ।

१५५(१०) असञ्जसत्तुपिकथा

२५. *सञ्जावेदयितनिरोधसमापत्ति असञ्जसत्तुपिका^२ ति ?

20

न्ता ।

अत्थि सञ्जावेदयितनिरोधं समापन्नस्स अलोभो कुसलमूलं,
सो कुसलमूलं, अमोहो कुसलमूलं, सद्धा विरियं सति समाधि पञ्जा
न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

R. 519

नत्थि सञ्जावेदयितनिरोधं समापन्नस्स अलोभो कुसलमूलं, 25
सो कुसलमूलं ... पे०... पञ्जा ति ? आमन्ता ।

१. मी० पोषणे नत्थि । २. असञ्जसत्तुपिका — त्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

१७. न वत्तब्बं — “लोकुत्तरानं धम्मानं जरामरणं लोकुत्तरं
ति ? आमन्ता ।

लोकियं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि लोकुत्तरं ति ।

१५२(७) सञ्जावेदयितकथा

१८. *सञ्जावेदयितनिरोधसमापत्ति लोकुत्तरा ति ? आमन्ता । 5 R. 516

मग्गो फलं निब्बानं, सोतापत्तिमग्गो सोतापत्तिफलं ... पे०...

वोज्झङ्गो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१९. न वत्तब्बं — “सञ्जावेदयितनिरोधसमापत्ति लोकुत्तरा
ति ? आमन्ता ।

लोकिया ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

10

तेन हि लोकुत्तरा ति ।

१५३(८) दुतियसञ्जावेदयितकथा

२०. *सञ्जावेदयितनिरोधसमापत्ति लोकिया ति ? आमन्ता ।

रूपं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

वेदना ... सञ्जा ... सङ्खारा ... विञ्जाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
... पे०... ।

15

कामावचरा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

रूपावचरा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अरूपावचरा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

२१. न वत्तब्बं — “सञ्जावेदयितनिरोधसमापत्ति लोकिया
ति ? आमन्ता ।

B 375

लोकुत्तरा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

20

तेन हि लोकिया ति ।

१५४(९) ततियसञ्जावेदयितकथा

२२. *सञ्जावेदयितनिरोधं समापन्नो कालं करेय्या ति ?

R. 517

आमन्ता ।

१५०(५) आसवकथा

१४. *चत्तारो आसवा अनासवा ति ? आमन्ता ।

मगो फलं निव्वानं, सोतापत्तिमगो सोतापत्तिफलं ... पे०...

वोज्झङ्गो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१५. नि वत्तव्वं - "चत्तारो आसवा अनासवा ति ?

५ आमन्ता ।

अत्यञ्जेव आसवा येहि आसवेहि ते आसवा सासवा होन्ती

R. 515 ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

तेन हि चत्तारो आसवा अनासवा ति ।

१५१(६) जरामरणकथा

१६. *लोकुत्तरानं धम्मानं जरामरणं लोकुत्तरं ति ?

१० आमन्ता ।

मगो फलं निव्वानं, सोतापत्तिमगो सोतापत्तिफलं ... पे०...

वोज्झङ्गो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सोतापत्तिमगस्स जरामरणं सोतापत्तिमगो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१५ सोतापत्तिमगस्म जरामरणं सोतापत्तिमगो ति ? आमन्ता ।

सोतापत्तिफलस्स जरामरणं सोतापत्तिफलं ति ? न हेवं

B. 374 वत्तव्वे । ... पे०... ।

सकदागामिमगस्स ... पे०... सकदागामिफलस्स ... पे०...

अनागामिमगस्स ... पे०... अनागामिफलस्स ... पे०... अरहत्तमगस्स

२० जरामरणं अरहत्तमगो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अरहत्तमगस्म जरामरणं अरहत्तमगो ति ? आमन्ता ।

अरहत्तफलस्म जरामरणं अरहत्तफलं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

सतिपट्टानानं ... सम्मप्यधानानं ... इन्द्रियादानं ... इन्द्रियानं ...

२५ वलानं ... वोज्झङ्गानं जरामरणं वोज्झङ्गो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१७. न वत्तब्बं — “लोकुत्तरानं धम्मानं जरामरणं लोकुत्तरं
ति ? आमन्ता ।

लोकियं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि लोकुत्तरं ति ।

१५२(७) सञ्जावेदयितकथा

१८. *सञ्जावेदयितनिरोधसमापत्ति लोकुत्तरा ति ? आमन्ता । 5 R. 516

मग्गो फलं निब्बानं, सोतापत्तिमग्गो सोतापत्तिफलं ... पे०...

वोज्झङ्गो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१९. न वत्तब्बं — “सञ्जावेदयितनिरोधसमापत्ति लोकुत्तरा
ति ? आमन्ता ।

लोकिया ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

10

तेन हि लोकुत्तरा ति ।

१५३(८) दुतियसञ्जावेदयितकथा

२०. *सञ्जावेदयितनिरोधसमापत्ति लोकिया ति ? आमन्ता ।

रूपं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

वेदना ... सञ्जा ... सङ्खारा ... विञ्जाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
... पे०... ।

15

कामावचरा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

रूपावचरा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अरूपावचरा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

२१. न वत्तब्बं — “सञ्जावेदयितनिरोधसमापत्ति लोकिया
ति ? आमन्ता ।

B. 375

20

लोकुत्तरा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि लोकिया ति ।

१५४(९) ततियसञ्जावेदयितकथा

२२. *सञ्जावेदयितनिरोधं समापन्नो कालं करेय्या ति ?
आमन्ता ।

R. 517

अतिय सञ्ज्ञावेदयितनिरोधं समापन्नस्स मारणन्तियो^१ फस्सो
मारणन्तिया वेदना, मारणन्तिया सञ्ज्ञा, मारणन्तिया चेतना
मारणन्तियं चित्तं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

नतिय सञ्ज्ञावेदयितनिरोधं समापन्नस्स मारणन्तियो फस्से
5 मारणन्तिया वेदना, मारणन्तिया सञ्ज्ञा, मारणन्तिया चेतन
मारणन्तियं चित्तं ति ? आमन्ता ।

हज्जिच नतिय सञ्ज्ञावेदयितनिरोधं समापन्नस्स मारणन्तियो
फस्सो, मारणन्तिया वेदना, मारणन्तिया सञ्ज्ञा, मारणन्तिया चेतना,
मारणन्तियं चित्तं, नो च वत्त रे वत्तव्वे - "सञ्ज्ञावेदयितनिरोधं समापन्नो
10 कालं करेय्या" ति ।

*सञ्ज्ञावेदयितनिरोधं समापन्नो कालं करेय्या ति ? आमन्ता ।

अतिय सञ्ज्ञावेदयितनिरोधं समापन्नस्स फस्सो वेदना सञ्ज्ञा
चेतना चित्तं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

नतिय सञ्ज्ञावेदयितनिरोधं समापन्नस्स फस्सो वेदना सञ्ज्ञा
15 चेतना चित्तं ति ? आमन्ता ।

अफस्सकस्स कालं^२ किरिया^३, अवेदनकस्स कालं किरिया
... पे०... अचित्तकस्स कालं किरिया ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु सफस्सकस्स कालं किरिया ... पे०... सचित्तकस्स कालं
किरिया ति ? आमन्ता ।

20 हज्जिच सफस्सकस्स कालं किरिया ... पे०... सचित्तकस्स कालं
किरिया, नो च वत्त रे वत्तव्वे - "सञ्ज्ञावेदयितनिरोधं समापन्नो कालं
करेय्या" ति ।

*सञ्ज्ञावेदयितनिरोधं समापन्नो कालं करेय्या ति ? आमन्ता ।

सञ्ज्ञावेदयितनिरोधं समापन्नस्स काये विसं कमेय्य, सत्थं
25 कमेय्य, अग्गि कमेय्या ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 518 सञ्ज्ञावेदयितनिरोधं समापन्नस्स काये विसं न कमेय्य,
सत्थं न कमेय्य, अग्गि न कमेय्या ति ? आमन्ता ।

B. 376 हज्जिच सञ्ज्ञावेदयितनिरोधं समापन्नस्स काये विसं न कमेय्य,

१. मरणन्तियो - रो०, एवमुपरि पि, मरणं ति यो - सी० । २-२. अतकिरिया
सी०, स्वा०, रो०, एवमुपरि पि ।

सत्थं न कमेय्य, अग्गि न कमेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे — “सञ्जावेदयित-
निरोधं समापन्नो कालं करेय्या” ति ।

*सञ्जावेदयितनिरोधं समापन्नो कालं करेय्या ति ? आमन्ता ।

सञ्जावेदयितनिरोधं समापन्नस्स काये विसं कमेय्य, सत्थं
कमेय्य, अग्गि कमेय्या ति ? आमन्ता । 5

न निरोधं समापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

२३. †सञ्जावेदयितनिरोधं समापन्नो न कालं करेय्या ति ?

आमन्ता ।

अत्थि सो नियामो येन नियामेन नियतो सञ्जावेदयित-
निरोधं समापन्नो न कालं करेय्या ति ? नत्थि । 10

हञ्चि नत्थि सो नियामो येन नियामेन नियतो सञ्जावेदयित-
निरोधं समापन्नो न^१ कालं करेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे — “सञ्जावेदयित-
निरोधं समापन्नो न^१ कालं करेय्या ति ।

२४. *चक्खुविञ्जाणसमङ्गी न कालं करेय्या ति ? आमन्ता ।

अत्थि सो नियामो येन नियामेन नियतो चक्खुविञ्जाणसमङ्गी 15
न कालं करेय्या ति ? नत्थि ।

हञ्चि नत्थि सो नियामो येन नियामेन नियतो चक्खुविञ्जाण-
समङ्गी न कालं करेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे — “चक्खुविञ्जाणसमङ्गी
न कालं करेय्या” ति ।

१५५(१०) असञ्जसत्तुपिककथा

२५. *सञ्जावेदयितनिरोधसमापत्ति असञ्जसत्तुपिका^२ ति ? 20

आमन्ता ।

अत्थि सञ्जावेदयितनिरोधं समापन्नस्स अलोभो कुसलमूलं,
अदोसो कुसलमूलं, अमोहो कुसलमूलं, सद्धा विरियं सति समाधि पञ्जा
ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

R. 519

नत्थि सञ्जावेदयितनिरोधं समापन्नस्स अलोभो कुसलमूलं, 25
अदोसो कुसलमूलं ... पे०... पञ्जा ति ? आमन्ता ।

१. मी० पां.पके नत्थि । २. असञ्जसत्तुपिका — त्या०, रो०, एवमुपरि वि ।

. 377

हृञ्चि नत्थि सञ्जावेदयितनिरोधं समापन्नस्स अलोभो कुसलमूलं, अदोसो कुसलमूलं, अमोहो कुसलमूलं, सद्वा विरियं सति समाधि पञ्जा, नो च वत रे वत्तव्वे - “सञ्जावेदयितनिरोधसमापत्ति असञ्जसत्तुपिका” ति ।

5 *सञ्जावेदयितनिरोधसमापत्ति असञ्जसत्तुपिका ति ? आमन्ता ।

अत्थि सञ्जावेदयितनिरोधं समापन्नस्स फस्सो वेदना सञ्जा चेतना चित्तं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

नत्थि सञ्जावेदयितनिरोधं समापन्नस्स फस्सो वेदना सञ्जा चेतना चित्तं ति ? आमन्ता ।

अफस्सकस्स मग्गभावना ... पे०... अचित्तकस्स मग्गभावना ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु सफस्सकस्स मग्गभावना ... पे०... सचित्तकस्स मग्गभावना ति ? आमन्ता ।

15 हृञ्चि सफस्सकस्स मग्गभावना ... पे०... सचित्तकस्स मग्गभावना, नो च वत रे वत्तव्वे - “सञ्जावेदयितनिरोधसमापत्ति असञ्जसत्तुपिका” ति ।

*सञ्जावेदयितनिरोधसमापत्ति असञ्जसत्तुपिका ति ? आमन्ता ।

20 ये केचि सञ्जावेदयितनिरोधं समापज्जन्तिं, सव्वे ते असञ्जसत्तुपिका ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२६. 11 वत्तव्वं - “सञ्जावेदयितनिरोधसमापत्ति असञ्जसत्तुपिका” ति ? आमन्ता ।

ननु इधा पि असञ्जो तत्रा पि असञ्जो ति ? आमन्ता ।

25 हृञ्चि इधा पि असञ्जो तत्रा पि असञ्जो, तेन वत रे वत्तव्वे - “सञ्जावेदयितनिरोधसमापत्ति असञ्जसत्तुपिका” ति ।

१५.६(११) कम्मूपचयकथा

२७. *अञ्जं कम्मं, अञ्जो कम्मूपचयो ति ? आमन्ता ।

१. कम्मूपचयो - सी०, एवमुपरि पि ।

अञ्जो' फस्सो, अञ्जो फस्सूपचयो; अञ्ज्णा वेदना, अञ्जो
वेदनूपचयो; अञ्ज्णा सञ्ज्णा, अञ्जो सञ्जूपचयो; अञ्ज्णा चेतना,
अञ्जो चेतनूपचयो; अञ्जं चित्तं, अञ्जो चित्तूपचयो; अञ्ज्णा
सद्धा, अञ्जो सद्धूपचयो; अञ्जं विरियं, अञ्जो विरियूपचयो;
अञ्ज्णा सति, अञ्जो सतूपचयो; अञ्जो समाधि, अञ्जो समाधू- 5 B. 378
पचयो; अञ्ज्णा पञ्ज्णा, अञ्जो पञ्जूपचयो; अञ्जो रागो, अञ्जो
रागूपचयो ... पे०... अञ्जं अनोत्तप्पं, अञ्जो अनोत्तप्पूपचयो ति ?
न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

२८. *अञ्जं कम्मं, अञ्जो कम्मूपचयो ति ? आमन्ता ।

कम्मूपचयो कम्मेन सहजातो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । 10

*कम्मूपचयो कम्मेन सहजातो ति ? आमन्ता ।

कुसलेन कम्मेन सहजातो कम्मूपचयो कुसलो ति - ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

*कुसलेन कम्मेन सहजातो कम्मूपचयो कुसलो ति ? आमन्ता ।

सुखाय वेदनाय सम्पयुत्तेन कम्मेन सहजातो कम्मूपचयो सुखाय 15
वेदनाय सम्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

दुक्खाय वेदनाय ... पे०... अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्तेन
कम्मेन सहजातो कम्मूपचयो अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्तो ति ?
न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

२९. *कम्मूपचयो कम्मेन सहजातो ति ? आमन्ता । 20

अकुसलेन कम्मेन सहजातो कम्मूपचयो अकुसलो ति ? न
हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अकुसलेन कम्मेन सहजातो कम्मूपचयो अकुसलो ति ?
आमन्ता ।

सुखाय वेदनाय सम्पयुत्तेन कम्मेन सहजातो कम्मूपचयो सुखाय 25 R. 521
वेदनाय सम्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

दुक्खाय वेदनाय ... पे०... अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्तेन
कम्मेन सहजातो कम्मूपचयो अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्तो ति ?
न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

३०. *कम्मं चित्तेन सहजातं, कम्मं सारम्मणं ति ? आमन्ता ।
कम्मूपचयो चित्तेन सहजातो, कम्मूपचयो सारम्मणो ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

कम्मूपचयो चित्तेन सहजातो, कम्मूपचयो अनारम्मणो ति ?
५ आमन्ता ।

कम्मं चित्तेन सहजातं, कम्मं अनारम्मणं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

B. 379

*कम्मं चित्तेन सहजातं, चित्तं भिज्जमानं कम्मं भिज्जती ति ?
आमन्ता ।

१० कम्मूपचयो चित्तेन सहजातो, चित्तं भिज्जमानं कम्मूपचयो
भिज्जती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*कम्मूपचयो चित्तेन सहजातो, चित्तं भिज्जमानं कम्मूपचयो न
भिज्जती ति ? आमन्ता ।

कम्मं चित्तेन सहजातं, चित्तं भिज्जमानं कम्मं न भिज्जती ति ?
१५ न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

३१. *कम्ममिह कम्मूपचयो ति ? आमन्ता ।

तज्जेव कम्मं सो कम्मूपचयो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*कम्ममिह कम्मूपचयो, कम्मूपचयो विपाको निव्वत्तती ति ?
आमन्ता ।

R 522 20

तज्जेव कम्मं, सो कम्मूपचयो, सो कम्मविपाको ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*कम्ममिह कम्मूपचयो, कम्मूपचयो विपाको निव्वत्तति, विपाको
सारम्मणो ति ? आमन्ता ।

कम्मूपचयो सारम्मणो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
२५ कम्मूपचयो अनारम्मणो ति ? आमन्ता ।

विपाको अनारम्मणो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

३२. *अज्जं कम्मं, अज्जो कम्मूपचयो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “इयं, पुण्णं, एकच्चो सव्यापज्जं पि
अव्यापज्जं पि कायसद्धारं अभिसद्धारोति, सव्यापज्जं पि अव्यापज्जं
३० पि वचोसद्धारं ... पे०... मनोसद्धारं अभिसद्धारोति, सो सव्यापज्जं पि

अव्यापज्झं पि कायसङ्खारं अभिसङ्खरित्वा, सव्यापज्झं पि अव्यापज्झं
 पि वचीसङ्खारं ... पे०... मनोसङ्खारं अभिसङ्खरित्वा सव्यापज्झं पि
 अव्यापज्झं पि लोकं उपपज्जति । तमेनं सव्यापज्झं पि अव्यापज्झं पि
 लोकं उपपन्नं समानं सव्यापज्झा पि अव्यापज्झा पि फस्सा फुसन्ति ।
 सो सव्यापज्झेहि पि अव्यापज्झेहि पि फस्सेहि फुट्ठो समानो सव्यापज्झं 5
 पि अव्यापज्झं पि वेदनं वेदेति वोकिण्णमुखदुक्खं, सेय्यथापि मनुस्सा
 एकच्चे च देवा एकच्चे च विनिपातिका । इति खो, पुण्ण, भूता भूतस्सा
 उपपत्तिं होति, यं करोति तेन उपपज्जति, उपपन्नमेतं फस्सा फुसन्ति ।
 एवं पाहं, पुण्ण, 'कम्मदायादा सत्ता' ति वदामी" ति । अत्थेव सुत्तन्तो
 ति ? आमन्ता । 10

B. 380

तेन हि न वत्तव्वं - "अज्झं कम्मं, अज्झो कम्मूपचयो" ति ।

पन्नरसमो वग्गो ।

तत्सुद्धानं

पञ्चयता ववत्थिता, पटिच्चसमुप्पादो, अद्वा^१, खणो लयो मुहुत्तं,
 चत्तारो आसवा अनासवा, लोकुत्तरानं धम्मानं जरामरणं लोकुत्तरं^२,
 सञ्जावेदयितनिरोधसमापत्तिं लोकुत्तरा, सञ्जावेदयितनिरोधसमापत्तिं
 क्रिया, सञ्जावेदयितनिरोधं समापन्नो कालं करेय्य, स्वेव मग्गो 15
 सञ्जसत्तुपपत्तिया^३, अज्झं कम्मं अज्झो कम्मूपचयो ति ।

तत्तियो पण्णासको ।

तत्सुद्धानं

अनुसया, संवरो, कप्पो, मूलं च ववत्थिता ति ।

— ० —

१. अद्वा च - रो० । २. लोकुत्तरा - न० । ३. अतञ्जसत्तपिना - स्था०;
 सञ्जसत्तुपपत्तिया - रो० ।

१६. सोळसमो वग्गो

१५७(१) निग्गहकथा

R. 524

१. परो परस्स चित्तं निग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

परो परस्स चित्तं “मा रज्जि”, “मा दुस्सि”, “मा मुय्हि”, “मा किलिस्सी” ति निग्गण्हाती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

परो परस्स चित्तं निग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

५ परो परस्स उप्पन्नो फस्सो “मा निरुज्झी” ति निग्गण्हाती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

परो परस्स उप्पन्ना वेदना ... पे०... उप्पन्ना सञ्जा ... उप्पन्ना चेतना ... उप्पन्नं चित्तं ... उप्पन्ना सद्धा ... उप्पन्नं विरियं ... उप्पन्ना सति ... उप्पन्नो समाधि ... पे०... उप्पन्ना पञ्जा “मा निरुज्झी” ति
१० निग्गण्हाती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 381 *

*परो परस्स चित्तं निग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

परो परस्स अत्याय रागं पजहति ... दोसं पजहति ... पे०... अनोत्तपं पजहती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*परो परस्स चित्तं निग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

१५ परो परस्स अत्याय मगं भावेति ... सतिपट्टानं भावेति ... पे०... वोज्झङ्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*परो परस्स चित्तं निग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

परो परस्स अत्याय दुक्खं परिजानाति, समुदयं पजहति, निरोधं सच्छिद्दकरोति, मगं भावेती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२० *परो परस्स चित्तं निग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

अञ्जो अञ्जस्स कारको, परङ्कतं सुखं दुक्खं अञ्जो करोति अञ्जो पटिसंवेदेती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*परो परस्स चित्तं निग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

R. 525

ननु वुत्तं भगवता —

“अत्तना व कतं पापं, अत्तना सङ्किलिस्सति ।

अत्तना अकतं पापं, अत्तना व विसुज्झति ।

सुद्धि असुद्धि पञ्चत्तं, नाञ्जो अञ्जं विसोधये” ति ॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

5

तेन हि न वत्तव्वं — “परो परस्स चित्तं निग्गण्हाती” ति ।

२. नि वत्तव्वं — “परो परस्स चित्तं निग्गण्हाती” ति ?

आमन्ता ।

ननु अत्थि वलप्पत्ता, अत्थि वसीभूता ति ? आमन्ता ।

हज्जि अत्थि वलप्पत्ता, अत्थि वसीभूता, तेन वत रे वत्तव्वे — 10

“परो परस्स चित्तं निग्गण्हाती” ति ।

१५८(२) पग्गहकथा

३. *परो परस्स चित्तं पग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

परो परस्स चित्तं “मा रज्जि,” “मा दुस्सि,” “मा मुय्हि,”
“मा किलिस्सी” ति पग्गण्हाती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

परो परस्स चित्तं पग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

15 B. 382

परो परस्स अलोभं कुसलमूलं जनेति ... अदोसं कुसलमूलं जनेति
... अमोहं कुसलमूलं जनेति ... सद्धं जनेति ... विरियं जनेति ... सत्तिं जनेति
... समाधिं जनेति ... पञ्चं जनेती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 526

परो परस्स चित्तं पग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

परो परस्स उप्पन्ना फस्सो “मा निरुज्झी” ति पग्गण्हाती ति ? 20-
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

परो परस्स उप्पन्ना वेदना ... पे०... उप्पन्ना पञ्जा “मा
निरुज्झी” ति पग्गण्हाती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*परो परस्स चित्तं पग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

परो परस्स अत्याय रागं पजहति ... दोसं पजहति ... मोहं 25
जहति ... पे०... अनोत्तपं पजहती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*परो परस्स चित्तं पग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

- परो परस्स अत्थाय मग्गं भावेति ... सतिपट्टानं भावेति ... पे०...
 वोज्झङ्गं भावेतीति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 *परो परस्स चित्तं पग्गण्हातीति ? आमन्ता ।
 परो परस्स अत्थाय दुक्खं परिजानाति ... पे०... मग्गं भावेती
 ५ ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 *परो परस्स चित्तं पग्गण्हातीति ? आमन्ता ।
 अज्जो अज्जस्स कारको, परद्धतं सुखं दुक्खं अज्जो करोति
 अज्जो पटिसंवेदेतीति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 *परो परस्स चित्तं पग्गण्हातीति ? आमन्ता ।
 10 ननु वुत्तं भगवता -
 R. 527 “अत्तना व कत्तं पापं ... पे०... नाज्जो अज्जं विसोधये”ति ।
 अत्येव सुत्तन्तोति ? आमन्ता ।
 तेन हि न वत्तव्वं - “परो परस्स चित्तं पग्गण्हाती”ति ।
 ४. 1 न वत्तव्वं - “परो परस्स चित्तं पग्गण्हाती”ति ?
 15 आमन्ता ।
 ननु अत्थि वलप्पत्ता, अत्थि वसीभूताति ? आमन्ता ।
 हज्जि अत्थि वलप्पत्ता, अत्थि वसीभूता, तेन वत रे वत्तव्वे -
 “परो परस्स चित्तं पग्गण्हाती”ति ।

१५.६(३) सुखानुपपदानकथा

- B. 393 ५. *परो परस्स सुखं अनुपपदेतीति ? आमन्ता ।
 20 परो परस्स दुक्खं अनुपपदेतीति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 परो परस्स दुक्खं न अनुपपदेतीति ? आमन्ता ।
 परो परस्स सुखं न अनुपपदेतीति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 परो परस्स सुखं अनुपपदेतीति ? आमन्ता ।
 परो परस्स अत्तनो सुखं अनुपपदेति, अज्जेसं सुखं अनुपपदेति,
 25 तस्स सुखं अनुपपदेतीति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 परो परस्स नेवत्तनो, न अज्जेसं, न तस्स सुखं अनुपपदेतीति ?
 आमन्ता ।

हञ्चि परो परस्स नेवत्तनो, न अञ्जेसं, न तस्स सुखं अनुप्पदेति,
नो च वत रे वत्तव्वे — “परो परस्स सुखं अनुप्पदेती” ति ।

*परो परस्स सुखं अनुप्पदेती ति ? आमन्ता ।

अञ्जो अञ्जस्स कारको, परङ्कतं सुखं दुक्खं अञ्जो करोति
अञ्जो पटिसंवेदेती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 5

६. न वत्तव्वं — “परो परस्स सुखं अनुप्पदेती” ति ?
आमन्ता ।

ननु आयस्मा उदायी एतदवोच — “बहून्^१ वत नो भगवा दुक्ख-
धम्मानं अपहत्ता, बहून् वत नो भगवा सुखधम्मानं उपहत्ता, बहून् वत
नो भगवा अंकुसलानं धम्मानं अपहत्ता, बहून् वत नो भगवा कुसलानं 10
धम्मानं उपहत्ता” ति ! अथेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि परो परस्स सुखं अनुप्पदेती ति ।

१६०(४) अधिगच्छ मनसिकारकथा

७. *अधिगच्छ^२ मनसि करोती ति ? आमन्ता ।

तेन चित्तेन तं चित्तं पजानाती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... । 15

तेन चित्तेन तं चित्तं पजानाती ति ? आमन्ता ।

B. 384

तेन चित्तेन तं चित्तं “चित्तं” ति पजानाती ति ? न हेवं

वत्तव्वे । ... पे०... ।

तेन चित्तेन तं चित्तं “चित्तं” ति पजानाती ति ? आमन्ता ।

तं चित्तं तस्स चित्तस्स आरम्भणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । 20 R. 529

... पे०... ।

*तं चित्तं तस्स चित्तस्स आरम्भणं ति ? आमन्ता ।

तेन फस्सेन तं फस्सं फुसति, ताय वेदनाय ... पे०... ताय
सञ्जाय ... ताय चेतनाय ... तेन चित्तेन ... तेन वित्तयकेन ... तेन
विचारेन ... ताय पीतिया ... ताय सत्तिया ... ताय पञ्जाय तं पञ्जं 25
पजानाती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१. बहून् — स्या०, एवमुपरि पि । २. अधिगच्छ — स्या०, एवमुपरि पि ।

८. *अतीतं "अतीतं" ति मनसिकरोन्तो, अनागतं "अनागतं" ति मनसि करोती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अतीतं "अतीतं" ति मनसिकरोन्तो, अनागतं "अनागतं" ति मनसि करोती ति ? आमन्ता ।

5 द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अतीतं "अतीतं" ति मनसिकरोन्तो, पच्चुप्पन्नं "पच्चुप्पन्नं" ति मनसि करोती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

10 अतीतं "अतीतं" ति मनसिकरोन्तो, पच्चुप्पन्नं "पच्चुप्पन्नं" ति मनसि करोती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अतीतं "अतीतं" ति मनसिकरोन्तो, अनागतं "अनागतं" ति मनसि करोति, पच्चुप्पन्नं "पच्चुप्पन्नं" ति मनसि करोती ति ? न
15 हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अतीतं "अतीतं" ति मनसिकरोन्तो, अनागतं "अनागतं" ति मनसि करोति, पच्चुप्पन्नं "पच्चुप्पन्नं" ति मनसि करोती ति ? आमन्ता ।

तिण्णं फस्सानं ... पे०... तिण्णं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20 ९. *अनागतं "अनागतं" ति मनसिकरोन्तो, अतीतं "अतीतं" ति मनसि करोती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 530

अनागतं "अनागतं" ति मनसिकरोन्तो, अतीतं "अतीतं" ति मनसि करोती ति ? आमन्ता ।

25 द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अनागतं "अनागतं" ति मनसिकरोन्तो, पच्चुप्पन्नं "पच्चुप्पन्नं" ति मनसि करोती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अनागतं "अनागतं" ति मनसि करोन्तो, पच्चुप्पन्नं "पच्चुप्पन्नं" ति मनसि करोती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ?
न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अनागतं “अनागतं” ति मनसिकरोन्तो, अतीतं “अतीतं” ति
मनसि करोति, पच्चुप्पन्नं “पच्चुप्पन्नं” ति मनसि करोती ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

B. 385

अनागतं “अनागतं” ति मनसिकरोन्तो, अतीतं “अतीतं” ति
मनसि करोति, पच्चुप्पन्नं “पच्चुप्पन्नं” ति मनसि करोती ति ?
आमन्ता ।

तिण्णं फस्सानं ... पे०... तिण्णं चित्तानं समोधानं होती ति ?
न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

10

१०. *पच्चुप्पन्नं “पच्चुप्पन्नं” ति मनसिकरोन्तो, अतीतं
“अतीतं” ति मनसि करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

पच्चुप्पन्नं “पच्चुप्पन्नं” ति मनसि करोन्तो, अतीतं “अतीतं”
ति मनसि करोती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ?
न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

15

*पच्चुप्पन्नं “पच्चुप्पन्नं” ति मनसिकरोन्तो, अनागतं “अनागतं”
ति मनसि करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

R. 531

पच्चुप्पन्नं “पच्चुप्पन्नं” ति मनसिकरोन्तो, अनागतं “अनागतं”
ति मनसि करोती ति ? आमन्ता ।

20

द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ?
न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*पच्चुप्पन्नं “पच्चुप्पन्नं” ति मनसिकरोन्तो, अतीतं “अतीतं”
ति मनसि करोति, अनागतं “अनागतं” ति मनसि करोती ति ? न
हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

25

पच्चुप्पन्नं “पच्चुप्पन्नं” ति मनसिकरोन्तो, अतीतं “अतीतं”
ति मनसि करोति, अनागतं “अनागतं” ति मनसि करोती ति ?
आमन्ता ।

तिण्णं फस्सानं ... पे०... तिण्णं चित्तानं समोधानं होती ति ?
न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

30

११. न वत्तव्वं — “अधिगय्ह मनसि करोती” ति ? आमन्ता ।
ननु वुत्तं भगवता —

“सव्वे सङ्खारा अनिच्चा ति, यदा पञ्जाय पस्सति ।
अय निव्विन्दति दुक्खे, एस मग्गो विसुद्धिया ॥

5 “सव्वे सङ्खारा दुक्खा ति, यदा पञ्जाय पस्सति ।
अय निव्विन्दति दुक्खे, एस मग्गो विसुद्धिया ॥

“सव्वे धम्मा अनत्ता ति, यदा पञ्जाय पस्सति ।
अय निव्विन्दति दुक्खे, एस मग्गो विसुद्धिया” ति ॥

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।
10 तेन हि अधिगय्ह मनसि करोती ति ।

१६१(४) रूपं हेतू ति कथा

B. 386,
R. 532

१२. *रूपं हेतू ति ? आमन्ता ।

अलोभो हेतू ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अदोसो हेतु ... पे०... अमोहो हेतु ... लोभो हेतु ... दोसो हेतु ...
मोहो हेतू ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

15 *रूपं हेतू ति ? आमन्ता ।

सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना^१ ... पे०... पणिघी ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ?
आमन्ता ।

20 हञ्चि अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघि,
नो च वत रे वत्तव्वे — “रूपं हेतू” ति ।

१३. *अलोभो हेतु सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०...
पणिघी ति ? आमन्ता ।

रूपं हेतु सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ?
25 न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१. आवट्टना — स्या०, एवमुपरि च ।

अदोसो हेतु ... अमोहो हेतु ... लोभो हेतु ... दोसो हेतु ... मोहो हेतु सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

रूपं हेतु सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*रूपं हेतु अनारम्मणं^१, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी 5 ति ? आमन्ता ।

अलोभो हेतु अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

रूपं हेतु अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

10 R. 533

अदोसो हेतु ... अमोहो हेतु ... लोभो हेतु ... दोसो हेतु ... मोहो हेतु अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१४. १ न वत्तव्वं - "रूपं हेतू" ति ? आमन्ता ।

ननु महाभूता उपादायरूपानं^२ उपादायहेतू^३ ति ? आमन्ता । 15

हज्जि महाभूता उपादायरूपानं उपादायहेतु, तेन वत रे वत्तव्वे - "रूपं हेतू" ति ।

१६२(६) रूपं सहेतुकं ति कथा

१५. *रूपं सहेतुकं ति ? आमन्ता ।

B. 387

अलोभहेतुना ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अदोसहेतुना ति ... पे०... अमोहहेतुना ति ... लोभहेतुना ... 20 दोसहेतुना ... पे०... मोहहेतुना ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*रूपं सहेतुकं ति ? आमन्ता ।

सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? 25 आमन्ता ।

१. सारम्मणं - रो० । २-२. उपादा रूपानं उपादाय हेतू - रो०, एतमुपरि ति ।

हृञ्चि अनारम्भणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी,
नो च वत रे वत्तव्वे - “रूपं सहेतुकं” ति ।

१६. *अलोभो सहेतुको सारम्भणो, अत्थि तस्स आवट्टना
... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

5 रूपं सहेतुकं सारम्भणं, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R 534

अदोसो सहेतुको ... पे०... अमोहो ... सद्धा ... विरियं ...
सत्ति ... समाधि ... पञ्ञा ... लोभो ... दोसो ... मोहो ... मानो ...
दिट्ठि ... विचिकिच्छा ... धीनं ... उद्धच्चं ... अहिरिकं ... अनोत्तप्पं
10 सहेतुकं सारम्भणं, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ?
आमन्ता ।

रूपं सहेतुकं सारम्भणं, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*रूपं सहेतुकं अनारम्भणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी
15 ति ? आमन्ता ।

अलोभो सहेतुको अनारम्भणो, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०...
पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

रूपं सहेतुकं अनारम्भणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०...
पणिघी ति ? आमन्ता ।

20 अदोसो सहेतुको ... पे०... अनोत्तप्पं सहेतुकं अनारम्भणं, नत्थि
तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१७ 1 न वत्तव्वं - “रूपं सहेतुकं” ति ? आमन्ता ।

ननु रूपं सप्पच्चयं ति ? आमन्ता ।

हृञ्चि रूपं सप्पच्चयं, तेन वत रे वत्तव्वे - “रूपं सहेतुकं” ति ।

१६३(७) रूपं कुसलाकुसलं ति कथा

B, 388 25

१८. *रूपं कुसलं ति ? आमन्ता ।

सारम्भणं, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु अनारम्भणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ?

आमन्ता ।

हज्जिच अनारम्भणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघि,
नो च वत रे वत्तव्वे — “रूपं कुसलं” ति ।

R. 535

१६. *अलोभो कुसलो सारम्भणो, अत्थि तस्स आवट्टना 5

... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

रूपं कुसलं सारम्भणं, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अदोसो कुसलो ... पे०... अमोहो कुसलो ... पे०... सद्धा ...
विरियं ... सति ... समाधि ... पे०... पञ्जा कुसला सारम्भणा, अत्थि 10
ताय आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

रूपं कुसलं सारम्भणं, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*रूपं कुसलं अनारम्भणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी
ति ? आमन्ता ।

15

अलोभो कुसलो अनारम्भणो, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०...
पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*रूपं कुसलं अनारम्भणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी
ति ? आमन्ता ।

अदोसो कुसलो ... पे०... पञ्जा कुसला अनारम्भणा, नत्थि 20
ताय आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२०. *रूपं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

सारम्भणं, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु अनारम्भणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? 25
आमन्ता ।

हज्जिच अनारम्भणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघि,
नो च वत रे वत्तव्वे — “रूपं अकुसलं” ति । ... पे०... ।

R. 536

२१. *लोभो अकुसलो सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना
... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

रूपं अकुसलं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

5

B. 339

दोसो ... मोहो ... मानो ... पे०... अनोत्तपं अकुसलं सारम्मणं,
अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

रूपं अकुसलं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*रूपं अकुसलं अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०...
10 पणिघी ति ? आमन्ता ।

लोभो अकुसलो अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०...
पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

रूपं अकुसलं अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी
ति ? आमन्ता ।

15

दोसो ... मोहो ... पे०... अनोत्तपं अकुसलं अनारम्मणं,
नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२२. नि वत्तव्वं - "रूपं कुसलं पि अकुसलं पी" ति ?
आमन्ता ।

ननु कायकम्मं वचीकम्मं कुसलं पि अकुसलं पी ति ? आमन्ता ।
20 हञ्चि कायकम्मं वचीकम्मं कुसलं पि अकुसलं पि, तेन वत्त
रे वत्तव्वे - "रूपं कुसलं पि अकुसलं पी" ति ।

१६४(=) रूपं विपाको ति कथा

२३. *रूपं विपाको ति ? आमन्ता ।

R. 537

रूपं सुखवेदनियं दुक्खवेदनियं अदुक्खमसुखवेदनियं, सुखाय
वेदनाय सम्पयुत्तं, दुक्खाय वेदनाय सम्पयुत्तं, अदुक्खमसुखाय वेदनाय
25 सम्पयुत्तं, फस्सेन सम्पयुत्तं ... पे०... चित्तेन सम्पयुत्तं, सारम्मणं, अत्थि
तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु न सुखवेदनियं न दुक्खवेदनियं ... पे०... अनारम्मणं, नत्थि
तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि न सुखवेदनियं न दुक्खवेदनियं ... पे०... अवारम्मणं,
नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी, नो च वत रे वत्तब्बे - "रूपं
विपाको" ति ।

२४. *फस्सो विपाको, फस्सो सुखवेदनियो दुक्खवेदनियो
... पे०... सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? 5
आमन्ता ।

रूपं विपाको, रूपं सुखवेदनियं दुक्खवेदनियं ... पे०... सारम्मणं,
अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*रूपं विपाको, रूपं न सुखवेदनियं न दुक्खवेदनियं ... पे०...
अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता । 10

फस्सो विपाको, फस्सो न सुखवेदनियो न दुक्खवेदनियो ... पे०...
अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
... पे०... ।

२५. न वत्तब्बं - "रूपं विपाको" ति ? आमन्ता ।

ननु कम्मस्स कतत्ता उप्पन्ना चित्तचेतसिका धम्मा विपाको 15
ति ? आमन्ता ।

हञ्चि कम्मस्स कतत्ता उप्पन्ना चित्तचेतसिका धम्मा विपाको,
तेन वत रे वत्तब्बे - "कम्मस्स कतत्ता उप्पन्नं रूपं विपाको" ति ।

१६५(६) रूपं रूपावचरारूपावचरं ति कथा

२६. *अत्थि रूपं रूपावचरं ति ? आमन्ता ।

R. 538

समापत्तेसियं उपपत्तेसियं दिट्ठधम्मसुखविहारं^१, समापत्तेसियेन 20
चित्तेन उपपत्तेसियेन चित्तेन दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतं
सहजातं संसट्ठं सम्पयुत्तं एकुप्पादं एकनिरोधं एकवत्युक्कं एकारम्मणं
ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

ननु न समापत्तेसियं न उपपत्तेसियं न दिट्ठधम्मसुखविहारं,
न समापत्तेसियेन चित्तेन न^२ उपपत्तेसियेन चित्तेन न दिट्ठधम्मसुख- 25
विहारेन चित्तेन सहगतं सहजातं संसट्ठं सम्पयुत्तं एकुप्पादं एकनिरोधं
एकवत्युक्कं एकारम्मणं ति ? आमन्ता ।

१. दिट्ठधम्मसुखविहारेन - म्या० । २. म्या० पोथके नत्थि ।

R. 536

२१. *लोभो अकुसलो सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

रूपं अकुसलं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

5

B. 339

दोसो ... मोहो ... मानो ... पे०... अनोत्तप्यं अकुसलं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

रूपं अकुसलं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

10 *रूपं अकुसलं अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

लोभो अकुसलो अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

रूपं अकुसलं अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

15 दोसो ... मोहो ... पे०... अनोत्तप्यं अकुसलं अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२२. 1न वत्तव्वं - "रूपं कुसलं पि अकुसलं पी" ति ? आमन्ता ।

ननु कायकम्मं वचीकम्मं कुसलं पि अकुसलं पी ति ? आमन्ता ।

20 हञ्चि कायकम्मं वचीकम्मं कुसलं पि अकुसलं पि, तेन वत्तव्वे - "रूपं कुसलं पि अकुसलं पी" ति ।

१६४(८) रूपं विपाको ति कथा

२३. *रूपं विपाको ति ? आमन्ता ।

R. 537

रूपं सुखवेदनियं दुक्खवेदनियं अदुक्खमसुखवेदनियं, सुखाय वेदनाय सम्पयुत्तं, दुक्खाय वेदनाय सम्पयुत्तं, अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्तं, फस्मेन सम्पयुत्तं ... पे०... चित्तेन सम्पयुत्तं, सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु न सुखवेदनियं न दुक्खवेदनियं ... पे०... अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

न समापत्तेसियेन चित्तेन ... पे०... एकवत्थुको एकारम्मणो, नो च वत रे वत्तब्बे - “रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो” ति ।

३०. *रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

सद्दरागो सद्दधातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता । 5

गन्धरागो ... पे०... रसरगो ... पे०... फोढुब्बरागो फोढुब्ब-
धातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*सद्दरागो न वत्तब्बं - “सद्दधातुपरियापन्नो” ति ? आमन्ता ।

B. 392

रूपरागो न वत्तब्बं - “रूपधातुपरियापन्नो” ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... । 10

गन्धरागो ... पे०... रसरगो ... पे०... फोढुब्बरागो न वत्तब्बं -
“फोढुब्बधातुपरियापन्नो” ति ? आमन्ता ।

R. 540

रूपरागो न वत्तब्बं - “रूपधातुपरियापन्नो” ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

३१. *अरूपरागो अरूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता । 15

अरूपरागो न वत्तब्बं - “अरूपधातुपरियापन्नो” ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

अरूपरागो अरूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

समापत्तेसियो उपपत्तेसियो दिट्ठधम्मसुखविहारो, समापत्ते-
सियेन चित्तेन उपपत्तेसियेन चित्तेन दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतो 20
सहजातो संसट्ठो सम्पयुत्तो एकुप्पादो एकनिरोधो एकवत्थुको एका-
रम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

ननु न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठधम्मसुखविहारो,
न समापत्तेसियेन चित्तेन ... पे०... एकवत्थुको एकारम्मणो ति ?
आमन्ता ।

हञ्चि न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठधम्मसुखविहारो, 25
न समापत्तेसियेन चित्तेन न उपपत्तेसियेन चित्तेन न दिट्ठधम्मसुखविहारेन
चित्तेन सहगतो सहजातो संसट्ठो सम्पयुत्तो एकुप्पादो एकनिरोधो एक-
वत्थुको एकारम्मणो, नो च वत रे वत्तब्बे - “अरूपरागो अरूपधातु-
परियापन्नो” ति ।

हञ्चि न समापत्तेसियं न उपपत्तेसियं न दिट्ठधम्मसुखविहारं,
न समापत्तेसियेन चित्तेन ... पे०... एकारम्मणं, नो च वत रे वत्तव्वे -
“अत्थि रूपं रूपावचरं” ति ।

२७. *अत्थि रूपं अरूपावचरं ति ? आमन्ता ।

५ समापत्तेसियं उपपत्तेसियं दिट्ठधम्मसुखविहारं, समापत्तेसियेन
चित्तेन उपपत्तेसियेन चित्तेन दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतं सहजातं
संसद्वं सम्पयुत्तं एकुप्पादं एकनिरोधं एकवत्युक्कं एकारम्मणं ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु न समापत्तेसियं न उपपत्तेसियं न दिट्ठधम्मसुखविहारं,

“ 91 10 न समापत्तेसियेन चित्तेन ... पे०... एकारम्मणं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि न समापत्तेसियं न उपपत्तेसियं ... पे०... एकवत्युक्कं
एकारम्मणं, नो च वत रे वत्तव्वे - “अत्थि रूपं अरूपावचरं” ति ।

२८. न वत्तव्वं - “अत्थि रूपं रूपावचरं, अत्थि रूपं अरूपा-
वचरं” ति ? आमन्ता ।

15 ननु कामावचरकम्मस्स कतत्ता रूपं कामावचरं ति ? आमन्ता ।

539 हञ्चि कामावचरकम्मस्स कतत्ता रूपं कामावचरं, तेन वत रे
वत्तव्वे - “रूपावचरकम्मस्स कतत्ता रूपं रूपावचरं, अरूपावचरकम्मस्स
कतत्ता रूपं अरूपावचरं” ति ।

१६६(१०) रूपारूपधातुपरियापन्नकथा

२९. *रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

20 समापत्तेसियो उपपत्तेसियो दिट्ठधम्मसुखविहारो, समापत्ते-
सियेन चित्तेन उपपत्तेसियेन चित्तेन दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन
सहगतो सहजातो संसद्वो सम्पयुत्तो एकुप्पादो एकनिरोधो एकवत्युको
एकारम्मणो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठधम्मसुखविहारो,
25 न समापत्तेसियेन चित्तेन ... पे०... एकवत्युको एकारम्मणो ति ?
आमन्ता ।

हञ्चि न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठधम्मसुखविहारो,

न समापत्तेसियेन चित्तेन ... पे०... एकवत्थुको एकारम्मणो, नो च वत
रे वत्तब्बे - “रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो” ति ।

३०. *रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

सद्दरागो सद्दधातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

5

गन्धरागो ... पे०... रसरगो ... पे०... फोट्टव्वरागो फोट्टव्व-
धातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*सद्दरागो न वत्तब्बं - “सद्दधातुपरियापन्नो” ति ? आमन्ता ।

B 392

रूपरागो न वत्तब्बं - “रूपधातुपरियापन्नो” ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

10

गन्धरागो ... पे०... रसरगो ... पे०... फोट्टव्वरागो न वत्तब्बं -
“फोट्टव्वधातुपरियापन्नो” ति ? आमन्ता ।

R. 540

रूपरागो न वत्तब्बं - “रूपधातुपरियापन्नो” ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

३१. *अरूपरागो अरूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

15

अरूपरागो न वत्तब्बं - “अरूपधातुपरियापन्नो” ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

अरूपरागो अरूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

समापत्तेसियो उपपत्तेसियो दिट्ठधम्मसुखविहारो, समापत्ते-
सियेन चित्तेन उपपत्तेसियेन चित्तेन दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतो
सहजातो संसट्ठो सम्पयुत्तो एकुप्पादो एकनिरोधो एकवत्थुको एका-
रम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

20

ननु न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठधम्मसुखविहारो,
न समापत्तेसियेन चित्तेन ... पे०... एकवत्थुको एकारम्मणो ति ?

हृञ्चि न समापत्तेसियं न उपपत्तेसियं न दिट्ठवम्मसुखविहारं,
न समापत्तेसियेन चित्तेन ... पे०... एकारम्मणं, नो च वत रे वत्तब्बे -
“अत्थि रूपं रूपावचरं” ति ।

२७. *अत्थि रूपं अरूपावचरं ति ? आमन्ता ।

5 समापत्तेसियं उपपत्तेसियं दिट्ठवम्मसुखविहारं, समापत्तेसियेन
चित्तेन उपपत्तेसियेन चित्तेन दिट्ठवम्मसुखविहारेण चित्तेन सहगतं सहजातं
संसद्वं सम्पयुत्तं एकुप्पादं एकनिरोधं एकवत्युक्कं एकारम्मणं ति ? न
हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

391 10 ननु न समापत्तेसियं न उपपत्तेसियं न दिट्ठवम्मसुखविहारं,
न समापत्तेसियेन चित्तेन ... पे०... एकारम्मणं ति ? आमन्ता ।

हृञ्चि न समापत्तेसियं न उपपत्तेसियं ... पे०... एकवत्युक्कं
एकारम्मणं, नो च वत रे वत्तब्बे - “अत्थि रूपं अरूपावचरं” ति ।

२८. †न वत्तब्बं - “अत्थि रूपं रूपावचरं, अत्थि रूपं अरूपा-
वचरं” ति ? आमन्ता ।

15 ननु कामावचरकम्मस्स कतत्ता रूपं कामावचरं ति ? आमन्ता ।

R 539 हृञ्चि कामावचरकम्मस्स कतत्ता रूपं कामावचरं, तेन वत रे
वत्तब्बे - “रूपावचरकम्मस्स कतत्ता रूपं रूपावचरं, अरूपावचरकम्मस्स
कतत्ता रूपं अरूपावचरं” ति ।

१६६ (१०) रूपारूपधातुपरियापन्नकथा

२९. *रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

20 समापत्तेसियो उपपत्तेसियो दिट्ठवम्मसुखविहारो, समापत्ते-
सियेन चित्तेन उपपत्तेसियेन चित्तेन दिट्ठवम्मसुखविहारेण चित्तेन
सहगतो सहजातो संसद्वो सम्पयुत्तो एकुप्पादो एकनिरोधो एकवत्युको
एकारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

ननु न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठवम्मसुखविहारो,
25 न समापत्तेसियेन चित्तेन ... पे०... एकवत्युको एकारम्मणो ति ?
आमन्ता ।

हृञ्चि न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठवम्मसुखविहारो,

न समापत्तेसियेन चित्तेन ... पे०... एकवत्थुको एकारम्मणो, नो च वत रे वत्तब्बे — “रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो” ति ।

३०. *रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

सद्दरागो सद्दधातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

5

गन्धरागो ... पे०... रसरगो ... पे०... फोढुब्बरागो फोढुब्ब-
धातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*सद्दरागो न वत्तब्बं — “सद्दधातुपरियापन्नो” ति ? आमन्ता ।

B 3

रूपरागो न वत्तब्बं — “रूपधातुपरियापन्नो” ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

10

गन्धरागो ... पे०... रसरगो ... पे०... फोढुब्बरागो न वत्तब्बं —
“फोढुब्बधातुपरियापन्नो” ति ? आमन्ता ।

R. 5

रूपरागो न वत्तब्बं — “रूपधातुपरियापन्नो” ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

३१. *अरूपरागो अरूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

15

अरूपरागो न वत्तब्बं — “अरूपधातुपरियापन्नो” ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

अरूपरागो अरूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

समापत्तेसियो उपपत्तेसियो दिट्ठधम्मसुखविहारो, समापत्ते-
सियेन चित्तेन उपपत्तेसियेन चित्तेन दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतो
सहजातो संसट्ठो सम्पयुत्तो एकुप्पादो एकनिरोधो एकवत्थुको एका-
रम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

20

ननु न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठधम्मसुखविहारो,
न समापत्तेसियेन चित्तेन ... पे०... एकवत्थुको एकारम्मणो ति ?
आमन्ता ।

१७. सत्तरसमो वग्गो

१६७(१) अरहतो पुञ्जूपचयकथा

१. *अत्थि अरहतो पुञ्जूपचयो ति ? आमन्ता ।

R. 542

अत्थि अरहतो अपुञ्जूपचयो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

नत्थि अरहतो अपुञ्जूपचयो ति ? आमन्ता ।

नत्थि अरहतो पुञ्जूपचयो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२. *अत्थि अरहतो पुञ्जूपचयो ति ? आमन्ता ।

5

अरहा पुञ्जाभिसङ्खारं अभिसङ्खरोति, आनेज्जाभिसङ्खारं अभिसङ्खरोति, गतिसंवत्तनियं^१ कम्मं करोति, धवसंवत्तनियं कम्मं करोति, इस्सरियसंवत्तनियं कम्मं करोति, अधिपच्चसंवत्तनियं कम्मं करोति, महाभोगसंवत्तनियं कम्मं करोति, महापरिवारसंवत्तनियं कम्मं करोति, देवसोभयसंवत्तनियं कम्मं करोति, मनुस्ससोभय- 10 संवत्तनियं कम्मं करोती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

३. *अत्थि अरहतो पुञ्जूपचयो ति ? आमन्ता ।

अरहा आचिनाती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अरहा अपचिनाती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 394

अरहा पजहती ति ... पे०... अरहा उपादियती ति ... पे०... 15

अरहा विसिनेती ति ... पे० . अरहा उस्मिनेती ति ... पे०... अरहा विघूपेती ति ... पे० . अरहा सन्धूपेती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु अरहा नेवाचिनाति न अपचिनाति अपचिनित्वा ठितो ति ? आमन्ता ।

R. 543

हुञ्चि अरहा नेवाचिनाति नापचिनाति अपचिनित्वा ठितो, 20 नो च वत रे वत्तव्वे — “अत्थि अरहतो पुञ्जूपचयो” ति ।

*ननु अरहा नेव पजहति न उपादियति पजहित्वा ठितो, नेव सेनेति न उस्मिनेति विसिनेत्वा ठितो, नेव विघूपेति न सन्धूपेति रूपेत्वा ठितो ति ? आमन्ता ।

३२. *अरूपरागो अरूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

सद्दरागो सद्दधातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अरूपरागो अरूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

गन्धरागो ... पे०... रसरगो ... पे०... फोद्धव्वरागो फोद्धव्व-
5 धातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सद्दरागो न वत्तव्वं - “सद्दधातुपरियापन्नो” ति ? आमन्ता ।

अरूपरागो न वत्तव्वं - “अरूपधातुपरियापन्नो” ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

गन्धरागो ... पे०... रसरगो ... पे०... फोद्धव्वरागो न वत्तव्वं -

10 “फोद्धव्वधातुपरियापन्नो” ति ? आमन्ता ।

41 अरूपरागो न वत्तव्वं - “अरूपधातुपरियापन्नो” ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

३३. 11 न वत्तव्वं - “रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो, अरूपरागो
अरूपधातुपरियापन्नो” ति ? आमन्ता ।

93 15 ननु कामरागो कामधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

हन्धि कामरागो कामधातुपरियापन्नो, तेन वत रे वत्तव्वे -

“रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो, अरूपरागो अरूपधातुपरियापन्नो” ति ।

सोळसमो वग्गो ।

तत्सुद्धानं

चित्तनिग्गहो, चित्तपग्गहो, सुखानुप्पदानं, अधिगय्हं
मनसिकारो, रूपं हेतु, रूपं सहेतुकं, रूपे कुसले पि अकुसले पि, रूपं
20 विपाको, अत्थि रूप रूपावचरं अत्थि रूपं अरूपावचरं, सब्बे किलेसा
1 कामधातुपरियापन्ना ति ।

१७. सत्तरसमो वग्गो

१६७(१) अरहतो पुञ्ञूपचयकथा

१. *अत्थि अरहतो पुञ्ञूपचयो ति ? आमन्ता ।

R. 542

अत्थि अरहतो अपुञ्ञूपचयो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

नत्थि अरहतो अपुञ्ञूपचयो ति ? आमन्ता ।

नत्थि अरहतो पुञ्ञूपचयो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

२. *अत्थि अरहतो पुञ्ञूपचयो ति ? आमन्ता ।

5

अरहा पुञ्ञाभिसङ्खारं अभिसङ्खरोति, आनेञ्ञाभिसङ्खारं

अभिसङ्खरोति, गतिसंवत्तनियं^१ कम्मं करोति, धवसंवत्तनियं कम्मं करोति, इस्सरियसंवत्तनियं कम्मं करोति, अधिपच्चसंवत्तनियं कम्मं करोति, महाभोगसंवत्तनियं कम्मं करोति, महापरिवारसंवत्तनियं कम्मं करोति, देवसोभग्यसंवत्तनियं कम्मं करोति, मनुस्ससोभग्य- 10
संवत्तनियं कम्मं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

३. *अत्थि अरहतो पुञ्ञूपचयो ति ? आमन्ता ।

अरहा आचिनाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अरहा अपचिनाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

B. 394

अरहा पजहती ति ... पे०... अरहा उपादियती ति ... पे०... 15

अरहा विसिनेती ति ... पे०... अरहा उस्सिनेती ति ... पे०... अरहा विघूपेती ति ... पे०... अरहा सन्धूपेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

ननु अरहा नेवाचिनाति न अपचिनाति अपचिनित्वा ठितो ति ? आमन्ता ।

R. 543

हञ्चि अरहा नेवाचिनाति नापचिनाति अपचिनित्वा ठितो, 20
नो च वत रे वत्तब्बे - "अत्थि अरहतो पुञ्ञूपचयो" ति ।

*ननु अरहा नेव पजहति न उपादिषति पजहित्वा ठितो, नेव विसिनेति न उस्सिनेति विसिनेत्वा ठितो, नेव विघूपेति न सन्धूपेति विघूपेत्वा ठितो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा नेव विवूपेति न सन्वूपेति विवूपेत्वा ठितो, नो च वत रे वत्तव्वे - "अत्थि अरहतो पुञ्चूपचयो" ति ।

४. नत्थि अरहतो पुञ्चूपचयो ति ? आमन्ता ।

अरहा दानं ददेय्या ति ? आमन्ता ।

5 हञ्चि अरहा दानं ददेय्य, नो च वत रे वत्तव्वे - "नत्थि अरहतो पुञ्चूपचयो" ति ।

अरहा चीवरं ददेय्य ... पे०... पिण्डपातं ददेय्य ... सेनासनं ददेय्य ... गिलानपञ्चयभेसज्जपरिक्खारं ददेय्य ... खादनीयं ददेय्य ... भोजनीयं ददेय्य ... पानीयं ददेय्य ... चेतियं वन्देय्य ... चेतिये मालं 10 आरोपेय्य ... गन्वं आरोपेय्य ... विलेपनं आरोपेय्य ... पे०... चेतियं अभिदक्खिणं करेय्या ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा चेतियं अभिदक्खिणं करेय्य, नो च वत रे वत्तव्वे - "नत्थि अरहतो पुञ्चूपचयो" ति ।

१६८(२) नत्थि अरहतो अकालमच्चू ति कथा

५. नत्थि अरहतो अकालमच्चू ति ? आमन्ता ।

15 नत्थि अरहन्तघातको ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि अरहन्तघातको ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो अकालमच्चू ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

नत्थि अरहतो अकालमच्चू ति ? आमन्ता ।

यो अरहन्तं जीविता वोरोपेति, सति जीविते जीवितावसेसे 20 जीविता वोरोपेति, अमति जीविते जीवितावसेसे जीविता वोरोपेती ति ? सति जीविते जीवितावसेसे जीविता वोरोपेती ति ।

हञ्चि सति जीविते जीवितावसेसे जीविता वोरोपेति, नो च वत रे वत्तव्वे - "नत्थि अरहतो अकालमच्चू" ति ।

असति जीविते जीवितावसेसे जीविता वोरोपेती ति, नत्थि 25 अरहन्तघातको ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

६. नत्थि अरहतो अकालमच्चू ति ? आमन्ता ।

अरहतो काये विसं न कमेय्य, सत्थं न कमेय्य, अग्गि न कमेय्या
ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

ननु अरहतो काये विसं कमेय्य, सत्थं कमेय्य, अग्गि कमेय्या
ति ? आमन्ता ।

हज्जि अरहतो काये विसं कमेय्य, सत्थं कमेय्य, अग्गि कमेय्य, 5
नो च वत रे वत्तब्बे — “नत्थि अरहतो अकालमच्चू” ति ।

*अरहतो काये विसं न कमेय्य, सत्थं न कमेय्य, अग्गि न कमेय्या
ति ? आमन्ता ।

नत्थि अरहन्तघातको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

७. अत्थि अरहतो अकालमच्चू ति ? आमन्ता । 10

नन वुत्तं भगवता — “नाहं, भिक्खवे, सञ्चेतनिकानं कम्मनं
कतानं उपचित्तानं अप्पटिसंवेदित्वा व्यन्तीभावं वदामि; तं च खो
दिट्ठेवं घम्मे उपपज्जे^१ वा अपरे वा परिथाये” ति । अत्थेव सुत्तन्तो
ति ? आमन्ता ।

R. 545

तेन हि नत्थि अरहतो अकालमच्चू ति ।

15

१६६(३) सव्वमिदं कम्मतो ति कथा

८. *सव्वमिदं कम्मतो ति ? आमन्ता ।

कम्मं पि कम्मतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

सव्वमिदं कम्मतो ति ? आमन्ता ।

सव्वमिदं पुव्वेकतहेतू ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

B. 396

सव्वमिदं कम्मतो ति ? आमन्ता ।

20

सव्वमिदं कम्मविपाकतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

९. *सव्वमिदं कम्मविपाकतो ति ? आमन्ता ।

कम्मविपाकेन पाणं हनेय्या ति ? आमन्ता^२ ।

पाणातिपातो सफलो ति ? आमन्ता ।

कम्मविपाको सफलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । 25

कम्मविपाको अफलो ति ? आमन्ता ।

पाणातिपातो अफलो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*कम्मविपाकेन अदिन्नं आदियेय्य ... पे०... मुसा भणेय्य ...

पिसुणं भणेय्य ... फससं भणेय्य ... सम्फं^१ पलपेय्य^२ ... सन्धि छिन्देय्य ...

निल्लोपं हरेय्य ... एकागारिकं करेय्य ... परिपत्त्ये तिद्वेय्य ... परदारं

५ गच्छेय्य ... गामघातकं^३ करेय्य ... निगमघातकं करेय्य ... कम्मविपाकेन

४६ दानं ददेय्य ... चीवरं ददेय्य ... पिण्डपातं ददेय्य ... सेनासनं ददेय्य ...

गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारं ददेय्या ति ? आमन्ता ।

गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारो सफलो ति ? आमन्ता ।

कम्मविपाको सफलो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१० कम्मविपाको अफलो ति ? आमन्ता ।

गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारो अफलो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

१०. १ न वत्तव्वं - "सव्वमिदं कम्मतो" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता -

१५ "कम्मुना वत्तती लोको, कम्मुना वत्तती पजा ।

कम्मनिवन्धना सत्ता, रथस्साणी^३ व यायतो ॥

"कम्मेन कित्ति लभते पसंसं,

कम्मेन जानि च वधं च वन्धं ।

तं कम्मं नानाकरणं विदित्वा,

२० कस्मा वदे नत्थि कम्मं ति लोके" ति ॥

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि "सव्वमिदं कम्मतो" ति ।

१७०(४) इन्द्रियवद्धकथा

३७ ११. *इन्द्रियवद्धञ्जेव दुक्खं ति ? आमन्ता ।

४७ इन्द्रियवद्धञ्जेव अनिच्चं सद्दुतं पटिच्चसमुप्पन्नं खयधम्मं

२५ वयवधम्मं विरागधम्मं निरोधधम्मं विपरिणामधम्मं ति ? न हे

वत्तव्वे । ... पे०... ।

१-१. सम्फप्पनपेय्य - रो० । २. गामघात - रो०, एवमुपरि पि । ३. रथस्मान् सी०, रो० ।

ननु अनिन्द्रियवद्धं अनिच्चं सङ्खतं पटिच्चसमुप्पन्नं खयधम्मं वयधम्मं विरागधम्मं निरोधधम्मं विपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनिन्द्रियवद्धं अनिच्चं सङ्खतं पटिच्चसमुप्पन्नं खयधम्मं वयधम्मं विरागधम्मं निरोधधम्मं विपरिणामधम्मं, नो च वत रे वत्तव्वे — “इन्द्रियवद्धञ्जेव दुक्खं” ति । 5

*अनिन्द्रियवद्धं अनिच्चं सङ्खतं पटिच्चसमुप्पन्नं ... पे०... विपरिणामधम्मं, तं च न^१ दुक्खं ति ? आमन्ता ।

इन्द्रियवद्धं अनिच्चं सङ्खतं ... पे०... विपरिणामधम्मं, तं च न^१ दुक्खं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*इन्द्रियवद्धं अनिच्चं सङ्खतं ... पे०... विपरिणामधम्मं, तं च 10 दुक्खं ति ? आमन्ता ।

अनिन्द्रियवद्धं अनिच्चं सङ्खतं ... पे०... विपरिणामधम्मं, तं च दुक्खं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१२. *इन्द्रियवद्धञ्जेव दुक्खं ति ? आमन्ता ।

ननु यदनिच्चं तं दुक्खं वुत्तं भगवता — “अनिन्द्रियवद्धं अनिच्चं” 15 ति ? आमन्ता ।

हञ्चि यदनिच्चं तं दुक्खं वुत्तं भगवता — अनिन्द्रियवद्धं अनिच्चं, नो च वत रे वत्तव्वे — “इन्द्रियवद्धञ्जेव दुक्खं” ति ।

१३. न वत्तव्वं — “इन्द्रियवद्धञ्जेव दुक्खं” ति ? आमन्ता ।

यथा इन्द्रियवद्धस्स दुक्खस्स परिञ्जाय भगवति ब्रह्मचरियं 20 वुत्सस्ति, एवमेव^१ अनिन्द्रियवद्धस्स दुक्खस्स परिञ्जाय भगवति ब्रह्मचरियं वुत्सस्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

यथा इन्द्रियवद्धं दुक्खं परिञ्जातं न पुन उप्पज्जति, एवमेवं अनिन्द्रियवद्धं दुक्खं परिञ्जातं न पुन उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

तेन हि इन्द्रियवद्धञ्जेव दुक्खं ति । 25

१७१(५) ठपेत्वा अरियमगं ति कथा

१४. *ठपेत्वा अरियमगं अवसेत्ता सङ्खारा दुक्खा ति ? आमन्ता ।

१. सी० पोत्तके नस्ति । २. एवमेव — स्या०, एवमुत्ति पि ।

दुःखसमुदयोऽपि दुःखोऽस्ति ? न हेवं वक्तव्ये । ... पे०... ।

दुःखसमुदयोऽपि दुःखोऽस्ति ? आमन्ता ।

तीर्णैव अरियसञ्चानीति ? न हेवं वक्तव्ये । ... पे०... ।

तीर्णैव अरियसञ्चानीति ? आमन्ता ।

5 ननु चत्तारि अरियसञ्चानि वृत्तानि भगवता - दुःखं, दुःख-
समुदयो, दुःखनिरोधो, दुःखनिरोधगामिनी पटिपदाति ? आमन्ता ।

हञ्चि चत्तारि अरियसञ्चानि वृत्तानि भगवता - दुःखं,
दुःखसमुदयो, दुःखनिरोधो, दुःखनिरोधगामिनी पटिपदा; नो च वत
रे वक्तव्ये - "तीर्णैव अरियसञ्चानीति"ति ।

10 *दुःखसमुदयोऽपि दुःखोऽस्ति ? आमन्ता ।

केनद्वेनाति ? अनिच्चद्वेना^१ति^१ ।

अरियमगो अनिच्चोति ? आमन्ता ।

9 अरियमगो दुःखोऽस्ति ? न हेवं वक्तव्ये । .. पे० .. ।

*अरियमगो अनिच्चो, सो च न दुःखोऽस्ति ? आमन्ता ।

15 दुःखसमुदयो अनिच्चो, सो च न दुःखोऽस्ति ? न हेवं वक्तव्ये ।
... पे०... ।

दुःखसमुदयो अनिच्चो, सो च दुःखोऽस्ति ? आमन्ता ।

अरियमगो अनिच्चो, सो च दुःखोऽस्ति ? न हेवं वक्तव्ये ।

... पे०... ।

20 १५ नि वक्तव्य - "उपेत्या अरियमगं अवसेसा सहारा
दुःखा"ति ? आमन्ता ।

ननु सा दुःखनिरोधगामिनी पटिपदाति ? आमन्ता ।

हञ्चि सा दुःखनिरोधगामिनी पटिपदा, तेन वत रे वक्तव्ये -
"उपेत्या अरियमगं अवसेसा सहारा दुःखा"ति ।

१७२(६) न वक्तव्यं सद्दो दक्खिणं पटिगणहातीति कथा

25 १६. *न वक्तव्य - "सद्दो दक्खिणं पटिगणहाती"ति ?
आमन्ता ।

ननु सङ्खो आहुनेय्यो पाहुनेय्यो दक्खिणेय्यो अञ्जलिकरणीयो^१
अनुत्तरं पुञ्जकखेत्तं लोकस्सा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सङ्खो आहुनेय्यो पाहुनेय्यो दक्खिणेय्यो अञ्जलि-
करणीयो अनुत्तरं पुञ्जकखेत्तं लोकस्स, तेन वत रे वत्तव्वे - “सङ्खो
दक्खिणं पटिग्गण्हाती” ति ।

B. 399

5

*न वत्तव्वं - “सङ्खो दक्खिणं पटिग्गण्हाती” ति ? आमन्ता ।

ननु चत्तारो पुरिसयुगा अट्ठ पुरिसपुग्गला दक्खिणेय्या वुत्ता
भगवता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि चत्तारो पुरिसयुगा अट्ठ पुरिसपुग्गला दक्खिणेय्या वुत्ता
भगवता, तेन वत रे वत्तव्वे - “सङ्खो दक्खिणं पटिग्गण्हाती” ति ।

R. 550

10

*न वत्तव्वं - “सङ्खो दक्खिणं पटिग्गण्हाती” ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि केचि सङ्खस्स दानं देन्ती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि केचि सङ्खस्स दानं देन्ति, तेन वत रे वत्तव्वे -
“सङ्खो दक्खिणं पटिग्गण्हाती” ति ।

ननु अत्थि केचि सङ्खस्स चीवरं देन्ति ...पे०... पिण्डपातं देन्ति ... 15
सेनासनं देन्ति ... गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारं देन्ति ... खादनीयं
देन्ति ... भोजनीयं देन्ति ...पे०... पानीयं देन्ती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि केचि सङ्खस्स पानीयं देन्ति, तेन वत रे वत्तव्वे -
“सङ्खो दक्खिणं पटिग्गण्हाती” ति ।

*न वत्तव्वं - “सङ्खो दक्खिणं पटिग्गण्हाती” ति ? आमन्ता । 20

ननु वुत्तं भगवता -

“आहुति^२ जातवेदो व, महामेघं व मेदनी^३ ।

सङ्खो समाधिसम्पन्नो, पटिग्गण्हाति दक्खिणं” ति ।

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि सङ्खो दक्खिणं पटिग्गण्हाती ति ।

25

१७. सङ्खो दक्खिणं पटिग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

भग्गो पटिग्गण्हाति, फलं पटिग्गण्हाती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

...पे०... ।

१. अञ्जलीकरणीयो - गी०, स्मा०, रो० । २. आहुति - सी०; आहुति - स्वा०,
रो० । ३. मेदनी - सी०, रो० ।

१७३(७) न वत्तव्यं सङ्घो दक्खिणं विसोवेती ति कथा

१८. "न वत्तव्यं - "सङ्घो दक्खिणं विसोवेती" ति ? आमन्ता ।

ननु सङ्घो आहुनेय्यो पाहुनेय्यो दक्खिणेय्यो अञ्जलिकरणीयो
अनुत्तरं पुञ्जक्खेत्तं लोकस्सा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सङ्घो आहुनेय्यो ... पे०... अनुत्तरं पुञ्जक्खेत्तं लोकस्स,

५ तेन वत रे वत्तव्ये - "सङ्घो दक्खिणं विसोवेती" ति ।

"न वत्तव्यं - "सङ्घो दक्खिणं विसोवेती" ति ? आमन्ता ।

ननु चत्तारो पुरिसयुगा अट्ट पुरिसपुगला दक्खिणेय्या वुत्ता
भगवता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि चत्तारो पुरिसयुगा अट्ट पुरिसपुगला दक्खिणेय्या वुत्ता

१० भगवता, तेन वत रे वत्तव्ये - "सङ्घो दक्खिणं विसोवेती" ति ।

"न वत्तव्यं - "सङ्घो दक्खिणं विसोवेती" ति ? आमन्ता ।

ननु अतिय केचि सङ्घस्स दानं दत्वा दक्खिणं आरावेन्ती ति ?
आमन्ता ।

हञ्चि अतिय केचि सङ्घस्स दानं दत्वा दक्खिणं आरावेन्ति,

१५ तेन वत रे वत्तव्ये - "सङ्घो दक्खिणं विसोवेती" ति ।

"ननु अतिय केचि सङ्घस्स चीवरं दत्वा ... पे०... पिण्डपातं
दत्वा ... पे०... सेनासनं दत्वा ... गिलानपच्चयमेसज्जपरिक्खारं दत्वा ...
खादनीयं दत्वा ... भोजनीयं दत्वा ... पे०... पानीयं दत्वा दक्खिणं
आरावेन्ती ति ? आमन्ता ।

२० हञ्चि अतिय केचि सङ्घस्स पानीयं दत्वा दक्खिणं आरावेन्ति,
तेन वत रे वत्तव्ये - "सङ्घो दक्खिणं विसोवेती" ति ।

१९. १ सङ्घो दक्खिणं विसोवेती ति ? आमन्ता ।

मग्गो विसोवेति, फलं विसोवेती ति ? न हेवं वत्तव्ये ।
... पे०... ।

१७४(८) न वत्तव्यं सङ्घो भुज्जती ति कथा.

२०. "न वत्तव्यं - "सङ्घो भुज्जति पिबति खादति सामती"
ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि केचि सङ्खभत्तानि करोन्ति, उद्देसभत्तानि करोन्ति, यागुपानानि करोन्ती ति ? आमन्ता ।

‘हज्जि’ अत्थि केचि सङ्खभत्तानि करोन्ति, उद्देसभत्तानि करोन्ति, यागुपानानि करोन्ति, तेन वत्त रे वत्तब्बे — “सङ्खो भुञ्जति पिवति खादति सायती” ति ।

*न वत्तब्बं — “सङ्खो भुञ्जति पिवति खादति सायती” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “गणभोजनं परम्परभोजनं अतिरिक्तभोजनं अनतिरिक्तभोजनं” ति ? आमन्ता ।

हज्जि वुत्तं भगवता — “गणभोजनं परम्परभोजनं अतिरिक्त-भोजनं अनतिरिक्तभोजनं”, तेन वत्त रे वत्तब्बे — “सङ्खो भुञ्जति पिवति खादति सायती” ति ।

*न वत्तब्बं — “सङ्खो भुञ्जति पिवति खादति सायती” ति ? आमन्ता ।

ननु अट्ठ पानानि वुत्तानि भगवता — अम्बपानं, जम्बुपानं, चोचपानं, मोचपानं, मधुकपानं, मुद्दिकपानं, सालुकपानं, फारुसकपानं ति ? आमन्ता ।

हज्जि अट्ठ पानानि वुत्तानि भगवता — अम्बपानं, जम्बुपानं, चोचपानं, मोचपानं, मधुकपानं, मुद्दिकपानं, सालुकपानं, फारुसकपानं, तेन वत्त रे वत्तब्बे — “सङ्खो भुञ्जति पिवति खादति सायती” ति ।

२१. सङ्खो भुञ्जति पिवति खादति सायती ति ? आमन्ता ।

मग्गो भुञ्जति पिवति खादति सायति, फलं भुञ्जति पिवति खादति सायती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१७५(६) न वत्तब्बं सङ्खस्स दिन्नं महप्फलं ति कया

२२. *न वत्तब्बं — “सङ्खस्स दिन्नं महप्फलं” ति ? आमन्ता ।

ननु सङ्खो आहुनेय्यो पाहुनेय्यो दक्खिण्यो अञ्जलिकरणीयो अनुत्तरं पुञ्जगत्तेन लोकस्सा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सङ्घो आहुनेय्यो ... पे०... अनुत्तरं पुञ्जकवेत्तं लोकस्स,
तेन वत रे वत्तव्वे - "सङ्घस्स दिन्नं महप्फलं" ति ।

*न वत्तव्वं - "सङ्घस्स दिन्नं महप्फलं" ति ? आमन्ता ।

ननु चत्तारो पुरिसयुगा अट्ठ पुरिस्सपुग्गला दक्खिण्य्या वुत्ता
5 भगवता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि चत्तारो पुरिसयुगा अट्ठ पुरिस्सपुग्गला दक्खिण्य्या वुत्ता
भगवता, तेन वत रे वत्तव्वे - "सङ्घस्स दिन्नं महप्फलं" ति ।

402

२३. *न वत्तव्वं - "सङ्घस्स दिन्नं महप्फलं" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - "सङ्घे, गोतमी^१, देहि, सङ्घे ते दिस्से अहं

.554 10 चेव पूजितो भविस्सामि सङ्घो चा" ति । अत्येव मुत्तन्तो ति ?
आमन्ता ।

तेन हि सङ्घस्स दिन्नं महप्फलं ति ।

*न वत्तव्वं - "सङ्घस्स दिन्नं महप्फलं" ति ? आमन्ता ।

ननु सक्को देवानमिन्दो भगवन्तं एतदवोच -

15 "यजमानानं^२ मनुस्सानं, पुञ्जपेक्खानं^३ पाणिनं ।

करोतं ओपधिकं^४ पुञ्जं, कत्थं दिन्नं महप्फलं ति ॥

"चत्तारो च पट्ठिपत्ता, चत्तारो च फले ठिता ।

एस सङ्घो उज्जुभूतो, पञ्जासीलसमाहितो ॥

यजमानानं मनुस्सानं, पुञ्जपेक्खानं पाणिनं ।

20 करोतं ओपधिकं पुञ्जं, सङ्घे दिन्नं महप्फलं" ति ॥

"एसो हि सङ्घो विपुलो महग्गतो,

एसप्पमेय्यो उदधी व सागरो ।

एतेहि सेट्ठा नरवीरसावका,

पमद्धरा वम्ममदीरयन्ति ॥

25

"तेसं मुदिन्नं नुहुतं मुयिट्ठं,

ये सङ्घमुद्दिस्स ददन्ति दानं ।

सा दक्खिणा मङ्गलता पत्तिट्ठिता,

महप्फला लोकविदू न वणिग्गता ॥

१. गोतमी - सी०, रो० । २. यजमानं - म०, एवमुपरि पि । ३. पुञ्जपेक्खानं -
सी०; पुञ्जपेक्खानं - रो० । ४. ओपधिकं - सी० ।

“एतादिसं यञ्जमनुस्सरन्ता,
 ये वेदजाता विहरन्ति^१ लोके ।
 विनेय्य मच्छेरमलं समूलं^२,
 अनिन्दिता सग्गमुपेन्ति ठानं” ति ॥

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

5 R. 555

तेन हि सङ्खस्स दिन्नं महप्फलं ति ।

१७६(१०) न वत्तब्बं बुद्धस्स दिन्नं महप्फलं ति कथा

२४. *न वत्तब्बं — “बुद्धस्स दिन्नं महप्फलं” ति ? आमन्ता ।

B. 403

ननु भगवा द्विपदानं^३ अग्गो, द्विपदानं सेट्ठो, द्विपदानं पमोक्खो,
 द्विपदानं उत्तमो, द्विपदानं पवरो असमो असमसमो अप्पटिसमो अप्पटि-
 भागो अप्पटिपुग्गलो ति ? आमन्ता ।

10

हज्जि भगवा द्विपदानं अग्गो, द्विपदानं सेट्ठो, द्विपदानं पमोक्खो,
 द्विपदानं उत्तमो, द्विपदानं पवरो असमो असमसमो अप्पटिसमो अप्पटि-
 भागो अप्पटिपुग्गलो, तेन वत्त रे वत्तब्बे — “बुद्धस्स दिन्नं महप्फलं” ति ।

*न वत्तब्बं — “बुद्धस्स दिन्नं महप्फलं” ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि^४ बुद्धेन समसमो — सीलेन समाधिना पञ्जाया^५ ति ? नत्थि ।

15

हज्जि नत्थि कोचि बुद्धेन समसमो — सीलेन समाधिना
 पञ्जाय, तेन वत्त रे वत्तब्बे — “बुद्धस्स दिन्नं महप्फलं” ति ।

*न वत्तब्बं — “बुद्धस्स दिन्नं महप्फलं” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता —

20

“नयिमस्मि वा लोके” परस्मि वा पत्त,
 बुद्धेन सेट्ठो च समो च विज्जति ।
 यमाहुनेय्यानं अगगतं गतो,
 पुञ्जत्थियानं^६ विपुलप्फलेत्तिनं^७ ति ॥

R. 556

१. विहरन्ति — स्या० । २. रामानं — रो० । ३. द्विपदानं — स्या०, रो०, एवमुपरि
 चि । ४. केचि — सी०, रो० । ५. सोक्खि — स्या० । ६. पुञ्जत्थियानं — रो० । ७. विपुल-
 पफलेत्तिनं — सी०, स्या०, रो० ।

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।
तेन हि बुद्धस्स दिन्नं महप्फलं ति ।

१७७(११) दक्खिणाविसुद्धिकथा

२५. *दायकतो व दानं विसुज्झति, नो पटिग्गाहकतो ति ?

आमन्ता ।

5 ननु अत्थि केचि पटिग्गाहका आहुनेय्या पाहुनेय्या दक्खिणेय्या
अञ्जलिकरणीया अनुत्तरं पुञ्जक्खेतं लोकस्सा ति ? आमन्ता ।

B. 404

हञ्चि अत्थि केचि पटिग्गाहका आहुनेय्या पाहुनेय्या दक्खिणेय्या
अञ्जलिकरणीया अनुत्तरं पुञ्जक्खेतं लोकस्स, नो च वत रे वत्तव्व -
“दायकतो व दानं विसुज्झति, नो पटिग्गाहकतो” ति ।

10 *दायकतो व दानं विसुज्झति, नो पटिग्गाहकतो ति ? आमन्ता ।

ननु चत्तारो पुरिसयुगा अट्ठ पुरिसपुग्गला दक्खिणेय्या वुत्ता
भगवता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि चत्तारो पुरिसयुगा अट्ठ पुरिसपुग्गला दक्खिणेय्या वुत्ता
भगवता, नो च वत रे वत्तव्वे - “दायकतो व दानं विसुज्झति, नो

15 पटिग्गाहकतो” ति ।

*दायकतो व दानं विसुज्झति, नो पटिग्गाहकतो ति ? आमन्ता ।

R. 537

ननु अत्थि केचि सोतापन्ने दानं दत्त्वा दक्खिणं आराधेन्ती ति ?
आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि केचि सोतापन्ने दानं दत्त्वा दक्खिणं आराधेन्ति,
20 नो च वत रे वत्तव्वे - “दायकतो व दानं विसुज्झति, नो
पटिग्गाहकतो” ति ।

*ननु अत्थि केचि सकदागामिस्स ... पे०... अनागामिस्स ... पे०...
अरहतो दानं दत्त्वा दक्खिणं आराधेन्ती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि केचि अरहतो दानं दत्त्वा दक्खिणं आराधेन्ति,
25 नो च वत रे वत्तव्वे - “दायकतो व दानं विसुज्झति, नो
पटिग्गाहकतो” ति ।

२६. पटिग्गाहकतो दानं विसुज्झती ति ? आमन्ता ।

अञ्जो अञ्जस्स कारको, परकतं सुखदुक्खं, अञ्जो करोति
अञ्जो पटिसंवेदेतीति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*दायकतो व दानं विसुज्झति, नो पटिग्गाहकतोति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “चतस्सो खो इमा, आनन्द, दक्खिणा-
विसुद्धियो ! कतमा चतस्सो ? अत्थानन्द, दक्खिणा दायकतो 5
विसुज्झति, नो पटिग्गाहकतो; अत्थानन्द, दक्खिणा पटिग्गाहकतो
विसुज्झति, नो दायकतो; अत्थानन्द, दक्खिणा दायकतो चैव विसुज्झति
पटिग्गाहकतो च; अत्थानन्द, दक्खिणा नेव दायकतो विसुज्झति, नो
पटिग्गाहकतो । इमा खो, आनन्द, चतस्सो दक्खिणाविसुद्धियो” ति ।
अत्येव सुत्तन्तोति ? आमन्ता ।

10 B. 405

तेन हि न वत्तब्बं - “दायकतो व दानं विसुज्झति, नो पटि-
ग्गाहकतो” ति ।

सत्तरसमो वग्गो ।

तत्सुद्धानं

अत्थि अरहतो पुञ्जूपचयो, नत्थि अरहतो अकालमज्जु,
सब्बमिदं कम्मतो, इन्द्रियवद्वञ्जेव दुक्खं, ठपेत्वा अरियमग्गं अवसेसा
सङ्खारा दुक्खा, सङ्खो दक्खिणं पटिग्गण्हाति, सङ्खो दक्खिणं विसोधेति, 15
सङ्खो भुज्जति पिवति खादति सायति, सङ्खस्स दिन्नं महप्फलं, अत्थि
दानं विसुद्धिया^१ ति ।

R. 558

१८. अट्टारसमो वग्गो

१७८(१) मनुस्सलोककथा

१. *न वत्तव्वं - “बुद्धो भगवा मनुस्सलोके अट्टासी” ति ?

आमन्ता ।

ननु अत्थि बुद्धवुत्थानि^१ चेतियानि आरामविहारगामनिगम-
नगरानि रट्टानि जनपदानि ति ? आमन्ता ।

५. हञ्चि अत्थि बुद्धवुत्थानि चेतियानि आरामविहारगामनिगम-
नगरानि रट्टानि जनपदानि, तेन वत्त रे वत्तव्वे - “बुद्धो भगवा मनुस्सलोके
अट्टासी” ति ।

*न वत्तव्वं - “बुद्धो भगवा मनुस्सलोके अट्टासी” ति ? आमन्ता ।

ननु भगवा लुम्बिनिया जातो, वोधिथा मूले अभिसम्बुद्धो,
१० वाराणसियं भगवता घम्मचक्रं पवत्तितं, चापाले^२ चेतिये आयुसद्धारो
ओस्सट्ठो, कुसिनारायं भगवा परिनिव्वुतो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि भगवा लुम्बिनिया जातो ... पे०... कुसिनारायं भगवा
परिनिव्वुतो, तेन वत्त रे वत्तव्वे - “बुद्धो भगवा मनुस्सलोके अट्टासी”
ति ।

१५. *न वत्तव्वं - “बुद्धो भगवा मनुस्सलोके अट्टासी” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “एकमिदाहं, भिक्खवे, समयं उक्कट्ठायं
४०६ विहरामि सुभगवने सालराजमूले” ति; “एकमिदाहं, भिक्खवे, समयं
उख्वेलायं विहरामि अजपालनिग्रोधे पटमाभिसम्बुद्धो” ति; “एकमिदाहं,
भिक्खवे, समयं राजगहे विहरामि वेळुवने कळन्दकनिवापे” ति;
२० “एकमिदाहं, भिक्खवे, समयं सावत्थियं विहरामि जेतवने अनाथ-
५६० पिण्डिकस्स आरामे” ति; “एकमिदाहं, भिक्खवे, समयं वेसालियं
विहरामि महावने कटागारसालायं” ति ! अत्थेव मुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि बुद्धो भगवा मनुस्सलोके अट्टासी ति ।

२. बुद्धो भगवा मनुस्सलोके अट्टासी ति ? आमन्ता ।

ननु भगवा लोके जातो, लोके संवड्ढो^१, लोकं अभिभुय्य विहरति अनुपलित्तो लोकेना ति ? आमन्ता ।

हज्जि भगवा लोके जातो, लोके संवड्ढो, लोकं अभिभुय्य विहरति अनुपलित्तो लोकेन, नो च वत रे वत्तव्वे — “बुद्धो भगवा मनुस्सलोके अट्ठासी” ति ।

5

१७६(२) धम्मदेसनाकथा

३. *न वत्तव्वं — “बुद्धेन भगवता धम्मो देसितो” ति ? आमन्ता ।

केन देसितो ति ? अभिनिम्मितेन देसितो ति ।

अभिनिम्मितो जिनो सत्था सम्मासम्बुद्धो सच्चञ्जू सच्च-
दस्सावी धम्मस्सामी^२ धम्मपटिसरणो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 10

*न वत्तव्वं — “बुद्धेन भगवता धम्मो देसितो” ति ? आमन्ता ।

केन देसितो ति ? आयस्मता आनन्देन देसितो ति ।

आयस्मा आनन्दो जिनीं सत्था सम्मासम्बुद्धो सच्चञ्जू सच्च-
दस्सावी धम्मस्सामी धम्मपटिसरणो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

४. *न वत्तव्वं — “बुद्धेन भगवता धम्मो देसितो” ति ? 15

आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “सङ्खित्तेन पि खो अहं, सारिपुत्त^३, धम्मं देसेय्यं; वित्थारेन पि खो अहं, सारिपुत्त, धम्मं देसेय्यं; सङ्खित्तवित्थारेन पि खो अहं, सारिपुत्त, धम्मं देसेय्यं; अञ्जातारो च^४ दुल्लभा” ति !
अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

R. 561

B. 407

20

तेन हि बुद्धेन भगवता धम्मो देसितो ति ।

५. *न वत्तव्वं — “बुद्धेन भगवता धम्मो देसितो” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “अभिञ्जायाहं, भिक्खवे, धम्मं देसेमि, नो अनभिञ्जाय; सनिदानाहं, भिक्खवे, धम्मं देसेमि, नो अनिदानं; 25

१. सम्बुद्धो — सी०, रो० । २. धम्मसामी — सी०, म्या०, रो० । ३. सारिपुत्त — म्या०, एवमुपरि पि । ४. य — त्या०, रो० ।

सप्पाटिहारियाहं, भिक्खवे, धम्मं देसेमि, नो अप्पाटिहारियं; तस्स^१
 मय्हं, भिक्खवे, अभिञ्जाय धम्मं देसयतो नो अनभिञ्जाय, सनिदानं
 धम्मं देसयतो नो अनिदानं, सप्पाटिहारियं धम्मं देसयतो नो अप्पाटि-
 हारियं करणीयो ओवादो करणीया^२ अनुसासनी; अलं च पन वो,
 5 भिक्खवे, तुट्ठिया अलं अत्तमनताय अलं सोमनस्साय - सम्भासम्बुद्धो
 भगवा, स्वाक्खातो^३ धम्मो, सुप्पटिपन्नो सद्धो' ति । इमस्मि च पन
 वेय्याकर्णस्मि भञ्जमाने दससहस्सिलोकधातु अकम्पित्या" ति !
 अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि बुद्धेन भगवता धम्मो देसितो ति ।

१८०(३) करुणाकथा

10

६. *नत्थि बुद्धस्स भगवतो करुणा ति ? आमन्ता ।

562

नत्थि बुद्धस्स भगवतो मेत्ता ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

नत्थि बुद्धस्स भगवतो करुणा ति ? आमन्ता ।

नत्थि बुद्धस्स भगवतो मुदिता ... पे०... उपेक्खा ति ? न हेवं
 वत्तव्वे । ... पे०... ।

15

*अत्थि बुद्धस्स भगवतो मेत्ता ति ? आमन्ता ।

अत्थि बुद्धस्स भगवतो करुणा ति ? न हेवं वत्तव्वे । .... पे०... ।

अत्थि बुद्धस्स भगवतो मुदिता ... पे०... उपेक्खा ति ?

आमन्ता ।

अत्थि बुद्धस्स भगवतो करुणा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B 408 20

*नत्थि बुद्धस्स भगवतो करुणा ति ? आमन्ता ।

भगवा अकारुणिको ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु भगवा कारुणिको लोकहितो लोकानुकम्पको लोकत्यचरो
 ति ? आमन्ता ।

हञ्चि भगवा कारुणिको लोकहितो लोकानुकम्पको लोकत्य-
 25 चरो, नो च वत रे वत्तव्वे - "नत्थि बुद्धस्स भगवतो करुणा" ति ।
 ... पे०... ।

१ यं चस्स - सी०, रो०; यं च - स्या० । २. करणीयो - रो० । ३. स्वाक्खातो -
 सी०, रो० ।

*नत्थि बुद्धस्स भगवतो करुणा ति ? आमन्ता ।

ननु भगवा महाकरुणासमापत्तिं समापज्जी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि भगवा महाकरुणासमापत्तिं समापज्जि, नो च वत रे वत्तब्बे — “नत्थि बुद्धस्स भगवतो करुणा” ति ।

७. अत्थि बुद्धस्स भगवतो करुणा ति ? आमन्ता ।

5

भगवा सरागो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि नत्थि बुद्धस्स भगवतो करुणा ति ।

१८१(४) गन्धजातिकथा

८. *बुद्धस्स भगवतो उच्चारपस्सावो अतिविय अञ्जे गन्धजाते

R.563

अधिग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

भगवा गन्धभोजी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

10

ननु भगवा ओदनकुम्मासं^१ भुञ्जती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि भगवा ओदनकुम्मासं भुञ्जति, नो च वत रे वत्तब्बे —

“बुद्धस्स भगवतो उच्चारपस्सावो अतिविय अञ्जे गन्धजाते अधिग्गण्हाती” ति ।

*बुद्धस्स भगवतो उच्चारपस्सावो अतिविय अञ्जे गन्धजाते अधिग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

15

अत्थि केचि बुद्धस्स भगवतो उच्चारपस्सावं न्हायन्ति^२ वेलिम्पन्ति^३ उच्छादेन्ति^४ पेळाय पटिसामेन्ति करण्डाय निक्खिपन्ति^५ प्रापणे पसारेन्ति^६, तेन च गन्धेन गन्धकरणीयं करोन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

20

१८२(५) एकमगकथा

९. *एकेन अरियमग्गेन चत्तारिं सामञ्जफलानि सच्छिक्करोती ति ? आमन्ता ।

B. 409

१. अधिग्गण्हाती — सी०, रो० । २. ओदनकुम्मासं — सी० । ३. न्हायन्ति — सी०, रो० । ४. विलिम्पन्ति — सी०, रो०; विनिपन्ति — स्या० । ५. उच्छादेन्ति — सी०, रो० । ६. निक्खिपन्ति — सी०, रो० । ७. पसारेन्ति — सी० ।

चतुर्न फस्सानं ... पे०... चतुर्न सञ्जानं समोधानं होती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

एकेन अरियमग्गेन चत्तारि सामञ्जसफलानि सच्चिकरोती
ति ? आमन्ता ।

R. 564

5

सोतापत्तिमग्गेना^१ ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सकदागामि ... पे०... अनागामिमग्गेना^२ ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*कतमेन मग्गेना ति ? अरहत्तमग्गेना ति ।

अरहत्तमग्गेन सक्कायदिट्ठि विचिकिच्छं सीलव्वतपरामासं
10 जहती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अरहत्तमग्गेन सक्कायदिट्ठि विचिकिच्छं सीलव्वतपरामासं
जहती ति ? आमन्ता ।

ननु तिण्णं संयोजनानं^३ पहानं सोतापत्तिफलं वुत्तं भगवता
ति ? आमन्ता ।

15 हञ्चि तिण्णं संयोजनानं पहानं सोतापत्तिफलं वुत्तं भगवता,
नो च वत रे वत्तव्वे — “अरहत्तमग्गेन सक्कायदिट्ठि विचिकिच्छं
सीलव्वतपरामासं जहती” ति ।

*अरहत्तमग्गेन ओळारिकं कामरागं ओळारिकं व्यापादं जहती
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20 अरहत्तमग्गेन ओळारिकं कामरागं ओळारिकं व्यापादं जहती
ति ? आमन्ता ।

ननु कामरागव्यापादानं तनुभावं सकदागामिफलं वुत्तं भगवता
ति ? आमन्ता ।

हञ्चि कामरागव्यापादानं तनुभावं सकदागामिफलं वुत्तं
25 भगवता, नो च वत रे वत्तव्वे — “अरहत्तमग्गेन ओळारिकं कामरागं
ओळारिकं व्यापादं जहती” ति ।

*अरहत्तमग्गेन अणुसहगतं कामरागं अणुसहगतं व्यापादं जहती
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अरहत्तमग्गेन अणुसहगतं कामरागं अणुसहगतं व्यापादं जहती
ति ? आमन्ता ।

R. 555

ननु कामरागव्यापादानं अनवसेसप्पहानं अनागामिफलं वुत्तं
भगवता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि कामरागव्यापादानं अनवसेसप्पहानं अनागामिफलं वुत्तं 5
भगवता, नो च वत रे वत्तव्वे - “अरहत्तमग्गेन अणुसहगतं कामरागं
अणुसहगतं व्यापादं जहती” ति ।

१०. न वत्तव्वं - “एकेन अरियमग्गेन चत्तारि सामञ्ज-
फलानि सञ्चिकरोती” ति ? आमन्ता ।

भगवता सोत्तापत्तिमग्गो भावितो ति ? आमन्ता ।

10 B. 410

भगवा सोत्तापन्नो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

भगवता सकदागामि ... पे०... अनागामिमग्गो भावितो ति ?
आमन्ता ।

भगवा अनागामी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

११. *भगवा एकेन अरियमग्गेन चत्तारि सामञ्जफलानि 15
सञ्चिकरोति, सावका चतूहि अरियमग्गेहि चत्तारि सामञ्जफलानि
सञ्चिकरोन्ती ति ? आमन्ता ।

सावका बुद्धस्स भगवतो अदिट्ठं दक्खन्ति^१ अनधिगतं अधि-
गच्छन्ति असञ्चिकतं सञ्चिकरोन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१८३(६) ज्ञानसङ्कन्तिकथा

१२. *ज्ञाना ज्ञानं सङ्कमती ति ? आमन्ता ।

20

पठमा ज्ञाना तत्तियं ज्ञानं सङ्कमती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

R. 566

... पे०... ।

ज्ञाना ज्ञानं सङ्कमती ति ? आमन्ता ।

दुतिया ज्ञाना चतुत्थं ज्ञानं सङ्कमती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

25

*पठमा ज्ञाना दुतियं ज्ञानं सङ्कमती ति ? आमन्ता ।

या पठमस्स ज्ञानस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिघि,
सा व दुतियस्स ज्ञानस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*पठमा ज्ञाना दुतियं ज्ञानं सङ्कमति, न वत्तव्वं — “या पठमस्स
5 ज्ञानस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिघि, सा व दुतियस्स ज्ञानस्स
उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिघी” ति ? आमन्ता ।

दुतियं ज्ञानं अनावट्टन्तस्स उप्पज्जति ... पे०... अप्पणिदहन्तस्स
उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु दुतियं ज्ञानं आवट्टन्तस्स उप्पज्जति ... पे०... पणिदहन्तस्स
10 उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

हच्चि दुतियं ज्ञानं आवट्टन्तस्स उप्पज्जति ... पे०... पणि-
दहन्तस्स उप्पज्जति, नो च वत दे वत्तव्वे — “पठमा ज्ञाना दुतियं ज्ञानं
सङ्कमती” ति । ... पे०... ।

*पठमा ज्ञाना दुतियं ज्ञानं सङ्कमती ति ? आमन्ता ।
15 पठमं ज्ञानं कामे आदीनवतो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ?
आमन्ता ।

दुतियं ज्ञानं कामे आदीनवतो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 411,
R. 567

*पठमं ज्ञानं सवितक्कं सविचारं ति ? आमन्ता ।
20 दुतियं ज्ञानं सवितक्कं सविचारं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

पठमा ज्ञाना दुतियं ज्ञानं सङ्कमती ति ? आमन्ता ।
तञ्चेव पठमं ज्ञानं तं दुतियं ज्ञानं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

25 १३. *दुतिया ज्ञाना तत्तियं ज्ञानं सङ्कमती ति ? आमन्ता ।
या दुतियस्स ज्ञानस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिघि,
सा व तत्तियस्स ज्ञानस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*दुतिया ज्ञाना तत्तियं ज्ञानं सङ्कमति, न वत्तव्वं — “या दुतियस्स

ज्ञानस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिधि, सा व ततियस्स ज्ञानस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिधी" ति ? आमन्ता ।

ततियं ज्ञानं अनावट्टेन्तस्स उप्पज्जति ... पे०... अप्पणिदहन्तस्स उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

ननु ततियं ज्ञानं आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति ... पे०... पणिदहन्तस्स 5 उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

हञ्च ततियं ज्ञानं आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति ... पे०... पणिदहन्तस्स उप्पज्जति, नो च वत्त रे वत्तब्बे — "दुतिया ज्ञाना ततियं ज्ञानं सङ्कमती" ति ।

*दुतिया ज्ञाना ततियं ज्ञानं सङ्कमती ति ? आमन्ता । 10

दुतियं ज्ञानं वितक्कविचारे आदीनवतो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

ततियं ज्ञानं वितक्कविचारे आदीनवतो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*दुतियं ज्ञानं सप्पीतिकं ति ? आमन्ता । 15

ततियं ज्ञानं सप्पीतिकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

R. 568

दुतिया ज्ञाना ततियं ज्ञानं सङ्कमती ति ? आमन्ता ।

तब्बेव दुतियं ज्ञानं तं ततियं ज्ञानं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

१४. *ततिया ज्ञाना चतुत्थं ज्ञानं सङ्कमती ति ? आमन्ता । 20

या ततियस्स ज्ञानस्स उप्पादाय आवट्टना .... पे०... पणिधि, सा व चतुत्थस्स ज्ञानस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

ततिया ज्ञाना चतुत्थं ज्ञानं सङ्कमति, न वत्तब्बं — "या ततियस्स ज्ञानस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिधि, सा व चतुत्थस्स ज्ञानस्स 25 उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिधी" ति ? आमन्ता ।

चतुत्थं ज्ञानं अनावट्टेन्तस्स उप्पज्जति ... पे०... अप्पणिदहन्तस्स उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

ननु चतुत्थं ज्ञानं आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति ... पे०... पणिदहन्तस्स उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

B. 412

हृच्चि चतुर्थं ज्ञानं आवष्टेन्तस्स उपपज्जति ... पे०... पणि-
दहन्तस्स उपपज्जति, नो च वत रे वत्तव्ये - "तत्तिया ज्ञाना चतुर्थं ज्ञानं
सङ्कमती" ति ।

5 *तत्तिया ज्ञाना चतुर्थं ज्ञानं सङ्कमती ति ? आमन्ता ।
तत्तियं ज्ञानं पीति आदीनवतो मनसिकरोतो उपपज्जती ति ?
आमन्ता ।

चतुर्थं ज्ञानं पीति आदीनवतो मनसिकरोतो उपपज्जती ति ?
न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

R. 569 10 *तत्तियं ज्ञानं सुखसहगतं ति ? आमन्ता ।
चतुर्थं ज्ञानं सुखसहगतं ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।
तत्तिया ज्ञाना चतुर्थं ज्ञानं सङ्कमती ति ? आमन्ता ।
तच्चैव तत्तियं ज्ञानं तं चतुर्थं ज्ञानं ति ? न हेवं वत्तव्ये ।
... पे०... ।

15 १५. १न वत्तव्यं - "ज्ञाना ज्ञानं सङ्कमती" ति ? आमन्ता ।
ननु वुत्तं भगवता - "इय, भिक्खवे, भिक्खु विविच्चेव कामेहि
... पे०... चतुर्थं ज्ञानं उपसम्पज्ज विहरतो" ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ?
आमन्ता ।

तेन हि ज्ञाना ज्ञानं सङ्कमती ति ।

१८४(७) ज्ञानन्तरिककथा

20 १६. अत्थि ज्ञानन्तरिका ति ? आमन्ता ।
अत्थि फस्सन्तरिका ... पे०... अत्थि सञ्जन्तरिका' ति ? न
हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

*अत्थि ज्ञानन्तरिका ति ? आमन्ता ।
दुत्थियस्स च ज्ञानस्स तत्तियस्स च ज्ञानस्स अन्तर अत्थि
ज्ञानन्तरिका ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

25 *अत्थि ज्ञानन्तरिका ति ? आमन्ता ।
तत्तियस्स च ज्ञानस्स चतुर्थस्स च ज्ञानस्स अन्तर अत्थि
ज्ञानन्तरिका ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

*दुतियस्स च ज्ञानस्स ततियस्स च ज्ञानस्स अन्तरे नत्थि
ज्ञानान्तरिका ति ? आमन्ता ।

हञ्चि दुतियस्स च ज्ञानस्स ततियस्स च ज्ञानस्स अन्तरे नत्थि
ज्ञानान्तरिका, नो च वत रे वत्तव्वे - "अत्थि ज्ञानान्तरिका" ति ।

R. 570

*ततियस्स च ज्ञानस्स चतुत्थस्स च ज्ञानस्स अन्तरे नत्थि 5
ज्ञानान्तरिका ति ? आमन्ता ।

B. 413

हञ्चि ततियस्स च ज्ञानस्स चतुत्थस्स च ज्ञानस्स अन्तरे नत्थि
ज्ञानान्तरिका, नो च वत रे वत्तव्वे - "अत्थि ज्ञानान्तरिका" ति ।

१७. *पठमस्स च ज्ञानस्स दुतियस्स च ज्ञानस्स अन्तरे अत्थि
ज्ञानान्तरिका ति ? आमन्ता ।

20

दुतियस्स च ज्ञानस्स ततियस्स च ज्ञानस्स अन्तरे अत्थि
ज्ञानान्तरिका ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*पठमस्स च ज्ञानस्स दुतियस्स च ज्ञानस्स अन्तरे अत्थि
ज्ञानान्तरिका ति ? आमन्ता ।

ततियस्स च ज्ञानस्स चतुत्थस्स च ज्ञानस्स अन्तरे अत्थि 15
ज्ञानान्तरिका ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*दुतियस्स च ज्ञानस्स ततियस्स च ज्ञानस्स अन्तरे नत्थि
ज्ञानान्तरिका ति ? आमन्ता ।

पठमस्स च ज्ञानस्स दुतियस्स च ज्ञानस्स अन्तरे नत्थि
ज्ञानान्तरिका ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20

*ततियस्स च ज्ञानस्स चतुत्थस्स च ज्ञानस्स अन्तरे नत्थि
ज्ञानान्तरिका ति ? आमन्ता ।

पठमस्स च ज्ञानस्स दुतियस्स च ज्ञानस्स अन्तरे नत्थि
ज्ञानान्तरिका ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१८. अवितक्को विचारमत्तो समाधि ज्ञानान्तरिका ति ? 25
आमन्ता ।

सवितक्को सविचारो समाधि ज्ञानान्तरिका ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अवितक्को विचारमत्तो समाधि ज्ञानान्तरिका ति ? आमन्ता ।

B. 412

हज्चि चतुर्थं ज्ञानं आवद्वेन्तस्स उपपज्जति ... पे०... पणि-
दहन्तस्स उपपज्जति, नो च वत रे वत्तव्वे - "तत्तिया ज्ञाना चतुर्थं ज्ञानं
सङ्कमती" ति ।

*तत्तिया ज्ञाना चतुर्थं ज्ञानं सङ्कमती ति ? आमन्ता ।

5 तत्तियं ज्ञानं पीति आदीनवतो मनसिकरोतो उपपज्जती ति ?
आमन्ता ।

चतुर्थं ज्ञानं पीति आदीनवतो मनसिकरोतो उपपज्जती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*तत्तियं ज्ञानं सुखसहगतं ति ? आमन्ता ।

R. 569 10

चतुर्थं ज्ञानं सुखसहगतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

तत्तिया ज्ञाना चतुर्थं ज्ञानं सङ्कमती ति ? आमन्ता ।

तव्वेव तत्तियं ज्ञानं तं चतुर्थं ज्ञानं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

१५. तेन वत्तव्वं - "ज्ञाना ज्ञानं सङ्कमती" ति ? आमन्ता ।

15 ननु वुत्तं भगवता - "इध, भिक्खवे, भिक्खु विविच्चेव कामेहि
... पे०... चतुर्थं ज्ञानं उपसम्पज्ज विहरती" ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ?
आमन्ता ।

तेन हि ज्ञाना ज्ञानं सङ्कमती ति ।

१८४(७) ज्ञानन्तरिककथा

१६. अत्थि ज्ञानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

20 अत्थि फस्सन्तरिका ... पे०... अत्थि सञ्जन्तरिका^१ ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अत्थि ज्ञानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

दुतियस्स च ज्ञानस्स ततियस्स च ज्ञानस्स अन्तर अत्थि
ज्ञानन्तरिका ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

25 *अत्थि ज्ञानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

ततियस्स च ज्ञानस्स चतुर्थस्स च ज्ञानस्स अन्तर अत्थि
ज्ञानन्तरिका ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१. पञ्चन्तरिका - स्या० ।

*दुतियस्स च ज्ञानस्स ततियस्स च ज्ञानस्स अन्तरे नत्थि
ज्ञानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

हञ्चि दुतियस्स च ज्ञानस्स ततियस्स च ज्ञानस्स अन्तरे नत्थि R. 570
ज्ञानन्तरिका, नो च वत रे वत्तव्वे - "अत्थि ज्ञानन्तरिका" ति ।

*ततियस्स च ज्ञानस्स चतुत्थस्स च ज्ञानस्स अन्तरे नत्थि 5 B. 413
ज्ञानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

हञ्चि ततियस्स च ज्ञानस्स चतुत्थस्स च ज्ञानस्स अन्तरे नत्थि
ज्ञानन्तरिका, नो च वत रे वत्तव्वे - "अत्थि ज्ञानन्तरिका" ति ।

१७. *पठमस्स च ज्ञानस्स दुतियस्स च ज्ञानस्स अन्तरे अत्थि
ज्ञानन्तरिका ति ? आमन्ता । 10

दुतियस्स च ज्ञानस्स ततियस्स च ज्ञानस्स अन्तरे अत्थि
ज्ञानन्तरिका ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*पठमस्स च ज्ञानस्स दुतियस्स च ज्ञानस्स अन्तरे अत्थि
ज्ञानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

ततियस्स च ज्ञानस्स चतुत्थस्स च ज्ञानस्स अन्तरे अत्थि 15
ज्ञानन्तरिका ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*दुतियस्स च ज्ञानस्स ततियस्स च ज्ञानस्स अन्तरे नत्थि
ज्ञानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

पठमस्स च ज्ञानस्स दुतियस्स च ज्ञानस्स अन्तरे नत्थि
ज्ञानन्तरिका ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 20

*ततियस्स च ज्ञानस्स चतुत्थस्स च ज्ञानस्स अन्तरे नत्थि
ज्ञानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

पठमस्स च ज्ञानस्स दुतियस्स च ज्ञानस्स अन्तरे नत्थि
ज्ञानन्तरिका ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१८. अवितक्को विचारमत्तो समाधि ज्ञानन्तरिका ति ? 25
आमन्ता ।

सवितक्को सविचारो समाधि ज्ञानन्तरिका ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अवितक्को विचारमत्तो समाधि ज्ञानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

५७१

अवितक्को अविचारो समाधि ज्ञानान्तरिका ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

*सवितक्को सविचारो समाधि न ज्ञानान्तरिका ति ? आमन्ता ।

अवितक्को विचारमत्तो समाधि न ज्ञानान्तरिका ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

*अवितक्को अविचारो समाधि न ज्ञानान्तरिका ति ? आमन्ता ।

अवितक्को विचारमत्तो समाधि न ज्ञानान्तरिका ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

१६. *द्वित्रं ज्ञानानं पटुप्पन्नानमन्तरे^१ अवितक्को विचारमत्तो समाधी ति ? आमन्ता ।

ननु अवितक्के विचारमत्ते समाधिम्हि वत्तमाने पठमं ज्ञानं निरुद्धं दुतियं ज्ञानं पटुप्पन्नं^२ ति ? आमन्ता ।

B. 414

हृच्च अवितक्के विचारमत्ते समाधिम्हि वत्तमाने पठमं ज्ञानं निरुद्धं दुतियं ज्ञानं पटुप्पन्नं, नो च वत रे वत्तव्ये - "द्वित्रं ज्ञानानं पटुप्पन्नानमन्तरे अवितक्को विचारमत्तो समाधि^३ ज्ञानान्तरिका^३ ति ।

२०. अवितक्को विचारमत्तो समाधि न ज्ञानान्तरिका ति ? आमन्ता ।

अवितक्को विचारमत्तो समाधि पठमं ज्ञानं ... पे०... दुतियं ज्ञानं ... पे०... ततियं ज्ञानं ... पे०... चतुत्थं ज्ञानं ति ? न हेवं वत्तव्ये ।

तेन हि अवितक्को विचारमत्तो समाधि ज्ञानान्तरिका ति ।

२१. *अवितक्को विचारमत्तो समाधि ज्ञानान्तरिका ति ? आमन्ता ।

ननु तयो समाधी वृत्ता भगवता - सवितक्को सविचारो समाधि, अवितक्को विचारमत्तो समाधि, अवितक्को अविचारो समाधी ति ? आमन्ता ।

५७२

हृच्च तयो समाधी वृत्ता भगवता - सवितक्को ... पे०... अविचारो समाधि, नो च वत रे वत्तव्ये - "अवितक्को विचारमत्तो समाधि ज्ञानान्तरिका" ति ।

१. पटुप्पन्नं अन्तरे - सी०, रो० । २. अनुप्पन्न - त्या०; अनुप्पन्नं - ये० । ३-३. समाधी - रो० ।

१८५(८) सहं सुणाती ति कथा

२२. *समापन्नो सहं सुणाती ति ? आमन्ता ।

समापन्नो चक्खुना रूपं पस्सति ... पे०... सोतेन ... पे०...
धानेन ... पे०... जिह्वाय ... पे०... कायेन फोढुच्चं फुसती ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*समापन्नो सहं सुणाती ति ? आमन्ता ।

5

सोतविज्जाणसमङ्गी समापन्नो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

ननु समाधि मनोविज्जाणसमङ्गिस्सा ति ? आमन्ता ।

हज्जि समाधि मनोविज्जाणसमङ्गिस्स, नो च वत रे वत्तव्वे -

“समापन्नो सहं सुणाती” ति ।

*समाधि मनोविज्जाणसमङ्गिस्स, सोतविज्जाणसमङ्गी सहं
सुणाती ति ? आमन्ता ।

10

हज्जि समाधि मनोविज्जाणसमङ्गिस्स, सोतविज्जाणसमङ्गी
सहं सुणाति, नो च वत रे वत्तव्वे - “समापन्नो सहं सुणाती” ति ।

B. 415

समाधि मनोविज्जाणसमङ्गिस्स, सोतविज्जाणसमङ्गी सहं
सुणाती ति ? आमन्ता ।

15

द्वित्रं फस्सानं ... पे०... द्वित्रं चित्तानं समोधानं होती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२३. न वत्तव्वं - “समापन्नो सहं सुणाती” ति ? आमन्ता ।

ननु पठमस्स ज्ञानस्स सहो कण्टको^१ वुत्तो भगवता ति ?
आमन्ता ।

20 R. 573

हज्जि पठमस्स ज्ञानस्स सहो कण्टको वुत्तो भगवता, तेन वत्
रे वत्तव्वे - “समापन्नो सहं सुणाती” ति ।

२४. *पठमस्स ज्ञानस्स सहो कण्टको वुत्तो भगवता ति,
समापन्नो सहं सुणाती ति ? आमन्ता ।

दुतियस्स ज्ञानस्स वित्तको विचारो कण्टको वुत्तो भगवता, 25
अतिय तस्स वित्तकविचारा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*पठमस्स ज्ञानस्स सहो कण्टको वुत्तो भगवता ति, समापन्नो
सहं सुणाती ति ? आमन्ता ।

ततियस्स ज्ञानस्स पीति कण्टको ... पे०... चतुत्यस्स ज्ञानस्स
 अस्तासपस्तासो कण्टको ... आकासानञ्चायतनं समापन्नस्स रूपसञ्जा
 कण्टको ... विञ्जाणञ्चायतनं समापन्नस्स आकासानञ्चायतनसञ्जा
 कण्टको ... आकिञ्चञ्जायतनं समापन्नस्स विञ्जाणञ्चायतनसञ्जा
 5 कण्टको ... नेवसञ्जानासञ्जायतनं समापन्नस्स आकिञ्चञ्जायतन-
 सञ्जा कण्टको ... सञ्जावेदयितनिरोधं समापन्नस्स सञ्जा च वेदना
 च कण्टको वुत्तो^१ भगवता, अत्थि तस्स सञ्जा च वेदना चा ति ? न
 हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१८६(६) चक्खुना रूपं पस्सती ति कथा

२५. *चक्खुना रूपं पस्सती ति ? आमन्ता ।
 10 रूपेन रूपं पस्सती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 रूपेन रूपं पस्सती ति ? आमन्ता ।
 R. 574 रूपेन रूपं पटिविजानाती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 रूपेन रूपं पटिविजानाती ति ? आमन्ता ।
 D. 416 रूपं मनोविञ्जाणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 15 चक्खुना रूपं पस्सती ति ? आमन्ता ।
 अत्थि चक्खुस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं
 वत्तव्वे । ... पे०... ।
 ननु नत्थि चक्खुस्स आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।
 हुञ्चि नत्थि चक्खुस्स आवट्टना ... पे०... पणिघि, नो च वत
 20 रे वत्तव्वे - "चक्खुना रूपं पस्सती" ति ।
 *सोतेन सहं सुणाती ति ... पे०... घानेन गन्धं धायती ति ... पे०...
 जिह्वाय रसं सायती ति ... पे०... कायेन फोढुञ्चं फुसती ति ? आमन्ता ।
 रूपेन रूपं फुसती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 *रूपेन रूपं फुसती ति ? आमन्ता ।
 25 रूपेन रूपं पटिविजानाती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
 रूपेन रूपं पटिविजानाती ति ? आमन्ता ।
 रूपं मनोविञ्जाणं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

कायेन फोढुब्बं फुसती ति ? आमन्ता ।

अत्थि कायस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

ननु नत्थि कायस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नत्थि कायस्स आवट्टना ... पे०... पणिधि, नो च वत रे 5

वत्तव्वे - “कायेन फोढुब्बं फुसती” ति । ... पे०... ।

२६. † न वत्तव्वं - “चक्खुना रूपं पस्सती” ति ... पे०...

“कायेन फोढुब्बं फुसती” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “इध, भिक्खवे, भिक्खु चक्खुना रूपं 10
पस्सति ... पे०... कायेन फोढुब्बं फुसती” ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ?

R. 575

आमन्ता ।

तेन हि चक्खुना रूपं पस्सति ... पे०... कायेन फोढुब्बं फुसती
ति ।

अट्ठारसमो वग्गो ।

तत्सुद्धानं

बुद्धो भगवा मनुस्सलोके अट्ठासि, बुद्धेन भगवता धम्मो
देसितो, नत्थि बुद्धस्स भगवतो करुणा, बुद्धस्स भगवतो उच्चारपस्सावो 15
अतिविय अञ्जे गन्धजाते अधिग्गणाति, एकेन अरियमग्गेन चत्तारि
सामञ्जाफलानि सञ्चिकरोति, ज्ञाना ज्ञानं सङ्कमति, अत्थि ज्ञानन्तरिका,
समापन्नो सद्दं सुणाति, चक्खुना रूपं पस्सति कायेन फोढुब्बं फुसती^२
ति^१ ।

१६. एकूनवीसतिमो वग्गो

१८७(१) किलेसजहनकथा

B. 417,
R. 576

१. *अतीते किलेसे जहती ति ? आमन्ता ।

निरुद्धं निरोधेति, विगतं विगमेति, खीणं खेपेति, अत्यङ्गतं
अत्यङ्गमेति, अव्यत्यङ्गतं अव्यत्यङ्गमेती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

5 अतीते किलेसे जहती ति ? आमन्ता ।

ननु अतीतं निरुद्धं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अतीतं निरुद्धं, नो च वत रे वत्तव्वे - "अतीते किलेसे
जहती" ति ।

अतीते किलेसे जहती ति ? आमन्ता ।

10 ननु अतीतं नत्थी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अतीतं नत्थि, नो च वत रे वत्तव्वे - "अतीते किलेसे
जहती" ति ।

२. *अनागते किलेसे जहती ति ? आमन्ता ।

अजातं अजनेति, असञ्जातं असञ्जनेति, अनिव्वत्त
15 अनिव्वत्तेति, अपातुभूतं अपातुभावेती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अनागते किलेसे जहती ति ? आमन्ता ।

ननु अनागतं अजातं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागतं अजातं, नो च वत रे वत्तव्वे - "अनागते
किलेसे जहती" ति ।

20 अनागते किलेसे जहती ति ? आमन्ता ।

ननु अनागतं नत्थी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागतं नत्थि, नो च वत रे वत्तव्वे - "अनागते किलेसे
जहती" ति ।

R. 577

३. *पच्चुप्पन्ने किलेसे जहती ति ? आमन्ता ।

१. अनिव्वत्तति - रो० ।

१. रत्तो रागं जहति, दुट्ठो दोसं जहति, मूब्धो मोहं जहति, किलिट्ठो किलेसे जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

२. रागेन रागं जहति, दोसेन दोसं जहति, मोहेन मोहं जहति, किलेसेहि किलेसे जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*रागो चित्तसम्पयुत्तो, मग्गो चित्तसम्पयुत्तो ति ? आमन्ता । 5

द्वित्रं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*रागो अकुसलो, मग्गो कुसलो ति ? आमन्ता ।

कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटि-
भागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटि- 10 B. 418
भागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “चत्तारिमानि, भिक्खवे, सुविदूरविदूरानि !
कत्तमानि चत्तारि ? नभं च, भिक्खवे, पथवी च — इदं पठमं सुविदूर-
विदूरं ... पे०... तस्मा सतं धम्मो असन्धि आरका” ति । अत्थेव
सुत्तन्तो ति ? आमन्ता । 15

तेन हि न वत्तब्बं — “कुसलाकुसला ... पे०... सम्मुखीभावं
आगच्छन्ती” ति ।

४. तेन वत्तब्बं — “अतीते किलेसे जहति, अनागते किलेसे
जहति, पच्चुप्पन्ने किलेसे जहती” ति ? आमन्ता ।

नत्थि किलेसे जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । 20

तेन हि अतीते किलेसे जहति, अनागते किलेसे जहति, पच्चुप्पन्ने
किलेसे जहती ति ।

१८८(२) सुञ्जताकथा

५. *सुञ्जता सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना ति ? आमन्ता ।

R. 578

अनिमित्तं सङ्खारक्खन्धपरियापन्नं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

. पे०... ।

25

सुञ्जता सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना ति ? आमन्ता ।

अप्पणिहितो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

. पे०... ।

अनिमित्तं न वक्तव्यं — “सङ्घारकस्त्वन्वपरियापन्ना” ति ?
आमन्ता ।

सुञ्जता न वक्तव्या — “सङ्घारकस्त्वन्वपरियापन्ना” ति ? न
हेवं वक्तव्ये । ... पे०... ।

5 अप्पणिहितो न वत्तव्वो — “सङ्घारकस्त्वन्वपरियापन्ना” ति ?
आमन्ता ।

सुञ्जता न वक्तव्या — “सङ्घारकस्त्वन्वपरियापन्ना” ति ? न
हेवं वक्तव्ये । ... पे०... ।

*सुञ्जता सङ्घारकस्त्वन्वपरियापन्ना ति ? आमन्ता ।

10 सङ्घारकस्त्वन्वो न अनिच्चो न सङ्घतो न पटिच्चसमुप्पन्नो न
खयवम्मो न वयवम्मो न विरागवम्मो न निरोधवम्मो न विपरिणाम-
वम्मो ति ? न हेवं वक्तव्ये । ... पे०... ।

ननु सङ्घारकस्त्वन्वो अनिच्चो सङ्घतो पटिच्चसमुप्पन्नो खयवम्मो
वयवम्मो विरागवम्मो निरोधवम्मो विपरिणामवम्मो ति ? आमन्ता ।

15 हञ्चि सङ्घारकस्त्वन्वो अनिच्चो ... पे०... विपरिणामवम्मो, नो
च वत रे वक्तव्ये — “सुञ्जता सङ्घारकस्त्वन्वपरियापन्ना” ति ।

B 419 ६. *रूपकस्त्वन्वस्स सुञ्जता सङ्घारकस्त्वन्वपरियापन्ना ति ?
आमन्ता ।

R 579 सङ्घारकस्त्वन्वस्स सुञ्जता रूपकस्त्वन्वपरियापन्ना ति ? न हेवं
20 वक्तव्ये । ... पे०... ।

वेदनाकस्त्वन्वस्स ... पे०... सञ्जाकस्त्वन्वस्स ... विञ्जाण-
कस्त्वन्वस्स सुञ्जता सङ्घारकस्त्वन्वपरियापन्ना ति ? आमन्ता ।

सङ्घारकस्त्वन्वस्स सुञ्जता विञ्जाणकस्त्वन्वपरियापन्ना ति ?
न हेवं वक्तव्ये । ... पे०... ।

25 *सङ्घारकस्त्वन्वस्स सुञ्जता न वक्तव्या — “रूपकस्त्वन्वपरिया-
पन्ना” ति ? आमन्ता ।

रूपकस्त्वन्वस्स सुञ्जता न वक्तव्या — “सङ्घारकस्त्वन्वपरियापन्ना”
ति ? न हेवं वक्तव्ये । ... पे०... ।

सङ्घारकस्त्वन्वस्स सुञ्जता न वक्तव्या — “वेदनाकस्त्वन्व-

परियापन्ना ... पे०... सञ्जाकखन्धपरियापन्ना ... विञ्जाणकखन्धपरिया-
पन्ना” ति ? आमन्ता ।

विञ्जाणकखन्धस्स सुञ्जता न वत्तव्वा - “सङ्खारकखन्ध-
परियापन्ना” ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

७. १ न वत्तव्वं - सुञ्जता सङ्खारकखन्धपरियापन्ना” ति ? 5
आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “सुञ्जमिदं, भिक्खवे, सङ्खारा अत्तेन वा
अत्तनियेन वा” ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि सुञ्जता सङ्खारकखन्धपरियापन्ना ति ।

१८६(३) सामञ्जफलकथा

८. *सामञ्जफलं असङ्गतं ति ? आमन्ता । 10

निव्वानं ताणं लेणं सरणं परायणं^१ अचुत्तं अमतं ति ? न R 580
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सामञ्जफलं असङ्गतं, निव्वानं असङ्गतं ति ? आमन्ता ।

द्वे असङ्गतानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

द्वे असङ्गतानी ति ? आमन्ता । 15

द्वे ताणानि ... पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

९. *सामञ्जफलं असङ्गतं ति ? आमन्ता ।

सामञ्जं असङ्गतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सामञ्जं सङ्गतं ति ? आमन्ता । 20

सामञ्जफलं सङ्गतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सोतापत्तिफलं असङ्गतं ति ? आमन्ता । B 420

सोतापत्तिमगो असङ्गतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सोतापत्तिमगो सङ्गतो ति ? आमन्ता ।

सोतापत्तिफलं सङ्गतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 25

*सकदागामिफलं ... पे०... अनागामिफलं ... पे०... अरहत्तफलं
अमङ्गतं ति ? आमन्ता ।

अरहत्तमगो असङ्गतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अरहत्तमगो सङ्गतो ति ? आमन्ता ।

अरहत्तफलं सङ्गतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सोतापत्तिफलं असङ्गतं, सकदागामिफलं ... पे०... अनागामिफलं

5 ... पे०... अरहत्तफलं असङ्गतं, निब्बानं असङ्गतं ति ? आमन्ता ।

पञ्च असङ्गतानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

पञ्च असङ्गतानी ति ? आमन्ता ।

पञ्च ताणानि ... पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

१६०(४) पत्तिकथा

10 १०. *पत्ति असङ्गता ति ? आमन्ता ।

निब्बानं ताणं लेणं सरणं परायणं अञ्चुतं अमत्तं ति ? न हेवं

वत्तव्व । ... पे०... ।

पत्ति असङ्गता, निब्बानं असङ्गतं ति ? आमन्ता ।

द्वे असङ्गतानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

15 द्वे असङ्गतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि ... पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

११. *चीवरस्स पत्ति असङ्गता ति ? आमन्ता ।

निब्बानं ... पे०... अमत्तं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

20 चीवरस्स पत्ति असङ्गता, निब्बानं असङ्गतं ति ? आमन्ता ।

द्वे असङ्गतानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

द्वे असङ्गतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि ... पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

25 पिण्डपातस्स ... पे०... सेनासनस्स ... पे०... । गलानपञ्चय-

भसज्जपरिक्खारस्स पत्ति असङ्गता ति ? आमन्ता ।

निब्बानं ... पे०... अञ्चुतं अमत्तं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारस्स पत्ति असङ्खता, निब्बानं
असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

द्वे असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

द्वे असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि ... पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । 5

... पे०... ।

*चीवरस्स पत्ति असङ्खता ... पे०... पिण्डपातस्स ... पे०...
सेनासनस्स ... पे०... गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारस्स पत्ति असङ्खता,
निब्बानं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

B. 421

पञ्च असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । 10

पञ्च असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

पञ्च ताणानि ... पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

१२. *पठमस्स ज्ञानस्स पत्ति असङ्खता (एवं सर्वं
वित्त्यारेतव्वं) दुत्थिस्स ज्ञानस्स ... तत्थिस्स ज्ञानस्स ... चतुत्थस्स 15
ज्ञानस्स ... आकासानञ्जायतनस्स ... विञ्जानञ्जायतनस्स ...
आकिञ्चञ्जायतनस्स ... नेवसञ्जानासञ्जायतनस्स ... सोतापत्ति-
मग्गस्स ... सोतापत्तिफलस्स ... सकदागामिमग्गस्स ... सकदागामि- 25
फलस्स ... अनागामिमग्गस्स ... अनागामिफलस्स ... अरहत्तमग्गस्स ...
अरहत्तफलस्स पत्ति असङ्खता ति ? आमन्ता । 20

निब्बानं ... पे०... अच्युतं अमतं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

अरहत्तफलस्स पत्ति असङ्खता, निब्बानं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

R. 563

द्वे असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

द्वे असङ्खतानी ति ? आमन्ता । 25

द्वे ताणानि ... पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

*सोतापत्तिमग्गस्स पत्ति असङ्खता ... सोतापत्तिफलस्स पत्ति
असङ्खता ... अरहत्तमग्गस्स पत्ति असङ्खता ... अरहत्तफलस्स पत्ति
असङ्खता ... निब्बानं असङ्खतं ति ? आमन्ता । 30

नव असङ्ख्यतानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

नव असङ्ख्यतानी ति ? आमन्ता ।

नव ताणानि ... पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

१३. न वत्तव्वं — पत्ति असङ्ख्यता ति ? आमन्ता ।

पत्ति रूपं ... वेदना ... सञ्ज्ञा ... सङ्खारा ... विज्जाणं ति ?

न हेवं वत्तव्वे ।

तेन हि पत्ति असङ्ख्यता ति ।

१६१(५) तथताकथा

१४. *सब्बधम्मनं तथता असङ्ख्यता ति ? आमन्ता ।

निब्बानं ... पे०... अमत्तं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 422

सब्बधम्मनं तथता असङ्ख्यता, निब्बानं असङ्ख्यतं ति ? आमन्ता ।

द्वे असङ्ख्यतानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 584

द्वे असङ्ख्यतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि ... पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

१५ ... पे०... ।

१५. *रूपस्स रूपता, ननु रूपता असङ्ख्यता ति ? आमन्ता ।

निब्बानं ... पे०... अमत्तं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

रूपस्स रूपता, ननु रूपता असङ्ख्यता, निब्बानं असङ्ख्यतं ति ?

आमन्ता ।

२० द्वे असङ्ख्यतानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

द्वे असङ्ख्यतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि ... पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

*वेदनाय वेदनता, ननु वेदनता ... पे०... सञ्ज्ञाय सञ्ज्ञता,

२५ ननु सञ्ज्ञता ... पे०... सङ्खारानं सङ्खारता, ननु सङ्खारता ... पे०...

विज्जाणस्स विज्जाणता, ननु विज्जाणता असङ्ख्यता ति ? आमन्ता ।

निब्बानं ... पे०... अमत्तं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*रूपस्स रूपता, ननु रूपता ... पे०... विञ्जाणस्स विञ्जाणता,
ननु विञ्जाणता असङ्खता, निब्बानं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

छ असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

छ असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

5

छ ताणानि ... पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

१६. नि वत्तव्वं - “सव्वधम्मानं तथता असङ्खता” ति ?
आमन्ता ।

सव्वधम्मानं तथता रूपं ... वेदना ... सञ्जा ... सङ्खारा ... 10
विञ्जाणं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

R. 505

तेन हि सव्वधम्मानं तथता असङ्खता ति ।

१६२(६) कुसलकथा

१७. *निब्बानधातु कुसला ति ? आमन्ता ।

सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

15

ननु अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ?
आमन्ता ।

हञ्चि अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना ... पे०... पणिधि,
तो च वत्त रे वत्तव्वे - “निब्बानधातु कुसला” ति ।

B. 423

१८. *अलोभो कुसलो सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना 20
... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

निब्बानधातु कुसला सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना ... पे०...
पणिधी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अदोसो कुसलो ... पे०... अमोहो कुसलो ... पे०... सद्धा ...
विरियं ... सत्ति ... समाधि ... पे०... पञ्जा कुसला सारम्मणा, अत्थि 25
ताय आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

निव्वानघातु कुसला सारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना ... पे०...
पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*निव्वानघातु कुसला अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना ... पे०...
पणिघी ति ? आमन्ता ।

5 अलोभो कुसलो अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०...
पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 586 निव्वानघातु कुसला अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना ... पे०...
पणिघी ति ? आमन्ता ।

अदोसो कुसलो ... पे०... अमोहो कुसलो ... पे०... सद्धा ...
19 विरियं ... सत्ति ... समाधि ... पे०... पञ्जा. कुसला अनारम्मणा, नत्थि
ताय आवट्टना ... पे०... पणिघी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१६. 1 न वत्तव्वं — “निव्वानघातु कुसला” ति ? आमन्ता ।

ननु निव्वानघातु अनवज्जा ति ? आमन्ता ।

हज्जि निव्वानघातु अनवज्जा, तेन वत रे वत्तव्वे — “निव्वान-
15 घातु कुसला” ति ।

१६३(७) अच्चन्तनियामकथा

२०. *अत्थि पुयुज्जनस्स अच्चन्तनियामता ति ? आमन्ता ।
मातुघातको अच्चन्तनियतो, पितुघातको ... पे०... अरहन्त-
घातको ... पे०... सहिष्पादको ... पे०... सङ्गभेदको अच्चन्तनियतो
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 424 20 २१. *अत्थि पुयुज्जनस्स अच्चन्तनियामता ति ? आमन्ता ।
अच्चन्तनियतस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छा उप्पज्जेय्या ति ?
आमन्ता ।

हज्जि अच्चन्तनियतस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छा उप्पज्जेय्य,
नो च वत रे वत्तव्वे — “अत्थि पुयुज्जनस्स अच्चन्तनियामता” ति ।

25 *अच्चन्तनियतस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छा नुप्पज्जेय्या ति ?
आमन्ता ।

पहीना ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

पहीना ति ? आमन्ता ।

सोतापत्तिमग्गेना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

सकदागामिमग्गेन ... पे०... अनागामिमग्गेन ... पे०... अरहत्त-
मग्गेना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*कतमेन मग्गेना ति ? अकुसलेन मग्गेना ति ।

अकुसलो मग्गो अनिय्यानिको^१ खयगामी बोधगामी^२ अनासवो 5
... पे०... असङ्किलेसिको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

ननु अकुसलो मग्गो अनिय्यानिको ... पे०... सङ्किलेसिको ति ?
आमन्ता ।

हज्जि अकुसलो मग्गो अनिय्यानिको ... पे०... सङ्किलेमिको,
नो च वत रे वत्तब्बे — “अच्वन्तनियतस्स पुगलस्स विचिकिच्छा 10
अकुसलेन मग्गेन पहीना” ति ।

२२. *सस्सतदिट्ठिया नियतस्स पुगलस्स उच्छेददिट्ठि
उप्पज्जेय्या ति ? आमन्ता ।

हज्जि सस्सतदिट्ठिया नियतस्स पुगलस्स उच्छेददिट्ठि
उप्पज्जेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे — “अत्थि पुथुज्जनस्स अच्वन्त- 15
नियामता” ति ।

*सस्सतदिट्ठिया नियतस्स पुगलस्स उच्छेददिट्ठि नुप्पज्जेय्या
ति ? आमन्ता ।

पहीना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

पहीना ति ? आमन्ता ।

20

सोतापत्तिमग्गेना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

सकदागामिमग्गेन ... पे०... अनागामिमग्गेन ... पे०... अरहत्त-
मग्गेना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*कतमेन मग्गेना ति ? अकुसलेन मग्गेना ति ।

अकुसलो मग्गो ... पे०... नो च वत रे वत्तब्बे — “सस्सतदिट्ठिया 25 R. 588
नियतस्स पुगलस्स उच्छेददिट्ठि अकुसलेन मग्गेन पहीना” ति ।

२३. *उच्छेददिट्ठिया नियतस्स पुगलस्स सस्सतदिट्ठि
उप्पज्जेय्या ति ? आमन्ता ।

हज्जि उच्छेददिट्ठिया नियतस्स पुगलस्स सस्सतदिट्ठि

१. नीयानिको — रो०, एयमुपरि वि । २. बोधगामी अपचयगामी — श्या० ।

उप्पज्जेय्य, नो च वत रे वत्तव्ये - “अत्थि पुथुज्जनस्स अच्चन्त-
नियामता” ति ।

*उच्छेददिट्ठिया नियतस्स पुगलस्स सस्सतदिट्ठि नुप्पज्जेय्या
ति ? आमन्ता ।

5 पहीना ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

पहीना ति ? आमन्ता ।

सोतापत्तिमग्गेना ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

सकदागामिमग्गेन ... पे०... अनागामिमग्गेन ... पे०... अरहत-
मग्गेना ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

10 *कतमेन मग्गेना ति ? अकुसलेन मग्गेना ति ।

अकुसलो मग्गो ... पे०... नो च वत रे वत्तव्ये - “उच्छेददिट्ठिया
नियतस्स पुगलस्स सस्सतदिट्ठि अकुसलेन मग्गेन पहीना” ति ।

२४. 1 न वत्तव्वं - “अत्थि पुथुज्जनस्स अच्चन्तनियामता”
ति ? आमन्ता ।

15 ननु वुत्तं भगवता - “इध, भिक्खवे, एकच्चो पुगलो समन्नागतो
होति एकन्तकाळकेहि अकुसलेहि धम्महेहि, सो सकि निमुग्गो निमुग्गो
व होती” ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

R. 569

तेन हि पुथुज्जनस्स अच्चन्तनियामता ति ।

२५. *वुत्तं भगवता - “इध, भिक्खवे, एकच्चो पुगलो समन्ना-
20 गतो होति एकन्तकाळकेहि अकुसलेहि धम्महेहि, सो सकि निमुग्गो
निमुग्गो व होती” ति कत्वा तेन च कारणेन अत्थि पुथुज्जनस्स
अच्चन्तनियामता ति ? आमन्ता ।

वुत्तं भगवता - “इध, भिक्खवे, एकच्चो पुगलो उम्मुज्जित्वा
निमुज्जती” ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

25 सव्वकालं उम्मुज्जित्वा निमुज्जती ति ? न हेवं वत्तव्ये ।
... पे०... ।

*वुत्तं भगवता - “इध, भिक्खवे, एकच्चो पुगलो समन्नागतो
होति एकन्तकाळकेहि अकुसलेहि धम्महेहि, सो सकि निमुग्गो निमुग्गो
व होती” ति - कत्वा तेन च कारणेन अत्थि पुथुज्जनस्स अच्चन्तनियामता
30 ति ? आमन्त

वृत्तं भगवता - “इध, भिक्खवे, एकच्चो पुग्गलो उम्मुज्जित्वा ठितो होति, उम्मुज्जित्वा विपस्सति विलोकेति, उम्मुज्जित्वा पतरति, उम्मुज्जित्वा पतिगाधप्पत्तो होती” ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

सव्वकालं उम्मुज्जित्वा पतिगाधप्पत्तो होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१६४(न) इन्द्रियकथा

२६. *अत्थि लोकियं सद्धिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

B. 426

अत्थि लोकिया सद्धा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि लोकियं विरियिन्द्रियं ... पे०... सत्तिन्द्रियं ... पे०...

समाधिन्द्रियं ... पे०... पञ्चिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

10 R. 59C

अत्थि लोकिया पञ्जा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अत्थि लोकिया सद्धा ति ? आमन्ता ।

अत्थि लोकियं सद्धिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तव्वे । .... पे०... ।

अत्थि लोकियं विरियं ... पे०... सत्ति ... पे०... समाधि ... पे०...

पञ्जा ति ? आमन्ता ।

15

अत्थि लोकियं पञ्चिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अत्थि लोकियो मनो, अत्थि लोकियं मनिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अत्थि लोकिया सद्धा, अत्थि लोकियं सद्धिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि लोकियो मनो, अत्थि लोकियं मनिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

20

अत्थि लोकिया पञ्जा, अत्थि लोकियं पञ्चिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अत्थि लोकियं सोमनस्सं, अत्थि लोकियं सोमनस्सिन्द्रियं ... पे०... अत्थि लोकियं जीवितं, अत्थि लोकियं जीवितिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

25

अत्थि लोकिया सद्धा, अत्थि लोकियं सद्धिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि लोकियं जीवितं, अत्थि लोकियं जीवितिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अत्यि लोकिया पञ्जा, अत्यि लोकियं पञ्जिन्द्रियं ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२७. *अत्यि लोकिया सद्धा, नत्यि लोकियं सद्धिन्द्रियं ति ?
आमन्ता ।

५ अत्यि लोकियो मनो, नत्यि लोकियं मनिन्द्रियं ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्यि लोकिया पञ्जा, नत्यि लोकियं पञ्जिन्द्रियं ति ?
आमन्ता ।

अत्यि लोकियो मनो, नत्यि लोकियं मनिन्द्रियं ति ? न हेवं
१० वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अत्यि लोकिया सद्धा, नत्यि लोकियं सद्धिन्द्रियं ति ?
आमन्ता ।

अत्यि लोकियं सोमनस्सं, नत्यि लोकियं सोमनस्सिन्द्रियं ति ...
अत्यि लोकियं जीवितं, नत्यि लोकियं जीवितिन्द्रियं ति ? न हेवं
१५ वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्यि लोकिया पञ्जा, नत्यि लोकियं पञ्जिन्द्रियं ति ?
आमन्ता ।

अत्यि लोकियो मनो, नत्यि लोकियं मनिन्द्रियं ति ... पे०...
अत्यि लोकियं जीवितं, नत्यि लोकियं जीवितिन्द्रियं ति ? न हेवं
२० वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 427 २८. *अत्यि लोकुत्तरा सद्धा, अत्यि लोकुत्तरं सद्धिन्द्रियं ति ?
आमन्ता ।

अत्यि लोकिया सद्धा, अत्यि लोकियं सद्धिन्द्रियं ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

२५ अत्यि लोकुत्तरं विरियं ... पे०... अत्यि लोकुत्तरा पञ्जा,
अत्यि लोकुत्तरं पञ्जिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अत्यि लोकिया पञ्जा, अत्यि लोकियं पञ्जिन्द्रियं ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अत्यि लोकिया सद्धा, नत्यि लोकियं सद्धिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अत्थि लोकोत्तरा सद्धा, नत्थि लोकोत्तरं सद्धिन्द्रियं ति ? न
एवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अत्थि लोकियं विरियं ... पे०... अत्थि लोकिया पञ्ञा, नत्थि
लोकियं पञ्ञिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अत्थि लोकोत्तरा पञ्ञा, नत्थि लोकोत्तरं पञ्ञिन्द्रियं ति ? ५
न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

२६. *नत्थि लोकियानि पञ्ञिन्द्रियानी ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “अहंसं खो अहं, भिक्खवे, बुद्धचक्षुना
लोकं वोलोकेन्तो सत्ते अप्परज्वखे महारज्वखे, तिविक्खिन्द्रिये मुदिन्द्रिये,
स्वाकारे^१ द्वाकारे, सुविञ्ञापये दुविञ्ञापये^२, अप्पेकच्चे परलोकवज्ज- 10 R. 592
भयदस्साविनो विहरन्ते” ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अत्थि लोकियानि पञ्ञिन्द्रियानी ति ।

एकूनवीसत्तिगो वग्गो ।

तत्सुद्धानं

अतीते किलेसे जहति अनागते किलेसे जहति पञ्चुप्पन्ने
किलेसे जहति, सुञ्ञता सङ्खारखल्लपरियापन्ना, सामञ्ञफलं असङ्खतं,
पत्ति असङ्खता, सब्बधम्मनं तथता असङ्खता, निब्बानधावु कुसला, 15
अत्थि पुथुज्जनस्स अच्चन्तनियामता, नत्थि लोकियानि पञ्ञिन्द्रियानी
ति ।

— ० —

२०. वीसतिमो वग्गो

१६५(१) असञ्चिच्चकथा

R. 593

१. *असञ्चिच्च मातरं जीविता वोरोपेत्वा आनन्तरिको होती ति ? आमन्ता ।

B. 428

असञ्चिच्च पाणं हत्वा पाणातिपाती होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

5

असञ्चिच्च मातरं जीविता वोरोपेत्वा आनन्तरिको होती ति ? आमन्ता ।

असञ्चिच्च अदिशं आदियित्वा ... पे०... मुसा भणित्वा मुसावादी होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

10

*असञ्चिच्च पाणं हत्वा पाणातिपाती न होती ति ? आमन्ता । असञ्चिच्च मातरं जीविता वोरोपेत्वा आनन्तरिको न होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

असञ्चिच्च अदिशं आदियित्वा ... पे०... मुसा भणित्वा मुसावादी न होती ति ? आमन्ता ।

असञ्चिच्च मातरं जीविता वोरोपेत्वा आनन्तरिको न होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२. *असञ्चिच्च मातरं जीविता वोरोपेत्वा आनन्तरिको होती ति ? आमन्ता ।

“असञ्चिच्च मातरं जीविता वोरोपेत्वा आनन्तरिको होती” ति - अत्येव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

20

“सञ्चिच्च मातरं जीविता वोरोपेत्वा आनन्तरिको होती” ति - अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि “सञ्चिच्च मातरं जीविता वोरोपेत्वा आनन्तरिको होती” ति - अत्येव सुत्तन्तो, नो च वत्त रे वत्तव्वे - “असञ्चिच्च मातरं जीविता वोरोपेत्वा आनन्तरिको होती” ति ।

25

३. नि वत्तव्वं - “मानुषात्तको आनन्तरिको” ति ? आमन्ता ।

ननु माता जीविता वीरोपिता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि माता जीविता वीरोपिता, तेन वत रे वत्तव्वे - "मातु-
घातको आनन्तरिको" ति ।

नि वत्तव्वं - "पितुघातको आनन्तरिको" ति ? आमन्ता । R. 594

ननु पिता जीविता वीरोपितो ति ? आमन्ता । 5

हञ्चि पिता जीविता वीरोपितो, तेन वत रे वत्तव्वे - "पितु-
घातको आनन्तरिको" ति ।

नि वत्तव्वं - "अरहन्तघातको आनन्तरिको" ति ? आमन्ता ।

ननु अरहा जीविता वीरोपितो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा जीविता वीरोपितो, तेन वत रे वत्तव्वे - 10
"अरहन्तघातको आनन्तरिको" ति ।

नि वत्तव्वं - "रुहिरुप्पादको आनन्तरिको" ति ? आमन्ता ।

ननु तथागतस्स लोहितं उप्पादितं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि तथागतस्स लोहितं उप्पादितं, तेन वत रे वत्तव्वे -
"रुहिरुप्पादको आनन्तरिको" ति । 15

४. *सङ्खभेदको आनन्तरिको ति ? आमन्ता । B. 429

सव्वे सङ्खभेदका आनन्तरिका ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सव्वे सङ्खभेदका आनन्तरिका ति ? आमन्ता ।

धम्मसञ्जी सङ्खभेदको आनन्तरिको ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... । 20

५. *धम्मसञ्जी सङ्खभेदको आनन्तरिको ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - "अत्थुपालि, सङ्खभेदको आपायिको
नेरयिको कप्पटो अतेकिच्छो; अत्थुपालि, सङ्खभेदको न आपायिको
न नेरयिको न कप्पटो न अतेकिच्छो" ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ?
आमन्ता । 25

तेन हि न वत्तव्वं - "धम्मसञ्जी सङ्खभेदको आनन्तरिको"
ति ।

६. नि वत्तव्वं - "धम्मसञ्जी सङ्खभेदको आनन्तरिको"
ति ? आमन्ता ।

R. 595

ननु वुत्तं भगवता -

“आपायिको नेरयिको, कण्णट्ठो सङ्खभेदको ।
दग्गस्तो अयम्मट्ठो, योगक्खेमा’ पघंसति’ ।
सङ्खं समगं भेत्वान, कप्पं निरयम्हि पच्चती” ति ॥

5

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि सङ्खभेदको आनन्तरिको ति ।

१६६(२) आणकथा

७. *नत्थि पुयुज्जनस्स आणं ति ? आमन्ता ।

नत्थि पुयुज्जनस्स पञ्जा पजानना विचयो पविचयो घम्म-
विचयो सल्लक्खणा उपलक्खणा पच्चुपलक्खणा ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

10 ... पे०... ।

ननु अत्थि पुयुज्जनस्स पञ्जा पजानना विचयो ... पे०...
पच्चुपलक्खणा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि पुयुज्जनस्स पञ्जा पजानना विचयो ... पे०...
पच्चुपलक्खणा, नो च वत्त रे वत्तव्वे - “नत्थि पुयुज्जनस्स आणं” ति ।

B. 430 15

८. *नत्थि पुयुज्जनस्स आणं ति ? आमन्ता ।

पुयुज्जनो पठमं ज्ञानं समापज्जेय्या ति ? आमन्ता ।

हञ्चि पुयुज्जनो पठमं ज्ञानं समापज्जेय्य, नो च वत्त रे
वत्तव्वे - “नत्थि पुयुज्जनस्स आणं” ति ।

20 *पुयुज्जनो दुतियं ज्ञानं ... पे०... ततियं ज्ञानं ... पे०... चतुत्थं
ज्ञानं ... पे०... आकासानञ्जायतनं समापज्जेय्य, विञ्जाणञ्जायतनं
आकिञ्चञ्जायतनं नेवसञ्जानासञ्जायतनं समापज्जेय्य, पुयुज्जनो
दानं ददेय्य ... पे०... चीवरं ददेय्य, पिण्डपातं ददेय्य, सेनासनं ददेय्य,
गिलानपच्चदमसज्जपरिक्खारं ददेय्या ति ? आमन्ता ।

R. 596

हञ्चि पुयुज्जनो गिलानपच्चदमसज्जपरिक्खारं ददेय्य, नो
25 च वत्त रे वत्तव्वे - “नत्थि पुयुज्जनस्स आणं” ति ।

९. *अत्थि पुयुज्जनस्स आणं ति ? आमन्ता ।

१-१. योगक्खेमा’ पघति - सी०, रो० ।

पुणुज्जतो तेन आणेन दुक्खं परिजानाति, समुदयं पजहति,
निरोधं सच्चिक्करोति, मग्गं भावेतीति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१६७(३) निरयपालकथा

१०. *नत्थि निरयेसु निरयपाला ति ? आमन्ता ।

नत्थि निरयेसु कम्मकारणा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अत्थि निरयेसु कम्मकारणा ति ? आमन्ता ।

5

अत्थि निरयेसु निरयपाला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अत्थि मनुस्सेसु कम्मकारणा, अत्थि च कारणिका ति ? आमन्ता ।

अत्थि निरयेसु कम्मकारणा, अत्थि च कारणिका ति ? न
हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अत्थि निरयेसु कम्मकारणा, नत्थि च कारणिका ति ? आमन्ता ।

10

अत्थि मनुस्सेसु कम्मकारणा, नत्थि च कारणिका ति ? न
हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

११. अत्थि निरयेसु निरयपाला ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता —

“न वेस्सभू नो पि च पेत्तिराजा,

सोमो यमो वेस्सवणो च राजा ।

15 B. 431,
R. 597

सकानि कम्मानि हनन्ति तत्थ,

इतो पणुन्नं परलोकपत्तं” ति ॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि नत्थि निरयेसु निरयपाला ति ।

20

१२. *नत्थि निरयेसु निरयपाला ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “तमेनं, भिक्खवे, निरयपाला पञ्चविध-

वत्तवणं नाम कारणं कारेन्ति — तत्तं अयोखीलं^१ हत्थे गमेन्ति, तत्तं अयोखीलं

दुत्तिये हत्थे गमेन्ति, तत्तं अयोखीलं पादे गमेन्ति, तत्तं अयोखीलं दुत्तिये

पादे गमेन्ति, तत्तं अयोखीलं मज्जेजरस्मि गमेन्ति; सो तत्थ दुक्खा

25

तिट्ठा कटुका वेदना वेदेति; न च ताव कालं करोति याव न तं

पापकम्मं व्यन्तीहोती” ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

१. पणुत्तं — सी०; पणुत्तं — स्या० । २. अयोखीलं — स्या० । ३. व्यन्तिहोती — से० ।
क०-६५

तेन हि अत्यि निरयेसु निरयपाला ति ।

*नत्यि निरयेसु निरयपाला ति ? आमन्ता ।

- ननु वुत्तं भगवता - “तमेनं, भिक्खवे, निरयपाला संवेसेत्वा कुठारीहि’ तच्छन्ति ... पे०... तमेनं, भिक्खवे, निरयपाला उद्धम्पादं
 5 अघोसिरं ठपेत्वा वासीहि तच्छन्ति ... पे०... तमेनं, भिक्खवे, निरयपाला रथे योजेत्वा आदिताय पथविद्या सम्पज्जलिताय सजोतिभूताय^३ सारेन्ति पि पच्चासारेन्ति पि ... पे०... तमेनं, भिक्खवे, निरयपाला महत्तं
 R. 593 अङ्गारपव्वतं आदित्तं सम्पज्जलितं सजोतिभूतं आरोपेन्ति पि ओरोपेन्ति पि ... पे०... तमेनं, भिक्खवे, निरयपाला उद्धम्पादं अघोसिरं गहेत्वा
 10 तत्ताय लोहकुम्भिया पक्खिपन्ति आदिताय सम्पज्जलिताय सजोति-भूताय । सो तत्थ फेणुद्देहकं पच्चति, सो तत्थ फेणुद्देहकं पच्चमानो सकिं पि उद्धं गच्छति, सकिं पि अघो गच्छति, सकिं पि तिरियं गच्छति । सो तत्थ दुक्खा तिब्बा कटुका वेदना वेदयति, न च ताव कालं करोति याव न तं पापकम्मं व्यन्तीहोति । तमेनं, भिक्खवे, निरयपाला महानिरये
 B. 432 15 पक्खिपन्ति ! सो खो पन, भिक्खवे, महानिरयो -

“चतुक्कण्णो चतुद्धारो, विभत्तो भागसो मितो ।

अयोपाकारपरियन्तो, अयसा पटिकुज्जितो ॥

“तस्स अयोमया भूमि, जलिता तेजसा युता ।

समन्ता योजनमतं, फरित्वा तिट्ठति सब्बदा” ति ॥

20 अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अत्यि निरयेसु निरयपाला ति ।

१६८(४) तिरच्छानकथा

१३. *अत्यि देवेसु तिरच्छानगता ति ? आमन्ता ।

अत्यि तिरच्छानगतेसु देवा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 589

अत्यि देवेसु तिरच्छानगता ति ? आमन्ता ।

25

देवलोको तिरच्छानयोनी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्यि देवेसु तिरच्छानगता ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ कीटा पटङ्गा मकसा मक्खिका अही विच्छिका
सतपदी गण्डुप्पादा^१ ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१४. नत्थि देवेसु तिरच्छानगता ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि तत्थ एरावणो नाम हत्थिनागो सहस्सयुत्तं^२ दिव्वं
यानं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि तत्थ एरावणो नाम हत्थिनागो सहस्सयुत्तं
दिव्वं यानं, तेन वत रे वत्तव्वे - "अत्थि देवेसु तिरच्छानगता" ति ।

१५. *अत्थि देवेसु तिरच्छानगता ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ हत्थिवन्धा अस्सवन्धा यावसिका कारणिका
भत्तकारका ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

तेन हि नत्थि देवेसु तिरच्छानगता ति ।

१६६(५) मगकथा

१६. *पञ्चङ्गिको मगो ति ? आमन्ता ।

ननु अट्ठङ्गिको मगो वुत्तो भगवता, सेय्यथीदं - सम्मादिट्ठि
... पे०... सम्मासमाधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अट्ठङ्गिको मगो वुत्तो भगवता, सेय्यथीदं - सम्मादिट्ठि
... पे०... सम्मासमाधि, नो च वत रे. वत्तव्वे - "पञ्चङ्गिको
मगो" ति ।

*पञ्चङ्गिको मगो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता -

"मगानं अट्ठङ्गिको सेट्ठो, सच्चानं चतुरो पदा ।

विरागो सेट्ठो धम्मानं, द्विपदानं^३ च चक्खुमा" ति ।

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अट्ठङ्गिको मगो ति ।

१७. *सम्मावाचा मगङ्गं, सा च न मगो ति ? आमन्ता ।

सम्मादिट्ठि मगङ्गं, सा च न मगो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

सम्मावाचा मगङ्गं, सा च न मगो ति ? आमन्ता ।

सम्मासङ्कप्पो ... पे०... सम्मावायामो ... पे०... सम्मासति
... पे०... सम्मासमाधि मग्गङ्गं, सो च न मग्गो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

*सम्माकम्मन्तो ... पे०... सम्माआजीवो मग्गङ्गं, सो च न
5 मग्गो ति ? आमन्ता ।

सम्मादिट्ठि ... पे०... सम्मासमाधि मग्गङ्गं, सो च न मग्गो
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सम्मादिट्ठि मग्गङ्गं, सा च मग्गो ति ? आमन्ता ।

सम्मावाचा मग्गङ्गं, सा च मग्गो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

10 सम्मादिट्ठि मग्गङ्गं, सा च मग्गो ति ? आमन्ता ।

सम्माकम्मन्तो ... पे०... सम्माआजीवो मग्गङ्गं, सो च मग्गो
R. 601 ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*सम्मासङ्कप्पो ... पे०... सम्मावायामो ... पे०... सम्मासति
... पे०... सम्मासमाधि मग्गङ्गं, सो च मग्गो ति ? आमन्ता ।

15 सम्मावाचा ... पे०... सम्माकम्मन्तो ... पे०... सम्माआजीवो
मग्गङ्गं, सो च मग्गो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१८. अरियो अट्ठङ्गिको मग्गो ति ? आमन्ता ।

J. 434 ननु वुत्तं भगवता - "पुव्वेव खो पनस्स कायकम्मं वचीकम्मं
आजीवो सुपरिसुद्धो होति; एवमस्सायं अरियो अट्ठङ्गिको मग्गो
20 भावनापरिपूरि गच्छती" ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि पञ्चङ्गिको मग्गो ति ।

१९. *पञ्चङ्गिको मग्गो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - "यस्मिं खो, सुभद्द, धम्मविनये अरियो
अट्ठङ्गिको मग्गो न उपलब्धति, समणो पि तत्थ न उपलब्धति, दुतियो
25 पि तत्थ समणो न उपलब्धति, तत्तियो पि तत्थ समणो न उपलब्धति,
चतुत्थो पि तत्थ समणो न उपलब्धति । यस्मिं च खो, सुभद्द, धम्मविनये
अरियो अट्ठङ्गिको मग्गो उपलब्धति, समणो पि तत्थ उपलब्धति, दुतियो
पि ... पे०... तत्तियो पि ... पे०... चतुत्थो पि तत्थ समणो उपलब्धति ।
इमस्मिं खो, सुभद्द, धम्मविनये अरियो अट्ठङ्गिको मग्गो उपलब्धति ।
30 इधेव, सुभद्द, समणो, इव दुतियो समणो, इव तत्तियो समणो, इव चतुत्थो

समणो । सुञ्जा परप्पवादा समणेभि^१ अञ्जेही” ति ! अत्येव सुत्तन्तो
ति ? आमन्ता ।

तेन हि अट्ठङ्गिको मग्गो ति ।

२००(६) आणकथा

२०. *द्वादसवत्थुकं जाणं लोक्कुत्तरं ति ? आमन्ता ।

R. 602

द्वादस लोक्कुत्तरजाणानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 5

द्वादस लोक्कुत्तरजाणानी ति ? आमन्ता ।

द्वादस सोत्तापत्तिमग्गा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

द्वादस सोत्तापत्तिमग्गा ति ? आमन्ता ।

द्वादस सोत्तापत्तिफलानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

द्वादस सकदागामिमग्गा ... पे०... अनागामिमग्गा ... पे०... 10

अरहत्तमग्गा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

द्वादस अरहत्तमग्गा ति ? आमन्ता ।

द्वादस अरहत्तफलानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२१. तं वत्तव्वं — “द्वादसवत्थुकं जाणं लोक्कुत्तरं” ति ?

आमन्ता ।

15

ननु वुत्तं भगवता — “इदं दुक्खं अरियसच्चं” ति मे, भिक्खवे,
पुब्बे अननुस्सुतेसु धम्मेषु चवखुं उदपादि, जाणं उदपादि,
पञ्जा उदपादि, विज्जा उदपादि, आलोको उदपादि । ‘तं खो पनिदं
दुक्खं अरियसच्चं परिञ्जेय्यं’ ति मे, भिक्खवे ... पे०... परिञ्जातं ति
मे, भिक्खवे ... पे०... ‘इदं दुक्खसमुदयं^२ अरियसच्चं’ ति मे, भिक्खवे 20
... पे०... ‘तं सो पनिदं दुक्खसमुदयं अरियसच्चं पहातव्वं’ ति मे, भिक्खवे
... पे०... पहीनं ति मे, भिक्खवे .. पे०... ‘इदं दुक्खनिरोधं^३ अरियसच्चं’
ति मे, भिक्खवे ... पे०... ‘तं खो पनिदं दुक्खनिरोधं अरियसच्चं
सच्छिकातव्वं’ ति मे, भिक्खवे ... पे०... सच्छिकतं ति मे, भिक्खवे
... पे०... ‘इदं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा अरियसच्चं’ ति मे, 25
भिक्खवे ... पे०... ‘तं खो पनिदं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा अरिय-

B. 435

१. समणेहि — रो० । २. दुग्गसमुदयो — स्या०, रो० । ३. दुक्खनिरोधो —
स्या०, रो० ।

सच्चं भावेतव्यं' ति मे, भिक्खवे ... पे०.. भावितं ति मे, भिक्खवे,
पुव्वे अननुस्सुतेसु घम्मेसु चक्षुं उदपादि ... पे०... आलोको
उदपादी" ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि द्वादसवत्युक्तं जाणं लोकुत्तरं ति ।

वीसत्तिमो वग्गो ।

तस्सुद्धानं

- 5 मातुघातको आनन्तरिको पितुघातको आनन्तरिको अरहन्त-
घातको आनन्तरिको रहिस्सपादको आनन्तरिको सङ्गभेदको
आनन्तरिको, नत्थि पुयुज्जनस्स जाणं, नत्थि निरयेमु निरयपाला,
अत्थि देवेसु तिरच्छानगता, पञ्चङ्गिको मग्गो, द्वादसवत्युक्तं जाणं
लोकुत्तरं ति ।

चतुत्थो पण्णासको ।

तस्सुद्धानं

- 10 निग्गहो, पुञ्ञसञ्चयो, अट्ठासि, अतीतेन च मातुघातको ।

२१. एकवीसतिमो वग्गो.

२०१(१) सासनकथा

१. *सासनं नवं^१ कतं^२ ति ? आमन्ता ।

B. 436,
R. 604

सत्तिपट्टाना नवं कता ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सासनं नवं कतं ति ? आमन्ता ।

सम्मप्पधाना ... पे०... इद्धिपादा ... पे०... इन्द्रिया ... पे०...

वला ... पे०... वोज्झङ्गा नवं कता ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... । 5

पुव्वे अकुसलं पच्छा कुसलं कतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

पुव्वे सासवं ... पे०... संयोजनियं^३ गन्थनियं ओघनियं योगनियं
नीवरणियं परामट्टं उपादानियं ... पे०... सङ्किलेसिकं^४ पच्छा असङ्किलेसिकं^५ कतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अत्थि कोचि तथागतस्स सासनं नवं करोती ति ? आमन्ता । 10

अत्थि कोचि सत्तिपट्टाने नवं करोती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

अत्थि कोचि सम्मप्पधाने ... पे०... इद्धिपादे ... पे०... इन्द्रिये

... पे०... वले ... पे०... वोज्झङ्गे नवं करोती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

15

अत्थि कोचि पुव्वे अकुसलं पच्छा कुसलं करोती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि कोचि पुव्वे सासवं ... पे०... सङ्किलेसिकं पच्छा असङ्किलेसिकं करोती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*लब्भा तथागतस्स सासनं पुन नवं कातुं ति ? आमन्ता । 20

लब्भा सत्तिपट्टाना पुन नवं कातुं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

लब्भा सम्मप्पधाना ... पे०... इद्धिपादा ... पे०... इन्द्रिया

... पे०... वला ... पे०... वोज्झङ्गा पुन नवं कातुं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

... पे०... ।

R. 605

१-१. नवयत्तं - रो०, एवमुपरि पि । २. सञ्जोजनियं - सी०, स्या०, रो० ।

३. सङ्किलेसिप - म० । ४. अगङ्किलेसिय - म० ।

लब्धा पुत्र्ये अकुसलं पच्छा कुसलं कातुं ति ? न हेवं वत्तव्ये ।
... पे०... ।

लब्धा पुत्र्ये सासवं ... पे०... सङ्किलेसिकं पच्छा असङ्किलेसिकं
कातुं ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

२०२(२) अविविक्तकथा

5 २. *पुयुज्जनो तेधातुकेहि धम्महेहि अविवित्तो ति ? आमन्ता ।
पुयुज्जनो तेधातुकेहि फस्सेहि ... पे०... तेधातुकाहि वेदनाहि
B. 437 ... सञ्जाहि ... चेतनाहि ... चित्तेहि ... सद्वाहि ... विरियेहि ...
सतीहि ... समाधीहि ... पे०... तेधातुकाहि पञ्जाहि अविवित्तो ति ?
न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

10 पुयुज्जनो तेधातुकेहि कम्मेहि^१ अविवित्तो ति ? आमन्ता ।
*यस्मि खणे पुयुज्जनो चीवरं देति, तस्मि खणे पठमं ज्ञानं
उपसम्पज्ज विहरति ... पे०... आकासानञ्जायतनं उपसम्पज्ज विहरती
ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

यस्मि खणे पुयुज्जनो पिण्डपातं देति ... पे०... सेनासनं देति
15 ... पे०... गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारं देति, तस्मि खणे चतुत्थं ज्ञानं
उपसम्पज्ज विहरति ... नेवसञ्जानासञ्जायतनं उपसम्पज्ज विहरती
ति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

३. १ न वत्तव्यं — “पुयुज्जनो तेधातुकेहि कम्मेहि^१ अविवित्तो”
ति ? आमन्ता ।

20 पुयुज्जनस्स रूपधातुअरूपधातूपगं कम्मं परिज्जातं ति ।
न हेवं वत्तव्ये ।

तेन हि पुयुज्जनो तेधातुकेहि कम्मेहि अविवित्तो ति । ... पे०... ।

२०३(३) संयोजनकथा

४. *अत्थि किञ्चि संयोजनं अप्पहाय अरहतप्पत्ती ति ?
आमन्ता ।

१. धम्महेहि — मी०, स्या०, रो० ।

अत्थि किञ्चि सक्कायदिट्ठि अप्पहाय ... पे०... विचिकिच्छं
 अप्पहाय ... पे०... सीलव्वत्तपराभासं अप्पहाय ... रागं अप्पहाय ... दोसं
 अप्पहाय ... मोहं अप्पहाय ... अनोत्तप्पं अप्पहाय अरहत्तप्पत्ती ति ?
 न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अत्थि किञ्चि संयोजनं अप्पहाय अरहत्तप्पत्ती ति ? आमन्ता । 5

अरहा सरागो सदोसो समोहो समानो समक्खो सपळासो
 सज्जायासो सकिलेसो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु अरहा निरागो^१ निहोसो निम्मोहो निम्मानो निम्मक्खो
 निप्पळासो निरुपायासो निक्किलेसो ति ? आमन्ता ।

हज्जि अरहा निरागो ... पे०... निक्किलेसो, नो च वत्त रे 10
 वत्तव्वे - "अत्थि किञ्चि संयोजनं अप्पहाय अरहत्तप्पत्ती" ति ।

५. 1 न वत्तव्वं - "अत्थि^२ किञ्चि^३ संयोजनं अप्पहाय B. 438
 अरहत्तप्पत्ती" ति ? आमन्ता ।

अरहा सव्वं बुद्धविसयं जानाती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

तेन हि अत्थि किञ्चि संयोजनं अप्पहाय अरहत्तप्पत्ती ति । 15

२०४(४) इदिकथा

६. *अत्थि अधिप्पायइद्वि बुद्धानं वा सावकानं वा ति ?
 आमन्ता ।

"निच्चपण्णा रुक्खा होन्तु" ति - अत्थि अधिप्पायइद्वि R. 607
 बुद्धानं वा सावकानं वा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

निच्चपुप्फा रुक्खा होन्तु ... पे०... निच्चफलिका रुक्खा होन्तु ... 20
 निच्चं जुहं होतु ... निच्चं खेमं होतु ... निच्चं सुभिकखं होतु ... "निच्चं
 सुवत्थि^३ होतु" ति - अत्थि अधिप्पायइद्वि बुद्धानं वा सावकानं वा ति ?
 न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अत्थि अधिप्पायइद्वि बुद्धानं वा सावकानं वा ति ? आमन्ता ।

"उप्पन्नो फस्सो मा निरुज्झी" ति - अत्थि अधिप्पायइद्वि 25
 बुद्धानं वा सावकानं वा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*उपपन्ना वेदना ... पे०... सञ्ज्ञा ... चेतना ... चित्तं ... सद्वा ...
विरियं ... सति ... समाधि ... पे०... पञ्ज्ञा मा निरुज्झी ति - अत्थि
अधिप्पायइद्धि बुद्धानं वा सावकानं वा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*अत्थि अधिप्पायइद्धि बुद्धानं वा सावकानं वा ति ? आमन्ता ।
5 "रुपं निच्चं होतू" ति - अत्थि अधिप्पायइद्धि ... वेदना ...
... पे०... सञ्ज्ञा ... पे०... सङ्खारा ... पे०... "विज्ज्ञाणं निच्चं होतू"
ति - अत्थि अधिप्पायइद्धि बुद्धानं वा सावकानं वा ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

R. 608

*अत्थि अधिप्पायइद्धि बुद्धानं वा सावकानं वा ति ? आमन्ता ।
10 "जातिवग्मा सत्ता मा जायिसू" ति अत्थि ... पे०... "जराधम्मा
सत्ता मा जीरिसू" ति ... पे०... "व्याधिधम्मा सत्ता मा व्याधिपिसू" ति
ति ... पे०... "मरणधम्मा सत्ता मा मीयिसू" ति - अत्थि अधिप्पायइद्धि
बुद्धानं वा सावकानं वा ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

B. 429

७. 1 न वत्तव्वं - "अत्थि अधिप्पायइद्धि बुद्धानं वा सावकानं
15 वा" ति ? आमन्ता ।

ननु आयस्मा पिलिन्दवच्छो रज्जो मागधस्स सेनियस्स
विम्बिसारस्स पासादं "सुवण्णं" त्वेव अधिमुच्चि, सुवण्णो च पन आसी
ति ? आमन्ता ।

हञ्चि आयस्मा पिलिन्दवच्छो रज्जो मागधस्स सेनियस्स
20 विम्बिसारस्स पासादं सुवण्णं त्वेव अधिमुच्चि, सुवण्णो च पन आसि,
तेन वत रे वत्तव्वे - "अत्थि अधिप्पायइद्धि बुद्धानं वा सावकान वा" ति ।

२०५(४) बुद्धकथा

८. *अत्थि बुद्धानं बुद्धेहि हीनातिरेकता ति ? आमन्ता ।
सतिपट्टानतो ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।
सम्मप्यवानतो ... पे०... इद्धिपादतो ... इन्द्रियतो ... वलतो ...
25 वोज्जङ्गतो ... वसिभावतो ... सव्वज्जुत्तज्जाणदस्सनतो ति ? न
हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२०६(६) सब्बदिसाकथा

६. *सब्बा दिसा बुद्धा तिट्ठन्ती ति ? आमन्ता ।

पुरत्थिमाय दिसाय बुद्धो तिट्ठती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

पुरत्थिमाय दिसाय बुद्धो तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

किन्नामो सो भगवा, किञ्जच्चो, किङ्कोत्तो, किन्नामा तस्स भगवतो मातापितरो, किन्नामं तस्स भगवतो सावकयुगं, कोनामो तस्स भगवतो उपट्ठाको, कीदिसं चीवरं धारेति, कीदिसं पत्तं धारेति, कतरस्मिं ग्रामे वा निगमे वा नगरे वा रट्ठे वा जनपदे वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*दक्खिणाय दिसाय ... पे०... पच्छिमाय दिसाय ... पे०... उत्तराय दिसाय ... पे०... हेट्ठिमाय दिसाय बुद्धो तिट्ठती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

हेट्ठिमाय दिसाय बुद्धो तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

किन्नामो सो भगवा ... पे०... जनपदे वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*उपरिमाय दिसाय बुद्धो तिट्ठती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

उपरिमाय दिसाय बुद्धो तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

चातुमहाराजिके तिट्ठति ... पे०... तावत्तिसे तिट्ठति ... पे०... यामे तिट्ठति ... पे०... तुसिते तिट्ठति ... पे०... निम्मानरत्तिया तिट्ठति ... पे०... परनिम्मितवसवत्तिया तिट्ठति ... पे०... ब्रह्मलोके तिट्ठती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

२०७(७) धम्मकथा

१०. *सब्बे धम्मा नियता ति ? आमन्ता ।

मिच्छत्तनियता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

सम्मत्तनियता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

नत्थि अनियतो रासी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

ननु अत्थि अनियतो रासी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि अनियतो रासि, नो च वत रे वत्तव्वे — “सव्वे धम्मा नियता” ति ।

*सव्वे धम्मा नियता ति ? आमन्ता ।

ननु तथो रासी वुत्ता भगवता — मिच्छत्तनियतो रासि, सम्मत्त-
5 नियतो रासि, अनियतो रासी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि तयो रासी वुत्ता भगवता — मिच्छत्तनियतो रासि, सम्मत्तनियतो रासि, अनियतो रासि, नो च वतरे वत्तव्वे — “सव्वे धम्मा नियता” ति ।

*रूपं रूपद्वेन नियतं ति ? आमन्ता ।

10 मिच्छत्तनियतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सम्मत्तनियतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

वेदना ... पे०... सञ्जा ... पे०... सङ्खारा ... पे०... विज्झाणं
विज्झाणद्वेन नियतं ति ? आमन्ता ।

मिच्छत्तनियतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

15 सम्मत्तनियतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

११. 1 न वत्तव्वं — रूपं रूपद्वेन नियतं ... पे०... वेदना ... पे०... सञ्जा
... पे०... सङ्खारा ... पे०... विज्झाणं विज्झाणद्वेन नियतं ति ? आमन्ता ।

B. 441 रूपं वेदना होति ... पे०... सञ्जा होति ... सङ्खारा होन्ति ...
विज्झाणं होति ... वेदना ... पे०... सञ्जा ... पे०... सङ्खारा ... पे०...

20 विज्झाणं रूपं होति ... पे०... वेदना होति ... सञ्जा होति ... सङ्खारा
होन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

तेन हि रूपं रूपद्वेन नियतं, वेदना ... पे०... सञ्जा ... पे०...
सङ्खारा ... पे०... विज्झाणं विज्झाणद्वेन नियतं ति ।

२०८(८) कम्मकथा

R. 611

१२. *सव्वे कम्मा नियता ति ? आमन्ता ।

25 मिच्छत्तनियता ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

सम्मत्तनियता ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

अत्थि अनियतो रासी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

१. रूपं होति — सी०, स्या०, रो० ।

ननु अत्थि अनियतो रासी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि अनियतो रासि, नो च वत रे वत्तब्बे - "सब्बे कम्मा नियता" ति ।

*सब्बे कम्मा नियता ति ? आमन्ता ।

ननु तयो रासी वुत्ता भगवता - मिच्छत्तनियतो रासि, सम्मत्त- 5
नियतो रासि, अनियतो रासी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि तयो रासी वुत्ता भगवता - मिच्छत्तनियतो रासि,
सम्मत्तनियतो रासि, अनियतो रासि, नो च वत रे वत्तब्बे - "सब्बे
कम्मा नियता" ति ।

१३. *दिट्ठधम्मवेदनीयं कम्मं दिट्ठधम्मवेदनीयद्वेन नियतं ति ? 10
आमन्ता । -

मिच्छत्तनियतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

सम्मत्तनियतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

उपपज्जवेदनीयं कम्मं ... पे०... अपरापरियवेदनीयं कम्मं
अपरापरियवेदनीयद्वेन नियतं ति ? आमन्ता । 15

मिच्छत्तनियतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

सम्मत्तनियतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१४. †न वत्तब्बं - दिट्ठधम्मवेदनीयं कम्मं दिट्ठधम्मवेदनीयद्वेन
नियतं, उपपज्जवेदनीयं कम्मं ... पे०... अपरापरियवेदनीयं कम्मं
अपरापरियवेदनीयद्वेन नियतं ति ? आमन्ता । 20

दिट्ठधम्मवेदनीयं कम्मं उपपज्जवेदनीयं होति, अपरापरिय-
वेदनीयं होति ... पे०... उपपज्जवेदनीयं कम्मं दिट्ठधम्मवेदनीयं होति,
अपरापरियवेदनीयं होति ... पे०... अपरापरियवेदनीयं कम्मं दिट्ठधम्म-
वेदनीयं होति, उपपज्जवेदनीयं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । .

B. 442

तेन हि दिट्ठधम्मवेदनीयं कम्मं दिट्ठधम्मवेदनीयद्वेन नियतं, 25
उपपज्जवेदनीयं कम्मं ... पे०... अपरापरियवेदनीयं कम्मं अपरापरिय-
वेदनीयद्वेन नियतं ति ।

तस्सुदानं

सासनं नवं कतं अत्थि कोचि तयागतस्स सासनं नवं करोति
 लब्भा तयागतस्स सासनं पुन नवं कातुं, पुयूज्जनो तेवातुकेहि धम्मेहि^१
 अविचित्तो, अत्थि किञ्चि संयोजनं अप्पहाय अरहतप्पत्ति, अत्थि
 अधिप्पायिद्धि बुद्धानं वा सावकानं वा, अत्थि बुद्धानं बुद्धेहि
 ५ हीनातिरेकता, मव्वा दिसा बुद्धा तिट्ठन्ति, सव्वे धम्मा नियता, सव्वे
 कम्मा नियता ति ।

२२. बावीसतिमो वग्गो

२०६(१) परिनिब्बानकथा

१. *अत्थि किञ्चि संयोजनं अप्पहाय परिनिब्बानं ति ?

R. 613

आमन्ता ।

अत्थि किञ्चि सक्कायदिट्ठि अप्पहाय ... पे०... अनोत्तप्पं
अप्पहाय परिनिब्बानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अत्थि किञ्चि संयोजनं अप्पहाय परिनिब्बानं ति ? आमन्ता । 5

अरहा सरागो ... पे०... सक्किलेसो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

.. पे०... ।

ननु अरहा निरागो ... पे०... निक्किलेसो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा निरागो ... पे०... निक्किलेसो, नो च वत रे
वत्तब्बे — “अत्थि किञ्चि संयोजनं अप्पहाय परिनिब्बानं” ति । 10

२. न वत्तब्बं — “अत्थि किञ्चि संयोजनं अप्पहाय परि-
निब्बानं” ति ? आमन्ता ।

अरहा सव्वं बुद्धविसयं जानाती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि अत्थि किञ्चि संयोजनं अप्पहाय परिनिब्बानं ति ।

२१०(२) कुसलचित्तकथा

३. *अरहा कुसलचित्तो परिनिब्बायती ति ? आमन्ता । 15 B. 443

अरहा पुञ्जाभिसङ्खारं अभिसङ्खरोन्तो ... आनेज्जाभिसङ्खारं
अभिसङ्खरोन्तो ... गतिसंवत्तनियं कम्मं करोन्तो ... भवसंवत्तनियं
कम्मं करोन्तो ... इस्सरियसंवत्तनियं कम्मं करोन्तो ... अधिपच्चसंवत्तनियं
कम्मं करोन्तो ... महाभोगसंवत्तनियं कम्मं करोन्तो ... महापरिवार-
संवत्तनियं कम्मं करोन्तो ... देवसोभग्यसंवत्तनियं कम्मं करोन्तो ... 20
मनुस्सोभग्यसंवत्तनियं कम्मं करोन्तो परिनिब्बायती ति ? न हेवं
वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अरहा कुसलचित्तो परिनिब्बायती ति ? आमन्ता ।

अरहा आचिनन्तो अपचिनन्तो पजहन्तो उपादियन्तो विसिनेन्तो
उस्सिनेन्तो विघूपेन्तो सन्धूपेन्तो परिनिव्वायती ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
... पे०... ।

ननु अरहा नेवाचिनाति न अपचिनाति अपचिनित्वा ठितो
५ ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा नेवाचिनाति न अपचिनाति अपचिनित्वा ठितो,
नो च वत रे वत्तव्वे - “अरहा कुमलचित्तो परिनिव्वायती” ति ।

ननु अरहा नेव पजहति न उपादियति पजहित्वा ठितो, नेव
विसिनेति न उस्सिनेति विसिनेत्वा ठितो; ननु अरहा नेव विघूपेति
१० न सन्धूपेति विघूपेत्वा ठितो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा नेव विघूपेति न सन्धूपेति विघूपेत्वा ठितो, नो
च वत रे वत्तव्वे - “अरहा कुसलचित्तो परिनिव्वायती” ति ।

४. १ न वत्तव्वं - “अरहा कुसलचित्तो परिनिव्वायती” ति ?
आमन्ता ।

१५ ननु अरहा उपट्ठितस्सति सतो सम्पजानो परिनिव्वायती ति ?
आमन्ता ।

हञ्चि अरहा उपट्ठितस्सति सतो सम्पजानो परिनिव्वायति,
तेन वत रे वत्तव्वे - “अरहा कुसलचित्तो परिनिव्वायती” ति ।

२११(३) आनेज्जकथा

B. 444,
R. 615

५. *अरहा आनेज्जे ठितो परिनिव्वायती ति ? आमन्ता ।

२० ननु अरहा पकत्तिचित्ते ठितो परिनिव्वायती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा पकत्तिचित्ते ठितो परिनिव्वायति, नो च वत रे
वत्तव्वे - “अरहा आनेज्जे ठितो परिनिव्वायती” ति ।

*अरहा आनेज्जे ठितो परिनिव्वायती ति ? आमन्ता ।

अरहा किरियमये चित्ते ठितो परिनिव्वायती ति ? न हेवं
२५ वत्तव्वे । ... पे० .. ।

ननु अरहा विपाकचित्ते ठितो परिनिव्वायती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा विपाकचित्ते ठितो परिनिब्बायति, नो च वत रे वत्तब्बे - "अरहा आनेज्जे ठितो परिनिब्बायती" ति ।

*अरहा आनेज्जे ठितो परिनिब्बायती ति ? आमन्ता ।

अरहा किरियाव्याकते चित्ते ठितो परिनिब्बायती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

5

ननु अरहा विपाकाव्याकते चित्ते ठितो परिनिब्बायती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा विपाकाव्याकते चित्ते ठितो परिनिब्बायति, नो च वत रे वत्तब्बे - "अरहा आनेज्जे ठितो परिनिब्बायती" ति ।

*अरहा आनेज्जे ठितो परिनिब्बायती ति ? आमन्ता ।

10

ननु भगवा चतुत्यज्झाना बुद्धित्वा समनन्तरा परिनिव्वुतो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि भगवा चतुत्यज्झाना बुद्धित्वा समनन्तरा परिनिव्वुतो, नो च वत रे वत्तब्बे - "अरहा आनेज्जे ठितो परिनिब्बायती" ति ।

२१२(४) धम्मभिससमयकथा

६. *अत्थि गव्वसेय्याय धम्मभिससमयो ति ? आमन्ता ।

15 R. 616

अत्थि गव्वसेय्याय धम्मदेसना, धम्मस्सवनं, धम्मसाकच्छा, परिपुच्छा, सीलसमादानं, इन्द्रियेसु गुत्तद्वारता, भोजने मत्तञ्जुता, पुव्वरत्तापररत्तं जागरियानुयोगो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

B 445

नत्थि गव्वसेय्याय धम्मदेसना, धम्मस्सवनं ... पे०... पुव्वरत्तापररत्तं जागरियानुयोगो ति ? आमन्ता ।

20

हञ्चि नत्थि गव्वसेय्याय धम्मदेसना, धम्मस्सवनं ... पे०... पुव्वरत्तापररत्तं जागरियानुयोगो, नो च वत रे वत्तब्बे - "अत्थि गव्वसेय्याय धम्मभिससमयो" ति ।

*अत्थि गव्वसेय्याय धम्मभिससमयो ति ? आमन्ता ।

ननु द्व पच्चया सम्मादिट्ठिया उप्पादाय - परतो च घोसो, योनिसो च मनसिकारो ति ? आमन्ता ।

25

हञ्चि द्वे पच्चया सम्मादिट्ठिया उप्पादाय - परतो च घोसो,

योनिस्सो च मनसिकारो, नो च वत रे वत्तव्वे - "अत्थि गव्वसेय्याय धम्माभिसमयो" ति ।

*अत्थि गव्वसेय्याय धम्माभिसमयो ति ? आमन्ता ।

सुत्तस्स पमत्तस्स मुट्ठस्सत्तिस्स असम्पजानस्स धम्माभिसमयो
६ ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२१३-२१५(५-७) तिस्सो पि कथा

७. *अत्थि गव्वसेय्याय अरहत्तप्पत्ती ति ? आमन्ता ।

R. 617

सुत्तस्स पमत्तस्स मुट्ठस्सत्तिस्स असम्पजानस्स अरहत्तप्पत्ती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

८. *अत्थि सुपिनगतस्स धम्माभिसमयो ति ? आमन्ता ।

10

सुत्तस्स पमत्तस्स मुट्ठस्सत्तिस्स असम्पजानस्स धम्माभिसमयो
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

९. *अत्थि सुपिनगतस्स अरहत्तप्पत्ती ति ? आमन्ता ।

सुत्तस्स पमत्तस्स मुट्ठस्सत्तिस्स असम्पजानस्स अरहत्तप्पत्ती ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२१६(८) अव्याकतकथा

B. 446 15

१०. *सव्वं सुपिनगतस्स चित्तं अव्याकतं ति ? आमन्ता ।
सुपिनन्तेन पाणं हनेय्या ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सुपिनन्तेन पाणं हनेय्य, नो च वत रे वत्तव्वे - "सव्वं
सुपिनगतस्स चित्तं अव्याकतं" ति ।

*सुपिनन्तेन अदिन्नं आदियेय्य ... पे०... मुसा भणेय्य, पिसुणं
२० भणेय्य, फरुसं भणेय्य, सम्फं पलपेय्य, सन्धि छिन्देय्य, निल्लोपं हरेय्य,
एकागारिकं करेय्य, परिपत्थे तिट्ठेय्य, परदारं गच्छेय्य, गामघातकं
करेय्य, निगमघातकं करेय्य, सुपिनन्तेन मेथुनं धम्मं पटिसेवेय्य, सुपिन-
गतस्स असुचि मुञ्चेय्य, सुपिनन्तेन दानं ददेय्य, चीवरं ददेय्य, पिण्डपातं
ददेय्य, सेनासनं ददेय्य, गिलानपच्चयमेसज्जपरिक्खारं ददेय्य, खादनीयं

ददेय्य, भोजनीयं ददेय्य, पानीयं ददेय्य, चेतियं वन्देय्य^१, चेतिये मालं
आरोपेय्य, गन्धं आरोपेय्य, विलेपनं आरोपेय्य ... पे०... चेतियं
अभिदक्खिणं करेय्या ति ? आमन्ता ।

R. 618

हञ्चि सुपिनत्तेन चेतियं अभिदक्खिणं करेय्य, नो च वत रे
वत्तव्वे - “सब्बं सुपिनगतस्स चित्तं अव्याकतं” ति ।

5

१. १. न वत्तव्वं - “सब्बं सुपिनगतस्स चित्तं अव्याकतं”
? आमन्ता ।

ननु सुपिनगतस्स चित्तं अब्बोहारियं वुत्तं भगवता ति ?
आमन्ता ।

हञ्चि सुपिनगतस्स चित्तं अब्बोहारियं वुत्तं भगवता, तेन^२ 10
त रे वत्तव्वे - “सब्बं सुपिनगतस्स चित्तं अव्याकतं” ति ।

२१७(६) आसेवनपच्चयकथा

१२. *नत्थि काचि आसेवनपच्चयता ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “पाणातिपातो, भिक्खवे, आसेवितो
भावितो बहुलीकतो निरयसंवत्तनिको तिरच्छानयोनिसंवत्तनिको पेत्ति-
विसयसंवत्तनिको, यो सव्वलहुसो पाणातिपातस्स विपाको मनुस्स- 15
भूतस्स अप्पायुकसंवत्तनिको होती” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

B. 447

तेन हि अत्थि काचि आसेवनपच्चयता ति ।

*नत्थि काचि आसेवनपच्चयता ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “अदिन्नादानं, भिक्खवे, आसेवितं भावितं
बहुलीकतं निरयसंवत्तनिकं तिरच्छानयोनिसंवत्तनिकं पेत्तिविसयसंवत्त- 20
निकं, यो सव्वलहुसो अदिन्नादानस्स विपाको मनुस्सभूतस्स भोगव्यसन-
संवत्तनिको होति ... पे०... यो सव्वलहुसो कामेसुमिच्छाचारस्स विपाको
मनुस्सभूतस्स सपत्तवेरसंवत्तनिको होति ... पे०... यो सव्वलहुसो
मुसावादस्स विपाको मनुस्सभूतस्स अब्भूतव्वक्खानसंवत्तनिको होति
... पे०... यो सव्वलहुसो पिमुणाय वाचाय विपाको मनुस्सभूतस्स मित्तेहि 25
भेदनसंवत्तनिको होति ... पे०... यो सव्वलहुसो फलसाय वाचाय विपाको
मनुस्सभूतस्स अमनापसदसंवत्तनिको होति ... पे०... यो सव्वलहुसो

R. 619

सम्प्ललापस्स विपाको मनुस्सभूतस्स अनादेय्यवाचासंवत्तनिको^१ होति,
सुरामेरयपानं, भिक्खवे, आसेवितं ... पे०... यो सञ्जलहुसो सुरामेरय-
पानस्स विपाको मनुस्सभूतस्स उम्मत्तकसंवत्तनिको^१ होती” ति ! अत्येव
सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

5 तेन हि अत्थि काचि आसेवनपच्चयता ति ।

१३. *नत्थि काचि आसेवनपच्चयता ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “मिच्छादिट्ठि, भिक्खवे, आसेविता भाविता
बहुलीकता निरयसंवत्तनिका तिरच्छानयोनि संवत्तनिका पेत्तिविसय-
संवत्तनिका” ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

10 तेन हि अत्थि काचि आसेवनपच्चयता ति ।

*नत्थि काचि आसेवनपच्चयता ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “मिच्छासङ्कप्पो ... पे०... मिच्छासमाधि,
भिक्खवे, आसेवितो भावितो ... पे०... पेत्तिविसयसंवत्तनिको” ति !
अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

15 तेन हि अत्थि काचि आसेवनपच्चयता ति ।

B. 448

१४. *नत्थि काचि आसेवनपच्चयता ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “सम्मादिट्ठि, भिक्खवे, आसेविता भाविता
बहुलीकता अमतोगघा होति अमतपरायना अमतपरियोसाना” ति !
अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

20 तेन हि अत्थि काचि आसेवनपच्चयता ति ।

*नत्थि काचि आसेवनपच्चयता ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “सम्मासङ्कप्पो, भिक्खवे, आसेवितो
भावितो बहुलीकतो ... पे०... सम्मासमाधि, भिक्खवे, आसेवितो भावितो
बहुलीकतो अमतोगघो होति अमतपरायनो अमतपरियोसानो” ति !

R. 620

25 अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अत्थि काचि आसेवनपच्चयता ति ।

२१८(१०) खणिककथा

१५. *एकचित्तकखणिका सव्वे धम्मा ति ? आमन्ता ।

१. अनादेय्यवाचसंवत्तनिको — सो०, स्या०, रो० ।

चित्ते महापथवी सण्ठाति, महासमुद्दो सण्ठाति, सिनेरुपव्वत-
राजा सण्ठाति, आपो सण्ठाति, तेजो सण्ठाति, वायो सण्ठाति, तिणकट्ट-
वनप्पतियो सण्ठहन्ती ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*एकचित्तक्खणिका सब्बे धम्मा ति ? आमन्ता ।

चक्खायतनं चक्खुविज्जाणेन सहजातं ति ? न हेवं वत्तव्वे । 5-
... पे०... ।

चक्खायतनं चक्खुविज्जाणेन सहजातं ति ? आमन्ता ।

ननु आयस्मा सारिपुत्तो एतदवोच - “अज्झत्तिकं चेव, आवुसो,
चक्खुं अपरिभिन्नं होति, बाहिरा च रूपा न आपाथं आगच्छन्ति, नो च
तज्जो समन्नाहारो होति, नेव ताव तज्जस्स विज्जाणभागस्स^१ पातुभावो 10
होति । अज्झत्तिकं चेव, आवुसो, चक्खुं अपरिभिन्नं होति, बाहिरा च
रूपा आपाथं आगच्छन्ति, नो च तज्जो समन्नाहारो होति, नेव ताव
तज्जस्स विज्जाणभागस्स^१ पातुभावो होति । यतो च खो, आवुसो,
अज्झत्तिकं चेव चक्खुं अपरिभिन्नं होति, बाहिरा च रूपा आपाथं
आगच्छन्ति, तज्जो च समन्नाहारो होति, एवं तज्जस्स विज्जाण- 15
भागस्स पातुभावो होती” ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

B. 449

15

तेन हि न वत्तव्वं - “चक्खायतनं चक्खुविज्जाणेन सहजातं” ति ।

*सोतायतनं ... पे०... धानायतनं ... पे०... जिह्वायतनं ... पे०...
कायायतनं कायविज्जाणेन सहजातं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 621

कायायतनं कायविज्जाणेन सहजातं ति ? आमन्ता । 20

ननु आयस्मा सारिपुत्तो एतदवोच - “अज्झत्तिको चेव, आवुसो,
कायो अपरिभिन्नो होति, बाहिरा च फोट्टव्वा न आपाथं आगच्छन्ति,
नो च ... पे०... अज्झत्तिको चेव, आवुसो, कायो अपरिभिन्नो होति,
बाहिरा च फोट्टव्वा आपाथं आगच्छन्ति, नो च ... पे०... यतो च खो,
आवुसो, अज्झत्तिको चेव कायो अपरिभिन्नो होति, बाहिरा च^२ फोट्टव्वा 25
आपाथं आगच्छन्ति, तज्जो च समन्नाहारो होति, एवं तज्जस्स विज्जाण-
भागस्स पातुभावो होती” ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं - “कायायतनं कायविज्जाणेन सहजातं” ति ।

१६. तेन वत्तव्वं - "एकचित्तक्खणिका सब्बे धम्मा" ति ?

आमन्ता ।

सब्बे धम्मा निव्वा धुवा सस्सता अविपरिणामधम्मा ति ?

न हेवं वत्तव्वे ।

5 तेन हि एकचित्तक्खणिका सब्बे धम्मा ति ।

वावीसत्तिमो वग्गो ।

तत्सुद्धानं

अत्थि किञ्चि संयोजनं अप्पहाय परिनिव्वानं, अरहा कुसल-
चित्तो परिनिव्वायति, अरहा आनेञ्जे ठितो परिनिव्वायति, अत्थि गव्व-
सेय्याय धम्माभिसमयो, अत्थि गव्वसेय्यायं अरहत्तप्पत्ति, अत्थि सुपिन-
गतस्स धम्माभिसमयो, अत्थि सुपिनगतस्स अरहत्तप्पत्ति, सर्व्वं सुपिन-
10 गतस्स चित्तं अव्याकृतं. नत्थि काचि आमेवतपच्चयता. एकचित्तक्खणिका
सब्बे धम्मा ति ।

२३. तेवीसतिमो वर्गो

२१६(१) एकाधिप्पायकथा

१. *एकाधिप्पायेन^१ मेथुनो धम्मो पटिसेवितव्वो ति ? आमन्ता ।

B. 450,
R. 622

एकाधिप्पायेन अस्समणेन होतव्वं, अभिक्खुना होतव्वं, छिन्न-
मूलेन होतव्वं पाराजिकेन होतव्वं ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

एकाधिप्पायेन मेथुनो धम्मो पटिसेवितव्वो ति ? आमन्ता ।

एकाधिप्पायेन पाणो हन्तव्वो, अदिन्नं आदियितव्वं, मुसा 5
भणितव्वा, पिसुणं भणितव्वं, फरुसं भणितव्वं, सम्पं पलपितव्वं, सन्धि
छेदितव्वो^२, निल्लोपं हातव्वं, एकागारिकं कातव्वं, परिपन्थे ठातव्वं,
परदारो गन्तव्वो, गामघातको^३ कातव्वो, निगमघातको^४ कातव्वो ति ?
न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२२०(२) अरहन्तवण्णकथा

२. *अरहन्तानं वण्णेन अमनुस्सा मेथुनं धम्मं पटिसेवन्ती ति ? 10

आमन्ता ।

अरहन्तानं वण्णेन अमनुस्सा पाणं हन्ति ... पे०... अदिन्नं
आदियन्ति, मुसा भणन्ति, पिसुणं भणन्ति, फरुसं भणन्ति, सम्पं पलपन्ति,
सन्धि छिन्दन्ति, निल्लोपं हरन्ति, एकागारिकं करोन्ति, परिपन्थे तिष्ठन्ति,
परदारं गच्छन्ति, गामघातकं करोन्ति ... पे०... निगमघातकं करोन्ती 15
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२२१-२२५ (३-७) इस्सरियकामकारिकादिकथा

३. *बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु विनिपातं गच्छती
ति ? आमन्ता ।

R. 623

बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु निरयं गच्छति, सञ्जीवं

B. 451

१. एकाधिप्पायो - रो० । २. छेदितव्वा - सी०, रो० । ३. गामघातो - रो० ।
४. निगमघातो - रो०, एवमुपरि पि ।

गच्छति, कालसुतं गच्छति, तापनं गच्छति, महातापनं गच्छति, सङ्घातकं गच्छति, रोखं गच्छति ... पे०... अवीचि गच्छतीति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

*बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु विनिपातं गच्छतीति ?

५ आमन्ता ।

“बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु विनिपातं गच्छती”
ति - अत्येव सुत्तन्तोति ? नत्थि ।

हञ्चि “बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु विनिपातं
गच्छती” ति - नत्येव सुत्तन्तो, नो च वत्त रे वत्तव्ये - “बोधिसत्तो
१० इस्सरियकामकारिकाहेतु विनिपातं गच्छती” ति ।

४. *बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु गवभसेय्यं ओक्कमतीति ?
आमन्ता ।

बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु निरयं उपपज्जेय्य,
तिरच्छानयोनिं उपपज्जेय्याति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

१५ *बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु गवभसेय्यं ओक्कमतीति ?
आमन्ता ।

बोधिसत्तो इद्धिमाति ? न हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

बोधिसत्तो इद्धिमाति ? आमन्ता ।

बोधिसत्तेन^१ छन्दिद्विपादो भावितो ... पे०... विरियिद्विपादो
२० .... पे०... चित्तिद्विपादो ... पे०... वीमंसिद्विपादो भावितोति ? न
हेवं वत्तव्ये । ... पे०... ।

R. 624

*बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु गवभसेय्यं ओक्कमतीति ?
आमन्ता ।

“बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु गवभसेय्यं ओक्कमती”
२५ ति - अत्येव सुत्तन्तोति ? नत्थि ।

हञ्चि “बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु गवभसेय्यं
ओक्कमती” ति - नत्येव सुत्तन्तो, नो च वत्त रे वत्तव्ये - “बोधिसत्तो
इस्सरियकामकारिकाहेतु गवभसेय्यं ओक्कमती” ति ।

५. *बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु दुक्करकारिकं
अकासी ति ? आमन्ता ।

बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु "सस्सतो लोको" ति
पच्चागच्छी, "असस्सतो लोको" ति ... पे०... "अन्तवा लोको" ति
... पे०... "अनन्तवा लोको" ति ... "तं जीवं तं सरीरं" ति ... "अञ्जं 5 B, 452
जीवं अञ्जं सरीरं" ति ... "होति तथागतो परं मरणा" ति ... "न
होति तथागतो परं मरणा" ति ... "होति च न च होति तथागतो परं
मरणा" ति ... पे०... "नेव होति न न होति तथागतो परं मरणा" ति
पच्चागच्छी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

*बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु दुक्करकारिकं अकासी 10
ति ? आमन्ता ।

"बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु दुक्करकारिकं अकासी"
ति - अत्येव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

हज्जि "बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु दुक्करकारिकं
अकासी" ति - नत्थेव सुत्तन्तो, नो च वत्तं रे वत्तव्वे - "बोधिसत्तो 15
इस्सरियकामकारिकाहेतु दुक्करकारिकं अकासी" ति ।

६. *बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु अपरन्तपं अकासि,
अञ्जं सत्थारं उद्दिसी ति ? आमन्ता ।

बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु "सस्सतो लोको" ति
पच्चागच्छि ... पे०... "नेव होति न न होति तथागतो परं मरणा" ति 20 R. 625
पच्चागच्छी ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

७. *बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु अञ्जं सत्थारं
उद्दिसी ति ? आमन्ता ।

"बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु अञ्जं सत्थारं उद्दिसी"
ति - अत्येव सुत्तन्तो ति ? नत्थि । 25

हज्जि "बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु अञ्जं सत्थारं
उद्दिसी" ति - नत्थेव सुत्तन्तो, नो च वत्तं रे वत्तव्वे - "बोधिसत्तो
इस्सरियकामकारिकाहेतु अञ्जं सत्थारं उद्दिसी" ति ।

२२६(८) पतिरूपकथा

८. *अत्यि न रागो रागपतिरूपको' ति ? आमन्ता ।

B. 453 अत्यि न फस्सो फस्सपतिरूपको, अत्यि न वेदना वेदनापति-
रूपिका, अत्यि न सञ्जा सञ्जापतिरूपिका, अत्यि न चेतना चेतना-
पतिरूपिका, अत्यि न चित्तं चित्तपतिरूपकं, अत्यि न सद्धा सद्धापति-
5 रूपिका, अत्यि न विरियं विरियपतिरूपकं, अत्यि न सति सतिपतिरूपिका,
अत्यि न समाधि समाधिपतिरूपको, अत्यि न पञ्जा पञ्जापतिरूपिका
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

९. *अत्यि न दोसो दोसपतिरूपको, अत्यि न मोहो मोहपति-
रूपको, अत्यि न किलेसो किलेसपतिरूपको ति ? आमन्ता ।

R. 626 10

अत्यि न फस्सो फस्सपतिरूपको ... पे०... अत्यि न पञ्जा
पञ्जापतिरूपिका ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

२२७(९) अपरिनिष्फन्नकथा

१०. *रूपं अपरिनिष्फन्नं ति ? आमन्ता ।

रूपं न अनिच्चं न सङ्गतं न पटिच्चसमुप्पन्नं न खयधम्मं न
वयधम्मं न विरागधम्मं न निरोधधम्मं न विपरिणामधम्मं ति ? न
15 हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

ननु रूपं अनिच्चं सङ्गतं पटिच्चसमुप्पन्नं खयधम्मं वयधम्मं
विरागधम्मं निरोधधम्मं विपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि रूपं अनिच्चं सङ्गतं ... पे०... विपरिणामधम्मं,
नो च वत रे वत्तव्वे — “रूपं अपरिनिष्फन्नं” ति ।

20 *दुक्खञ्जेव परिनिष्फन्नं ति ? आमन्ता ।

ननु यदनिच्चं तं दुक्खं वुत्तं भगवता — “रूपं अनिच्चं” ति ?
आमन्ता ।

हञ्चि यदनिच्चं तं दुक्खं वुत्तं भगवता — “रूपं अनिच्चं”, नो
च वत रे वत्तव्वे — “दुक्खञ्जेव परिनिष्फन्नं” ति । ... पे०... ।

११. *वेदना ... पे०... सञ्जा ... सङ्गारा ... विञ्जाणं ...
चक्खायतनं ... पे०... धम्मायतनं ... चक्खुधातु ... धम्मधातु ...
चक्खुन्द्रियं ... पे०... अञ्जाताविन्द्रियं अपरिनिष्पन्नं ति ? आमन्ता ।

अञ्जाताविन्द्रियं न अनिच्चं ... पे०... न विपरिणामधम्मं
ति ? न हेवं वत्तव्वे । ... पे०... ।

R. 627

5

ननु अञ्जाताविन्द्रियं अनिच्चं सङ्गतं ... पे०... विपरिणाम-
धम्मं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अञ्जाताविन्द्रियं अनिच्चं सङ्गतं पटिच्चसमुप्पन्नं
खयधम्मं वयधम्मं विरागधम्मं निरोधधम्मं विपरिणामधम्मं, नो च वत
रे वत्तव्वे — “अञ्जाताविन्द्रियं अपरिनिष्पन्नं” ति ।

10

*दुक्खञ्जेव परिनिष्पन्नं ति ? आमन्ता ।

B. 454

ननु यदनिच्चं तं दुक्खं वुत्तं भगवता — “अञ्जाताविन्द्रियं
अनिच्चं” ति ? आमन्ता ।

हञ्चि यदनिच्चं तं दुक्खं वुत्तं भगवता — “अञ्जाताविन्द्रियं
अनिच्चं”, नो च वत रे वत्तव्वे — “दुक्खञ्जेव परिनिष्पन्नं” ति ।

15

तेवीसतिमो वग्गो ।

तत्सुद्धानं

एकाधिप्पायेन मेथुनो धम्मो पटिसेवितव्वो, अरहन्तानं वण्णेन
अमनुस्सा मेथुनं धम्मं पटिसेवन्ति, बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु
विनिपातं गच्छति, गव्वसेय्यं ओक्कमति, दुक्करकारिकं अकासि,
अपरत्तपं अकासि, अञ्जं सत्थारं उद्दिसि, अत्थि न रागो रागपतिरूपको
अत्थि न दोसो दोसपतिरूपको अत्थि न मोहो मोहपतिरूपको
अत्थि न किलेसो किलेसपतिरूपको, रूपं अपरिनिष्पन्नं अञ्जाताविन्द्रियं
अपरिनिष्पन्नं ति ।

20

सुद्धको अद्दपण्णासको ।

तत्सुद्धानं

नवं^१, निव्वुत्ति, एकाधिप्पायो ति ।

विसेसपदानं
अनुवकमणिका

अ	अञ्जाणं, इदम्पञ्चयतापटिञ्चसमुपपन्नेसु,
अकनिट्टगामी १०५, १६६, १६७, २१८, २६१	धम्मोसु १६३, १६४
अकनिट्ठा, देवा १६०	- धम्मे १६३, १६४
अकन्तफलं १६३	- पुयुज्जनस्त १६३, १६४
अकालमच्चु, अरहतो ४७०	- पुव्वन्तापरन्ते १६३
अकिरियवादा १३६	- पुव्वन्ते १६३
अकुप्पपटिवेषो १००	- सङ्खे १६३, १६४
अकुसलचित्तसमङ्गी ३६६	- सत्थरि १६३, १६४
अकुसलमूलं ४२५-४२७	- सिक्खाय १६३
अकुसला, धम्मा ४४२	अञ्जाताविन्द्रियस्मि पुगलो २७
- वेदना ४०	अञ्जाताविन्द्रिया पुगलो २७
अकुसलो, कम्मूपचयो ४५१	अञ्जाताविन्द्रियं १४, १७, २१, २४, २५, ४४, ५३६
- पुगलो ४०, ४१	- अञ्जं २१
- लोभो ४६४	- पुगलो २७, २६
अकुसलं २७२, २७३	अञ्जारम्मणं २७७
- चित्तं १८६	अञ्जिन्द्रियं १४, २४, २५
- विञ्जाणं ४१	- अञ्जं २१
अगन्थनिधं ४३२	अञ्जो, कायो ३२
अग्नि १३१	- पुगलो ३२
अग्गो, द्विपदानं ४७६	अञ्जं जीवं ३२
अचक्खुकरणो २०३	- अञ्जं सरीरं ६६, ६७, ४३८, ५३७
अचरिमो, मग्गो १०१, १०२	- सरीरं ३२
अचेतसिका, पञ्जा ३७६, ३८०	अद्दु, पानानि ४७७
अचेतसिको, फत्सो ३७६	- पुरिसपुगला ६१, ६२, ४७५, ४७६, ४७८, ४८०
अचेतसिकं, सीलं ३७६, ३८१	- सोतापत्तिफलानि १६६
अच्चन्तनियामता ५०६	अट्टमको, पुगलो २२०, २२४-२२६
अच्चुतानि, द्वे २०५	अट्टारस, घातुयो ४४, १३२, ४४४
अजपालनिशेधे पठमाभिसमये ४८२	- पुगला ४४
अञ्जामञ्जापच्चयो ३१७	अतप्पा, देवा १६०
अञ्जाणकरणो २०३	अतिरित्तवोजनं ४७७
अञ्जाणं, अपरन्ते १६३	अतीतभावं ११७-११८
- अरहतो १६२, १६३, १६७, १६८	

वित्तसपदानं
अनुवकमणिका

अ	अञ्जाणं, इदम्पञ्चयतापटिच्चसमुपत्तेसु,
अकनिट्टगामी १०५, १६६, १६७, २१८, २६१	धम्मसु १६३, १६४
अकनिट्ठा, देवा १६०	— धम्मे १६३, १६४
अकन्तफलं १६३	— पुयुज्जनस्स १६३, १६४
अकालमज्जु, अरहतो ४७०	— पुब्बन्तापरन्ते १६३
अकिरियवादा १३६	— पुब्बन्ते १६३
अकुप्पपटिवेधो १००	— सङ्घे १६३, १६४
अकुसलचित्तसमङ्गी ३६६	— सत्थरि १६३, १६४
अकुसलमूलं ४२५-४२७	— सिक्खाय १६३
अकुसला, धम्मा ४४२	अञ्जाताविन्द्रियास्मि पुग्गलो २७
— वेदना ४०	अञ्जाताविन्द्रिया पुग्गलो २७
अकुसलो, कम्मूपचयो ४५१	अञ्जाताविन्द्रियं १४, १७, २१, २४, २५, ४४, ५३६
— पुग्गलो ४०, ४१	— अञ्जं २१
— लोभो ४६४	— पुग्गलो २७, २६
अकुसलं २७२, २७३	अञ्जारम्मणं २७७
— चित्तं १८६	अञ्जिन्द्रियं १४, २४, २५
— विञ्जाणं ४१	— अञ्ज २१
अगन्थनियं ४३२	अञ्जो, कायो ३२
अग्नि १३१	— पुग्गलो ३२
अगो, द्विपदानं ४७६	अञ्जं जीवं ३२
अवक्खुकरणो २०३	— अञ्जं सरीरं ६६, ६७, ४३८, ५३७
अवरिमो, मग्गो १०१, १०२	— सरीरं ३२
अचेतसिका, पञ्जा ३७६, ३८०	अट्ट, पानानि ४७७
अचेतसिको, फस्सो ३७६	— पुरिसपुग्गला ६१, ६२, ४७५, ४७६, ४७८, ४८०
अचेतसिकं, सीलं ३७६, ३८१	— सोतापत्तिफलानि १६६
अच्चन्तनियामता ५०६	अट्टमको, पुग्गलो २२०, २२४-२२६
अच्चुतानि, द्वे २०५	अट्टारस, धातुयो ४४, १३२, ४४४
अजपालनिश्रोये पठमाभिसमये ४८२	— पुग्गला ४४
अञ्जमञ्जपञ्चयो ३१७	अतप्पा, देवा १६०
अञ्जाणकरणो २०३	अतिरित्तभोजनं ४७७
अञ्जाणं, अपरन्ते १६३	अतीतमावं ११७-११६
— अरहतो १६२, १६३, १६७, १६८	

पण्णासकुद्धानं

महा, नियामो, अनुसया, निग्गहो, खुद्दकपञ्चमो ।

परप्पवादमद्दना^१, सुत्तमूलसमाहिता ।

ज्जोतना सत्थुसमये, कथावत्थुप्पकरणे ति ॥

—, —

पञ्चत्तिसंभाणवारं

कथावत्थुप्पकरणं निद्वितं ।

विसेसपदानं
अनुक्रमणिका

अ	अञ्जाणं, इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पत्तेसु,
अकनिट्टगामी १०५, १६६, १६७, २१८, २६१	धम्मसु १६३, १६४
प्रकनिट्ठा, देवा १६०	- धम्मे १६३, १६४
प्रकन्तफलं १६३	- पुयुज्जनस्स १६३, १६४
प्रकालमच्चु, अरहत्तो ४७०	- पुव्वन्तापरन्ते १६३
अकिरियवादा १३६	- पुव्वन्ते १६३
अकुप्पपटिवेधो १००	- सङ्घे १६३, १६४
अकुसलचित्तसमङ्गी ३६६	- सत्यरि १६३, १६४
अकुसलमूलं ४२५-४२७	- सिक्खाय १६३
अकुसला, धम्मा ४४२	अञ्जाताविन्धियास्मि पुग्गलो २७
- वेदना ४०	अञ्जाताविन्धिया पुग्गलो २७
अकुसलो, कम्मूपचयो ४५१	अञ्जाताविन्धियं १४, १७, २१, २४, २५, ४४, ५३६
- पुग्गलो ४०, ४१	- अञ्जं २१
- लोभो ४६४	- पुग्गलो २७, २६
अकुसलं २७२, २७३	अञ्जारम्मणं २७७
- चित्तं १८६	अञ्जिन्धियं १४, २४, २५
- विञ्जाणं ४१	- अञ्जं २१
अगन्यनियं ४३२	अञ्जो, कायो ३२
अग्नि १३१	- पुग्गलो ३२
अग्गो, द्विपदानं ४७६	अञ्जं जीवं ३२
अचक्कुकरणो २०३	- अञ्जं सरीरं ६६, ६७, ४३८, ५३७
अचरिमो, सग्गो १०१, १०२	- सरीरं ३२
अचेतसिका, पञ्जा ३७६, ३८०	अद्द, पानानि ४७७
अचेतसिको, फत्सो ३७६	- पुरिसपुग्गला ६१, ६२, ४७५, ४७६, ४७८, ४८०
अचेतसिकं, सीलं ३७६, ३८१	- सोतापत्तिफलानि १६६
अच्चन्तनिग्रामता ५०६	अट्टमको, पुग्गलो २२०, २२४-२२६
अच्युतानि, द्वे २०५	अट्टारसा, धानुयो ४४, १३२, ४४४
अजपालनिग्रोधे पठमाभित्तभये ४८२	- पुग्गला ४४
अञ्जमञ्जपच्चयो ३१७	अतप्पा, देवा १६०
अञ्जाणकरणो २०३	अतिरित्तभोजनं ४७७
अञ्जाणं, अपरन्ते १६३	अतीतभावं ११७-११६
- अरहत्तो १६२, १६३, १६७, १६८	

अतीता अविषक् विपाका, घम्मा	१४३-१४५	अनागता अनुप्पादिनो, घम्मा	१४६
- अविषाका, घम्मा	१४४, १४५	- उप्पादिनो, घम्मा	१४६, १४७
- विसेसा	४६६	- किलेसा	४६६
- विषक् विपाका, घम्मा	१४३-१४५	अनागते, आण	२७६, २८०
- वेदना	११६	अनागतो, अद्वा परिनिष्कसो	४४३, ४४५
- सङ्कारा	११६	अनागत ११३, ११४, ११७, १२१, १३३, १३७,	
- सञ्जा	११६	१४५, १५०, १५२, ४५८, ४५९	
अतीत ११३, ११४, ११७, १२०, १३३,		- रूप	११४, ११८
१५१, १५२, ४५८, ४५९		- विज्जाण	११५, ११६, ११९, १२०
- रूप	११४, ११५, ११८, ११९	अनागामिनियामो	२८४
- विज्जाण	११५, ११६, ११९, १२०	अनागामिफनसच्छित्तिरियाय	
अत्तभावपटिलामो	३२१, ३२८	पटिपन्नो, पुगलो ११८-१२०, १६६,	
अत्तभावो, सञ्जायतनिको	३२६	२६०-२६२, २६४-२६६	
अतहिताय १५-१७, २२-२५, २७, ३०		अनागामिफल ७२-८१, ८५, ८६, १०८,	
- पटिपन्नो, पुगलो	३३, ६७	१६१, १६८, १७४, १६५, २०२,	
अत्ता, अनत्तनि	२७२, २७३	२१०, २४३, २६३, २६४,	
अत्थि, पुगलो	३०, ३१	२६७-२६९, ३१४, ३१५,	
अदिन्नादाना वेरमणि	३८४	३४६, ४३६, ४६६, ५००	
अदिन्नादान	५३१	अनागामिममो	१६५, २०२, २१०, २४३,
अदुक्खममुखाय वेदनाय सम्पयुक्तो, वम्मूपचयो	४५१	२६४, ४३६, ४८६	
अदुक्खममुखा, वेदना	६५	अनागामिस्स आण	२६६
अदोतो	४६२	अनागामी	६०, ७२, ७४, १०५, १२७-
अदुक्खयेन	१३१	१३०, १६६, २१८, २४६, २४७,	
अद्वा परिनिष्कसो, अनागतो	४४३, ४४५	२६१, ३४६, ४१६	
अधिच्चसमुपपन्न, सुखदुक्ख	५६	- उपपत्तिया	२४१, २४२
अधिपच्चसुख	१६१	- न परिहायति ७३, ८०, ८१, ८५, ८६	
अधिपच्चसवत्तनिय, वम्म	४६६, ५२७	- परिहायति ७२-७६, ८२-८४	
अधिपत्तिपच्चयेन पच्चयो	४४०-४४२	- पुगलो	१००-१०२
अधिप्पायइदि	५२१, ५२२	अनायपिण्डकस्स आरागे, जेतवने	४८२
अधिपचनपया	१३५, १३६, १४३	अनायोगा, पच्चविज्जाणा	३७३
अनञ्जापवादी, भगवा	६७, ६९-७१	अनारम्भणा, अनुसया	३५६, ३५८
अनञ्जातञ्जाम्भाभीतिन्निग्रय	१४	अनारम्भणो, वम्मूपचयो	४५२
अनतिरिक्तभोजन	४७७	अनारम्भण, आण	३५८
अनत्ता, घम्मा	६७	अनासवो, कायो	२४४
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो	४४२	- घम्मो	२४४
अनन्तरापयुक्तो, पुगलो	४१५, ४१६	अनासव, अरियरूप	४३२
अनन्ताया, लोको	४३८, ५३७	- चक्षु	२४३
अनन्तगोय, ससारो	३४	अनिच्चता, परिनिष्कसा	४००, ४०१
अनागतभाव	११६, ११७		

अनिच्चो, अरियमग्गो	४७४	अन्तरामबूपगं, कम्मं	३२०, ३२१
— दुक्खसमुदयो	४७४	अन्तरामवो	३१६-३२२
अनिट्ठफलं	१६३	अन्तराया, तयो	२८०
अनिदस्सतं, रूपं	४०	अन्तवा, लोको	४३८, ५३७
अनिन्द्रियचदं, अनिच्चं	४७३	अपमारियो	३६
अनिब्बानसंवत्तनिको	२०३	अपरापरियवेदनियं, कम्म	५२५
अनिमित्तरम्मणं	२११, २१२, २१४, २१५	अपरामट्ठं	४३२
अनिमित्तो, पुग्गलो	२६, ३०	अपरिनिप्पन्नं	५३६
— फस्सो	२६१	अपरियापन्नं	२२८, २२९, ४०३, ४३६
प्रनिमित्तं	४६७, ४६८	अपुञ्जपचयो, अरहत्तो	४६६, ४७०
प्रनियतो, रासि	५२५	अप्पच्चयो, पुग्गलो	२६, ३०
प्रनियामगमनाय	२७४, २७५	अप्पट्ठिपुग्गलो	४७६
अनीवरणियं	४३२	अप्पटिसिद्धानिष्ठा, सङ्खारा	२०६
अनुपादानियं	४३२	अप्पणिहितारम्मणं	२११, २१२, २१४, २१५
अनुपादापरिनिब्बानं	५०, ५१, ५७, ३१६, ३६६, ४००	अप्पणिहितो	४७६, ४८८
अनुपादिन्नं	२२६	— फस्सो	२६१
अनुपुब्बविहारसमापत्तीनं	३६७	अप्पमाणसुभा, देवा	१६०
अनुपुब्बाभिसमयो	१६४, १६५, २००, २०१	अप्पमाणभा, देवा	१८६
अनुपत्तसदत्थो, अरहा	८८, १६७	अप्पादिहारियो, धम्मो	४८४
अनुप्पादधम्मो, रागो	८६, ८७	अफलो, कम्मविपाको	४७१
अनुसया, अनारम्मणा	३५६, ३५८	अव्वूळ्हेसिको, अरहा	८८, १६७
— अब्ब्याकता	३८७	अव्वोहारियं	५३१
— अहेतुका	३८६	अव्व्याकता, धम्मतण्हा	४२२
— चित्तविप्पयुत्ता	३६२	— वेदना	४०, ४१
अनुसयो	६२	अव्व्याकतो, पुग्गलो	४१, ४२
— अञ्जो	४३४	अव्व्याकतं, विञ्ज्जाणं	४२
अनोधनियं	४३२	अव्व्यापादसञ्जा	४२६, ४२७
अनोत्तप्पसहगतचित्तसमञ्जी	३६६	अभिनिमित्तो	४८३
अनोत्तप्पारम्मणे णाणं	२७६	अभिभू, सावको	१८६
अनोत्तप्पुपचयो	४५१	अमतानि, द्वे	२०५
अनोत्तप्पं	८१, ८२, ८५, ८७-८९, १४८, १५८, १६०, १६४-१६६, १७०, १७१, १७६, १७७, २४३, २४५, २४६, ३०१, ३३६-३४१, ४५१, ४६२	अमत्तारम्मण, संयोजनं	३५२, ३५४
— अतीतं	१२७, १२६	अमनुञ्जफलं	१६३
अन्तरापरिनिब्बायी	१०५, १६६, २१८, २६१, ३२३	अमोहो	४६२
अन्तरामबूपगा, सत्ता	३२०, ३२१	अम्बपानं	४७७
		अम्बिलं	३३२
		अयोखीलं, तत्तं	५१३
		अयोगनियं	४३२
		अरहत्तो ज्ञाणं	२६६

अरहत्तनियामो, असह्यतो	२८४	अरहत्ता, न परिहायति	७३, ८०, ८१, ८५
- सह्यतो	२८४	- निरगच्छो	८८, १६७
अरहत्तपत्ति	५३०	- नेव पजहति, न उपादियति	६४
अरहत्तफनसच्छिकिरियाय पटिपत्तो, पुगलो	१६७	- नेव विघूपेति, न मन्नुपेति	६४
अरहत्तफनानि, द्वादस	५१७	- नेव विसिनेति, न उस्सिनेति	६४
अरहत्तफल	१६५, २०२, २१०, २४३, ३१४, ३१५, ४३६, ४६६, ५००	- नेवाचिनाति, न अपचिनाति	६३, ६४
अरहत्तमग्गा, द्वादस	५१७	- पक्कतिचित्ते छित्तो	५२८
अरहत्तमग्गो १६५, २०२, २१०, २४३, ४१६, ४३८		- पजहति	६३
- असह्यतो	२८४	- पन्नद्वजो	८८, १६७
- सह्यतो	२८४	- पन्नमारो	८८, १६७
अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपत्तो, पुगलो	१०६, २६०-२६६	- परवम्मकुसलो	१६०, १६१, १६६, १७०, १७१, १७७
अरहत्ते, ज्ञाण	२७६, २८०	- परिकखीणमवमयोजनो	८८, १६७
अरहत्तं, सव्वसंयोजनानं पहानं	२६७, २६८	- परिहायति	७८, ७९, ८१-८३, ८६, ८७, ९०-९२, ९४
अरहत्तपातको	१०७, २०४, ५०४	- विघूपेति	६३
- आनन्तरिको	५११	- विपाकचित्ते छित्तो	५२८, ५२९
अरहत्ता	६०, ६३, १०६, १२८, १२९, १५६, १६६, १६७, ४११	- विपाकाव्याकटे चित्ते छित्तो	५२९
- अनुपत्तसदसो	८८, १६७	- विसन्नुत्तो	८८, १६७
- अपचिनाति	६३	- विसिनेति	६३
- अण्णल्लहेसिको	८८, १६७	- वीतदोषो	८७, १६७
- अरहत्ता परिहायति	७१, ७२	- वीत्रमोहो	८७, १६७
- ग्रियो	८८	- वीतरागो	८७, १६७
- असमयविमुत्तो	८८-९०	- सद्धिणपरिको	८८, १६७
- आचिनाति	६३	- सवम्मकुसलो	१६०, १६१, १६६, १७०, १७१, १७७
- आनेज्जे छित्तो	५२८, ५२९	- मन्नुपेति	६३
- उक्खित्तपलिषो	८८	- समयविमुत्तो	८८-९०
- उपपत्तिया	२४१-२४३	- सम्मदग्गाविमुत्तो	८८, १६७
- उपादियति	६३	- सुविजितविजयो	८८, १६७
- उस्सिनेति	६३	अरियसम्मविपाको	३१४
- ओहिदमारो	८७, १६७	अरियमग्गो	४७३, ४७४
- कत्तकरणीयो	८७, १६७	अरियरूपं, अनासवं	४३२
- वम्महेतु	३४६	अरियसञ्चानि, वत्तारि	४७४
- विरियमये चित्ते छित्तो	५२८	अरियसञ्चं, दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा	२४६, ५१७
- विरियाव्याकटे चित्ते छित्तो	५२९	- दुक्खनिरोधो	२४६, ५१५
- गिहित्त	२४०, २४१	- दुक्खसमुदयो	२४६, ५१५
- चक्खुविज्जापसमङ्गी	३६४	- दुक्खं	२४६, ५१५

अरियसच्चं, परिञ्जेयं	२५६	अविज्जानुसयो, अव्याकतो	३८८
— पहातब्बं	२५६	— सारम्मणो	३५७
— भावेतब्बं	२५६	अविज्जापरियुद्धानं	१६२, ४३४
— सच्छिकातब्बं	२५६	अविज्जायोगो	१६२
अरियसावको	१०७, १६८, १७२ १७८	अविज्जासंयोजनं	१६२
अरिया, पञ्चा	११२	अविज्जोघो	१६२
— विमुत्ति	११२	अविज्जात्ति, दुस्सिल्यं	३८४, ३८५
अरियो	२१०, २१३	अविज्जाणो, पुगलो	३८
— अट्टङ्गिको, मग्गो	५१६	अविज्जातारेसु, भित्तखेसु	६८, ६९
— अरहा	८८, १६७	अवितक्को अविचारो, समाधि	४६२
— धम्मो	४४१	— विचारमतो, समाधि	४६१, ४६२
— समाधि	११२	अवितयवादी, भगवा	६७, ६९-७१
रियं, तयागतवलं	२११, २१४	अविपरिणामचम्मा	५३४
— सीलं	११२	— यागु	७१
रूपजीवितिन्द्रियं	२४६, २४७	अवित्तो, कम्मोहि	५२०
रूपतभावपटिलाभो	३३३	— धम्मोहि	५२०
रूपधातु	३१, ३२८, ३२९	अविहानं, देवानं	१६०
रूपधातुपरियापन्नो	४३७, ४६७, ४६८	अवीचि	५३६
रूपधातूपगा, सत्ता	३२८	अवेदनो, पुगलो	३८
प्ररूपधातूपगं, कम्मं	३२८	असङ्किलेसियं	४३२, ५१६
प्ररूपधवूपगा, सत्ता	३२१	असङ्खतानि, छ	५०३
अरूपधवूपगं, कम्मं	३२१	— हे	५००, ५०२
अरूपधवो	३२१, ३२२, ३३३	— नव	५०२
अरूपरागो १०६, १६७, ४३६, ४३७, ४६७, ४६८		— पञ्च	५००, ५०१
अरूपावचरा, चेतना	४०३, ४०४, ४४७	असङ्खता, कामतण्हा	२८८
अरूपावचरं, चित्तं	२२७, २२९, ३१५, ३१६, ४१५	— चत्तारो आरूपा	२६०
अरूपितो, धम्मा	३२८, ३२९	— धातु	६२
— सत्ता	३१	— निरोधसमापत्ति	२६०-२६२
अरूपी, पुगलो	३१	— पत्ति	५००, ५०२
अरूपेसु, रूपं	३३३, ३३४	— भवतण्हा	२८७
अरूपो, पुगलो	३८	— विभवतण्हा	२८७
अरूपं रूपानं निस्सरणं	३३४	असङ्खतूपगा, सत्ता	२६०
अविज्जा	१०६, १६२, १६७, ३१७, ४३४, ४४२, ४४३	असङ्खतूपगं, कम्मं	२६०
अविज्जानीवरण	१६२	असङ्खते, सत्ता जायन्ति	२६०
अविज्जानुसयो	१६२, ३८६, ३६१	असङ्खतो, अरहत्तनियामो	२८४
— धञ्जो	४३४	— अरहत्तमग्गो	२८४
— धनारम्मणो	३५७	— आकासो	२६२, २६३
		— नियामो	२८३, २८४
		— निरोधो	२८८

असह्यतो, पटिञ्चसमुपादो	२८४-२८६	अहेतुको	३८६
-पुगलो	२६, ३०, ६२, ६३	अच्छिन्नो	३६
-मणो	२८३, २८८		
-मिच्छतनियामो	२८४	आ	
-समुदयो	२८७, २८८	आरासानञ्चायतनसञ्ज्ञा	१८५
-सम्मासमाधि	२८८	- विज्ञापञ्चायतनं	समापन्नस्य १८६
-सोतापत्तिनियामो	२८३, २८४	आरासानञ्चायतनूपगा, देवा	१८६-१८९
-सोतापत्तिमणो	२८४	- सत्ता	२८०
असह्यतं, आकासानञ्चायतनं	२८६	आकासानञ्चायतनूपगं, कम्मं	२८०
-दुक्खसञ्चं	२८७, २८८	आरासानञ्चायतनं	१८९, १८५, २७७, ५१२
-दुक्खं	२८७, २८८	- असह्यतं	२८६
-निव्वानं	२८४, २८६	आरासो, असह्यतो	२८२, २८३
-निरोधसञ्चं	२८८, २८९	- सह्यतो	२८३
-मगसञ्चं	२८७-२८८	- सनिदम्सना	२८३, २८४
-समुदयसञ्चं	२८७, २८८	आकिञ्चञ्चायतनसञ्ज्ञा	१८५
असह्यारपरिनिव्वायी	१०५, १८६, २१८, २६१	- नैवसञ्ज्ञानासञ्चायतनं	समापन्नस्य १८६
-पुगलो	३२३	आकिञ्चञ्चायतनं	१८९, १८२, १८५,
असह्यारो, पुगलो	३८	!	२३८, २७७, ५१२
अमञ्चिञ्च पाणं हन्वा	५१०	आन्तरिको, अरहन्तपातको	५११
असञ्जासत्ता, देवा	२३५	- पितुपातको	५११
असञ्जासत्तुपिका	४४६, ४५०	- मातुपातको	५१०
असञ्जो, पुगलो	३८	- एहिस्मादको	५११
असत्सवो, पुगलो	२६, ३०	- सङ्घमेदको	५११
-सोको	४३८, ५३७	आनन्द	१८६, ३४६, ३८८
असातरागो	४२०, ४२१	आनन्दो, आयस्मा	६८, २५७, २५८, २७२, ४८३
अमुत्ति, सुक्कविस्सट्ठि	१५४-१६१	आनापानस्सति	१४८
असुरकायो	३१६	आनिसंसदस्सावी	३५१
अमेक्खं, आणं	२७१, २७२	आनेञ्जामिसह्यारो	४६६, ५२७
असेचनकफसं	१६३, १६४	आनेज्जे छित्तो, अरहा	५२८, ५२९
असंयोगनियं	४३२	आपजे	४८५
असंबरो, कम्मं	४०२	आपायिकं, दुक्खं	५३, ५४
-देवेसु	२३१	आपो	४६, ५१, ५७, ५८, १२२
अस्सरत्तनं	१४६	- अतीतो	१३१
अस्तासपस्सासा	१८५	आपोकसिणं	१८१, १८४, २७७, २७८
-चतुत्थस्स ज्ञानस्स, कण्टको	१८६	आपोयातु	३३५-३३७, ३४२-३४४
अहिरिकं ८१, ८७, १४८, १५८, ३३६-३४१, ४६२		- सनिदम्सना	२८५
-अतीतं	१२७	आमस्वरा, देवा	१८०
अहीनिन्द्रियो, सब्बङ्गपञ्चङ्गी	४२७		
अहेतुकवादा	१३६		

उपादान	४४३	कक्षा, इदम्यच्चयतापटिच्चसमुष्पन्नेसु,	
उपादायरूप	४३२	धम्मसु	१६६, १७०
उपादायहेतु	४६१	- धम्मो	१६६, १७०
उपादिग्र	२२६	- पुण्यन्तापरन्ते	१६६
उपेक्षता	४०६, ४२७, ४८४	- पुण्यन्ते	१६६
उपेक्षायो, छ	२५१	- सङ्गे	१६६
उपेक्ष्यासम्बोद्धरतन	१५०	- सत्यरि	१६६, १७०
उपेक्षिन्द्रिय	१४	- सिक्ताय	१६६
उपोनयो	१६३, १६४	कच्चान	६८
उप्यजवेदनीय, वम्म	५२५	कण्टको, दुतियस्स ज्ञानस्स, चित्तको विचारो	४६३
उप्यन्नवत्थुका, पञ्चविज्जाणा	३७३	- पठमस्स ज्ञानस्स, सहो	१८५, १८६, ४६३
उभतोभागविभुत्तो	६०	कण्डरच्छिद्रो	३६
उदधेलाय	४८२	कण्णच्छिद्रो	३७
ए		यतकरणीयो, अरहा	८७, १६७
एवचित्तक्वणिका, सव्ये धम्मा	५३२-५३४	यथावत्थूनि, तीणि	४४५
एवचित्तक्वणिको, समाधि	३६६	वन्तफल	१६३, १६४
एवनिरोधो	४३५	क्वण्टो	४१३
एवनीजी	१०३, १०४, ४०६	क्वप्पो	४१३
एववत्थुको	४३५	क्वलीकारो, आहारो	१३७
एववोकारभवो	४४, २३४-२३७	क्वमवारको	५७
एवारम्मणो	४३५	क्वमवारणा, निरवेसु	५१३
एरावणो, हस्तिनागो	५१५	क्वमदायादा, सत्ता	४५३
ओ		क्वमविपाको	४५२
ओषमिय	५१६	- अफलो	४७१
ओष्ठो	३५, ३६	- पयवी	३०६-३१२
ओदनबुम्मास	४८५	- फसो	३१०
ओदातवसिण	१८१, १८४, २७७	- सफलो	४७१
ओदातभाव	११६, ११७	क्वमानि, क्व्याणपाषकानि	४८-५०
ओदात, रूप	४०	क्वमारामता	६२
ओविसोयिसा	१०७, १०८	क्वम्पूचयो	४५०-४५३
ओहितमारो, अरहा	८७, १६७	- अकृसलो	४५१
ओद्धारिको, वामरागो	८२, ८४, १०४, १११, २४८, २६४, २६७, ४८६	- अनुवसममुत्ताय वेदनाय सम्पयुतो	४५१
- व्यापादो	८४, १०४, २४८, २६४, २६७	- अनारम्मणो	४५२
क		- कृसलो	४५१
कक्षा, अपरन्ते	१६३	- मिज्जति	४५२
- अरहो	१६८-१७४	- सारम्मणो	४५२
		- सुत्ताय वेदनाय सम्पयुतो	४५१
		क्वमेहि अविवित्तो	५२०
		क्वम्	५७, ३४५, ४५०-४५३, ४७१

कम्मं, अधिपच्चसंवत्तनियं	४६६, ५२७	कामघातु	३२३, ३२४
— अन्तराभवूपगं	३२०, ३२१	कामघातुपरियापन्नो	४३७
— अपरापरियवेदनियं	५२५	कामघातूपगा, सत्ता	३२५
— अरूपघातूपगं	३२८	कामघातूपगं, कम्मं	३२५
— अरूपभवूपगं	३२१	कामभवूपगं, कम्मं	३२०
— असह्यतूपगं	२६०	कामभवेन समन्नागतो, पुगलो	३२८, ३२९
— असवरो	४०२	कामभवो	३१६
— आकासानञ्चायतनूपगं	२६०	कामयोगो	१५४, ३५६
— इत्तरियसंवत्तनियं	४६६, ५२७	कामरागपरियुद्धानं	१५४, ४३३
— उप्पज्जवेदनीयं	५२५	कामरागव्यापादो	१०८-११२
— कामगुणूपगं	३२४, ३२५	कामरागसंयोजनं	१५४
— कामघातूपगं	३२५	कामरागानुसयो	६२, ६३, ३५६, ३६०
— गतिसंवत्तनियं	४६६, ५२७	— अकुसलो	३८७
— दिट्ठधम्मवेदनीयं	५२५	— अञ्जो	४३३
— देवसोमग्यसंवत्तनियं	४६६, ५२७	— अब्याक्तो	३८७
— धवसंवत्तनियं	४६६	— अहेतुको	३८६
— भवसंवत्तनियं	५२७	— चित्तविप्पयुत्तो	३६०
— मनुस्ससोमग्यसंवत्तनियं	४६६, ५२७	— सहेतुको	३८६
— महापरिवारसंवत्तनियं	४६६, ५२७	कामरागो	१५४, ३५६, ३६०, ४३३, ४३७
— महाभोगसंवत्तनियं	४६६, ५२७	— अणुसहगतो	८३, १०५, १६६, २४६, २६४, २६७, ४८६, ४८७
— रूपघातूपगं	३२७	— अतीतो	१२७
— रूपभवूपगं	३२१	— ओळारिको	८२, ८४, १०४, १११, २४८, २६४, २६७, ४८६
— रूपूपगं	३२७	— कामरागपरियुद्धानं	३८७
— रूपं	३४५, ३४६	कामवितक्को	३०५
— सविपाकं	४०३, ४०४	कामसञ्जा	४२५, ४२७
— सारम्मणं	४५२	कामसुखं	१६१
— संवरो	४८५	कामा, पञ्चेवायतना	३२६
करण्डाय -	४२६, ४२७, ४८४	कामावचरा	४०४, ४४७
करुणा	४८२	— विपाकाव्याकता, चेतना	४०३
कलन्दकनिवापे, वेळुवने	४८-५०	कामावचर	२२७, २२९, ३१५, ३१६
कल्याणपापकानि, कम्मानि	२५७-२५९	कामिनो, सत्ता	३१
कत्सपस्स भगवतो, बोधिसत्तो	१६२, ३२३-३२६	कामी, पुगलो	३१
कामगुणा, पञ्च	३२४, ३२५	कामेसुमिच्छाचारा वेरमणि	३८४
कामगुणूपगा, सत्ता	३२४, ३२५	कामेसु वीतरागो	४३६
कामगुणूपगं, कम्मं	१५४, ३५६	कामोपो	१५४, ३५६
कामच्छन्दनीवरणं	४२२, ४२४	कामकम्मं	३३६, ४३६, ४६४, ५१६
कामतण्हा	२८७	— अफत्सकत्स	३६४
— असह्यता	२८८		
— सह्यता			

उपादान	४४३	कह्ना, इदमन्वयतापटिन्वसमुपपद्येसु,	
उपादायरूप	४३२	धम्मसु	१६६, १७०
उपादायहेतु	४६१	- धम्मे	१६६, १७०
उपादिश	२२६	- पुब्बन्तापरन्ते	१६६
उपेक्खा	४२६, ४२७, ४८४	- पुब्बन्ते	१६६
उपेक्खायो, छ	२५१	- सद्धे	१६६
उपेक्खासम्बोज्झरस्तन	१५०	- सत्यारि	१६६, १७०
उपेक्खिन्द्रिय	१४	- सिक्खाय	१६६
उपोमयो	१६३, १६४	कच्चाव	६८
उप्पज्जवेदनीय, कम्म	५२५	कण्टको, दुत्तिमस्स ज्ञानस्स, वित्तको विचारो	४६३
उप्पन्नवत्थुका, पञ्चविज्जाणा	३७३	- पठमस्स ज्ञानस्स, सहो	१८५, १८६, ४६३
उभतोभागयिमुत्तो	६०	कण्डरन्धिन्नो	३६
उरवेलाय	४८२	कण्णच्छिन्नो	३७

ए

एकचित्तवखणिका, सव्वे धम्मा	५३२-५३४
एकचित्तवखणिको, समाधि	३६६
एकनिरोधो	४३५
एकवीजी	१०३, १०४, ४०६
एकवत्थुको	४३५
एकवोकारमवो	४४, २३४-२३७
एकारम्मणो	४३५
एरावणो, हस्तिनागो	४१५

ओ

ओघनिय	५१६
ओट्टो	३५, ३६
ओदनकुम्मास	४८५
ओदातवसिण	१८१, १८४, २७७
ओदातभाव	११६, ११७
ओदात, रूप	४०
ओघिसोघिसो	१०७, १०८
ओहितभारो, अरहा	८७, १६७
ओत्थारिक्को, वामरागो	८२, ८४, १०४, १११, २४८, २६४, २६७, ४८६
- म्यापादो	८४, १०४, २४८, २६४, २६७

फ

फह्ना, अपरन्ते	१६३
- अरहो	१६८-१७४

कह्ना, इदमन्वयतापटिन्वसमुपपद्येसु,	
धम्मसु	१६६, १७०
- धम्मे	१६६, १७०
- पुब्बन्तापरन्ते	१६६
- पुब्बन्ते	१६६
- सद्धे	१६६
- सत्यारि	१६६, १७०
- सिक्खाय	१६६
कच्चाव	६८
कण्टको, दुत्तिमस्स ज्ञानस्स, वित्तको विचारो	४६३
- पठमस्स ज्ञानस्स, सहो	१८५, १८६, ४६३
कण्डरन्धिन्नो	३६
कण्णच्छिन्नो	३७
कतकरणीयो, अरहा	८७, १६७
कयावत्थूनि, तीणि	४४५
कन्ताफल	१६३, १६४
कप्पटो	४१३
कप्पो	४१३
कवलीकारो, आहारो	१३७
कम्मकारको	५७
कम्मकारणा, निरयेसु	५१३
कम्मदायादा, सत्ता	४५३
कम्मविपाको	४५२
- अफलो	४७१
- पयवी	३०६-३१२
- फत्तो	३१०
- सफलो	४७१
कम्मनि, कल्याणपापकानि	४८-५०
कम्मरामता	६२
कम्मूपचयो	४५०-४५३
- अकुसलो	४५१
- अनुवखममुखाय वेदनाय सम्पयुत्तो	४५१
- अनारम्मणो	४५२
- कुसलो	४५१
- मिज्जति	४५२
- सारम्मणो	४५२
- सुखाय वेदनाय सम्पयुत्तो	४५१
कम्मोहि अविवित्तो	५२०
कम्म	५७, ३४५, ४५०-४५३, ४७१

खं	गहपति, चित्तो	२५७, २५८
खणो, परिनिष्फन्नो	४४५	१४६
खत्तिपो	३६, ५६	१६२, १६३, ४७२
खन्धरसो	३३२	२७८, ३०२, ४७०,
खन्वा	६३	४७२, ४७५, ४७६, ५१२
- अतीतं	८ १३६	२४०
- अनागतं	१३८, १३६	१६१
- चत्तारो	३१७	१२३, २६६, २७२
- छ	३६८	घ
- दस	३६८	घानघातु
- पञ्चुप्यन्नं	१३८, १३६	१४
खन्धो, अतीतं रूपं	१४०	घानविज्झाणघातु
- विज्झाणं	१४१, १४२	१४
- अनागतं रूपं	१४०, १४१	घानविज्झाणसनङ्गी
- विज्झाणं	१४१, १४२	३६६
- पञ्चुप्यन्न रूपं	१४०	घानविज्झाणं
- विज्झाणं	१४१, १४२	- रूपं
खयधम्मो	१४२, ४७३	३४५
खादनीयं	४७५, ४७६	घानायतनं
खीरकुम्भो	७१	१४, १४८, २६८, ३२६-३३२,
ग		- रूपं
गणभोजनं	४७७	३४५
गण्डियो	३६	घानिन्द्रियसवरो
गतिपो, छ	३१८, ३१६	४०२, ४०३
- पञ्च	३१८	घानिन्द्रियसवरो
गत्तिसवत्तनिय, कम्मं	४६६, ५२७	४०२
गन्धनियं	५१६	घानिन्द्रियं
गन्धतण्हा	४२१, ४२३	१४
गन्धघातु	१४	घानं
गन्धरागो	४३५-४३७, ४६७, ४६८	४२, १२२-१२४, २६६
गन्धायतन	१४, १४८, २६८, ३२६-३३२,	- आदितं
	३३५, ३३६, ३४१, ३४४,	१६१
	१६२	- सुज्झ
- घानविज्झेय्या	१६२	६८
- सुज्झा	६८	च
गन्धं, अतीतं	१२२	चक्करतनं
गहट्टो	५६	१४६
		चक्कवत्तिसत्तो
		२५४
		चक्कवत्ती, राजा
		१३२
		चक्कखायतनस्मि पुगलो
		२६
		चक्कखायतना, पुगलो
		२६
		चक्कखायतनं
		१४, १६, २०, २३, ४३
		१४८, १८६, २६८, ३३०, ३३२
		३४४, ३५६, ३५८, ३७६-३८१
		३८७, ३८८, ३९०, ३९३, ४२१
		४२८, ४३४, ४३७, ४३९, ४४६
		- पुगलो
		२६, .
		- रूपं
		६

कम्म, ग्रहण	३४४	कासिकचन्दन	१५७, १५८, २४१
— कायिन्द्रियभ्रसवरो	४०२, ४०३	किरियमये चित्ते त्रितो, अरहा	५२८
— कायिन्द्रियसवरो	४०२	किरियाव्याकता	३८७, ४२१, ४३७, ४४२
— न यथाचित्तस्स	३६४	— चेतना	४०३, ४०४
— रूप	३३७-३३९, ३४४, ३४५	किरियाव्याकते चित्ते त्रितो, अरहा	५२९
— अव्यावत	३३५	किलासियो	३६
— कुसल	३३४, ३३५	किलेत्तपतिरूपको	५३८
— सनिदस्सन	२९६, २९७	किलेत्ता, अतीता	४९६
— सपस्सवस्स	३६४	— अनागता	४९६
यगतासति	१४८, १४९	— पच्चुप्पता	४९६
यथातु	१४	किलेत्तो	५३८
यमेदो	१७९, १८०	कुच्चि, अतीतो	१३१
यविज्जाणधातु	१४	कुट्टियो	३६
यविज्जाणसमङ्गी	३९९	कुणित्थको	३६
यविज्जाण	१२२, १८९, ३४५, ४३०, ४३१	कुलपुत्तो, यसो	२४१
यसक्खि	६०	कुसलचित्तो	५२७
यसह्वारो	२९१, ४५३	कुसलमूल	४२५-४२७
यसश्चेतना, विविधा	३४५	— अदोसो	४४९, ४५०
यानुपस्सो, काये	६५, ६६	— अमोहो	४४९, ४५०
यथापत्तन	१४, १४८, २९८, ३२९-३३२, ३४४, ३४५, ३७९, ३८०, ४०६, ५३३	— अलोन्नो	४४९, ४५०
ययिन्द्रियभ्रसवरो, वायवम्म	४०२, ४०३	कुसला, निव्वानधातु	५०३, ५०४
ययिन्द्रियसवरो, वायवम्म	४०२	— पञ्चविज्जाणा	३७३, ३७५
ययिन्द्रिय	१४	— वेदना	४०
यायो	४२, १२३, १८०, २९६	कुसलो, अदोसो	४६३, ५०३, ५०४
— मज्झो	३२	— अमोहो	४६३, ५०३, ५०४
— अतीतो	१२२, १२४, १३१	— अलोन्नो	४६३, ५०३, ५०४
— अनासवो	२४४	— वम्मूनचवो	४५१
— अरूपं	३४४	— पुग्गलो	४०, ४१
— आदित्तो	१९२	कुसल	२७२, २७३
— रूपं	३४४, ३४५	— वक्खुविज्जाण	३७३
— सुज्झो	६९	— विज्जाण	४१
यारको	५७	कुसिनासय	४८२
— निव्वानस्स	५७	कुटागरसात्ताय, भट्टावने	४८२
— पुग्गलम्मा	५७	कुवट्ट	३०१
कातवादी, भगवा	६७, ६९-७१	कोण्टानियो	२०३
कातुत्त	५३६	कोनट्टोन्नो	१०३, १०४, १९५, २१८, २४६, २४७, २६०, २६१, ४०८, ४०९
कातावधारणा, देवेमु	६६		

तविष्णुता, भ्रमुसया	३६२	चित्तं, सङ्कलित्तुं	४३५
— पञ्चा	३६४	— सङ्कलित्तियं	२१५-२१७
तविष्णुतो	३६१	— सङ्कलित्तं	२७८
— कामरागानुसयो	३६०	— सद्योसं	२७८, ४३५
— सङ्कारकलन्धो	३६३	— सपञ्च	२१५
वतविष्णुत्तं, आणं	३६३, ३६४	— सफस्सं	२१५-२१७
वतसङ्कारो	२६१	— समाहितं	२७८
वतसन्तति, समाधि	३६८, ३६९	— समोहं	२१८, २७८, ४३५
वताविपति	४४१	— सराणं	२१५-२१७, २७८, ४३५
वैतानि, द्वे	१८१	— सुपिनगतस्स	५३०, ४३१
वैतारम्मणे आणं	२७९	चीवर-पिण्डपात-सेनासन-गिलानपञ्चय-	
चित्तिद्विपादो	५३६	मेसज्जपरिवारो	१६१
चित्तूपचयो	४५१	चीवरस्स पत्ति, असङ्कता	५००
चित्तो, गहपति	२५७, २५८	चीवरं	४७०, ४७२, ४७५, ४७६, ५१२
चित्तं	३६१, ३७२, ४५१, ४५७, ५३८	— दानं	३०२
— अकुसलं	४३५	चुतिकाले	२३५
— अञ्जं	६६	चुतिचित्तं	२४३
— अतीतानागतारम्मणं	३६१	चेतना	१४९, ३०१, ३०२, ३३५, ३३६-
— अतीतारम्मणं	३५९, ३६०		३४१, ३५५, ३७२, ३७६, ३८१,
— अनागतारम्मणं	३६०, ३६१		३८२, ४३७, ४५१, ५३८
— अनुत्तरं	२७८	— कामावचरा विपाकाव्याकता	४०३
— अमहगतं	२७८	— किरियाव्याकता	४०३, ४०४
— भविमुत्तं	२७८	— चक्खुसम्भस्सजा	२६९
— असमाहितं	२७८	— द्वे	१८१
— उपपत्तेतिया	२४३	— मनोसम्भस्सजा	२६९
— एकं	१८७-१८९	— विपाकाव्याकता	४०३, ४०४
— निकलेसं	२१७	— सविपाका	४०३, ४०४
— पञ्चुपन्नारम्मणं	३६०, ३६१	चेतनापतिरूपिका	५३८
— परो परस्स	४५४-४५६	चेतनारम्मणे आणं	२७९
— महगतं	२७८	चेतनूपचयो	४५१
— विविसत्तं	२७८	चेतसिका, वेदना	३०१
— विमुच्चमानं	२१९	चेतसिको, धम्मो	३००-३०३
— विमुत्तं	२७८	— फत्तो	३०१, ३७९
— विवैकनिभं	२६१	चेतसिकं, सीलं	३७९
— वीतदोसं	२७८	चेतिये, चापाने	४८२
— वीतमोहं	२७८	चेतोपरियाये आणं	२७८, २७९
— वीतरागं	२७८	चोषपानं	४७७
— सत्तरं	२७८		

चक्रसायतनं, विपाकां	४०६
— सतिपट्टानं	१४८
चक्रसुकम्भं, चक्रसुन्दियसंवरौ	४०२, ४०३
— चक्रसुन्दियसंवरौ	४०२
चक्रसुधातु	१४, १६, २०, २१, २३, ४३, ४४, १६६, ५३६
— पुगलो	२६, २६
चक्रसुधातुया, पुगलो	२६
चक्रसुधातुयो, तिस्रो	१३२
चक्रसुना, द्विवेन	५८, ५६
— रूपं पस्सति	४६४, ४६५
चक्रसुन्दियसंवरौ, चक्रसुकम्भं	४०२, ४०३
चक्रसुन्दियसवरौ, चक्रसुकम्भं	४०२
चक्रसुन्दियस्मि पुगलो	२७
चक्रसुन्दियानि, तीणि	१३२
चक्रसुन्दिया, पुगलो	२७
चक्रसुन्दिय	१४, १७, २१, २४, ३७४, १३२, १६६, २६६, ५३६
— पञ्चुप्पन्न	१३२
— पुगलो	२७, २६
— सनिदस्सनं	२६५
चक्रसुमा, पुगलो	४२
चक्रसुविज्जाणघातु	१४, १७
चक्रसुविज्जाणसमंती, भरहा	३६४
— ज्ञाणो, भरहा	३६५
— पञ्जावा, भरहा	३५६
— समापयो	३६६
चक्रसुविज्जाणं	१२२-१२४, १८६, २६३-२६६, २६६, ३७२, ३७६
— आदित्त	१६१
— कुसल	३७३, ३७४
— फस्स	३७६
— रूप	३४४
— सामोणं	३७६
— सुज्जातं	३७३
— सुज्जं	६८
— पनससम्पस्सो, आदित्तो	१६१
कासावप. — सुज्जो	६८

चक्रसुं	४२, १२२-१२४, २६३, २६५, २६६, ३७२
— अनासवं	२४३
— आदित्तं	१६१
— सुज्ज	६८
चक्रसूनि, तीणि	२२८
चतस्सो, दक्खिणाविसुद्धियो	४८१
चतुचत्तारोसं, सोत्तापत्तिफलानि	२००
चतुपञ्चासघातुहि समन्नागतौ	३६६
चतुद्विवा, वचोसञ्चेतना	३४५, ३४६
चतुवोकारभवो	४४, ३२२, ३२८, ३२९, ३३३, ३३७-३३६
चत्तारि, अरियसत्त्वानि	४७४
— तयानि अविशयानि अनञ्जथानि	२८६
— निज्जानानि	२८७
— फलानि	७२, २५०
— महाभूतानि	४३२
— सत्त्वानि	७८-८१, १६६, २८७, २८६
— असत्त्वानि	२८७, २८६
— सामञ्जसफलानि	२५७, ४८५-४८७
— सुविदूरविदूरानि	३०५, ३८५, ४१७, ४१८, ४२०, ४६७
— सोत्तापत्तिफलानि	१६६
चत्तारो, आरुप्पा, अनेजा	२६०
— असत्त्वता	२६०
— आसवा	४४६
— इद्विपादा	३६८
— खन्धा	३१७
— पुज्जामिसन्धा	३०६, ३०७
— पुरिसयुगा	६१, ६२, ७५, ४७६, ४७८, ४८०
— भग्गा	२५०
— सतिपट्टाना	१४६
चागानुस्सति	१४८
चानुमहाराजिका, देवा	१८६, १६०
चागाले, चेत्तिपे	४८२
चित्तपट्टाना, सध्वे धम्म्या	१४६
चित्तपतिरूपक	५३८
चित्तविपरियेसो	२७३, २७४

आर्ण, पञ्चपुष्पं	१२४, १२६	तयो, फस्ता	२६१
- पञ्चारम्मणे	२७६	- रासी	५२५
- पुयुज्जनस्त	५१२	- समाधी	३६२
- फस्तपरियाये	२७६	ताणानि, छ	५०३
- मोहारम्मणे	२७६	- द्वे	२०५, ५००, ५०२
- यथाकम्पूगतं	२३०, २३१	- नव	५०२
- यथामृतं	२०५-२१०, २१२-२१५	- पञ्च	५००, ५०१
- रागारम्मणे	२७६	तापनं	५३६
- लोकुत्तरं, द्वादसवत्युक्तं	५१७, ५१८	तार्वतिसा, देवा	१८६
- विपरीते	२७२-२७४	तिणकट्टवनप्पतयो	५०, ५१, ५७, ५८
- विरियारम्मणे	२७६	तिणकट्टवनप्पतीनं कारको	५७
- वेदनारम्मणे	२७६	- पटिसंवेदी	५८
- सकदागामिस्त	२६६	तिरच्छानगता, देवेसु	५१४, ५१५
- सच्चगोचरं	१८१	तिरच्छानगतो	३५
- सञ्चारम्मणे	२७६	तिरच्छानयोनि	३१८, ४३८, ५३६
- सतारम्मणे	२७६	तिविधा, कायसञ्चेतना	३४५
- सद्धारम्मणे	२७६	- मनोसञ्चेतना	३४५, ३४६
- सब्बं	२७६, २७७	तिस्सो, चक्खुघातुयो	१३२
- समाधारम्मणे	२७६	तीणि, कथावत्थूनि	४४५
- सावकस्स फले	२८१, २८२	- चक्खुन्द्रियानि	१३२
- सोतापत्तिकले	२७२, २७६	- चक्खूनि	२२८
- सोतापत्तिमग्गे	२७२, २७६, २८०	- सङ्खतस्स सङ्खतलक्खणानि	६३
		- सामञ्जसफलानि	११०
		- संयोजनानि	१०८, २०१, २६७, ४८६
ठ		तुसिता, देवा	१८६
ठानानि, पञ्च	३०६	तेजो	५०, ५१, ५७, ५८, १३१
ठितिकाले	२३५	तेजोकिणिं	१८१, १८४, २७७, २७८
		तेजोघातु	३३५-३३७, ३४२-३४४
त		- सनिदस्सना	२६५
तचगन्धो	३३२	तेलकुम्भो	७१
तचरसो	३३२	तं जीवं तं सरीरं	६६, ४३८, ५३७
तण्हा	१३७, ४४३	थ	
तण्हासंयोजनं	३४	धीनं	८१, ८७, १२७, १४८, १५८, ३३६-३४१
ततिया, कोटि	६२	थेरो भायस्मा, गवम्पति	२००
तथवादी, भगवा	६७, ६६ - ७१	- महाकच्चानो	६०, ६१, २४२
तथागतबलं	२०७, २१०-२१५	- महाकस्सपो	६०, ६१, २४२
तथानि अघितथानि अनञ्जयानि, चत्तारि	२८६	- महाकोट्टिको	६०, ६१, २४२
तयो, भन्तराया	२८०	- महापण्यको	६०, ६१, २४२
- निरुत्तिपया	१३६		

छ

छ, असह्यतानि	५०३
- उपेक्षायो	२५१
- खन्या	३६८
- गतियो	३१८, ३१९
- ताणानि	५०३
- पस्सायतनिका, निरया	१६२
- सग्गा	१६३
छत्तिंसायतनेहि समभागतो	३६६
छन्दाविपत्ति	४४०
छन्दिद्विपादो	४१४, ५३६
छसद्विन्द्रियेहि समभागतो	३६७
छेदिय, दिनस्स	६१

ज

जम्बुदीपका	६६
जम्बुपान	४७७
जराबम्मा, सत्ता	३६७
जरा, परिनिष्कम्मा	४००, ४०१
जरामरण, लोबुत्तर	४४६
- विपानो	३१२-३१४
जातरुपरजत	१५७, १५८
जाति	४४३
जातिरम्मा, सत्ता	३६७
जिघच्छा	१३१
जिनो	२८२
जिह्वा	४२, १२३, २६६
- अतीता	१२२, १२४
- भादिता	१६२
- गुञ्जा	६८
जिह्वापातु	१४
जिह्वायतन	१४, १४८, २६८, ३२६-३३२, ३४४, ४०६, ४२७, ४२८
- रूप	३६५
जिह्वाविञ्ज्याणधातु	१४
जिह्वाविञ्ज्याणसमञ्जी	३६६
जिह्वाविञ्ज्याण	१२२, १६६, ४३०, ४३१
- रूप	३४५

जिह्विन्द्रियसंस्वरो	४०२
जिह्विन्द्रियसंस्वरो	४०२
जिह्विन्द्रिय	१४
जीवित्तिन्द्रिय	१४, २२३, २२४, ३४८
जीवो	३२
जेतवने, अनाथपिण्डिकस्स आरामे	४८२

झ

ज्ञाननिकन्ति	४१६, ४२०
ज्ञानन्तरिका	४६०-४६२
ज्ञानसुख	१६१
ज्ञानं	४८७
- चतुर्थ	१८२, १८३, १८५, ४२०, ४८७, ४८६, ४६०, ४६२, ५१२
- ततिय	१८२-१८५, ४२०, ४८७-४६०, ४६२, ५१२
- दुतिय	१८२-१८५, ४२०, ४८७-४६६, ४६२, ५१२
- षट्म	१८२-१८५, ४२०, ४८७, ४८८, ४६२, ५१२

ञ

जाणी	३६२-३६४
जाण	१२५, १२६, २५६, २६०, २७४-२७६, २८०, ३५६
अनागते	२७६, २८०
- अनागामिस्स	२६६
- अनारम्भण	३५८
- अनोत्तप्पारम्भणे	२७६
- अरुहता	२६६
- अरुहते	२७६, २८०
- अस्सकम्	२७१, २७२
- चित्तविष्णुत्त	३६३, ३६४
- चित्तारम्भणे	२७६
- चेतनारम्भणे	२७६
- चेतोपरिमाये	२७८, २७९
- दोसारम्भणे	२७६
- पञ्चप्पये	२८०, २८१

देवा, अतप्या	१६०	देवा, निम्मानरती	१८६
- अदिनादायिनो	६४	- परनिमित्तवसवती	१८६
- अनेलमूगा	६५	- परित्तुभा	१६०
- अण्पमाणसुभा	१६०	- परित्तुभा	१८६
- अण्पमाणाभा	१८६	- पाणातिपातिनो	६४
- अव्यापन्नचित्ता	६५	- पितुघातका	६४
- अभिज्ज्ञालुनो	६५	- पिसुणावाचा	६४
- भरहन्तघातका	६४	- फरसावाचा	६४
- अविञ्जू	६४	- व्यापन्नचित्ता	६५
- अविहा	१६०	- ब्रह्मपारिसज्जा	१८६
- असञ्जसत्ता	२३५	- ब्रह्मपुरोहिता	१८६
- आकासानञ्चायतनूपगा	१८६-१६१	- महाब्रह्मानो	१८६
- आमस्तरा	१६०	- मातुघातका	६४
- एलमूगा	६४	- मिच्छादिट्टिका	६५
- कम्मावरणेन समन्नागता	६४	- मुसावादिनो	६४
- किलेसावरणेन समन्नागता	६४	- यामा	१८६
- चातुमहाराजिका	१८६, १६०	- सहिस्पादका	६४
- जळा	६४	- विञ्जू	६५
- सार्वतिसा	६६, १८६	- विपाकावरणेन समन्नागता	६४
- सुसिता	१८६	- वेहप्फला	१६०
- न अदिनादायिनो	६५	- सङ्गभेदका	६४
- न अभिज्ज्ञालुनो	६५	- सम्फप्पलापिनो	६६
- न भरहन्तघातका	६५	- सम्मादिट्टिका	६५
- न कामेसुमिच्छाचारिनो	६५	- सुदस्सा	१६०
- न धम्मे पसप्पा	६४	- सुदस्सी	१६०
- न पाणातिपातिनो	६५	- सुभकिण्हा	१६०
- न पितुघातका	६५	- हत्थसंवाचिका	६४
- न पिसुणावाचा	६५	देवेसु तिरच्छानगता	५१४, ५१५
- नप्पटिबन्ना	६४	दोमनस्सिन्द्रियं	१४
- न फरसावाचा	६५	दोसट्टानियो	२०३
- न बुद्धे पसप्पा	६४	दोसपतिरूपको	५३८
- न मातुघातका	६५	दोससहगतचित्तसमञ्जी	३६६
- न मुसावादिनो	६५	दोसारम्मणे आणं	२७६
- न रहिस्पादका	६५	दोसो	१, ८१, ८२, ८५, ८७-८९, ९३, १३७, १४८, १५८, १६०, १६४, १६५, १७०, १७१, १७६, १७७, २४३, २४५, २४६, ३०१, ३३६-३४१, ४६२, ५३८
- न सङ्गभेदका	६५		
- न सङ्गं पसप्पा	६४		
- न सम्मन्नाचारिनो	६५		

घेरो, महामोगल्लानो	६०, ६१, २४२, २७२
- सारिपुत्तो	६०, ६१, २७२
द	
दक्खिणाविसुद्धियो, चतस्सो	४८१
दस, खग्वा	३६८
दस्सनसम्पन्नो, पुगलो	२५७
दानफलं	३१५
दानानि, पञ्च	६०३
दानं	१६३, १६४
- गिलानपञ्चयमेसज्जपरिखारो	३०४
- देय्यधम्मो	३०४
- पञ्चमं	३०३
- पठमं	३०३
- पिण्डपातो	३०४
- सेनासनं	३०४
दारका	१५६
दिट्ठधम्मवेदनीयं, कम्मं	५२५
दिट्ठधम्ममुखविहारो	४३५, ४३६, ४६६
दिट्ठानुसयो	३८८, ३८९, ३९१
- अञ्जो	४३३
- अव्याकतो	३८७
दिट्ठि	८१, ८७, १२७, १४८, १५८, ३३६-३४१, ४३३
दिट्ठिगतसम्पयुत्ता, वेदना	४३७
दिट्ठिगतसम्पयुत्तो, फस्सो	४३७
दिट्ठिगतं, अपरियापघं	४३६
- अव्याकतं	४३७-४३६
दिट्ठिपरियुट्ठानं	४३३
दिट्ठिप्पत्तो	६०
दिट्ठिविपरियेसो	२७३, २७४
दिट्ठिसम्पन्नो, पुगलो	४०६-४११
दिब्बचक्षु	२२७, २२८, २३०, २३१
दिब्बसोतं	२२८, २२९
दिब्बं, यानं	५१५
- सुखं	५१, ५२
दुक्खनिरोधगामिनी, पटिपदा	१६७, १७२, १७८, २००, २८६, ४७४
- भरियसच्च	२५६, ५१७

दुक्खनिरोधा, द्वे	२०५
दुक्खनिरोधो	१६७, १७८, २००, २०१, २८६, ३६४, ४७४
- भरियसच्चं	२५६, ५१७
दुक्खविपाकं	१६३
दुक्खसच्चानि, द्वे	२०५
दुक्खसच्चं	१६६, २८७, २८८
दुक्खसमुदयो	१६७, १७८, २००, २०१, २८६, ३६४, ४२४, ४७४
- अनिज्जो	४७४
- भरियसच्चं	२५६, ५१७
दुक्खा, वेदना	६५
दुक्खाहारो	१८६
दुविसन्धिय	१४
दुवसुदयं	१६३
दुक्खं	८८, १०६, १०७, १२५, १२६, १५६, १६७, १७२, १७७, १८०, १८७, २००, २५२, २८६, ३६४-३६६, ४७४, ५१३
- भरियसच्चं	२५६, ५१७
- असद्वृतं	२८७, २८८
- भाषापिकं	५३, ५४
- इन्द्रियबद्धध्मेव	४७२
- कायिकं	१६१, २८८
- चेतसिकं	१६१, २८८
- दिट्ठ	७८-८१
- नेरयिकं	५४, ५५
- परो परस्स	४५६
- सद्गतं	२८८
दुग्गन्धो	३३२
दुस्सिल्यं, अविज्ज्यत्ति	३८४, ३८५
देय्यधम्मो, दान	३०४
देवतानुस्सति	१४८
देवता, मारकायिका	१५४, १५५
देवलोका	३७
देवसोमग्यसवत्तनियं, वम्मं	४६६, ५२७
देवा	१५७, ३१८
- अकनिट्ठा	१६०
- अजळा	६५

धातु, पञ्चुप्पक्षं	१३६
— रूपं	१४०
— विञ्जार्णं	१४१, १४२
धातुयो, अट्टारस	४४, १३२, १६६, ४४४
— द्वे	६२
ध्रुवयागु	७१
न	
न अकनिट्टगामी	१०५
न अनागामिफल	१०६
न अनागामी	६१
न अरहा	६१
न उद्धसीतो	१०५
न उभतोभामविमुत्तो	६१
न कायसविष	६१
न चित्तानुपरिवत्ति, पञ्जा	३८१
— फत्तो	३८१
— सीलं	३८१, ३८२
नत्तिकवादा	१३६
न दिट्ठिप्पत्तो	६१
न धम्मनुसारी	६१
नन्दको, आयास्मा	१३७
नन्दी	१३७, १३८
न पञ्जाविमुत्तो	६१
नव, असङ्खतानि	५०२
— ताणानि	५०२
न सकदागामी	६१
न सद्धानुसारी	६१
न सद्धानुसारी	६१
न होति सयागतो परं मरणा	४३८, ५३७
निक्किलेसो	३६२
निक्किलेसं, चित्तं	२१७
निगण्ठा, आवुसो	३६६
निगमघातं	१६२, १६३, ४७२
निगमवन्धनं	१३१
निग्गहं	३, ६, ६, १०, १३, १५, १८, २०, २१
निच्चभत्तं	७१

निद्वारामता	६२
निव्वानधातु, कुसला	५०३, ५०४
निव्वानभावं	११७-१२०
निव्वानत्स पटिसंवेदी	५८
निव्वानानि, चत्तारि	२८७
— द्वे	२०५
निव्वानं	४६, ५१, ५३, ५४, ५७, ५८, ६३, ११७-१२०, १३४, २०२, २१०, २१२, २४३, २४४, २८४, २८६, २९०, २९२, ३५४, ३५६, ३५८, ३७६, ३८१, ३८६, ३९०, ४२३, ४२४, ४३७, ४३६, ४४६, ४४७, ४६६, ५०२
— असङ्खतं	६२, ६३, २८४, २८६
निम्मानरत्तिनो, देवा	१८६
नियता, सब्बे धम्मा	५२३, ५२४
नियतो	४१६, ४१७
नियामगमनाय	२७४-२७६
नियामो	२७५, २८३, २८४, ४४६
निरग्गळो, अरहा	८८, १६७
निरयपाला, निरयेसु	५१३, ५१४
निरयेसु कम्मकारणा	५१३
निरयो	३१८, ४३८, ५३५, ५३६
निरुत्तिपया, तयो	१३५, १३६, १४३
निरूपधिसुखं	१६१
निरोधघम्मं	१०७, १७२, २०१, ४७२, ४७३
निरोधसञ्चानि, द्वे	२०५
निरोधसच्चं, असङ्खतं	२८८, २८९
निरोधसच्चिकिरिया	१००
निरोधसमापत्ति, असङ्खता	२६०-२६२
निरोधा, द्वे	२०५
निरोधो	८८, १०६, १०७, १२५, १२६, १५६, १८०, २५२, २८८, २८९, ३६५, ५१३
— विट्ठो	७८-८०
निवुत्तो	४१७, ४१८
नीलकशिपं	१८१-१८४, २७७
नीलं, रूपं	३६
नीवरणियं	५१६
नेमस्सम्मसञ्जा	४२६, ४२७

दोसो, प्रतीतो	१२६
— प्रपापगमनीयो	८१, ८२, २४८
— प्रतीतो	१२८
द्वीतिय, महागुरिसत्त्वानि	२४४
द्वादस, भरहत्तफलानि	४१७
— धरहत्तमगा	४१७
— भाषतनानि	४३, १३२, १६६
— पुगला	४३
— लोडुत्तरपत्तानि	४१७, ४१८
— सवदागमिमगा	४१७
— सोतापत्तिफलानि	१६६, ४१७
— सोतापत्तिमगा	४१७
दसवत्युक आणं, लोडुत्तरं	४१७, ४१८
—, असद्वृत्तानि	४००, ४०२
— ताणानि	४००, ४०२
— पानुयो	६२
— सोत्तानि	२२६
ध	
धम्मपुञ्जो	२०४
धम्मचक्क	६७, ४८२
धम्मचक्रसु	१०७, १६८, १७२, १७८, २०१
धम्मद्विवा	३६६
धम्मदण्डा	४२१-४२४
धम्मघाणु	१४, १७, २३, ४३६
— पुगलो	२६, २६
धम्मघाणुया पुगलो	२६
धम्म-पटिसरणो	२०७, २८२
धम्मविषयसम्बोज्झकूटतन	१४०
धम्मविषयसम्बोज्झ ज्ञो	३४८, ३६३
धम्मस्सामी	२०७, २८२
धम्मनुपस्सी, धम्मसु	६६
धम्मनुसारी	६०
धम्मनुस्सति	१४८
धम्मामिसमयो	४२६
धम्मायतनस्मि पुगलो	२६
धम्मायतना पुगलो	२६
धम्मायतन	१४, १६, २०, २३, ४३, ३३०-३३२, ४३६
— पुगलो	२६, २६

धम्मगेणु धम्मनुपस्सी	६४
धम्महि धम्मवित्तो	४२०
धम्मा	१२३
— धग्गला	४४१
— धग्गे	६६
— धर्तीजा, धम्मपत्तविषया	१४३-१४४
— धम्मिपादा	१४४, १४५
— धम्मपत्तविषया	१४३-१४४
— धनसा	६७
— धनागता, धनुपादिनो	१४६
— उणादिनो	१४६, १४७
— धरपिनो	३२८, ३२९
— धादिता	१६२
— धिरियाम्मावता	४४२
— धम्मपुञ्जा	१४८
— धग्ग	८१
— धग्गिनो	३२७, ३२९
— धग्गिपट्टाना	१४८
— धग्ग्या	६६
धम्मो	४८३
— धर्तीतो	१२२
— धनागतो	१२४
— धनासवो	२४४
— धग्गादिहारियो	४८४
— धग्गियो	४४१
— धग्गिस्सिवो	३००-३०३
— धग्गिनो	४३४
— लोडुत्तरो	२०२, २०३
— धग्गिदानो	४८३
— धग्गादिहारियो	४८४
— धग्गिगातो	४८६
धम्मवत्तनिध, धम्म	४६६
धानु, धर्तीत	१३८, १३९
— धग्ग	१४०, १४१
— धग्ग्या	१४१, १४२
— धनागत	१३८
— धग्ग	१४०, १४१
— धग्ग्या	१४१, १४३

पटिपत्रको, दुक्खं दक्खन्तो	१६८	परायणानि, द्वे	२०५
— निरोधं दक्खन्तो	१६८, १६९	परिक्खीणभवसंयोजनो, अरहा	८८, १६७
— मगं दक्खन्तो	१६८	परिञ्जातं	२५६
पटिसङ्घानिष्ठा, सङ्घारा	२०६	परिणायकरतनं	१४६
पटिसम्मिदा	२७६, २७७	परित्तमुभा, देवा	१६०
पठभागिसम्बुद्धो, अजपालनिग्रोधे	४८२	परित्ताभा, देवा	१८६
पण्डका	१५६	परिनिष्फन्नो, अद्धा	४४३, ४४५
पतिचयो, कतस्स	६२	परिनिष्फन्नं, मुहुत्तं	४४५
पत्तगन्धो	३३२	परिनिव्वानं	५२७
पत्तवारणा, देवेसु	६६	परिनिव्वुतो, पुगलो	६३, ६४
पत्तरसो	३३२	परिध्वाजको, वच्छगीतो	२४०
पत्ति, असङ्गता	५००, ५०२	परिमोगमयो, फस्सो	३०४
पयवी, कम्मविपाको	३०६, ३१०, ३१२	परिमोगमयं, पुञ्जं	३०४-३०७
पयवीकसिणं	१८१, १८४, २७३, २७४, २७७	परियापन्नं	२२७, २२९
पयवीघातु	२६५, ३३५-३३७, ३४२-३४४	पवरो, द्विपदान	४७६
— सनिदस्सना	२६४, २६५	पस्सद्विसम्बोज्झरतन	१५०
पन्नद्वजो, अरहा	८८, १६७	पाटलिपुत्तस्स	२८०
पन्नमारो, अरहा	८८, १६७	पाणातिपाता, वेरमणि	३८४
पन्नरसक्खन्त्या	१३२	— देवेसु	२३२
पब्बज्जा, देवेसु	६५	— मनुस्सेसु	२३३
पब्बा, अतीता	१३१	पाणातिपाती	५१०
पमोक्खो, द्विपदानं	४७६	पाणातिपातो, सफलो	४७१
परङ्कृतं, सुखदुक्खं	५५, ५६	पादा, अतीता	१३०
परचित्तं	५६	पानानि, अट्ट	४७७
परनिम्मितवसवत्ती, देवा	१८६	पानीयकोसकं	७१
परमत्थो	३ - ६	पानीययासकं	७१
परम्परभोजनं	४७७	पानीयसारावकं	७१
परवितारणा, अपरन्ते	१७५	पापकम्म	३८६
— अरहतो	१७४-१७६, १७८, १७९	पिण्डपातो	३०२, ४७०, ४७२, ४७५, ४७६, ५१२
— इदम्पच्चयतापटिच्चसमुत्पन्नेसु,		पितुघातको	१८७, २०४, ५०४
— धम्मेषु	१७५	— आनन्तरिको	५११
— धम्मे	१७५	पिपासा	१३१
— पुयुज्जनस्स	१७५	पितन्दवच्छो, धायस्मा	५२२
— पुब्बन्तापरन्ते	१७५	पीतकसिणं	१८१, १८४, २७७
— पुब्बन्ते	१७५	पीति, ततियस्स ज्ञानस्स कण्टको	१८६
— सङ्गे	१७५	पीतिसम्बोज्झरतनं	१५०
— सत्थारि	१७५	पीतं, ह्यं	४०
— सिरसाय	१७५	पुगलपरोपरियत्ति	२८१

नेकवन्ममुल	१६१	पञ्चविज्याणा	३७१
नेकवन्मं, कामान निस्तरण	३३४	— अनाभोगा	३७३
नेरयिको, मनुस्सो	३५	— उप्पन्नवयुक्ता	३७३
नेरयिक, दुक्क	५४	— कुसला	३७३, ३७५
नेव सङ्गतो नासङ्गतो, पुण्णलो	६२	— सामोगा	३७५-३७७
नेवसङ्गानासङ्गायतन	१८१, १८२, १८५, २७७, ५१२	पञ्चवोकारमवो	३२०, ३२१, ३२५, ३२३, ३२८
नेव होवि न न होवि तयागतो परं मरणा	४३८, ५३७	पञ्चैवायतना, कामा	३२६
		पञ्जगति	१३५, १३६
		पञ्जसिपया	१३५, १३६, १३७
		पञ्जवा	३६४
प		पञ्जा	२२३, २२६, २५६, २६०, ३०१, ३०२, ३३५, ३५८, ३५९, ३७६, ३८१, ३८२, ३६३, ४४६, ४५१, ४६२, ४६३, ५३८
पवतिचित्ते छित्तो, अरहा	५२८	— अरिया	११२
पच्चस्तिमेसु, जनपदेसु	६८, ६९	— चित्तविष्मपुत्ता	३६४
पच्चपत्ता, ववत्थिता	४४०, ४४२	— पुयुज्जनस्स	५१२
पच्चवेक्कणञ्जाण	२६६	— सञ्चा	२७७
पच्चुण्णप्रभावो	११६, ११८	पञ्जावक्कमु	२२८
पच्चुप्पत्ता, किलेसा	४६६	पञ्जानिरोपको	२०३
— धम्मा	१४८	पञ्जापतिलपिका	५३८
पच्चुप्पये, जाण	२८०, २८१	पञ्जावत्त	३५८, ३६३
पच्चुप्पन्न	११३, ११४, १२१, १३३, १३४, १५१, १५२, ४५८, ४५९	पञ्जारम्मणो आणं	२७६
— ह्यं	११४-११६, ११८	पञ्जाविमुत्तो	६०
— विज्जाण	११५, ११६, ११६, १२०	पञ्जिन्द्रिय	१४, २१, २२३, २२४, २२६, ३५८, ३६३
पच्चैकसम्बुद्धा	६५, ६७, ३२५	पञ्चपुचयां	४५१
पच्च, असङ्गुत्तानि	५००, ५०१	पटिक्कम्म	७, १५-१७, २४, २७-२९
— इन्द्रियाणि	२२६	पटिग्गाहकतो	४८०
— सनिदस्सगानि	२६६	पटिपट्टानियो	२०३
— उदग्गमागियानि, समोन्नानि	१००	पटिपपरियुद्धान	४३३
— ओरग्गमागियानि, समोन्नानि	१००	पटिप्रानुसयो	६२, ३८६, ३९१, ४२१
— कामगुणा	३२५, ३२६	— अकुसलो	३८७
— सञ्चा	१३२, १६६, ३६८	— अञ्जो	४३३
— गतिथो	३१८	पटिप	४३३
— ठानानि	३०६	पटिज्वसमुप्पत्तो	६५, ४७२, ४७३, ४६८
— ताणानि	५००, ५०१	पटिज्वसमुप्पादो	२८४-२८६
— दानानि	३०३		
— धम्मा	६२		
— तोत्रियानि, इन्द्रियाणि	५०६		
पच्चविक्रियो, मग्गो	५१५, ५१६		

पुष्पानो, सोतापत्तिफलसञ्चिकिरियाय

पटिपन्नो १६५, १६८

— सोतापन्नो ३७, १००, १०१

— संविज्जमानो ३०

पुञ्जामिसङ्घारो ४६६, ५२७

पुञ्जामिसन्दा, चत्तारो ३०६, ३०७

पुञ्जपचयो, श्ररहृतो ४६६

पुञ्जं, परिभोगमयं ३०४—३०७

पुण्ण ४५३

पुतसम्बाधसयनं १५७, १५८

पुण्णभूमि ७४

पुण्णजगत्स अचन्तनियामता

— आणं ५१२

— पञ्जा ५१२

पुण्णजगो १०८—११२, १२८—१३०, १६१,

१६३, २०२, ३७७, ३६२,

४३४, ४३६, ५१३, ५२०

पुष्पगन्धो ३३२

पुष्परसो ३३२

पुष्पेनिवासानुस्सति ५६, २०६

पुरिसपुगला, अट्ट ६१, ६२, ४७५, ४७६, ४७८, ४८०

पुरिसयुगा, चत्तारो ६१, ६२, ४७५,

४७६, ४७८, ४८०

पुरिसिद्धिं १४

पेत्तिविसयसंवत्तनिको ५३२

पेत्तिविसयो ३१८

पु

फ

फण्णानो, प्रायस्या १३६

फणहत्थको ३६

फलगन्धो ३३२

फलचित्तं २४३

फलपरोपरियत्ति २८१

फलरसो ३३२

फलानि, चत्तारि २४६, २५०

फलं आणं, सावकसा २८१, २८२

फलं २०२, २१०, २१२, २४३, २४५, ४३६

फलसन्तरिका ४६०

फत्सपरियाये, आणं

२७६

फत्ससिका ३०१

फत्सा, तयो २६१

— द्वे १८१

फत्सायतनिका निरया, छ

— सग्गा, छ १६३

फत्सूपपचयो ४५१

फत्सो ३०१, ३७२, ४४८, ४५१, ५३८

— अचेतसिको ३७६

— अनिमित्तो २६१

— अप्पणिहितो २६१

— कम्मविपाको ३१०

— चेतसिको ३०१, ३७६

— दिट्ठिगतसम्पयुत्तो ४३७

— परिभोगमयो ३०४

— विपाको ३१२, ३१३, ४०५, ४०६, ४६५

— समादानहेतुको ३८३

— सारम्मणो ३५५

— सुखवेदनियो ३१२

— सुञ्जतो २६१

फाणितकुम्भो ७१

फात्सवपानं ४७७

फोट्टव्वतण्हा ४२१, ४२३

फोट्टव्वधातु १४, १७

फोट्टव्वधातुपरियापन्नो ४३६, ४६७, ४६८

फोट्टव्वरागो ४३५—४३७, ४६७, ४६८

फोट्टव्वायतन १४, १४८, २६८, ३२६—३३१,

३३५—३३७, ३४१, ३४३, ३४४,

३५६, ३५८, ३७६—३८१, ३८६,

३८६, ३८३, ४२१, ४३४, ४३७

फोट्टव्वा, आदिता १६२

— कायविञ्जेव्या १६२, ३२६

— सुञ्जा ६६

फोट्टव्वं ३७२

— अतीतं १२२

वत्तप्पत्ता ४५५, ४५६

वत्तभावना ७६

पुगलस्य पटिसवेदी	५८	पुगलो, वाममयेन समन्तागतो	३२८, ३२९
पुगलस्य अञ्जाताविन्दिय	२७	— वामी	३१
— चक्षुष्यातु	२६	— कुसलो	४०, ४१
— धम्मपातु	२६	— वोल्लोली	४०८, ४०९
— धम्मायतनं	२६	— गोत्रभू	२२३, २६६, २७२
— रूप	२५	— चक्षुष्यातु	२६
— विञ्जाण	२६	— चक्षुष्यातु	२६, २८
— वेदना	२६	— चक्षुष्यातु	२७, २६
— सङ्घारा	२६	— चक्षुष्यातु	४२
— सञ्चया	२६	— दत्तसमम्पन्नो	२५
पुगला, अट्टारम	४४	— दिट्ठिसम्पन्नो	४०६-४११
— द्वादस	४३	— धम्मपातु	२६
— बावीसति	४४	— नेव सङ्घतो नासङ्घतो	६२, ६३
पुगलो	३-१५, २०, २१, २५, २८-३२, ४६-५२, ५७-६०, ६३, ६६, १०३, २७६, ५०६	— परिनिन्द्यतो	६३, ६४
— अनुमलो	४०, ४१	— मनवा	४२
— अञ्जाताविन्दिय	२६	— मिच्छादिद्वियो	४२
— अञ्जो	२०, २१, ३२	— मिच्छाममाधियो	३१
— अट्टमका	२२०, २२४-२२६	— रूपी	२५, २७, ४८
— अतृप्ताय पटिपन्नो	३३, ६७	— रूप	२६
— अनन्तरापयुत्तो	४१५, ४१६	— विञ्जाण	२६, २८
अनागामिफलसञ्चिकिरियाय	१०८-११०, १६६, २६०-२६२	— वेदना	२६, २८
पटिपन्नो	१०८-११०, १६६, २६०-२६२	— सवदागामिफलसञ्चिकिरियाय	१०४, १०५, १६६, २६०
— अनागामी	१००-१०२	पटिपन्नो	१०४, १०५, १६६, २६०
— अनिच्चो	३६	— सवदागामी	१०१
— अनिमित्तो	२६, ३०	— सङ्घतो	२६, ३०, ६२, ६३
— अन्तरापपरिनिब्बायी	३२३	— सङ्घारा	२६, २८
— अन्यात्तो	४१, ४२	— सञ्चिवट्टो	३०
— अरहत्तसञ्चिकिरियाय पटिपन्नो	१०६ १६७, २६०-२६६	— सञ्जा	२६, २८
— असङ्घतो	२६, ३०, ६२, ६३	— सत्तवत्तुपरमो	४०७, ४०८
— असङ्घारपरिनिब्बायी	३२३	— सत्तममविबो	४१२
— असत्ततो	२६, ३०	— अनिमित्तो	२६, ३०
— सञ्चिन्नो	६२, ६४	— सञ्चावत्ति	३३-३५
— उपहृत्त्वपरिनिब्बायी	३२३	— सम्पच्चयो	२६, ३०
— एवबीजी	४०६	— सम्मादिद्वियो	४३
		— सम्मासमाधियो	४३
		— ससङ्घारपरिनिब्बायी	३२३
		— सत्ततो	२६, ३०, ६४

भिवलुनी, वजिरा	६८	मगो, सम्मादिट्ठि	३६६, ३७०
भिज्जति, कम्मूपचयो	४५२	- सम्मावाचा	३६६, ३७०
भूतवादी, भगवा	६७, ६६-७१	- सम्मासमाधि	३७०
भोजनीयं	४७५, ४७६	मच्चुराजा	६६
म		मज्झिमेसु, जनपदेसु	६७
मगधेसु, सावकयुगं	६७	मणिरतनं	१४६
मगकोविदो	२०७, २८२	मदनीयो	२०२
मगज्जं	४४१	मधुकपानं	४७७
मगचित्तं	२४३	मधुकुम्भो	७१
मगज्जू	२०७, २८२	मनवा, पुगलो	४२
मगपञ्चयेन पञ्चयो	४४०	मनसिकारो	१२२, १२४
मगभावना	७७, ३७१-३७३, ४५०	मनायतनं	१४, २०, ३३०-३३२
मगविदू	२०७, २८२	मनिन्द्रियसंवरो, मनोकम्मं	४०३
मगसच्चानि, द्वे	२०५	मनिन्द्रियसंवरो, मनोकम्मं	४०२
मगसच्चं, असह्यतं	२८७-२८६	मनिन्द्रियं	१४, २२३, २२४
- सह्यतं	२८८	मनुज्जाफलं	१६३, १६४
मगसमज्जी	३७७, ३७८	मनुस्सलोको	३७
मगा, चत्तारो	२५०	मनुस्सोभयसंवत्तनियं, कम्मं	४६६, ५२७
मगामगं	१७६	मनो	४२, १२३, १३६
मगो ८७, ८६, १०६, १०७, १२५, १२६, १५६,		- अतीतो	१२२, १२४
१६४-१६६, १७०, १७१, १८०, २०२,		- अनागतो	१२४
२१०, २१२, २४३, २४४, २५२, ३६६,		- अरूपं	३४४
३६४, ३६५, ४३६, ४४६, ४७६, ५१३		- आदित्तो	१६२
- अकुसलो	५०५, ५०६	- पच्चुप्पन्नो	१२४
- अचरिमो	१०१, १०२	- रूपं	३४४
- अपुज्यो	१०१, १०२	- सुज्यो	६६
- अरियो, अट्टङ्गिको	५१६	मनोकम्मं, अरूपं	३४४
- असह्यतो	२८३, २८८	- मनिन्द्रियसंवरो	४०३
- असलो	४१७, ४१८, ४६७	- मनिन्द्रियसंवरो	४०२
- चित्तसम्पुत्तो	४१७, ४१८	- रूपं	३४४
- दिट्ठो	७८ - ८०	मनोधातु	१४
- पञ्चाङ्गिको	५१५, ५१६	मनोविज्जाणघातु	१४, १७, २१
- रूपावचरो	१०६	मनोविज्जाणं	१२२-१२४, २६६, ३७६, ४६४
- रूपं	३६६, ३७१	- आदित्तं	१६२
- सद्धतो	२८३, २८८, २८६	- सामोणं	३७६
- सम्माभाजोयो	३६६-३७१	- सुज्यं	६६
		मनोमहारा	४५३
		मनोसञ्चेतना, तिथिया	३४५

वला	८६, १५८, २०२, २१०, २४३, २४५, २७५, ४०७, ४१६, ४३६, ४४६, ५१६
बाराणसिधं	६७, ४८२
वालधम्मो	६६
वालपुयुज्जना	१८७, २०४
वावीसति, इन्द्रियानि	४४, ३६६, ४४४
— अतीतानि	१३२
— अनागतानि	१३२
— पञ्चुप्पन्नानि	१३२
— पुगला	४४
वाहिरवा, इसयो	१६१
वाहिरो, पुथुज्जनपक्खे ठितो	२२६
बुद्धबुत्थानि, चेतियानि	४८२
बुद्धस्स दिन महप्पल	४७६, ४८०
बुद्धा तिट्ठन्ति, सब्बा दिसा	५२३
बुद्धानुस्सति	१४८
बुद्धो, बोधिपटिलाभा	२५३
— बोधिया	२५१-२५३
— भगवा	४८२
बोज्झङ्गतो	५२२
बोज्झङ्गभावना	७६-७८
बोज्झङ्गरतनानि, सत्त	१४६, १५०
बोज्झङ्गा	८६, १५८, १६४-१६६, १७०, १७१, १७७, २०२, २१०, २१४, २२१, २४३, २४४, २७५, ४०७, ४१६, ४३६, ४४६, ५१६
बोधिया मूले	६७, २५७, ४८२
बोधिसत्तो	४१७, ५३५-५३७
— कस्सपस्स भगवतो	२५७-२५६
— चकवत्तिसत्तो	२५४
— लक्खणसमनागतो	२५४
व्यन्तीभाव	४७१
व्याधिपम्मा, सत्ता	३६७
व्यापतचित्तो	१२७, १२८, १३०
व्यापादवितक्क	३०५
व्यापादसञ्ज्ञा	४२६, ४२७
व्यापादो, अणुसहगतो	८३-८६, १०५, १३०, १६६, २४३, २६४, २६७, ४८६, ४८७

व्यापादो, ओळारिवो	८२, १०४, १११, १२८, १२६ २४८, २६४, २६७, ४८६
ब्रह्मचरियवासो, देवेसु	६४-६८
— नत्थि अरञ्जसत्तेसु	६८
— सञ्जसत्तेसु	६८
— मन्त्सेसु	६८
ब्रह्मचरिय	१६३, १६४
ब्रह्मञ्जा	३१४
ब्रह्मपारिसज्जा, देवा	१८६
ब्रह्मपुरोहिता, देवा	१८६
ब्रह्मलोके	१८६
ब्राह्मणो	३६, ५६

भ

भगवा, भक्रावणिवो	४८४
— उळारो	२७२
— वारणिको	४८४
— गन्धभोजी	४८५
— मुद्धो	४८२
— लोक्त्वचरो	४८४
— लोकहितो	४८४
— लोकानुक्कम्पको	४८४
— सम्मासम्मुद्धो	४८४
— सराणो	४८५
भगिनी	५६
भवत्तण्हा	४२२, ४२४
— असङ्कता	२८७
— सङ्कता	२८८
भवरागपरियुद्धान	४३४
भवरागानुसयो	६३, ३८६, ३६१
— अक्रुसलो	३८८
— अन्त्रो	४३४
भवरागो	४३४
भवसवत्तनिय, वम्म	५२७
भत्सारामता	६२
भाता	५६
भावना	१६३, १६४
भावनाफल	३१४, ३१५

य		राजगहे	४८२
यक्खो	३५	राजा, चक्रवर्त्ती	१३२
ययाकम्मपगतं, ज्ञाणं	२३०, २३१	रासि, अनियतो	५२५
ययाभूतं, ज्ञाणं	२०८, २१५	— मिच्छत्तनियतो	५२५
ययाविमुत्तं, चित्तं	६२	— सम्मतनियतो	५२५
यसो, कुलपुत्तो	२४१	रासी, तयो	५२५
यानमुत्तं	१६१	रहिरूपादको	१८७, २०४, ५०४
यानं, दिव्वं	५१५	— आनन्तरिको	५११
यामा, देवा	१८६	रूपजीवितिन्द्रियं	३४६-३४८
योगनियं	५१६	रूपतण्हा	४२१
		रूपधातु	१४, १७, ३१, २६३, २६५, २६६
		रूपधातुपरियापन्नो	४३५, ४३६, ४६६-४६८
रजनीयो	२०२	रूपधातूपगा, सत्ता	३२७
रज्जुबन्धनं	१३१	रूपधातूपगं, कम्मं	३२७
रतनानि, सत्त	१४६	रूपनिमित्तं	४२६
रसतण्हा	४२१, ४२३	रूपभवूपगा, सत्ता	३२१
रसधातु	१४	रूपभवूपगं, कम्मं	३२१
रसरगो	४३५-४३७, ४६७, ४६८	रूपभवो	३१६, ३२१
रसा, आदिता	१६२	रूपभावो	११७
— जिह्वाविज्ञेय्या	१६२	रूपरागो	१०६, १६७, ४३५, ४६६-४६८
— सुञ्जा	६६	रूपसञ्जा	१८५
रसायतनं	१४, १४८, २६८, ३२६-३३२, ३३५-३३७, ३४२-३४४	— आकासानञ्जायतनं समापन्नस्स	१८६
रसं, अतीतं	१२२	रूपस्मि पुगलो	२५
रागद्वानियो	२०२	रूपरसा अत्यङ्गमो	१६७
रागपतिरूपको	५३८	— समुदयो	१६६
रागसहगतचित्तसमञ्जी	३६६	रूपसखण्वगणनं	२६८
रागारम्भणे ज्ञाणं	२७६	रूपसखन्वा, तयो	१३२
रागपचयो	४५१	रूपसखन्वो	१३५, १४३, १६६
रागो	८१, ८८, १२६, १२८, १३७, १३८, १४८, १५४, १६६, १७६, १७७, २४३, २४५, ३०१, ३३६-३४१, ४५१, ५३८	— अतीतो	१३१
— अकुसलो	४१७, ४१८, ४६७	— अनागतो	१३१
— भञ्जो	४३४	— पञ्चुप्पन्नो	१३१
— धपायगमनीयो	८१, ८२, १२८, २४८	रूपा, आदिता	१६१
— भय्याकतो	३८६	— चक्रपुविज्ञेय्या	१६२, ३२६
— चित्तसम्पमुत्तो	४१७, ४१८	— पुगलो	२५
— पहीनो	१७०, १७१	— सुञ्जा	६८
		रूपायतनं	१४, १४८, २६३-२६६, २६८, ३३०-३३२, ३३५, ३३७, ३४२, ३४५, ३७६, ३८०

मनोसम्पत्ता, आदिता	१६२	मिच्छतनियतं, कम्मं	५२५
मनोसम्पत्तो, सुञ्जो	६६	मिच्छतनियामो	२८४, ४१५
मरणधम्मा, सत्ता	३६७	मिच्छाग्राजीवो	४२
मरणानुसति	१४८	मिच्छाकम्मन्तो	४२
मरणं, परिनिष्कम्भं	४००, ४०१	मिच्छादिट्ठि	४२, ११३, ४३८, ५३२
महाकल्याणसमापत्ति	४८५	मिच्छादिट्ठियो, पुगग्लो	४२
महाकच्चानो, धेरो	६०, ६१, २४२	मिच्छावाचा	४२
महाकस्सपो, धेरो	६०, ६१, २४२	मिच्छावापामो	४२
महाकोट्टिको, धेरो	६०, ६१, २४२	मिच्छासङ्कप्पो	४२, ५३२
महातापनं	५३६	मिच्छासत्ति	४२
महापथवी	४६, ५१, ५७, ५८, ५३३	मिच्छासमाधि	४२, ५३२
महापण्यको, धेरो	६०, ६१, २४२	मिच्छासमाधियो, पुगग्लो	४२
महापरिवारसंवत्तनियं, कम्मं	४६६, ५२७	मिलकवेसु, अविञ्ज्जातारेसु	६८, ६९
महापुरिसलक्खणानि, वृत्तिस	२५५	मुच्छनीयो	२०२
महाब्रह्मानो, देवा	१८६	मुण्डियं, देवेसु	६६
महामूला	४३२, ४६१	मुदिता	४२६, ४२७, ४८४
महामूलानि, चत्तारि	४३२	मुदिकपानं	४७७
महामोगसंवत्तनियं, कम्मं	४६६, ५२७	मुसावादा वेरमणि	३८४
महामोगल्लानो, धेरो	६०, ६१, २४२, २७२	मुद्वत्तं, परिनिष्कम्भ	४४५
महावनं, कूटागारसालायं	४८२	मूलगन्धो	३३२
महासमुदो	४६, ५१, ५७, ५८, ५३३	मूलरसो	३३२
महिषो	३५, ३६	मेत्ता	४२६, ४२७, ४८४
माणवी, सेसु	२४१	मेयुनो, धम्मो	१५७, १५८, ५३५
मातुपातको	१८७, २०४, ५०४	मोचपानं	४७७
— श्रानन्तरिको	५१०	मोहद्वानियो	२०३
मानपरियुद्धान	४३३	मोहपतिरूपको	५३८
मानसंयोजनं	३८७	मोहसहगतचित्तसमङ्गी	३६६
मानानुसयो	६२, ३८६, ३६१	मोहारम्मणे जाणं	२७६
— धकुसलो	३८७	मोहो	८१, ८७, ६३, १२६, १३७, १४८, १५८, १५९, १६४, १६५, १७०, १७१, १७६, १७७, २४३, २४५, २४६, ३०१, ३३६-३४१, ४६२, ५३८
— अञ्जो	४३३	— अपायगमनीयो	८१-८६, १२८-१३०, २४८
— अज्वाकतो	३८७	मंसचक्खु	२२७, २२८
मानुसकं, मुखं	५२, ५३	मंसस्रोतं	२२८, २२९
मानो	८१, ८७, १२६, १४८, १५८, १६७, ३३६-३४१, ४३३, ४६२		
मारकायिका, देवता	१५४, १५५		
मालागन्धविलेपनं	१५७, १५८		
मिच्छतनियतो	४१६, ५२३, ५२४		
— राति	५२५		

लोकुत्तरं, पञ्चिन्द्रियं	५०८, ५०९
- सद्दिन्द्रियं	५०८, ५०९
लोको, भ्रान्तवा	४३८, ५३७
- भ्रान्तवा	४३८, ५३७
- असत्सतो	५३७
- नानाधातु	२०८
- सत्सतो	४३८, ५३७
- सुञ्जो	६८, ६९
लोमो	१३७, ४६२
लोहितकसिणं	१८१, १८४, २७७
लोहितं, रूपं	४०

व

वचोकर्म	३३९, ३४१, ४३९, ४६४, ५१६
- रूपं	३३८, ३४२-३४४
वचीभेदो	१७९-१८२, १८४
वचीसङ्घारो	१८४, २९१, ४५३
वचीसञ्चेतना, चतुर्विधा	३४५, ३४६
वच्छ	४३८
वच्छगोप्तो, परिब्बाजको	२४०
वजिरा, भिक्षुनी	६८
वत्यभावो	११६
वत्यु	१२२, १२३
वयधम्मो	४७२, ४७३
वसिभावतो	५२२
वसीभूता	४५५, ४५६
वाचा	१८०
- न ययाचित्तस्स	३६२
- वितवकसमुद्धाना	१८४
- सञ्जासमुद्धाना	१८४
वापो	५०, ५१, ५७, ५८,
- भतीतो	१३१
वापोकसिणं	१८१, १८४, २७७
वापोभानु	३३५-३३७, ३४२-३४४
- सनिदस्सना	२९५
विगतदिट्ठियो	४३९
विघातपक्खिको	२०३
व०-७२	

विचिकिञ्छा	८१, ८२, ८४, ८५, ८७, १०३,
	१०८, १११, १२९, १४८, १५८,
	१६८, १६९, १७२, १७८, १९५,
	२०१, २४८, २६७, ३३९-३४१,
	३८८, ४३३, ४६२, ४८६, ५०४
- अतीता	१२७, १२८, १३०
विचिकिञ्छानीवरणं	१६८, १६९, ३८८, ४३३
विचिकिञ्छानुसयो	९३, २२२, ३२८, ३८६, ३९१
- अञ्जो	४३३
विचिकिञ्छापरियुद्धानं	१६८, १६९, ३८८
विचिकिञ्छासंयोजनं	१६८, १६९, ३८८
विज्जमानो, पुगलो	३०
विज्जानकखण्डपरियापत्तो	४९९
विज्जानकखण्डो	१३५, ३००, ३४८, ३५७, ३५८
विज्जानञ्चायतनसञ्जा	१८५, १८६
विज्जानञ्चायतनं	१८१, १८२, १८५,
	२३८, २७७, ५१२
विज्जानागस्मि पुगलो	२६
विज्जानास्स अत्थङ्गमो	१७७
विज्जानाणा पुगलो	२६
विज्जानाणं	१३, १६, १८, २०,
	२३, ३८, ३९, ४१,
	१३५, १४३, १५२, १५३,
	३२२, ४०१, ४४३, ५३९
- अकुसलं	४१
- अञ्जं	१९, २०
- अतीतं	११५, ११६, ११९, १२०
- अनत्ता	३९५, ३९६
- अनागतं	११५, ११६, ११९, १२०
- अनिच्चं	३९, ३९५, ३९६
- अभ्याकतं	४२
- कुसलं	४१
- पच्चुप्पसं	११५, ११६, ११९, १२०
- परिनिष्पन्नं	४०
- पुगलो	२६, २
- सङ्गातं	६२

रूपावचरा	४०३, ४०४, ४४७
रूपावचरो, मग्गो	१०६
रूपावचरं, चित्तं	२२६, ३१५, ३१६, ४१५
रूपिनो, धम्मा	३२७, ३२६
- सत्ता	३१
रूपी, पुगलो	३१
रूपूपगा, सत्ता	३२७
रूपूपगं, कम्मं	३२७
रूपं	१२, १५, १६, १६, २२, २३, ४३, १७७, २६३, २६५, २६६, ३२०, ३५६, ३५८, ३७६, ३८७, ३८८, ३९०, ३९३, ४२१, ४३४, ४३७, ४६४
- अज्जं	१७
- अतीतं	११४, ११५, ११८, ११६
- अनत्ता	३६५, ३६६
- अनागतं	११४, ११५, ११८, १२३
- अनिच्चं	३६, ३६५
- अनिदस्सन	४०
- अपरिनिष्कलं	५३८
- अरूपावचरं	४६६
- ओदातं	४०
- कम्मं	३४५, ३४६
- कायकम्मं	३३७-३३८
- कुसलं	४६२
- न अनिच्चं	५३८
- नीलं	३६
- पञ्चुप्पमं	११४-११६, ११८, १२३
- परिनिष्कलं	४०१
- पीतं	४०
- पुगलो	२५, २७, ४८
- मग्गो	३६६, ३७१
- रूपावचरं	४६५
- सोहितं	४०
- वचोक्कम्मं	३३८, ३४२-३४४
- विपाको	४६४, ४६५
- सङ्गतं	६३
- सनिदस्सनं	४०

रूपं, सन्धावति	३८
- सप्पच्चय	३५५
- सप्पटिघं	४०
- सहेतुकं	४६१
- सारम्मणं	३५५
रोखं	५३६
ल	
लट्ठिया, एलण्डिया	२०४
- सोवण्णमयाय	२०४
लयो, परिनिष्कलो	४४५
लामसुलं	१६१
सुम्भिनिया	६७, ४८२
लेणानि, द्वे	२०५
लोकियानि इन्द्रियानि, पञ्च	५०६
लोकिया, पञ्चा	५०७, ५०८
- सञ्जावेदयितनिरोधसमापत्ति	४४७
- सद्धा	५०७, ५०८
लोकियो, मनो	५०७, ५०८
लोवियं	१८२, १८३, २०४, २०५, ४४७
- जीवितिन्द्रियं	५०७, ५०८
- जीवित	५०७, ५०८
- पञ्जिन्द्रियं	५०७, ५०८
- मनिन्द्रियं	५०७, ५०८
- विरियिन्द्रियं	५०७, ५०८
- विरियं	५०७, ५०८
- सद्धिन्द्रियं	५०७, ५०८
- सोतं	२०१
- सोमनस्सिन्द्रियं	५०७, ५०८
- सोमनस्सं	५०७, ५०८
लोकुत्तरजाणानि, द्वादस	५१७
लोकुत्तरा, पञ्जा	५०८, ५०९
- सञ्जावेदयितनिरोधसमापत्ति	४४७
- सद्धा	५०८, ५०९
लोकुत्तरो, धम्मो	२०२, २०३
- बोहारो	२०१, २०२
लोकुत्तर	१८२, १८३, २०४, २०५, ३१५, ३१६, ४१५, ४४७

वेदनाय पुगलो	२६	सङ्कल्लेसिकं	५१६
वेदनारम्भणे ज्ञानं	२७६	- चित्तं	२१५-२१७
वेदनूपगा, सत्ता	३२८	सङ्कतस्स सङ्कतलक्खणानि, तीणि	६३
वेदनूपगं, कम्मं	३२८	सङ्कता, कामतण्हा	२८८
वेदनूपचयो	४५२	- खन्धा	६२
वैपचित्तिपरिसा, देवानं	३१८	- घातु	६२
वैसालियं	४८२	- भवतण्हा	२८८
वेत्तो	३६, ५६	- विभवतण्हा	२८८
वेहप्फला, देवा	१६०	- सोकपरिदेवदुक्खदोमनस्सुपायासा	२८८
वेहासं	४१४	सङ्कतो, अरहतनियामो	२८४
वेळुवनो, कळन्दकनिवापे	४८२	- अरहतमग्गो	२६३
वीदानं	२६१	- आकासो	२८३
		- नियामो	२८६
स		- निरोपो	२८६
सकदागामिनियामो	२८४	- पटिच्चसमुप्पादो	२८५, २८६
सकदागामिफलसञ्चिकिरियाय पटिपन्नो,		- पुगलो	२६, ३०, ६२, ६३
पुगलो १०४, १०५, १६६, २६०		- मग्गो	२८३, २८८, २८६
- २६२, २६५, २६६		- मिच्छत्तनियामो	२८४
सकदागामिफलं ७२-८६, १११, १६१, १६८,		- समुदयो	२८८
१७४, १६५, २०२, २१०,		- सम्मतनियामो	२८४
२४३, २६७, २६६, ३१४,		- सम्मासमाधि	२८८
३१५, ४३६, ४६६, ५००		- सोतापत्तिनियामो	२८४
सकदागामिमग्गा, द्वादस	५१७	- सोतापत्तिमग्गो	२८४
सकदागामिमग्गो १६४, १६५, २०२, २१०, २४३,		सङ्कतं	४७३
२४८, २४९, ४३६, ४८६		- दुक्खसच्च	२८८
सकदागामिस्स ज्ञाणं	२६६	- दुक्खं	२८८
सकदागामी ६०, ७४, १०४, १०५, १२८-१३०,		- मग्गसच्चं	२८८
२४६, २४७, २६०-२६२, ४१६		- समुदयसच्चं	२८८
- उपपत्तिया	२४१, २४२	सङ्कलिकवन्धनं	१३१
- कम्महेतु	३४६	सङ्खा	१३५, १३६
- न परिहायति ८०, ८१, ८५, ८६		सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो	४६७, ४६८
- परिहायति ७३-८४		सङ्खारक्खन्धो	३००, ३५८, ३५९,
- पुगलो १००			३६०, ३६४, ४६८
सकदागमिदिट्ठि ८१-८५, १०३, १०८, १११,		- चित्तविप्पयुत्तो	३६३
१२७-१३०, १६८, १७२, १७८,		सङ्खारा	१३, १६, १६, २३, ३८,
१६५, २०१, २४८, २६७, ४८६			३६, ६३, ११५, १३५, १४३,
सकदागमिदुसं	१६१		१५२, १५३, १६२, ३२०, ३२२,
सङ्कल्लणपरिसो, अरह्हा	८८, १६७		३६५, ३६६, ४०१, ५३६

वित्तवकविचारा	१८४, १८५	विरियाधिपति	४४०
— दुतियस्स ज्ञानस्स, कण्टको	१८६, ४६३	विरियारम्मणे ज्ञाणं	२७६
वित्तवकसमुद्धाना, वाचा	१८४	विरियिद्धिपादो	४१४, ५२६
विनिपातो	५३५	विरियिन्द्रिय	१४, २२३, २२६
विपरिणामधम्मो	४७२, ४७३	विरियूपचयो	४५१
विपरीते ज्ञाण	२७२-२७४	विरिय	३०१, ३०२, ३३५, ३७६, ३८१, ३८२, ४५१, ४६२, ५३८
विपाकचित्ते ठितो, अरहा	५२८, ५२९	विवेकसुख	१६१
विपाकधम्मधम्मो, विपाको	३१६, ३१७	विसञ्जुतो, अरहा	८८, १६७
विपाकपटिसवेदी	५७, ५८	विस	१३१
विपावाव्यावता	३८७, ४२१, ४३७	विस्सगन्धो	३३२
— चेतना	४०३, ४०४	विहिंसवितक्क	३०५
विपावाव्यावते चित्ते ठितो, अरहा	५२९	वीतदोसो, अरहा	८७, १६७
विपाको	५७, ५८, २०८	वीतमोहो, अरहा	८७, १६७
— चक्कायतन	४०६	वीतरागो, अरहा	८७, १६७, ३६२
— जरामरणं	३१२-३१४	— कामेसु	४३६
— फस्सो	३१२, ३१३, ४०५, ४०६, ४६५	वीमसाधिपति	४४१
— रूपं	४६५	वीमसिद्धिपादो	४१४, ५२६
— विपाकधम्मधम्मो	३१६, ३१७	बुद्धान	२६१
— सद्दो	४०५	बुद्धि	१३७
विभवतण्हा	२८७, २८८, ४२२, ४२४	वेदना	१६, २२, २३, ३८-४०, ४३, ६३, १३५, १५३, १६७, ३०१, ३०२, ३२०, ३२२, ३३६, ३४०, ३४२, ३५५, ३७२, ३७६, ३८१, ३८२, ३६५, ३६६, ४०१, ४५१, ५३८, ५३९
विमति, अपरन्ते	१५५, १५६	— अनुसला	४०
— इदप्पञ्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु,		— अनुज्जा	१७, ६६
धम्मेषु	१५५, १५६	— अतीता	११६, १४१
— धम्मे	१५५, १५६	— अनुकममुसला	६५, २६६
— पुव्वन्तापरन्ते	१५५, १५६	— अव्यावता	४०, ४१
— पुव्वन्ते	१५५, १५६	— कुसला	४०
— गच्छे	१५५, १५६	— दिट्ठिगतसम्पयुता	४३७
— सत्परि	१५५, १५६	— दुस्सा	६५, १६१, २६६
— सिक्काय	१५५, १५६	— द्वे	१८१
विमुच्चमान, वित्त	२१८, २१९	— पुग्गलो	२६, २८
विमृति, परििया	११२	— सुना	६५, १६१
विमृतिज्ञाण	१२६६, २७०	वेदनाकतन्धो	३००, ३४८, ३५७-३५९, ३६१-३६४
विमृतिमुग्ग	१६१	वेदनापतिरूपिवा	५३८
विमुत्त	२१८, २१९, २६६, २७०		
विरागधम्मो	४७२, ४७३		
विरियपतिरूपव	५३८		
विरियसम्बोज्जङ्गरत्त	१५०		

ज्ञा, कामगुणपगा	३२४, ३२५	सद्वारम्भणे ज्ञाणं	२७६
— कामधातुपगा	३२५	सद्वाविमुत्तो	६०
— कामिनो	३१	सद्विन्द्रियं	१४, २२३-२२६
— जराधम्मा	३६७	सद्धूपचयो	४५१
— जातिधम्मा	३६७	सनिदस्सना, आपोधातु	२६५
— दुक्खाभिनन्दिनो	४२०	— तेजोधातु	२६५
— व्याधिधम्मा	३६७	— पथवीधातु	२६५
— मरणधम्मा	३६७	— वायोधातु	२६६
— रूपधातुपगा	३२७	सनिदस्सनानि, पञ्चिन्द्रियानि	२६३, २६४
— रूपभवपगा	३२१	सनिदस्सनो, आकासो	२६६, २६७
— रूपिनो	३१	सनिदस्सनं, कायकम्मं	२६५
— रूपपगा	३२७	— चक्खुन्द्रियं	४०
— वेदनपगा	३२८	— रूपं	४८३
— सुखाभिनन्दिनो	४२०, ४२१	सनिदानो, धम्मो	२६, ३०
तानं चतुत्पपातं	२०६	सनिमित्तो, पुग्गलो	३३-३५
त्या	७०, २८२	सन्धावति, पुग्गलो	२१५-२१७
— उच्छेदेवादो	७०	सपञ्जं, चित्त	२६, ३०
— सम्मासम्बुद्धो	७०	सप्पञ्चयो, पुग्गलो	३५५
— सस्सतवादो	११२	सप्पञ्चयं, रूपं	४०
— सुनेत्तो	१२८	सप्पटिथं, रूपं	४८४
सदिट्ठिको	१८१	सप्पाटिहारियो, धम्मो	७०
सद्गोचरं, सोतं	४२१, ४२३	सप्पिकुम्भो	४७१
सद्गतण्हा	१४	सफलो, कम्मविपाको	४७१
सद्धातु	४३५, ४३६, ४६७, ४६८	— पाणातिपातो	५२२
सद्धातुपरियापन्नो	४३५, ४३६, ४६७, ४६८	सब्बञ्जुत्तञ्जाणदस्सनतो	२०७, २०८, २८२
सद्दरागो	१६१	सब्बञ्जु	२०८
सद्दा, आदित्ता	६८	सब्बत्यगाग्गिनी, पटिपदा	२०७, २०८, २८२
— सुञ्जा	१६२	सब्बदस्सावी	५०२, ५०३
— सोतविज्जेय्या	१४, १४८, २६८, ३३०-३३२, ३३५, ३३६, ३४०, ३४३, ३४४	सब्बधम्मनं तथा	४७१, ४७२
सद्दायतनं	१२२	सब्बमिदं कम्मतो	४७१
सद्दो, अतीतो	१८५, १८६, ४६३	— कम्मविपाकतो	४७१
— कण्टको, पठमस्स ज्ञानस्स	४०५	— पुब्बेकतहेतु	१७६
— विपाको	२२३, ३०१, ३०२, ३३५, ३७६, ३८१, ३८२, ४५१, ४६२, ५३८	सब्बसमापत्तीसु	७२
सद्दा	६०, ६१	सब्बसापत्तेय्या	५२३
सद्दानुसारी	५३८	सब्बा, दित्ता	५३२-५३४
सद्दापरितरुपिका		सब्बे धम्मा, एकाचित्तवखणिका	५२३, ५२४
		— नियता	१३५, १३६
		— समञ्जा	

सङ्कारा, अन्त्रे	१६, २०	सञ्ज्ञाय पुगलो	२६
— अतीता	११६, १४१	सञ्ज्ञारम्भणे आणं	२७६
— अपटिसङ्खानिरुद्धा	२०६	सञ्ज्ञाविपरियेसो	२७३, २७४
— पटिसङ्खानिरुद्धा	२०६	सञ्ज्ञावेदयितनिरोधसमापत्ति	४४६
— पुगलो	२६, २८	— लोकिया	४४७
सङ्कारेहि पुगलो	२६	— लोकुतरा	४४७
सङ्गणिकारामता	६२	सञ्ज्ञावेदयितनिरोधं	१८५
सङ्गमत्तानि	४७७	सञ्ज्ञासमुद्धाना, वाचा	१८४
सङ्गभेदको	१८७, २०४, ५०४	सञ्ज्ञपचयो	४५१
— आन्तरिको	५११	सत्तारम्भणे आणं	२७६
सङ्गस्स दिमं महफल	४७७	सति	२२३, ३०१, ३०२, ३३५, ३७६, ३८०, ३८२, ४५१, ४६२, ५३८
सङ्गानुस्सति	१४८	सतिद्वयं	१४, २२३, २२६
सङ्गो	४७७	सतिपट्टानभावना	७६
— दक्खिण पटिग्गह्णाति	४७४, ४७५	सतिपट्टाना, चत्तारो	१४६
— विसोघेति	४७५	— धम्मा	१४८, १५६
— भुञ्जति पिवति खादति सापत्ति	४७६	सतिपट्टान	८७, ८६, १५८, २०२, २१०, २११, २१३, २४३, २४५, २७५, ४०७, ४१६, ४३६, ४४६, ५२२
— सुप्पटिपन्नो	४८४	— धनोत्तपं	१४८
सच्चवगोचरं, आणं	१८१	— चक्खायतनं	१४८
सच्चवादी, भगवा	६७, ६६ — ७१	सतिपतिरूपिका	५३८
सच्चानि, चत्तारि	७८ — ८१, १६६, २८७, २८६	सतिसम्बोज्झङ्गरतनं	१५०
सच्चारम्भण	२७७	सतिसम्बोज्झङ्गो	१४८
सच्चिवट्ठो	३ — ७, ६, ३०	सत्तूपचयो	४५१
सञ्जीवं	५३५	सत्तक्खसुपरमो	१०३, १०४
सञ्जान्तरिका	४६०	— पुगलो	४०७, ४०८
सञ्ज्ञा	१३, १६, १६, २३, ३८, ३६, ४१, ६३, ११५, ११६, १३५, १४३, १४६, १५२, १५३, १६७, २३३, २३४, २३६, २३७, ३०१, ३०२, ३२०, ३२२, ३३५, ३३६ — ३४१	सत्त, बोञ्जङ्गरतनानि	१४६, १५०
— चक्खुसम्पत्सजा	२६६	सत्तमनविको, पुगलो	४१२
— द्वे	१८१	सत्तसत्तति, सोतापत्तिफलानि	२००
— पुगलो	२६, २८	सत्ता, अन्तराभवपुगा	३२०, ३२१
— मनोसम्पत्सजा	२६६	— अरूपधातुपुगा	३२८
— सोटसम्पत्सजा	२६६	— अरूपनवपुगा	३२१
सञ्ज्ञावसन्धपरिपापमा	४६६	— अरूपिनी	३१
सञ्ज्ञावसन्धो	३००, ३४८, ३५७, ३५८, ३६१ — ३६४	— असङ्खतपुगा	२६०
सञ्ज्ञापतिरूपिका	५३८	— असङ्खते जायन्ति	२६०
		— आकासानञ्चायतनपुगा	२६०
		— कम्मदायादा	४५३

नृत्ता, कामगुणपगा	३२४, ३२५	सद्धारम्मणे	बाणं	२७६
- कामधातूपगा	३२५	सद्धारविमुत्तो		६०
- कामिनो	३१	सद्धारिन्द्रियं		१४, २२३-२२६
- जराधम्मा	३६७	सद्धारचयो		४५१
- जातिधम्मा	३६७	सनिदस्सना, आपोधातु		२६५
- दुक्खाभिनन्दिनो	४२०	- तेजोधातु		२६५
- व्याधिधम्मा	३६७	- पयवीधातु		२६५, २६५
- मरणधम्मा	३६७	- वायोधातु		२६५
- रूपधातूपगा	३२७	सनिदस्सनानि, पञ्चिन्द्रियाणि		२६६
- रूपभवूपगा	३२१	सनिदस्सतो, आकासो		२६३, २६४
- रूपिनो	३१	सनिदस्सनं, कायकम्मं		२६६, २६७
- रूपपगा	३२७	- चक्खुन्द्रियं		२६५
- वेदनूपगा	३२८	- रूपं		४०
- सुखाभिनन्दिनो	४२०, ४२१	सनिदानो, धम्मो		४८३
सत्तानं चतुपपातं	२०६	सनिमित्तो, पुगलो		२६, ३०
सत्या	७०, २८२	सन्धावति, पुगलो		३३-३५
- उच्छेदवादो	७०	सपञ्जा, चित्त		२१५-२१७
- सम्मासम्बुद्धो	७०	सप्पच्चयो, पुगलो		२६, ३०
- सस्सतवादो	७०	सप्पच्चय, रूपं		३५५
- सुनेत्तो	११२	सप्पटिष्ठ, रूपं		४०
सदिट्ठिको	१२८	सप्पाटिहारियो, धम्मो		४८४
सद्गोचरं, सोतं	१८१	सप्पिकुम्भो		७०
सद्गतप्पा	४२१, ४२३	सफलो, कम्मविपाको		४७१
सद्धातु	१४	- पाणातिपातो		४७१
सद्धातुपरियापन्नो	४३५, ४३६, ४६७, ४६८	सब्बञ्जुतजाणदस्सनतो		५२२
सद्दरापो	४३५, ४३६, ४६७, ४६८	सब्बञ्जु		२०७, २०८, २८२
सद्दा, भादिता	१६१	सब्बव्यगामिनी, पटिपदा		२०८
- सुञ्जा	६८	सब्बदस्सावी		२०७, २०८, २८२
- सोतयिञ्जेय्या	१६२	सब्बधम्मन तथता		५०२, ५०३
सद्दायतन	१४, १४८, २६८, ३३०-३३२, ३३५, ३३६, ३४०, ३४३, ३४४	सब्बमिद कम्मतो		४७१, ४७२
सद्दो, भतीतो	१२२	- कम्मविपाकतो		४७१
- कण्ठनो, पठमस्स ज्ञानस्स	१८५, १८६, ४६३	- पुब्बेकतहेतु		१७६
- विपाको	४०५	सब्बसमापत्तीसु		७२
सद्दा	२२३, ३०१, ३०२, ३३५, ३७६, ३८१, ३८२, ४५१, ४६२, ५३८	सब्बसापतेय्या		५२३
सद्धारगुसारी	६०, ६१	सब्बा, दिसा		५३२-५३४
सद्धारपतिरूपिणा	५३८	सब्बे धम्मा, एकाचित्तवसणिका		५२३, ५२४
		- नियता		१३५, १३६
		- समञ्जा		

समनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो	४४२	सम्मत्तनियामो	२७६, २८४, ४१५
समाधारम्मणे ज्ञाण	२७६	सम्मदज्जाविमुत्तो, अरहा	८८, १६७
समाधि	२२३, ३०१, ३०२, ३३५, ३६१, ३७६, ३८१, ३८२, ४४६, ४५१, ४६२, ५३८	सम्मप्यवाननावता	७६
- अतीता, चित्तसन्तति	३६८	सम्मप्यधानं	८७, ८६, १५८, २०२, २१०, २११, २१४, २२१, २४३, २४५, २७५, ४०७, ४१६, ४३६, ४४६, ५१८, ५२२
- अनागता, चित्तसन्तति	३६८	सम्माआजीवो	४३, ३७८, ३८०-३८२, ५१६
- अतोत्तप्यमहगतचित्तसन्तति	३६६	- चेतसिको	३८१
- अरियो	११२	- मग्गो	३६६-३७१
- अवितक्को अविचारो	३६२, ४६२	सम्माकम्मन्तो	४३, ३६६-३७१, ३७८, ३८०-३८२, ५१६
- विचारमत्तो	३६२, ४६१, ४६२	सम्मादिट्ठि	४३, ६८, ११३, २८८, ३५८, ३८०-३८२, ३६३, ४३८, ५१५, ५१६, ५२२
- एकचित्तकक्षणिको	३६६	- चेतसिका	३८१
- चित्तसन्तति	३६८, ३६६	- मग्गो	३६६, ३७०
- दोत्तसहृगता, चित्तसन्तति	३६६	सम्मादिट्ठियो, पुगलो	४३
- मोहसहृगता, चित्तसन्तति	३६६	सम्मावाचा	४३, ३७१, ३८०-३८२, ५१५, ५१६
- रागसहृगता, चित्तसन्तति	३६६	- चित्तानुपरिवर्त्ती	३८२
- सवितक्को सविचारो	३६२, ४६१, ४६२	- चेतसिका	३८१
समाधिद्वयं	१४, २२३, २२६	- मग्गो	३६६, ३७०
समाधिपरितरूपको	५३८	सम्मावायामो	४३, ३७०, ३७८, ३८०-३८२, ५१६
समाधिसम्बोज्झङ्गरत्तनं	१५०	सम्मासङ्खप्पो	४३, ३७०, ३७८, ३८०-३८२, ५१६
समाधी, तथो	३६२	सम्मासत्ति	४३, ३७०, ३७८, ३८०-३८२, ५१६
समाधूपचयो	४५१	सम्मासमाधि	४३, ३७८, ३८०-३८२, ५१५, ५१६
समापन्नो	१७६, १८०, ४४८	- असङ्खतो	२८८
- सोत्तविज्ज्ञाणसमङ्गी	४६३	- चित्तानुपरिवर्त्ति	३८२
समिद्धि	३४६	- चेतसिको	३८१
समुदयधम्मो	१७०, १७२, २०१	- मग्गो	३७०
समुदयसञ्चानि, द्वे	२०५	- सङ्खतो	२८८
समुदयसत्त्वं, असङ्खतं	२८७, २८८	सम्मासमाधियो, पुगलो	४३
- सङ्खतं	२८८	सम्मासम्बुद्धा, देवमु	६५, ६७
समुदयो	८८, १०६, १०७, १२५, १२६, १५६, १८०, २४२, ३६५, ५१३	सम्मासम्बुद्धो	२०७, २८२, ३२५
- असङ्खतो	२८७, २८८	- अतीतो	१३३
- दिट्ठो	७८-८०	- अनागतो	१३३
- सङ्खतो	२८८	- पञ्चुपन्नो	१३३
समोहं, चित्तं	२१८	- सत्या	७०
सम्बोपमुखं	१६१	सम्मुखीभूतो	४१८, ४१६
सम्मत्तनियता	५२३, ५२४		
सम्मत्तनियतो, रासि	५२५		
सम्मत्तनियतं, वम्भं	५२५		

सम्भुविज्ञानं	२७६, २७७	सारिपुत्तो, आयस्मा	६०, २७२, ५३३
सम्भुतिस्तुतं	२७८	सालराजमूले, सुभगवने	४८२
सयङ्कृतं, सुखदुःखं	५५, ५६	सालुकपानं	४७७
सयनसुखं	१६१	सावकवलं	२०७
संयम्भू, भगवा	२५६	सावकयुगं	३२५
सरणानि, द्वे	२०५	— देवेसु	६५, ६७
सरागो	३६२	— भगवेषु	६७
सरागं, चित्तं	२१५-२१७	सावको	२८२
सविज्ञाणो	३८	— अज्ञाणो	२८२
सवित्तको सविचारो, समाधि	३६२, ४६१, ४६२	— अभिभू	१८६
सवेदनो	३८	सावत्थियं	६६, ४८२
सविपाका, चेतना	४०३, ४०४	सात्तनं, नवं	५१६
सविपाकं, कम्मं	४०३, ४०४	सिद्धी, भगवा	१८६
ससङ्कारपरिनिब्बावी	१०५, १६६, १६७, २१८, २६१	सिनेषपञ्चतराजा	४६, ५१, ५७, ५८, ५३३
— पुगलो	३२३	सीलफलं	३१४, ३१५
ससङ्कारो	३८	सीलज्वतपरामासो	८१, ८२, १०४, १०८, १११, १६८, १७२, १७८, १६५, २०१, २२१, २२२, २४८, २६७, ४८६
ससञ्जी	३८	— अतीतो	१२७, १२८
सस्सत्तदिट्ठि	५०६	सीलसमादानं	५२६
सस्सत्तवादो, सत्था	७०	सीलानुस्सति	१४८
सस्सतो, पुगलो	२६, ३०, ६४	सीलं	१६३, १६४
— लोको	४३८, ५३७	— अचेतसिकं	३७६, ३८१
सहजातपञ्चयेन पञ्चयो	४४०	— अञ्जलिकम्मं	३८४
सल्लयतन्त्रिको, अत्तभावो	३२६	— अभिवादनं	३८४
सल्लयतनं	४२७	— धरियं	११२
सानुसयो	३८८, ४३४	— असंवरं, तयो	२३२
सामोगा, पञ्चविज्ञाणा	३७५-३७७	— आसनाभिहारो	३८४
सामोमं, चक्खुविज्ञाणं	३७६	— चेतसिकं	३७६
— मनोविज्ञाणं	३७६	— न्हाने पिट्ठिपरिकम्मं	३८४
सामञ्जसफलानि, चत्तारि	२५७, ४८५-४८७	— पञ्चद्वानं	३८४
— तीणि	११०, २५६	— पादकथलिकाभिहारो	३८४
सामञ्जसफलं	४६६	— पादोदकाभिहारो	३८४
सामञ्जसमुत्तं	१६१	— विज्ञाति	३८४
सामञ्ज	३१४, ४६६	— समादानहेतुकं	३८३
सारगग्यो	३३२	— सामीपिकम्मं	३८४
सारम्मणो	३५५	— येम्याभिहारो	३८४
सारम्मणं, कम्मं	४५२		
— रूपं	३५५		
सारिपुत्ता	४८३		

सुखदुःखं, अविच्छेदसमुत्पन्नं	५६	सुञ्जं, धानं	६८
— परद्वतं	५५, ५६	— चक्रमुविज्ज्ञाण	६८
— सयद्वतं	५५, ५६	— चक्रं	६८
सुखविपाकं	१६३, १६४	— मनोविज्ज्ञाणं	६६
सुखवेदनियो, फत्सो	३१२	— सोतं	६८
सुखाय वेदनाय सम्पयुतो, कम्मपूचचयो	४५१	सुदस्सा, देवा	१६६
सुखा, वेदना	६५	सुदस्सी, देवा	१६०
सुखिन्द्रियं	१४	सुदो	३६, ५६
सुसुद्रयं	१६३, १६४	सुनेत्तो, सत्या	११२
सुखं, अनासवं	१६१	सुमविष्ठा, देवा	१६०
— कायिक	१६१	सुभगवने, सालराजमूले	४८२
— चेतसिकं	१६१	सुमद्	५१६
— दिव्यं	५१, ५२, १६१	सुमं, असुमे	२७३
निष्पीतकं	१६१	सुरमेरपानं	५३२
निरामिसं	१६१	सुरामिरयमज्जपमादट्टाना धेरमणि	३८५
परो परस्स	४५६, ४५७	— देवेसु	२३२, २३३
मानुसकं	५२, ५३, १६१	— मनुस्सेसु	२३३
सप्पीतिकं	१६१	सुवण्णपुञ्जो	२०४
सानिस	१६१	सुविजितविजयो, अरहा	८८, १६७
सासवं	१६१	सुविह्वरविह्वरानि, चत्तारि	३०५, ३८५, ४१७, ४१८, ४२०, ४६७
व्यो	३३२	सुविह्वरविह्वरं, चतुत्यं	३०५
वत्ता	४६७, ४६८	— ततियं	३०५
वत्तारम्मणं	२११, २१४, २१५	— दुतिय	३०५
वत्तो, फत्सो	२६१	— पठमं	३०५, ४१७, ४१८
वत्त	२११	सूकरो	३५, ३६
— चक्रमुविज्ज्ञाण	३७३	सेक्खो	२७१
— गन्धा	६८	सेचनकपलं	१६३
— जिह्वा	६८	सेट्ठो, द्विषदानं	४७६
न्धा, घम्मा	६६	सेत्तु, माणवो	२४१
— फोटुब्बा	६६	सेनासान	३०२, ४७०, ४७२, ४७५, ४७६, ५१२
— रत्ता	६६	सेनिय	६६, ७०
— रूपा	६६	सोवपरिदेवदुक्खदोमनस्सुपायासा, सङ्खत्ता	२८८
— सदा	६८	सोतघातु	१४, २०, २१, २३, ४३, ४४
सुञ्जो, बायो	६६	— दिव्वा	५८, ५९
— चक्रमुसम्फत्सो	६८	सोनविज्ज्ञाणघातु	१४
— मनो	६६	सोतविज्ज्ञाणसमङ्गी	३६६, ४६३
— मनोसम्फत्सो	६६	सोनविज्ज्ञाणं	१२२, १८६, ४२८, ४२९
— लोको	६८, ६९		

स्रोतविज्ञानं, रूपं	३४५	स्रोतिन्द्रियसंवरो	४०२, ४०३
स्रोतविज्ञेयो	२०२	स्रोतिन्द्रियसंवरो	४०२
स्रोतानि, द्वे	२२६	स्रोतिन्द्रियं	१४, १७, २१, २४, ४४
स्रोतापत्तिनिग्रामो	४१६	स्रोति वा अङ्को ति वा	४५, ४६
- असङ्गतो	२८२, २८४	स्रोतं	४२, १२२-१२४, २६६
- सङ्गतो	२८४	- सद्गोचरं	१८१
स्रोतापत्तिफलपत्तो	२१८, २२०	- सुञ्जं	६८
स्रोतापत्तिफलसञ्चिकिरियाय		स्रोतमन्त्रिन्द्रियं	१४, २२३, २२४
पटिपन्नो, पुष्पलो	१६५, १६८	स्रोतियो	३६
स्रोतापत्तिफलानि, अद्भु	१६६	संयोजनानि, तीणि	१०८, २०१, २६७, ४८६
- चतुचत्तारीसं	२००	- पञ्चद्व्यम्भागियाणि	१००
- चत्तारि	१६६	- पञ्चोरम्भागियाणि	१००
- द्वादस	१६६, ४१७	संयोजनं	४१८, ४१९, ४२०, ४२७
- सप्तसत्तति	२००	- अमतरन्मणं	३५२, ३५४
स्रोतापत्तिफले	२७२, २७६	संवरो, कर्म	४०२
स्रोतापत्तिफलं	७३ - ८६, १११, १६१, १६८, १७४, १६४, १६६, २००, २०२, २१०, २१२, २४३, २४४, २४८, २४९, २६२, २६३, २६५, २६७, ३१४, ३१५, ३४६, ४३६, ४४६, ४४७, ४८६, ४८६	- देवेसु	२३१
स्रोतापत्तिमग्ना, द्वादस	४१७	संविज्जमानो, पुष्पलो	३०
स्रोतापत्तिमग्ने	२७२, २७६, २८०	स्वानल्लालो, धम्मो	४८४
स्रोतापत्तिमग्गो	२०२, २१०, २१२, २४३, २४४, २६३, २८४, ४१६, ४३६, ४४६, ४४७, ४८६	ह	
स्रोतापत्तिमग्गो	६१, ७२, ७४, १०३, १२८, २१८, २२०, २४६-२४८, २६०-२६२, ३४६	हृत्पको, आल्लवको	२५७, २५८
- कम्महेतु	३४६	हृत्पा, अतीता	१३०
- न परिहायति	७३, ८०, ८१, ८४ - ८६	हृत्पिनागो, एरावणो	५१५
- परिहायति	७२ - ८४	हृत्पिरत्तनं	१४६
- पुष्पलो	३७, १००, १०१	हृत्पु, अदिनादानकम्मस्स	३४६
स्रोतापत्तिमग्गं	१४, १६, २०, २३, ४३, १४८, २६८, ३४४, ३८०, ४०६, ४२८	- अदोसो	४६०, ४६१
- कर्म	३४५	- अमोहो	४६०, ४६१
		- अदहन्तपातकम्मस्स	३५०
		- अलोमो	४६०
		- कतमस्स कम्मस्स	३५०
		- कामेसुमिच्छाचारणम्सस्स	३४६
		- दोमो	४६०, ४६१
		- पाणातिपातकम्मस्स	३४६
		- पिणुपातकम्मस्स	३५०
		- पिणुगवापाणम्सस्स	३५०
		- फण्णवापाणम्सस्स	३५०
		- माणुपातकम्मस्स	३५०
		- मृगापातकम्मस्स	३५०

हेतु, मोहो	४६०, ४६१	हेतु, सम्प्रत्यक्षोपक्रमस्त	३५०
- सहिष्ण्यादकम्पस्त	३५०	हेतुपञ्चयेन पञ्चयो	४४०, ४४२
- रूप	४६०	होति च न च होति तयागतो	
- लोभो	४६०, ४६१	पर मरणा	४३८, ४३७
- सङ्क्षेपेदकम्पस्त	३५०	- तयागतो पर मरणा	४३८, ४३७

गाथायो

अतना न क्त पाप	४५५, ४५६	तस्स अयोमया भमि	५१५
अनुपुल्येन मेधावी	१०७, २००	तस्स सम्माविमुत्तस्स	६१
असाधारणमञ्ज्जस	३११	तेस दिवा च रत्तो च	३०६
अहेसु ते अतीतसे	१११	तेस सुदिन सुदुत सुयिट्ठ	४७८
अह हि अरहा लोके	२५६	त सुखेन सुख पत्त	१६५
आपायिको नरयिको	४१४, ५१२	दुक्खमेव हि सम्मोति	६८
आरामरापा वनरापा	३०६	धम्मचक्क पवत्तेतु	२५६
आहुति जातवदो व	४७५	नभ च दूरे पयवी च दूरे	३०६
इद्धा धम्मा अनिद्धा च	६२	न मे आचरियो अत्थि	२५८
इति बुद्धो अभिञ्ज्याय	११२	नयिमस्मि वा लोके	४७६
उच्चावचा हि पटिपदा	६१	न वेस्समू नो पि च पेत्तिराजा	५१३
उत्तमे उदकं बुद्ध	३०८	न हि तत्थ वसो अत्थि	३०८
एतादिस्सी धम्मपकासनेत्य	१७३	नाह सहिस्सामि पमोचताय	१७८
एतादिस यज्जमनुस्सरता	४७६	निरामगं वा वरुणेधिमत्ता	११२
एसो हि सङ्घा विपुनो महग्गतो	४७८	नेव पुब्बेनिवासाय	२३१
ओवादकारी भट्ठोसी	३०६	पञ्च कामगुणा लाके	३२५
वम्मूना वत्तती लाको	४७२	पञ्च ठानानि सम्पस्स ..	३०६
वम्मेन कित्ति लभते पसस	४७२	पढम कल्ल हाति	४२८
कामराग विराजेत्वा	११२	भरति मातापितरो	३०६
किनु सत्तो ति पञ्चेसि	६८	मग्गान अट्ठङ्गिणो सेट्ठा	५१५
कुलवसो चिर तिट्ठे	३०६	मादिवा वे जिना होति	२५६
खधसु भिज्जमानेसु	३६	यजमानान मनुस्सान	४७८
घना पसाखा जायन्ति	४२८	यया वारिवहा पूरा	३०८
चतुक्कणा चतुद्वारो	५१५	यया हि अङ्गसम्मारा ..	६८
चत्तारो च पटिपन्ना	४७८	यदा हवे पातुमवन्ति धम्मा	१७३
चित्तन्हिद चेतसिवा च धम्मा	३०१	या वाचि वद्धा द्ध वा दुर वा	१७३
ठानानतानि सम्पस्स	३०६	ये वद्धासमतिक्कंता	१७३
तदा हवे दूरतर वदन्ति	३०६	वीततण्हो अनादानो	६१

सङ्कष्यरागो पुरिसस्स कामो ...	३२६	सहावस्स दस्सनसम्पदाय ...	१०७, १६७, १७२,
सद्धा हिरियं कुसलं च दानं ...	३०२		१७८, २०१
सब्बाभिभू सव्वविद्दुहमस्मि ...	२५८	सीलं समाधि पञ्ञा च ...	११२
सव्वे धम्मा अनताति ...	४६०	सुखा विरागता लोके ...	१६४
सव्वे सङ्खारा अनिच्चा ...	४६०	सुखो विवेको तुट्ठस्स ...	१६४
सव्वे सङ्खारा दुक्खा ...	४६०	सुञ्ञतो लोकं अवैकखत्तु ...	६६
स सत्तक्खत्तुपरमं ...	३४	सेतो यथा एकघनो ...	६१

उपमायो

यथा गामं उपादाय गामिकस्स पञ्ञाति ...	४५
यथा तिलम्हि तेलं अनुगतं अनुपविट्ठं, उच्छुम्हि रसो अनुगतो अनुपविट्ठो ...	३००
यथा दामेन वा योत्तेन वा द्वे बलिवद्वा सङ्गहिता ...	२६६
यथा न निगळो नेगळिको, यस्स निगळो सो नेगळिको .	४५
यथा बोधिसत्तस्स जायमानस्स चत्तारो नं देवपुत्ता पटिग्गहेत्वा ...	२५४
यथा बोधिसत्तस्स जायमानस्स देवा पठम पटिग्गहन्ति ...	२५४
यथा बोधिसत्तस्स जायमानस्स द्वे उदकस्स धारा ...	२५४
यथा बोधिसत्तस्स जायमानस्स महतो श्रालोकस्स ..	२५५
यथा मिगो सल्लेन विट्ठो दूरं पि गन्त्वा कालं करोति ...	१०३
यथा रट्ठं उपादाय रञ्ञो पञ्ञाति ...	४५
यथा खखं उपादाय छायाय पञ्ञाति ...	४४, ४५
यथा सम्मतिजातो बोधिसत्तो समेहि पादेहि पटिट्ठहित्वा ...	२५५
सेय्ययापि, भिक्खवे, भक्कटो अरञ्ञे पवने चरमानो साख गण्हति ...	१८८
सेय्ययापि, भिक्खवे, महासमुद्दो अनुपुब्बनिप्रो अनुपुब्बपोगो ...	२००
सेय्ययापि, भिक्खवे, महासमुद्दो टित्थम्मो वेल नातिवत्तति ...	४१०
सेय्ययापि भनुत्ता एकञ्चे ष देवा एकञ्चे ष विनिपातिका ...	४५३

आह्वानि साधकसुत्तानि

अज्यसित्तो चेव, आवुसो, कायो अपरिभितो होति	(म० १-२४१)	५३३
अज्झसित्तक चेव, आवुसो, चक्खु अपरिभिन्न होति	(म० १-२४०)	५३३
अट्ठ पाणानि - अम्बपान, जम्बुपान फाणसकपान	(महावग्गा-२६०)	४७७
अत्तना व वत्त पाप, अत्तना सङ्किलिस्सति	(खु० १-३३)	४५५, ४५६
अत्तनि वा, भिक्खवे, सति अत्तनिय मे अस्सा ति	(म० १-१८३)	६६
अत्थि नु खो त, मन्ते, चक्खु येन चक्खुना	(स० ३-४६)	१३६
अत्थि नु खो, भो गोतम, कोचि गिहि गिहिसयोजन अप्पहाय ..	(म० २-१७५)	२४०
अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो	(अ० २-१०० - १०३, पु० प०-१३)	१५-१७, २२-२५, २७-२६, ३३
अत्थुपालि, सङ्खभेदको आपाधिको नेरमिको कप्पट्टो	(चु० व०-३०७-३०६)	५११
अदिसादान, भिक्खवे, आसेवित भावित बहुलीवत्त	(अ० ३-३४५)	५३१
अदस खो अह, भिक्खवे, बुद्धचक्खुना लोक वोलोकेन्तो .	(म० १-२१६)	५०६
अनमतगोय, भिक्खवे, ससारो	(स० २-१५१-१५३)	३४
अनुपुज्वेन मेधावी, थोक थोक खणे खणे	(खु० १-३६)	१०७, २००
अभिज्जायाह, भिक्खवे, धम्म देसेमि, नो अनभिज्जाय	(अ० १-२५७)	४८३
अमन ते, भिक्खवे, न परिमुज्जन्ति ये कायगतासति न .	(अ० १-४४)	१४६
असाधारणमज्जेस, अचोरहरणो निधि	(खु० १-११)	३११
अह पुज्वे लोभो तदह अरुसल	(अ० १-१८२)	१३६
अहेसु ते अतीतसे, छ सत्वारो यस्सिन्नो	(अ० ३-८४)	१११
अह खो, आवुसो निपण्ठा, पहोमि अनिज्जमानो कायेन	(म० १-१३०)	३६६
आपायिका नेरमिको, कप्पट्टो सङ्खभेदको	(चु० व०-३०७, अ० ४-१५८)	४१४, ५१२
आरब्धय निक्खमय, युज्जय बुद्धसासने	(स० १-१५६, १५७)	१८६
आरामरापा वनरोपा ते जना सगगामिनो	(स० १-३१)	३०६, ३८३
आहुति जातवेदो व, महामेघ व मेदनी		४७५
'इद दुक्ख अरियसच्च' ति मे, भिक्खवे, पुज्वे अननुस्सुतेसु (महावग्गा-१३, १४, स० ४-३६३, ३६४)		२५६, ५१७
इध, केवट्ट भिक्खु परसत्तान परपुग्गलान चित्त पि आदिसति	(दी० १-१८५)	३०१
इध, पुण्ण, एकच्चो सव्यापज्ज पि अद्यापज्ज पि कायसङ्कार	(म० २-६४)	४५२
इध, भिक्खवे, एकच्चो पुग्गला उम्मुज्जित्वा ठितो हाति	(अ० ३-१५६)	५०७
इध, भिक्खवे, एकच्चो पुग्गलो उम्मुज्जित्वा निमुज्जति	(अ० ३-१५६)	५०६
इध, भिक्खवे, एकच्चो पुग्गलो समन्नागतो होति	(अ० ३-१५६)	५०६
इध, भिक्खवे, भिक्खु चक्खुना रूप दिस्वा	(म० १-२७४, अ० २-४२)	३७३, ३७५, ३७६, ४०३
इध, भिक्खवे, भिक्खु चक्खुना रूप पस्सति	(स० ३-६५, आनावेतब्ब)	४६५
इध, भिक्खवे, भिक्खु निब्बाने सुखानुपस्सी विहरति	(अ० ३-१६२, आलोनेतब्ब)	३५२
इध, भिक्खव, भिक्खु विविच्चव कामहि पे० विहरति	(अ० २-१६५)	४६०
इध, भिक्खव, भिक्खु विविच्चवे कामेहि विस्ति आपज्जति	(अ० २-१३२)	४२०

इषेकच्चो अन्नं देति, पानं देति, वस्त्रं देति, यानं देति	(अ० ३-३३६)	३०४
उच्चावचा हि पटिपदा, समणेन पकायिता ...	(खु० १-३७६)	६१
उन्नमं उदकं वृद्धं ... पेतानं उपकप्पति	(खु० १-१०)	३०८
एकमुगलो, भिक्खवे, लोके उप्पज्जमानो उप्पज्जति ...	(अ० १-२२)	६७
एकमिदाहं, भिक्खवे, समयं उक्कट्ठायं विहरामि सुभगवने ...	(दी० २-३६)	४८२
एकमिदाहं, भिक्खवे, समयं उरुवेलायं विहरामि अजपालनिग्रोधे ...	(दी० २-८८; अ० २-२३)	४८२
एकमिदाहं भिक्खवे, समयं राजगहे विहरामि वेळुवने ...	(दी० २-२६१)	४८२
एकमिदाहं, भिक्खवे, समयं वेसालियं विहरामि महावने ...		४८२
एकमिदाहं, भिक्खवे, समयं सावत्थियं विहरामि जेतवने ...		४८२
एकायनो अयं, भिक्खवे, मग्गो सत्तानं विसुद्धिया ...	(दी० २-२१७; म० १-७६; सं० ४-१२२)	१४६
एतादिसी धम्मपकासनेत्य ...	(दी० २-२०५)	१७३
एतो हि सङ्घो विपुलो महग्गतो ...		४७८
कवळीकारे चे, भिक्खवे, आहारं अत्थि रागो ...	(सं० २-८६)	१३७
कवळीकारे चे, भिक्खवे, आहारं नत्थि रागो ...	(सं० २-८८)	१३७
कम्मुना वत्तती लोको, कम्मुना वत्तती पजा ...	(म० २-४६८; खु० १-३६८)	४७२
कम्मेन किञ्चित् लभते पसंसं ...		४७२
कस्सपे अहं, आनन्द, भगवति ब्रह्मचरियं अचरिं ...		२५८
काये वा, आनन्द, सति कायसञ्चेतनाहेतु उप्पज्जति ...	(सं० २-३५; अ० २-१६७)	३४५
निधु सत्तो ति पञ्चेसि, मार विट्ठितं नु ते	(सं० १-१३५)	६८
गणभोजनं, परम्परभोजनं, अतिरिक्तभोजनं, अनतिरिक्तभोजनं ...	(पाणि०-१०३-११६)	४७७
चक्खुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्खुविञ्च्याणं ...	(म० १-३१८; म० ३-३८१)	२६४, २६६
चतस्सो खो इमा, आनन्द, दक्खिणाविसुद्धियो ...	(म० ३-३४२)	४८१
चतुसं, भिक्खवे, धम्मानं नत्थि कोचि पाटिमोगो ...	(अ० २-१८३)	३६८
चत्तारिमानि, भिक्खवे, तथानि अवितथानि अनञ्ज्यानि ...	(सं० ४-३६६)	२८६
चत्तारिमानि, भिक्खवे, सुविद्वरविद्वरानि ...	(अ० २-५३)	३०५, ३८३, ३८५
		४१७, ४१८, ४२०, ४६७
चत्तारोमे, भिक्खवे, पुञ्जाभिसन्दा कुसवाभिसन्दा ...	(अ० २-५७)	३०६
चित्तञ्चिह्दं चेतसिका च धम्मा ...		३०१
चेतनाहं, भिक्खवे, कम्मं वदामि ...	(अ० ३-१२०)	३४५
जातिपञ्चया, भिक्खवे, जरामरणं ...	(सं० २-२४)	२८६
जानतोह, भिक्खवे, पस्सतो आसवानं तयं वदामि ... इति रूपं ...	(सं० २-३६८; सं० ४-३७२)	१६६,
		१७१, १७७
जानतोहं, भिक्खवे, पस्सतो आसवानं तयं वदामि ... इदं दुक्कं ...	(सं० २-३६८; सं० ४-३७२;	
	खु० १-२५२)	१६७, १७२, १७७
तथियं धानं समापग्रस्स पीति निरुद्धा ह्रीति ...	(य० ३-१६३)	१८४
तमेनं, भिक्खवे, निरयपाला पञ्चविधवग्धनं नाम ...	(म० ३-२३६; य० १-१३०)	५१३
तमेनं, भिक्खवे, निरयपाला संवेतत्वा घृष्टासीहि ...	(म० ३-२३६; य० १-१३०)	५१४
तथोमे, भिक्खवे, निरुत्तिपया अविचयनपदा ...	(सं० २-२६६)	१३५, १४३

तयोमे, तेनिय, सत्यारो सन्तो सबिज्जमाना लोकस्मि
 तस्स एव जानतो एव पस्सतो कामासवा पि चित्त विमुच्चति
 तस्स सम्माविभुत्तस्स वय चस्सानुपस्सति
 तिविवा, भिक्खवे, कायसञ्चैतना अकुसल कायकम्म
 तीणिमानि, भिक्खवे, असङ्खतस्स असङ्खतलक्खणानि
 तीणिमानि, भिक्खवे, कयावत्थूनि
 तीणिमानि, भिक्खवे, चक्खूनि सव्वदुक्खा पमुच्चति
 तीणिमानि, भिक्खवे, सङ्खतस्स सङ्खतलक्खणानि
 तीहि, भिक्खवे, ठानेहि जम्बुदीपका मनुस्सा उत्तरकुरुके
 ष सुखेन सुख पत्त एत वे परम सुख
 दुक्खमेव उप्पज्जमान उप्पज्जति
 दुतियस्स ज्ञानस्स वितक्कविचारा कण्ठको वुत्तो भगवता
 ततिय ज्ञान समापन्नस्स वितक्कविचारा निरुद्धा होन्ति
 द्दन्तिस्मिमानि, भिक्खवे, महापुरिसस्स महापुरिसलक्खणानि
 द्वेमा, भिक्खवे, घातुयो
 नयिर्मस्मि वा लावे परस्मि वा पन
 न वेस्समू नो पि च पेत्तिराजा
 न हि तत्थ वसी अत्थि पेत्ता कावद्धता तर्हि
 नाह, भिक्खवे, अज्ज एक वम्म पि समनुपस्सामि
 नाह, भिक्खवे, सञ्चेतनिकान वम्माम वत्तान
 नाह सहिस्सामि पमोचनाम, कयद्धयि घोनक कञ्चि लोवे
 निञ्चान निञ्चानतो सञ्जानाति
 नेव पुञ्चेनिवासाय न पि दिव्वस्स चक्खुनो
 पञ्च वामगुणा लोवे, मनोच्छृष्टा पवेदिता
 पञ्चिमानि, भिक्खवे, इन्द्रिमानि
 पञ्चिमानि, भिक्खवे, ठानानि सम्पस्सन्ता मातापितरो
 पञ्चिमानि, भिक्खवे, दानानि महादानानि अगमज्जानि
 पञ्चिमे, भिक्खवे, वामगुणा पञ्च वामगुणा
 पञ्चिमे, भिक्खवे, कामगुणा विनयन्ति छन्द
 पञ्चिमे, भिक्खवे, धम्मा समयविमुत्तस्स भिक्खुनो परिहानाय
 पठमस्स ज्ञानस्स सद्दो कण्ठको ..
 पठम वत्तल होति, वत्तला होति अज्जुद
 पठम ज्ञान समापन्नस्स वाचा निषट्ठा होति
 पस्सामह, भिक्खवे, दिव्वेन चक्खुना विमुद्देन
 पाठपित्तस्स सो, भानन्द, तथा अन्तराया भविस्सन्ति
 पाणातिपातो, भिक्खवे, आसेवितो भावितो
 पुब्बेव सो पनस्स पायवम्म यचीनम्म
 बहून् वत्त नो भगवा दुस्तथम्मान अपहृता ..

(पु०प०-५६, श्रीलोकितत्र्यं) ७०
 (दी०१-७३, ७४) २१६, ४१८, ४१६
 (अ०३-८६, महावग्गो-२०४) ६१
 (अ०४-३४१, श्रीलोकितत्र्यं) ३४५
 (अ०१-१४०) ६३
 (अ०१-१८२) ४४५
 (सु०१-२१८) २२८
 (अ०१-१३६) ६३
 (अ०४-३८) ६६
 (सु०२-२७६, श्रीलोकितत्र्यं) १६४
 (स०२-१७) ६७
 (अ०४-२०७) १८६
 (स०३-१६३) १८५
 (दी०३-११०) २५५
 (दी०३-२१२) ६२
 ४७६
 ५१३
 ३०८
 १८८
 ४०४, ४७१
 १७८
 ३५४
 २३१
 ३२४
 २२६
 ३०६
 ३०३
 (म०१-११८, स०३-२०३) १६२, ३२५
 (अ०३-११६) ३२६
 (अ०२-४२४) ६२
 (अ०४-२०७) १८६
 (स०१-२०७) ४२८
 (स०३-१६३) १८५
 (म०१-३०, ३१) ४७, ४८
 (महावग्गो-२४४, दी०२-७१) २८०
 (अ०३-३४५) ५३१
 (म०३-३६२) ५१६
 (म०२-१३१) ५४७

भगवा लोके जातो लोके संवद्धो	(अ० २-४१)	४८३
भगानं श्रद्धाङ्गको सेटो, सच्चानं चतुरो पदा	(सु० १-४२)	५१५
मिच्छादिद्विक्स्त, भिक्खवे, पुरिसपुग्गलस्स ...	(अ० १-३२)	४३६
मिच्छादिद्वि खो, वच्छ, शकुसला ...	(म० २-१८५)	४३८
मिच्छादिद्विपरमानि वज्जानि...	(अ० १-३४)	४३८
मिच्छादिद्वि, भिक्खवे, आसेविता भाविता ...		५३२
मिच्छादिद्विस्स खो अहं, पुण्ण, द्विस्स गतीनं ...	(म० २-६२)	४३८
मिच्छासङ्कप्पो ... पे०... मिच्छासमाधि, भिक्खवे ...		५३२
यजमानानं मनुस्तानं, पुज्जपेक्खान पाणिनं ...	(सं० १-२३४)	४७८
यदा ह्वे पातुभवन्ति ... ओभासयमन्तलिक्खं	(महावग्गो-३, ४; खु० १-६३, ६५)	१७३
यस्मि खो, सुमद्, धम्मविनये श्रियो ...	(दी० २-११६)	५१६
यस्मि, भिक्खवे, समये श्रियसावकस्स ... (सं० ३-४३, ६६; अ० ३-२६८) १०७, १६८, १७२, १७८, २०१		
यस्स कस्सचि, आनन्द, चत्तारो इद्धिपादा ...	(दी० २-८१; सं० ४-२२२; खु० १-१३६, १३७)	३६८
या काचि कङ्खा ... ब्रह्मचरियं चरन्ता	(खु० १-१३३)	१७३
यायं तण्हा पोनीब्भविका ...	(महावग्गो-१३; दी० २-२३०)	४२२, ४२४
ये कङ्खासमतिककन्ता ...		१७३
ये ते, भिक्खवे, भिक्खू पुयुज्जना ...	(महावग्गो-३१०, ३११; अ० २-४६०)	१६१
यं किञ्चि, भिक्खवे, रूपं अतीतानागतपच्चुप्पन्नं ...	(सं० २-२७६)	१३५, १४३
यं, किञ्चि, भिक्खवे, रूपं चत्तारि महाभूतानि ...	(म० १-२७०)	४३२
रज्जो, भिक्खवे, चक्कवत्तिस्स पातुभावा ...	(सं० ४-६०)	१४६
लाभा वो, भिक्खवे, सुलद्धं वो, भिक्खवे ... नो अमनापरूपं	(सं० ३-११५)	१६३
लाभा वो, भिक्खवे, सुलद्धं वो, भिक्खवे ... नो मनापरूपं	(सं० ३-११५)	१६२
विज्जाणपच्चया, भिक्खवे, नामरूपं ...	(दी० २-२७)	४४३
वीततण्हो अनादानो ... किच्चं यस्स न विज्जति,		६१
सङ्खित्तेन पि खो अहं, सारिपुत्त, धम्मं देसेय्यं ...	(अ० १-१२३, १२४)	४८३
सङ्खे, गीतमि, देहि, सङ्खे ते दिन्ने ...	(म० ३-३३६)	४७८
स चार्यं, आनन्द, समिद्धि मोषपुरिसो ...	(म० ३-२८६)	३४६
सञ्चिच्च मातरं जीविता वोरोपेत्वा ...		५१०
सद्धा हिरियं कुसलं च दानं ...	(अ० ३-३३३)	३०२
सन्ति, भिक्खवे, असज्जसत्ता नाम देवा ...	(दी० १-२६; दी० ३-२७)	२३५
सब्बाभिभू सब्बविदूहमस्मि ...	(महावग्गो-११; म० १-२२१)	२५८
सब्बे धम्मा अनत्ता ति ...	(म० १-२८२; खु० १-४३)	६७
सब्बे सङ्खारा अनिच्चा ति ...	(खु० १-४३)	४६०
सब्बं, भिक्खवे, अनभिजानं अपरिजानं ...	(सं० ३-१६, १८; खु० १-१८५)	१६७, १७२, १७८
सब्बं, भिक्खवे, मादित्तं ...	(महावग्गो-३४; सं० २-१८)	१६१

सम्मादिट्ठि, भिक्खवे, आसेविता भावित्ता		५३२
सम्मासङ्कप्पो, भिक्खवे, आसेवितो भावित्तो		५३२
सम्मुखा मेत, आबुसो, सुत	(स०४-३७४)	२००
स सत्तक्खत्तुपरम सङ्घावित्थान	(स०२-१५७, खु०१-१६४)	३४
सत्सत्तो लोको ति खो, वच्छ	(स०३-३३७)	४३८
सहावत्स दत्तसप्तसम्पदाय	(खु०१-७) १०७, १६७, १७२,	२०१
सिखिस्स, आनन्द, भगवतो अरहतो	(अ०१-२१०)	१८६
सुखो दिवेको तुट्ठस्स एत ये परम सुख	(महावग्गो-५, खु०१-७३)	१६४
सुञ्जतो लोक अवेक्खस्सु	(खु०१-४३७)	६६
सुञ्जमिद, भिक्खवे, सह्वारा	(म०३-५८)	४६६
सुञ्जो लोको सुञ्जो लोको ति, मन्ते	(स०३-५०)	६८
सेय्ययापि, भिक्खवे, भववटो अरञ्जे	(स०२-८१)	१८८
ोय्ययापि, भिक्खवे, महासमुदो अनुपुब्बनिनो	(चु० व०-३५५, अ०३-३०६, खु०१-१२६)	२००
ोय्ययापि, भिक्खवे, महासमुदो ठितघम्मो	(चु० व०-३५६, अ०३-३०६, खु०१-१२६)	४१०
ो एव अनुरोधविरोध समापत्तो	(म०१-३२७)	४२१
ो एव समाहिते चित्ते परिमुद्धे परिबोदाते	(दी०२-७३, ७४) २१६, ४१७, ४१६	
ो तत्स वम्मस्स वतत्ता उपचितत्ता	(दी०३-१११, ११२, १७५)	४०५
ो हि गम, भिक्खवे, सुनेत्तो सत्था	(अ०३-२३४)	११२

—:०—